تنزيل من رب العالمين

FÜYUZAT

Kur'an-ı Mübin'in Meâlen Tefsiri

ŞEMSEDDİN YEŞİL

FÜYÛZAT

Kur'an-ı Mübîn'in Meâlen Tefsiri

Kur'an-ı Mübîn, Beşer'in bütün ihtiyâcını câmi' saâdetini kâfildir. O'ndan gayrı yerde hidâyet arayanlar, dalâlette kalanlardır. Beşer ister tasdik etsin, ister etmesin O'nun ahkâmı tahtında yürür ve O'nun sadrına kulağını vaz'edecek olursa çabuk felâha kavuşur. O, her zaman gençtir, dinçtir, hasmını dâima muârazaya da'vet eder, ilmen ve aklen tepeler. O, ilâ mâşâallah okunacaktır.

Şemseddin YEŞİL

CİLD: 7

Dördüncü Baskı: İstanbul, 1999

YAYLACIK MATBAACILIK
SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi
2BE6 / 2NE14 Topkapı - İST.
Tel: (0212) 567 80 03 - 612 58 60

İÇİNDEKİLER

سُورَةُ الدُّخَانِ

Sûre-i Dühan

"Dühan" Sûresi: Mekkîdir.
Âyetleri : Elli dokuz
Kelimeleri : Üç yüz kırk
Harfleri : Bin dört yüz kırkdır.

سورة الدخان مكية وهي تسع وخمسون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

حم ﴿١﴾ والكتاب المبين ﴿٢﴾ إنا أنزلناه في ليلة مباركة إنا كنا
منذرين ﴿٣﴾ فيها يفرق كل أمر حكيم ﴿٤﴾ أمرا من عندنا إنا كنا
مرسلين ﴿٥﴾ رحمة من ربك إنه هو السميع العليم ﴿٦﴾ رب السماوات
والأرض وما بينهما إن كنتم موقنين ﴿٧﴾ لا إله إلا هو يحيي ويميت
ربكم ورب آبائكم الأولين ﴿٨﴾ بل هم في شك يلعبون ﴿٩﴾
فارتقب يوم تأتي السماء بدخان مبين ﴿١٠﴾ يغشى الناس هذا
عذاب أليم ﴿١١﴾ ربنا اكشف عنا العذاب إنا مؤمنون ﴿١٢﴾ أنى
لهم الذكرى وقد جاءهم رسول مبين ﴿١٣﴾ ثم تولوا عنه
وقالوا معلم مجنون ﴿١٤﴾ إنا كاشفوا العذاب قليلا إنكم
عائدون ﴿١٥﴾ يوم نبطش البطشة الكبرى إنا منتقمون
﴿١٦﴾ ولقد فتنا قبلهم قوم فرعون وجاءهم رسول
كريم ﴿١٧﴾ أن أدوا إلي عباد الله إني لكم رسول أمين ﴿١٨﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Esmâ-i husnâsiyle bütün mevcûdâta tecellî eden, kerem ü cûd-ı sübhânîsiyle bütün mezâhirin rızkını ihsân eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahmân, rahıym ismiyle başlarım.

1 — Hàmïym.

Ey (Feevhâ ilâ abdihî mâ evhâ) sırrına mazhar olan Habîb-i Edîbim! Ey hâfız-ı hudûdullah! Bütün hâlâtını vahy ü ilhâm ile murâkabe eden Peygamber-i Hak!

2 — Velkitàbilmübiyni.

Elfâzı füsehâyı, ma'nâsı urefâyı hayretde bırakan, bütün kütüb-i semâviyyeyi kendisinde cem'eden, beşeriyyetin felâh ve seâdetini kâfil olan Kur'ân-ı Mübîn hakkı içün.

3 — İnnä enzelnàhü fiy leyletin mübàreketin innà künnà münziriyne.

O Kitâb-ı Mübîn ki: Elhak biz onu mübârek bir gecede (hayr ü berekâtı çok olan kadir gecesinde makaam-ı cûd u azametimizden; senin emrini te'yîd, şânını ta'zîm içün) indirdik, elbette biz onu münkirlere azâbımızın dehşetini bildirici gönderdik.

4 — Fiyhà yüfreku küllü emrin hakiymin.

O öyle bir gece ki: Her hikmete uygun emir, iş, onda ayırd edilir, tafsîl olunur.

5 — Emren min ındinà innà künnà mürsiliyne.

(Bu Kitâb-ı Mübîn'de zikrolunan muhkem ve mübrem) her emir; (hazret-i ilmimiz, kemâl-i kudretimiz ve hikmetimizin iktizâsiyle) nezd-i sübhânîmizdendir. Ve muhakkak biz, (lisân-ı halk ile, tarafımızdan: Hakk ve hakikate tâbi' olanlara tebşîr edici, hudûd-ı İlâhîyi tecâvuz edenlere azâb-ı İlâhîyi beyân edici) resûl gönderenlerdeniz.

6 — Rahmeten min rabbike innehu hüvessemiy'ul'aliymü.

(Ey Ekmelerrüsül! Kullarının fesad ve cidâli zamanlarında peygamberlerin gönderilmesi, kitabların inzâli) Rabbından bir rahmetdir. Şübhe yok ki, Sübhânehû Teâlâ, kullarının lisân-ı isti'dad ve kaabiliyâtının münâcâtını işitir, hâcât ve niyyâtını bilir.

7 — Rabbissemàvàti vel'ardı ve mà beynehümà in küntüm mùkıniyne.

(O, onlara nasıl merhamet etmez? Onların hâlini nasıl ıslâh etmez?)

O, (mürebbî-i küll'dür). Semâvâtın ve arzın (ulviyyât ve süfliyyâtın) ve aralarında bulunan bütün mahlûkatın Rabbıdır. İmdi eğer ehl-i yakîn ve erbâb-ı ma'rifet iseniz Resûlüme inanın, O'nun tanıtdığı Allah'a îmân edin, o Allah bir'dir.

8 — Lä ilâhe illâ hüve yuhyiy ve yümiytü rabbüküm ve rabbü àbäikümül'evveliyne.

O'ndan başka İlâh, (O'ndan başka Ma'bûdün Bilhak) yokdur. (Şirkden münezzehdir.) O diriltir, O öldürür. O, sizin de ve evvelki babalarınızın da Rabbıdır.

9 — Belhüm fiy şekkin yel'abùne.

(O'nun vahdâniyyetine bu kadar âyât vâzıh bir sûretde de-

lâlet etdiği hâlde) onlar hâlâ (fâsid re'yleri, bâtıl hüviyyetleri peşinde koşuyorlar) şekk, şübhe içinde, (gafletde, tereddüdde) oynuyorlar.

10 — Fertekıb yevme te'tiyssemäü bidühànin mübiynin.

Artık o semânın açık bir duman getireceği günü bekle.

Enfüsde: Şehvet tozları ve gaflet zulmetleriyle kalbe gelen kasvet bir duhandır. O duman hangi kalbe gelirse o kalb Allah'ı anmakdan gaafil olur.

11 — Yağşennàse hàzà azàbün eliymün.

Ki o duman nâsı saracak, bürüyecek. İşte bu, çok acıklı, elîm bir azabdır.

12 — Rabbenekşif annel'azàbe innà mü'minùne.

(O duman ile sarılan nâs, yalvararak: "Ey Rabbımız! (Fazl u cûdunla) bu azâbı bizim üzerimizden kaldır. Biz senin vahdâniyyetine yakînen îmân, Kitâbını ve Resûlünü tasdik edicilerdeniz" diyorlardı. (Aslında: "Bu azâbı bizden açarsan îmân edeceğiz" demek istiyorlardı.)

(Esâsen musıbet geldiği zaman zaîf îmânlı kimse kalmaz. Îmân-ı aslîye gelince: O her an bir şandadır.)

13 — Ennà lehümüzzikrà ve kad cäehüm resùlün mübiynün.

Onlar içün nasihat, düşünmek, ibret almak nerede?.. Kendilerine (irşâd olunmaları, kemâle yetmeleri içün fazl u kerâmeti, sıdk u selâmeti zâhir, resûllerin ekmeli), hakk ve hakikati apaşikâr anlatan bir peygamber geldi de:

14 — Sümme tevellev anhü ve kàlù mü'allemün mecnùnün.

Sonra ondan yüz çevirdiler, (da'vetinden i'râz etdiler). Yal-

nız onunla da kalmadılar, şânına lâyık olmayacak şekilde ba'zıları: "Öğretilmiş", ba'zıları da "Bir mecnûn, (nübüvvet iddiasında bulunuyor") dediler.

15 — İnnà kâşifül'azàbi kaliylen inneküm äidiune.

(Makaam-ı cûdumuzdan) biz o azâbı üzerinizden az bir müddet içün açıp kaldıracağız, fakat siz azâb açılır açılmaz yine küfre döneceksiniz.

16 — Yevme nebtışülbatşetelkübrà innà müntekımùne.

Amma biz onları, o büyük şiddet ve satvetle sımsıkı kavrayıp tutacağımız gün, elbette bir intikam alacağız. (O azabdan onlar nefislerini nasıl kurtaracaklar?..)

17 — Ve lekad fetennà kablehüm kavme fir'avne ve cäehüm resùlün keriymün.

Azametim hakkı içün onlardan evvel Fir'avn'ın kavmini de fitneye düşürdük, imtihâna çekdik. Onlara da mükerrem ve muazzez, envâ-ı kerâmât ve mu'cizât-ı bâhire ile taraf-ı sübhânîmizden bir resûl gelmişdi.

18 — En eddû ileyye ıbàdallàhi inniy leküm resûlün emiynün.

Ve şöyle demişdi: "Allah'ın kullarını bana teslîm edin. (İsrâil oğullarını tutmayın, bana verin.) Çünki ben sizin içün (Rabbim ve Rabbiniz tarafından kizb ve iftirâdan masun, da'vet-i risâletinin sıdkına delâlet eden burhanlarla, mu'cizelerle gönderilmiş) emîn bir resûlüm."

—

(Hàmïym...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَأَن لَّا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ ۖ إِنِّي آتِيكُم بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٩﴾ وَإِنِّي عُذْتُ
بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَن تَرْجُمُونِ ﴿٢٠﴾ وَإِن لَّمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاعْتَزِلُونِ
﴿٢١﴾ فَدَعَا رَبَّهُ أَنَّ هَٰؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ﴿٢٢﴾ فَأَسْرِ بِعِبَادِي
لَيْلًا إِنَّكُم مُّتَّبَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا ۖ إِنَّهُمْ جُندٌ مُّغْرَقُونَ
﴿٢٤﴾ كَمْ تَرَكُوا مِن جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٥﴾ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٢٦﴾
وَنَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ ﴿٢٧﴾ كَذَٰلِكَ ۖ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ
﴿٢٨﴾ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ
﴿٢٩﴾ وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٣٠﴾ مِن فِرْعَوْنَ ۚ
إِنَّهُ كَانَ عَالِيًا مِّنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدِ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾ وَآتَيْنَاهُم مِّنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ ﴿٣٣﴾
إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾ إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ
بِمُنشَرِينَ ﴿٣٥﴾ فَأْتُوا بِآبَائِنَا إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾ أَهُمْ
خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ أَهْلَكْنَاهُمْ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا
مُجْرِمِينَ ﴿٣٧﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ
﴿٣٨﴾ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

19 — Ve en lâ ta'lû alellàhi innï àtiyküm bisultànin mübiynin.

"Allah'a karşı baş kaldırmayın, (vahyini kabûl edin, O'nu beyâna ve vahdâniyyetini i'lâna gönderilen Resûlünü tasdik edin, tekebbür etmeyin, inkârda, tekzibde ısrâr etmeyin.) Ben size (da'vâmın sıdkına delâlet eden) açık huccetle geliyorum."

20 — Ve inniy uztü birabbiy ve rabbiküm en tercümùni.

"Ve bilmiş olunuz ki: (Bu kadar âşikâr huccet ve burhan karşısında siz inad ve mükâbere ederek, kendi sûrî şevket ve kesretinize dayanarak yapacağınız hücumlardan), beni taşlarla taşlamanızdan, (lisânınızla şetminizden) benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a sığınmış, ilticâ etmişimdir."

21 — Ve in lem tü'minù liy fa'tezilûni.

"Onun içün eğer bana îmân etmez (sözlerimi, da'vetimi kabûl etmezseniz, bâri benden uzaklaşın, elinizi çekin." (Bundan sonra tekzib etdiler ve katline kasdettiler.)

22 — Fedeà rabbehu enne häüläi kavmün mücrimùne.

(Onlar Mûsâ'dan uzaklaşmadıkları gibi ellerini de çekmediklerinden), Mûsâ Rabbisine şöyle duâ etdi: "Yâ Rabbi! Bunlar artık mücrim bir kavm. (Gayy u dalâlde yüzüyorlar, ne nasihatim fâide veriyor, ne de sözüm, da'vetim te'sir ediyor") dedi.

23 — Feesri bi'ıbâdiy leylen inneküm müttebe'ùne.

(Hazret-i Mûsâ'nın duâsı kabûl olundu. Hak Teâlâ ona): "Hemen kullarım ile geceleyin çık, çünki siz (Fir'avnlılar tarafından) ta'kîb olunacaksınız" buyurdu.

(Denizin kenarına geldiler: "Asânı denize vur" dedik, kemâl-i kudret-i sübhânî ile kuru bir yol açıldı. Yine buyurduk: "Açılması içün asânı denize vurduğun gibi, sizler geçtikten sonra kapanması içün de asânı vurma!")

24 — Vetrükilbahre rehven innehüm cündün muğrakùne.

"Ve denizi açık, durgun bırak. (Sen maiyyetinle korkusuz geç, onların zararlarından, ta'kibâtından endîşe etme.) Çünki onlar, Fir'avn ve ordusu, ordu hâlinde gelip seni ta'kib ederlerken gark olunacaklar."

25 — Kem terekû min cennàtin ve uyùnin.

(İnsanları inleten, rubûbiyyet sevdâsında gezen onlar neticede boğuldular.)

Neler terketmişlerdi... Ne cennetler, ne ma'mur bağçeler, nice pınarlar...

26 — Ve zürù'ın ve mekàmin keriymin.

Ve ne çiftlikler, ne ekinler, ne hoş saraylar, konaklar, müzeyyen mahfiller...

27 — Ve na'metin kânù fiyhà fàkihiyne.

İçinde zevk u safâ sürdükleri ne debdebeler, ne tantanalar... evet... nice nı'metleri hep hasretle bırakıp gitdiler...

28 — Kezàlike ve evresnàhà kavmen àhariyne.

İşte böyle... (Sahte benliğine güvenenler, kendilerini Hakkın gadabına siper edenler, küfrlerinin zulmlerinin, nankörlüklerinin neticesindeki mahrûmiyyeti gördüler.)

Onları kemâl-i kudretimizle böyle husrâna uğratdığımız gibi yerlerine de dinleri, kavmiyyetleri başka bir kavmi vâris yapdık. Hep onları başkalarına mîras kıldık, zahmetsizce sâhib yapdık.

29 — Femà beket aleyhimüssemäü vel'ardu ve mà kânù münzariyne.

Binnetice onların helâklerine ne semâ ağladı, ne arz. Helâkleri içün de mühlet verilmedi.

30 — Ve lekad necceynà benïy israïyle minel'azàbilmühiy-ni.

Azametim hakkı içün biz Benî İsrâili, Fir'avn'ın o ihânetli azâbından kurtarmışdık. (Erkek çocuklarını katl eder, kadınlarını istihdâm eder, onlara en meşakkatli işler teklîf ederdi.)

31 — Min fir'avne innehu kâne àliyen minelmüsrifiyne.

Çünki o Fir'avn azmış ve o kadar üstün müsriflerden idi ki; Allah ile azamet yarışına kalkdı, ulûhiyyet da'vâsına kadar çıkdı.

32 — Ve lekad-ıhternàhüm alâ ılmin alel'àlemiyne.

Celâlim hakkı içün biz Benî İsrâîli kendi muâsırı milletler arasında, hâllerini bilerek riyâset, siyâdet, envâ'-ı servet ve câh ile ve onlardan çok enbiyâ ve rüsül izhâr etmeklikle cihâna karşı ihtiyâr eylemişdik.

33 — Ve àteynàhüm minel'àyàti mà fiyhi beläün mübiy-nün.

(Biz onları böylece ihtiyâr eyledikden sonra, onların kemâl-i ihtısas ve şeref-i kerâmetlerine büyük bir dâl olmak üzere) âyetlerimizden öylelerini de vermişdik ki: (Meselâ: Denizin yarılması, bulutun sâyesi, menn ü selvâ, asâ, yed-i beyzâ gibi...) Bu nı'metlerde apaçık bir imtihan vardı. (Îmândaki ihlâsları meydâna çıkacakdı.)

Cenâb-ı Hak, Allah'ın resûllerini tekzîb eden mücrimlerin âkıbetini tavzih buyurdukdan sonra, imdi ferman buyuruyor:

34 — İnne häüläi leyekùlùne.

İşte şu berikiler diyorlar ki:

35 — İn hiye illâ mevtetünel'ùlâ ve mà nahnü bimünşeriyne.

"İlk ölümümüzden sonrası yok. Dünyada ölürüz, sonra bir daha dirilmeyiz. Bir daha neşrolunacak değiliz. (Sizin zu'metdiğiniz gibi ne hisab var, ne de cezâ...")

36 — Fe'tù biäbäinà in küntüm sàdikıyne.

(Ey öldükden sonra dirileceğine inananlar!)
"Eğer siz da'vânızda sâdık iseniz haydi babalarınızı diriltip getiriniz."
(Bu sözde cehl âşikârdır. Ölüleri iâde dâr-ül cezâdadır. Burası dâr-ül cezâ değil dâr-ı teklifdir. Dâr-ı dünyâda ihyâ ancak limaslahatin olabilir.)

37 — Ehüm hayrün em kavmü tübbe'ın velleziyne min kablihim ehleknàhüm innehüm kânù mücrimiyne.

Ya onlar mı daha hayırlı? Daha kuvvetli? (Mal, câh, servet ve siyâdetçe daha şevketli?) Yoksa Tübba'ın* kavmi mi? Ve onlardan evvelkiler mi? (Âd ve Semûd kavmi mi?) Biz onları şiddetli ve kuvvetli, çok şevketli oldukları hâlde iken helâk etdik. Çünki oların hepsi âhıreti, haşr ü neşri inkâr eden mücrim, günahkâr birer kavm idiler.

38 — Ve mà halâknessemàvàti vel'arda ve mà beynehümà lâ'ıbiyne.

Biz o semâvâtı ve arzı ve aralarındakileri oyunculukla yaratmadık. Boşuboşuna izhâr etmedik. O nizâm ú intizam hik-

* Tübba': Yemen pâdişâhı idi. Tübba' denilmesinin sebebi herkesin ona tâbi' olmasından dolayıdır. Tübba'ın kendisi Tevrât'a îmân etmiş bir muvahhıd idi. Kavmi ise putperest idi. Resûl-i Ekrem Efendimiz: "Tübba'a sebbetmeyin, çünki o müslim olmuşdu. Bilmem Tübba' nebî midir, değil midir?" buyurmuşlardır. Onun içün kavmi zemmolundu, kendisi zemm olunmadı.

metsiz değildir. Biz onları garaz-ı hükmüyle mükelleflere menfaat vermeklik içün hâlk etdik.

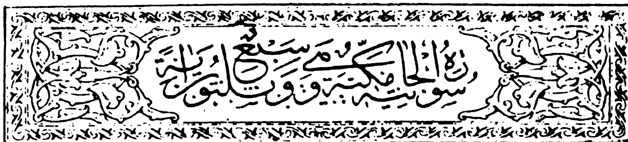
39 — Mà halâknàhümä illâ bilhakkı ve lâkinne ekserehüm lâ ya'lemûne.

Biz ikisini de ancak hak ve hikmetle yaratdık. (Kemâl-i ilmimizi, kudret-i sübhânîmizi, hikmetimizi, milkimizde, melekûtumuzda tasarrufâtımızı istidlâl etsinler içün.) Fakat nazarları kaasır olan, esrâr-ı İlâhîmize, hikmet-i sübhânîmize idrâkleri ermeyen onlardan pek çokları bunu bilmezler.

—

(Ve eń lâ ta'lû...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلًى
عَنْ مَوْلًى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٤١﴾ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ
هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾ إِنَّ شَجَرَتَ الزَّقُّومِ ﴿٤٣﴾ طَعَامُ الْأَثِيمِ
﴿٤٤﴾ كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٥﴾ كَغَلْيِ الْحَمِيمِ ﴿٤٦﴾ خُذُوهُ
فَاعْتِلُوهُ إِلَىٰ سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ
الْحَمِيمِ ﴿٤٨﴾ ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾ إِنَّ هَٰذَا مَا كُنْتُمْ
بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾ فِي جَنَّاتٍ
وَعُيُونٍ ﴿٥٢﴾ يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ
﴿٥٣﴾ كَذَٰلِكَ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾ يَدْعُونَ فِيهَا
بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ ﴿٥٥﴾ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ
الْأُولَىٰ وَوَقَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾ فَضْلًا مِنْ رَبِّكَ
ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾ فَارْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾

40 — İnne yevmelfasli miykàtühüm ecme'ıyne.

Haberiniz olsun ki: O fasl günü, (hakk ile bâtılın ayrılacağı o gün yok mu?) hepinizin mîkatıdır. Hepinizin bir arada toplanacağı muayyen bir vakitdir. (Husûmetlerin kat'edildiği, cezâların tahakkuk etdiği bir vakıtdir. Evet... hisabların görüleceği, hayra hayrın, şerre şerrin karşı çıkacağı gündür.)

41 — Yevme lâ yuğniy mevlen an mevlen şey'en ve lâ hüm yünsarùne.

O öyle bir gün ki; yâr yârdan, dost dostdan, hısım hısımdan bir şey'i def'edemez. Hiçbir fâidesi de olmaz. Hiçbir tarafdan yardım da görmezler.

42 — İllâ men rehımallàhü innehu hüvel'aziyzürrahıymü.

Meğer ki Allah'ın fazl u cûdunun iktizâsı ile rahmet-i sübhânîsine mazhar kıldığı kimseler olsun. Çünki O öyle azîzdir, her emrine, her hükmüne gaalibdir, düşmânından intikamını alır. Öyle rahıymdir; müminlere rahmet-i sübhânîsiyle tecellî eder. Rücu' eden, ihlâs ile tevbe eden kullarının tevbelerini kabûl eder, günahlarını afveder.

43 — İnne şeceretezzakkùmi.

44 — Ta'àmül'esiymi.

Hiç şübhe yok o zakkum ağacı; gaflet ve dalâl sâhiblerinin, hem dâl, hem mudil olanların, bâtılı hakk sûretinde göstermek sûretiyle çok vebâl yüklenenlerin, küfrde inad ve ısrâr edenlerin yemeğidir.

45 — Kelmühli yağliy fiylbütùni.

Pota gibi karınlarında kaynar.

46 — Keğalyilhamiymi.

Hamîm gibi kaynar da kaynar.

47 — Huzùhü fa'tilùhü ilâ seväilcehıymi.

Zebânilere denecek: "Tutun onu alın, zilletle sürükleyerek cehennemin ortasına atın."

48 — Sümme subbù fevka re'sihî min azàbilhamiymi.

"Sonra azâb-ı şedîd içerisinde tamamiyle gark olunsun, başının üstüne kaynar azab suyu dökün."

49 — Zuk inneke entel'aziyzülkeriymü.

"Tad bakalım" deyin. "Zira sen dünyada Allah ile azamet yarışına kalkmışdın, kendini azîz, kerîm zu'mederdin."

50 — İnne hàzà mà küntüm bihî temterùne.

"İşte bu azab; sizin dünyada iken mücâdele edip, şübhelendiğiniz azabdır."

51 — İnnelmüttekıyne fiy mekàmin emiynin.

52 — Fiy cennàtin ve uyùnin.

53 — Yelbesùne min sündüsin ve istebrakın mütekàbiliyne.

Elbetde müttakîler (Hak ve hakikatın gayrısından ayrılanlar, rağbetleri ancak Allah muhabbetine olanlar, dünyada iken Hakkın muhabbeti üzerimden kalkarsa diye tir tir titreyenler); emîn bir makamda, enbiyâ, evliyâ, sıddıkîn, şühedâ meclislerinde, cennetlerde, pınar başlarında, ince ipek atlasdan, sırmalı kumaş elbiseler içinde karşı karşıya oturarak sohbetler yapacaklar.

(Hakikatde: Keşfü şühûd libasları giyecekler, kurbiyyet derecelerinde vecd ü huzûr içinde olacaklar.)

54 — Kezàlike ve zevvecnàhüm bihùrin ıynin.

Böyle ağırladığımız gibi, hem onları âhû gözlü hûrîlerle de tezvîc etmişizdir.

55 — Yed'ùne fiyhà bikülli fàkihetin àminiyne.

Orada onlar (dünyadaki gibi olmayıp, bil'akis şeytânın tesvilâtından, gaailesinden) emîn bir sûretde her türlü yemişi isteyip getirtirler.

56 — Lâ yezùkùne fiyhelmevte illelmevtetel'ùlâ ve vekàhüm azàbelcehıymi.

Onlar orada ilk ölümden başka ölüm acısı tadmazlar. Allah onları cehennem azâbından korumuşdur da.

57 — Fadlen min rabbike zàlike hüvelfevzül'azıymü.

(Ey Ekmelerrüsül!) Bütün bunlar hepsi Rabbinden bir fadl, O'nun tarafından bir inâyetdir. İşte büyük fevz de budur.

58 — Feinnemà yessernàhü bilisànike le'allehüm yetezekkerùne.

(Ey Peygamber-i Hak!) Biz o Kur'an'da zikrolunan meârif, hakaaık, rümûz ve işârâtı ancak nasihat kabûl etsinler, iyi düşünsünler diye sâde senin dilinle müyesser kıldık.

59 — Fertekıb innehüm mürtekıbùne.

Artık kabûl etmeyenlere, i'râz edenlere, va'd ü vaîdi tefekkür, emr ü nehyi tezekkür etmeyenlere gelecek azâbı gözet. Onlar da sana kötülük gelmesini gözetliyorlar.

—

سُورَةُ الْجَاثِيَةِ

Sûre-i Câsiye

"Câsiye" Sûresi Mekkîdir. Buna "Şerîat" Sûresi ve "Dehir" Sûresi dahi denilir.

Âyetleri : Otuz yedi
Kelimeleri : Dört yüz seksen sekiz
Harfleri : İki bin yüz altmış birdir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

حٰمٓ ﴿١﴾ تَنْزِيْلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ الْحَكِيْمِ ﴿٢﴾ إِنَّ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ
لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٣﴾ وَفِيْ خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَآبَّةٍ آيَاتٌ لِّقَوْمٍ
يُّوْقِنُوْنَ ﴿٤﴾ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَآ أَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَآءِ
مِنْ رِّزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيْفِ الرِّيَاحِ آيَاتٌ
لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ﴿٥﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللّٰهِ نَتْلُوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ
حَدِيْثٍ بَعْدَ اللّٰهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُوْنَ ﴿٦﴾ وَيْلٌ لِّكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيْمٍ ﴿٧﴾
يَّسْمَعُ آيَاتِ اللّٰهِ تُتْلٰى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَنْ لَّمْ يَسْمَعْهَا
فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيْمٍ ﴿٨﴾ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا
هُزُوًا أُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿٩﴾ مِنْ وَّرَآئِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِيْ
عَنْهُمْ مَّا كَسَبُوْا شَيْئًا وَّلَا مَا اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ أَوْلِيَآءَ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿١٠﴾ هٰذَا هُدًى وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ
مِّنْ رِّجْزٍ أَلِيْمٌ ﴿١١﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلْكُ فِيْهِ بِأَمْرِهِ
وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿١٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمٰوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيْعًا مِّنْهُ إِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿١٣﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Hàmïym.

Ey vahy ü ilhâmı hâvî olan Peygamber-i Hak!

2 — Tenziylülkitàbi minallàhil'aziyzilhakiymi.

Bu Kitâbın indirilmesi o azîz, hakîm olan Allah tarafındandır.

3 — İnne fiyssemàvàti vel'ardı leàyàtin lilmü'miniyne.

Hakkın vahdâniyyetinde yakîn sâhibi olmak isteyen mü'minler içün; semâvât ve arzda; Sâni'ın vahdâniyyetine, envâr-ı kudret-i sübhânîsine, bütün tedbîrâtına âid vâzıh deliller, nûrlar, alâmetler vardır.

4 — Ve fiy halkıküm ve mà yebüssü min däbbetin àyàtün likavmin yùkınùne.

Kezâ sizleri ketm-i ademden hâlk etmesinde ve yer üzerinde yürür türlü türlü hayvanları, haşarat ve sınıflarını yaymasında; Hakkın vahdâniyyetini yakînen bilip îmân edenler içün birtakım âyetler, deliller, vâzıh şâhidler vardır.

5 — Vahtilâfilleyli vennehàri ve mâ enzelellàhü minessemäi min rizkın feahyà bihil'arda ba'de mevtihà ve tasriyfirriyàhı àyàtün likavmin ya'kılùne.

Yine gece ile gündüzün ihtilâfında, gelip gitmesinde ve

Allah'ın kullarının umûrunu tedbîr husûsunda semâdan rızka sebeb olan rahmeti indirip onunla arz'a ölümünden sonra taze bir can vermesinde, rüzgârları bir tarafdan bir tarafa esdirmesinde; akıllarını yerli yerinde kullanan bir kavm içün birçok âyetler vardır.

6 — Tilke àyàtullàhi netlùhà aleyke bilhakkı febieyyi hadiysin ba'dallàhi ve àyàtihî yü'minùne.

İşte bu âyât-ı kâinat ve onları beyân eden âyât-ı tenzîliyye; (Hakkın vahdâniyyetine, hâdisat ve tasavvuratdan münezzeh, her zerrede kayyûmiyyet-i zât-ı sübhânîsi meşhûd olduğuna delâlet eden) Allah'ın âyetleridir.

(Ey Ekmelerrüsül!) Senin emrini te'yid ve şânını ta'zîmen onları sana bir nebzecik şekk, şübhe ve tereddüdden ârî olarak okuyoruz. (Tâ ki sana tâbi' olan mü'minler, muvahhıdler; tevhıd yolunu bulsunlar, vahdet-i zâtîmize, kemâlât-ı esmâ ve sıfâtımıza âgâh olabilsinler.) Artık Allah'ın âyetlerine, O'nun kelâm-ı sübhânîsine inanmadıkdan sonra, onlar neye, hangi söze, hangi kelâma inanırlar?

7 — Veylün likülli eflàkin esiymin.

Veyl o yalana dadanmış, iftirâyı i'tiyâd edinmiş, vebâl yüklü, günâha düşkün, sahtekârın hâline!.. azîm helâk!..

8 — Yesme'u àyàtillâhi tütlâ aleyhi sümme yüsırrü müstekbiren keen lem yesma'hà febeşşirhü bi'azàbin eliymin.

Kendisine karşı Allah'ın azametine delâlet eden âyetler, bâhusus kemâl-i vuzûhu ile okunurken işitir de sonra sırf kibrinden, inâdından, bunları işitmemiş gibi görünür, küfrde, dalâlde ısrâr eder.

(Ey Peygamber-i Hak!) İşte onun inad ve ısrârının cezâsı acıklı bir azabdır, müjdele!..

9 — Ve izà alime min àyàtinà şey'enittehazehà hüzüven üläike lehüm azàbün mühiynün.

Âyetlerimizden bir şey öğrense, (sahte benliğine mağrûr olup) onu eylenceye alır. İşte böyleleri içün zilletli, hakaaretli bir azab vardır.

10 — Min veräihim cehennemü ve lâ yuğniy anhüm mà kesebù şey'en ve lâ mettehazù min dùnillâhi evliyä'e ve lehüm azàbün azıymün.

(Bunlar dünya denilen imtihan mahallinden göçünce, dünyada arkalarına bıraktıkları) cehennemi önlerinde bulacaklar. Onların ne kazanıp cem'ettikleri servet, (emvâl ü evlâd, câh), ne de (ehad, vâhıd samed, ulûhiyyetinde müstakıl, rubûbiyyetinde müteferrid olan) Allah'ı bırakarak, O'na ibâdet eder gibi ibâdet edip ma'bûd edindikleri şeyler, (âciz insan putları) onların azâbından bir şey def'edemeyecek, (hiçbir işlerine yaramayacak. O sahte varlık, onların üzerlerine tecellî eden gadab-ı İlâhîyi kaldıramayacak.) Onlar içün azîm bir azab vardır.

11 — Hàzà hüden velleziyne keferù biàyàti rabbihim lehüm azàbün min riczin eliymün.

(Ey Ekmelerrüsül!) İşte bu Kur'an, (onda zikrolunan âyetler; rüşd yoluna tâlib olan ehl-i inâyet ve ehl-i tevfîk içün hakk ile bâtılı beyân eden bir irşâd), bir hüdâdır. Rablarının âyetlerine küfr edenlere ise; (envâ'-ı intikama muktedir olan Allah tarafından) öyle bir azab vardır ki, bu çok elem verici bir azabdır.

12 — Allàhülleziy sahhare lekümülbahre litecriyelfülkü fiyhi biemrihî ve litebteğù min fadlihî ve le'alleküm teşkürùne.

(İnadcı münkirler, kendilerini Allah'ın gadabına siper edip amansız bir azâba mazhar olanlar; Allah'ın âyetlerini tanımayıp nasıl küfrederler?)

Allah öyle bir Allah'dır ki; (hükm ve hikmetinin iktizâsı) denizi size müsahhar kıldı. Fermâniyle onda gemiler aksın, yürüsün ve sizler onlara binerek fazl-ı sübhânîsinden talebde bulunasınız, (ticaret yapasınız ve daha birçok şeylere nâil olasınız, birçok menfaatler elde edesiniz) diye. Bu kolaylık ve bu teshirden dolayı gerek ki şükredesiniz, O'nun haklarını edâ edesiniz.

13 — Ve sahhare leküm mà fiyssemàvàti ve mà fiyl'ardı cemiy'an minhü inne fiy zàlike leàyàtin likavmin yetefekkerùne.

(Ve umûr-ı meâşınızın tedbîri içün), O, semâlarda ve arz'da bulunan ne varsa hepsini kendi tarafından olarak size hazırlamış, müsahhar kılmışdır. (Bunların hepsi sizin içün bir rahmet, bir ihsandır. O fazl u ihsânı, o teshîri ancak O yapabilir. O'ndan gayrısı yapamaz.)

İşte (Allah'ın nı'metlerini yerli yerinde kullananlar ve âlemin, Sübhânehû Teâlâ tarafından nasıl yaradıldığını, aleddevam ondan nasıl istimdâd edildiğini) düşünen bir kavm içün âyetler, ibretler vardır.

—

(Hàmiym...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

قُل لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ
قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ
وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾
وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا بَنِي إِسْرَاءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُم
مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ وَءَاتَيْنَاهُم بَيِّنَاتٍ
مِّنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِن بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ
إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
﴿١٧﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُمْ لَن يُغْنُوا عَنكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾
هَٰذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾
أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَن نَّجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ
مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

14 — Kul lilleziyne àmenù yağfirü lilleziyne lâ yercùne eyyàmallàhi liyecziye kavmen bimà kânù yeksibùne.

(Ey Peygamber-i Hak! Taraf-ı sübhânîmizden niyâbeten mü'minlerin tehzîb-i ahlâk sâhibi olabilmeleri, bütün mahlûkata afv ü safh ile muamele etmeleri içün) buyur: Allah günlerini ümmîd etmeyen, Allah'ın mü'minlere yardım edeceğini gönüllerine getirmeyen, Allah'ın vekaayı'-ı azîmesinden korkmayan kimselere mağfiretle muamele etsinler. Münâzaa etmeyip onları Allah'a bıraksınlar. Çünki Allah, her kavmi ancak kendi kazançlarıyla cezalandırır.

15 — Men amile sàlihan felinefsihî ve men esàe fe'aleyhà sümme ilâ rabbiküm türce'ùne.

Her kim sâlih bir amel işler, (tâat ve hayr ile yaşarsa) kendinedir. (Onun sevâbı ona avdet eder.) Her kim de kötülük ederse kötülüğünün vebâli yine kendinedir. Sonra (neticede) hepiniz Rabbınıza döneceksiniz.

16 — Ve lekad àteynà benï isräiylelkitàbe velhukme vennübüvvete ve rezaknàhüm minettayyibàti ve feddalnàhüm alel'àlemiyne.

Azametim hakkı içün biz (fazl u cûdumuz dolayısiyle) vaktiyle Benî İsrâîl'e Kitab (hidâyet ve rüşd yollarını âşikâr beyân eden Tevrât'ı ve nâs arasında adâlet te'sîs edilsin, husûmet kesilsin içün) hükm ve nübüvvet verdik. Ve kendilerini pâk rızk-ı sûrî ve rızk-ı ma'nevî ile merzuk kıldık. Ve böylece onları niam-ı celîlemize mazhar kılarak asırlarında cihânın üstüne çıkardık.

17 — Ve àteynàhüm beyyinàtin minel'emri femahtelefû illâ min ba'di mà cäehümül'ılmü bağyen beynehüm inne rabbeke yakdıy beynehüm yevmel kıyàmeti fiymà kânù fiyhi yahtelifûne.

Bununla beraber onlara bu emîrden gaayet vâzıh deliller, beyyineler de vermişdik. Onlar senin şânın hakkında hakikati bildikden sonra ihtilâfa düşmeleri sırf hased ve hırslarından dolayıdır. (Bu ilm onlara gelmiş, bi'set-i Muhammediyyen bildirilmişdi. İlm geldikden, hakikat bildirildikden, delîl-i kat'î tahakkuk etdikden sonra ihtilâfa düşmemek lâzımdı, onlar düşdüler.)

(Ey Ekmelerrüsül! Mahzûn olma!) Elbette ki Rabbin, onların aralarında ihtilâf edip durdukları şeyler hakkındaki hükmünü kıyâmet günü verecekdir.

18 — Sümme ce'alnàke alâ şeriy'atin minel'emri fettebı'hà ve lâ tettebı' ehväelleziyne lâ ya'lemùne.

Sonra (Ey Habîb-i Edîbim! Bil ki: Makam-ı fazl u cûdumuzdan) biz seni emirden bir şerîat üzere me'mur kıldık (Din işinde seni şerîat sâhibi yapdık. Tam sıdk u ihlâs ile ona tâbi' olan hem kanar, hem temizlenir.) Artık bu şerîatle amel et. (Ahkâmını da başkalarında icrâ et.) Hakkı bilmeyenlerin, hakk ile bâtılın arasını ayırmayanların hevâlarına müsâid davranma.

19 — İnnehüm len yuğnù anke minallàhi şey'en ve innezzàlimiyne ba'duhüm evliyäü ba'dın vallàhü veliyyülmüttekıyne.

Zira (onların hevâlarına müsâid davranmaklıkla) onlar, Allah'dan gelecek hiçbir şey'i senden def'edemezler* (hudûd-ı İlâhînin hâricine çıkan, adâlet caddesinden ayrılan) o zâlimlerin hepsi biribirlerinin velîleri, yârlarıdırlar. (Biribirlerine dost, sana düşmandırlar.) Allah ise müttekıylerin (Allah'ın yasak ettiği şeylerden korkanların, Allah dostlariyle dost olanların, lillâh, fillâh olanların) velîsidir, yârıdır.

---

* Âyet-i celîlede ta'lîm-i ümmet ve mü'minlerin nelerden sakınmaları lâzımgeldiğini beyan vardır.

20 — Hàzà besäirü linnàsi ve hüden ve rahmetün likavmin yùkınùne.

(Ey Peygamber-i Hak! Sana nazâl olan) bu (Kur'an) insanlar içün (hidâyet ve rüşd yollarını gösteren, tevhîd-i zâtîye götüren, basîret nurlariyle dolu) bir kalb gözü, yakîn sâhibi olan bir kavm içün mahz-ı hidâyet ve rahmetdir.

21 — Em hasibelleziyn-ecterehusseyyiàti en nec'alehüm kelleziyne àmenù ve amilussàlihàti seväen mahyàhüm ve memàtühüm säe mà yahkümùne.

Yoksa hem dâl, hem mudill olan, şirk ve meâsîyi irtikâb eden, o yolda uzun ömür sarfeden gaafiller kendilerini; O, Allah'ın Resûlünü tasdik eden, Hakka tekarrüb içün îmânlarının iktizâsı sâlih ameller işleyen kimseler menzilesinde tutacağız, hayat ve mematlarını müsâvî mi kılacağız sanıyorlar? (Müşriklerin hayat ve memâtı ile, muvahhıd ve muhlislerin hayat ve memâtı ınd-i sübhânîmizde müsâvî olmaz.) Hâşâ!.. Ne kötü hükmediyorlar!

22 — Ve halekallàhüssemàvàti vel'arda bilhakkı ve litüczà küllü nefsin bimà kesebet ve hüm lâ yuzlemùne.

(Nasıl olur da ind-i sübhânîde mü'min ile müşrik müsâvî olur? "Muti' ile âsî beraberdir" diye hükmolunur?)

Allah semâlarla, arz'ı; hakk ve hikmetle hâlk etdi. (Bütün mezâhirde abes yaradılmış hiçbir zerre yokdur. Sûrî ve ma'nevî adâlet âşikârdır. Her zerre O'nun vahdâniyyetini gösterir.) Bunları hâlk etdi ki Ma'bûdün Bilhak bilinsin ve Hak, emri ve nehyi emr etdikden sonra herkes hayır ve şerde ne kazanmışsa kendi kazanciyle hiç hakları yenmeksizin, zulme uğramaksızın, tâatindeki tâata, yâhud ma'sıyetindeki ıkaaba lâyık olup ceza görsün içün.

—

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلٰهَهُ هَوٰيهُ وَأَضَلَّهُ اللّٰهُ عَلٰى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلٰى سَمْعِهِ
وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلٰى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللّٰهِ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾ وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا
يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُمْ بِذٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٤﴾
وَإِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَا كَانَ حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتُوا
بِاٰبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلِ اللّٰهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ
إِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ وَلِلّٰهِ
مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَخْسَرُ الْمُبْطِلُونَ
﴿٢٧﴾ وَتَرٰى كُلَّ أُمَّةٍ جَاثِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعٰى إِلٰى كِتَابِهَا اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ هٰذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ
رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿٣٠﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا
أَفَلَمْ تَكُنْ اٰيَاتِي تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُجْرِمِينَ
﴿٣١﴾ وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ
مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ ﴿٣٢﴾

وَبَدَا لَهُمْ

23 — Efereeyte menittehaze ilâhehu hevàhü ve edallehullàhü alâ ılmin ve hateme alâ sem'ıhî ve kalbihî ve ce'ale alâ besarihî ğışàveten femen yehdiyhi min ba'dillâhi efelâ tezekkerùne.

Ey görüşü mu'teber! Bak ne dersin o kimseye ki? Hevâsını ilâh ittihâz etmiş. Alîm ve hakîm olan Allah (da), onun bu hâlini bilerek esmâ-i sübhânîsinden dâll ve mudill ismiyle tecellî ederek şaşırtmış, kulağını ve kalbini dalâl ile mühürleyip gözüne de küfrden bir perde çemişdir. (Fıtratında ma'rifet ve tevhıde âgâh olmaklık sırrı varken küfrüne ve inâdına binâen dâll ismine müstehak olmuş, nefsinde perdelenmiştir. Binâenaleyh o, Hak yolunu bulamaz, hak söyleyenin sözünü işitemez, Hakkın varlığını beyân eden her zerredeki o beyânı göremez. O'nun kudretinin âsârı olan varlığı müşâhede edemez. Bâb-ı müşâhede onun içün kapanmışdır. Matrutdur. Kahr-ı kadîme uğramışdır. Dünya şehvetlerine ıktidâ ederek yaşar. Artık Allah'dan sonra onu sırât-ı müstakîme kim götürebilir?

(Ey ibret ve fıtnat sâhibi olan akıl sâhibleri!) Hâlâ onun ahvâlini düşünmez misiniz?

24 — Ve kàlù mà hiye illâ hayàtüneddünyà nemùtü ve nahyà ve mà yühlikünä illeddehrü ve mà lehüm bizàlike min ılmin in hüm illâ yezunnùne.

Hem (vahdâniyyet-i zâtîmizi, esmâ ve sıfâtımızın kemâlâtını, tedbîrât ve tasarrufâtımızı inkâr edenler, dolayısiyle haşr ü neşri münkirler) dediler ki: "Hayat, bizim bu dünyadaki hayâtımızdan ibâretdir. (Dönüp gideceğimiz bir yer, hisab vereceğimiz bir huzur yokdur.) Biz burada ölürüz ve yaşarız. Bizi ancak dehr* öldürür." Hâlbuki onların bu babda (dehre dâir) de ne aklî, ne naklî, ne keşfî hiçbir ilmleri yokdur. Zîra dehri tasarruf eden de Allah'dır. Onlar senedsiz, ancak tahmin ve taklid üzere zann ile söz söylerler.

---

* Devamlı zaman.

25 — Ve izà tütlâ aleyhim àyàtünà beyyinàtin mâ kâne huccetehüm illä en kàlü'tù biàbäinä in küntüm sàdikıyne.

Karşılarında (ikinci hayat vardır, dirilinecek, huzûr-ı sübhânîde hisab verilinecek gibi kıyâmete âid) apaçık beyyineler hâlinde âyetlerimiz okunsa, bunlara karşı bütün huccetleri inkâr ve istib'ad yoluyla yalnız: "Haşr, neşr, meâd-ı cismânî ve rûhânî gibi da'vâlarda sâdıksanız haydi bizim ölmüş ana ve babalarımızı diriltin getirin" demekden ibâretdir.

26 — Kulillâhü yuhyiykün sümme yümiytüküm sümme yecme'üküm ilâ yevmilkıyàmeti lâ reybe fiyhi ve lâkinne ekserennàsi lâ ya'lemùne.

(Ey Peygamber-i Hak! İnâyet-i sübhânîmizle yine) onlara söyle: "Size Allah hayat veriyor. Sonra sizi O öldürüyor. (Mutasarrıf-ı hakıkî O'dur. İrâde ve ihtiyar O'nundur.) Sonra sizi yevm-i kıyâmet'de O toplayacak, bir araya getirecek. O günün tahakkukunda hiç şübhe yokdur. Fakat nâsın, (küfr ü nisyanda bulunanların) ekserîsi bunu bilmezler de "yalan" derler, inkâr ederler."

27 — Ve lillâhi mülküssemàvàti vel'ardı ve yevme tekùmüssà'atü yevmeizin yahserülmübtılùne.

(Neş'e-i uhrâda Allah'ın, bütün kullarını bir araya toplayacağı nasıl inkâr olunabilir?)

(Ey inadcı mütekebbirler!) Semâ'ların ve arz'ın mülkü, saltanatı; (ehad, vâhıd, ferd, samed olan) Allah'ındır. (Bütün varlıkdaki mutlak tasarruf, tasarruf-ı küllî O'nundur.) Kıyâmetin kopduğu gün, işte o gün; bâtılla sayılı nefeslerini tüketenler, bâtılı hakk şeklinde göstermeye çalışanlar (görüleceği gördükleri an) hep husrâna düşeceklerdir.

28 — Ve terà külle ümmetin càsiyeten küllü ümmetin tüd'ä ilâ kitàbihà elyevme tüczevne mà küntüm ta'melùne.

(Ey görüşü mu'teber Habîbim!) O gün sen her ümmeti (havf u dehşetden) diz çökmüş bir sûretde görürsün. Her ümmetin her ferdi kitâbına, (dünyâda bütün ahvâli, ef'âli yazılmış, zabtedilmiş sahife-i a'mâline) da'vet olunacak (ve onlara şöyle denilecek.) "Bugün sizden her biriniz dünyada (hayırdan ve şerden) ne işlemişseniz o yapdığınız amellerin cezâsı verilecek"

29 — Hàzà kitàbünà yentıku aleyküm bilhakkı innà künnà nestensihu mà küntüm ta'melùne.

"İşte kitâbınız! Yüzünüze karşı ziyâdesiz, noksansız hakkı söylüyor, (sizden sâdır olanlara şehâdet ediyor.) Şübhesiz biz, her ne işliyor idiyseniz istinsâh ediyorduk (sizin ahvâlinize, a'mâlinize mütevekkil ve murâkıb olan melâikeye yapdıklarınızın yazılmasını emrediyorduk.)"

30 — Feemmelleziyne àmenù ve amilussàlihàti feyüdhılühüm rabbühüm fiy rahmetihî zàlike hüvelfevzül mübiynü.

Amma Hakkın vahdâniyyetine ve O'nun peygamberlerine, kitablarına îmân edip de, kemâl-i îman ve yakînliklerinin iktizâsı amel-i sâlih işleyenlere ahlâk ve fi'lleri ile Hakka tekarrübe çalışanlara, Sübhânehû Teâlâ'ya lâyık kullukda bulunup O'nun şânını ta'zîm edenlere gelince: Rableri onları kendi dâire-i rahmeti içine koyacakdır. İşte âşikâr fevz-i azîm (murâda erişme) budur.

31 — Ve emmelleziyne keferù efelem tekün àyàtiy tütlâ aleyküm festekbertüm ve küntüm kavmen mücrimiyne.

Allah'ı ve vahdet-i zâtını inkâr edenlere, şerik koşup zulmedenlere ise şöyle denecek: "(Ey müfsid müsrifler! Benim resûllerim gelmedi miydi?) Karşınızda benim âyetlerim okunmuyor muydu? Elbette okundu. (Azamet-i zâtım, esmâ ve sıfât-ı

kemâlâtım, kudret ü kuvvetim, envâ'-i intikamım haber veriliyordu.) Fakat siz îmânı kibrinize yediremediniz, hepsini tekzîb etdiniz. Siz mücrim bir kavm idiniz."

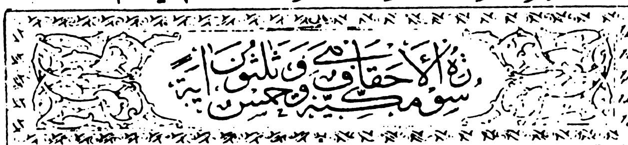
32 — Ve izà kıyle inne va'dallàhi hakkun vessàatü lâ reybe fiyhà kultüm mà nedriy messàatü in nezunnü illâ zannen ve mà nahnü bimüsteykıniyne.

(Evet siz ey küffâr! Kibr ü gurûrun zirvesine çıkmışdınız. Câh ve servet sizi şımartmış, sahte benliğinizin karanlığında kalmışdınız.) Size nasihat yollu: "Şübhesiz Allah'ın va'di hakkdır, (vâkıa mutâbıkdır.) O sâatin geleceğinde (mev'ûd olan kıyâmetin kopmasında) şübhe götürecek yer yokdur" denildiği zaman siz (envâ'-ı kibr, istib'ad ve istikbar sûretiyle): "O sâat (kıyâmet) de neymiş bilmiyoruz. Onun vuku'una îman etmeyiz. Biz onu yalnız bir zandır zannediyoruz. Onun hakkında yakîn edinmiş değiliz" dediniz.

—

(Efereeyte...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٣﴾
وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسَاكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ
وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٤﴾ ذَٰلِكُمْ بِأَنَّكُمُ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا
وَغَرَّتْكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ
﴿٣٥﴾ فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٦﴾
وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٧﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

حم ﴿١﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُسَمًّى ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنْذِرُوا مُعْرِضُونَ
﴿٣﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ
أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ ۖ ائْتُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَٰذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِنْ
عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤﴾ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ
مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ ﴿٥﴾

33 — Ve bedà lehüm seyyiàtü mà amilù ve hàka bihim mà kânù bihî yestehziùne.

Derken onlara perde kalkıp serâir açılınca, ısrâr ile yapdıkları amellerinin kötülüklerini muayene etmişler, âkıbetlerinin vehâmeti yüz göstermiş ve istihzâ edip durdukları cezâ ve ıkab kendilerini sarıvermiştir.

34 — Ve kıylelyevme nensàküm kemà nesiytüm likäe yevmiküm hàzà ve me'vàkümünnàrü ve mà leküm min nàsıriyne.

Ve Hak tarafından o anda onlara: "Siz nasıl bu güne kavuşacağınızı, bu gününüzün geleceğini unutdu iseniz, biz de sizi bugün öylece unutacağız, azâba atacağız. (Artık teklif kalkdı, sizi yâdetmeyeceğiz.) Merci'iniz, mekânınız ateşdir. Ve sizin içün (yatağınız olan o âteşden) halâs edici hiçbir yardımcı da yokdur" denilecek.

35 — Zàliküm biennekümüttehaztüm àyàtillâhi hüzüven ve ğarretkümülhayàtüddünyà felyevme lâ yuhrecùne minhà ve lâ hüm yüsta'tebùne.

"İşte size olan bu azâbın sebebi şudur: Siz (rüşd ü hidâyeti beyân eden) Allah'ın âyetlerini eylence yerine tutdunuz. Mübâlâtsız bir sûretde onlarla istihzâ etdiniz, düşünmeden inkâr etdiniz. Onlardaki burhanları teemmül etmediniz. İstihzânıza sebeb de: Dünya lezzetinin, süflî şehevâtın sizi aldatması idi. (Siz hayat bu hayat, bundan başka hayat yok zannetdiniz.) Onun içün bu gün tathirhâne-i küfr olan, kibr ü gurûru tepeleyen âlem-i nârdan çıkarılmazlar. Onlardan tardıye, özür de aranmaz. İstirhâm kabûl edilmez. Tevbe ve inâbe zamânı geçmişdir."

36 — Felillâhilhamdü rabbissemàvàti ve rabbil'ardı rabbil'àlemiyne.

Hâssaten hamd, hamdin hakikati ancak: O, semâların Rab-

bi, arz'ın Rabbi ve âlemlerin Rabbi olan Rabbül'âlemînin olsun. (Hamde lâyık ancak O. O'nun gayrı değil. Nı'metler O'nun. Mün'ım de O. O'ndan gayrı mün'ım yok.)

37 — Ve lehülkibriyâü fiyssemâvâti vel'ardı ve hüvel'aziyzülhakiymü.

Semâlarda ve yerde azamet O'nun. Tasarruf-ı tâm O'nun. (Kudret ü şevket, havl ü kuvvet, bütün mülk O'nun. Tedbîr, tedvîr, tanzîm, tanzîf eden O.) O öyle azîz; her emrine, her şey'e gaalib, öyle hakîm; her sun'unda hikmet-i celîlesi âşikâr. (Evliyâ O'nun izzetiyle azîz olur, a'dâ O'nun kahrıyla makhûr olur.)

—

سُورَةُ الأحْقَافِ

Sûre-i Ahkaf

"Ahkaf" Sûresi Mekkîdir. Bir iki âyetinin Medenî olduğuna dâir bir rivâyet vardır ki bunlar: (Kul ereeytüm in kâne min ındillâhi ve kefertüm bihî ve şehide şàhidün min benïy isräiyle alâ mislihî feàmene vestekbertüm innallàhe lâ yehdiylkavmezzàlimiyne.) **Ve:** (Fasbir kemà sabere ülül'azmi minerrüsüli ve lâ testa'cil lehüm keennehüm yevme yerevne mà yù'adûne lem yelbesû illâ sà'aten min nehàrin belâğun fehel yühlekü illelkavmülfàsikùne) **âyet-i celîleleridir.**

Âyetleri	**: Otuz beş**
Kelimeleri	**: Üç yüz kırk dört**
Harfleri	**: İki bin üç yüzdür.**

بسم الله الرحمن الرحيم

Hikmet-i Sübhânîsinin iktizâsı âlemi hâlk eden, rûh-ı menfûh ile insânı tekrîm kılan Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Hàmïym.

Havl ü kuvvetimizle nûr-ı nübüvveti, libâs-ı risâleti hâmil olan Resûl-i Zîşânım!

2 — Tenziylülkitàbi minallàhil'aziyzilhakiymi.

Bu kitab, (senin emrini te'yid, din ve şer'ini zabt içün ceste ceste) aziz ve hakîm olan Allah tarafından indirilmişdir.

3 — Mà halàknessemàvàti vel'arda ve mà beynehümä illâ bilhakkı ve ecelin müsemmà velleziyne keferù ammä ünzirù mu'ridùne.

Biz o semâları ve arz'ı, kezâ aralarındakileri ancak hakk ve hikmetle, (abes ve bâtıl olmaksızın) ve muayyen bir müddetle yaratdık.* (Umûrun hepsi o ecel-i muayyende nihâyet bulur.) Amma küfr edenler neden inzâr olundularsa hepsinden yüz çeviriyorlar.

4 — Kul ereeytüm mà ted'üne min dùnillâhi erùniy mà zà halekù minel'ardı em lehüm şirkün fiyssemàvàti iytù-

---

* Bütün mahlûkat ma'rifet-i Hak içün; teabbüd etsinler, emirlere, nehiylere riâyet etsinler içün hâlk olunmuşdur.

niy bikitàbin min kabli hàzä ev esàretin min ılmin in ķüntüm sàdikıyne.

(Ey Ekmelerrüsül! Allah'dan i'râz edenlere, O'nun tevhîdinden yüz çevirenlere, zulm ederek Hakka şerik koşanlara ilzam ve tebķit yoluyla" sor: "Baksanıza! Şu sizin, ma'bûdün bilhak olan Allah'ı bırakarak O'ndan gayrı taptıklarınızın, yalvarıp durduklarınızın ne olduğunu bana haber veriniz. Gösterin bana yeryüzünde hangi cüz'ü yaratmışlar, neyi meydâna getirmişlerdir (de onları hâlk etmeklikle ittisâf etdirir, ubûdiyyet ve rubûbiyyete lâyık görürsünüz?) Yoksa onların semâlarda, (âlem-i esbab ve müessirâtda) bir ortaklıkları mı var? Haydin Allah'a şerik koşmak husûsunda Kur'an'dan evvel bir kitab, (bir delîl-i aklî veya naklî, yâhud peygamberlerden menkul, eslâfınızdan kalma) ilmden bir eser varsa, da'vânızda sâdıksanız onu bana getirin."

5 — Ve men edallü mimmen yed'ù min dùnillâhi men lâ yesteciybü lehu ilâ yevmilkıyàmeti ve hüm an düäihim ğàfilùne.

Hem o kimseden daha gaafil, daha şaşkın kim olabilir ki: (Semi', alîm, basîr, hakîm, kadîr, habîr, irâde ve ihtiyâriyle tasarrufâtında müstakil olan) Allah'ı bırakarak; (duâsını işitmez), kıyâmet gününe kadar da kendisine cevab vermeyecek olan, (hâlinden de haberi olmayan) kimselere duâ eder? O bâtıl ma'budlar ise onların duâlarından, tadarru'larından gaafildirler.

—

(Vebedâlehüm...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَاِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ اَعْدَآءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ٦
وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ
هٰذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ٧ اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُ قُلْ اِنِ افْتَرَيْتُهُ فَلَا
تَمْلِكُونَ لِى مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا هُوَ اَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفٰى بِهِ شَهِيدًا
بَيْنِى وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ٨ قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا
مِنَ الرُّسُلِ وَمَآ اَدْرِى مَا يُفْعَلُ بِى وَلَا بِكُمْ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوحٰى
اِلَىَّ وَمَآ اَنَا اِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ٩ قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ
وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِىٓ اِسْرَآئِيلَ عَلٰى مِثْلِهِ فَاٰمَنَ
وَاسْتَكْبَرْتُمْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ١٠ وَقَالَ الَّذِينَ
كَفَرُوا لِلَّذِينَ اٰمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَآ اِلَيْهِ وَاِذْ لَمْ يَهْتَدُوا
بِهِ فَسَيَقُولُونَ هٰذَآ اِفْكٌ قَدِيمٌ ١١ وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسٰى
اِمَامًا وَرَحْمَةً وَهٰذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِسَانًا عَرَبِيًّا لِيُنْذِرَ الَّذِينَ
ظَلَمُوا وَبُشْرٰى لِلْمُحْسِنِينَ ١٢ اِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ
اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ١٣ اُولٰٓئِكَ
اَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَآءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١٤

6 — Ve izà huşirennàsü kânù lehüm a'däen ve kânù bi'ıbàdetihim kâfiriyne.

Nâs, kıyâmetde, mahşerde hisab ve cezâ içün toplandıkları vakit, menfaatleri olur diye i'tikad ederek ibâdet etdikleri ma'budları onlara düşman kesilirler. İbâdetlerini de inkâr ederler.

7 — Ve izà tütlâ aleyhim àyàtünà beyyinàtin kàlelleziyne keferù lilhakkı lemmà cäehüm hàzà sıhrün mübiynün.

Hâlbuki o kâfirler, karşılarında (vahdet-i zâtımıza, kemâlât-ı esmâ ve sıfâtımıza delâlet eden) âyetlerimiz açık açık okunduğu zaman; kendilerine o hak (Kur'an) gelince: "Bu parlak bir sihirdir" dediler.

8 — Em yekùlùnefteràhü kul iniftereytühu felâ temlikûne liy minallàhi şey'en hüve a'lemü bimà tüfiydùne fiyhi kefà bihî şehiyden beyniy ve beyneküm ve hüvelğafùrürrahıymü.

Yâhud "Onu (Kur'an'ı) kendi uydurdu (iftirâ etdi)" mi diyorlar?

(Ey Ekmelerrüsül! Buyur), söyle ki: "Eğer onu iftirâ etmiş (Kur'an'ı kendiliğimden uydurmuş) isem o halde siz bana Allah'dan gelecek cezâdan kurtaracak hiçbir şey'e mâlik olamazsınız. Ve Cenâb-ı Hak Kur'an hakkında bütün yaygaralarınızı, saçmalarınızı pek a'lâ bilir. (Ve herkesden iyi bilmesi hasebiyle) O'nun sizinle benim aramızda şâhid olması yeter. Hem o gafûrdur. Kitâbına dil uzatanlar düşünürler, tevbe ederler, Hakka dönerler diye ıkabda acele etmez, seyyielerini setr eder. Rahıymdir; tevbelerini kabûl eder."

9 — Kul mà küntü bid'an minerrüsüli ve mä edriy mà yüf'alü biy ve lâ biküm in ettebi'u illâ mà yùhà ileyye ve mä ene illâ neziyrün mübiynün.

(Ey Peygamber-i Hak! Seni ta'cîz eden onlara) söyle: "Ben

vazife-i nübüvvet ve risâletde misli, örneği geçmemiş bir peygamber değilim. (Benden evvel çok peygamberler geldi geçdi. Siz beni nasıl tekzîb edebilirsiniz? Kendi kendime gaybları bilirim da'vâsiyle de ortaya çıkmadım. Bunlar benim nübüvvet vazifem dâhilinde değildir. Ben insanları tevhîde, ubûdiyyetde sıdk u ihlâsa da'vet ve mekârim-i ahlâkı itmâme gönderildim.) Bana, (benimle beraber olanlara) ve size ne yapılacağını da bilmiyorum. Ben yalnız bana Rabbim tarafından gönderilen vahy'e tâbi' olurum. (Beni neye muttali' kılarsa ona muttali' olurum.) Ezcümle ben Hak tarafından gönderilmiş açık bir nezîrden, bir peygamberden başka bir şey değilim."

(Allahü Sübhânehû Teâlâ bu âyet-i celîlede, Habîb-i Edîbi Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'in Melekût ve Âlemînde ma'rûf olan hâlini beyan buyuruyor da onun hâlinde, nübüvvetinde taaccüb olunacak bir şey olmadığını duyuruyor. Zîra nübüvvet öyle bir sünnetullahdır ki; ıstıfa kanununa tâbi' olarak evvelden beri gelmiş olan peygamberlerde ma'rûf olan bir hâldir. Cenâb-ı Hak, enbiyâsının lisâniyle halkı ma'rifet ve tâata da'vet eder. Ve şunu bilmelidir ki: Ezeldeki hükmü ya'ni Resûl-i Zîşânı ile, ona cebhe alanlara karşı verilen hükmü Cenâb-ı Hak bilir. Zîra O bütün kalblere şâhiddir ve allâmülğuyûbdur.)

10 — Kul ereeytüm in kâne min ındillâhi ve kefertüm bihî ve şehide şàhidün min beniy israiyle alâ mislihî feàmene vestekbertüm innallàhe lâ yehdiylkavmezzàlimiyne.

(Ey Peygamber-i Hak!) Buyur: "Vicdânınıza sordunuz mu? Ne dersiniz bana haber veriniz? Eğer bu Kur'an alîm ve allâm olan Allah tarafından da siz hiçbir şey'e istinâd etmeksizin onu tekzîb ve inkâr etdinizse, ve Benî İsrâîl'den (Tevrat ulemâsından) bir şâhid ona, onun misline (Tevrâta mutâbık olduğuna) şehâdet edip, Allah tarafından inzâl olunduğuna îman getirdi de siz îmânı nefsâniyyet mes'elesi yapıp kibrinize yediremedinizse zâlimlerden olmaz mısınız?) İşte hiç şübhe yok ki,

kullarının isti'dâdına muttali' olan Allah, inadcı zâlim olan kavme hidâyet etmez, kat'iyyen doğru yola çıkarmaz."

11 — Ve kàlelleziyne keferù lilleziyne àmenù lev kâne hayren mà sebekùnä ileyhi ve iz lem yehtedù bihî feseyekùlùne hàzä ifkün kadiymün.

Bir de kâfirler (şiddet-i şikak ve nifaklarından dolayı) îman edenler hakkında: "Eğer Muhammed (sallâllahü aleyhi ve sellem)'in getirdiği din iyi bir şey olsaydı (bu kadar câh, servet ve siyâdet sâhibi olan) bizlerden evvel ona koşmazlardı" dediler. (Biz onlardan evvel îman ederdik. Ona tâbi' olanların hepsi fukarâ, zuafâ, avam gürûhu... demek istiyorlardı.)*

(Ey Resûl-i Zîşânım! Onların bu sözlerinden, sana ve kitâbına olan inadlarından gönlün mahzûn olmasın.) Onlar Kur'an ile hidâyet bulamayınca, evet kendilerine hakikat açılmayınca cehl ve dalâllerinden: "Bu eski bir yalan" diyecekler.

12 — Ve min kablihî kitàbü mùsä imàmen ve rahmeten ve hàzà kitàbün müsaddikun lisànen arebiyyen liyünzirelleziyne zalemù ve büşrà lilmuhsiniyne.

(Resûl-i Ekremim!)

Bu hezeyanlara hiç iltifât etme. Senin Kitâbından evvel, halka bir imam ve ayn-ı rahmet olarak, Mûsâ'nın kitâbı vardı, Tevrat. İşte bu (Kur'an) da; zâlimleri inzar ve muhsinlere bir müjde olmak üzere lisân-ı Arabla sana nâzil olan ve (Tevrat'ı) tasdik eden bir kitabdır.

13 — İnnelleziyne kàlù rabbünallàhü sümmestekàmù felâ havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenùne.

"Ehad, vâhıd, ferd, samed, ulûhiyyet ve rubûbiyyetinde

---

* Zavallılar!.. Şeref-i âhireti dünyadaki sûrî şerefle ölçüyorlar, bu sözleri ile de hâlkı ıdlâle çalışıyorlardı.

müstakil Rabbimiz Allah'dır" deyip de kalblerinde muhabbet-i İlâhiyye karargâhını kuranlar, Hakkın cemâl ve celâl sıfatlarının tecellîsini ruhlarında, sırlarında müşâhede edenler, sonra bu tevhıd ile bütün hâl ve hareketlerinde doğru gidenler yok mu? Onlar içün hıcab ve itab korkusu olmadığı gibi, onlar mahzun da olmayacaklardır.

14 — Üläike ashàbülcenneti hàlidiyne fiyhà cezäen bimà kânù ya'melùne.

İşte o indallah makbûl olan süedâ, cennet eshâbıdır. (Tebdîl ve tahvîl olunmaksızın; edebe riâyetleri, tâat ve ibâdete mülâzemetleri dolayısiyle) işledikleri amellerin karşılığı olarak orada ebedî kalacaklardır.

Ey tâlib!

Muhsinînin cennete, fevz-i azîme lâyık olmasının sebebi: Güzel ahlâkı, ihlâs ile hüsn-i muâşereti, musâhabeti ve insan hukukuna riâyetidir. Bu hususda da başta hürmet-i asl olan ve tâatda sabra en lâyık bulunan ana ve baba gelir. İşte buna işâreten Cenâb-ı Hak buyuruyor:

وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ اِحْسَانًا حَمَلَتْهُ اُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ
كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلٰثُونَ شَهْرًا حَتّٰى اِذَا بَلَغَ اَشُدَّهُ وَبَلَغَ
اَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِى اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِى اَنْعَمْتَ
عَلَىَّ وَعَلٰى وَالِدَىَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضٰيهُ وَاَصْلِحْ لِى فِى ذُرِّيَّتِى
اِنِّى تُبْتُ اِلَيْكَ وَاِنِّى مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ
عَنْهُمْ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّاٰتِهِمْ فِى اَصْحَابِ الْجَنَّةِ
وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِى كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾ وَالَّذِى قَالَ لِوَالِدَيْهِ
اُفٍّ لَكُمَا اَتَعِدَانِنِى اَنْ اُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِى وَهُمَا
يَسْتَغِيثَانِ اللّٰهَ وَيْلَكَ اٰمِنْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هٰذَا
اِلَّا اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ ﴿١٧﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِى
اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿١٨﴾
وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوَفِّيَهُمْ اَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾
وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ اَذْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِى حَيَاتِكُمُ
الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ
تَسْتَكْبِرُونَ فِى الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢٠﴾

15 — Ve vassaynel'insane bivàlideyhi ıhsànen hamelethü ümmühu kürhen ve veda'athü kürhen ve hamlühu ve fisàlühu selâsùne şehren hattä izà beleğa eşüddehu ve beleğa erba'ıyne seneten kàle rabbi evzı'nïy en eşküre nı'metekelletïy en'amte aleyye ve alâ vàlideyye ve en a'mele sàlihan terdàhü ve aslih liy fiy zürriyyetïy inniy tübtü ileyke ve inniy minelmüslimiyne.

Biz insâna; ana ve babasına ihsan, en güzel edeb ve terbiye, şefkat ve muhabbetle muamelede bulunmasını tavsıye etdik.

(Hem nasıl ihsanda bulunmaz?)

Anası onu zahmetle, (meşakkat-i azîme ile karnında) taşıdı ve zahmetle doğurdu. (Bununla beraber meşakkati az bir zaman içinde bitmedi.) Gebe olmasiyle sütden kesilmesi zamânı da ouz aydır. Nihâyet insan kemâle erip kırk yaşına girince şöyle dedi: "Yâ Rabbi! Bana öyle ilhâm et ki hem bana, hem vâlideynime ihsan buyurduğun nı'metlerin (başta din nı'metinin) şükrünü yerine getireyim, (kerem ü cûdunla ındinde benden râzı olacağın) sâlih bir amel işleyeyim. Zürriyyetim hakkında da benim içün ıslâh nasîb et. Tevbe ile, islâm ile ikrâm et. Kerâmet, inâyet ve hidâyetine vâris ve hepsi mü'minînden olsunlar. Çünki ben sana tevbe ile yüzümü çevirdim. (Râzı olmayacağın, ınd-i sübhânînde makbûl olmayan işlerden rücu' etdim.) Hakkıyla (Müslümanlardan), senin hükmüne boyun eğenlerdenim."

16 — Üläikelleziyne netekabbelü anhüm ahsene mà amilù ve netecàvezü an seyyiàtihim fiy ashàbil-cenneti va'dessıdkılleziy kànù yù'adùne.

(Allah'ın nı'metlerine şükreden, hukuk-ı vâlideyni edâ eden, hüsn-i muâşereti şiâr edinen) işte (bu süedâ) bunlar eshâb-ı cennet içinde öyle mümtaz kimselerdir ki; biz bu gibilerin en güzel amellerini kabûl ve seyyielerinden, günahlarından vazgeçeriz. Bu da onlara (Lâ havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenûn fermân-ı sübhânîmizle) va'd etdiğimiz va'dimizin incâzıdır. Bu kat'î va'di, va'd edip durmaktayız.

17 — Velleziy kàle livàlideyhi üffin leküma ete'ıdàniniy en uhrece ve kad haletilkurùnü min kabliy ve hümà yesteğıysànillâhe veyleke àmin inne va'dallàhi hakkun feyekùlü mà hàzà illä esàtıyrül'evveliyne.

Şu kimse ise ki: Anası, babası onu îmâna, tevhîde da'vet etdiği, şirkden, taklidden kurtulsun diye çalışdığı, kıyâmetin dehşetini beyân etdiği, hulâsa onun seâdet ü selâmetine çalışdığı hâlde onlara karşı o: "Öf size! (Öldükden sonra dirilmek ha?! Beni azabla mı korkutuyorsunuz? Mezardan diri olarak çıkarılacağıma mı beni inandıracaksınız?) Tahkıık... Benden evvel nice karnlar gelip geçmiş... Onlardan bir kimse kabrinden diri olarak çıkarılmış mıdır?" der. Anası babası Allah'a "el'-aman" diye sığınıp evlâdlarının îmâna gelmesi husûsunda yalvararak ona: "Çok yazık senin hâline!.. Îmâna gel! Allah'ın va'di şübhesiz hakdır. (Ba's, nüşûr, sevab, ıkab... bunlar muhakkak olacakdır. Kitâbullah bunları apaçık beyân eder") derler de, o cevâbında yine inad ve ısrâr ile: "Bu (Kur'an'dan söylediğiniz şeyler) eskilerin masallarından başka bir şey değildir" der.

18 — Üläikelleziyne hakka aleyhimülkavlü fiy ümemin kad halet min kablihim minelcinni vel'insi innehüm kânù hàsiriyne.

İşte bunlar, (sâha-i izz-i kabûlden tard edilen bu şakîler) kendilerinden evvel ins ve cinn'den gelip geçen ümmetler arasında üzerlerine azab sözü sâbit olmuş kimselerdir. Çünki bunlar (kerâmet-i insâniyyelerini zâyi' edip, husrâna mahkûm olmuş kimselerdir.

19 — Ve liküllin derecàtün mimmà amilù ve liyüveffiyehüm a'màlehüm ve hüm lâ yuzlemùne.

Ve şunu biliniz ki: Herkesin yapdığı ameline göre, (işlediği iyilik ve fenâlık nisbetinde) dereceleri vardır. Bu dereceler de, kendilerine hiçbir haksızlık edilmeyerek bütün amellerinin karşılığını tamamiyle ödemek içündür.

20 — Ve yevme yu'radulleziyne keferù alennàri ezhebtüm tayyibàtiküm fiy hayàtikümüddünyà vestemta'tüm bihà felyevme tüczevne azàbelhùni bimà küntüm tefsükùne.

(Ey Peygamber-i Hak! Anlat: Hakkı inkâr edenler, bâtılı hakk sûretinde göstermeye çalışanlar âteşe arzolundukları gün) onlara şöyle denecek: "Siz bütün tayyibâtınızı ve telezzüzâtınızı dünyâ hayâtında zâyi' etdiniz. (Sayılı nefeslerinizi orada Hak'sız bitirdiniz.) Süreceğiniz safâyı orada sürdünüz, alacağınızı aldınız. İşte yeryüzünde haksız yere âciz, zavallı insanlara karşı kibr taslamanıza, emre karşı gelmenize, dinden çıkıp fâsıklık etmenize mukabil bugün hakaret azâbıyla cezâlandırılacaksınız."

—

(Ve vassaynel'insane...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَاذْكُرْ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ
مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢١﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِتَأْفِكَنَا عَنْ آلِهَتِنَا فَأْتِنَا بِمَا
تَعِدُنَا إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٢﴾ قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِندَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُم
مَّا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَٰكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٣﴾ فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا
مُّسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ قَالُوا هَٰذَا عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُم
بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾ تُدَمِّرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا
لَا يُرَىٰ إِلَّا مَسَاكِنُهُمْ كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾
وَلَقَدْ مَكَّنَّاهُمْ فِيمَا إِن مَّكَّنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا
وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ
وَلَا أَفْئِدَتُهُم مِّن شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ
بِهِم مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُم
مِّنَ الْقُرَىٰ وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾ فَلَوْلَا
نَصَرَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ ضَلُّوا
عَنْهُمْ وَذَٰلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٨﴾

21 — Vezkür ehà àdin iz enzere kavmehu bil'ahkàfi ve kad haletinnüzürü min beyni yedeyhi ve min halfihï ellâ ta'büdû illellàhe innï ehàfü aleyküm azàbe yevmin azıymin.

(Ey Ekmelerrüsül!) Âd'ın kardeşini, (onların kendi cinslerinden olan Hûd peygamberi) –ki ondan evvel ve ondan sonra gelen peygamberler de Allah azâbiyle korkutmuşlardı– yâd et: Hani o, kavmini Ahkaf'da: ("Ancak Ma'bûdün Bilhak olan ma'bûdu tanıyın, ona tapın), Allah'dan başkasına kulluk etmeyin. Hakikaten ben, (şirkinizden, Allah'ın gayrısına ibâdetinizden, O'nun gayrısını İlâh ittihâz etdiğinizden dolayı) üzerinize gelecek büyük bir günün dehşetli azâbından korkuyorum" diye tehdid etmişdi.

22 — Kàlù eci'tenà lite'fikenà an àlihetinà fe'tinà bimà te'ıdünä in künte minessàdikıyne.

Onlar: "Sen" dediler: "Bizi ma'budlarımıza ibâdet etmekden, onlara tâatımızdan vazgeçirmeye mi geldin? (Onlardan vazgeçip sana ve senin dediklerine mi îman edelim? Ne sana îman ederiz, ne de sözünü tasdik ederiz.) Eğer sen de da'vanda sâdıklardan isen va'd edip durduğun azâbı haydi hemen getir."

23 — Kàle innemel'ılmü ındallàhi ve übelliğuküm mä ürsiltü bihî ve lâkinnïy eràküm kavmen techelùne.

(Vahy-i İlâhî iktizâsınca Hûd (aleyhisselâm) onlara) buyurdu: "O ilm (azâbın ne vakit hulûl edeceğine taallûk eden ilm) müstekıllen ancak Allah'a âiddir. Ben size neyi teblîğa emrolunmuş, (size niçün gönderilmiş) isem gönderildiğim şey'i teblîğa me'mûrum, onu teblîğ ederim. Yalnız şu var ki: (Hakdan ve ehlinden i'râz, şirk ve bâtılda ısrâr sebebiyle) sizi câhil bir kavm olarak görüyorum."

24 — Felemmà reevhü àridan müstakbile evdiyetihim kàlù

hàzà àridun mümtırünà bel hüve mesta'celtüm bihî riyhun fiyhà azàbün eliymün.

Derken günlerden bir gün onu (o azâbı) vâdilerine karşı yönelmiş gelen (simsiyah) bir bulut hâlinde görünce: "Bu bize yağmur getiren bir bulut. (Mübârek bir yağmur beldemize teveccüh etdi") dediler. (Ferahlandılar, biribirlerini tebşir etdiler.) (Hûd aleyhisselâm): "Hayır! (Sevinmeyiniz! Size râhatlık içün gelmiyor.) O, sizin çarçabuk gelmesini istediğiniz şeydir. (Bulut sûretinde görünen) bir rüzgârdır ki onda çok acıklı bir azab var."

25 — Tüdemmirü külle şey'in biemri rabbihà feasbehù lâ yürä illâ mesàkinühüm kezàlike necziylkavmel mücrimiyne.

"O, Rabbının emri ile her şey'i helâk eder. (O cünûdullah, hiçbir te'sir altında olmaksızın, acele etdiğiniz azâbı vermeye emr almış geliyor.") Onlar (bu cevabı alır almaz) öyle bir hâle geldiler ki meskenlerinden başka bir şey görünmez oldu. İşte biz (hudûd-ı İlâhîyi tecâvuz eden, ubûdiyyet ipini koparan), birçok cürmler irtikâb eden mücrim bir kavme böyle cezâ veririz.

26 — Ve lekad mekkennàhüm fiymä in mekkennàküm fiyhi ve ce'alnà lehüm sem'an ve ebsàren ve ef'ideten femä ağnà anhüm sem'uhüm velä ebsàrühüm ve lä ef'idetühüm min şey'in iz kânù yechadùne biàyàtillâhi ve hàka bihim mà kànù bihï yestehziùne.

Azametim hakkı içün biz onlara öyle şeyler vermiştik ki, o kuvvet ve imkânı size vermemişizdir: Onlara: (Vahdet-i zâtımıza âid âyetleri işitsinler diye) kulak(lar), (kemâl-i ilmimize, hikmet-i sübhânîmize delâlet eden âsâr-ı kudretimizi görsünler diye) gözler, gönüller vermiştik. Fakat onların ne kulakları, ne gözleri, ne gönülleri hiçbir şey'e yaramadı. (Hakka câhil kalmakdan kurtaramadı, dalâlden ayıramadı, tevhid yolunda yürütemedi.) Çünki cehillerinin iktizâsı (tevhidi beyân eden) Al-

lah'ın âyetlerini inkâr ediyorlardı. Eylenceye aldıkları azab da onları sarıverdi.

27 — Ve lekad ehleknà mà havleküm minelkurà ve sarrefnel'àyàti le'allehüm yerci'ùne.

Celâlim hakkı içün (sizden evvel) etrafınızdaki memleketleri (Semûd ve Lût kavimlerinin karyelerini) helâk etmişizdir. (Küfrden, meâsîden) dönerler diye âyetleri tasrîf etdik (ibret alsınlar diye tekrar tekrar zikretdik.)

28 — Felevlâ nasarehümülleziynettehazù min dùnillâhi kurbànen àliheten bel dallù anhüm ve zàlike ifkühüm ve mà kânù yefterùne.

Ehad, vâhıd, ferd, samed olan Allah'ı bırakarak, Allah'a yakınlık emeliyle i'tikad ederek İlâh ittihâz eyledikleri, ma'bud edindikleri kimseler, ulûhiyyetde, rubûbiyyetde Allah'a şerik koşdukları putlar, onları azâb-ı İlâhîden kurtarmalı değil miydiler ya? Bil'akis onlar, onlardan ayrılıp gaaib oldular. İşte onların i'tikad etdikleri bu sözleri; uydurup durdukları yalanlardır.

—

(Vezkür ehà...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَاِذْ صَرَفْنَآ اِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُوْنَ الْقُرْاٰنَ ۚ فَلَمَّا حَضَرُوْهُ
قَالُوْٓا اَنْصِتُوْا ۚ فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا اِلٰى قَوْمِهِمْ مُّنْذِرِيْنَ ﴿٢٩﴾ قَالُوْا
يٰقَوْمَنَآ اِنَّا سَمِعْنَا كِتٰبًا اُنْزِلَ مِنْۢ بَعْدِ مُوْسٰى مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
يَهْدِيْٓ اِلَى الْحَقِّ وَاِلٰى طَرِيْقٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٣٠﴾ يٰقَوْمَنَآ اَجِيْبُوْا دَاعِيَ
اللّٰهِ وَاٰمِنُوْا بِهٖ يَغْفِرْ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوْبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِّنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٣١﴾
وَمَنْ لَّا يُجِبْ دَاعِيَ اللّٰهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْاَرْضِ وَلَيْسَ لَهٗ مِنْ دُوْنِهٖٓ
اَوْلِيَآءُ ۗ اُولٰٓئِكَ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٣٢﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِيْ خَلَقَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَمْ يَعْيَ بِخَلْقِهِنَّ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنْ يُّحْيِيَ الْمَوْتٰى ۗ
بَلٰٓى اِنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٣٣﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلَى النَّارِ ۗ
اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ ۗ قَالُوْا بَلٰى وَرَبِّنَا ۗ قَالَ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ
تَكْفُرُوْنَ ﴿٣٤﴾ فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ اُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا
تَسْتَعْجِلْ لَّهُمْ ۗ كَاَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوْعَدُوْنَ ۙ لَمْ يَلْبَثُوْٓا اِلَّا سَاعَةً
مِّنْ نَّهَارٍ ۗ بَلٰغٌ ۚ فَهَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿٣٥﴾

29 — Ve iz sarafnä ileyke neferen minelcinni yestemi'ùnelkur'àne felemmà hadarùhü kàlù ensıtû felemmà kudıye vellev ilâ kavmihim münziriyne.

(Ey Peygamber-i Hak! Seni tekzîb edenlere, o inadçı münkirlere ilzâmen ve tebkîten şu vakti de) anlat ki: Hani cinlerden bir cemâati Kur'an dinlemek üzere sana sevk etmişdik. Bu sûretle vaktâki Kur'an'ı dinlediler, (onun kemâl-i belâğatına, fesâhatına hayrân kalarak), biribirlerine: "Susun, (iyi) dinleyin" dediler, Kırâeti bitince döndüler, fehmetdiklerini anlatmak, onlara inzâratda bulunmak üzere kavimlerine gitdiler.

30 — Kàlù yà kavmenä innà semı'nà kitàben ünzile min ba'di mùsà musaddikan limà beyne yedeyhi yehdîy ilelhakkı ve ilâ tariykın müstekıymin.

"Ey kavmimiz" dediler: "Haberiniz olsun: Bizler bir kitab dinledik: Mûsâ'dan sonra indirilmiş, (üslûbu, nazmı Arabî,) önündeki kitabları tasdik ediyor, (tevhide, tasdika da'vet ediyor), hakk'a, i'vicacsız doğru bir yola hidâyet ediyor.*"

31 — Yà kavmenä eciybù dà'ıyallàhi ve àminù bihî yağfir leküm min zünùbiküm ve yücirküm min azàbin eliymin.

"Ey kavmimiz! Allah'a davet eden Peygambere ya'ni Muhammed (sallâllahü aleyhi ve sellem)'e icâbet edin ve Ona îman edin ki, Allah günahlarınızdan bir kısmını mağfiret buyursun ve sizi elîm bir azabdan (azâb-ı nârdan) kurtarsın.

Cenâb-ı Hak bu âyet-i kerîmede cin ulemâsının sözlerini beyan buyuruyor ki: Bu vesile ile kendi Habîbinin nasıl mür-

---

* Evet, Kur'an Hakkı müşâhedeye ve O'na ma'rifet tarîkına irşâd eder. Kur'an, sıfat-ı Hakdır. O sıfat zâtına delâlet eder, zâhiri bâtınına, bâtını da ezeliyyet ve ebediyyete ârif kılar.

şîd-i Hak olduğunu ve evvelki cehâletlerinin mağfiret olunmasının şartı ancak ona îman, icâbet, mutâbaat olduğunu, azâb-ı hıcâbın ancak o vakit kalkacağını duyuruyor.

32 — Ve men lâ yücib dà'ıyallàhi feleyse bimu'cizin fiyl'ardı ve leyse lehu min dùnıhî evliyä'ü üläike fiy dalâlin mübiynin.

Her kim Allah'ın da'vetcisine, (O'nun peygamberine) icâbet eylemezse, o münkir, arz'da Allah'ı âciz bırakacak değildir. (O'nun imtihânından kaçacak yol bulamaz.) Ve o münkir muannide Allah'dan başka hiçbir veliy, bir dost, işini gören, gadab-ı İlâhîden kurtaran yârân yokdur. İşte o münkir kibirliler, inad ve mükâbere ile Hakkı bir türlü kabûl etmeyenler, apaçık bir dalâl içindedirler.

33 — Evelem yerev ennallàhelleziy halekassemàvàti vel'arda ve lem ya'ye bihalkıhinne bikàdirin alä en yuhyiyelmevtà belä innehu alâ küllî şey'in kadiyrün.

Görmüyorlar mı? Semâları ve arz'ı, (ulviyyât ve süfliyyâtı) ketm-i ademden hâlk ve ibda' eden ve onları yaratmakla yorgunluk duymayan Allah, ölüleri diriltmeye kaadir değil midir? Muhakkak ki kaadirdir. Evet, fütursuz ve kusursuz O, her şey'e kaadirdir. (Her şey O'nun ilm ve irâdesi dâiresindedir.)

34 — Ve yevme yu'radulleziyne keferù alennàri eleyse hàzà bilhakkı kàlù belâ ve rabbinà kàle fezùkul'azàbe bimà küntüm tekfürùne.

O kâfirler ateşe arzolunacağı gün tevbîhan ve takrî'an kendilerine sorulacak: "Nasıl bu azab hakk değil mi imiş? (Zulm yok değil mi?") Onlar i'tirâf ederek: "Evet, Rabbimiz hakkı içün elbette hakdır" diyecekler. O vakit Cenâb-ı Hak onlara: "Öyle ise küfr edegeldiğinizin cezâsı olarak azâbı tadın!" buyuracak.

35 — Fasbir kemà sabere ülül'azmi minerrüsüli ve lâ testa'cil lehüm keennehüm yevme yerevne mà yù'adùne lem yelbesû illâ sà'aten min nehàrin belâğun fehel yühlekü illelkavmülfàsikùne.

(Ey Peygamber-i Hak! Kefere-i sefelenin, o inadcı cehelenin hâli bu.)

Artık sen vazife-i nübüvvet ve risâletinde, tebliğ ve irşâdının yorgunluklarına peygamberlerden azim sâhiplerinin sabr etdiği gibi sabret. (Teblîğine devâm et, tevhid yolunu beyân et.) Onlar hakkında azâbı acele etme. Onlar va'd olundukları azâbı göreceklerdir. Sanki kendileri gündüzün bir sa'atinden başka durmamış gibi olacaklardır. Bu Kur'an Allah tarafından kâfi bir tebliğdir. Ancak onu inkâra cür'et gösterenlerden, Allah ile azamet yarışına kalkanlardan, şerik koşmak gibi cehâlette bulunanlardan, mahlûk-ı Hudâya nazar-ı hakaretle bakanlardan, insanlığı inim inim inletenlerden, îmânı kibrine yediremeyenlerden, bâtıl da'vâlarla Allah'ın emrinin hâricine çıkanlardan başkası helâk olur mu?

—

سُورَةُ مُحَمَّدٍ

Sûre-i Muhammed

Sûre-i "Muhammed" (aleyhisselâm), nâm-ı diğer "Sûre-i Kıtal", Medîne'de nâzil olmuşdur. Ancak: (Ve keeyyin min karyetin hiye eşeddü kuvveten min karyetikelletîy ahrecetke ehleknàhüm felâ nàsıre lehüm) **âyet-i celîlesinin Mekkî olduğu rivâyet edilmişdir.**

Âyetleri : Otuz sekiz
Kelimeleri : Beş yüz kırk
Harfleri : İki bin üç yüz kırk dokuzdur.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ﴿١﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ وَاٰمَنُوْا بِمَا نُزِّلَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ
وَاَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَاَنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوا
اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَّبِّهِمْ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ لِلنَّاسِ اَمْثَالَهُمْ ﴿٣﴾
فَاِذَا لَقِيْتُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتّٰۤى اِذَاۤ اَثْخَنْتُمُوْهُمْ فَشُدُّوا
الْوَثَاقَ فَاِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَاِمَّا فِدَآءً حَتّٰى تَضَعَ الْحَرْبُ اَوْزَارَهَا ذٰلِكَ
وَلَوْ يَشَآءُ اللّٰهُ لَانْتَصَرَ مِنْهُمْ وَلٰكِنْ لِّيَبْلُوَا بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ
وَالَّذِيْنَ قُتِلُوْا فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَلَنْ يُّضِلَّ اَعْمَالَهُمْ ﴿٤﴾ سَيَهْدِيْهِمْ وَيُصْلِحُ
بَالَهُمْ ﴿٥﴾ وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ﴿٦﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا
اِنْ تَنْصُرُوا اللّٰهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ اَقْدَامَكُمْ ﴿٧﴾ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَتَعْسًا
لَّهُمْ وَاَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ﴿٨﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَرِهُوْا مَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاَحْبَطَ
اَعْمَالَهُمْ ﴿٩﴾ اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكٰفِرِيْنَ اَمْثَالُهَا ﴿١٠﴾
ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ مَوْلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَاَنَّ الْكٰفِرِيْنَ لَا مَوْلٰى لَهُمْ ﴿١١﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Cenâb-ı Hakkın Allah, Rahmân ve Rahıym ismi ile başlarım.

1 — Elleziyne keferù ve saddù an sebiylillâhi edalle a'màlehüm.

Allah'ı ve O'nun vahdâniyyetini ve Habîb-i Edîbinin ınd-i sübhânîsindeki nübüvvet ve risâletini inkâr etmekle kâfir olup, Allah yolundan yüz çevirenlerin (ve hâlkı Allah'ın yolundan men'etmek isteyenlerin, Resûl-i Ekrem'in nebiyy-i Hak olarak bütün beşeriyyete irşâd içün gönderildiğini hased edenlerin) Allah amellerini boşa çıkaracakdır.*

2 — Velleziyne àmenù ve amilussàlihàti ve àmenù bimà nüzzile alâ muhammedin ve hüvelhakku min rabbihim keffere anhüm seyyiàtihim ve asleha bâlehüm.

Ve onlar ki Allah'a ve Resûlüne îman edip, îmanlarının iktizâsı olarak Hakka yakınlık içün amel-i sâlih işlemekde, husûsan Hazret-i Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'e** indirilen kitâba îman eylemekdedirler –ki Rablerinden gelen vâkıa mutâbık doğru söz, hakk da odur, onda şekk ve tereddüd yokdur– (o hakk), onların seyyiâtını, kabâhatlerini örtmekde, izâle etmekde, dindeve dünyâda hâl ve şanlarını düzeltmekde, âhıretde en güzel mükâfatı vermekdedir.

---

* Evet, îmansız amel-i sâlihın da hayrı olmaz. Fazl-ı ilâhî iktizâsı dünyâda o amel-i sâlihlerinin mükâfâtını görseler de Allah müebbed istikbâlde, o amelleri bîhûde kılacakdır.

** Şân-ı Muhammedî'yi te'kîden buyurulmuşdur.

3 — Zàlike biennelleziyne keferuttebe'ulbàtıle ve ennelleziyne àmenuttebe'ulhakka min rabbihim kezàlike yadribullàhü linnàsi emsàlehüm.

Keferenin ıdlâlinin, mü'minlerin ıslâhının sebebi şudur: Küfredenler; Hakkı bırakarak kendilerini bâtıla uydurmuşlar, îman edenler ise (dünyâ ve âhıretde hâllerinin ıslâhı içün) Rablerinden gelen hakka tâbi' olmuşlardır. İşte Allah (hâlka ibret olmaları içün) insanların hâllerini beyân eden misâlleri böyle getirir. (Keferenin âkıbetini ve amellerinin boşa çıkacağını apâşikâr beyan buyurur.)

4 — Feizà lekıytümülleziyne keferù fedarberrikàbi hattä izä eshantümùhüm feşüddulvesàka feimmà mennen ba'dü ve immà fidäen hattà teda'alharbü evzàrehà zàlike velev yeşäullàhü lentesare minhüm ve lâkin liyeblüve ba'daküm biba'dın velleziyne kutilù fiy sebiylillâhi felen yudılle a'màlehüm.

Ey îman edenler! Küfredenler, mukadderâtınızla oynayanlar, sizin varlığınızı kaldırmak isteyenler, sizi hakk ve hakikat yolundan men'edenlerle muhârebede karşılaştığınızda derhâl boyunlarını vurmaya bakın. Tâ kuvvetlerini kırıp âciz bırakıncaya kadar tepeleyin. Muhâsara eder de esir alırsanız kaçırmayacak şekilde muhkem bağlayınız. Sonra da esirleri ya bir ihsan ve minnet olarak serbest bırakırsınız, ya da fidye (bir bedel) olarak serbest bırakırsınız. Yeter ki harb erbâbı ağırlıklarını bıraksın. İşte Allah'dan gelen emir böyle. (Böylece hareket edersiniz.) Gerçi (envâ'-ı intikama kaadir ü muktedir olan) Allah, dilese idi onlardan (muharebesiz) olarak elbet intikam alıverirdi. Velâkin sizi muhârebe ile mükellef tutması, birinizi diğerinizle, mü'minleri kâfirlerle imtihân etmesi içündür.

Ey mü'minler! Allah yolunda Allah'ın düşmanları tarafından katledilenlerin Allah amellerini asla boşa çıkarmaz.

5 — Seyehdiyhim ve yuslihu bàlehüm.

Allah onları hidâyet ve tevhidine giden yola götürür, hâllerini ıslah ederek gaayelerine vâsıl kılar, (ruhlarını şâd eder.)

6 — Ve yüdhılühümülcennete arrefehà lehüm.

Ve onları kendilerine tanıtdığı cennete koyar. (Şühedâya mahsus olan cennete.)

7 — Yä eyyühelleziyne àmenù in tensurullàhe yensurküm ve yüsebbit akdàmeküm.

Ey Allah'ın dînine, Resûlüne îman edenler! Eğer siz Allah'a (O'nun dînine, Resûlüne kıtalde, cihadda) yardım ederseniz O da size düşmânınıza karşı yardım eder, nusrat verir (ve tevhid caddesinden, hakikat yolundan) ayaklarınızı kaydırmaz.

8 — Velleziyne keferù feta'sen lehüm ve edalle a'màlehüm.

Küfredenler ise... helâk onlara... Yüzükoyun sürünsünler... Cadde-i adâletden çıkmış, rütbe-i insâniyyetden ayrılmış, ne yapacaklarını şaşırmış olanların Allah amellerini bîhûde kılmışdır.

9 — Zàlike biennehüm kerihù mä enzelellàhü feahbeta a'màlehüm.

Öyle... Elbette yüzükoyun kapanacaklar, elbette şaşıracaklar, amelleri boşa çıkacak. Zîra onlar (kibr ü inadlarından) Allah'ın inzâl etdiği Kur'an'ı beğenmediler, inkâr etdiler. Allah da onların amellerini heder etmişdir.

10 — Efelem yesiyrù fiyl'ardı feyenzurù keyfe kâne àkıbetülleziyne min kablihim demmerallàhü aleyhim ve lilkâfiriyne emsàlühà.

Ya!.. Kudretullahı inkâr edenler, yeryüzünde, o mahall-i imtihanda gezmediler mi? Nazar-ı ibretle baksalar a!.. Kendile-

rinden evvel peygamberler gönderip tevhide, ihlâsa da'vet edilip de kabûl etmeyenlerin, Hak ile azamet yarışına kalkanların âkıbetleri ne olmuş?.. (Kendilerinden evvel gelen o münkirler büyük servetlere, yüksek câhlara sâhibdiler.) Allah onların kökünü kırdı, yeryüzünde onlardan hiçbiri kalmadı.

(Ey Ekmelerrüsül!) Kâfirlere bunun gibi âkıbetler vardır. (Sana küfredenlere öylesi yaraşır.)

11 — Zàlike biennellàhe mevlelleziyne àmenù ve ennelkâfiriyne lâ mevlâ lehüm.

Öyle. Zîra kullarının zamâirine muttali' olan Allah, Hakkın vahdâniyyetine îman edenlerin mevlâsı, hâmîsidir. Küfr ve inadda ısrâr edenlere gelince: Onlar içün mevlâ, hâmî yokdur.

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ ۖ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ
مَثْوًى لَهُمْ ﴿١٢﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجَتْكَ
أَهْلَكْنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾ أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ
سُوءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٤﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ ۖ
فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ
مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى ۖ وَلَهُمْ فِيهَا
مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ ۖ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا
مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ﴿١٥﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰ
إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا ۚ
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٦﴾ وَالَّذِينَ
اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ ﴿١٧﴾ فَهَلْ يَنْظُرُونَ
إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً ۖ فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا ۚ فَأَنَّىٰ لَهُمْ
إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرَاهُمْ ﴿١٨﴾ فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿١٩﴾

12 — İnnallâhe yüdhılülleziyne âmenû ve amilussâlihâti cennâtin tecriy min tahtihel'enhârü velleziyne keferû yetemette'ûne ve ye'külûne kemâ te'külül'en'âmü vennârü mesven lehüm.

Şübhe yok ki alîm, hakîm olan Allah, îman edip, îmanlarının iktizâsı amel-i sâlih işleyenleri altlarından ırmaklar akar cennetlere koyar. (Onların vücudlerinden meârif-i İlâhiyye enhârı cereyân eder.) Hakkın vahdâniyyetine küfredenler ise yalnız dünyâda zevk etmeye bakarlar, fâni safâ ile vakit geçirmeye çalışırlar, lezzât-ı behîmiyye ile meşgul olurlar. Âhiret lezzetini şu'r etmeksizin hayvanlar gibi yerler, içerler. (Sîretleri sîret-i en'âm olduğundan yalnız dünyâ lezzetlerinde kalıp bâkıyi fâniye değişirler.) Onların ikaametgâhı da ateş olur.

13 — Ve keeyyin min karyetin hiye eşeddü kuvveten min karyetikelletîy ahrecetke ehleknâhüm felâ nâsıre lehüm.

(Ey Peygamber-i Zîşân!) Seni şehrinden (Mekke'den) çıkaran şehir ahâlîsinden daha kuvvetli nice şehir ahâlîsi vardı ki biz onları hakk ve hakikate cebhe aldıklarından, gönderdiğimiz resûlleri kibr ü inadlarından tekzib etdiklerinden dolayı helâk etdik de, onlar üzerindeki intikamımızın tecellîsini kaldıracak, onlara yardım edecek hiçbir kimse bulunmadı. (Habîbim! Sen de sabret. Bunların da âkıbeti helâkdir.)

14 — Efemen kâne alâ beyyinetin min rabbihî kemen züyyine lehu sûü amelihî vettebe'û ehväehüm.

Şimdi, hakikat nûru ile nurlanmış, Rabbi tarafından, vâzıh huccetler ve burhanlarla O'nun dîninde yakîn hâsıl etmiş, tevhid üzerinde bulunan kimse; aklî ve naklî hiçbir delîli ve hucceti bulunmaksızın sırf bâtıl re'yinin iktizâsiyle çirkin ameli kendisine sevdirilmiş, gözüne hoş gösterilmiş de hevâ ve hevesâtına tâbi' olan kimseler gibi midir? (Hâşâ!..)

15 — Meselülcennetilletiy vu'ıdelmüttekùne fiyhä enhàrün min màin ğayri àsinin ve enhàrün min lebenin lem yeteğayyer ta'mühu ve enhàrün min hamrin lezzetin lişşàribiyne ve enhàrün min aselin müsaffen ve lehüm fiyhà min küllissemeràti ve mağfiretün min rabbihim kemen hüve hàlidün fiynnàri ve sükù mäen hamiymen fekatta'a em'äehüm.

Allah'ın haram kıldığı şeylerden sakınanlara va'd olunan cennetin timsâli şudur: Orada ırmaklar var: Öyle bir sudan ki, dünyadaki gibi uzun müddet durmakla tadı, kokusu bozulmuyor. (Taklid kederinden hâlis ve ebedî hayâtı taddıran hayât-ı ledünniyye ırmakları...)

Yine ırmaklar var: Öyle bir sütden ki tadı değişmiyor... (Muhabbet-i zevkıyye, meveddet-i şevkıyye ırmakları... hevâya meyl ve muzahrafât-ı fâniyyeye satılmak şekliyle tadları bozulmayan ırmaklar...)

Yine ırmaklar var: İçenlere lezzet veren bir şarabdan... (Cezbe-i İlâhiyye ırmakları...)

Yine ırmaklar var: Öyle bir baldan ki, süzülmüş, sâfî... (Ayn-el-yakîn, hakk-al-yakîn mertebelerinden geçmiş, vücud şâibesinden eser kalmamış ârifîn-i muhakkıkînin mazhar olacağı tecellîler...)

Hem onlara orada (isimlerini bildikleri, bilmedikleri, bütün mekruhdan müberrâ) her çeşid meyveler var. (Envâr-ı lezzât-ı rûhâniyye meyveleri...)

Hem de (bunların en büyüğü olarak) onlara Rableri tarafından bir mağfiret var. (Bâtıl benlikleri mahv edilme, örtülme tecellîlerine mazhar olma tecellîleri var...)

İmdi hiç bunlar; o âteşde dâim kalan ve kaynar bir sudan içirilip de bağırsakları parça parça olan kimselere benzer mi?

16 — Ve minhüm men yestemi'u ileyke hattä izà harecù

min ındike kàlù lilleziyne ùtül'ılme màzà kàle ànifen üläikelleziyne tebe'allàhü, alâ kulùbihim vettebe'û ehväehüm.

(Ey Ekmelerrüsül!) O nârda dâimi kalacaklardan senin meclisine seni dinlemeye gelenler, (da'vetine gelip oturanlar da) vardır. Vaktâ ki yanından çıkdıklarında, kendilerine ilm verilmiş olan eshâb-ı bâsafâya istihzâ ile: "Sâhibiniz demin ne söyledi?" derler. İşte sâha-i izz-i kabûlden uzaklaşdırılmış olan o münâfıklar öyle kimselerdir ki; Allah kalblerinin üzerine mühür basmışdır da (senin hidâyetini terkederek) hevâ ve heveslerine tâbi' olmuşlardır.

17 — Velleziynehtedev zàdehüm hüden ve àtàhüm takvàhüm.

(Ey Peygamber-i Hak!) Sana tâbi' olup, hidâyeti kabûl edenlere gelince: Allah onların hidâyetini artdırır, (muvaffakıyetlerini ziyâdeleşdirir. (Kur'an'ı dinlerler, emirleri, nehiyleri hem kabûl, hem tahsîn ederler.) Allah onlara takvâlarının mükâfatını verir. (Münâfıkların istihzâsı her an onların îmandaki zevklerini artdırır.)

18 — Fehel yenzurùne illessà'ate en te'tiyehüm bağteten fekad cäe eşràtuhà feennà lehüm izà cäethüm zikràhüm.

Hâlâ o kâfirler o sâ'atden ve onun (kıyâmetin) birdenbire kendilerine gelip çatmasından başka bir şey mi bekliyorlar? İşte onun alâmetleri gelmişdir. (En büyük alâmet ki, mekârim-i ahlâkı itmâma gönderilen Hazret-i Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'le nübüvvete hitam verildi.) Fakat kıyâmet onlara gelip çatınca o vakit ibret almaları, tevbe etmeleri kendilerine ne fâide verir? (Zîra artık tedârik, telâfi zamanı kapanmış, teklif zeval bulmuşdur.)

19 — Fa'lem ennehu läilâhe illellàhü vestağfir lizenbike ve lilmü'miniyne velmü'minàti vallàhü ya'lemü mütekallebeküm ve mesvàküm.

Şunu bil ki: Allah'dan başka İlâh yok. (Ma'bûdün Bilhakk ancak bir Hak. Müşrikler, münâfıklar, kâfirler sadr-ı pâkine darlık verdiği vakit o ezâyı aşacak ancak Allah.) Hem kendin, hem mü'minînin ve mü'minâtın günahları içün istiğfâr eyle.* (Sen şefâati makbûl bir peygamber-i Haksın.) (Hâl ü neş'etinizi muhît olan) Allah (ilm-i huzûriyle bu imtihan, bu televvün âleminde) dolaşdığınız yeri de (âhiretde) barınacağınız yeride bilir.

—

(İnnallàhe...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

* Peygamberin istiğfârı, ümmetine bir sünnet teşkîl etmesi içündür.

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ ۚ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ
وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ ۙ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ
إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ۖ فَأَوْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٠﴾ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ
مَعْرُوفٌ ۚ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ
﴿٢١﴾ فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوا
أَرْحَامَكُمْ ﴿٢٢﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ
وَأَعْمَىٰ أَبْصَارَهُمْ ﴿٢٣﴾ أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ
أَقْفَالُهَا ﴿٢٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى ۙ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ
﴿٢٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ
سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ ۖ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ
﴿٢٦﴾ فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ
وَأَدْبَارَهُمْ ﴿٢٧﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهَ
وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾ أَمْ حَسِبَ
الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ ﴿٢٩﴾

20 — Ve yekùlülleziyne àmenù levlâ nüzzilet sùretün feizä ünzilet sùretün muhkemetün ve zükire fiyhelkıtàlü reeytelleziyne fiy kulùbihim meredun yenzurùne ileyke nazarelmağşiyyi aleyhi minelmevti feevlâ lehüm.

Îman edenler: "(İ'lâ-i kelimetullah ve i'lâ-i dîn-i islâm içün) cihad hakkında bir sûre indirilmeli değil miydi?" derler. Fakat cihâdı zikreden bir muhkem sûre indirilip onda kıtal emrini beyân eden âyet-i celîleyi tilâvet ve tebliğ etdiğin vakit; kalblerinde (nifak) marazı bulunanların o emri işitir işitmez sana öyle bir bakışla bakdıklarını görüyorsun ki; nifak ve şikaklarının kemâlinden sanki ölümden baygınlık geçiren kimsenin bakışı gibi. O da onlara evâdır. Korkdukları başlarına gelsin. Dehşetli azâb-ı ıkab onları kaplasın.

21 — Tà'atün ve kavlün ma'rùfün feizà azemel'emrü felev sadekullàhe lekâne hayren lehüm.

Hâlbuki onlara cihad farz olunduğu vakit emre itâat ve Peygamber-i Zîşâna karşı güzel sözle mukabele etmek düşerdi. Sonra emir kat'îleşince Allah'a sadâkat etselerdi kendileri hakkında daha hayırlı olurdu.

22 — Fehel aseytüm in tevelleytüm en tüfsidù fiyl'ardı ve tükattı'û erhàmeküm.

(Yâ ma'şer-i münâfikıyn!) Siz hükûmet mevkı'ine geldiğiniz zaman arz üzerinde câhiliyyet şiârı ve adeti olarak fesad çıkarmaz mısınız? Aranızdaki karâbet râbıtalarını parçalamak sizden umulmaz mı?

(Âyet-i celîleden bu ma'nâ tahsîl edildiği gibi, diğer bir ma'nâ da: Nasıl maraz-ı kalbînizle korkaklığa düşer, o korkaklıkla cihaddan döner, harbden kaçar da arz'da fesad çıkarır, düşmânın isti'lâsına sebebiyet vererek erhâmınızı doğratabilir misiniz?)

23 — Üläikelleziyne le'anehümullàhü feesammehüm ve a'-mä ebsàrehüm.

İşte arz'da fesad yaradacak ve neticede düşman isti'lâsiyle erhâmı doğratacak olan o kimseler: Alîm, hakîm olan Allah'ın lâ'net etdiği, sâha-i izz-i huzûrundan tard etdiği, O'nun vahdâniyyetine delâlet eden şeyleri duymakdan duygularını aldığı, enfüsde ve âfakda ulûhiyyet ve rubûbiyyetine şehâdet edecek şeyleri görecek olan gözlerini kör etdiği kimselerdir.

24 — Efelâ yetedebberùnelkur'àne em alâ kulùbin akfàlühà.

Öyle olmasa Kur'an'ı bir tedebbür etmezler mi? (Ondaki hidâyet ve necâta îsâl edici mevâiz ve tezkîrâtı teemmül edip, irtikâb edilen meâsîden kıyâmet korkusu ile çekilmezler mi?) Yoksa kalblerine üst üstüne kilit mi vuruldu?

25 — İnnelleziynerteddù alä edbàrihim min ba'di mà tebeyyene lehümülhüdeşşeytànü sevvele lehüm ve emlâ lehüm.

İyi biliniz ki: O, kendilerine hakk tebeyyün edip, doğru yol belli oldukdan sonra gerisin geriye hakdan ve îmandan dönenlere, irtidâd edenlere şeytan fit vermişdir. (İrtidâdı onlara o güzelleşdirmiş, o süslemiş, o kolaylaşdırmışdır.) Bu tesvilâtiyle onları uzun uzun emellere düşürmüşdür.

26 — Zàlike biennehüm kàlù lilleziyne kerihù mà nezzelellàhü senütıy'uküm fiy ba'dil'emri vallàhü ya'lemü isràrehüm.

Öyle. Çünki onlar (o münâfıklar); Allah'ın indirdiği Kur'an'dan hoşlanmayanlara, (ondaki emirlerden, nehiylerden memnûn olmayanlara gizlice): "Biz size ba'zı emirde, (ba'zı hususlarda peygambere düşman olmak gibi şeylerde) itâat edece-

ğiz, (yardım edeceğiz)" demişlerdi. (Onların bütün ahvâline muttali' olan) Allah ise, onların gizli konuşmalarını, (bütün hîlelerini, mekirlerini, Allah'ın Resûlüne karşı aldıkları cebheyi, zaîf mü'minleri dinden çıkartıp irtidâd etdirmek içün çalışmalarını, bütün sırlarını) bilir.

27 — Fekeyfe izà teveffethümülmeläiketü yadribùne vücùhehüm ve edbàrehüm.

Artık (canlarını almaya me'mûr olan) melekler onların (o hîle ve mekir dokuyanların bâtıla dönen) yüzlerine ve arkalarına vura vura canlarını alırken nasıl olacak bakalım?..

28 — Zàlike biennehümüttebe'ù mà eshatallàhe ve kerihù rıdvànehu feahbeta a'màlehüm.

Öyle. Çünki onlar Allah'ın hışmına sebeb olan şeylere tâbi' oldular, (meâsinin ardına düştüler de), Allah'ın rıdvânını, (O'nun peygamberini, kitâbını istemediler.) Allah da onların bütün amellerini heder etmiş, husrâna uğratmışdır. (İyi amellerini îmansızlıkları ihbât etmiş, bîhûde kılmışdır.)

29 — Em hasibelleziyne fiy kulùbihim meredun en len yuhricallàhü adğànehüm.

Yoksa o, kalblerinde bir maraz (nifak, Allah'ın Resûlüne müebbed hased hastalığı) bulunanlar; Allah (nefislerindeki, zamirlerindeki) kinlerini, (ğayz u adâvetlerini) meydâna çıkarmayacak mı sandılar?

—

(Ve yekùlülleziyne...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَلَوْ نَشَآءُ لَاَرَيْنٰكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيْمٰهُمْ ؕ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِيْ لَحْنِ
الْقَوْلِ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ ﴿٣٠﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى نَعْلَمَ الْمُجٰهِدِيْنَ
مِنْكُمْ وَالصّٰبِرِيْنَ ۙ وَنَبْلُوَا اَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَشَآقُّوا الرَّسُوْلَ مِنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ
الْهُدٰى ۙ لَنْ يَّضُرُّوا اللّٰهَ شَيْـًٔا ؕ وَسَيُحْبِطُ اَعْمَالَهُمْ ﴿٣٢﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْۤا اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ وَلَا تُبْطِلُوْۤا اَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ثُمَّ مَاتُوْا وَهُمْ كُفَّارٌ
فَلَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾ فَلَا تَهِنُوْا وَتَدْعُوْۤا اِلَى السَّلْمِ ۖۗ وَاَنْتُمُ
الْاَعْلَوْنَ ۖۗ وَاللّٰهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَّتِرَكُمْ اَعْمَالَكُمْ ﴿٣٥﴾ اِنَّمَا الْحَيٰوةُ
الدُّنْيَا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ ؕ وَاِنْ تُؤْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا يُؤْتِكُمْ اُجُوْرَكُمْ
وَلَا يَسْـَٔلْكُمْ اَمْوَالَكُمْ ﴿٣٦﴾ اِنْ يَّسْـَٔلْكُمُوْهَا فَيُحْفِكُمْ
تَبْخَلُوْا وَيُخْرِجْ اَضْغَانَكُمْ ﴿٣٧﴾ هٰۤاَنْتُمْ هٰۤؤُلَآءِ تُدْعَوْنَ
لِتُنْفِقُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ فَمِنْكُمْ مَّنْ يَّبْخَلُ ۚ وَمَنْ يَّبْخَلْ فَاِنَّمَا
يَبْخَلُ عَنْ نَّفْسِهٖ ؕ وَاللّٰهُ الْغَنِيُّ وَاَنْتُمُ الْفُقَرَآءُ ۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا
يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ۙ ثُمَّ لَا يَكُوْنُوْۤا اَمْثَالَكُمْ ﴿٣٨﴾

30 — Velev neşäü leereynàkehüm fele'areftehüm bisiymàhüm ve leta'rifennehüm fiy lahnilkavli vallàhü ya'lemü a'màleküm.

Biz dileseydik Ey Peygamber-i Hak! Onların bütün nefislerinde, zamirlerinde olanı sana gösterirdik de sen de onların mutlaka sîmalarından tanırdın. Fakat sen onların nifak ve şikaklarını sözlerinin edâsından, âhenginden çok iyi tanırsın.* (Sözlerinin zâhiri ta'zîm de olsa, bâtınında tahkîr olduğunu bilirsin. Zîra sen Allah ile görürsün.** Biz sana onların serâirini, zamâirini haber veriyoruz.) Ve kullarının bütün ahvâline muttali' olan Allah, sizin bütün yapdıklarınızı bilir.

31 — Ve leneblüvenneküm hattà na'lemelmücàhidiyne minküm vessàbiriyne ve neblüve ahbàreküm.

Celâlim hakkı içün elbette sizi (umûr-ı meşakka ile) imtihâna sokacağız. Tâ ki içinizden fîsebîlillâh cihâd edenlerle, sabredenleri ayırdedelim. (İslâm dîni aşk dîni olup, onun cüz'ünden ferâgat küllünden ferâgat hükmünde olduğundan bu uğurda kevn-i fesad âleminde sarsılmaksızın metânet gösterip göstermemek husûsundaki zamîrlerinizden ve serâirinizden neş'et eden) haberlerinizi size âşikâr edelim.

32 — İnnelleziyne keferù ve saddù an sebiylillâhi ve şäkkurresùle min ba'di mà tebeyyene lehümülhüdà len yedurullàhe şey'en ve seyuhbitu a'màlehüm.

Şübhe yok ki, teklîfât-ı İlâhiyyeyi kabûl etmeyerek kâfir olup (kendileri kâfir oldukları yetişmiyormuş gibi hâlkı, Al-

---

* Nazm-ı celîlde: İnsânın sözünün zamîrinde ne olduğunu delâlet etdiğine işâret vardır. Evet, münâfık ne kadar sözünü idâre etse mutlaka bir tarafından nifâkı sızar. Ne kadar belli etmemeye çalışsa lisân-ı hâli onu konuşur.

** Bu bir ma'nâ-i hitabdır. Mü'min; nûr-ı firâsetle görür, ârif; Hakkın nûru ile görür, nebî; Allah ile görür.

lah'ın zaîf kullarını Allah yolundan, Allah'ın dînine tâbi' olmaktan men'edenler) ve kendilerine hakk yol tebeyyün etdikden sonra bile kendilerini irşâda gelen peygambere karşı gelenler; Allah'a hiçbir şeyle, asla, zerrece bir zarar veremeyeceklerdir. Allah onların amellerini heder edecekdir.

33 — Yä eyyühelleziyne àmenù etıy'ullàhe ve etıy'urresùle ve lâ tübtılû a'màleküm.

Ey îman edenler! (Îmânınızın iktizâsı sizi ketm-i ademden meydâna getiren, envâ'-i nı'metine mazhar kılan) Allah'a itâat edin ve (Hakkı beyâna gelen) Peygambere itâat edin. (Allah'ın emirlerine ta'zimkâr, mahlûkatına karşı şefekatkâr olun da) amellerinizi ibtâl eylemeyin.

34 — İnnelleziyne keferù ve saddù an sebiylillâhi sümme màtù ve hüm küffàrün felen yağfirallàhü lehüm.

Biliniz ki: Kâfir olup nâsı Allah yolundan alakoyanlar (bâtılı hakk şeklinde göstermeye çalışanlar) sonra da kâfir oldukları hâlde ölenler yok mu? Allah onları hiçbir zaman, asla mağfiret buyurmayacak.

35 — Felâ tehinù ve ted'û ilesselmi ve entümül'a'levne vallàhü me'aküm ve len yetireküm a'màleküm.

Artık cihad ve mukatelede za'f gösterip gevşeklik etmeyin. Siz üstün olacak (gaalib gelecek) iken sulh içün yalvarmayın. Allah sizinledir. Sırf Allah'ın rızâsı içün işlenmiş olan amelleriniz asla terk olunmayacak (hiçe çıkarmayacak)dır. Havf ile recâ beyninde olan kulun ameline kıyılır mı hiç?

(Sırât-ı müstakim ancak Hak yoludur. O yolun geçidine engel dünya muzahrafâtıdır. Buna binâen Cenâb-ı Hak buyuruyor):

36 — İnnemelhayâtüddünyà le'ıbün ve lehvün ve in tü'minù ve tettekù yü'tiküm ücùreküm ve lâ yes'elküm emvàleküm.

Dünyâ hayâtı (erbâb-ı nazar ve eshâb-ı taleb ındinde) ancak bir oyun ve bir eğlenceden ibâretdir, (iğreti bir lezzetdir, iğreti olan şey alınır. Bunun farkına varır), eğer ihlâs ile îmar edip sakınırsanız, size hem sâlih amellerinizin ecrini verir (rûhânî lezzetlerinizi artdırır)* hem de sizden bütün mallarınızı istemez.**

37 — İn yes'elkümùhà feyuhfiküm tebhalù ve yuhric edğàneküm.

Allah sübhânehù teâlâ sizden malınızın hepsini istese, bu hususda sizi çıplak bırakacak kadar sıkışdırsa, siz hasislik göstererek dayatırsınız. Ve bu hasisliğiniz zamirinizde dîn-i celîl-i İslâma karşı olan bütün kinlerinizi meydâna çıkarır.

38 — Häentüm häüläi tüd'avne litünfikù fiy sebiylillâhi feminküm men yebhalü ve men yebhal feinnemà yebhalü an nefsihî vallàhülğaniyyü ve entümülfükarä'ü ve in tetevellev yestebdil kavmen ğayriküm sümme lâ yekùnû emsàleküm.

İşte siz şunlarsınız: Allah yolunda sarfetmeye, infak etme-

---

* Allah'ın vereceği en büyük ecîr: tekarrüb-i sübhânîsi ile size tekarrübüdür.

** Hepsi O'nun olduğu hâlde niye hasîslik edilir de fukarânın hakkı verilmez? Ki o hisse-i ilâhîdir, kırkda biri fukarâya verilecekdir. Ve vâcib olan zekât edâ edildiği vakit Allah kulundan râzı olur, cennetine idhâl eder. Zîra, zekât müessesesi havâs ile avam muvâzenesinde bir umdedir. Fakîri zengine kardeş yapar. Fakîr, zenginin malının en aşağı kırkda birine hissedardır. İstenilen mikdar da nefisleri temizler, kalbi buhl denilen maraz-ı ma'nevîden pâk kılar ve o insan cûd u kerem sıfatiyle muttasıf olur ki, ınd-i İlâhîde en makbûl bir sıfatdır.

ye da'vet olunuyorsunuz da içinizden bir kısmınız, (zamirinde gizlediği kininden dolayı) hasisliğe sapıyor, (Hakkın kendisine ihsân etmiş olduğu malı Allah uğrunda infakdan imtinâ' ediyor).* Hâlbuki her kim bu infak emrinden sonra hasislik gösterirse ancak kendi nefsine hasislik etmiş olur. (İnfakdan hâsıl olacak nef'i de kendi nefsinizedir, buhldan hâsıl olacak zarar da kendi nefsinizedir.) Allah (sizin bütün sadakalarınızdan, zekâtınızdan, tâat ve ibâdâtınızdan, her şeyden) ganîdir. Siz ise fukarâsınız. (O'nun in'âmına, zahmetine muhtacsınız. Evet, ibtidâ sizi O hâlk etdi, vasatta O terbiye etdi, nihâyetde benliklerinizden fânî kılıp, hüviyyetinizle O ibkaa etdi. Hulâsa Allah ezelde de, ebedde de sizden ganî. Vahy-i İlâhîmizin iktizâsı Peygamber-i Hakka ne teblîğ etmişsek ona uyun.) Eğer tersine gider, tâatdan yüz çevirirseniz; Allah itâatsizlikde sizin gibi olmayan başka bir kavmi tutar sizin yerinize getirir.

—

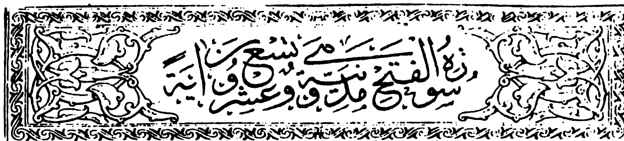
* Âyet-i celîleden bir ma'nâ-i enfüsî tahsîl edilecek olur ise: Bezl-i vücûd etmekde hasislik eden, kendi nefsine etdi. Zîra kendi vücûd-ı mecâzîsine hasislik etdi de vücûd-ı hakıkîden mahrûm oldu.

سُورَةُ الفَتْحِ

Sûre-i Feth

"Feth" Sûresi Medenî'dir. Fakat bu sûreye Medîne'nin içinde nâzil olduğundan değil, hicretin altıncı senesi seferde Hudeybiye dönüşünde Mekke civârında nâzil olduğundan dolayı Medenîdir denmişdir. Zîra hicretden sonra nâzil olan âyetler ister Mekke'de, ister Medîne'de, ister seferde nâzil olsun Medenîdir. Medîne'ye hicretden evvel nâzil olan âyetlere ise Mekkî denir.

Âyetleri : Yirmi dokuz
Kelimeleri : Beş yüz altmış
Harfleri : İki bin dört yüz otuz üçdür.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ﴿١﴾ لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ
وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢﴾ وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا
عَزِيزًا ﴿٣﴾ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا
مَعَ إِيمَانِهِمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا
﴿٤﴾ لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَٰلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٥﴾
وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ
الظَّانِّينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٦﴾
وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٧﴾
إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٨﴾ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٩﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Birliği aded cinsinden bir olmayan, bütün kâinatdan müstağnî, kendi zâtiyle, ganî, mevcûdâtın hepsi O'na muhtac, Allah, Rahmân, Rahıym; ya'ni ism-i celâl, ism-i kemâl, ism-i cemâl, evet zâtı, sıfâtı ve ef'âliyle âlemleri vücûde getiren, Zât-ı Ehadiyyetini Cenâb-ı Ahmediyyete feth edip, o Nûrü'l-Envârdan (men reânî fekad reel hak) fermânını duyurtan Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — İnnà fetahnà leke fethan mübiynen.

(Ey Ekmelerrüsül!) Elhak biz sana makaam-ı kibriyâ-i azametimizden azîm bir feth-i mübîn açdık, apâşikâr bir zafer verdik.

(İzn-i İlâhîmizle Hırâ dağından tek başına "Lâ ilâhe illâllah" da'vâsını açdığın vakit kuvvetin Hakda olup Hakkın kuvvetde olmadığını göremeyenler o da'vânın hemen söneceğini zannetdiler. Hakkı tanımak istemeyenler sana cebhe aldılar. Hısımlarından ba'zısı dahi sana hasım oldu. Hak da'vâsını söndürmek içün bütün kuvvetlere mürâcaat etdiler. Fakat iş, istedikleri gibi olmadı. İşte Hudeybiye sulhu, Hayber'in fethi, Mekke' nin fethi... Bu büyük fütûhat karşısında ma'nevî fütûhâta da sâhibsin. Beşeriyyeti ücretsiz külfetsiz, minnetsiz zulmetden nûra çıkarmak içün huccet ile da'vet ediyorsun. Nübüvvet ve risâlet gibi... ne muazzam bir feth... sen şimdi kılıçları kınına koydun akılları feth, gönülleri isti'lâ edeceksin. Maddî, ma'nevî bütün kapılar sana açık. Kerâmât-ı seniyyen ile ümmetini zirve-i tevhide kadar çıkar.

Habîb-i Edîbim! Bu feth ile devr-i Muhammedî dâire-i rahmeti geçmiş, bu fethde rü'yet-i dîdâr-ı cemâl devri başlamışdır. Bu feth ancak sana verilmişdir. Zîra):

2 — Liyağfire lekellàhü mä tekaddeme min zenbike ve mà teahhare ve yütimme nı'metehû aleyke ve yehdiyeke sıràten müstekıymen.

Allah senin günâhından geçmiş ve geleceğini mağfiret buyurup, hakkında mev'ûd olan nı'metini de tamamlayacak. Maksûdun olan sırât-ı müstekıyme (tevhîd-i zâtiyyeye) vâsıl kılacak.

Ey tâlib-i Hak!

Sarây-ı ehadiyyetin husûsî misâfiri olan, melek velvelesi, felek meş'alesi yok iken, kader nakkaşı henüz semâvâtın tezyînâtını vurmamışken, ne eserden, ne esîrden hiçbir şey bilinmez iken (Kul hüvallahü ehad) hıtâb-ı sübhânîsinde huzûr-ı izzet-i Bârî'de secdede bulunan, eshâb-ı bâsafâsına: "Rabbim ilk önce peygamberinizin nûrunu hâlk etdi" diye kendini takdîm eden Cenâb-ı Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'in geçmiş ve gelecek günâhının keyfiyyeti ne ola ki böyle buyurulmuşdur?

Müfessirîn-ı ızâm âyet-i celîleden birçok ma'nâlar tahsîl etmişlerdir.

Ba'zıları: "Ümmetin günâhıdır" demişler.

Ba'zıları: "Günâhın vuku'u murâd olmayıp, terkîbin hey' et-i mecmû'ası adem-i muâhazeden kinâyedir" demişler.

Ba'zıları: "Vahyy vârid olmayan husûsatdaki ictihâdâtında makamına nisbetle hilâf-ı evlâ kabîlinden olan ihtiyarlarıdır" demişler.

Bu tahsîl edilen ma'nâları herkesin irfânına, îmandaki zevkına ve kabûlüne terk etdikden sonra, bir de ehl-i hakikatin tahsîl etdiği ma'nâ vardır ki bize o daha mülâyim gelmekdedir:

Fahr-i Âlem Efendimiz ne ezelde, ne ebedde vücud şâibesinden eser göstermemişlerdir. Vücud günâhı, vücudde şirketdir. Bu gösterilmeyince nûr-ı vahdet onu setretmişdir. Ya'ni o

vakit ma'nâ şu olur: "Ey mazhar-ı Hak olan Resûlüm! Sen ne bidâyetde, ne nihâyetde kendine vücud vermedin... Ne ezelde, ne ebedde, ne geçmişde, ne gelecekde benlik göstermedin. Ben de mağfiret etdim, zât-ı sübhânîmle, sıfâtımla seni örtdüm."

3 — Ve yensurekellàhü nasren aziyzen.

Ve Allah sana çok şerefli bir muzafferiyetle yardım edecek, (seni mansûr ve muazzez kılacak.)

4 — Hüvelleziy enzelessekiynete fiy kulùbilmü'miniyne liyezdàdù iymànen me'a iymànihim ve lillâhi cünùdüssemàvàti vel'ardı ve kânallàhü aliymen hakiymen.

(Rabbin sana zât-ı sübhânîsiyle nasıl yardım etmez?)

O öyle bir Hakdır ki mü'minlerin kalblerine senin mişkât-ı nübüvvetinden, nûr-ı vilâyetinden cereyan verip, senin hidâyet ve irşâdınla îmanlarını katmerli bir îman ile artdırmaları içün o kalblere sekînet (itmi'nân-ı vekar) veren O'dur. (Elbette o mü'minlerin îmanları artacakdı) semâların ve arz'ın ordularının sâhibi olan Allah (öyle murâd ediyordu.) O öyle bir Hâlık ki; kimin neye ihtiyâcı olduğunu bilir. Kullarının kaabiliyyet ve isti'dâdına hakkıyle muttali'dir.

Şimdi: Dikkat eder, fikren seyâhate çıkar, on dört asır evvelini dolaşır da, Hazret-i Muhammed'in (S.A.V.) Hırâ dağından tek başına "Lâ ilâhe illâllah" da'vâsını açdığı o gün bütün dünyanın hâline bakar, sâkinlerinin ve medeniyyetlerinin vaz'ıyyetini tedkık edersek bu âyetin ma'nâsını daha iyi kavramış oluruz.

Evet, bu büyük da'vâ açıldığı gün beşeriyyeti en koyu zulmetden nûra çıkaran o büyük Peygamberin ne büyük bir masası, ne geniş bir kasası, ne de muazzam bir ordusu vardı. Da'vâ çok azîm bir da'vâ idi ki, zulme rızânın zulm, küfre rızânın küfr, şirke rızânın şirk olduğunu i'lân ederek putperestliği yıka-

cakdı. Daha doğrusu başda âciz insan putuna tapılmayacak idi. Muazzam bir ictimâî nizam kuruluyordu. Bütün medeniyyetler bu da'vâya ve bu da'vâyı açan aziz Peygambere hasım olmuşlardı. Akıl bu büyük nizâmın öyle masasız, kasasız, ordusuz kurulacağını kat'iyyen kabûl etmiyordu. Hele çölden bu kadar muazzam bir nûrun fışkıracağına ihtimâl bile verilmiyordu.

İşte bütün menfi şartlar karşısında Hazret-i Muhammed'e gönül veren mü'minler elbetde Hakkın ikrâmına uğrayacak, kalblerindeki îman kat kat artacakdı. Çünki o mü'minler aklın; İslâmın nûrunun bu menfî şerâit dâhilinde kâinâtı isti'lâ edeceğini kabûl etmezken, Hakkın onların kalbine verdiği sekînet ve itmi'nân ile peygamberin peşinden koşdular, "bu nûr ebedî sönmeyecek" diye îman etdiler.

5 — Liyüdhılelmü'miniyne velmü'minàti cennàtin tecriy min tahtihel'enhàrü hàlidiyne fiyhà ve yükeffire anhüm seyyiàtihim ve kâne zàlike ındallàhi fevzen azıymen.

(Bütün kullarının isti'dad ve kaabiliyyâtına muttali' olan, hâcet zamanında ihtiyaclarını kemâliyle bilen, onların umûrunu tedbîrde hakîm olan Allah'ın, o orduları idâre eden Hâlık-ı a'zamın rahmet ve cûd u keremi ne kadar genişdir ki; mü'minlerin kalblerine sekîneti indirip huzur verdirerek, Hudeybiye musalâhasında müşriklerin zâhirdeki ağır şerâitine karşı kılıçların kınına girip, akılların feth edileceğini göstererek, bu sûretde bu sulha ısındırarak büyük fütûhâta hazırlamışdır.)

Tâ ki erkek ve kadın îman edenler Cenâb-ı Hakk'ın mahz-ı ihsânı olarak verdiği bu nı'metleri yerli yerine sarf etsinler, (li-ka) ecrine lâyık olsunlar. Cenâb-ı Hak da onları cennetlere, öyle cennetlere ki ağaçları altından ırmaklar akar.* Onları oraya dâ-

* En büyük ırmak, ıklîm-i vücûdünden akacak olan ma'rifet-i İlâhiyye ırmağı olduğunu bil. O öyle bir feyz-i İlâhîdir ki, Allah yanında ondan büyük devlet olamaz. Evet, zât-ı ehadiyyetden süzülen ilm-i İlâhî nehrinin tadına doyum olmaz.

im kalmak, nı'metleri onlardan zâil olmamak sûretiyle koysun. Nûrü'l-Envâr olan Hazret-i muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'e muhabbetleri ve hakkıyle tâbi' olmaları sebebiyle; muktezâ-i beşeriyyet dünyâda irtikâb etdikleri fenâlıkları, kabâhatleri de olursa keffâretlensin, Cenâb-ı Hak örtbas etsin, o kabâhatleri onların gözleri önünden mahvetsin. İşte küfrü mahvetdikden sonra hâsıl olan bu idhal ve îsâl; ınd-i İlâhîde en büyük bir kurtuluş ve seâdetdir.

Bu böyle olduğu gibi:

6 — Ve yü'azzibelmünàfikıyne velmünàfikàti velmüşrikiyne velmüşrikâtizzänniyne billâhi zannessev'i aleyhim däiretüssev'i ve ğadıballàhü aleyhim ve le'anehüm ve e'adde lehüm cehenneme ve säet masıyren.

Allah hakkında (Resûl-i Ekremine yardım etmeyecek diye) sû'-i zanda bulunan münâfık erkekler ile münâfık kadınlar ve müşrik erkekler ile müşrik kadınlar içün de büyük bir azab var. O kötülük girdâbının azâbı onları çarpsın, etdikleri sû'-i zan onların başlarına dönsün.

(Nasıl dönmez?)

Onların zamirlerindekine muttali' olan Allah, onlara gadab etmiş, lâ'netlemiş, huzûr-ı izzet-i cemâlinden tard ederek koğmuş, kendilerine bir de cehennem hazırlamışdır. Bu, Hakk'a sû'-i zan edenler içün ne mahrûmiyyetli bir gidiş, ne kötü bir karargâhdır.

Âyet-i celîlede münâfıkların müşriklerden önce zikredilmesindeki hıkmet: Onların insâniyyet ve İslâmiyyete müşriklerden daha büyük fenâlıkları olduğundan dolayıdır. Öyle ya münâfık, sözü ile müslüman geçinir, gönlü, hâli ile kuvvetli kâfirdir ve insânı şaşırtabilir. Müşrik öyle değildir. Onu bilir, tanır, hatt u harekâtını ona göre tanzîm edersin.

7 — Ve lillâhi cünùdüssemàvàti vel'ardı ve kânallàhü aziyzen hakiymen.

Evet, semâların ve arz'ın bütün orduları Allah'ın taht-ı tasarrufundadır. Hiç kimsenin muâveneti olmaksızın, azamet-i kibriyâsiyle O bütün emirlerine gaalibdir. Ne irâde ve ne ihtiyâr ederse o olur. Yegâne hükm ve hikmet sâhibidir.

Bu âyet-i kerîme ile birlikte (Cünûdüssemâvâti vel'ardı) ibâresi tekerrüd etdi. Hıkmeti şudur: Biri mü'minlerle zikredildi onlara yardım içün. Biri kâfirlerle zikr edildi onlardan intikam almak kudretini beyân içün.

8 — İnnä erselnàke şàhiden ve mübeşşiren ve neziyren.

(Ey Ekmelerrüsül!) Biz seni makam-ı azametimizden; kullarımızdan sâdır olacak (îman, küfr, tâat, ma'sıyet, envâ'-ı mesûbât ve kerâmât gibi) hallere karşı bir şâhid, îman edenlere, îmanlarının iktizâsı amel-i sâlih işleyenlere, tâatde bulunanlara, ınd-i İlâhîdeki derecelerinin yükselme ve fevz ü seâdete kavuşma yollarını beyâne bir mübeşşir, ma'sıyete karşı da azâbı beyân ile Hakkı saydırıcı bir nezîr olarak gönderdik.

9 — Litü'minù billâhi ve resùlihî ve tü'azzirùhü ve tüvekkırùhü ve tüsebbihùhü bükreten ve asıylen.

Ki siz mü'minler bu hakikatleri öğrendikden sonra Allah'a, (O'nun vahdâniyyetine) ve Peygamberine, (onun ınd-i sübhânîden size gönderildiğine) îman edesiniz de; îmânınızın kemâlinden ittisâf etdiğiniz iz'ân ile; O'nun râzı olduğu ve seçdiği dînine kuvvet veresiniz, O'nu büyük tanıyasınız, (emrine münkad olasınız, havl ü kuvvetin hepsinin Allah'ın olduğuna i'tikad edesiniz), sabah ve akşam (bütün vakitlerinizde) Allah'ı tesbîh edesiniz, O'nun şânına lâyık olmayan sıfatlardan O'nu tenzih edesiniz.

İmdi Cenâb-ı Hak, zirve-i tevhîde çıkmak isteyen kullarına irşad yolunu açarak, burhânullah olan Habîb-i Edîbinin şânını duyuruyor ve Zât-ı Ahmediyyetin vücûdunun ehadiyyetde fânî olup, beka-billâh ile kaaim bulunduğunu sarâhaten ferman buyuruyor.

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ
فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهُ اللَّهَ
فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾ سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ
شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ
بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرًا ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ
إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَٰلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ
ظَنَّ السَّوْءِ وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١٢﴾ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ
اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٤﴾ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ
إِلَىٰ مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا
كَلَامَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَٰلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ
بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

10 — İnnelleziyne yübàyi'ùneke innemà yübàyi'ùnallàhe yedullàhi fevka eydiyhim femen nekese feinnemà yenküsü alâ nefsihî ve men evfà bimà àhede aleyhullàhe feseyü'tiyhi ecren azıymen.

Ey abd-i mahz'ım olan Ekmelerrüsül! Hudeybiye'de sana biy'at edenler yok mu? Onlar ancak Allah'a biy'at etmişlerdir. (O mübâya'da) Allah'ın eli onların elinin üstündedir.

Âyet-i kerîmeye müfessirîn-i ızâm hazerâtı birçok tevcihler yapmışlardır:

Bir tevcihde:

"Allah'ın eli onların elinin fevkındedir" demek: Cenâb-ı Hak Resûl-i Zîşânını zâtına nâib kılarak: Sana biy'at edenler mahzâ Allah'a biy'at ederler. Senin yed-i mübârekene Allah'ın kudret-i gaalibesi tecellî etdiğinde, kabza-i Muhammedînde Allah'ın kudret-i sübhânîsinin tecellîsinde şübhe olmaz demekdir" buyurulmuşdur.

Diğer bir tevcihde:

"Allah onların biy'atlerine muttali' olduğunu beyandır" buyurulmuşdur.

Birinci tevcihe göre: Hazret-i Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm), Allahü teâlânın bir peygamberi ve ahkâmını icrâya me'mur bir âlet-i sübhânîsi olmak i'tibâriyle Allah'ın bir eli gibi tasvir ve tebcîl olunmuşdur.

Erbâb-ı hakikat ve ma'rifet-i İlâhiyyeye sâhib âriflerin ise nazm-ı kerîmden tahsîl etdikleri ma'nâ şudur:

Resûlullah Hazretlerinde o tecellîde vücud şâibesinden eser kalmayıp tamamiyle Hakda fânî olduğundan; Cenâb-ı Hak zât-ı sübhânîsi ve sıfat ve ef'âliyle onda tecellî ederek kendisini makam-ı bekaya sâhib kılmış ve Zât-ı Ehadiyyet Cenâb-ı Ahmediyyete feth edilmişdir. Bundan dolayı Resûlullah'dan sâdır olanı zât-ı sübhânîsine nisbet ederek: "Ey Ekmelerrüsül! Hudeybiyede sana biy'at edenler yok mu? Onlar ancak Allah'a biy'at etmişlerdir" buyurmuşdur.

Ya'ni şân-ı Muhammedîsini daha ziyâde tasrîhan: "O mübâya'da Allah'ın eli onların elinin üstündedir" buyurulmuşdur.

Evet... O öyle Resûlullahdır ki; ism-i a'zamın mazharıdır. Ona bahşedilen yed-i kudret, bütün kudretlerin fevkındedir.

İşte her kim nefsinin karanlıklarında kalıp cayar da, Allah ile beraber olan bu biy'atdeki akdi bozarsa sırf kendi aleyhine, kendi zararına bozmuş, fıtrat-ı asliyyesinden kendi kendisini sukut etdirmiş olur. (Lezzât-ı rûhâniyyeden mahrum, nefsânî elemler içinde kalır ki o hal hakikî nifakdır.) Her kim de (fıtratının nûrunu muhafaza eder), Allah ile etdiği biy'atı, muâhedeyi, verdiği akdi hıfz eder yerine getirirse; tecelliyât-ı sıfat ve müşâhedat nurları içinde müstağrak kalır.* O kimseye muhakkak Allah, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, beşer kalbine henüz hutûr etmemiş şeylerle bir ecr-i azîm verecekdir.

(Hak uğrunda varlığından soyunarak Hazret-i Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'e ihlâslı mutâbaatı dolayısiyle makaam-ı fenâya, makaam-ı bekaaya nâil olacakdır.)

Âyet-i celîlenin sebeb-i nüzûlü:

Resûl-i Ekrem Efendimiz, Hazret-i Osman'ı Mekke'ye müşrikîn-i Kureyş'e sefîr olarak göndermişlerdi. Hudeybiye'de bir ağacın dibinde otururlarken bir havâdis çıkdı: Eimme-i müşrikîn Hazret-i Osman'ı habs etmişler, bir rivâyetde de şehîd edilmiş diye. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem Efendimiz "Osman'ın mes'elesini halletmeden dönmeyeceğim, bana içinizden kimler biy'at edecek?" diye oturdukları yerden kıyam buyurdular. Hakikî dostları, eshâb-ı bâsafâsı:

"Yâ Resûlâllah! Bizden şübhen mi var? Biz sana tamamiyle biy'at etmişiz, cânımız fedâ olsun" diye heyecanla cevab verdiler.

---

* Buna binâen bu biy'ate biy'at-i rıdvan denmişdir. Zîra bu rızâda abdin irâdesi Hakkın irâdesinde fânî olmuşdur.

Resûl-i Zîşân:

"Biliyorum fakat tekrar biy'at isterim" buyurdular.

Huzurda bulunanlar zevk ile Resûlullah'a biy'at etmeye hazırlandılar. İmâmü'l-Enbiyâ Efendimiz mübârek ellerini ridâ-i seâdetlerinin altına çekerek, biy'at etmek isteyenlerin eli kendi ellerinin altında kalmak sûretiyle bir biy'at yapıldı.

Resûl-i Ekrem: "Osman burada yok. Bu biy'atın ınd-i İlâhîde büyük bir ma'nâsı olacağından, sol elim Osman'ın elini temsil ediyor, siz de şâhid olun" diye onun nâmına biy'at etdiler. İşte bu biy'atde bulunan zevât-ı âliyeye Cenâb-ı Hak husûsî bir imtiyaz vermişdir.

11 — Seyekùlü lekelmuhallefùne minel'a'ràbi şeğaletnä emvàlünà ve ehlùnà festağfir lenà yekùlûne bielsinetihim mà leyse fiy kulûbihim kul femen yemlikü leküm minallàhi şey'en in eràde biküm darren ev eràde biküm nef'an bel kânallàhü bimà ta'melùne habiyren.

Resûl-i Ekrem (sallâllahü aleyhi ve sellem) Hudeybiye senesi Omre içün Mekke'ye teşrif etmek istiyorlardı. Kureyş müşriklerinin bir taarruzda bulunmamaları ve arzû-i seniyyelerine muhalefet etmemeleri içün Cüheyne, Müzeyne, Gıfar, Eşca', Düil, Eslem kabîlelerinin de kendileriyle beraber hareket etmelerini arzu ediyorlardı. Ve maksad-ı seniyyelerinin harb etmek olmadığını anlatmak içün de yanlarına kurbanlık hediyelerini de almışlardı. Bu kabîlelerdeki münâfık A'râbîler: "Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'e olanca kuvvetiyle cebhe almış geniş bir Kureyş kuvvetiyle karşılaşacağız. Bununla beraber Sakîf ve Kenâne kabileleriyle Mekke'ye mücâvir olan kabileler de düşman kabilelerdir" diye Resûl-i Zîşân ile beraber gitmekden çekindiler. Ve önce: "Cihad hakkında her hususda Allah uğrunda Resûlullah ile beraber çalışacağız" diye verdikleri sözden döndüler, ahidlerini bozdular. Aynı zamanda "Muhammed (sallâllahü aleyhi ve sellem) ve eshâbı artık geri dönemez" dediler.

İşte Cenâb-ı Hak, Resûl-i Zîşânına bunların hallerini, zamirlerinde gizledikleri şeyleri, kendi kendilerine neler konuşduklarını, Allah'ın Resûlü eshâbı ile, hakikî îman edenlerle döndükleri zaman Peygamber-i Hakk'a ne şekilde i'tirazda bulunacaklarını önceden haber veriyor da buyuruyor:

(Ey Ekmelerrüsül!) O A'rabdan (bahânelerle) geri kalan münâfıklar i'tizar yoluyla yakında sana şöyle diyecekler: "Bizleri sana mutâbaatdan mallarımız, ailelerimiz meşgul etdi de (seninle beraber gelemedik.* Yâ Resûlâllah! Allah ındinde bize istiğfar et. (O, bizden sâdır olan muhalefete mağfiret buyursun. Sen bize kırılma.)"

(Ey Ekmelerrüsül!) Onların bu i'tirazları da, haklarında istiğfâr etmeni niyâz etmeleri de samimî olmayacak. Şiddet-i gayzlarından, îmansız ve i'tikadsız olarak böyle konuşacaklar.) Kalblerinde olmayan şey'i ağızlarıyla söyleyecekler. (İçlerindekini gizleyip dışlarıyla mü'minleri aldatmaya çalışacaklar, bu sûretle de kendilerine acındırmak isteyecekler.)

Habîbim! Şimdi onlara söyle: "Kaadir, muktedir olan Allah, size gadab-ı sübhânîsinin iktizâsı bir menfaat irâde buyursa herhangi bir şeyle sizi kim önleyebilir? (Def' ü men'ine kimin gücü yeter?) Elbet Allah işlediklerinizden habîr bulunuyor. (Gizli, âşikâr her şey'inizi, ne içün geriye kaldığınızı biliyor.)"

12 — Bel zanentüm en len yenkaliberresùlü velmü'minùne ilä ehliyhim ebeden ve züyyine zàlike fiy kulùbiküm ve zanentüm zannessev'i ve küntüm kavmen bùren.

(Ey geri kalanlar! Hayır! Sizin serdettiğiniz bu i'tirâzınız doğru değil.) Siz, Peygamber ve mü'minler (o düşmanlarla bir def'a karşılaşdıkdan sonra) artık ebeden evlerine, ailelerine dönmeyecekler zannetdiniz. (Hâlbuki onların hepsi umûr-ı

---

* Resûl-i Zîşânın sohbeti ve cihaddan alınacak ecir onlara harâm edilmişdi de onun içün gelememişlerdi. Zîra onlar ahidlerinde sâdık değillerdi.

gaybiyyedendir. Gayba ise Allah'dan başka hiç kimse muttali' olamaz. Siz esâsen îman etmediniz.) İçinize yerleşen bu kötü zann (ya'ni Nebiyy-i Ekremin ve ihlâslı mü'minlerin helâki) size sevdirildi, süsülendi. İşte kalblerinizdeki Allah'a ve Resûlüne olan o sû'-i zann sebebiyle Allah ındindeki helâki hak etmiş bir kavm oldunuz.

13 — Ve men lem yü'min billâhi ve reṣùlihi feinnä a'tednà lilkâfiriyne sa'ıyren.

Ve bu cümleden olmak üzere her kim Allah'a ve Resûlüne îman etmez, (Allah'a îman ile Resûlü tasdikı cem'etmez,) (onlardan geri kalırsa) iyi bilsin ki: Biz kahr u celâlimiz iktizâsı küfr ve tekzibde ısrâr eden o kâfirle içün bir çılgın ateş hazırlamışızdır.

14 — Ve lillâhi mülküssemàvàti vel'ardı, yağfirü limen yeşä'ü ve yü'azzibü men yeşä'ü ve kânallàhü ğafùren rahıymen.

(Sübhânehû Teâlâ müntekım, ismiyle nasıl tecellî etmez? Peygamber-i Zîşânının intikamını nasıl almaz?)

Semâların ve arzın hepsi Allah'ındır. Her ikisinde de istiklâl ve ihtiyâr ile tasarruf O'na âiddir. Kim içün mağfiret dilemişse (fazlen ve ihsânen) mağfiret eder. Kime de azab dilemişse (adlen ve intikamen) azâb eder. Bununla beraber kemâl-i lûtf u merhametle muttasıfdır; kuluna tevbe etmenin yolunu gösterir, kul da tevbe eder, rücu' eder de amel-i sâlih işlerse O da onun kabâhatlerini örtbas eder.

15 — Seyekùlülmuhallefùne izentalaktüm ilâ meğànime lite'huzùhà zerùnà nettebı'küm yüriydùne en yübeddilù kelâmallàhi kul len tettebi'ùnà kezàliküm kàlellàhü min kablü feseyekùlùne bel tahsüdùnenà bel kânù lâ yefkahùne illâ kaliylen.

(Ey resûllerin ekremi!) O geri kalanlar; siz, Hudeybiye'de bulunanlara tahsis etdiğim Hayber ganimetlerini almak içün o tarafa gitdiğiniz vakit pek yakında size diyecekler: "Bize müsâade edin de biz de size tâbi' olarak Hayber'e gelelim." Bunlar böylelikle Allah'ın kelâmını (Hayber ganâimi hakkındaki va'd-i İlâhîyi) tebdîle cür'et edeceklerdir.

Habîbim! Sen onlara söyle: "Siz asla bize tâbi' olamaz, arkamızdan ebeden gelemezsiniz. Bundan evvel, ya'ni siz ittiba'a hazırlanmazdan önce Hudeybiye dönüşünde Allah hakkınızda böyle buyurdu. (Ya'ni Hayber ganimeti, Hudeybiye'de bulunanlarındır. O ganimetde başkalarının hakkı yokdur." Bunun üzerine onlar: "Hayır siz alacağımız ganimeti hased ediyor, hasislik gösteriyor, bizden kıskanıyorsunuz. Yoksa Allah böyle hükmetmez" diyecekler.

Hayır. Onlar câhil bir kavm. Anlayışları kısa, (pek az mes'elenin ledünniyyâtını, alîm ve hakîm olan Allah'ın o ganimeti onlardan men'etmesindeki murâd-ı sübhânîsini anlayacak kaabiliyyette.)

İmdi: Ganimete Allah yolunda çarpışmaklıkla ancak hak kazanılacağı haber veriliyor ve ilerideki fütûhât bildiriliyor:

قُلْ لِلْمُخَلَّفٖينَ مِنَ الْاَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ اِلٰى قَوْمٍ اُولٖى بَاْسٍ شَدٖيدٍ
تُقَاتِلُونَهُمْ اَوْ يُسْلِمُونَ فَاِنْ تُطٖيعُوا يُؤْتِكُمُ اللّٰهُ اَجْرًا حَسَنًا
وَاِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلٖيمًا ﴿١٦﴾ لَيْسَ
عَلَى الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرٖيضِ حَرَجٌ
وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ
وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا اَلٖيمًا ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَضِيَ اللّٰهُ عَنِ الْمُؤْمِنٖينَ
اِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فٖي قُلُوبِهِمْ فَاَنْزَلَ السَّكٖينَةَ
عَلَيْهِمْ وَاَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرٖيبًا ﴿١٨﴾ وَمَغَانِمَ كَثٖيرَةً يَاْخُذُونَهَا
وَكَانَ اللّٰهُ عَزٖيزًا حَكٖيمًا ﴿١٩﴾ وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ كَثٖيرَةً
تَاْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِهٖ وَكَفَّ اَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ
وَلِتَكُونَ اٰيَةً لِلْمُؤْمِنٖينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقٖيمًا ﴿٢٠﴾
وَاُخْرٰى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ اَحَاطَ اللّٰهُ بِهَا وَكَانَ اللّٰهُ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذٖينَ كَفَرُوا لَوَلَّوُا
الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصٖيرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ اللّٰهِ
الَّتٖي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدٖيلًا ﴿٢٣﴾

وَهُوَ

16 — Kul lilmuhallefiyne minel'a'râbî setüd'avne ilâ kavmin üliy be'sin şediydin tükàtilùnehüm ev yüslimùne fein tütıy'ù yü'tikümullàhü ecren hasenen ve in tetevellev kemà tevelleytüm min kablü yü'azzibküm azàben eliymen.

(Ey Peygamber-i Hak!) A'râbîlerden o Hayber'e çıkmakdan geri bırakılıp me'yûs olanlara buyur ki: "Siz yakında şevket-i azîme sâhibi, tam techizatlı, harb ehli, kuvvetli, çetin bir kavme kendileriyle harb etmek yâhud İslâma inkıyadlarını sağlamak üzere da'vet olunacaksınız.* (Cihâda gitmek isterseniz o vakit gider, büyük büyük mükâfatlara mazhar olursunuz.) Eğer emre itâat ederseniz, (niyyetlerinizi bilen) Allah, size (dünyâda da, âhiretde de) güzel bir ecir verir. Şâyed bundan evvel (Hudeybiye'de) yapdığınız gibi yüz çevirirseniz; nifak ve şikakınızın cezâsı olarak sizi elîm bir azâb ile ta'zîb eder."

İmdi Cenâb-ı Hak kimlerin geride kalmasına ruhsat verdiğini, kimlerin ma'ziretli sayılarak tazyik edilmemesini tenbîh buyuruyor:

17 — Leyse alel'a'mà harecün ve lâ alel'a'reci harecün ve lâ alelmerîydı harecün ve men yütı'ıllâhe ve resùlehu yüdhılhü cennàtin tecriy min tahtihel'enhàrü ve men yetevelle yü'azzibhü azàben eliymen.

A'mâya, aksağa, hastaya harbden geri kalmak husûsunda bir vebâl yokdur. (Kendi arzulariyle gidebildikleri takdirde men' de olunmazlar. Başkalarına yük olmamak şartıyle hattâ me'cur da olurlar. Ümmü Mektûm (radıyallahü anh) hazretleri a'mâ olmakla beraber harb meydânında bayrak tutmuşlardır.) İşte her kim Allah'a ve Resûlullah'a ihlâs-ı tâm ile itâat ederse Cenâb-ı Hak onu fazl-ı sübhânîsi, rahmet ü cûdu ile altından ır-

* Âyet-i celîlede: İleride Fürs ve Rûm ile çarpışılacağına işâret buyuruluyor.

maklar akan cennetlere kor. (Keşf ü şühûd ihsân eder. Her an nefes-i rahmâniyyeye, tecelliyyât-ı İlâhiyyeye nâil olurlar. Kalblerinden ma'rifet-i İlâhiyye enhârı akar.) Ve kim de (hevâ-i bâtılası peşinde koşar, fâsid re'yine mütâbaat eder) hakk ve hakikatden yüz çevirirse; onu da kahr-ı sübhânîsinin iktizâsı elîm bir azâb ile ta'zîb eyler. (Allah'ın ve O'nun Resûlünün emrinin aksine gidip kıtal zamânı oturanlar o azâba lâyık olurlar.

İmdi Cenâb-ı Cenâb-ı Hak Hudeybiye'de biy'at-ı rıdvanda bulunan o mü'minlerin şânını ta'zîmen buyuruyor;

18 — Lekad radıyallàhü anilmü'minîyne iz yübàyi'ùneke tahteşşecereti fe'alime mà fiy kulùbihim feenzelessekiynete aleyhim ve esàbehüm fethan kariyben.

(Ey Peygamber-i Hak!) Celâlim hakkı içün (tâatde hâlis, inkıyadda pürüzsüz, kalbleri pâk bir teslîmiyyetle) Hudeybiye'de, ağacın altında sana biy'at etdikleri zaman Allah o mü'minlerden râzı ve hoşnûd oldu. İlm-i huzûriyle kalblerindeki rağbet ve ihlâsı, yakîn ve sabrı ve o vefâyı bilerek, kendilerine sekîne, itmi'nan vekar verdi ve pek yakın bir zaferle sevâba mazhar kıldı.

19 — Ve meğànime kesiyreten ye'huzùnehà ve kânallàhü aziyzen hakiymen.

Ve alacakları birçok ganimetlere nâil etdi. İşte Cenâb-ı Hak bütün kullarının ahvâlini murâkabe eder. Her emrinde gaalib, bütün ef'âlinde hakîm olan yegâne Allah'dır.

20 — Ve'adekümullàhü meğànime kesiyreten te'huzùnehà fe'accele leküm hàzihî ve keffe eydiyennàsi anküm ve litekùne àyeten lilmü'miniyne ve yehdiyeküm sıràtan müstekıymen.

(Ey gaayeleri Hak'dan başka olmayan, tâatı, ibâdâtı, ihlâsı benim içün olan mü'minler! Benim Resûlümü sertâc-ı ibtihâc

eden kullarım!) Allah sizlere alacağınız daha böyle çok ganimetler va'd etdi. (Dîninizin ilmen ve aklen bütün edyâna gaalib geleceğini, Hak ile omuz ölçmeye kalkışan, şirkin zindânında kalan, Allah'ın gadabına kendini siper yapan kâfirlerin elindeki nı'meti size ganimet olarak vereceğini va'd etmesi gibi.) Hayber'deki ganâimi şimdilik size peşin verdi.* Ve mü'minlere bir âyet olmak ve sizi doğru yola çıkarmak içün sizden hâlkın elini çekdi. (Hayberliler, müttefikleri olan Esed ve Gatfan kabilelerinin mukavemetlerini kırdı, kaçırdı. Hudeybiye müsalâhası ile de Kureyş müşriklerinin eli çekildi. Hendek vak'asında olduğu gibi Müslümanlara saldırmak isteyenlerin kuvve-i ma'neviyyeleri parçalandı.) İşte bu hâl; istikbâl mü'minlerin olduğuna bir burhan olsun ve sizi doğru yola iletmesi içindir.

21 — Ve uhrà lem takdirù aleyhà kad ehàtallàhü bihà ve kânallàhü alâ külli şey'in kadiyren.

Bu ta'cîl edilen ganimetlerden başka Allahü teâlâ bir de henüz gücünüzün yetmediği, elinizin ermediği birçok ganimetleri de va'd buyurdu.** Muhakkak Allah onları ilmiyle ihâta buyurmuşdur. (Allah daha sizi nelere gaalib kılacak.) Her şey'e hakkıyle kaadir bulunuyor.

22 — Ve lev kàtelekümülleziyne keferù levellevül'edbàre sümme lâ yecidùne veliyyen ve lâ nasıyren.

Eğer kâfirler (Hayber müttefikleri veya müşrikler) sizinle kıtâl etmiş olsalardı, (ya'ni müsâleha yapmayıp da muhârebe edip vuruşsalardı) yine muhakkak sûretde hezîmete uğrayacaklar, arkalarını dönüp kaçacaklardı. Sonra kâfirler ne bir veliy, ne de bir yardımcı bulamayacaklardı.

---

* Hayber'deki ganâimin ta'cîlen verilmesi; mü'minlere aziz peygamberin sıdkına bir nişân olsun içündür.

** Kisrâ ve Kayser hazinelerine sâhib olunacağına işâret vardır.

23 — Sünnetallàhilletiy kad halet min kablü ve len tecide lisünnetillâhi tebdiylen.

(Ey Peygamber-i Hak!) Allah'ın öteden beri câri olagelen âdeti böyledir. (Peygamberleri gaalib kılmak, Allah'ın eskiden beri sünneti, kanun-ı sübhânîsidir.) Allah'ın hıkmet-i sübhânîsinin iktizâsı cereyân eden o sünnetinde asla bir değişiklik bulamazsın.

—

(Kul lilmuhallefiyne...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُم بِبَطْنِ
مَكَّةَ مِن بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ ۚ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرًا ﴿٢٤﴾ هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيَ
مَعْكُوفًا أَن يَبْلُغَ مَحِلَّهُ ۚ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ
مُّؤْمِنَاتٌ لَّمْ تَعْلَمُوهُمْ أَن تَطَئُوهُمْ فَتُصِيبَكُم مِّنْهُم مَّعَرَّةٌ
بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ لِّيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ ۚ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا
الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾ إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا
فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
عَلَىٰ رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَىٰ وَكَانُوا
أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا ۚ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾ لَقَدْ
صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ ۖ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ
إِن شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ
لَا تَخَافُونَ ۖ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِن دُونِ ذَٰلِكَ
فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٧﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

24 — Ve hüvelleziy keffe eydiyehüm anküm ve eydiyeküm anhüm bibatni mekkete min ba'di en azfereküm aleyhimve kânallàhü bimà ta'melùne basıyren.

(O, kaadir, kaahir, muktedir Allah'ın sünneti nasıl tebdîl olur? Hükmü, hıkmeti değişir?)

O öyle bir Allahü sübhânehû teâlâdır ki, sizi onlara gaalib kıldıkdan sonra Harem-i Mekke dâhilinde sulh ile onların elini korku ile sizden,* sizin elinizi de nehy ile onlardan çekdi. Hem Allah iyi ve kötü ne yaparsanız yapdıklarınıza basîr bulunuyor.

25 — Hümülleziyne keferù ve saddùküm anilmescidilharàmi velhedye ma'kûfen en yeblüğa mahıllehu velevlâ ricàlün mü'minùne ve nisäün mü'minàtün lem ta'lemùhüm en tetaùhüm fetüsıybeküm minhüm me'arretün biğayri ılmin liyüdhılellàhü fiy rahmetihî men yeşä'ü lev tezeyyelù le'azzebnelleziyne keferù minhüm azàben eliymen.

Onlar o kimselerdir ki; Allah'a zulmederek ve düşman olarak kâfir oldular. Yalnız küfrde de kalmaksızın tecâvuza geçerek sizleri Mescid-i Haram'dan ve o bekletilen hediyelik kurbanlarınızı, kurbân edilmesi helâl olan mahalle götürmeden, (ya'ni Mînâ mevkı'ine varmadan) men'etdiler. (Binâenaleyh azab ve ukubete lâyık idiler.) Cenâb-ı Hakkın sizin elinizi onlardan çekme sebebine gelince: Orada îman etmiş erkekler ve kadınlar vardı. (Ya'ni îmanlarını gizlemiş fakat müşriklerle ihtilât hâlinde mü'min erkekler ve kadınlar bulunuyordu.) Eğer feth hemen müyesser olsaydı, Peygamber-i Hakkın görmüş oldukları rü'yâ o sırada tahakkuk etseydi; kâfirlerle muhârebe es-

---

* Mekke fethinde veya Hudeybiye'de Mekkelilerden seksen kişi bir sabah vakti Muhammedîlere hücûm etdiler. Onlar da bunların hepsini esîr ederek huzûr-ı nebîye götürdüler. Resûl-i Zîşân Hazretleri bunların hepsini âzâd etdi. Bu fi'l-i nebî karşısında müşrikîn, müslümanların hiçbir şeyden pervâsı olmadıklarını anlayıp bu sulha râzı oldular.

nâsında aralarında mü'minler temyiz olunmayacak, helâk olacaklardı. Bilmeksizin onları çiğnemekle diyet yâhud keffâret lâzım gelecekdi veya ındallah azîm bir günâh olacakdı. Elbette bu husus sizi çok müteessir edecekdi, vicdan azâbı içinde kalacakdınız. Allah kullarından dilediğini dâire-i rahmetine sokmak içün elinizi onlardan çekdi. Eğer mü'minler kâfirlerden ayrılabilip seçilmiş olsaydı o küfredenlere (sizin eliniz ile) elîm bir azab verirdik.

26 — İz ce'alelleziyne keferù fiy kulùbihimülhamiyyete hamiyyetelcàhiliyyeti feenzelellàhü sekiynetehu alâ resùlihî ve alelmü'miniyne ve elzemehüm kelimetettakvà ve kânù ehakka bihà ve ehlehà ve kânallàhü bi külli şey'in aliymen.

(Ey Ekmelerrüsül!) Anlat o vakti ki: Hani o kâfirler kalblerinde; hakk üzerine olmayan o hamiyyet-i câhiliyye gayretini kaynatarak, sahte benliklerine gurur ve kibirlerini yerleştirerek gadablanmışlar Mekke'ye dühûlü men'etmişlerdi. (Hudeybiye'de sulhnâme yazılırken "Bismillâhirrahmânirrahıym" ile "Muhammedün resûlullah" cümle-i celîlerine râzı olmamışlar, Besmele-i şerîfede yalnız "Bismillâh" lâfzının yazılmasında, "Muhammedün resûlullah" yerine de: "Muhammed'in (sallâllahü aleyhi ve sellem) risâletini kabûl etseydik esâsen böyle şeylere lüzum yokdu" diyerek yalnız "Muhammed İbni Abdillâh" yazılmasında ısrâr etmişlerdi.) O vakit Allahü teâlâ Resûlüne ve Resûlünün maiyyetinde bulunan mü'minlerin üzerine sekînet ü vekaarı indirdi. (Nefsin mekrinden onları muhâfaza etdi) ve onlarda "takvâ" sözünü sâbit kıldı. Onlar da ona ehakk ve onu hıfz etmeye ve ona riâyet etmeye ehil idiler. Kelme-i şehâdet elbette mü'minlerin şânına yakışırdı. (Böylece Cenâb-ı Hak, müşriklerin gadab ve hiddetlerine karşı mü'minlere sekînet ve vekar vererek kılıçlarını kınlarına sokturdu, berk-ı süyûf-ı Kur'an ile akılları feth etdirdi. Sulhnâmeye "Resûlullah" ta'bîrini yazdırtmayan müşrikleri, o câhiliyyet gayretiyle gö-

ğüsleri kabaran kâfirleri bir gün gelip Resûl-i Zîşan Mekke'den boşaltarak ona tâbi' olan mü'minlere Beytullah'ı ziyâret etdirdi. Müşriklere de kafaları önlerine düşmüş bir vaz'ıyyetde uzakdan onlara baktırtdı.) İşte umûmun ahvâlini murâkabe eden Allah, her şey'e alîm bulunuyor. Elbette mü'minlere ne lâyık, kâfirlere de ne lâyıksa onu hakkıyle biliyor.

İmdi Cenâb-ı Hak, Habîb-i Edîbinin görmüş olduğu rü'yâyı beyân ile münâfıkların i'tikadlarını ve sözlerini reddediyor:

27 — Lekad sadekallàhü resùlehürrü'yà bilhakkı letedhulünnelmescidelharàme inşäallàhü àminiyne muhallikıyne rüùseküm ve mukassıriyne lâ tehàfùne fe'alime mà lem ta'lemù fece'ale min dùni zàlike fethan kariyben.

Şân-ı sübhânîsine kasem olsun ki Allah, Resûlünün gördüğü rü'yânın hak olduğunu tasdik etmişdir.* İnşâallah Mescid-i Harâma emniyyetler içinde kiminizin başları tam tıraşlı, kiminizin saçları az kesik bir hâlde korkusuzca mutlaka gireceksiniz. Allah sizin sulhdeki, bilmediğiniz salâhınızı, Mekke'ye girişin te'hîrindeki hikmeti bildi de ondan (Mescid-i Harâm'a girmezden) önce size yakın bir fetih yapdı. (Ya'ni Hudeybiye sulhunu te'minden sonra Hayber fethini yapdı ve bunu Resûlüne gösterdiği rü'yânın sıdkına bir delil olarak ümmetine anlatdı.)

28 — Hüvelleziy ersele resùlehü bilhüdà ve diynilhakkı liyuzhirehu aleddiyni küllihî ve kefà billâhi şehiyden.

---

* Resûl-i Ekrem Hudeybiye'ye çıkmazdan evvel bir rü'ya görmüşlerdi. Şöyle ki: Kendileri ve eshâbı emniyyet içinde, ba'zılarının başları tam tıraşlı, ba'zısının saçları kısa kesilmiş olduğu hâlde Mekke'ye girmişlerdi. Cenâb-ı Peygamber bu rü'yâlarını eshâbına haber verdiklerinde ferahlanmışlar, hepsi sevinç içinde kalmışlardı. Fakat o sene Mekke'ye girmekden sarf-ı nazar edilince bu def'a münâfıklar dedikodu yapmaya başladılar.

O Allah ki Resûl-i Zîşânını (Zât-ı ehadiyyet-i sübhânîsiyle techîz ederek) hidâyet (delîl-i vâzıh ve Kur'an) ile ve (bütün insanlığın hukukunu tekeffül eden, Allah'dan başkasına ibâdeti men'eden, esnâma, âciz insâna tapmayı reddeden, bâtıl ve dalâli ayıran) hakk dîni ile gönderendir. O dîni; ınd-i sübhânîde nesh olmuş olan bütün dinlerin fevkıne çıkarmak, gaalib kılmak içün. (Sahte benliklerine güvenip inad yoluyla onunla çarpışmak isteyenler, muhakkak sûretde ilmen ve aklen mağlûb düşeceklerdir. Sonra bu dînin maddî galebesi de istikbâlin sîne-i inkişâfındadır.)

Ey Peygamber-i Hak! (Senin peygamberliğine, da'vet-i nübüvvetine, yed-i risâletinle ızhâr etdiğin bütün envâ'-ı mu'cizelerine) Allah'ın şehâdet-i ezeliyyesi sana kâfidir, yeter.

—

(Ve hüvelleziy...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللّٰهِ ۚ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّآءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَآءُ
بَيْنَهُمْ ۖ تَرٰىهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا ۖ
سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِم مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ ۚ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرٰىةِ ۚ وَمَثَلُهُمْ
فِي الْإِنجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى
عَلٰى سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ ۗ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ مِنْهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

سُورَةُ الْحُجُرٰتِ مَدَنِيَّةٌ وَّهِيَ ثَمَانِيَ عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۚ
إِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ
صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ
أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِندَ
رَسُولِ اللّٰهِ أُولٰٓئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوٰى ۚ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِن وَرَآءِ الْحُجُرٰتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

29 — Muhammedün resùlullàhi velleziyne me'ahu eşiddäü alelküffàri rühamäü beynehüm teràhüm rükke'an sücceden yebteğùne fadlen minellàhi ve rıdvànen siymàhüm fiy vücùhihim min eserissücùdi zàlike meselühüm fiyttevrâti ve meselühüm fiyl'inciyli kezer'ın ahrece şat'ehu feàzerehù festağleza festevà alâ sùkıhî yu'cibüzzürrà'a liyeğıyza bihimülküffàre ve'adallàhülleziyne àmeù ve amilussàlihàti minhüm mağfireten ve ecren azıymen.

Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm) Allah'ın resûlüdür. (Ind-i sübhânîmizden bütün kullarımıza vahdâniyyetimizi beyân içün gönderilmiş elhak bir peygamberdir.) Onunla beraber olanlar (ya'ni o Peygamber-i Hakkın tevhîd-i zâtîye da'vetinde fem-i seâdetinden akan ma'rifet-i İlâhiyye nehrinden kana kana içenler; bâtıl hüviyyetleriyle enfüsde ve âfakda zâhir olan hakkı örtmek isteyen) kâfirlere karşı (İ'lâ-i kelimetullah ve zulmü gördükleri yere adli, cehli gördükleri yere ilmi yerleşdirmek içün) çok şiddetlidirler. Kendi aralarında ise, gaayet merhametli, gaayet mütevâzi'dirler. Onun içün sen onları (hep huşu' ve hudu' içinde tam bir ihlâs ile) rükû' edici ve sücûd edici olarak görürsün.* Onlar yalnız Allah'dan fazl u kerem ve rızâ isterler. (Onların yegâne arzuları Cenâb-ı Hakk'ın kendilerinden hoşnûd olmasıdır.) Yüzlerinde ihlâs ile yapdıkları secde eseri olarak (nûrânî) bir sîma vardır. (Ya'ni onlar öyle bir hâl kesb etmişlerdir ki; zâhirde a'zâları ıslâh olmuş, hakikatde Hakka ıktirâb etmişler ve bu hâl onların yüzlerine aksetmişdir.) İşte onların Tevrat'daki vasıfları budur. İncil'deki meselleri ise şöyledir: Onlar bir ekin gibidir ki o ekin filizini yarıp çıkarmış, derken o filizi kuvvetlendirmiş, (başak çıkarmaya başlamış) derken kalınlaşmış, derken sakları üzere bir sıraya dizilmiş ayakda dimdik duruyor ki bu, ekincilerin de hoşuna gidiyor. (Hulâsa güzel

---

* Mü'minlerin kalbleri bir gaaye üzerine birleşerek Hakkın huzûrunda cemâat ile namaz kılmaları lâzım geldiğine işâret vardır.

bir terbiye ile, muntazam bir şekilde, zirâat ehlinin hoşuna gidebilecek bir vaz'ıyetde yetişdirilmiş.) Allah kâfirlere gayz vermek içün bir misâli getirdi.* Kullarının ihlâs ve tefvîzdeki isti'dadlarına muttali' olan Allah; onlardan kemâl-i muhabbet ve teslîmiyyetle Allah'a îman edip de o îmanlarının iktizâsı makam-ı kurbe vâsıl olmaklık içün amel-i sâlih işleyenlere hem bir mağfiret,** hem de şeref-i lika gibi bir ecr-i azîm va'd buyurmuşdur.

—

* Ya'ni Cenâb-ı Hak, Peygamber-i Zîşânına emr-i sübhânîsiyle Hırâ dağından tek başına açdırmış olduğu Lâ ilâhe illâllah da'vâsının peşinde eshâb-ı bâsafâsının nasıl bir ferâgat, îman ve aşk ile toplandıklarını misâl getirmekle, kâfirlerin küfr damarlarına dokunmayı, onları öfkelendirmeyi, hased ve tehassürlerinden patlamalarını murâd etdi.

** Amelleri şevk-ı cemâl-i Rahmân içün olduğundan, onların ubûdiyyetde kusurları dahi olsa mağfiret-i İlâhiyyeye mazhar olduklarına işâret vardır.

سورة الحجرات

Sûre-i Hucürât

"Hucürât" Sûresi Medenîdir. Yalnız İbn-i Abbas'dan bir rivâyete göre: (Yä eyyühennàsü innà halaknàküm min zekerin ve ünsà ve ce'alnàküm şu'ùben ve kabäile lite'àrefù inne ekremeküm ındallàhi etkàküm innallàhe aliymün habiyrün) **âyet-i celîlesi Mekkîdir.**

Âyetleri : On sekiz
Kelimeleri : Üç yüz kırk üç
Harfleri : Bin dört yüz yetmiş altıdır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Cenâb-ı Hakkın, Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Yä eyyühelleziyne àmenù lâ tükaddimù beyne yedeyillâhi ve resùlihî vettekullàhe innallàhe semiy'un aliymün.

Ey Hakka hakkıyla îman edenler! Îmânınızın iktizâsı Allah'a ve Resûlüne karşı edebe riâyet husûsunda çok dikkatli olun. Allah'ın ve Peygamberin huzûrunda hiçbir hükmde, hiçbir işde, hiçbir sözde ileri geçmeyin. (Kendi re'ylerinizi, fikirlerinizi, Allah'ın ve Resûlünün emirlerinin önüne geçirmeyin.) Zamâirinize, niyyetlerinize muttali', muktedir ve gayyûr olan Allah'dan sakının. Çünki Allah sözlerinizi işitir, amellerinizi bilir.

2 — Yä eyyühelleziyne àmenù lâ terfe'ù asvàteküm fevka savtinnebiyyi ve lâ techerù lehu bilkavli kecehri ba'dıküm liba'dın en tahbeta a'màlüküm ve entüm lâ teş'urùne.

Ey îman edenler! (Îmânınızın şerefinin iktizâsı Nebiyy-i Zîşânımın huzûrunda onunla konuşurken,) seslerinizi Peygamber-i Hakk'ın sesinden yüksek çıkarmayın. Ve ona (hürmeti ihlâl ederek) birbirinizle bağırıp konuşduğunuz gibi bağıra bağıra konuşmayın. (Biribirinize hıtâb etdiğiniz gibi Nebiyy-i Ekreme ismi ile, künyesi ile hıtâb etmeyin, edebe riâyet edin, basîretli olun.) Biliniz ki: Farkına varmaksızın amelleriniz hiç oluverir, (husrâna uğrar.)

3 — İnnelleziyne yeğuddùne asvàtehüm ınde resùlillâhi üläikelleziynem-tehanallàhü kulûbehüm littakvà lehüm mağfiretün ve ecrün azıymün.

Allah'ın Resûlünün yanında, (o huzurda edebe riâyet ile, yâhud nehyolunan şey'e muhâlefetde bulunuruz korkusu ile) seslerini muhâfaza eden* mü'minîn-i muhsinîn yok mu? İşte o süedâ-i makbûlîn, Allah'ın; (îman ve ihlâsın makarrı kılınan) kalblerini takvâ içün imtihâna çekdiği kimselerdir. Kalbleri takvâ imtihânına çekilen o süedâ-i makbûlîn içün hem bir mağfiret, hem de büyük bir ecir vardır ki onlar makam-ı rızâ ve teslimde tahakkuk ederler.

Ey tâlib!

Takvâ pek öyle kolay bir şey değildir. Çok uzun sabr ile elde edilir.

Kalbi takvâ ile imtihân olanın şiârı: Kur'an, libâsı: Îman, sirâcı: Tefekkür, tahâreti: Tevbe, nezâfeti: Helâl, ziyneti: Verâ', şuğli: Billâh, makaamı: Maallah, hazinesi: İhlâs, susması: Murâkabe, nazarı: Müşâhededir.

4 — İnnelleziyne yünàdùneke min veräilhucüràti ekserühüm lâ ya'kılùne.

(Ey Ekmelerrüsül! Nübüvvet vazifesinin iktizâsının tevlîd etdiği yorgunlukdan dolayı istirâhat etmek üzere ve hisse-i vilâyetin hasebiyle Rabbine müteveccihen O'nun halvetinde iken) odaların hâricinden seni çağıranlar yok mu? (Onlar hakkında sakın üzülme.) Onların çoğu (senin Rabbin ile olan tecellîni, ınd-i sübhânîsindeki mevkı'ini, vech-i kerîmi mütâleada istiğrakda olduğunu) bilmezler. (Onları gaflet uykusundan sen uyandıracak, sen irşâd edip, edebi ta'lîm edeceksin.)

İmdi Cenâb-ı Hak, hürmeti muhafaza husûsunda sabr edenler hakkında buyuruyor:

* İmâm-ı Alî (kerremallahü vechehû) hazretleri: "Âkılin lisânı (dili) kalbinde, ahmağın kalbi de ağzındadır" buyurmuşlardır.

وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٥﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوٓا اِنْ جَٓاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوٓا
اَنْ تُصٖيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمٖينَ ﴿٦﴾
وَاعْلَمُوٓا اَنَّ فٖيكُمْ رَسُولَ اللّٰهِ لَوْ يُطٖيعُكُمْ فٖى كَثٖيرٍ مِنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاٖيمَانَ وَزَيَّنَهُ فٖى قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ
اِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ اُولٰٓئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾
فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً وَاللّٰهُ عَلٖيمٌ حَكٖيمٌ ﴿٨﴾ وَاِنْ طَٓائِفَتَانِ
مِنَ الْمُؤْمِنٖينَ اقْتَتَلُوا فَاَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَاِنْ بَغَتْ اِحْدٰيهُمَا عَلَى
الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتٖى تَبْغٖى حَتّٰى تَفٖٓيءَ اِلٰٓى اَمْرِ اللّٰهِ فَاِنْ فَٓاءَتْ فَاَصْلِحُوا
بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطُوا اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطٖينَ ﴿٩﴾
اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسٰٓى اَنْ يَكُونُوا
خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَٓاءٌ مِنْ نِسَٓاءٍ عَسٰٓى اَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ
وَلَا تَلْمِزُٓوا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْاَلْقَابِ بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوقُ
بَعْدَ الْاٖيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

5 — Velev ennehüm saberù hattà tahrüce ileyhim lekâne hayren lehüm vallàhü ğafùrün rahıymün.

Eğer onlar (ihtiyac zamanlarında ve sohbetini murâd ettiklerinde, şefkat-i nübüvvetinin iktizâsı onları irşad ve hidâyet içün) sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi; (odaların önlerinden, arkalarından sana seslenmelerinden) elbette daha hayırlı olur idi. (Onların zamirlerindeki ihlâslarına muttali' olan) Allah, onlardan ba'zan vâki' olan hatâları mağfiret eder, merhamet buyurur.

İmdi yine Cenâb-ı Hak bütün mü'minleri irşâden ve ahlâklarının tehzîbini ta'lîmen, onların îmanlarının iktizâsına yakışmayacak hâllerden kaçınmaları husûsunda hıtâb-ı sübhânîde bulunuyor:

6 — Yä eyyühelleziyne àmenù in cäeküm fàsikun binebein fetebeyyenù en tüsıybù kavmen bicehàletin fetusbihù alâ mà fe'altüm nàdimiyne.

Ey mü'minler! (Allah'a olan îmânınızın iktizâsı mü'min kardeşleriniz hakkında hüsn-i zann üzere bulunun.) Eğer (îmânın adâletinden inhırâf etmiş, tevhid ve irfânın hâricine çıkmış, ma'sıyet edinmeyi i'tiyâd edinmiş) bir fâsık gelip size bir haber getirirse onun hakikatini araştırın. (Doğruluğunu, iftirâ yoluyla bir şey olup olmadığını tahkik edin ki) yoksa, câhillerin hâlleriyle hâllenerek yanlışlıkla sırf bir zann-ı kâzible bir cemâate fenâlık yaparsınız da (sonra da o cemâ'atin ondan beri' olduğunu anlarsınız), bu def'a yapmış olduğunuz fenâlıkdan nâdim olur, mahzûn olursunuz.

7 — Va'lemû enne fiyküm resùlallàhi lev yutıy'uküm fiy kesiyrin minel'emri le'anittüm ve lâkinnallàhe habbebe ileykümül'iymàne ve zeyyenehu fiy kulûbiküm ve kerrehe ileykümülküfre velfüsùka vel'ısyàne üläike hümürràşidùne.

Ey mü'minler! Biliniz ki: Allah'ın Resûlü aranızdadır. (Sünnet-i seniyye elinizdedir. Tenezzülen bu âlemde bulunuşlarında da, âlem-i cemâle teşriflerinde de ona mürâcaat kapısı açıkdır. Ücretsiz, külfetsiz, minnetsiz onunla müşâvere edebilirsiniz. O sizin hakkınızda güzel ve hayr olan şeyleri kabûl eder.) Eğer o, birçok işlerde sizin sözünüzü kabûl etseydi, siz şiddetli sıkıntılar içinde helâk olurdunuz. Fakat Allah, îmânı size (ihtiyârınız) ile sevdirdi. Kalblerinizi tevhid nakşı, müşâhede ziyneti ile tezyîn etdi. Bu hâller de kurb ve visâlin sebebleri oldu. (Küfrü,* fıskı,** isyânı (yine ihtiyârınızla) size kerih, çirkin gösterdi.***

İşte töhmetden ictinâb eden mü'minler; onlar rüşd ve hidâyet üzerindedirler. (İfrat ve tefritden âzâde, i'tidâl ve tevhid yolundadırlar.)

8 — Fadlen minallàhi ve nı'meten vallàhü aliymün hakiymün.

(Bu yol sizlere kullarının isti'dadlarına ve kabiliyyetlerine muttali' olan) Allah'dan bir fazl ve nı'met olmak içündür. (İlletsiz ve sebebsizdir.) Ve kullarının bütün ef'âlini muhît olan Sübhânehû teâlâ sizin neye lâyık olduğunuzu, ihtiyâcınızı hakkıyla bilir, hikmetle yerine getirir.

9 — Ve in täifetàni minelmü'minin-aktetelù feaslihù beynehümà fein beğat ihdàhümà alel'uhrà fekàtilülletiy tebğıy hattà tefîy'e ilä emrillâhi fein fäet feaslihù beynehümà bil'adli ve aksitù innallàhe yühıbbülmuksitıyne.

Eğer mü'minlerden iki tâife (câhiliyyet hamiyyetleri ve

---

* Küfr: Îmânın mukabili inkâr ile Allah'ın nı'metlerini örtmek.

** Füsuk: Esâsen hurûç, ya'ni çıkmak demek olup ba'zan dinden çıkmak ma'nâsına kullanılırsa da o, küfrde dâhil olduğu içün burada ondan beri' bir ma'nâ murâd olunmak lâzım gelir.

*** Onun içün Hakka bühtân edilmeyip Allahü Sübhânehû teâlânın kullarının küfründen râzî olmadığını bilmek lâzımdır.

kuvve-i gadabiyyeleri galeyâna gelip) birbirleriyle çarpışırlarsa, (hikmet ve adâlet yoluyla) hemen aralarını bulun. (Husûmet ve kıtal büyümesin.) Şâyet biri diğerine karşı (adâlet-i İlâhiyye iktizâsından hâric kalarak) hâlâ zulmde ileri gidip tecâvuz ederse o vakit siz (ey muhlisler! Allah'ın emriyle salâha çalışanlar!) o tecâvuz edenle, (âdil ve hâkim olan) Allah'ın emrine rücu' edinceye kadar savaşın. Şâyet bağyinden, tuğyânından rücu' eder, (Allah'ın emretdiğine) dönerse, (ne vâkı' olmuşsa olmuşdur) yine adâletle iki tarafın arasını bulup aralarını sulh edin. Ey mü'minler! Bütün ahkâm ve ahvâlinizde adâlet edin. Muhakkak Allah, kullarından adâlet yapanları sever.

10 — İnnemelmü'minùne ıhvetün feaslihù beyne ehaveyküm vettekullàhe le'alleküm türhamùne.

(Ey mü'minler! Mü'minler arasında sulh yapmayı nasıl sevmezsiniz? Zîra) mü'minler (dîn-i kavî'mde) ancak kardeşdirler. Onun içün (adl ü insâfın iktizâsı) iki kardeşin arasını bulun, düzeltin. (Bu hususda da hiçbir tarafa meyl ve inhırâf etmeyin. Islâhınız içün müntekım, gayyûr olan) Allah'dan korkun ki rahmetine lâyık olasınız.

11 — Yä eyyühelleziyne àmenù lâ yeshar kavmün min kavmin asä en yekûnù hayren minhüm ve lâ nisäün min nisäin asä en yekünne hayren minhünne ve lâ telmizù enfüseküm ve lâ tenàbezù bil'elkàbi bi'sel ismül füsùku ba'del'iymàni ve men lem yetüb feüläike hümüzzàlimùne.

Ey mü'minler! Bir kavm diğer bir kavmi eylenceye almasın. (Şeref-i îmânınızın iktizâsı istihzâyı terk ediniz. Mevcûdâta nazar-ı hakaretle bakmayınız. Benî nev'ıniz ve ihvânınızla alay etmeyiniz.)* (Kavîleriniz, reisleriniz; zaîflerinizle eylen-

* İstihkar, nefsin ucbuna delâlet eder ki o hâl iblis-sıfat olmakdır. İblis, Âdem'e nazar-ı hakaretle bakdı "ben ondan hayırlıyım" dedi de yuvarlandı.

mesin.) Belki (eylenceye alınanlar), kendilerinden (eylenceye alanlardan) daha hayırlıdır. Kezâ birtakım kadınlar (kendilerini yüksek, âliyatdan görüp), diğer kadınları (ise âciz, zaîf) görerek eylenceye almasınlar. Olur ki onlar (o kıymet vermedikleri zuafâ) kendilerinden (ındallah) daha hayırlı, (daha makbûl, Allah'ın rahmetine daha yakın olabilirler.) Ve biribirinizi ayıblamayın. (Zîra Allah'ın vahdâniyyetine inananlar, O'nun birliğinin tahtında toplananlar bir nefs gibidirler.) Yine biribirinizi kötü lâkablarla çağırmayın. Îman ile ittısâf etdikden sonra –ki onun neticesi kemâl-i i'tidâldir– ondan inhırâf edip, "fısk" adını kazanmak ne çirkin olur. (Evet, o isim ki îmandan çıkmış da küfre, fıska nisbet edilmişdir, ne kötü isimdir.) Her kim zikrolunan bu kötü cürmlerden Allah'a dönüp tevbe etmezse artık onlar hudûd-ı İlâhînin hâricine çıkmış zâlim kimselerdir, (kendilerine zulm etmişlerdir.)

—

(Velev ennehüm...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا
تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ
أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ ﴿١٢﴾
يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا
وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
خَبِيرٌ ﴿١٣﴾ قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَٰكِنْ قُولُوا
أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾ قُلْ أَتُعَلِّمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾
يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ
عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ
غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

12 — Yä eyyühelleziyne àmenüctenibù kesiyren minezzanni inne ba'dazzanni ismün ve lâ tecessesù ve lâ yağteb ba'duküm ba'dan eyühıbbü ehadüküm en ye'küle lahme ehıyhi meyten fekerihtümùhü vettekullàhe innallàhe tevvàbün rahıymün.

Ey hakkıyla îman edenler! Îmânınızın iktizâsı (bütün hâllerinizde) zannın birçoğundan kaçının. (Yakîne mütâbakat edin.) Çünki ba'zı zann vardır ki ayniyle günahdır, (vebâldir, hudhud-ı İlâhîden hurucdur, fesâdı doğurur. Zîra o zann, nefs-i emmâreden doğan bir şeydir ki şeytânın hîlelerindendir.) Kezâ (tecessüs edip) biribirinizin ayıblarını araştırmayın. (Şeytan, mü'minlerin ayıblarını araşdırmayı ilka' eder. Ahlâk-ı hamîdeniz ise gizli şeyleri araşdırmaya mâni'dir.) Kiminiz de kiminizi arkasından çekişdirmesin. (Ahlâk-ı mahmûdeniz icâbındandır ki) sizden herhangi biriniz ölü kardeşinin etini* yemesini sever, ister mi? (Farazâ kardeşinin ölü hâlinde eti kendisine arz olunsa onu yemeye nefsi râzı olur mu?) Elbette ondan iğrendiniz. (Sizin içün onun kerâhetini inkâr etmek mümkin değil. İşte mü'min kardeşini gıybet etmek ondan daha kerih, ondan daha kabihdir. Harâm olan bu gıybet husûsunda müntekım ve gayyûr olan) Allah'dan korkun (ve O'na tevbe edin.) Hiç şübhesiz (zemâirinize muttali' olan) Allah, (nedâmet ve ihlâsınıza da muttali'dir.) Tevbelerinizi kabûl eder. tevbe ve nâdim olarak rücu'dan sonra işlediğiniz seyyiâtı mahveder.

13 — Yä eyyühennàsü innà halaknàküm min zekerin ve ünsà ve ce'alnàküm şu'ùben ve kabäile liteàrefù inne ekremeküm ındallàhi etkàküm innallàhe aliymün habiyrün.

Ey menşe'-i aslîlerini ve fıtrat-ı cibillîlerini unutanlar! Hiç

---

* Cenâb-ı Hak bunun ne kadar çirkin bir şey olduğuna umûr-ı hâriciyyede misâl buyuruyor.

şübhesiz biz sizi bir erkekle bir dişiden hâlk etdik. Sonra (bir asıldan olduğunuz hâlde) biribirinizle tanışmanız içün sizi büyük büyük cem'iyyetlere, küçük küçük kabîlelere ayırdık. (Bu ayırmamız tefâhur ve tegallüb içün değil, sırf teârüf içündür.) Biliniz ki: Sizin Allah yanında en şerefliniz; Allah'ın emirlerine en ziyâde ta'zimkâr, mahlûkatına da en ziyâde şefekatkâr ve merhametkâr olanınızdır. (Böyle iken kimse nefsi ile fahretmez, Allah ile fahr eder.) Bütün kullarının isti'dâdına muttali' olan Allah, onların içlerindekini, dışlarındakini bilir, haberdardır.

14 — Kàletil'a'ràbü àmennà kul lem tüminù ve lâkin kùlû eslemnà ve lemmä yedhulil'iymànü fiy kulûbiküm ve in tütıy'ullàhe ve resùlehu lâyelitküm min a'màliküm şey'en innallàhe ğafùrün rahıymün.

A'râbîler; (onlar ki tefâhur ve üstünlük da'vâsında bulunuyorlar, Resûl-i Ekrem'e): "Biz senin düşmanlarına karşı seninle beraber harbetmeyiz" dedikleri halde "îman etdik" dediler.

(Ey Peygamber-i Hak!) Onlara söyle ki: "Siz îman etmediniz, (zamîrlerinizde gizledikleriniz, ihlâsa münâfi' hâlleriniz var) amma (bâri) "İslâma geldik, (inkıyâd etdik)" deyin. Yoksa îman sizin kalblerinizin içine henüz girmiş değildir. (Mücerred sözle, sâdece "îman etdik" demekle îman etmiş olmazsınız. Îman, kulûb-i sâfiyyenin ef'âlindendir. Onun içün "îmâna bedel biz silmde dâhiliz. Ya'ni bizimle sizin aranızda tehâsum yok, niza' yok" deyin.) Eğer siz Allah'a ve Resûlüne (ihlâs ile, hakkı ile) itâat ve inkıyâd eder iseniz, o sizin amellerinizden alacağınız ecirden hiçbir şey eksiltmez. Kullarının niyyetine muttali' olan Allah, tevbe edenlerin tevbelerini kabûl eder.

Âyet-i celîlede: Îmandan evvel yalnız inkıyâd ma'nâsına gelen islâm ile îmandan sonra gelen islâm arasındaki farka işâret vardır.

İslâm: Zâhir ubûdiyyetdir.

Îman: Müşâhede-i rubûbiyyetdir. Onun mahalli de kalbdir.

İslâm-ı hakikî: Hudû'un sıfâtıdır ve Hakkın emirlerini; kazâ u kaderine râzı olup teslîm olarak yerli yerinde kullanmakdır. O islâm îmandan ayrılmaz. Zîra onun aslı îmandır. O, ondan doğmuşdur. Amma îmâna dâhil olmayan ya'ni yalnız inkıyâd ma'nâsına gelen islâm ise, âyet-i celîlede A'râbîler hakkında beyân edilen islâmdır.

15 — İnnemelmü'minùnelleziyne àmenù billâhi ve resùlihî sümme lem yertàbù ve càhedù biemvàlihim ve enfüsihim fiy sebiylillâhi üläike hümüssàdikùne.

İhlâs-ı tâm ile îman edenler ancak o kimselerdir ki; Allah'a ve Resûlüne îman etdikden, (o îman onları mertebe-i tevhide vâsıl kılıp ıskaat-ı izâfât etdirip, sahte benliklerinden soydukdan) sonra, bunlar artık îmanlarında hiç şekk ü şübheye düşmeyip, Allah yolunda mallariyle, canlariyle Allah'ın düşmanlarıyla mücâhede ederler. İşte Allah yanında süedâ-i makbûlîn, îmanlarında sâdık olanlar bunlardır.

16 — Kul etü'allimùnallàhe bidiyniküm vallàhü ya'lemü mà fiyssemàvàti ve mà fiyl'ardı vallàhü bikülli şey'in aliymün.

(Ey Peygamber-i Hak! Lisanlariyle mü'min geçinip, kalblerine henüz îman girmeyenlere) buyur ki: "Ey câhiller! Bütün serâir ü hafâyâya muttali' olan Allah'a siz dindarlığınızı mı öğretmek istiyorsunuz?" Hâlbuki Allah, ilm-i huzûriyle semâlarda ne var, yerde ne varsa bilir. Allah her şey'i hakkıyle bilendir.

17 — Yemünnùne aleyke en eslemù kul lâ temünnù aleyye islâmeküm belillâhü yemünnü aleyküm en hedàküm lil'iymàni in küntüm sàdikıyne.

(Ey Ekmelerrüsül!) Onlar (nefislerinde îman etmeksizin, cenksiz) islâma girmekle sana minnet yüklüyorlar, başına kakıyorlar. Onlara ilzâmen ve tebkîten söyle: "Müslümanlığınızla

bana minnet yüklemeyin. Silme girmenizi başıma kakmayın. Bil'akis îmanınızda sâdık, lisânınızdaki ikrârınıza kalbiniz mütâbaat etmiş ise Allah sizi îmâna hidâyet buyurduğundan dolayı belki O size minnet yükler, (başınıza kakar.)"

18 — İnnallàhe ya'lemü ğaybessemàvàti vel'ardı vallàhü basiyrün bimà ta'melùne.

Kullarının zemâirine muttali' olan Allahü azîmüşşân, hiç şübhesiz ilm-i huzûriyle semâların ve arzın gaybını bilir. Ve Allah, amellerinizden hayır ise hayır, şer ise şer ne yapıyorsanız hepsini hakkıyle görücüdür.

—

سُورَةُ قٓ

Sûre-i Käf

"Käf" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Kırk beş
Kelimeleri : Üç yüz yetmiş beş
Harfleri : Bin dört yüz yetmiş yedidir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قٓ وَالْقُرْاٰنِ الْمَجِيْدِ ﴿١﴾ بَلْ عَجِبُوْٓا اَنْ جَآءَهُمْ مُّنْذِرٌ مِّنْهُمْ فَقَالَ الْكٰفِرُوْنَ
هٰذَا شَيْءٌ عَجِيْبٌ ﴿٢﴾ ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ذٰلِكَ رَجْعٌ بَعِيْدٌ ﴿٣﴾
قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْاَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتٰبٌ حَفِيْظٌ ﴿٤﴾ بَلْ كَذَّبُوْا بِالْحَقِّ لَمَّا
جَآءَهُمْ فَهُمْ فِيْٓ اَمْرٍ مَّرِيْجٍ ﴿٥﴾ اَفَلَمْ يَنْظُرُوْٓا اِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنٰهَا
وَزَيَّنّٰهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوْجٍ ﴿٦﴾ وَالْاَرْضَ مَدَدْنٰهَا وَاَلْقَيْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ
وَاَنْبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيْجٍ ﴿٧﴾ تَبْصِرَةً وَّذِكْرٰى لِكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيْبٍ
﴿٨﴾ وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً مُّبٰرَكًا فَاَنْبَتْنَا بِهٖ جَنّٰتٍ وَّحَبَّ
الْحَصِيْدِ ﴿٩﴾ وَالنَّخْلَ بٰسِقٰتٍ لَّهَا طَلْعٌ نَّضِيْدٌ ﴿١٠﴾ رِّزْقًا لِّلْعِبَادِ
وَاَحْيَيْنَا بِهٖ بَلْدَةً مَّيْتًا كَذٰلِكَ الْخُرُوْجُ ﴿١١﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ
وَّاَصْحٰبُ الرَّسِّ وَثَمُوْدُ ﴿١٢﴾ وَعَادٌ وَّفِرْعَوْنُ وَاِخْوَانُ لُوْطٍ ﴿١٣﴾
وَّاَصْحٰبُ الْاَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيْدِ ﴿١٤﴾
اَفَعَيِيْنَا بِالْخَلْقِ الْاَوَّلِ بَلْ هُمْ فِيْ لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيْدٍ ﴿١٥﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Tevhid yolunu beyân içün resûller gönderen, Kitablar indiren, bütün kullarını Dârüsselâma da'vet eden, havâss-ı ibâdına a'lâ makamatı ihsân eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahmân, Rahıym isimleriyle başlarım.

1 — Käf velkur'ànilmeciydi.

Kaf: Ma'nâ-i hakikîsi Allah ve Resûlüne bırakıldıkdan sonra ehl-i hakikatin verdikleri ma'nâya göre Kaf: Allah'ın isimlerinden bir isme, yâhud Kur'an'ın isimlerinden bir isme, bir de kalb-i Muhammedîye (aleyhissalâtü vesselâm) işâretdir ki o kalb, arş-ı İlâhîdir.

Ey insân-ı kâmil! Ve ey kaamet-i mevzûnuna hıl'at-i nübüvvet giydirilmiş, niyâbet-i İlâhiyyeye mazhar olan Peygamber-i Hak! Azamet-i sübhânîmden sana münzel olan, Hak tarafından bütün hâlka Hakkı beyan ve tevhidi göstermek içün gönderildiğini i'lân eden Kur'an-ı mecîd hakkı içün (onlar sana inanmadılar.)

2 — Bel acibù en cäehüm münzirün minhüm fekàlelkâfirùne hàzà şey'ün aciybün.

Kâfirler kendi içlerinden kıyâmet gününün korkularını bildiren bir münzirin, Allah azâbını beyân eden, kendilerini îkaz eden bir peygamberin geldiğine teaccüb etdiler de (istib'ad ve istinkâr yoluyla): "Bu çok acîb bir şey... (ölmek, dirilmek, toplanmak, bir divanda, bir huzurda hisab vermek garib bir şey") dediler.

3 — Eizà mitnà ve künnà türàben zàlike rec'un ba'ıydün.

"Biz öleceğiz, toprak olacağız, sonra tekrar dirileceğiz ha? Bu avdet, bu rücû' ne kadar uzak."

4 — Kad alimnà mà tenkusul'ardu minhüm ve ındenà kitàbün hafiyzun.

Öldükden sonra tekrar iâde edeceğimizi nasıl uzak görüyorlar? O kudretimizi nasıl inkâr ediyorlar da "bu dönüş çok uzak bir dönüş" diyorlar?

Fakat biz tafsîlen ve tahkikan Arz, onların eczâsından neyi eksilteceğini biliriz.

(Nasıl bilmeyiz?)

Evet, ind-i sübhânîmizde (her türlü tağyîr ve tebdilden mahfûz), her şey'i hıfzedici bir kitab vardır. Evet, bütün eşya, hazret-i ilm-i huzûrumuzda levh-ı kazâmızda mahfûzdur.

5 — Bel kezzebù bilhakkı lemmà cäehüm fehüm fiy emrin meriycin.

Hayır. Onlar hak peygamber kendilerine gelince kibr ü inadlarından dolayı onu tekzîb etdiler. Fakat şimdi onlar muzdarib bir hâl içinde perîşân, karmakarışık oldular. (O Peygamber-i Hakka ne diyeceklerini şaşırdılar, ba'zan "şâir", ba'zan "sâhir", ba'zan "kâhin", ba'zan "mecnûn" dediler, bâtıl bâtıl iftirâlarda bulundular.)

6 — Efelem yenzurù ilessemäi fevkahüm keyfe beneynàhà ve zeyyennàhà ve mà lehâ min fürùcin.

(Hayât,ı ebediyyeyi inkâr edenler düşünmezler, tefattun etmezler mi?)

Üstlerindeki muallâk duran semâya bir baksalar a! Biz onu nasıl bir kudretle binâ etdik, onu nasıl donatdık. (Onda hiçbir gedik de yok.)

7 — Vel'arda medednàhà ve elkaynà fiyhà revàsiye ve enbetnà fiyhà min külli zevcin behiycin.

Yere de bakmadılar mı? Onu nasıl döşemişiz, ona nasıl sâbit dağlar oturtmuşuz. Ve onda her nev'den çift çift nebâtat bitirmişiz ki gözlere sürur, kalblere sevinç verir.

8 — Tebsıreten ve zikrà likülli abdin müniybin.

(Biz bütün bunları); Hakka dönmüş, tamamıyla O'na yüzünü çevirmiş olan her kul içün kemâl-i kudretimizi gösterir birer basîret nişânesi ve ibret nümûnesi olmak üzere yapdık.

9 — Ve nezzelnà minessemäi mäen mübàreken feenbetnà bihî cennàtin ve habbelhasıydi.

(İnad ve inkârın zirvesine çıkıp da kendilerini helâk edenler; ba's edeceğimizi, iâde edeceğimizi, o kudret-i sübhânimizi nasıl görmezler?)
Biz semâ cânibinden hayr ü bereketi çok bir su indirdik. İndirdiğimiz o mübârek su ile (hüsn-i cemâl, zerâfet ve güzellik örneği) bağçeler, (bâhusus kuvvet ve teayyüşünüz içün arpa, buğday gibi) biçilecek dâneler bitirdik.

10 — Vennahle bàsikàtin lehà tal'un nadıydun.

Husûsiyle, tomurcukları biribiri üzerine kat kat yığılmış uzun boylu (menfaati çok) hurma ağaçları yetişdirdik.

11 — Rizkan lil'ıbàdi ve ahyeynà bihî beldeten meyten kezàlikelhurùcü.

Biz bunları ancak kullarına rızk olsun, (evet onlardan rızklansınlar da o nı'meti verene, onu ibda' edene şükretsinler) içün bitirdik. O mâ'-i mübârekle ölü bir beldeye, (kupkuru bir memlekete) tâze hayat vermekdeyiz. İşte (kudret-i sübhânîmizin taallûku ile hurûc, evet mezardan) çıkış da böyledir.

12 — Kezzebet kablehüm kavmü nùhın ve ashàbürressi ve semùdü.

(Ey Ekmelerrüsül! Bu tekzib ve inkâr yeni bir şey değildir. Onlar tekzib ve inkâr etdikleri gibi), onlardan evvel kardeşin Nûh'un kavmi Ress, kezâ kardeşin Sâlih'in kavmi Semûd da tekzib etdiler.

13 — Ve àdün ve fir'avnü ve ıhvànü lùtın.

14 — Ve ashàbül'eyketi ve kavmü tübbe'ın küllün kezzeberrüsüle fehakka va'ıydi.

Ve kardeşin Hûd'un kavmi Âd ve Fir'avnlılar ve ihvân-ı Lût ve kardeşin Şuayb'in kavmi Eshâb-ı Eyke ve Tübba' kavmi bunların her biri (kendilerinin hidâyetleri ve irşâd olunmaları içün) gönderilen peygamberleri tekzib etdiler de (onların bu tekzibleri ve ısrarları, haşr u neşri, kıyâmeti inkâr etmeleri hasebiyle) onların üzerine azâbım hak oldu (helâk oldular.)

15 — Efeayîynà bilhakkıl'evveli belhüm fiy lebsin min halkın cediydin.

Ya biz ilk yaradışımızda aciz mi gösterdik? (Yoruluverdik de mi, haşrı ba'sı uzak gören münkirler, onları tekrar iâde edeceğimizi, bu kudretimizi inkâr ediyorlar? Kusursuz, fütursuz, nihayetsiz kudretimizin za'fa uğramayacağını bilmiyorlar mı?) Hayır, onlar (ilk yaratmamızdaki kudretimizi fıtrat-ı asliyyeleri ile anlıyorlar) yalnız yeni bir yaradışdan şübhe içindedirler.

—

(Käf velkur'ànilmeciydi...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهٖ نَفْسُهُۚ وَنَحْنُ اَقْرَبُ
اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَر۪يدِ ﴿١٦﴾ اِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَم۪ينِ وَعَنِ الشِّمَالِ
قَع۪يدٌ ﴿١٧﴾ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَق۪يبٌ عَت۪يدٌ ﴿١٨﴾ وَجَٓاءَتْ سَكْرَةُ
الْمَوْتِ بِالْحَقِّۜ ذٰلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَح۪يدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِۜ ذٰلِكَ يَوْمُ
الْوَع۪يدِ ﴿٢٠﴾ وَجَٓاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَٓائِقٌ وَشَه۪يدٌ ﴿٢١﴾ لَقَدْ كُنْتَ
ف۪ي غَفْلَةٍ مِنْ هٰذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَٓاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَد۪يدٌ ﴿٢٢﴾
وَقَالَ قَر۪ينُهُ هٰذَا مَا لَدَيَّ عَت۪يدٌۜ ﴿٢٣﴾ اَلْقِيَا ف۪ي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَن۪يدٍۙ
﴿٢٤﴾ مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُر۪يبٍۙ ﴿٢٥﴾ اَلَّذ۪ي جَعَلَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَاَلْقِيَاهُ
فِي الْعَذَابِ الشَّد۪يدِ ﴿٢٦﴾ قَالَ قَر۪ينُهُ رَبَّنَا مَٓا اَطْغَيْتُهُ وَلٰكِنْ كَانَ
ف۪ي ضَلَالٍ بَع۪يدٍ ﴿٢٧﴾ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ اِلَيْكُمْ
بِالْوَع۪يدِ ﴿٢٨﴾ مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَٓا اَنَا بِظَلَّامٍ لِلْعَب۪يدِ ﴿٢٩﴾
يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَز۪يدٍ ﴿٣٠﴾ وَاُزْلِفَتِ
الْجَنَّةُ لِلْمُتَّق۪ينَ غَيْرَ بَع۪يدٍ ﴿٣١﴾ هٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ اَوَّابٍ حَف۪يظٍۚ ﴿٣٢﴾
مَنْ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ وَجَٓاءَ بِقَلْبٍ مُن۪يبٍۙ ﴿٣٣﴾ ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍۜ
ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾ لَهُمْ مَا يَشَٓاؤُ۫نَ ف۪يهَا وَلَدَيْنَا مَز۪يدٌ ﴿٣٥﴾

16 — Ve lekad haleknel'insàne ve na'lemü mà tüvesvisü bihî nefsühu ve nahnü akrebü ileyhi min hablilveriydi.

Azametime kasem ederim ki (hazret-i ilmimizde ketm-i ademden) insânı biz yaratdık. (Onun vücûdünü biz takdir, levh-ı kazâmızda biz isbât etdik.) Ve nefsi onu ne ile vesveselendirdiğini de biliriz.

(Nefsinin verdiği vesveseleri nasıl bilmeyiz?)

Biz ona şah damarından daha yakîniz.

17 — İz yėtelekkalmütelekkıyàni anilyemiyni ve anişşimàli ka'ıydün.

Husûsiyle (insânın) biri sağında, biri solunda oturan iki melek onun bütün hâllerine, işlerine, sözlerine murâkıb bir vaz'ıyyetde zabıt tutarlar, amellerini kaydederler.

18 — Mà yelfizu min kavlin illâ ledeyhi rakıybün atiydün.

Öyle ki hiçbir söz atmaz ki yanında onu kaydetmek içün hâzır bulunan, gözeten olmasın. (Öyle murâkabe eder, öyle hıfz eder ki hayırdan ve şerden hiçbir şey kaybolmaz).*

19 — Ve cäet sekretülmevti bilhakkı zàlike mà künte minhü tehiydü.

Ve ölüm sekerâtı, hakk ile ona gelince, (ya'ni hakikat hâli meydâna çıkınca, bütün hayâtınızın zabtını tutan o melekler tarafından): "İşte şimdi sana ölüm nâzil oldu. O senin öteden beri nefret edip kaçıp durduğun şeydir" denir.

---

* Bir an onu murâkabesiz bırakmaz. Sağdaki melâike söylenen, işlenen bir hayrın on mislini yazar. Soldakinin âmiridir. Soldaki, işlenen kötülüğü yazmak ânında iken, sağdaki: "Dur, istiğfar edecek kadar bir müddet bırak. O müddet zarfında istiğfar edilmezse o kötülüğü olduğu gibi yaz" der.

20 — Ve nüfiha fiyssùri zàlike yevmülva'ıydi.

Ba's u haşr içün sûra üfürüldükte (melek kordonunda hayretler, dehşetler kaplamış bir vaz'ıyyetde iken Hak tarafından): "İşte bugün öyle bir gün ki: Dâr-ı dünyâda sana beyân edilen mev'ud azab günüdür. (Beklemiyor mu idin? O vakit îman etmemiş, onun dehşetinden korkmamışdın.' Şimdi geldi çatdı, o azâbı tad bakalım.)"

21 — Ve cäet küllü nefsin me'ahà säikun ve şehiydün.

Ve (o gün) her nefs (mahşere), beraberinde bir sevk me'-mûru ve bir şâhid olarak iki melekle beraber gelir.

22 — Lekad künte fiy ğafletin min hàzà fekeşefnà anke ğıtäeke febesarükelyevme hadiydün.

Taraf-ı sübhânîden bir hıtâb-ı ıkab tecellîsi olarak: "(Ey mağrur!) Celâlim hakkı içün sen bugünden gaafil olarak dünyada yaşıyordun. (Bugünün vuku'u hakkında büyük büyük inkârda bulunuyor, peygamberlerle istihzâ ediyor, îmânı kibrine yediremiyor idin.) Şimdi senden perdeni kaldırıp açdık. (Gözlerini bürümüş olan gaflet perdesini yırtdık.) Artık bugün gözün keskindir (her şey'i görürsün. Fakat bu inkişâfın şimdi sana fâidesi olmaz. Zîra imtihan zamanı inkıraz bulmuşdur.)"

23 — Ve kàle kariynühu hàzà mà ledeyye atiydün.

Onun karîni olan, (dünyada gözcüsü bulunan melek, hıtâb-ı itâbı işidince) şöyle diyecek: "İşte bu yanımda (yazıl) olan şey karşındadır."

24 — Elkıyà fiy cehenneme külle keffàrin aniydin.

25 — Mennà'ın lilhayri mu'tedin müriybin.

Allahü Teâlâ: "(Ey iki melek!) Alabildiğine inâd eden, hay-

ra bütün hızıyla engel olan, haddi aşmış, Allah'ın kullarına dinde şekk ü şübhe veren her kâfiri atın cehenneme atın!" buyurur.

26 — Elleziy ce'ale me'allâhi ilâhen àhare feelkıyàhü fiyl'-azàbişşediydi.

"Ehad, vâhid, ferd, samed, şirkden münezeh olan Allah'ın yanında başka bir ma'bûd edinmiş kimseyi haydin ey müvekkilân! İkiniz onu o şiddetli azâba atın!"

27 — Kàle kariynühu rabbenà mä atğaytühu ve lâkin kâne fiy dalâlin ba'ıydin.

Onun arkadaşı olan şeytan, mütedarrıâne bir vaz'ıyyetde münâcatda bulunarak: "Yâ Rabbenâ! (Kendisini benim azdırdığımı söylüyor. Yalan!) Onu ben azdırmadım. Fakat o kendisi hidâyet ve rüşdden ayrılmış, uzun, bâtıl emellerle uzun uzadıya bir dalâl içinde idi" der.

28 — Kàle lâ tahtasımù ledeyye ve kad kaddemtü ileyküm bilva'ıydi.

Allahü teâlâ buyurur: "Huzûr-ı sübhânîmde çekişmeyin. (Şimdi size fâidesi olmayacak husûmet ve niza' dırıltısında bulunmayın.) Ben size önceden peygamberimin lisâniyle; şirk ve tuğyân ehlinin, küfr ve küfranda bulunanların uğrayacakları şedîd azâbı bildirmişdim."

29 — Mà yübeddelülkavlü ledeyye ve mä ene bizallâmin lil'abiydi.

"Benim sözüm, nezdimdeki hükm değişdirilmez. Ben kullar hakkında da asla zâlim değilim. (Rahmetime muhtâc olan kuluma zulmetsem çok büyük zulm etmiş olurum. Benim şân-ı sübhânîm kuluma zulm ü teaddîden münezzehdir. Onlar kendi nefislerine zulm etdiler ve ısyanları kadar azâba müstehak oldular.)"

30 — Yevme nekùlü licehenneme helimtele'ti ve tekùlü hel min meziydin.

(Ey Ekmelerrüsül!) İnad ve inkâr ile şirkde, küfrde ısrâr eden o âsilere beyân et, hatırlat: İşte o gün (suâller sorulmuş, cezâlar verilmiş, Allah ile azamet yarışına kalkmış, hakk ve hakikati inkâr ederek yaşamış olan âsî kefere fevc fevc cehenneme tarh olunurlarken): "Yâ cehennem! doldun mu?" diyeceğiz. Cehennem, (Allah'ın konuşdurmasıyla çılgın alevler içerisinde): "Daha ziyâde var mı?" diyecek. (Sonra tarh olunanların üzerine tarh olunacaklar tarh olunacak, cehennem tamamıyla dolacak, Cenâb-ı Hakkın "Leemleenne cehenneme minel cinneti vennâs" fermân-ı sübhânîsi yerini bulacak.)

31 — Ve üzlifetilcennetü lilmüttekıyne ğayre ba'ıydin.

(Ey Peygamber-i Hak!) İtâatkâr mü'minlere de beyân et: O gün (mev'ûd olan) cennet, müttekıylere, (Allah'ın emirlerine ta'zimkâr, mahlûkatına şefekatkâr olanlara kolayca girebilmeleri içün) uzak olmaksızın yaklaşdırılmış bulunacak:

32 — Hàzà mà tù'adùne likülli evvàbin hafiyzın.

"İşte bu cennet, mahall-i imtihân olan dünya sahnesinde kalbi vesveseden sâlim olmuş, hatâsından dönmüş, Allah'a rücû' etmiş, Hak ile sükûn bulmuş, nefsinin heveslerini Hak saygısı ile terk etmiş, yaradılışındaki gaayeyi duymuş, geliş ve gidişindeki hikmeti anlamış, tâat ve evâmiri muhâfaza etmiş, vazifesine riâyetkâr her bir tevbekâra va'd olunan mükâfat."

33 — Men haşiyerrahmàne bilğaybi ve cäe bikalbin müniybin.

34 — Üdhulûhà biselâmin zàlike yevmülhulûdi.

Gaybda, (halvetde, onu hiç kimse görmediği hâlde) Rahmân'a haşyet duyan, ve Hakk'ın tâatına yönelmiş bir kalb ile

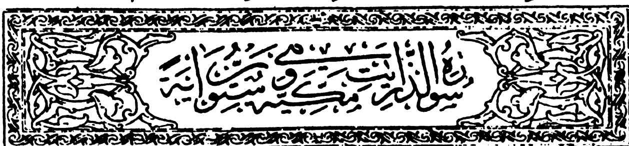
gelen kimselere, Hak tarafından vech-i tebşîr ile: "Girin o cennete bir selâm ile. (Azabdan emîn olarak. Bugün size korku da yok, mahzûn olmak da yok.) İşte bu; erbâb-ı inâyete mev'ûd olan dâim kalınacak gündür" denilecek.

35 — Lehüm mà yeşäùne fiyhà ve ledeynà meziydün.

Orada onlar hissî ve aklî lezzetlerden ne dilerler ise hepsini hâzır bulacaklar. Bununla beraber nezd-i sübhânîmizde gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kalb-i beşere hutûr etmeyen daha çok nı'metler vardır.

İmdi Cenâb-ı Hak, dîninden ve Peygamberinden i'râz edenler hakkında buyuruyor:

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُم بَطْشًا فَنَقَّبُوا
فِي الْبِلَادِ هَلْ مِن مَّحِيصٍ ﴿٣٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكْرَىٰ لِمَن كَانَ لَهُ
قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِن لُّغُوبٍ ﴿٣٨﴾ فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ
وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿٣٩﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ
فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ السُّجُودِ ﴿٤٠﴾ وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِن مَّكَانٍ
قَرِيبٍ ﴿٤١﴾ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ﴿٤٢﴾ إِنَّا نَحْنُ
نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿٤٣﴾ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا
ذَٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٤٤﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنتَ
عَلَيْهِم بِجَبَّارٍ فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَن يَخَافُ وَعِيدِ ﴿٤٥﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا ﴿١﴾ فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا ﴿٢﴾ فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا ﴿٣﴾ فَالْمُقَسِّمَاتِ
أَمْرًا ﴿٤﴾ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ﴿٥﴾ وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ ﴿٦﴾

36 — Ve kem ehleknà kablehüm min karnin hüm eşeddü minhüm batşen fenakkabù fiylbilâdi hel min mahıysın.

(Ey Ekmelerrüsül!) Biz senin kavminden evvel nice karn, nice kavim helâk etdik. Hem onlar kudret, kuvvetce bunlardan daha kuvvetli, (emvâl ve evlâdca daha kesretli) idiler. Beldeleri delik deşik etdiler, ölümden kaçacak yer aradılar. Buldular mı bir kaçacak yer?

37 — İnne fiy zàlike lezikrà limen kâne lehu kalbün ev elkassem'a ve hüve şehiydün.

(Ey Peygamber-i Hak!) İşte bu senin şânına burhân olarak sana nâzil olan Kur'ân-ı Azîmüşşanda: Hakkın tecelliyyât-ı cemâliyye ve celâliyyesiyle ahvâlin her an tekallübünden tefattun eden temiz bir kalbe sâhib olan, yâhud kelime-i Hakkı duyan, (can kulağıyla dinleyen) kimseler içün elbette bir ibret, bir tenbih vardır.

İmdi Cenâb-ı Hak, Yahûdîlerin: "Allah, semâvat ve arz'ı yaratdıkdan sonra yedinci günü istirâhat etdi" şeklindeki sözlerini red makamında buyuruyor:

38 — Ve lekad haleknessemàvàti vel'arda ve mà beynehümà fiy sitteti eyyàmin ve mà messenà min lüğùbin.

Şân-ı sübhânîmize kasem olsun ki, biz semâvat ve arz'ı ve ikisi arasındaki şeyleri altı günde yaratdık. (O müsriflerin zu'm etdikleri gibi) bize bir fütur, bir yorgunluk da dokunmadı. (Zât-ı sübhânîmiz o gibi noksanlıklardan münezzehdir.)

39 — Fasbir alâ mà yekùlûne ve sebbıh bihamdi rabbike kable tulû'ışşemsi ve kablelğurùbi.

(Ey Peygamber-i Hak!) Artık sen Zât-ı Bârî hakkında onların lâflarına karşı sabret. Bâhusûs güneş doğmadan evvel ve batmadan evvel Rabbini hamd ile tesbîh eyle.

40 — Ve minelleyli fesebbihhü ve edbàressücùdi.

Gecenin bir kısmında* ve secdelerin arkalarında, (her namazın akabinde) de O'nu tesbih et.

41 — Vestemı' yevme yünàdilmünàdi min mekânin kariybin.

Ve Hak tarafından o münâdînin yakın bir yerden nidâ edeceği güne (kıyâmet gününe) kulak ver.**

42 — Yevme yesme'ùnessayhate bilhakkı zàlike yevmülhurùci.

O gün (bütün halk) yakînen işitecek (bilecekler) Hakka çağıran o sayhayı. İşte bu, mezarlardan çıkış günüdür.

43 — İnnà nahnü nuhyiy ve nümiytü ve ileynelmasıyrü.

Şübhesiz (biz biziz, kemâl-i kudret ve hikmetimizin iktizâsı irâde ve ihtiyârımızla) diriltecek de, öldürecek de biziz biz. Dönüş de ancak bizedir.

44 — Yevme teşakkakul'ardu anhüm sirà'an zàlike haşrün aleynà yesiyrün.

(Ey Peygamber-i Hak!) Haşr u meâdı inkâr edene beyân et:

O gün ki arz onlardan ayrılır, (yer yarılır), onlar kabirden sür'atle çıkarlar. İşte onların ihrâcı bize göre kolay bir haşr'dır. (Ba's ve cem' günü o gündür. Kudret-i kâmilemiz karşısında bunu ve bunun emsâlini bizim içün uzak ve zor görmesinler.)

---

* Teheccüd namazına işaret ediliyor.

** Bu emr-i sübhânîden murad bütün mükelleflerdir.

45 — Nahnü a'lemü bimà yekùlùne ve mä ente aleyhim bicebbàrin fezekkir bilkur'àni men yehàfü ve'ıydi.

Biz onların (münkirlerin, müşriklerin) neler dediklerini (gizli gizli konuşmalarını, serâirindekileri) biribirlerine neler fısıldadıklarını çok iyi bileniz.

(Ey Ekmelerrüsül!) Sen onların üstünde bir cebbâr (zorla, icbâr ile yola getiren) değilsin. (Sen ancak beşîr ve nezîr olarak gönderildin.) Onun içün vaîdlerimden korkanlara Kur'an ile nasihat et (ihtarda bulun).

—

سُورَةُ الذَّارِيَاتِ

Sûre-i Zâriyât

"Ezzâriyât" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Altmış
Kelimeleri : Üç yüz yetmiş
Harfleri : Bin iki yüz seksen altıdır.

بسم الله الرحمن الرحيم

Cenâb-ı Hakkın Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Veżzàriyàti zerven.

O tozutup, savurup, kaldıran rüzgârlar hakkı içün.

2 — Felhàmilâti vıkren.

Su ağırlığını taşıyan bulutlar hakkı içün.

3 — Felcàriyàti yüsren.

Kolaylıkla seyredenler, akanlar hakkı içün. (Gemiler ve emsâli, trenler, otomobiller gibi...)

4 — Felmukassimàti emren.

İşi taksîm eden (ya'ni bu zikrolunan hususlarda Allah'ın emrini yerli yerine getirmek içün vazifelenen) Melâike-i mukarrebîn hakkı içün.

5 — İnnemà tù'adùne lesàdikun.

Şübhesiz ki size va'd olunan, (öldükden sonra dirilmek, cennet, nâr) elbette doğrudur.

6 — Ve inneddiyne levàkı'un.

Din gününün mahkemesi elbette vâkı' olacakdır. (Kıyâmet gününde sayılı nefeslerinizin hisâbını vereceksiniz.)

Âyet-i celîlelerin ma'nâ-i enfüsîleri tahsîl edilecek olursa:

Sıfât-ı nefsâniyyeyi savuran nefehât-ı İlâhiyye ve nesâim-i kudsiyye hakkı içün, mîzanda ağır basan, hakaaik-ı yakıniyye ve ulûm-ı keşfiyyeyi hâmil olan vâridât-ı nûrâniyye hakkı içün, bahr-ı vücudde ağırlıksız, asla tekâsül göstermeksizin seyrini yapan sefîne-i nüfûs-ı zekiyye hakkı içün; ey tevhid ve irfan fıtratı cibillî olan mükellefler! Size va'd olunan sevab, ıkab, cennet, nâr elbette muhakkak doğrudur. Muti' olanlar cennete, tevbekârlar rahmete, evliyâ kurbete, ârifler vuslata, fâsıklar nâra, Hakdan câhil ve gaafil olanlar firâka nâil olacaklardır.

وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ﴿٧﴾ اِنَّكُمْ لَفِيْ قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ﴿٨﴾ يُّؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ اُفِكَ ﴿٩﴾
قُتِلَ الْخَرّٰصُوْنَ ﴿١٠﴾ الَّذِيْنَ هُمْ فِيْ غَمْرَةٍ سَاهُوْنَ ﴿١١﴾ يَسْــَٔلُوْنَ اَيَّانَ يَوْمُ
الدِّيْنِ ﴿١٢﴾ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُوْنَ ﴿١٣﴾ ذُوْقُوْا فِتْنَتَكُمْ هٰذَا الَّذِيْ
كُنْتُمْ بِهٖ تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿١٤﴾ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿١٥﴾ اٰخِذِيْنَ
مَاۤ اٰتٰىهُمْ رَبُّهُمْ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَبْلَ ذٰلِكَ مُحْسِنِيْنَ ﴿١٦﴾ كَانُوْا قَلِيْلًا
مِّنَ الَّيْلِ مَا يَهْجَعُوْنَ ﴿١٧﴾ وَبِالْاَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ ﴿١٨﴾ وَفِيْۤ اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ
لِّلسَّآئِلِ وَالْمَحْرُوْمِ ﴿١٩﴾ وَفِي الْاَرْضِ اٰيٰتٌ لِّلْمُوْقِنِيْنَ ﴿٢٠﴾ وَفِيْۤ اَنْفُسِكُمْ
اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ ﴿٢١﴾ وَفِي السَّمَآءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوْعَدُوْنَ ﴿٢٢﴾ فَوَرَبِّ
السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِنَّهٗ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَاۤ اَنَّكُمْ تَنْطِقُوْنَ ﴿٢٣﴾ هَلْ اَتٰىكَ
حَدِيْثُ ضَيْفِ اِبْرٰهِيْمَ الْمُكْرَمِيْنَ ﴿٢٤﴾ اِذْ دَخَلُوْا عَلَيْهِ فَقَالُوْا سَلٰمًا
قَالَ سَلٰمٌ قَوْمٌ مُّنْكَرُوْنَ ﴿٢٥﴾ فَرَاغَ اِلٰۤى اَهْلِهٖ فَجَآءَ بِعِجْلٍ سَمِيْنٍ ﴿٢٦﴾
فَقَرَّبَهٗۤ اِلَيْهِمْ قَالَ اَلَا تَاْكُلُوْنَ ﴿٢٧﴾ فَاَوْجَسَ مِنْهُمْ
خِيْفَةً قَالُوْا لَا تَخَفْ وَبَشَّرُوْهُ بِغُلٰمٍ عَلِيْمٍ ﴿٢٨﴾ فَاَقْبَلَتِ
امْرَاَتُهٗ فِيْ صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوْزٌ عَقِيْمٌ ﴿٢٩﴾
قَالُوْا كَذٰلِكِ قَالَ رَبُّكِ اِنَّهٗ هُوَ الْحَكِيْمُ الْعَلِيْمُ ﴿٣٠﴾

7 — Vessemäi zàtilhubüki.

O hâreli yollara sâhib, (güzel düzgün, tezyîn edilmiş, Hâlikın kemâl-i kudretini beyân edici) semâ hakkı içün.

8 — İnneküm lefiy kavlin muhtelifin.

(Ey ehl-i şekk!) Şübhesiz ki sizin (Kitâb-ı Mübîn ve Peygamber-i Hak hakkında) sözleriniz muhtelifdir. (Muhbir-i sâdıkı tekzîb ediyor, inkâr ediyor, onun şânına ve Kitâbına lâyık olmayan şeyleri nisbet ediyorsunuz. Ba'zınız "şâir" diyor, ba'zınız "mecnûn", kitâbı hakkında da gâh "sihir", gâh "eskilerin masalları", gâh "kehânet" diyorsunuz, bâtıl bâtıl iftirâlarda bulunuyorsunuz.)

9 — Yü'fekü anhü men üfike.

Fâsık i'tikadlar ve nefsânî sözlerden dönen döner, (doğruya îman eder.)

10 — Kutilelharràsùne.

11 — Elleziyne hüm fiy ğamretin sàhûne.

O şiddetle Hak'dan dönüp, emr-i âhiretden gafletde olup, kopkoyu cehâletde boğulup kalan yalancılar kahrolsun, (canları çıksın).

12 — Yes'elûne eyyàne yevmüddiyni.

Onlar (tehekküm ve istihzâ yoluyla): "Yâ Muhammed! (aleyhissalâtü vesselâm) O cezâ günü ne zamandır?" diye sorarlar.

13 — Yevme hüm alennàri yüftenùne.

(O gün kendilerinin, âteş üzerinde kıvrandırılacakları gündür.

14 — Zùkù fitneteküm hàzelleziy küntüm bihî testa'cilûne.

(O gün onlara tevbîhen ve takrî'an): "Fitnenizi tadın bakalım. (İnkâr ve istihzâ yoluyla) acele istediğiniz azab işte budur" (denecek).

15 — İnnelmüttekıyne fiy cennàtin ve uyùnin.

Allah'ın emirlerine imtisâl eden, nehiylerinden sakınan, mahlûk-ı Hudâ'ya karşı kalbleri rikkatle çarpanlara gelince: Hiç şübhesiz onlar cennetlerde, pınar başlarında sâkin olacaklardır.

16 — Àhıziyne mä àtàhüm rabbühüm innehüm kânù kable zàlike muhsiniyne.

(Rızâ-i sübhânîsiyle tefaddulen ve tekrîmen) Rableri kendilerine ne verecekse hepsini alacaklar. Çünki onlar bundan evvel (dünyâda) Allah ve Resûlüne karşı edebde hatâ etmemişler, ihlâs ile kulluk etmişler, Hakkın kapısında mukîm olmuşlar, bütün vakitlerinde, bütün hâllerinde oraya teveccüh etmişler, küfre, nifâka, şirke meyl etmemişler, zulme dîvan durmamışlar, iyiliği iyilik olduğu içün yamışlar, Hakkı görüyor gibi yaşamışlar, her güzelliği âdet edinmişlerdi.

17 — Kânù kaliylen minelleyli mà yehce'ùne.

Geceleri ibâdât u tâatde bulunarak pek az kısmında uyurlardı. (Tâate muvâsalatdan, ibâdâta devamdan kendilerine ağırlık gelmiyordu, emirleri, nehiyleri hem kabûl ve hem tahsîn ediyorlardı.)

18 — Ve bil'eshàri hüm yestağfirùne.

Onlar (bu kadar az uyumak ve huşû' içerisinde ibâdât u tâatde bulunmakla beraberp "hukuk-ı ubûdiyyete lâyıkıyla riâyet edemedik, nefislerimizde kusûrumuz var" diye) seher vakitlerinde hep Cenâb-ı Hak'dan mağfiret dilerlerdi.

19 — Ve fiy emvàlihim hakkun lissäili velmahrùmi.

Ve onların mallarında sâil ve yoksulun da bir hakkı vardı.

20 — Ve fiyl'ardı àyàtün lilmùkıniyne.

Arz'da, (kudret-i kâmile sâhibi olan Allah'ın âsârının zuhûru ile O'nun vahdet-i zâtına, bütün mevcûdâtdaki ihtiyar ve tasarrufuna, mutlak hükmüne delâlet eden) ilm-i yakîn sâhibleri içün âyetler vardır.

21 — Ve fiy enfüsiküm efelâ tübsırùne.

Nefislerinize de (esrâr-ı ulûhiyyete ve esrâr-ı rubûbiyyete âid) birtakım alâmetler vardır. (Fıtratan keşf ü şühûd ile yaradılmış olan sizler hâlâ ibret gözüyle bakıp bunları) görmeyecek misiniz?

22 — Ve fiyssemäi rizkuküm ve mà tù'adùne.

Kezâ (sûrî ve ma'nevî) erzâkınız ve o va'dolunan şeyler (sevab, ikab) semâdadır (hep âlî makamdadır.)

23 — Feverabbissemäi vel'ardı innehu lehakkun misle mä enneküm tentıkùne.

İşte o semâ'nın ve arz'ın Rabbi, (onların mûcidi ve mürebbîsi) hakkı içün, (va'dolunduğunuz) o (şeyler) söylediğiniz söz gibi şübhesiz hakdır. (Nasıl ki siz söylediğiniz sözün kendinizin olduğundan şübhe etmezseniz, va'dolunan hususlarda da öylece şübhe yokdur.)

24 — Hel etàke hadiysü dayfi ibràhiymelmükremiyne.

(Ey Ekmelerrüsül!) Ceddin İbrâhîm'in ikrâm edilen, (hüsn-i sûret ve sîret, kemâl-i kerâmet ve necâbet sâhibi) misâfirlerinin kıssısına âid bir haber aldın mı?*

25 — İz dehalû aleyhi fekàlû selâmen kàle selâmün kavmün münkerùne.

O vakit ki onlar onun yanına girdiler de terhîb ve tekrîm ile: "Selâmün aleyküm yâ Halîlâllah!" dediler. İbrâhim de "selâm" dedi de, kendi kendine: "(Bunlar) görülmedik bir kavm, tanımadığım kimseler" dedi.

26 — Feràğa ilä ehlihî fecäe bi'ıclin semiynin.

Hemen bir bahâne ile gizlice ehlinin yanına gitdi, bir semiz buzağı kebabı getirdi.

27 — Fekarrebehu ileyim kàle elâ te'külûne.

Onu önlerine koydu: "Yemeğe buyurmaz mısınız?" dedi.

28 — Feevcese minhüm hıyfeten kàlù lâ tehaf ve beşşerùhü biğulâmin aliymin.

Yemeyince, onlardan içine bir korku düştü. (Yemeği yemekden imtina' etdiklerinden dolayı maksadlarında bir kötülük olabileceğini zannetdi.) Onlar, İbrâhîm'in içine düşen korkuyu izâle içün: "Bizden korkma. (Biz beşer cinsinden değiliz. Biz yemekden, içmekden münezzeh melekleriz. Rabbimiz tarafından bir emr-i azîm içün gönderildik" dediler ve İbrâhîm'in korkusu zâil oldukdan sonra) kendisine: Alîm, kemâl-i rüşd ve fıtnat sâhibi bir oğul tebşîr etdiler.

Halîlullah onlardan bu müjdeyi alınca hâtununu tebşîr etdi.

29 — Feakbelet-imreetühu fiy sarretin fesakket vecehà ve kàlet acùzün akıymün.

---

* Cenâb-ı Hak, Habîbinin bu haberi yalnız vahyy ile öğrendiğini beyan buyuruyor.

Hâtunu bu haber karşısında hayretde kalarak sayha etmeye başladı, elini yüzüne çarpdı: "Ben kısır, ihtiyar bir kadınım, (vaktim, zamânım geçdikden sonra benim nasıl oğlum olur?)" dedi.

30 — Kàlù kezàliki kàle rabbüki innehu hüvelhakiymül'-aliymü.

Onlar: "İşte böyle. Rabbin böyle buyurdu. (Biz haber veriyoruz ve tebşîr ediyoruz. Bize düşen ancak teblîğdir. Emr Allah'ın elindedir.) O, muhakkak bütün ef'âlinde ve âsârında hakîm, tedbîrinde, takdîrinde alîmdir)" dediler.

—

(Vessemäi...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٣١﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُجْرِمِينَ
﴿٣٢﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طِينٍ ﴿٣٣﴾ مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٣٤﴾
فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾ فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ
مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٣٧﴾
وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلَّىٰ بِرُكْنِهِ
وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ
وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤٠﴾ وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾
مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيمِ ﴿٤٢﴾ وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ
لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٤٣﴾ فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ
وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ
﴿٤٥﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٤٦﴾ وَالسَّمَاءَ
بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾ وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ
الْمَاهِدُونَ ﴿٤٨﴾ وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
﴿٤٩﴾ فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥٠﴾ وَلَا تَجْعَلُوا
مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥١﴾

31 — Kàle femà hatbüküm eyyühelmürselûne.

Onlarla Hazret-i İbrâhim arasında geçen geçdikden sonra Hazret-i İbrâhim: "Ey gönderilmiş Resûller! Asıl me'mûriyyetiniz nedir?" dedi.

32 — Kàlù innä ürsilnä ilâ kavmin mücrimiyne.

Onlar: "(Cürmlerin en kabîhini, münkerin, fuhşun en çirkinini irtikâb eden, kavm-i Lût denilen) mücrim, günahkâr bir kavme gönderildik" dediler.

33 — Linürsile aleyhim hıcàreten min tıynin.

"Üzerlerine çamurdan (yapılmış) taşlar yağdırmak içün."

34 — Müsevvemeten ınde rabbike lilmüsrifiyne.

"Ki (bunların her biri) hudûd-ı İlâhîyi tecâvuz etmiş müsriflere mahsus olmak üzere, Rabbinin yanında nişanlı taşlar."

35 — Feahrecnà men kâne fiyhà minelmü'miniyne.

"Rabbinin izniyle, o memleketde, (Hazret-i Lût'un nübüvvetini tasdik eden ve onun lisâniyle beyân edilen Allah'ın emirlerine, nehiylerine îman eden) mü'minlerden kim varsa çıkardık."

36 — Femà vecednà fiyhà ğayre beytin minelmüslimiyne.

"Fakat orada (aradık, taradık) Müslümanlardan bir ev halkından başkasını da bulamadık." (O da karısı müstesnâ) Lût (aleyhisselâm) ile kızı idi.

37 — Ve tereknà fiyhä àyeten lilleziyne yehàfùnel'azàbel'eliyme.

Orada öyle bir azâb-ı elîmden, (helâkimizin âsârından) korkacaklar içün (kıyâmete kadar) bir ibret bırakdık.

38 — Ve fiy mùsà iz erselnàhü ilâ fir'avne bisultànin mübiynin.

Kezâ Mûsâ'yı tekzîb edenlerin helâklerinde de; tezekkür edenler, ibret almak isteyenler içün azîm âyet vardır.

(Ey Ekmelerrüsül!) Hatırlat o vakti ki: Mûsâ'yı (asâleten ve kardeşi Hârûn'u ona tâbi' olarak; tâgî ve bâgî, inadcı) Fir'avn'e apaçık bir burhan, bir huccet ile gönderdik de:

39 — Fetevellâ birüknihî ve kàle sàhırün ev mecnùnün.

Fir'avn olanca kuvveti, bütün erkâniyle îmandan yüz çevirdi, (Mûsâ hakkında) "Yâ bir sihirbazdır veya bir mecnundur" dedi.

40 — Feehaznàhü ve cünùdehu fenebeznàhüm fiylyemmi ve hüve müliymün.

Onun üzerine (biz de ona gayret-i sübhânîmizle tecellî ederek ve Resûlümüzü takviye ve te'yid ederek; nâmerdlik ederken) o leîmi ve ordularını yakalayıp tutduk, deryâya fırlatıverdik. Ki o (bu sırada inâd ederek îmâna gelmemek, üstelik rubûbiyyet sevdâsında bulunmamakdan dolayı) kendisini levm edici idi.

41 — Ve fiy àdin iz erselnà aleyhimürriyhal'akıyme.

Kezâ Âd kavminin helâkinde de ibret vardır.

(Ey Peygamber-i Hak!) Hatırlat o vakti de: Üzerlerine kısır ve bereketsiz bir rüzgâr salıvermiştik.

42 — Mà tezerü min şey'in etet aleyhi illâ ce'alethu kerremiymi.

O rüzgâr uğradığı yerde bir şey bırakmıyor, neye uğradıysa mutlak onu çürüdüp kül gibi ediyordu (Çürümüş kemiğe çeviriyordu.)

43 — Ve fiy semùde iz kıyle lehüm temette'ù hattà hıynin.

Kezâ Semûd kavminin helâkinde de âyet-i azîme terk etdik, ibret alanlar içün büyük ibretler bırakdık.

(Ey Ekmelerrüsül! O vakti de beyân et): Onlara (peygamberlerinin lisâniyle): "Bir zamâna kadar istifâde edin, zevk u safâ sürün" denilmişdi.

44 — Fe'atev an emri rabbihim feehazethümüssà'ıkatü ve hüm yenzurùne.

Onlar Rablerinin emirlerine karşı istikbâr etdiler, bu istikbarlarından dolayı nedâmet göstermediler, tadarru'da bulunmadılar, azdılar da azdılar. Bunun üzerine baka baka sâika kendilerini yakalayıverdi.

45 — Femesteta'û min kıyàmin ve mà kânù müntasıriyne.

Artık ayakda durmağa da güçleri kalmadı. Bir yardım da görmediler. Evet bizim azâbımızdan kendilerini kurtaracak bir yardım aramağa tâkatleri kalmadı.

46 — Ve kavme nùhın min kablü innehüm kânù kavmen fàsikıyne.

Bu zikrolunan helâk etdiklerimizde olduğu gibi, kezâ kavm-ı Nûh'un helâkinde de ibretler vardır. (Evet) daha evvel Nûh kavmini helâk etdik. Çünki onlar; inâd eden ve envâ'-ı küfr ü füsûk ve isyân ile hudûd-ı İlâhînin hâricine çıkmış fâsık bir kavm idiler.

İmdi Cenâb-ı Hak türlü nı'met ve intikamlara dâir kudret ve kemâl-i sübhânîsini beyan buyuruyor:

47 — Vessemäe beneynàhà bieydin ve innà lemùsi'ùne.

(Nasıl Allah ile azamet yarışına kalkar, O'nun kudret-i sübhânîsine karşı sahte benliğinize güvenirsiniz?) Semâya bir

bakın: Biz onu kendi zât-ı sübhânîmize mahsus bir kuvvet, bir kudret-i kâmile ile binâ etdik. Biz çok vüs'a mâlik, her şey'e kaadir ve gaalibiz.

48 — Vel'arda fereşnàhà fenı'melmàhidùne.

Kezâ arzı da biz döşedik. Bakınız biz ne güzel döşeyicileriz. (Ortaksız, yardımsız ne güzel döşeriz.)

49 — Ve min külli şey'in halaknà zevceyni le'alleküm tezekkerùne.

Hem her şeyden; (ulviyyâtdan, süfliyyâtdan, müessirâtdan, müteessirâtdan) iki çift yaratdık. (Her şey bizim kudret-i sübhânîmizle nasıl zâhir oldu ve nasıl bize dönecek), düşünesiniz, ibret alasınız diye.

50 — Fefirrù ilellàhi inniy leküm minhü neziyrün mübiynün.

O hâlde ey ârif muvahhidler! Bâtıl hüviyyetlerinizden, âtıl benliklerinizden soyunun, hemen Allah'a kaçın.

(Ey Ekmelerrüsül!) Şefkat-i nübüvvetinin iktizâsı onlara buyur ki: "Haberiniz olsun ben size Allah tarafından maksad-ı hakikîyi –ki bu vahdet-i zâtiyye-i İlâhiyyedir– apaçık söyler, hakk ve hakikatden ayrılanların neticede görecekleri azâbı, o korkuları bildirir bir peygamberim."

51 — Ve lâ tec'alû me'allàhi ilâhen àhare inniy leküm minhü neziyrün mübiynün.

"Ehad, vâhid, ferd, samed olan Allah ile beraber başka bir ilâh, bir ma'bud ittihâz etmeyin. (Öyle bir i'tikadda bulunmayın.) Ben sizi (şirkden, fıskın, isyânın neticesi olan azabdan) açıkça korkutan bir peygamberim."

كَذٰلِكَ مَآ اَتَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا قَالُوْا سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُوْنٌ
﴿٥٢﴾ اَتَوَاصَوْا بِهٖ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُوْنَ ﴿٥٣﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَآ اَنْتَ
بِمَلُوْمٍ ﴿٥٤﴾ وَّذَكِّرْ فَاِنَّ الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٥٥﴾ وَمَا خَلَقْتُ
الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُوْنِ ﴿٥٦﴾ مَآ اُرِيْدُ مِنْهُمْ مِّنْ رِّزْقٍ وَّمَآ اُرِيْدُ
اَنْ يُّطْعِمُوْنِ ﴿٥٧﴾ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِيْنُ ﴿٥٨﴾
فَاِنَّ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ذَنُوْبًا مِّثْلَ ذَنُوْبِ اَصْحٰبِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُوْنِ
﴿٥٩﴾ فَوَيْلٌ لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ يَّوْمِهِمُ الَّذِيْ يُوْعَدُوْنَ ﴿٦٠﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالطُّوْرِ ﴿١﴾ وَكِتٰبٍ مَّسْطُوْرٍ ﴿٢﴾ فِيْ رَقٍّ مَّنْشُوْرٍ ﴿٣﴾ وَّالْبَيْتِ الْمَعْمُوْرِ ﴿٤﴾
وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوْعِ ﴿٥﴾ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُوْرِ ﴿٦﴾ اِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ﴿٧﴾ مَّا لَهٗ
مِنْ دَافِعٍ ﴿٨﴾ يَّوْمَ تَمُوْرُ السَّمَآءُ مَوْرًا ﴿٩﴾ وَّتَسِيْرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ﴿١٠﴾ فَوَيْلٌ
يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿١١﴾ الَّذِيْنَ هُمْ فِيْ خَوْضٍ يَّلْعَبُوْنَ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يُدَعُّوْنَ اِلٰى
نَارِ جَهَنَّمَ دَعًّا ﴿١٣﴾ هٰذِهِ النَّارُ الَّتِيْ كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُوْنَ ﴿١٤﴾

52 — Kezàlike mä etelleziyne min kablihim min resùlin illâ kàlù sàhirün ev mecnùnün.

(Ey Ekmelerrüsül! Bu böyle. Onların i'raz ve istihzâlarına kıymet vermeksizin inzar ve teblîğini yap.) Bu kâfirlerin yapdığı gibi (bunlardan evvelkilere de rüsül-i kirâmdan bir resûl gelince behemehâl (onun hakkında, îman ve tevhide da'vetinde) ya "sâhir" dediler, ya "mecnûn".

53 — Etevàsav bihî belhüm kavmün tàğùne.

(Ey Peygamber-i Hak!) Ba'zısı ba'zısıyla ya'ni eslâf ahlâfıyla inkârda, tekzibde, iftirâda vasıyyetleşdiler mi? (Hep böyle söylüyorlar. Hâlbuki bu tavsıyeye imkân yok. Zîra aralarında uzun zaman var.) Hayır onlar; (bağy ü tuğyanda, dalâl ve düşmanlıkda fıtratlarının ve cibilletlerinin iktizâsı, selefleriyle müşâreketleri olan) hepsi Hakkın hudûdunu aşmış kavmler.

54 — Fetevelle anhüm femà ente bimelûmin.

Ey nûr-ül-envâr! Artık onlardan yüz çevir. (Sen bütün vüs'unu, kudretini onların hidâyet ve irşâdı husûsunda bezletdin). Nübüvvet vazifeni yapdın, o şefkati tamamiyle gösterdin. Onlardan çekilmen dolayısiyle levm olunacak değilsin.

55 — Ve zekkir feinnezzikrà tenfe'ulmü'miniyne.

Bununla beraber (hakk ve hakikati kabûle lâyık olan sınıfa) va'z u nasihatde devâm et. Çünki va'z; mü'minlere fâide verir. (Onların îmanlarını kemâle erdirir, yakîn ve irfan sâhibi kılar.)

56 — Ve mà halaktülcinne vel'inse illâ liya'büdùni.

(Ey Peygamber-i Hak!) Ben cin ve ins'i; yalnız bana kulluk etsinler, (vahdet-i zâtımı, esmâ ve sıfâtımın kemâlâtını, milkimde, melekûtumda bütün tasarrufâtımı tahkik etsinler, tâ-

at ve ubûdiyyete mutlaka benim lâyık olduğumu bilsinler) içün yaratdım.

57 — Mä üriydü minhüm min rizkın ve mä üriydü en yut'ımùni.

Ben (onları hâlketdim, meydâna getirdim diye) onlardan bir rızk istemiyorum. (Kendilerine taptırdan zalemenin kendi menfaatlerine yapılan kulluk gibi kulluk istemiyorum. Zîra bütün hazineler benim rızkımla dolu. Rahmet zâhirelerim o kadar geniş.) Bana yemek yedirmelerini, (beslemelerini) de istemiyorum. (Yalnız rızâ-i sübhânîmi taleb içün fukarâya bakmalarını isterim.)

58 — İnnellàhe hüverrezzàku zülkuvvetilmetiynü.

Hiç şübhe yok ki bütün kullarına rızk vermek; rezzâk, hâkim, muktedir, bütün murâdâtına gaalib, kuvvet, kudret sâhibi, acz ve za'f tasavvuru mümteni', ulûhiyyet ve rubûbiyyetle mütevahhid olan Allah'a münhasırdır.

59 — Feinne lilleziyne zalemù zenùben misle zenùbi ashàbihim felâ yesta'cilûni.

Onun içün küfr ü meâsî ile Resûlullah (aleyhisselâtü vesselâm)'a türlü türlü yalanlar izâfe ederek, inkâr, istihzâ ve istihkarda bulunarak kendi nefislerine zulm edenler içün; arkadaşlarının, seleflerinin azabdaki nasîbi gibi büyük nasib ve pey var. Artık o münkirler onun hulûlünü acele etmesinler.

60 — Feveylün lilleziyne keferù min yevmihimülleziy yù'adùne.

Hakkı örtüp bâtılı izhâr ile küfrde inad ve ısrâr eden o kâfirlerin, o va'dolundukları günün azâbından vay hâllerine.

—

سُورَةُ الطُّورْ

Sûre-i Tûr

"Tûr" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Kırk dokuz
Kelimeleri : Üç yüz on iki
Harfleri : Bin beş yüzdür.

بسم الله الرحمن الرحيم

Cenâb-ı Hakkın Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Vettùri.

O Tûr hakkı içün. (Mûsâ Kelîmullah'ın Allah kelâmını işitdiği dağa kasem olsun.)

2 — Ve kitàbin mestùrin.

Kitâb-ı mestûr hakkı içün. (O muntazam Kur'an-ı Mübîn'e, yâhud Mûsâ'ya verilen Tevrat'a, yâhud levh-ı mahfûzun âhırinde: "Rahmetim gadabımı sebk etdi. Kim ki (lâ ilâhe illâllah) der ve ona sâdık kalarak bana gelirse cennete dâhil olur" diye yazılı cümle-i celîleye kasem olsun.)

3 — Fiy rakkın menşùrin.

Rakk-ı menşûr hakkı içün. (Levh-ı kazâ-i mahfûza kasem olsun.)

4 — Velbeytilma'mùri.

Beyt-i ma'mûr hakkı içün. (Kâ'be yâhud yedinci semâdaki bir beyt'e kasem olsun.)

5 — Vessakfilmerfù'ı.

Sakf-ı merfu' hakkı içün. (Cennetin sakfı olan Arş'a kasem olsun.)

6 — Velbahrilmescùri.

Bahr-i mescûr hakkı içün. (Öyle bir deniz ki sâhilini ve derinliğini kimse bilmez.)

Ehl-i hakikat âyât-ı celîlelerden şu ma'nâları da tahsîl etmişlerdir:

Bu âyât-ı celîlelerde Cenâb-ı Hak, zâtına, sıfâtına ve fi'line kasem buyuruyorlar.

Tûr: O'nun kadîm olan zâtı,

Kitâb-ı mestûr: Sıfât-ı kadîmesi,

Rakk-ı menşûr: Ef'âl-i lâtîfesi.

Kezâ:

Tûr: Kalb-i Muhammedî (S.A.V.),

Kitâb-ı mestûr: (Mâ evhâ)ya remz,

Rakk-ı menşûr: Nakşolmuş esrâr.

Sakf-ı merfû': Rûh-ı Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm) ki Cenâb-ı Hak onu makaam-ı ındiyyete ref' etdi.

Bahr-ı mescûr: Sırr-ı Muhammed (sallâllahü aleyhi ve sellem)'e remzdir ki: Ulûm-ı kıdemiyye esrâr-ı kelimât-ı bâkıye ile doludur.

Ba'zı erbâb-ı hakikatin verdiği ma'nâ da şudur:

Tûr'dan murad: İnsân-ı kâmilin kendi hakikatidir. Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Mübîn'de: **(Ve nâdeynâhü min cânibittûril'eymeni...)** buyuruyor: "Biz Mûsâ'ya çok mübârek olan Tûr cânibinden ya'ni onun kendi hakikati cânibinden nidâ etdik" demekdir. Yalnız bu tâbirden şu da anlaşılır ki: Orada Tûr-ı Eymen'den başka, Eymen olmayan bir Tûr daha vardır. İşte o tûr, Mûsâ'nın kendisine halvet ittihâz etdiği dağdır. Esasen enbiyâ içün, ehlullah içün kehflerde, mağaralarda, ya'ni hâli yerlerde halvet ihtiyârı usuldendir.

Hulâsa: Orada Mûsâ'ya hâsıl olan tecellî kendi hakikati cânibindendir, dağdan değildir. O dağ, Hazret-i Mûsâ'nın teabbüd etdiği mekânın adıdır.

Dağın yıkılması: Cenâb-ı Hak Sübhânehû Teâlâ'nın Mûsâ'ya olan tecellîsiyle Mûsâ'nın kendisinden fânî olmasından ibaretdir.

Mûsâ'nın bayılması: Nefsinin izmihlâl-i tâmmı demekdir.

Kitâb-ı mestûr: Bütün fürû'âtı, bütün aksâmiyle vücûd-ı hakikîden ibaretdir. Mestûr olan odur. melekûtde meşhuddur. Levh-ı mahfuz da odur. Bunun Âlem-i milkde nazîri insandaki kuvve-i kaabiledir. Rakk-ı menşûr ta'bîr olunan işte budur.

Rûh-ı insânîdeki kaabiliyyeti rakk-ı menşûre benzetmenin münâsebeti şu sebebledir: Eşya, kaabiliyyet-i rûhıyyede intiba'-ı aslî-i fıtrî ile mevcuddur. Mevcûdâtın o kaabiliyyetdeki vücûdü hiçbir şey'in yokluğa uğramaması sûretiyledir. İşte "menşur" ile ta'bîr olunan odur. Çünki kitab (açılmış) olunca o rakk-ı menşurda ne varsa hepsi ma'lûm olur. İşte o rakk-ı menşur levh-ı mahfûzdur. Onun nazîri; mevcûdâtın kâffesini kabûl ve kendisinde muntabi' kıldığı içün rûh-ı insânîdir. O rûh-ı insânî de levh-i mahfûzun zâtı olduğu içün orada mugaayeret yokdur.

Beyt-i ma'mûr'e gelince:

Allahü sübhânehû teâlâ'nın zât-ı sübhânîsine muhtas kıldığı mahall-i ma'nevîdir. Melâike ile ma'mur kılmışdır. Bunun nazîri kalb-i insânîdir. O, Hakkın mahall-i ma'nevîsidir. Kalb, ebediyyen kendisini i'mâr edenlerden hâlî değildir.

İ'mâr edenler: Yâ rûh-ı İlâhî-i kudsîdir, yâ rûh-ı melekîdir, yâ rûh-ı şeytânîdir, yâ rûh-ı hayvânîden ibaret olan rûh-ı nefsânîdir. Hulâsa, içindeki sâkinleriyle kalb dâima ma'murdur. Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîminde: "İnnemâ ya'mürü mesâcidallahi men âmene billâhi...) buyurmuşdur. Bu âyet-i kerîmedeki i'mar; taşını, toprağını yığmak değil, "ikaamet" demekdir. Ya'ni "Allah'ın mescidlerinde mü'minler ikaamet eder" demekdir.

Sakf-ı merfu': Kalbdeki mekânet-i İlâhiyyeden ibaretdir. Bu ta'bir hakikat-i emre nazaran lisan-ı tevessu ile söylenmişdir. Hakkın hükmü ve vasfı: eşyâya vâsi', ya'ni eşyayı muhît olmasıdır. Hakkı hiçbir şey muhît olamaz. Onda külliyyet, cüz'iyyet itibârı da câiz değildir. Belki kudsiyyetinde bunların kâffesinden münezzehdir.

7 — İnne azàbe rabbike levàkı'un.

Ey Peygamber-i Hak! Âsî olan kullar içün Rabbinin azâbı muhakkak olacak. (Haşr ve cezâ gününde onların üzerine o azab gelecek.)

8 — Mà lehu min dàfi'ın.

Haşrı, neşri inkâr eden o yalancıların üzerinden o azâbı bir def'edecek de bulunmayacak.

9 — Yevme temùrüssemäü mevren.

O gün semâ, acîb şekilde bir çalkanışla çalkanır.

10 — Ve tesiyrülcibàlü seyren.

Dağlar yerinden oynar da bir yürüyüş yürür.

11 — Feveylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

Veyl artık o gün Peygamberimizi tekzîb edenlerin, (inkâr edenlerin, ısrâr ile sayılı nefeslerini Hak ve hakikatsiz tüketenlerin) hâline.

12 — Elleziyne hüm fiy havdın yel'abùne.

Onlar öyle kimselerdir ki; bir yalan batağına daldılar oynayıp duruyorlar. (Evet, Allah'ın vahdet-i zâtına, kemâlât-ı esmâ ve sıfâtına delâlet eden âyetlerle oynuyorlar.)

13 — Yevme yüda'ùne ilâ nàri cehenneme da'an.

(Ey Peygamber-i Hak!) Hatırlat onlara. O gün ki onlar cehennem âteşine bir kakılışla kakılarak sürüleceklerdir.

14 — Hàzihinnàrülletiy küntüm bihà tükezzibùne.

Onlara: "İşte bu sizin o yalan deyip durduğunuz, inkâr ettiğiniz âteş" (denecek).

—

أَفَسِحْرٌ هَٰذَا أَمْ أَنتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿١٥﴾ اِصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا
سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ
وَنَعِيمٍ ﴿١٧﴾ فَاكِهِينَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ وَوَقَاهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ
الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ مُتَّكِئِينَ
عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُم بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا
وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُم
مِّنْ عَمَلِهِم مِّن شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٢١﴾ وَأَمْدَدْنَاهُم
بِفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٢﴾ يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَأْسًا
لَّا لَغْوٌ فِيهَا وَلَا تَأْثِيمٌ ﴿٢٣﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَّهُمْ
كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ ﴿٢٤﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ
﴿٢٥﴾ قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٦﴾ فَمَنَّ اللَّهُ
عَلَيْنَا وَوَقَانَا عَذَابَ السَّمُومِ ﴿٢٧﴾ إِنَّا كُنَّا مِن قَبْلُ نَدْعُوهُ
إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿٢٨﴾ فَذَكِّرْ فَمَا أَنتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ
بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ ﴿٢٩﴾ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّتَرَبَّصُ
بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ ﴿٣٠﴾ قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُم مِّنَ الْمُتَرَبِّصِينَ ﴿٣١﴾

15 — Efesıhrün hàzä em entüm lâ tübsırùne.

"(Vahyy-i İlâhîye 'sihir' dediğiniz gibi) bu da mı (enselerinizden kelepçeli olarak itile kakıla âteşe dökülmeniz de mi) sihir? Yoksa siz görmüyor musunuz? (Nitekim vaktiyle âyât-ı İlâhiyyeyi görmezdiniz.)"

16 — Islevhà fasbirû ev lâ tasbirû seväün aleyküm innemà tüczevne mà küntüm ta'melûne.

"Yaslanın ona, girin bakalım! (Girdikten sonra) ister sabredin, ister etmeyin, artık sizin içün hepsi birdir. (Adl-i İlâhîmin iktizâsı sabretmenizin size bir fâidesi, bir menfaati olmayacakdır, ateşden çıkmayacaksınız.) Hep vaktiyle yapdıklarınızın cezâsını çekeceksiniz."

İmdi Cenâb-ı Hak, sünnet-i sübhânîsinin iktizâsı olarak vaîdini müteâkıb, va'dini beyan buyuruyor:

17 — İnnelmüttekıyne fiy cennàtin ve na'ıymin.

Şübhesiz dünyada Allah'ın haram kıldığı şeylerden korunanlar; (âhiretde mütelezziz olacakları kendilerine mahsus) cennetler, nı'metler içinde kalacaklar.

18 — Fàkihiyne bimä àtàhüm rabbühüm ve vekàhüm rabbühüm azàbelcahıymi.

Rablerinin (fazl-ı sübhânîsi ve cûd u lûtfuyla) onlara verdiği nı'metlerle refah, sürur, itmi'nan ve rızâ içindedirler. Rableri onları cehennem azâbından, onun korkusundan korumuşdur.

19 — Külû veşrebû heniy'en bimà küntüm ta'melûne.

Tebşîr ve tefrih yoluyla onlara denecek: "Yapdığınız sâlih amellerinize, güzel işlerinize mükâfat olmak üzere yeyin, için, âfiyetler olsun."

20 — Müttekiiyne alâ sürürin masfùfetin ve zevvecnàhüm bihùrin ıynin.

"Sıra sıra dizilmiş tahtlara dayananlar olarak." Biz onlara güzel gözlü hûrîleri eş yapmışızdır.

21 — Velleziyne àmenù vettebe'athüm zürriyyetühüm biiymànin elhaknà bihim zürriyyetehüm ve mä eletnàhüm min amelihim min şey'in küllimriin bimà kesebe rehiynün.

Îman edip, zürriyyetleri de îman ile kendilerine tâbi' olanlar (yok mu?) (Zürriyyetleri, ataları kadar amel-i sâlih işlemedikleri hâlde atalarının tam sürûra sâhib olmaları içün) zürriyyetlerini de kendilerine ilhak etmişizdir. Bununla beraber onların amellerinden (hidâyet ve rüşd yolundan) azıcık da olsa hiçbir şey eksiltmemişizdir. Herkes kendi kazancına rehin edilmişdir.

22 — Veemdednàhüm bifàkihetin ve lahmin mimmà yeştehùne.

Taraf-ı sübhânîmizden onlara, (vücudlerini ve ruhlarını takviye içün) içlerinin çekeceği meyveleri, etleri de bol bol vereceğiz.

23 — Yetenàze'ùne fiyhà ke'sen lâ lağvün fiyhà ve lâ te'siymün.

Orada biribirlerinin elinden lâtifeleşerek öyle peymâne çekişdirirler ki onda (dünyâda içenlerde olduğu gibi) ne fuzulî bir söz, ne de günâha sokacak çirkin bir fi'l vardır.

Âyet-i celîlenin enfüsî ma'nâsını tahsîl edecek olursak:

Yakınlığın ziyâdeleşmesi içün şarâb-ı vuslata şevk ile sür'at gösterirler. Onu içende ehl-i dünyâ hâli olmaz. Sâkîsi melâikedir. Zikrullah şarâbı içerler, müşâhede üzerine şükrederler.

24 — Ve yetùfü aleyhim ğılmànün lehüm keennehüm lü'lüün meknùnün.

Sanki sadeflerinde gizlenmiş inci gibi kendilerine mahsus hizmetciler onların etrafında dönerler.

25 — Ve akbele ba'duhüm alâ ba'dın yetesäelûne.

Ve ehl-i cennet (meserret ve inbisat yoluyla) biibirlerine dönüp, (sohbete koyulup) amellerinden, hâllerinden, makamlarından soruşuyorlardır.

26 — Kàlù innà künnà kablü fiy ehlinà müşfikıyne.

Sohbet esnâsında ba'zıları ba'zılarına: "Hakikaten bundan (serâir-i tevhid bize açılmazdan) evvel, ehlimiz arasında (Allah'ın gadabından) korkanlar, (O'na isyan ve tuğyandan sakınanlardandık)" derler.

27 — Femennallàhü aleynà ve vekànà azàbessemùmi.

"Bakınız! Kerem sâhibi olan Allah bize lûtfetdi, (tevhid yoluna hidâyet eyledi) bizi semûm azâbından (bütün mesâmâta işleyen cehennem buğusundan) korudu."

28 — İnnà künnà min kablü ned'ùhü innehu hüvelberrürrahıymü.

"Muhakkak ki biz, bundan (kıyâmet kopmazdan) evvel (dünyada) O'na ibâdet eder (duâ eder, tadarru' eder, O'ndan hıfz ü eman dilenir, bugünün korkularından O'nun korumasını ister) idik.

Nasıl O'ndan istemeyiz?

Çünki O, öyle va'dinde sâdık, keremi çok, lâtif, esirgeyici."

29 — Fezekkir femä ente binı'meti rabbike bikâhinin ve lâ mecnùnin.

(Ey Peygamber-i Hak!) Sen artık (Allah'ın fazl u lûtfunu, rahmetinin genişliğini işitdikden sonra, ıbâdullaha) va'z ve tezkirde sebât et. (Taraf-ı sübhânîmizden sana vahyedileni teblîğa devâm et. Onların i'raz ve insiraflarından, senin hakkında söyledikleri bâtıl sözlerinden üzülme.) Sen Rabbinin nı'meti hakkı içün ne kâhinsin, ne de mecnûn. (Hak tarafından vahyy ve ilhâm olunmadıkça gaybdan haber veren değilsin.)

30 — Em yekùlûne şà'ırün neterabbesu bihî reybelmenùni.

Yoksa onlar: "O, bir şâir, onun da diğer şâirler gibi ölmesini gözetiyoruz" mu diyorlar?

(Ey Resûl-i Zîşân! Onların o sözlerine iltifât etme. Onların füsehâsı, bülegası âciz kalıyorlar da öyle söylüyorlar. Evet aczlerinden dolayı "dehrin dönmesini bekliyoruz" diyorlar.)

31 — Kul terebbesù feinniy me'aküm minelmüterabbisıyne.

Onlara söyle: "(Ey Hak ve hakikat düşmanları! Benim helâk ve ölümümü bekliyor, gözetiyorsunuz öyle mi?) Bekleyin! Ben de sizinle beraber (helâkinizi) bekleyenlerden, (gözetenlerdenim.) (Emr, Allah'ın elinde, hükm, O'nun meşiyyetine tefvîz olunmuşdur.)"

—

(Efesıhrün...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَامُهُم بِهَٰذَا ۚ أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٣٢﴾ أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ ۚ
بَل لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِن كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾
أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ۚ
بَل لَّا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِندَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ ﴿٣٧﴾
أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ ۖ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُم بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ
﴿٣٨﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُم مِّن مَّغْرَمٍ
مُّثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾ أَمْ عِندَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤١﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا ۖ
فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾ أَمْ لَهُمْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللَّهِ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾ وَإِن يَرَوْا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ
﴿٤٤﴾ فَذَرْهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي
عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ
ذَٰلِكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا ۖ
وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٤٩﴾

32 — Em te'mürühüm ahlâmühüm bihàzà em hüm kavmün tàğùne.

Yoksa onlara bu bâtıl sözü (bu tenâkuzu) kısa akılları mı buyuruyor? Yoksa (fesadda, inadda ilerlemiş, sahte benliklerine güvenmiş, geçici servetlerine dayanmış) azgın bir kavm midirler?

33 — Em yekùlûne tekavvelehü bel lâ yü'minùne.

Yoksa onlar inkârda ısrâr ederek: "Onu (o Kur'an'ı) Peygamber kendisi uydurdu" mu diyorlar?

(Ey Peygamber-i Hak!) Hayır. Onlar (şiddet-i gayzlarından, hased ve inadlarından o Kur'an'a da, sana da) inanmıyorlar.

34 — Felye'tù bihadiysin mislihî in kânù sàdikıyne.

Zu'mlarında, iftirâlarında sâdık iseler haydi Kur'an gibi bir söz getirsinler.

35 — Em hulikù min ğayri şey'in em hümülhàlikùne.

Yoksa onlar (o Hâlikı inkâr edenler) fâilsiz, mûcidsiz, bir müessir olmaksızın boşu boşuna mı yaradıldılar? Lâ şey'den mi hâlkolundular i'tikadındadırlar? Yoksa hâlikıyyeti kendi nefislerine mi hasrediyorlar? Yaradan onlar mıdır?

36 — Em halekussemàvàti vel'arda bel lâ yùkınùne.

Yoksa semâvât ve arzı, (ulviyyât ve süfliyyâtı) onlar mı yaratdılar? Hayır, onlar yakîn edinememişler, kadîm olan mûcide inanmamışlar.

37 — Em ındehüm hazäinü rabbike em hümülmusaytırùne.

Yoksa (bâtıl, âtıl, re'yleriyle istedikleri gibi hükm ederek) Rabbinin hazineleri onların yanında mı? Yoksa onlar bütün

maksadlarına, bütün matlablarına irâde ve ihtiyarlariyle gaalib gelmiş, isti'lâ mı etmişler?

38 — Em lehüm süllemün yestemi'ùne fiyhi felye'ti müstemi'uhüm bisultànin mübiynin.

Yoksa (mele-i a'lâdan gaaib ilmini işitmek içün) onlara mahsus asılı bir merdiven mi var da ona çıkıp vahyi işitiyorlar? (Onun içün mü Resûlü, vahyi tekzîb ediyor, Kur'an-ı Mübîn'in aleyhinde bulunuyorlar?) Öyle ise dinleyicileri (Resûlullah'ın getirdiği gibi) açık bir burhan, bir mûcize getirsinler.

39 — Em lehülbenàtü ve lekümülbenùne.

(Ey sayılı nefeslerini Hak'sız bitirenler!) Yoksa (bâtıl zu'munuza göre, sefâhat ve inhitâtınızın delîli olarak; ehad, vâhid, ferd, samed, ehil ve veledden münezzeh olan Allah'a mutlak veled isbat etmeye çalışarak): Kızlar Allah sübhânehû teâlâ'nın, oğullar sizin öyle mi? (Bu bâtıl i'tikaadınızı tashîh etmek istediğinden dolayı mı Resûlü inkâr, hakikati beyân etdiğinden dolayı mı âyât-ı İlâhîmi tekzîb edersiniz?)

40 — Em tes'elühüm ecren fehüm min mağremin müskalùne.

Yoksa (vahy-i İlâhîyi, ilhâm-ı sübhânîyi onlara teblîğ etdiğin içün) kendilerinden bir peygamberlik ücreti istiyorsun da onlar bu ağır borçdan, ceremeden dolayı ezilecek bir yük altına mı girmişlerdir?

41 — Em ındehümülğaybü fehüm yektübùne.

Yoksa bütün eşya kendisinde tesbit edilmiş bulunan mugayyebât ilmi (levh-ı kazâ), onların yanındadırlar da onlar mı yazıyorlar? (Haşr ü neşrin, kıyâmetin, aslı olmadığını oradan mı öğreniyorlar?

42 — Em yüriydùne keyden felleziyne keferù hümülmekiydùne.

Yoksa Ey Ekmelerrüsül! Sana bir tuzak mı kurmak istiyorlar? Fakat o küfredenler, kendileri o tuzağa düşüp mağlûb olacaklardır.

43 — Em lehüm ilâhün ğayrullàhi sübhànallàhi ammà yüşrikùne.

Yoksa onların, (kibr ederek Hakkı tevhid etmeyenlerin) Allah'dan başka (Allah'a ibâdet eder gibi ibâdet etdikleri, Ma'bûdün Bilhakka itâat eder gibi itâat etdikleri) bir ilâhları mı var? Sübhânallah, Allah onların şerik koşduklarından münezzehdir.

44 — Ve in yerev kisfen minessemäi sàkıtan yekùlû sehàbün merkùmün.

Şâyet onlar semâdan bir kıt'ayı üzerlerine düşerken görseler; (şiddetli inad ve inkârlarından): "Bu biribiri üstüne yığılmış bir bulutdur" derler. (Yine îman etmezler.)

45 — Fezerhüm hattà yülâkù yevmehümülleziy fiyhi yus'akùne.

(Ey Peygamber-i Hak!) Artık onları (o halde, tuğyanları içinde) çarpılacakları günlerine kadar bırak.

46 — Yevme lâ yuğniy anhüm keydühüm şey'en ve lâ hüm yünsarùne.

O gün mekr ü hîleleri, tedbirleri hiçbir şeyle kendilerine zerrece fâide veremeyecek, (Allah'ın azâbından ufak bir şey def'edemeyecek.) O'nun azâbından hiçbir sûretle kurtarılmayacak, yardım da görmeyeceklerdir.

47 — Ve inne lilleziyne zalemù azàben dùne zàlike ve lâkinne ekserehüm lâ ya'lemùne.

Muhakkak ki o zâlimlere bundan evvel de bir azab var. Fakat pek çokları (intikaam-ı İlâhîyi) bilmezler.

48 — Vasbir lihukmi rabbike feinneke bia'yüninà ve sebbıh bihamdi rabbike hıyne tekùmü.

(Ey Ekmelerrüsül!) Sen Rabbinin hükmüne, (onları imhâl etmesine, acele helâk etmemesi husûsuna) sabret. (Onların mekirlerinden, hud'alarından, tuzaklarından da korkma.) Çünki muhakkak sen gözlerimiz önündesin, (mahfuzsun). Kalkdığın vakit, (bütün vakitlerinde, her hâlinde) Rabbine hamd ile tesbih et.

49 — Ve minelleyli fesebbıhhü ve idbàrennücùmi.

Gecenin bir kısmında, (istirâhat zamanlarında), yıldızların batmasının akabinde (seher vaktinde) dahi tesbihde bulun.

—

سُورَةُ النَّجْمِ

Sûre-i Necm

"Necm" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Altmış iki
Kelimeleri : Üç yüz altmış
Harfleri : Bin dört yüz beşdir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى ۙ ﴿١﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوٰى ۚ ﴿٢﴾ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ
الْهَوٰى ؕ ﴿٣﴾ اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُّوْحٰى ۙ ﴿٤﴾ عَلَّمَهٗ شَدِيْدُ الْقُوٰى ۙ ﴿٥﴾ ذُوْ مِرَّةٍ ؕ
فَاسْتَوٰى ۙ ﴿٦﴾ وَهُوَ بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰى ﴿٧﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰى ۙ ﴿٨﴾ فَكَانَ
قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰى ۚ ﴿٩﴾ فَاَوْحٰۤى اِلٰى عَبْدِهٖ مَاۤ اَوْحٰى ؕ ﴿١٠﴾ مَا كَذَبَ
الْفُؤَادُ مَا رَاٰى ﴿١١﴾ اَفَتُمٰرُوْنَهٗ عَلٰى مَا يَرٰى ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ رَاٰهُ نَزْلَةً اُخْرٰى ۙ
﴿١٣﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهٰى ﴿١٤﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَاْوٰى ؕ ﴿١٥﴾ اِذْ يَغْشَى
السِّدْرَةَ مَا يَغْشٰى ۙ ﴿١٦﴾ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَاٰى مِنْ اٰيٰتِ
رَبِّهِ الْكُبْرٰى ﴿١٨﴾ اَفَرَءَيْتُمُ اللّٰتَ وَالْعُزّٰى ۙ ﴿١٩﴾ وَمَنٰوةَ الثَّالِثَةَ الْاُخْرٰى
﴿٢٠﴾ اَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْاُنْثٰى ﴿٢١﴾ تِلْكَ اِذًا قِسْمَةٌ ضِيْزٰى ﴿٢٢﴾
اِنْ هِىَ اِلَّاۤ اَسْمَآءٌ سَمَّيْتُمُوْهَاۤ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمْ مَّاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ
بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْاَنْفُسُ ۚ وَلَقَدْ
جَآءَهُمْ مِّنْ رَّبِّهِمُ الْهُدٰى ؕ ﴿٢٣﴾ اَمْ لِلْاِنْسَانِ مَا تَمَنّٰى ۖ ﴿٢٤﴾ فَلِلّٰهِ
الْاٰخِرَةُ وَالْاُوْلٰى ۠ ﴿٢٥﴾ وَكَمْ مِّنْ مَّلَكٍ فِى السَّمٰوٰتِ لَا تُغْنِىْ شَفَاعَتُهُمْ
شَيْـًٔا اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ اَنْ يَّاْذَنَ اللّٰهُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَرْضٰى ﴿٢٦﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Habîb-i Edîbine esmâ-i husnâ ve sıfat-ı ulyâsı ile tecellî eden, bütün kullarını onun nûrunun izhâriyle yaradan, sevdiklerini o Habîbinin iştiyâkıyla mertebe-i yakîne çıkaran Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahmân ve Rahıym isimleriyle başlarım.

1 — Vennecmi izà hevà.

Batdığı dem necm'e kasem ederim. (Zât-ı ehadiyyetimi Cenâb-ı Ahmediyyetine fethetdiğim, İlâhî âyetlerimizin indiği ve o İlâhî cezbelerle pırıl pırıl parlayan o kalb-i pâke yemîn ederim ki):

2 — Mà dalle sàhıbüküm ve mà ğavà.

Sâhibiniz (Resûl-i Ekremimiz) sapmadı. (Bütün mâsivâ kendisinden kesilip, tecelliyyât-ı zâtiyyemize mazhar olup azamet-i sübhânîmizi temâşâsında ne üns vekaarında sarsıntı oldu, ne de vahdetden ayrıldı.) Bâtıla da inanmadı.

3 — Ve mà yentıku anilhevà.

O Peygamber-i Hak, kendi hevâsından (tasannu' ile) konuşmaz. (Onun konuşması, nefsin zulmetinde dokunup meydâna çıkan sözlerden değildir.)

4 — İn hüve illâ vahyün yùhà.

O ancak kendisine vahyolanı teblîğ eder. (Mu'ciz olan Kur'an ile konuşur. Onun nutku, nutk-ı Hak, fi'li, fi'l-i Hak, kalbi, meydân-ı tecellî-i Hakdır.)

5 — Allemehü şediydülkuvà.

Ona, (inâyeten ve tekrîmen, şânını te'yiden ve ta'zîmen, zâhir, bâtın her şey'i, kuvve-i kâmile ve kudret-i zâtiyyesiyle muhît olan Allah ta'lîm etdi.

6 — Zù mirretin festevà.

Bizzat ta'lîm etdikden sonra onu öyle bir i'tidalde, sırât-ı adâletde kıldı ki; tam esrâr-ı zâtîsini hâmil ve sıfât-ı İlâhîsine sâhib nâib-i Hak olarak.

7 — Ve hüve bil'üfükıl'a'lâ.

Evet, nâib-i Hak olan zât-ı Muhammedî, edebinin kemâlini Hak'dan almış ve ufk-ı a'lâda temekkün etmişdi.

8 — Sümme denà fetedellâ.

Sonra (mazhar-ı küll olan nûrü'l-envâr aleyhissalâtü vesselâm, Rabbisine) yaklaşdı, o kadar yaklaşdı ki.

9 — Fekâne kàbe kavseyni ev ednà.

İki yay kadar yâhud daha yakın oldu. (O Peygamber-i Hakk'ın Cenâb-ı Hakka olan teallûku tahakkuk etdi. Ve o tahakkuk, öyle bir kurbiyyet idi ki Zât-ı Ehâdiyyetle Cenâb-ı Ahmediyyet arasında ancak "vücûd ile imkân" muhafazası içün bir tecellî kalmışdı. Kendisine mahsus olan bu yakınlık tecellîsinde nâsutdan soyundu, Allah'a nefsinden daha yakîn oldu lâhutda fânî oldu, o makaamı da geçdi makaam-ı bekaada tahakkuk etdi.)

10 — Feevhä ilâ abdihî mä evhà.

(Allah'ın) kuluna vahy etdiği ne ise onu vahy etdi (diyeceğini dedi).

Şu kadarını söyleyelim ki:

İnsan nâsut tûrunda dolaşıp beşeriyyet zindânında kaldıkça bu sırların tecellîsinin, ma'rifet ve hakaaikın, müşâhedât-ı ledünniyyenin zevkını tadamaz, bu hususlarda bir şey anlayamaz.

11 — Mà kezebel fuàdü mà reà.

(Habîbullah, tavk-ı beşeriyyetden ve âlem-i nâsutdan çıkıp, âlem-i lâhutda göreceğini gördü, bulacağını buldu.) O tecellîde onun gördüğünü kalbi tekzîb etmedi. (Baş gözüyle gördüğünü gönlü de görüp şâhid oldu. Ya'ni gördüğünün hayâl olmadığını gönlü de tasdik etdi.)

12 — Efetümàrùnehu alâ mà yerà.

(Ey zevk-ı şühuddan mahrum, vecd-i vücudden mahcûb olanlar!) Şimdi siz (kendi sahte benliğinizin ölçüsüyle ölçerek hâlâ o Peygamber-i Hakkın) bu görüşüne (o bilgisine, onunla hâsıl etdiği keşf-i zevkına) karşı (akl-ı sakîminiz, kalb gözlerinizin körlüğüyle) kendisiyle mücâdele mi ediyorsunuz?

13 — Ve lekad reàhü nezleten uhrà.

Kasem olsun (Onun rü'yeti dâimîdir.) O, O'nu bir daha inişinde de gördü.

14 — Inde sidretilmüntehà.

Sidre-i Müntehâ'nın yanında. (Akılları hayretde bırakan yerde. Ki oradan öteye akla yol verilmez. Evet urûcda da, vüsûlde de, ufk-ı a'lâda da, makaam-ı ednâda da hep O'nu görüyordu. O muazzam bir vâkı'a idi. Hulâsa bütün kuvvetiyle ta'lîm edeni, mi'racdan inerken de görüyordu.)

15 — Indehà cennetülme'và.

Sidre'nin yanında (ehline mev'ûd olan) Cennetül Me'vâ'yı da gördü.

16 — İz yağşessidrete mà yağşà.

(Azamet-i İlâhiyye, saltanat-ı İlâhiyye, tecelliyyât-ı sübhâniyye ile donatılmış, nurlarla sarılmış olan, Hakk-al-yakînin müntehâsı ve makaam-ı hayretin kusvâsı bulunan) o Sidreyi o dem ki bürüyen bürüyüvermişdi. (Peygamber-i Hak onu temâşâ etdi.)

17 — Mà zàğalbasarü ve mà tağà.

Göz hiçbir tarafa kaymadı, aşmadı. (Bu tecelliyât-ı celâliyye ve cemâliyyede, vech-i kerîmi mütâleada seyrine çıkan hûr-i cinan, o Nûrü'l-envâr'ın gözünde bir inhıraf yapamadı. Allah'ın Habîb-i Edîbi ubûdiyyet âdâbından, itâat levâzımından bir an ayrılmadı. Dâima vech-i kerîm-i sübhânîyi mütâlea etdi, başkasına rağbet etmedi.)

18 — Lekad reà min àyàti rabbihilkübrà.

(Âdâb-ı ubûdiyyetle mümtâz olan Resûlûllah (sallâllahü aleyhi ve sellem, ne melek-i mukarrebinin ve ne de bir nebiyy-i mürselin göremediği) Rabbinin âyâtından en büyüğünü vallahi gördü.

19 — Efereeytümüllâte vel'uzzà.

(Ey câhil, inadçı münkirler!) Siz de gördünüz değil mi Lât ve Uzzâ'yı?

20 — Ve menàtessàlisetel'uhrà.

Üçüncü olarak Menât-ı Uhrâ'yı da. (Âtıl, bâtıl sanemlerin, Allah'a şerik koşduğunuz şu'ursuz cemâdâtın, ellerinden bir şey gelmediğini gördünüz değil mi?)

21 — Eleküműzzekerü ve lehül'ünsà.

(Bu yetişmiyormuş gibi) erkeği kendinize, dişiyi Allah'a isnâd edersiniz öyle mi?

22 — Tilke izen kısmetün dıyzà.

Sübhânehû Teâlâ'ya karşı bu taksim, zâlimâne ve insafsızca bir taksimdir. (Allah; evlâd u ıyâlden münezzeh, vücûdiyle mevcûd, sıfâtiyle muhît, esmâsiyle ma'lûm, ef'âliyle zâhir, âsâriyle meşhûd olan Zât-ı Ecell-i A'lâdır.)

23 — İn hiye illä esmäün semmeytümùhä entüm ve àbäüküm mä enzelellàhü bihà min sültànin in yettebi'ùne illezzanne ve mà tehvel'enfüsü ve lekad cäehüm min rabbihimülhüdà.

(Hakka şerik koşup tapdığınız) o putlar, sırf sizin ve babalarınızın; (müsemmâsı olmaksızın) takmış olduğunuz kuru birtakım isimlerden ibâretdir. Allah onlar hakkında kat'î bir huccet, vâzıh bir burhan, öyle bir saltanat indirmedi. Böyle bir burhâna dayanmaksızın onlar yalnız zann u tahmîne ve nefislerinin sevdâsına tâbi' oluyorlar. Hâlbuki kasem olsun kendilerine Rablerinden; (zulmü, düşmanlığı bırakmak sûretiyle helâk olacakları şeylerden kurtulmaları ve mertebe-i tevhide vâsıl olmaları husûsunda) doğru yolu gösteren bir peygamber gelmişdi.

24 — Em lil'insàni mä temennà.

Yoksa insan her kurduğu hulyâya nâil olacak mı? (Onlar öyle mi i'tikad ediyorlar, putlarının şefâat edebileceklerini mi zannediyorlar? (Hâşâ!)*

25 — Felillâhil'àhıretü vel'ùlâ.

İşte dünya da, âhiret de Allah'ındır. (Her şey O'nun taht-ı tasarrufu ve kabza-i kudretindedir.)

İmdi Cenâb-ı Hak, inkârda ısrarla devâm eden ahmak inadcıların şirk damarlarına neşter vurarak sanemleri ilâh ittihâz etmelerindeki gabâvet ve hamâkatlerini başlarına kakıyor da, i'tikad edip şefâatlerini umdukları bu putlardan ne beklediklerini soruyor:

* Onun içündür ki İslâm dîni putperestliğin en kuvvetli aleyhinde bulunan bir dîn-i celîldir. Cemâdâtdan yapılan putun aleyhinde olduğu gibi, bilhâssa âciz insan putunun aleyhindedir.

26 — Ve kem min melekin fiyssemàvàti lâ tuğniy şefà'atühüm şey'en illâ min ba'di en ye'zenellàhü limen yeşäü ve yerdà.

Göklerde (kurb-i şerefe nâil olmuş) ne kadar çok melekler vardır ki onların şefâatleri bile hiçbir şey'e yaramaz. Meğer Cenâb-ı Hak onlara halâsını murâd etdiği ve râzı olduğu kimseler hakkında şefâat etmeklik husûsunda izin vermiş olsun. (Ey zavallı müşrikler! Hâlbuki siz, tapdığınız putları, şefâat edeceğini i'tikad etdiğiniz esnâmı, meleklerin sûreti olarak kabûl, melekleri de Allah'ın kızlarıdır diye i'tikad ediyorsunuz. Şimdi: Meleklerin kendileri, Hakkın izni ve hoşnîdisi olmaksızın şefâat yapamadığına göre, sizin ellerinizle yapdığınız ve meleklerin sûretidir diye i'tikad etdiğiniz esnam size nasıl şefâat edebilir? İlm ü irfan, akl ü izan bunu nasıl kabûl eder? Allah'ı beyâna enbiyâ gönderilmezden evvel beşer belki kendi akliyle bu kâinâtın sâhibini teharri eder iken yanlış yollara sapıp, kendi ölçüsüle böyle şeyler yapıp fikr-i dalâlde kalabilirdi. Fakat taraf-ı İlâhîden ta'lîm edilmiş, nûr-ı nübüvvetle techîz olunmuş, Rabbisi ona şâhid olarakdan gönderilmiş olan Nebînin apaçık beyanları karşısında hâlâ ısrar ederek müşrik kalmak ne büyük abdallıkdır.

Sonra şefâat, ednâyı a'lâ, ya'ni alçağı yükseltmek, seyyiâtını mağfiret-i İlâhiyye ile örtüp ona bir mevkı' almakdır. Bu husūsda izn-i tâm ise ancak İmâmü'l-Enbiyâ aziz peygamberimiz Hazret-i Muhammed Mustafâ (aleyhissalâtü vesselâma) verilmişdir. Ancak o doğrudan doğruya şefâat edebilir.)*

---

* Bu bahsin açık izâhını birinci cildin "Bakara" zikr edilen sûresinde "Men zelleziy yeşfe'u ındehu illâ biizni..." âyet-i kerîmesinde yapdım, bak.

Yalnız (Kâne muhammed nebiyyen kad mâte): ya'ni: Muhammed, peygamber idi öldü gitdi" i'tikaadında yaşayıp, hakikat-ı Muhammediyyeden âgâh olmayanlar, yine (Ve lesevfe yutıyke rabbüke feterdâ) fermân-ı İlâhîsinin sırrına vâkıf olmayanlar, (Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil'âlemiyn)'in ne demek olduğunu anlamak istemeyenler bu bahsi pek anlayamazlar.

اِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ لَيُسَمُّوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ تَسْمِيَةَ الْاُنْثٰى
﴿٢٧﴾ وَمَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ عِلْمٍ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ ۚ وَاِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِىْ
مِنَ الْحَقِّ شَيْـًٔا ۚ ﴿٢٨﴾ فَاَعْرِضْ عَنْ مَّنْ تَوَلّٰى ۙ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ اِلَّا
الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ؕ ﴿٢٩﴾ ذٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ
ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ۙ وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدٰى ﴿٣٠﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ
وَمَا فِى الْاَرْضِ ۙ لِيَجْزِىَ الَّذِيْنَ اَسَآءُوْا بِمَا عَمِلُوْا وَيَجْزِىَ الَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا
بِالْحُسْنٰى ۚ ﴿٣١﴾ اَلَّذِيْنَ يَجْتَنِبُوْنَ كَبٰٓئِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ اِلَّا اللَّمَمَ ؕ
اِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ اِذْ اَنْشَاَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ
وَاِذْ اَنْتُمْ اَجِنَّةٌ فِىْ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ ۚ فَلَا تُزَكُّوْٓا اَنْفُسَكُمْ ؕ هُوَ اَعْلَمُ
بِمَنِ اتَّقٰى ۧ ﴿٣٢﴾ اَفَرَءَيْتَ الَّذِىْ تَوَلّٰى ۙ ﴿٣٣﴾ وَاَعْطٰى قَلِيْلًا وَّاَكْدٰى ﴿٣٤﴾
اَعِنْدَهٗ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرٰى ﴿٣٥﴾ اَمْ لَمْ يُنَبَّاْ بِمَا فِىْ صُحُفِ مُوْسٰى ۙ
﴿٣٦﴾ وَاِبْرٰهِيْمَ الَّذِىْ وَفّٰٓى ۙ ﴿٣٧﴾ اَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ۙ ﴿٣٨﴾ وَاَنْ
لَّيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰى ۙ ﴿٣٩﴾ وَاَنَّ سَعْيَهٗ سَوْفَ يُرٰى ﴿٤٠﴾ ثُمَّ
يُجْزٰىهُ الْجَزَآءَ الْاَوْفٰى ۙ ﴿٤١﴾ وَاَنَّ اِلٰى رَبِّكَ الْمُنْتَهٰى ۙ ﴿٤٢﴾ وَاَنَّهٗ
هُوَ اَضْحَكَ وَاَبْكٰى ۙ ﴿٤٣﴾ وَاَنَّهٗ هُوَ اَمَاتَ وَاَحْيَا ۙ ﴿٤٤﴾

27 — İnnelleziyne lâ yü'minûne bil'âhıreti leyüsemmûnel-meläikete tesmiyetel'ünsà.

Evet, âhirete inanmayanlar, (Hakkın saltanatını geçici zannedenler, âhiretde bir divanda hisab vereceğine îman etmeyenler yok mu? İşte o hudûdullahı tecâvuz edenler, hâdisat ve tasavvurâtdan münezzeh olan Allah sübhânehû teâlâya veled ittihâz ediyorlar da) melâikeye (Allah'ın kızları diyerek) dişi isimler takıp duruyorlar.

28 — Ve mà lehüm bihî min ılmin in yettebi'ûne illezzanne ve innezzanne lâ yuğniy minelhakkı şey'en.

Onların, bu sözleri ve tesmiyeleri hakkında hiçbir ilmleri, yakînleri olmadığı gibi, akle, nakle dayanan ellerinde bir huccetleri de yokdur. Belki ancak dayandıkları; zann ve tahminden, cehl ve inadla ecdâdını taklidden ibâretdir. Zann ve tahmîn ise hakdan hiçbir şey'i ifâde etmez.

29 — Fea'rıd an men tevellâ an zikrinà ve lem yürid illelhayâteddünyà.

Onun içün Ey Ekmelerrüsül! Sen, bizim zikrimize arka çeviren (bizden hoşlanmayan) dünyâ hayâtından başka bir şey istemeyenlerden i'râz et. (Onlar ma'rifetullah zevkından bir tad almadıkları gibi, insâna va'dedilen seâdetden de zevk duymazlar. Rûhun kerâmetlerine, âhiretin nâmütenâhî lezzetlerine münkirdirler.)

30 — Zàlike mebleğuhüm minel'ılmi inne rabbeke hüve a'lemü bimen dalle an sebiylihî ve hüve a'lemü bimenihtedà.

Esâsen onların ilm'den erebildikleri işte budur. (Bütün bilgileri, dünyanın sûrî hayâtına teallûk eden geçici zevkler, gayr-ı meşrû' şehvetlerden ibâretdir.)

Hiç şübhe yok ki Rabbin kendi yolundan sapanı herkesden

en iyi bilir. Hidâyeti kabûl edip doğru yolu bulanları da en iyi bilen O'dur.

31 — Ve lillâhi mà fiyssemàvàti ve mà fiyl'ardı liyecziyelleziyne esäù bimà amilû ve yecziyelleziyne ahsenù bilhüsnà.

(Cenâb-ı Hak, kullarından dalâletde bulunanlar ile, ıdlâl edenleri, hidâyetde bulunanlarla, hidâyete sevkedenleri nasıl bilmez? Bu milki hâlk eden, îcâd ve ihâta eden, mutasarrıf-ı hakikîsi olan hep O değil midir?) Semâvât'da ne var, arz'da ne varsa hepsi Allah'ındır. (Amelleriyle, sözleriyle) kötülük yapanları; irtikâb etdikleri ma'sıyetlerine göre, (ne ziyâde ve ne de noksan olmaksızın) adl-i sübhânîsinin iktizâsı ile cezalandıracak. Kezâ amel-i sâlihde bulunanları, güzel ahlâk ve hâl sâhiblerini istihkaklarının fevkınde mükâfatlandıracak.

32 — Elleziyne yectenibùne kebäirel'ismi velfevàhışe illellememe inne rabbeke vàsi'ulmağfireti hüve a'lemü biküm iz enşeeküm minel'ardı ve iz entüm ecinnetün fiy bütùni ümmehàtiküm felâ tüzekkû enfüseküm hüve a'lemü bimenitteka.

(Muhsinîn, o güzel hareket edenler); ufak tefek kusurlar hâric, günâhın büyüklerinden çekinenler, (hakkında vaîdât ile beyân edilen) fuhşiyyâtdan, hayâsızlıkdan kaçınanlardır. (Evet, muhsinînin büyük günahlardan kaçınmaları, fevâhışden çekinmeleri küçük günahlarının afv olunmasına sebeb olur.) Rabbinin mağfireti hiç şübhesiz genişdir. (Hayâ örtüsü ile suçunu örtmek isteyen ihlâs sâhibi kimsenin suçunu açmaz, örtbas eder.*

* Nazm-ı kerîmin huzûr-ı ma'nevîsinde huşu' ile durursak: Allahü azîmüşşan'ın günahkâr kulunu, tenezzül-i sübhânîsiyle tenezzül ederek ne büyük bir tesellî ile tesellî edişini gaayet açık olarak görürüz. Evet, Cenâb-ı Hakkın rahmeti gadabını sebketmişdir. Kulunun küçük günahlarını böyle afvetdiği gibi, büyük günahlarını da, tevbe ederek ihlâs ile Hakka döndükleri takdirde afv edeceğini fazl-ı sübhânîsiyle ferman buyurmuşdur.

O sizi (fazl u cûduyla) toprakdan inşâ' etdiği zaman, ve siz henüz analarınızın karnında daha cenin hâlinde iken, (henüz daha havâsınızı, şu'runuzu kullanmazken, isminiz, resminiz, vesminiz yok iken, muhîtiniz sizi tanımazken) çok iyi bilendir. (Mâzinizi bildiği gibi âtinizi de bilir.) Bunun için kendiniz temize çıkarmaya çalışmayın. O, Allah'ın emirlerine ta'zimkâr, mahlûkatına karşı şefekatkâr olanı en iyi bilendir.

33 — Efereeytelleziy tevellâ.

34 — Ve a'tà kaliylen ve ekdà.

İmdi bu âyet-i celîlelerde kaskatı kâfirlerin, kopkoyu müşriklerin; i'câz-ı Kur'an ve bizâtihî kendisi mu'cize olan Zât-ı Muhammedî karşısında ba'zan yumuşar gibi olup îmâna doğru yaklaşırken tekrar nasıl şekavet-i ezeliyyelerine döndüklerini, Cenâb-ı Hak Habîbine haber veriyor:

Kibr ü inâdından dolayı îmânı nefsâniyyet mes'elesi yapıp Hak'dan döneni (bâtıla tâbi' olmakda ısrar göstereni, va'detdiğini) azıcık verip de gerisini sert kaya gibi elinde tutup dayatıvereni, hem nâdanlığı, hem cimriliği birleşdiren o adamı şimdi gördün a Habîbim?*

35 — E'indehu ılmülgaybi fehü ve yerâ.

İlm-i gayb onun yanında da, kendisi görüyor mu? (Ya'ni mugayyebât ilmine vâkıf oldu da para ile kendi azâbını başkasına yükletebileceğinin câiz olduğunu mu gördü?)

* Velîd İbni Mugıyre'nin huzûr-ı Peygamberde Kur'an-ı Mübîn dinlediğini gören müşriklerden biri onu ayıbladı, o da cevâben: "Allah'dan korkarım" dedi. Ta'yîb eden: "Şu kadar mal verirsen ben senin azâbını çekerim" dedi. Esâsen rûh-ı Muhammedî ile te'yîd edilmemiş bir kalbe sâhib olan münâfık, peygamberden yüz çevirdi, "azâbını taşırım" diyen zavallıya biraz mal verdi, sonra da istenilenin bir kısmını kesdi ve neticede irtidâd etdi. Bu âyet-i celîleler de bunun üzerine inzâl oldu.

36 — Em lem yünebbe' bimà fiy suhufi mûsâ.

Yoksa ona Mûsâ'nın suhufundan, (elvâh-ı Tevrat'dan) haber verilmedi mi?

37 — Ve ibràhiymelleziy veffà.

Kezâ bütün ahdinde çok vefâ gösteren (dâima rızâ-i İlâhîye tâlib bulunan) İbrâhim halîlullah'ın suhufunda vârid olan şu cümlelerden haberdar mı edilmedi?

38 — Ellâ tezirü vàziretün vizre uhrà.

Doğrusu hiçbir günahkâr diğer bir günahkârın günah yükünü yüklenecek değil. (Herkes kendi kazancına terhîn edilmiş, başkasının günâhından muâhahze edilmez. Hayır işleyen hayrın, şer işleyen şerrin mukabilini görecekdir.)

39 — Ve en leyse lil'insàni illâ mà se'à.

Hakikaten (esrâr-ı zâtiyyeye âgâh ve sıfât-ı İlâhiyyeye lâyık bir isti'dadda yaradılan ve fıtratında irfâna mazhar olmaklık kaabiliyyeti bulunan) insân içün kendi çalışmasından başka şey yokdur.

Bu nazm-ı kerîmin ma'nâsının azameti karşısında huşu' ile durulursa ne geniş tecellîler meydâna gelir: Evet, bu fermân-ı İlâhî, insânın adl-i sübhânîden alacağı karşılığın kendi sa'yinin neticesi olduğunu beyân eden bir fermân-ı İlâhîdir. Bunun hâricinde nâil olduğu sayıya girmeyen nı'metler ise, fazl-ı İlâhî ve kerem-i nâmütenâhî iledir ki onda insânın hiçbir sa'yi ve dahli yokdur. O sırf Allah'ın hususî ihsânıdır. Âlem-i âhiretde kurulacak olan mîzânın ibresi "Ve en leyse lil'insâni illâ mâ se'â"ya göre çalışır. "Vessemâe refe'ahâ ve veda'al mîzân" nazm-ı kerîmi de bunu pek açık beyan buyurmakdadır. Âyet-i celîlenin ebediyyete teallûku da gaayet âşikârdır. Çünki şimdi gelecek olan âyet-i celîle bunu açıkça beyân etmektedir:

40 — Ve enne sa'yehu sevfe yürà.

Her ferdin (gerek hayır, gerek şer, gerek cennetlerin âlî derecelerine, gerek cehennemin süfli derecelerine taallûk eden) bütün çalışması; mutlaka yârın ikinci hayatta; (ölüm denilen doğumdan sonra "Toplan" kumandasında yapılan muhâsebenin neticesinde) görülecek.

41 — Sümme yüczàhülcezäel'evfà.

(Bütün mesâîsinin hisâbı yapıldıkdan) sonra (eğer çalışması amel-i sâlih ile neticelenmiş, Allah'ın ve Resûlünün rızâsına muvâfık, vicdânın hoşuna gidebilecek, insanlığın tahsînine lâyık bir çalışma ise), o çalışmaya en değerli mükâfat verilmek suretiyle mukaabele görecek. (Eğer bunun aksine, ya'ni Hakkın ve Resûlünün rızâsının hâricinde, Allah'ı, Resûlullah'ı gücendirecek bir çalışma ise, adl-i İlâhî ile muâmeleye tâbi' tutulup ne ziyade ve ne de noksan olmaksızın tamamiyle sa'yine göre mukaabele görecekdir.)

Âyet-i kerîmenin derinliklerine doğru biraz bakacak olursak daha nice ma'nâlar da tahsîl olunur:

İnsan yalnız sûreti i'tibâriyle insan sayılmayıp ancak Hak ile olan ünsiyyetinden sonra, riyâsız, şirksiz temiz amelleriyle, nâsı ıyâlullah tanıyarak insanlığa yapdığı hizmeti ile insan sayılabilir. Bu da ancak güzel ahlâk ile olur. Onun içün Resûl-i Ekrem Efendimiz: "Mâ min şey'in fiyl mîzân eskalü min husnil hulk" buyurmuşlardır. Ya'ni: "Allah terâzisinde güzel ahlâkdan daha ağır gelen bir şey yokdur" demekdir.

Diğer bir emirde de Cenâb-ı Hak: "Kişinin ibâdetinden ziyâde edebine kıymet veririm" buyurmuşlardır.

Filhakika –yukarıda bahsetdiğimiz gibi– insânın cennetde alacağı dereceler, niyyetine göre meydâna getirdiği amellerinin neticesidir. Eğer çalışması Rahmân'ın rızâsı içün niyyet edilerek yapılmış ise, Cenâb-ı Hak o kulunu "Rıdvân" ile merzuk kı-

lar. Eğer sevâb içün niyyet edilip yapılmışsa, onun ecrini de ona göre alır.

Sonra her amel insânın kendisi içündür. Yalnız ba'zısı Allah içün olur. Meselâ oruc gibi. "Essavmü lî ve ene eczî bih" buyurulmuşdur: "Oruc benim içündür ve onun mükâfatını da bizzat kendim vereceğim" demekdir.

42 — Ve enne ila rabbikelmüntehà.

Bu âyet-i celîle, mukteżâ-i beşeriyyet gönüllerden geçen ba'zı mukadder suâllere cevab teşkîl ediyor:

Bu feryâd âleminde beşer, imtihânını vermeye çalışırken birçok hâdiselerle karşılaşır. Allah'ın saltanatı, azameti akıl terâzisine girmediğinden akıl tıkanır kalır. Zîra akla durak mahalline kadar yol verilmişdir. Âlem-i hılkatde işe yarar, âlem-i kudretde ise her işi halledemez. Hikmet-i meskûtün anh olan tecelliyyât-ı İlâhiyye karşısında insan hayrete düşer, dehşetler içerisinde kalır. Meselâ insan: "Hayr husûsunda bu kadar çalışdım, şu kadar da amel-i sâlih işledim, henüz kâm alamadım" diye derin düşüncelere dalabilir. İşte nazm-ı kerîm bunlara cevab veriyor da diyor ki:

"Şübhesiz her şey'in sonu Rabbine varır. (Ya'ni dönüp dolaşarak nihâyet herkes sonunda elbette Rabbisinin huzûruna çıkacak. Akılların halledemediği her şey orada halledilecek. Mechûl hiçbir şey bırakılmayacak.)"

Sırdâr-ı Nebî Cenâb-ı Alî Kerremallahü vechehû hazretleri: "Bir kimse elinden bir çöp düşürse de onu almak içün eğilse, iyi bilin ki: eğilmesindeki külfetin mukaabilini de Cenâb-ı Hak ikrâm edecekdir" buyurmuşlardır.

43 — Ve ennehu hüve adhake ve ebkà.

Hakikat şu: Güleni güldüren, ağlayanı ağlatan O'dur.

44 — Ve ennehu hüve emàte ve ahyä.

Hakikat şu: Öldüren de, dirilten de O'dur. (O'ndan başka kaadir yokdur.)

İmdi Cenâb-ı Hak kullarına merhamet tecellîsi ile tecellî ederek; tek, kulu dalâletde kalmasın, inkâra saplanıp ısrâr etmesin, her neye baksa Cenâb-ı Hakkın vahdâniyyetini âşikâr görsün, her mevcûdun ilk çifti hakkında düşünsün, ondan sonra sünnetullah olan tabîata nasıl tecellî etdiğini apâşikâr görsün diye âyât-ı tenzîliyyesiyle âyât-ı tekvîniyyeden misâller veriyor:

وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٤٥﴾ مِن نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ ﴿٤٦﴾
وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشْأَةَ الْأُخْرَىٰ ﴿٤٧﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿٤٨﴾ وَأَنَّهُ
هُوَ رَبُّ الشِّعْرَىٰ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ﴿٥٠﴾ وَثَمُودَا فَمَا
أَبْقَىٰ ﴿٥١﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ وَأَطْغَىٰ ﴿٥٢﴾
وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَىٰ ﴿٥٣﴾ فَغَشَّاهَا مَا غَشَّىٰ ﴿٥٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ
تَتَمَارَىٰ ﴿٥٥﴾ هَٰذَا نَذِيرٌ مِّنَ النُّذُرِ الْأُولَىٰ ﴿٥٦﴾ أَزِفَتِ الْآزِفَةُ ﴿٥٧﴾ لَيْسَ لَهَا
مِن دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾ أَفَمِنْ هَٰذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ ﴿٥٩﴾ وَتَضْحَكُونَ
وَلَا تَبْكُونَ ﴿٦٠﴾ وَأَنتُمْ سَامِدُونَ ﴿٦١﴾ فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ﴿٦٢﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾ وَإِن يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا
سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ﴿٢﴾ وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣﴾
وَلَقَدْ جَاءَهُم مِّنَ الْأَنبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ﴿٤﴾ حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا
تُغْنِ النُّذُرُ ﴿٥﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَىٰ شَيْءٍ نُّكُرٍ ﴿٦﴾

45 — Ve ennehu halekazzevceynizzekere vel'ünsà.

46 — Min nutfetin izä tümnà.

Mahall-i tekvîn olan o döl yatağına kemâl-i kudret ve hikmetiyle cevher-i nutfeden ekildiği zaman, erkek ve dişi olmak üzere iki çift yaradan O'dur."

Görülüyor ki bu âyet-i celîle ile Cenâb-ı Hak aynı zamanda sahte varlıklarına mağrûr olup "yaradırım" sevdâsında yaşayanlara, ebediyyet âlemi olan âhireti inkâr edenlere ve inkâr sâhasındaki telkınlere kapılarak ayakları kaymak üzere olanlara şöyle ihtâr ediyor: "İkinci hayâtı ne düşünüyorsun? Sen önce neş'e-i ûlâ'ya, dünyaya bak! Gelişindeki akabeleri, "nutfe" denilen bir cevherden nasıl tekevvün etdiğini, o vakitki aczini, geçdiğin kanalları, kaldığın zindanları, sonra nasıl rûh-ı menfûh ile tekrîm edildiğini düşün, derinliklerine dal, o saltânat-ı İlâhiyyeden ikrâm edilen sıfatların kadrini bil, ve havl ü kuvvetin, irâde-i mutlakanın yegâne sâhibi Allah olduğunu duy!.."

Cenâb-ı Hak diğer bir fermân-ı sübhânîsinde de:

"Ben öyle Allah'ım ki, anneler karnında sizi istediğim şekilde, istediğim boyada, istediğim sûretde hâlk ederim" diye beyan buyurur. Bu fermân-ı İlâhînin inceliğinden alınacak netice de şudur:

"Ey benimle azamet yarışına kalkanlar! Mahlûkata nazar-ı hakaretle bakıp insan haklarını ezenler! Sözleriyle, hâlleriyle rubûbiyyet da'vâsında bulunanlar! Haydi bakalım istediğiniz şekilde istediğiniz bir kimse ile eşleşin de rengi şöyle, boyu böyle, ilmî müktesebâtı şu kadar, ömrü bu kadar olan bir çocuk dünyaya getirin. Ne mümkin!.. Kimin haddine düşmüş?.. Zîra irâde benim irâdemdir! Benim istediğim gibi tekevvün edecekdir! Ey münkir! Seni insan yapıp kendime muhâtab tutdumsa bana hasım ol demedim ya!.."

47 — Ve enne aleyhinneş'etel'uhrà.

Hiç şübhesiz neş'et-i uhrâda bir kerre daha diriltmek O'na âiddir.

(İşte nasıl madden, modelin, ismin, resmin yok iken; ilm-i İlâhîde, gayb-ı küll'de, hulâsa birçok tûrlarda devirlerini ikmâl etdirerek en nihâyet anâsırdan bir don giydirip neş'et-i ûlâ'ya, sahne-i dünyaya seni getirdi ise, bu sûretle hayatından "azl oldun" emrini verip âhirete sevk edildikden sonra o âlemde seni diriltecek olan da O'dur.)

48 — Ve ennehu hüve ağnà ve aknà.

Hiç şübhesiz insanları başkalarına muhtâc olmakdan kurtaran, sermaye veren de O'dur.

Şu âyet-i celîlenin zâhir ma'nâsı apaçık olmakla beraber, âyetin derinliklerine doğru nazar edecek olursak, Cenâb-ı Hak bu fermân-ı sübhânîsiyle bütün tasarrufların, tedbirlerin, tedvirlerin, tanzimlerin kendisinin olduğunu beyan buyuruyor da akılların birçok yerlerde tâkatı kesileceğine dâir bu şühûd âleminden misâller veriyor:

Evet, dünya sahnesi ibretle temâşâ edilecek olursa ekseriyyetle görürüz ki: İlme, fazîlete, mücessem-i edeb ü vefâya ve tertemiz, pırıl pırıl bir vicdâna mâlik bir kimse bir lokma ekmeği binlerce mihnet ü meşakkatin arasından çıkarmaya çalışıyor. Diğer tarafta ise yine görürüz ki: Cehl-i mükâab eshâbından ya'ni bilmez, bilmediğini bilmez, bilenin bildiğini kabûl etmez, abdallıkta yektâ, canavarları utandırtacak kadar zâlim bir kimse varlık içinde müstağrak. Şimdi, bu taksîmâtı yapan bir Hâlık, bir müdebbir-i hakikî olmasaydı hiç şübhesiz bu kimselerin biribirinin yerini alması lâzım gelirdi. İşte insan beşeriyyet elbisesinde bulunduğu müddetçe Kudret'in bu tasarrufatına, taksîmâtına gaayet tabiî olarak bir yığın "Niçün?" suâli yağdıracakdır. Fakat ne var ki saltanat-ı İlâhiyye beşerin küçük ölçülerine giremeyeceği ve bu suâlleri soran kimse de bulunduğu makamda kaldığı müddetçe bu suâllerin cevâbını alamayacakdır. Bu-

nunla beraber bu hikmet-i meskûtün anh nâmütenâhî de o kimseye mechûl kalacak değildir. Zîra âhiret gününde, "Yevme tüblesserâirü femâ lehu min kuvvetin ve lâ nâsır" âyet-i kerîmesinin ma'nâsının zâhir olup bütün içlerin dışa çıkdığı o günde, o "niçün"lerin hakikatleri hep apaçık meydâna çıkacak ve Kudretin her işinde bir hikmet olduğu ve hiç abes bir şey olmadığı, her şey'in yerli yerinde bulunduğu anlaşılacak. Bütün bunlar müşâhede edildikden sonra da başlar secdeye konacak.

Maamâfih âhiret hisâbını bu âlemde derleyip toplayıp bitirmiş olan âşıklar, cennet-i âcileyi elde eden ârifler, Hakka nedîm olan sâdıklar, dostlar bu âlemde bu hikmet-i İlâhiyyeye âgâh olmuşlar ise de; saltanat-ı İlâhiyye elfaz ve ibâre ile ta'rîfe gelmediğinden o tecellîdeki sırlar söz ile değil, hâl ile anlaşılacağından bu sırları meydâna çıkarmamışlardır.

49 — Ve ennehu hüve rabbüşşı'rà.

Elbette "Şı'râ" yıldızının Rabbi O.

Hazret-i Resûl-i Ekrem, nübüvvetlerini izhâr etdikleri vakit Arabın ba'zı büyükleri, güneşin feyz aldığı Şi'râ yıldızına tapıyorlardı. İşte Cenâb-ı Hak bu fermân-ı sübhânîsiyle: "Tapdığınız, ma'bûd ittihâz etdiğiniz Şi'râ'nın da Rabbi benim. Ma'bûdün Bilhakka yüzünüzü çevirmek, O'nu bilmek isterseniz, Peygamber-i Hakkın bildirdiği gibi Hakkı bilin, masdar arar iken mısdarda kalmayın, eserden müessire geçerken eserin çıkıntılarına saplanmayın, bütün mevcûdâtın; onu hâlk edenin taht-ı rubûbiyyetinde olduğunu anlayın, akıl ölçünüzle Hakkı ölçmeye kalkmayın, size verilen aklın benim yalnız varlığımı bilmeye yaradığını, fakat bizzat beni bilmeye,* bulmaya salâhiyetli olmadığını, zîra Hakkın ancak Hak ile bilinip müşâhede edilebileceğini yakînen bilin" demek istiyor.

---

* Evet, Hakkın varlığını bilmek başka, Hakkı bilmek yine başkadır.

Evet, âyet-i celîlenin meâl-i âlîsinden de anladığımız üzere: Sûretde çok küçük fakat ma'nâda çok büyük bir âlem olan ve Hakka muhâtab olarak yaradılan insan, yaradılışına dâima bir masdar aramışdır. Bu arayışına sebeb de; bütün mahlûkatdan mümtaz olarak kendisini ayıran ve en büyük bir sıfat olan "düşünme" sıfatına mâlik oluşudur. Nitekim târihin mazbut olan sahnesinden evveline doğru fikren bir seyâhate çıkacak olursak görürüz ki: Bir kimse ki, büyükçe bir ağacın kovuğunu kendisine saray yapmış, avladığı hayvanın postuna bürünmüş, taşdan yapılmış baltasını da bir kenâra fırlatmış, yüzünü avucunun içine almış düşünüyor... Acaba bu kimse neyi düşünüyor? Kendisine yükletilmiş bir vergi var da onun tedârikini mi düşünüyor? Hayır. Zîra henüz bir köy teşkilâtı yok. Yoksa akşama çocuklarının nafakasını mı düşünüyor? Yine hayır. Zîra henüz aile teşkilâtı kurulmamış. O hâlde neyi düşünüyor? Neyi mi düşünüyor? Fıtratına bakıyor, hılkatin en büyük bir âyeti olan kendini süzüyor, bir türlü işin içinden çıkamıyor. Yalnız fikrinin derinliklerinden, vicdânının a'mâkından temiz bir ses duyuyor ki, o ses ona: "Var var" diyor. Acaba bu "var" nedir? İşte onu düşünüyor. O "var" ise; O'dur. Hakk'dır.

Şimdi: İrfânı henüz tekâmül etmemiş, kendi ufak çerçevesinin dâhilinde beşeriyyet zindânında mahbûs olan sınıf, bu "vâr"ı hilkatde eşyanın içerisinde gönlünün en büyük tanıdığı şey'e takmışdır. İşte âteşe tapmalar, güneşe tapmalar, yıldızlara tapmalar, hilkatde kendi zu'munca en büyük zannetdiği şey'in sûretinin alemi olarak yapılmış sanemlere tapmalar hep bu düşüncenin birer neticeleridir ve beşerin fıtratındaki aslını bulmak aşkından doğmuşdur. Zîra o hakikati aramak cibillîdir.

Nitekim Şeyhu'l-Enbiyâ olan Hazret-i İbrâhim Halîlullah (aleyhissalâtü vesselâm) henüz mini mini iken bu tecellîyi geçirmiş, mehtablı bir gecede ay'a bakmış: "Olsa olsa Rabbim budur" demiş. Ay ufûl edip güneş tecellî edince bu kerre gönlünü ona bağlamış: "Rabbim bu olacak" demiş. Güneş de gurûb

edince: "Bunlarda doğmak var, batmak var, tahavvül, tagayyür var, Rabb bunlar olamaz" diye isti'dâdında meknûz olan nübüvvet kuvvetiyle hepsini red etmiş, nihâyet sırrına vâki' olan iltifât-ı rabbâniyye ile ma'bûd-ı hakikîsini bulmuş.

İşte âyet-i celîlede bütün bunlara işâret edilerek yalnız Cenâb-ı Hakkın Ma'bûdün Bilhak olarak tanınması ihtâr ediliyor.

50 — Ve ennehu ehleke àdenil'ûlâ.

"Elbette O helâk etdi evvelki Âd kavmini."

Bu fermân-ı sübhânîsiyle de yine Cenâb-ı Hak merhameten kullarını îkaz buyuruyor da: Onların târihe bakmalarını, Hak ve hakikat kabûl etmeyen, peygamber tanımayan kavimlerin, sahte varlıklarına mağrûr olan bedbahtların Hakkın mekrine nasıl mübtelâ olduklarını ve bu mekr-i sübhânînin gösterdiği geniş mühletde zâlimlerin rubûbiyyet da'vâsına kadar çıkıp sonra nasıl Allah'ın kahrına mazhar olarak sürüm sürüm süründüklerini görmelerini istiyor.

51 — Ve semùde femä ebkà.

Semûd'u da O helâk etdi: Hem öyle helâk etdi ki içlerinden bir ferd bırakmadı.

İmdi: Acaba neye "bırakmadı" diye emredilmişdir?

Diğer bir âyet-i celîlede de: Gadab-ı İlâhînin hususî olarak tecellî etmeyeceği, kötü zâlimin cezâsı verilirken cezânın umûmî olarak geleceği beyan buyurulur ve "ondan sakınınız" diye emredilir.

Zîra çok kerre zâlimin yetişmesine mazlum sebeb olur, onun içün gadab-ı İlâhî umumî gelir.

Kavm-i Lût'un helâkine sefîr-i İlâhî nâmûs-ı ekber Cenâb-ı Cibrîl maiyyetiyle beraber gece yarısı me'mûr edilip de arz'a teşrîf etdikleri vakit, helâk edecekleri yerin rezele ve zalemesinin pek az olup ekseriyetinin alınlarının secdede olarak nevâfil

ibâdetle meşgul olduklarını görünce tir tir titremeye başladı, hâli ile de: "Yâ Rabbî! Bunların alçakları pek az, ekseriyyeti âbid ve zâhid..." diye münâcatda bulundu. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak tarafından derhâl: "Emr-i İlâhîmi yerine getir! Bir an tevakkuf eder isen sen de helâk olanlar arasında bulunursun. Bir avuç rezele ve zalemeye karşı geniş bir câmianın sükûtu onların cinâyet ve rezâletlerine rıza sayıldığından ınd-i İlâhîmde hepsi aynı cezâya müstehak olmuşlardır. Helâkini irâde etdim, irâdemi tatbik et!" diye ferman buyurmuşdur.

İşte târihde, asırlarca ün vererek yaşayıp da sonra inkıraz bulan milletlerin inkıraz sebeblerinin en büyüğü bu beyandaki ma'nâda gaayet açık olarak görülmektedir. Onun içün bu âyet-i celîleyi kâğıtlar, kalemler, şahıslar değil, hâdiseler tefsîr etmişdir.

52 — Ve kavme nùhın min kablü innehüm kânù hüm azleme ve etğà.

Daha evvel Nuh kavmini de helâk etmişdi. Çünki bunlar zulmde çok ileri gitmiş kimselerdi.

53 — Velmü'tefikete ehvà.

54 — Feğaşşàhà mà ğaşşà.

Mü'tefike de korkunç azâba tutuldu. (Lût kavminin altı üstüne getirildi.) Kasabalar yükseklere kaldırıldı da yere çarpıldı. O kasabaları neler kapladı neler... Peygamberler ile istihzâ edip: "İşte cennet yapdık, cehennem yapdık" diye hâlka gösterdikleri semâya kadar yükselden kasırları hallaç pamuğu gibi atıldı, taş taş üzerinde bırakılmadı.

55 — Febieyyi àläi rabbike tetemàrà.

(Şimdi bu sahne-i şâhudda Kudretin tokatı ile tokatlanmış bu kadar çok vâkıa gördükden sonra, ya'ni düşmandan böylece intikam alıp Hak-perest dostlarına ise türlü türlü nı'metleriyle

tecellî eden) Rabbinin nı'metlerinden hangisi hakkında artık şübheleniyorsun?

56 — Hàzà neziyrün minennüzüril'ùlà.

(Ey fıtratında ma'rifet zevkını taşımak hasletine mâlik insan!

Muhabbet-i sübhânîmin sûretinin tecellîsi olan ve taraf-ı İlâhîden sayılı nefeslerinizi Hak ve hakikatsiz isrâf etmemek ve sizi irşâda, tevhîd-i zâte îsâl etmek üzere elinde şâhidi ve burhânı olan Kur'an'ı evet bütün beşerin ihtiyacını toplamış ve seâdetini tekeffül etmiş olan Kitâb-ı Mübîn'i getiren Hazret-i Muhammed sallâllahü aleyhi ve sellem de), Allah'ın azâbından korkutan (Hakka cebhe alanların, mahlûk-ı Hudâya nazar-ı hakaretle bakanların uğrayacakları korkunç âkıbeti açık beyân eden) evvelki peygamberler cümlesinden olup ekmel bir peygamberdir.

57 — Ezifetil'àzifetü.

(Yakînen biliniz ki: Enbiyânın sonuncusu Hazret-i Muhammed (sallâllahü aleyhi ve sellem) gönderildi.) Vakit, sâ'at günden güne yaklaşmakdadır. (Hakka müştâk olanlara cemâl-i İlâhînin keşfi, âriflere visâlin tekarrübü, şakîlere uğrayacakları azab günü gelip çatmışdır.)

58 — Leyse lehà min dùnillâhi kâşifetün.

Yalnız onu Allah'dan başka keşfedici bir kudret, kuvvet de yokdur.

İmdi Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Mübînini inkâr edenlerin küfr damarlarına ağır bir neşter vuruyor da buyuruyor:

59 — Efemin hàzelhadiysi ta'cebùne.

60 — Ve tadhakûne ve lâ tebkûne.

61 — Ve entüm sàmidûne.

"Şimdi siz, her cebhesiyle mu'cize olan bu söze mi taaccüb ediyorsunuz? (Ya'ni her zaman genç ve dinç bulunan, hasmını muârazaya da'vet edip ilmen ve aklen dâima tepeleyen, beşer ister tasdik etsin ister etmesin onun arzusu tahtıhda, onun dediği şekilde yaşamaya mahkûm edilen, elfâzı füsehâyı, bülegaayı, ma'nâsı urefâyı hayretde bırakan Kur'an'ı* mı inanılmayacak gibi acib görüp) eylence yerine tutup gülüyorsunuz da; (onun açık beyânâtını işitip irtikâb etdiğiniz cinâyetlerin, rezâletlerin ne şekilde karşılanacağını, o azâbın dehşetini düşünerek) ağlamıyorsunuz? Siz gaafil ve oyuna meclûb bir güruhsunuz!

62 — Fescüdù lillâhi va'büdù.

Ey tâatın sıcaklığını, ma'sıyyetin soğukluğunu tadanlar, aslını, mebde'ini, meâdını arayanlar, visâle müştâk olanlar!

---

* Ârifler Kur'an-ı Mübîn'i ne güzel ta'rîf etmişlerdir. Derler ki:

"KUR'AN-I MÜBÎN: Asırları, meşrebleri, mezhebleri muhtelif olan enbiyânın, evliyânın, muvahhıdînin kitablarının sırr-ı icma'ını toplamışdır. Ya'ni bütün ehl-i kalb, Kur'an-ı Hakîm'in mücmel ahkâmını ve esâsâtını tasdik eder bir sûretde o esâsâtı kitablarında zikredip kabûl etmişlerdir.

Evet, vahy'e istinâd eden bu aziz Kitab, üstündeki i'câziyle arş'dan geldiğini gösterir. Ve bilbedâhe mahz-ı hidâyetdir. Çünki onun muhâlifi bilmüşâhede küfr ü dalâletdir.

Yine KUR'AN: Îman nurlarının menba'ıdır, onun aksi elbette zulmetdir. Yakînen bütün hakîkatlerin toplamıdır. Onun içün onun içine ne hayâlât ve ne de hurâfat giremez.

O öyle bir kitabdır ki: Her vakit mu'cizelerini gösterir, sâir mu'cizeler gibi bitmez. Ya'ni vakitle mukayyed değildir, ebedîdir. Mertebe-i irşâdında öyle bir genişlik vardır ki; Cibrîl bile bir çocukla beraber o sofrada diz dize oturur, hissesini alır.

Yine o öyle bir Kitabdır ki: Ne muazzam dâhîlere boyun kestirmiş, ne mükemmel feylesoflara gönül verdirtmişdir.

Ba'zan o, sûretde hiç kıymet verilmeyen bir adama kuvvetli saffet-i îmânından dolayı en yüksek âlime vereceği feyzden daha büyük feyz verir.

Nihâyet KUR'AN: Bir sır kutusudur, erbâbına açılır, âşıkına arz-ı dîdâr eyler..."

(Ehad, vâhid, ferd, samed, ulûhiyyetinde müstakil olan) Allah'a haydi secdeye kapanın, O'na hakkıyla kulluk (huşu', hudu' ile ibâdet) edin. (O huzurda vârınızdan geçin de keşf-i nikab olsun, tecelliyyât-ı İlâhiyyeyi doya doya temâşâ edin.)

—

سُورَةُ الْقَمَرِ

Sûre-i Kamer

Sûre-i Celîleye "Ikterebet" Sûresi dahi denilir. Mekkî-dir.

Âyetleri : Elli beş
Kelimeleri : Üç yüz kırk iki
Harfleri : Bin dört yüz on üçdür.

بسم الله الرحمن الرحيم

Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Ikterebetissà'atü venşakkalkamerü.

"Sâ'at (kıyâmet) yaklaşdı, kamer ikiye ayrıldı."

Kamerin yarılması hâdisesi, kıyâmet-i kübrânın yaklaşdığının en büyük delillerindendir.

Resûllerin, nebîlerin ruhları, melâike-i mukarrebîn, evliyâ ü ârifîn, keşf-i rü'yet-i Hakka intizarda idiler. Bu tecellî de ancak Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'in şeref-i kudûmuna makrûn idi. Vaktâki sûreti Hak, sîreti Rahmân olan Habîb-i Kibriyâ risâlet ve nübüvvetle techîz edilerek tecellî etdi, onun nübüvvet ve risâletinde, da'vâsında sıdkında şekde olan müşriklerin şeklerinin tepelenmesi içün âyetlerin en büyüğü olan inşikak-ı kamer hâdisesini Cenâb-ı Hak ona yaptırtdı. Resûlullah'ın mu'cize parmağı kamer'de görüldü ve kıyâmet-i kübrânın hâtem-i nübüvvetle ve bu mu'cize-i kübrâ ile yaklaşdığı anlaşıldı. Ya'ni inşikak-ı kamer hâdisesi mev'ûd olan kıyâmetin alâmetlerinden oldu.

Böylece Cenâb-ı Hak, bu âyet-i kerîme ile hâtemiyyete, hâtemiyyet-i Muhammediyye ile işâret buyuruyor ve kıyâmetin emârelerini haber veriyor.

2 — Ve in yerev àyeten yu'ridù ve yekùlù sıhrün müstemirrün.

(İnkârı, inadda ısrârı âdet edinen) müşrikler; Kadîr ü Alî-

min, Sâni'-i Hakîmin kudretine delâlet eden, fakat evham ve hayâllerine, âdetlerine, i'tikadlarına muvâfık, mutâbık olmayan) bir âyet, bir mu'cize görecek olsalar hemen derhâl yüz çevirirler de: "Kuvvetli, şümûllü bir düziye gösterilen bir sihr" derler.

3 — Ve kezzebù vettebe'û ehväehüm ve küllü emrin müstekırrün.

(Onlar âdetleri hark eden) âyetlerimizi (bizâtihî kendisi mu'cize olan) peygamberi tekzîb etdiler. Hevâ ve heveslerine, (fâsid i'tiyadlarına, babalarının dalâletlerine) tâbi oldular. Fakat bütün işler kararlaşmışdır. (Peygamberin işi de sonuna kadar devam edecekdir.)

4 — Ve lekad cäehüm minel'enbäi mà fiyhi müzdecerün.

Azametim hakkı içün onlara (küfr ü inadda, bağy ü fesadda ısrâr edenlere; hidâyet ve irfan menba'ı olan Kur'an-ı mürşidde) onları küfrde, ma'sıyetde, inadda ısrâr etmekden vazgeçirecek nice mühim haberler, nice kıssalar gelmişdir.

5 — Hıkmetün bàligatün femà tuğnınnüzürü.

Ki her biri gayesine ermiş bir hikmetdir. Fakat ehl-i dalâle, îmânı nefsâniyyet mes'elesi yapanlara inzarlar asla fâide vermiyor.

6 — Fetevelle anhüm yevme yed'uddà'ı ilâ şey'in nükürin.

(Ey Peygamber-i Hak!) Artık sen de o inadcılardan yüz çevir, çekil, onları da'vet ve irşâd etmeyi bırak. O da'vetcinin; hiç görülmedik, müdhiş bir şey'e da'vet edeceği günü bekle.

خُشَّعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ ﴿٧﴾
مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَٰذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ﴿٨﴾ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ ﴿٩﴾
فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ ﴿١٠﴾ فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ
مُنْهَمِرٍ ﴿١١﴾ وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ﴿١٢﴾
وَحَمَلْنَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ أَلْوَاحٍ وَدُسُرٍ ﴿١٣﴾ تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِمَنْ كَانَ
كُفِرَ ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿١٥﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي
وَنُذُرِ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿١٧﴾ كَذَّبَتْ
عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿١٨﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا
فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ ﴿١٩﴾ تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُنْقَعِرٍ ﴿٢٠﴾
فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٢١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ
مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٢٢﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ﴿٢٣﴾ فَقَالُوا أَبَشَرًا مِنَّا وَاحِدًا
نَتَّبِعُهُ إِنَّا إِذًا لَفِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٢٤﴾ أَأُلْقِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا
بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرٌ ﴿٢٥﴾ سَيَعْلَمُونَ غَدًا مَنِ الْكَذَّابُ الْأَشِرُ ﴿٢٦﴾
إِنَّا مُرْسِلُو النَّاقَةِ فِتْنَةً لَهُمْ فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ ﴿٢٧﴾

7 — Huşşe'an ebsàrühüm yahrücùne minel'ecdàsi keennehüm ceràdün münteşirün.

8 — Mühtı'ıyne ileddà'ı yekùlülkâfirùne hàzà yevmün asiyrûn.

Kâfirler (o gün o korkunç nidâyı işitince korkularından) gözleri düşkün, kararmış bir hâlde (âlem-i berzahda) sanki öteye beriye dağılmış çılgın çekirgeler gibi kabirlerinden çıkarlar, çağırana boyunlarını uzatıp, korkular içinde koşarak: "Bu gaayet çetin bir gündür" derler.

•

İmdi Allahü sübhânehû teâlâ, Resûl-i Ekremini tesliyeten, geçmiş peygamberlerin hâllerinden ona hikâye ediyor da hüznünün izâle olmasını murad buyuruyor:

9 — Kezzebet kablehüm kavmü nùhın fekezzebù abdenà ve kàlù mecnùnün vezdücire.

(Ey Ekmelerrüsül!) Bunlardan (senin kavminden) evvel Nûh'un kavmi de tekzîb etdi. Onlar kulumuz Nûh'u yalancı saymakda ısrar etdiler. (Vahyi onlara teblîğ edip îmâna da'vet etdiği zaman istihzâ ederek) "Bu, mecnûn" dediler, vazgeçirdiler (taşa tutdular.)

10 — Fede'à rabbehu enniy mağlûbün fentasır.

O da nihayet Rabbına: "Ben hakikaten mağlûbum (yenildim, âsiler bana galebe etdi, hidâyete da'vetimi kabûl etmediler.) Hemen nusratını ver" diye duâ etdi.

11 — Fefetahnä ebvàbessemäi bimäin münhemirin.

Bunun üzerine biz de (onların helâkini murâd etdik), semânın kapılarını açdık, bardakdan boşanırcasına şakır şakır sular akıtdık.

12 — Ve feccernel'arda uyùnen feltekalmäü alä emrin kad kudire.

Kezâ arz'ı da kaynaklar hâlinde fışkırtdık. Derken bir emir üzerine sular âsîlerin boğulmaları içün birbiriyle birleşdi. Öyle mukadder olmuşdu. (Levh-ı kazâda o azgınların helâki öyle takdîr edilmişdi.)

13 — Ve hamelnàhü alâ zàti elvàhın ve düsürin.

Nûh ve ona tâbi' olanları ise elvahlı ve kenetli bir gemiye yükletdik.

14 — Tecriy bia'yüninà cezäen limen kâne küfire.

Gemi hıfz u emânımızda, gözümüzün önünde yürüyordu. O gemi, kendisine nankörlük edilen zâta karşı bir mükâfat olsun içündü. (Evet ona hasene, küfr edenlere seyyie oldu. Nûh, gemide hıfz-ı İlâhîde iken, Hakka cebhe alanlar, ona ezâ edenler de onun gözü önünde gark olup gidiyorlardı.)

15 — Ve lekad tereknàhä àyeten fehel min müddekirin.

Azametim hakkı içün biz onu (o sefîneyi ve kıssasını, o hâli; peygamberlerimizi tekzîbe, inkâra cür'et edenler içün, kudretimize, intikaamımıza, türlü türlü nı'metlerimize) bir âyet, bir ibret olmak üzere bırakdık. Fakat düşünen, ibret alan var mı?

16 — Fekeyfe kâne azàbiy ve nüzüri.

(Tekzibde, inkârda ısrâr edenlere) benim azâbım ve inzarlarım nasıl oldu? (Bu korkunç âkıbeti düşünün!)

17 — Ve lekad yessernelkur'àne lizzikri fehel min müddekirin.

Şânım hakkı içün biz Kur'an'ı; (envâ'-ı tezkîrat, ibret alınacak birçok misâller, kıssalar ve mevâizle), ibret almak, düşünmek içün kolaylaştırdık da. Fakat düşünen mi var?

18 — Kezzebet àdün fekeyfe kâne azàbiy ve nüzüri.

Kezâ Âd kavmi de (peygamberleri Hûd aleyhisselâmı) tekzîb etdi. Fakat benim azâba çarpmaklığım ve inzarlarım nasıl oldu?

19 — İnnä erselnà aleyhim riyhan sarsaren fiy yevmi nahsin müstemirrin.

Kahr u celâlimizin iktizası Âd'ın helâkini irâde ettiğimiz an; nuhûseti, uğursuzluğu hepsine şâmil olan bir günde onların üzerlerine pek soğuk bir rüzgâr olan riyh-ı sarsarı gönderdik.

20 — Tenzi'unnàse keennehüm a'càzü nahlin münka'ırin.

Öyle bir rüzgâr ki: Nâsı, sanki onlar köklerinden sökülmüş hurma kütükleri imiş gibi yerlerinden yolup atıyordu. (O sahte benlikleri filân yıkıldı da hepsi tepetaklak geldiler, ruhsuz kaldılar.)

21 — Fekeyfe kâne azàbiy ve nüzüri.

Bak nasılmış benim azâbım ve inzarlarım.

22 — Ve lekad yessernelkur'àne lizzikri fehel min müddekirin.

Şânım nâmına (biz, envâ'-ı burhân ile mücehhez olan) Kur'an'ı; ibret almak, düşünmek içün kolaylaştırdık da. Fakat ibret alan, düşünen var mı?

23 — Kezzebet semùdü binnüzüri.

(Bütün inzarlar; vahyy ve ilhâm-ı İlâhî iktizâsı Sâlih (aleyhisselâm)'in lisânından sâdır oldu.) Semûd o inzarları (münkirlerin âkıbetde uğrayacağı azâbın beyânını) yalan saydılar. (Peygamberlerini dinlemediler.)

24 — Fekàlù ebeşeren minnà vàhıden nettebi'uhü innä izen lefiy dalâlin ve sü'urin.

Ve şöyle dediler: "O da içimizden bir beşer değil mi? Ona mı tâbi' olacağız? (Îman edip, taklid edeceğiz? Hasebce, nesebce bizim üzerimize bir meziyyeti de yok.) Biz ona tâbi' olur îman edersek hiç şübhesiz o vakit azîm bir dalâlet içinde kalır, âteşlere yanarız."

25 — Eülkıyezzikrü aleyhi min beyninà bel hüve kezzàbün eşirün.

"Bâhusus vahyy, (kitab, o zikr), aramızdan (biz daha ehak, daha evlâ iken) ona mı indirildi? Hayır o, yalanı i'tiyâd edinmiş, şımarık, kendini beğenmiş biridir."

26 — Seya'lemùne ğaden menilkezzàbül'eşirü.

(Sâlih hakkında o bâtıl iftirâyı yapanlar) yârın azab geldiği vakit bilecekler şımarık, aşırı yalancı kim imiş?

27 — İnnà mürsilünnàkati fitneten lehüm fertekıbhüm vastabir.

Kemâl-i kudret ve kuvvetimizle bir fitne, bir ibtilâ olmak üzere, biz onlara bir dişi deve göndereceğiz. İmdi sen onların (senin mu'cizen olan) o deveye –çünki o mu'cize bir fitnedir, seni tasdik edenle etmeyen ayrılacak– ne yapacaklarını gözetle (ve dolayısiyle başlarına gelecek felâketi bekle.) Onların sana eziyyetlerine, istihzâlarına katlan, sabırlı ol.

—

(Huşşe'an ebsàrühüm...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَنَبِّئْهُمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شِرْبٍ مُّحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾ فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ
فَتَعَاطَىٰ فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا
الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ ﴿٣٣﴾ إِنَّا
أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ نَّجَّيْنَاهُم بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِّعْمَةً مِّنْ عِندِنَا
كَذَٰلِكَ نَجْزِي مَن شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ أَنذَرَهُم بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا
بِالنُّذُرِ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَن ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا
عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾
فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ
مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ أَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ أُولَٰئِكُمْ
أَمْ لَكُم بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرٌ ﴿٤٤﴾ سَيُهْزَمُ
الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَىٰ
وَأَمَرُّ ﴿٤٦﴾ إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ
عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

28 — Ve nebbi'hüm ennelmäe kısmetün beynehüm küllü şirbin muhtedarün.

Hem onlara haber ver: Muhakkak su, aralarında nevbetle taksim olacak. (Ya'ni bir gün onların ve hayvanlarının, bir gün dişi devenin olacak.) Herkes her su nevbetinde hâzır bulunsun, (su alışı huzûr ile olsun.)

29 — Fenàdev sàhıbehüm fete'àtà fe'akare.

(Bir müddet böyle kaldılar, sonra isyân ederek) sâhiblerine (dokuz çetenin başı olan Kudar ibni Sâlife) bağırdılar, feryâd etdiler, o da kılıncına sarıldı, (gadabla fırladı), nâkanın ayaklarını biçdi, bu sûretle nâkayı öldürdü.

30 — Fekeyfe kâne azàbiy ve nüzüri.

(Ey mu'teber görüşlü!) Fakat bak azâbım ve inzarlarım onların üzerine nasıl oldu.

31 — İnnä erselnà aleyhim sayhaten vàhıdeten fekânù keheşiymilmuhtazıri.

Kahr u celâlimizin iktizâsı biz üzerlerine korkunç tek bir sayha gönderdik. Onlar o sayhayı işitir işitmez hayvan ağılına konmuş kuru ot gibi yere seriliverdiler.

32 — Ve lekad yessernelkur'àne lizzikri fehel min müddekirin.

Azametim nâmına bütün enva'-ı rüşd ü hidâyeti toplamış olan Kur'an'ı düşünmek içün kolaylaştırdık da. Fakat düşünen mi var?

33 — Kezzebet kavmü lùtın binnüzüri.

Kezâ Lût'un kavmi de o inzarlara yalan dediler, (Allah'ın azâbını beyân eden peygamberi tekzîb etdiler.)

34 — İnnä erselnà aleyhim hàsıben illä àle lùtın necceynà-hüm biseharin.

35 — Nı'meten min ındinä kezàlike necziy men şekere.

(Kahr u gadabımızın iktizâsı) biz de üzerlerine semâ cânibinden taşlar yağdıran acı bir rüzgâr gönderdik. Yalnız Lût'un ailesini tarafımızdan bir nı'met-i sübhânî olarak sabahleyin kurtardık. İşte şükr edenleri biz böyle necâta kavuşdurur, öyle karşılarız.

36 — Ve lekad enzerehüm batşetenà fetemàrev binnüzüri.

Celâlim hakkı içün Lût (aleyhisselâm) vahy ü ilhâmımızın iktizâsiyle onlara (çirkin fi'lleri sebebiyle) kendilerini azâb ile kavrayıp yakalamaklığımızı bildirmiş, korkutmuşdu. Fakat onlar o ihtarları, o inzarları, bütün vaîdâtı şübhe ile, cidâl ile, istihzâ ile karşıladılar. (Onu tasdik etmediler.)

37 — Ve lekad ràvedùhü an dayfihî fetamesnä a'yünehüm fezùkù azàbiy ve nüzüri.

Kasem olsun onlar Lût'un misâfirlerinden kâm almağa kalkışdılar, çirkin fi'l işlemek içün misâfirlerle yalnız kalmak üzere tekrar Lût'a müracaat etdiler. Biz de gözlerini siliverdik de: "İşte tadın bakalım azâbımı ve inzarlarımı" (dedik).

38 — Ve lekad sabbehahüm bükreten azàbün müstekırrün.

Azametim hakkı içün kendilerini bir sabah yakalarını hiç bırakmayacak olan bir azab bastırıverdi.

39 — Fezùkù azàbiy ve nüzüri.

"Ey müsrif müfsidler! Fâcirler! İmdi tadın bakalım benim azâbımı ve tehdidlerimi!.."

40 — Ve lekad yessernelkur'àne lizzikri fehel min müddekirin.

Azametim nâmına biz Kur'an'ı ibret içün, düşünmek içün kolay da kıldık. (Fâsıkların, fâcirlerin âkıbetlerini pek âşikâr beyan, enva'-ı vaîdat ile izhâr etdik.) Fakat düşünen mi var?..

41 — Ve lekad cäe àle fir'avnennüzürü.

Azametim hakkı içün Fir'avnlılara da (ınd-i sübhânîmizden bâhir mu'cizelerle müeyyed (Mûsâ Kelîmimizin lisânıyla) azablar beyân edildi.

42 — Kezzebù biàyàtinà küllihä feehaznàhüm ahze aziyzin muktedirin.

Onlar bizim âyetlerimizin, mu'cizelerimizin hepsini tekzîb etdiler. Biz de onları öyle bir yakalayışla, öyle bir tutuşla alıverdik ki; her emrine gaalib, kudretde kâmil olana yakışır bir sûretde.

43 — Eküffàrüküm hayrün min üläiküm em leküm beräetün fiyzzübüri.

(Ey günün insanları!) Sizin kâfirleriniz (câh, mal, servet, kuvvet, şiddet, şevketce) bunlardan daha mı hayırlı, (daha mı iyidir ki sizi azab kuşatmasın?..) Yoksa sizin içün semâvî kitablarda bir berâet mi var?

44 — Em yekùlûne nahnü cemiy'un müntesirün.

Yoksa "biz biribirimize arka verir, yardımlaşır, toplu, müttefik, emrimizde, re'yimizde ayrılık olmayan bir cemâatiz" mi diyorlar?

45 — Seyühzemülcem'u ve yüvellûneddübüre.

Yakında o, (birbirine arka veren) cemâat bozulacak, dağılacak. Ve onlar arkalarını dönüp kaçacaklar.

46 — Belissà'atü mev'ıdühüm vessà'atü edhà ve emerrü.

(Dünyada böyle münhezim oldukları gibi), hayır onlara va'd olunan asıl azâbın, felâketin vakti o sâatdir (kıyâmet günüdür.) Kıyâmet azâbı daha dehşetli, daha acı, daha beterdir. (Ona ne devâ vardır, ne de ondan necât.)

47 — İnnelmücrimiyne fiy dalâlin ve sü'urin.

(Allah'ın emirlerini, nehiylerini dinlememek sûretiyle hudûd-ı İlâhînin hâricine çıkan) mücrimler, şübhesiz (dünyâda) dalâletde ve (âhiretde) alevli âteşler içindedirler.

48 — Yevme yüshabùne fiynnàri alâ vücùhihim zùkù messe sekare.

O gün onlar mütezellilâne, yüzleri üstü âteşde sürüklenecekler. Onlara: "Cehennemin (şiddetli), hararetli (dehşetli) dokunmasını (ki dünyâda bu dokunmayı inkâr eder, bu haberleri istihzâ ile karşılardınız, şimdi bu okşayış nasılmış) tadın bakalım" (denilir).

49 — İnnà külle şey'in halaknàhü bikaderin.

Haberiniz olsun ki: Biz (kemâlât-ı ilmimiz, kudret ve irâdemiz, hikmet-i sübhânîmizle her şey'i bir kader ile yaratmışızdır. (Ketm-i ademden mazbut bir ölçü ile izhâr etmişizdir.)

50 — Ve mä emrünä illâ vàhıdetün kelemhın bilbasari.

Ve bizim emrimiz de başka değil, bir kumandadır. (Yapacağımız iş hakkında bizim fermânımız sâdır oldu mu, tevakkufsuz, terâhîsiz, ta'kibsiz, mühletsiz) bir göz kırpması gibidir.*

* Bu temsil, kazâ-i sübhânînin nüfûzundaki sür'ati beyân içündür.

51 — Ve lekad ehleknä eşyà'aküm fehel min müddekirin.

Celâlim hakkı içün biz sizin benzerlerinizi (küfr ve inadda, enva'-ı füsuk ve fesadda sizin gibi olan emsâlinizi) hep helâk etdik. Fakat (onların helâklerinden) nerede ibret alan? Hani düşünen?

52 — Ve küllü şey'in fe'alûhü fiyzzübüri.

Dünyada kendilerinden sâdır olan her şey, bütün işledikleri işler; defterlerinde mahfuz ve müsbetdir. (Taraf-ı sübhânîmizden murâkabelerine me'mûr edilen melekler, onların bütün fi'llerini, hâllerini, tavırlarını defterlerinde kayıdlamışdır.)

53 — Ve küllü sağıyrin ve kebiyrin müstetarün.

Nasıl mahfûz olmaz?

Küçük büyük hepsi satıra geçmişdir. (Sonra Sübhânehu teâlâ'nın hazret-i ilmi velev bir tarfa dahi olsa hepsini muhîtdir.)

Cenâb-ı Hak mücrimlerin âkıbetlerini böylece beyân etdikden sonra, imdi müttekıynin şânını beyân buyuruyor:

54 — İnnelmüttekıyne fiy cennàtin ve neherin.

Nefislerini harâm olan şeylerden mutlak muhâfaza edenler, Hakkı hakkıyla sayanlar cennetlerde nûr içindedirler.

55 — Fiy mak'adi sıdkın ınde meliykin muktedirin.

Sadâkat meclisinde, (teslim ve rızâ makaamında) kudret sâhibi, mülkü çok yüce olan Allahü teâlâ'nın huzûr-ı cemâl-i kibriyâsında bulunacaklardır.

—

سورة الرحمن

Sûre-i Rahmân

"Errahmân" Sûresi Mekkîdir. İmâm-ı Alî (kerremallahü vechehû)'nin rivâyet etdiği bir hadîs-i şerîfde buna "Arûsü'l-Kur'ân" nâmı dahi verilmişdir.

Sebeb-i nüzûlü: (Ve izà kıyle lehümüscüdù lirrahmân...) **âyet-i kerîmesi nâzil olduğu zaman: "Biz Rahmân'ı tanımıyoruz, Rahmân ne?" dediklerinde bu sûre-i celîle nâzil olmuşdur.**

Âyetleri : Yetmiş sekiz
Kelimeleri : Üç yüz elli bir
Harfleri : Bin üç yüz otuz altıdır.

وَمَآ اَمْرُنَآ اِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍۭ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَلَقَدْ اَهْلَكْنَآ
اَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوْهُ
فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ وَكُلُّ صَغِيْرٍ وَّكَبِيْرٍ مُّسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ
فِيْ جَنّٰتٍ وَّنَهَرٍ ﴿٥٤﴾ فِيْ مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيْكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلرَّحْمٰنُ ﴿١﴾ عَلَّمَ الْقُرْاٰنَ ﴿٢﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ ﴿٣﴾ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾
اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ﴿٥﴾ وَّالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدٰنِ ﴿٦﴾
وَالسَّمَآءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيْزَانَ ﴿٧﴾ اَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيْزَانِ
﴿٨﴾ وَاَقِيْمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيْزَانَ ﴿٩﴾ وَالْاَرْضَ
وَضَعَهَا لِلْاَنَامِ ﴿١٠﴾ فِيْهَا فَاكِهَةٌ وَّالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِ ﴿١١﴾ وَالْحَبُّ
ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿١٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿١٣﴾
خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾ وَخَلَقَ الْجَآنَّ
مِنْ مَّارِجٍ مِّنْ نَّارٍ ﴿١٥﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿١٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Zât-ı ehadiyyetini Cenâb-ı Ahmediyyete feth edip Habîbini âlemîne rahmet olarak ve Hakkı beyâna gönderen Rabbim!

İnsânı, Zât-ı Sübhânîsine muhâtab tutup, onun kalbini zâtının esrârını ve sıfâtının tecellîlerini kabûle müste'ıd bir sûretde yaradan Hâlikım!

Rahmetiyle Kur'an-ı Mübîn'i göndererek techid ve irfan yolunu açan Allah'ım!

Senin isminle başlıyorum.

1 — Errahmànü.

Rahmân: İsm-i zât'dır. Rahmet-i İlâhiyye her şeyden vâsi'-dir.

2 — Allemelkur'àne.

Rahmân olan Zât-ı Bârî, rahmet-i vâsiasıyla Peygamber-i Hakka Kur'an'ı ta'lîm etdi.

3 — Halekal'insàne.

Zât ve sıfât-ı sübhânîsinin tecellîsiyle insânı hâlk etdi.

4 — Allemehülbeyàne.

Ona güzel ifâde-i merâmı öğretdi.

Âyet-i celîlelerin huzûrunda ihlâs ile durulup ma'nâ-i zevkîleri tahsîl edilecek olursa, insan yaradılışındaki gaayeyi, fıtratındaki azameti pek açık bir sûretde görür. Cenâb-ı Hakkın bütün mevcûdât içerisinde insânı ne kadar tekrîm etdiğini anlar.

Evet; âyet-i celîlelerde evvelâ nefs-i nâtıka-i kâinâtın kalbi olan Resûl-i Ekremin bütün enbiyâya tafdîline, sonra da insânın fıtratının Kur'an'ın ta'lîmini kabûle ve Hakka nâib olabilecek bir derece-i rif'atde yaradıldığına işâret vardır. Zîra Cenâb-ı Hak, Hazret-i Âdem hakkında: "Ve alleme âdemel'esmâe küllehâ" âyet-i celîlesiyle Hazret-i Âdem'e esmâsını ta'lim buyurduğu hâlde, Habîb-i Edîbine esmâsiyle beraber sıfat ve zâtını da ta'lim buyuruyor. Bittabiî ümmetinden ona vâris olan zevât-ı âliye de o nisbetde kâm alıyor.

Buna binâen "Âdem'i ellerimle hâlk etdim" cümle-i celîlesiyle: Âdem'in cemâl ve celâl sıfatlarına mazhar kılınarak yaradıldığı, rûh-ı menfûh ile tekrîm edildiği, bütûna ârif kılındığı, akl-ı kudsî verildiği, –o akl-ı kudsî ki; onun nûru ile eşyânın hakikati görülür.– İşte bunların hep, mahlûkat içerisinde eşref-i mahlûk olan hazret-i insâna ikrâm edildiği ferman buyuruluyor.

"Allemehül beyân"da ise: İlm-i rubûbiyyeti, esrâr-ı ma'rifeti, esmâ-i husnâyı belletmek beyân ediliyor. O esmâ-i husnâ ki O'nun bütün sıfatlarının anahtarıdır.

Saymakla biter mi?..

Fasl-ı hıtab, intizâm-ı kelâm, fesâhat-ı lisan, te'vîl-i Kur'an, sünnet-i Resûlürrahman... bunların hepsi "Allemehül beyân"a dâhildir. Hazret-i insâna olan mahz-ı ikrâm-ı İlâhîdir.

5 — Eşşemsü velkamerü bihusbànin.

Güneş ve ay mukadder bir hisâb ile cereyân ederek dönerler.

Bu nazm-ı kerîmde: Âlemleri tedbîr, tedvîr, tanzîm ve tanzîf eden Allah, hiçbir zerrenin bizâtihî tasarrufu olmadığını beyân ile; güneş ve kamer'in de hareketlerinin, seyirlerinin öyle ulu orta olmayıp, ınd-i sübhânîsinde bir hisâb-ı mukadderle döndüklerini ve hazret-i ilminde ma'lûm olduğunu ferman buyuruyor.

6 — Vennecmü veşşecerü yescüdàni.

Dallı, dalsız nebat da, ağaç da O'na secde ederler.

Ey tâlib!
Bunlar mükellef olmadıkları hâlde, irâde-i İlâhiyyeye tav'-an münkad olup Allah'a secde ederler ise, yâ Hakka muhâtab olan, o büyük ikrâma mazhar bulunan mükellef insânın neler yapması lâzımdır?..

7 — Vessemäe refe'ahà ve veda'almiyzàne.

Bak! Semâya, ona da irtifa'ı O verdi. Adâlet terâzisini, (muvâzene-i âlemi) her şey'in üstünde O kurdu.

Dikkat edilirse bu âyet-i celîlede Cenâb-ı Hak, her şey'in fevkında semâ'yı, mîzân-ı adâleti de onun fevkında kıldığını beyan buyuruyor.
Bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra âyet-i celîlenin ma'nâ-i enfüsîsi tahsîl edilirse:
Semâ-i ma'rifet ve tevhîdi ref'etdi. Ona, ezeldeki vilâyetiyle ancak ehl-i ıstıfâ lâhik olur. Sıdk u ihlâs mîzânı vaz'olundu ki; bisât-ı rubûbiyyetde onun ile ubûdiyyet vezn olunur.

8 — Ellâ tatğav fiylmiyzàni.

(Cenâb-ı Hakkın hikmet-i sübhânisiyle koyduğu) mîzandan taşmayın, tartıda haksızlık etmeyin. (Evet, hikmet-i bâliğa üzerine kurulmuş olan kanun-ı İlâhîsini tecâvuz edip haddinizi aşmayın. Ubûdiyyet ipini koparak o makamdan çıkıp enâniyyet da'vâsında kalmayın.)

9 — Ve ekiymülvezne bilkıstı ve lâ tuhsirülmiyzàne.

Her hususda tartı işini adâletle doğru tutun. Eksik tartı kullanmayın, mîzânı aksatmayın.

10 — Vel'arda veda'ahà lil'enàmi.

(Ve bilin ki: Semâya irtifa' veren o Rahman), arz'a da mahlûkatı içün bir tevâzu' verip aşağıya serdi.

11 — Fiyhà fàkihetün vennahlü zàtül'ekmàmi.

Ki onda (mizacları takviye edecek) çeşit çeşit meyveler ve domurcuklu hurma ağaçları.

12 — Velhabbü zül'asfi verreyhànü.

Çimli dâneler, (âsâb ve rûha neş'e veren) güzel kokulu nebatlar vardır.

Bütün bunlar ince ince tedkik edilirse, hepsi Hakkın varlığına birer şâhid değil midir? Bakarsınız ba'zan kazmanın dahi parçalayamadığı bir yerden ipekden daha nahif, sigara kâğıdından daha hafif, el sürüldüğü vakit sönecek kadar nâzik yeşil bir filiz, Allah'ın ismini anarak o kazmanın parçalayamadığı yeri çatlatıp meydâna çıkarken, sanki güneşe: "Yâ nâr! kûnî berden ve selâmen..." âyetini okur da: "Ben Rabbimin ismiyle meydâna geldim, benim mukadder olan hayâtıma dokunma!" diye tenbîh eder.

İşte bu hâl, görenler içün Kudretin azametine pek büyük bir burhan değil midir?..

Bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra nazm-ı kerîmlerin ma'nâ-i enfüsîlerine nazar eder, (Vel'arda veda'ahâ lil'enâm...) fermân-ı sübhânîsinin ma'nâ-i işârîsi üzerinde duracak olursak:

O "arz"ın kulûb-ı evliyâullah olduğunu da görebiliriz.

Hazret-i insânın arâzî-i kalbinde muhabbet ağaçlarına çıkılabilir, ma'rifet yemişleri toplanabilir, hikmet çiçekleri koklanabilir...

Hangi kalbin kökü "muhabbet" olursa, onun filizleri "müşâhede" olur...

Hangi kalbin kökü "şevk" olursa onun filizleri "üns ü visâl" olur...

Hangi kalbin kökü "aşk" olursa, onun filizleri "keşf-i celâl ü cemâl" olur...

Hangi kalbin kökü "hevâ" olursa,onun filizleri "şehevât" olur.

13 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

İmdi Rabbinizin (halk, îcad ve terbiye etdiği) nı'metlerinin hangisini yalan sayabilirsiniz? (Hangi eltâfını tekzîb edebilirsiniz?)

Cenâb-ı Hak bu fermân-ı celîlinde mahz-ı rahmeti sebebiyle ma'ziret kapısını kapatmak içün nı'metlerini tekrar tekrar i'lân ediyor.

Evet, bütün hilkat bir nı'met değil midir?

Arz ve semâ, mîzan ve adâlet, bâhusus eşyânın sana müsahhar oluşu büyük bir nı'met değil midir?

İmdi de: Arâzî-i beşeriyyenin nasıl bast edildiği, ulvî rûhun, süflî nefsin oraya nasıl taallûk etdirildiği, ruh saltanatının bineği olan vücûd-ı beşerin nasıl tekevvün etdiği, hulâsa insânın yaradılışındaki turlar beyan buyuruluyor:

14 — Halekal'insàne min salsàlin kelfahhàri.

O, (feyz-i İlâhîsinin, kemâlât-ı esmâ ve sıfât-ı sübhânîsinin ma'kes ve âyinesi olan) insânı, (onun rûh-ı izâfîyi hâmil olan sûretini –o sûret ki; insânın varlığını gösteren bir vesikadır– işte bu vesîka-i insânîyi); bardak gibi, tın tın öten gaayet kuru bir çamurdan yaratdı. (O mazhar, Allah'ın lûtf ve cemâl tecellîsine mazhar oldu.)

Nazm-ı kerîmin meâl-i âlîsine ihlâs ile dikkat edilecek olursa: Bir şey'i her şey, her şey'i bir şey yapan Hâlik-ı A'zam şu nazm-ı kerîminde tenezzülât-ı sübhânîsiyle tenezzül ediyor da insâna geçdiği turları şöyle beyan buyuruyor: "Ben senin ma'nânı öyle bir yere vaz'etdim ki: Toprağa... Bâhusus bu; sü-

zülmüş, kurumuş, güzellik mahfazası olan bir toprak... Evet, tın tın öten, bütün çirkinlikleri setreden, üzerine basılıp çiğnenildiği hâlde tevâzu'unu, keremini hiçbir vakit esirgemeyen bir toprak... Tasfiye ve tesviye etdiğim bir zarf... İşte senin ma'nânı öyle bir zarfa nikâhladım...

O hâlde yeryüzünde zâtıma seni halîfe edindiğimi, bütün eşyayı emrine müsahhar kıldığımı ve esrâr-ı zâtiyyeme âgâh, sıfât-ı İlâhiyyeme lâyık bir kabiliyyetde yaratdığımı anla da; sen, sana dokunulduğu vakit Hak sadâsını aksetdir...

Artık senin içün tahsîn etdiğim bu kadar geniş nı'metleri de mi tekzîb edeceksin?..

Çamurunu etden, kandan, kemikden bir torba yapıp, o torbayı rûhunla tezyîn eden ve o kuru çamur çadırının içinde seni oturtan Hâlikının bu icâdını da mı yalan sayacaksın?"

15 — Ve halekalcänne min màricin min nàrin.

O Hâlık, cânn'ı da dumanı olmayan hâlis alevden yaratdı. (Orada da kahr u celâliyle tecellî etdi.)

Bu nazm-ı kerîmde Cenâb-ı Hak: Sahte rubûbiyyet da'vâsında bulunanlara, "yaradırım" sevdâsiyle yaşayanlara ve onlara uyanlara: Hâlikın ne demek olduğunu ve O'nun kudret-i sübhânîsini, bu sahne-i şühudda o geniş saltanat-ı rabbânîsini işâret buyuruyor da: Hâlık ona derler ki; O'nun azameti, saltanatı önünde akıllar durur, bir mahlûkunu toprakdan yaradırsa, bir mahlûkunu da ateşden yaradır" demek istiyor.

16 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

İmdi bu kudret sâhibinin hangi nı'metini tekzîb edebilirsiniz? (Hangi eltâfına yalan diyebilirsiniz? O'nun karşısında ne vakte kadar başınızı tav'an eğmeyeceksiniz?)

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾
مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ
﴿٢٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٢٦﴾ وَيَبْقَىٰ وَجْهُ
رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٨﴾
يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٢٩﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾ سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَ الثَّقَلَانِ ﴿٣١﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ
أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ
إِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٣٣﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا
شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ﴿٣٥﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾ فَإِذَا انْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ
﴿٣٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ
عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

17 — Rabbülmeşrikayni ve rabbülmağribeyni.

Bâhusus O, hem iki doğunun Rabbi, hem iki batının Rabbidir.

18 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Ey fıtratları kemâle mazhar olarak yaradılanlar, şu'r ve irfâna mâlik olanlar!) Artık Rabbinizin cemâl ve celâl tecellîlerini hangi kalb yalan sayabilir?

İmdi Cenâb-ı Hak yine merhamet-i sübhânîsiyle; inkâr sâhasına doğru yürüyenlerin, kudret-i İlâhîsini temâşâ ederek insâfa gelmeleri, ibret almaları içün ferman buyuruyor.

19 — Merecelbahreyni yeltekıyàni.

(O rahmân olan Allah), iki deryâyı biribirine kavuşmak üzere salmış, bırakmışdır.

20 — Beynehümà berzehun lâ yebğıyàni.

Aralarında birbirine karışmamak içün bir berzah var.

Âyet-i celîlenin ma'nâ-i zâhirîsi üzerinde durulacak olursa: Arz'ın etrafını muhît olan dış denizle, arz'ın kıtaları arasındaki iç deniz biribirine ulaşırlar, arz da aralarında bir berzah hâlinde kalır da denizler taşıp onu isti'lâ etmezler.

Diğer bir ma'nâ tahsîl edildiğinde:

Biri acı, diğeri tatlı iki deryayı salıvermiş, aralarına da biribirlerine karışmamaları içün engel koymuş, biri diğerinin mevkı'ini işgal edemez.

Bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra ayet-i celîlenin ma'nâ-i enfüsîsine nazar edilecek olursa:

İşte bizim de vücudlarımızda bu iki deniz kaynadığı hâlde mahz-ı lûtf-ı İlâhî olarak biribirine karışmazlar. Çünki aralarında akıl ve şerîat berzah olmuşdur.

Evet, tecelliyyât-ı zâtiyye ile salıverilen bahr-ı rûh ile tecelliyyât-ı sıfâtiyye ile bırakılan bahr-ı kalb, makam-ı vahdetde biribirlerine mülâkı olurlar, aralarında bir berzah-ı ma'neviyye vardır.

Kudretin cemâl ve celâl tecellîleri biribirine o kadar yanaşır da izzet-i vahdâniyyet onları biribirine karışdırmaz.

Diğer bir ma'nâ tahsîl edilecek olursa:

"Vücud" ve "adem" denizlerini salıvermiş, fakat her mahcub bu keyfiyyeti idrâk edemeyeceğinden, bunların beyânına aralarında insân-ı kâmil berzah olmuş.

Bir ma'nâ daha tahsîl edilecek olursa:

"Kıdem" ile "hudûs" biribiriyle ihtilât edemez. Zât-ı Hak elbette hulûl ve ittihatdan münezzehdir.

21 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Ey gaafiller! Şân-ı ulûhiyyeti nasıl inkâr ve tekzîbe kalkabilir), Rabbinizin lûtuflarının hangisine yalan diyebilirsiniz?

22 — Yahrücü minhümüllü'lüü velmercàni.

O iki denizden inci ve mercan da çıkar.

(Evet, Hakkın bahr-ı celâl ü cemâlinden ilm-i ledün mücevherâtı, meârif ve hakaaık incileri, şühûd ve iykan mercanları, ruh denizinden ma'rifet cevherleri, nefs denizinden de ahlâk-ı mezmûme, zulm ve dalâlet çıkakr.)

23 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

İmdi Rabbinizin hangi kerem ü cûduna yalan dersiniz?

24 — Ve lehülcevàrilmünşeàtü fiylbahri kel'a'lâmi.

O denizde uzun dağlar gibi yükselmiş gemiler de* O Rahmân'ındır.

* Bugün bu büyüklükde ve bu teşkilâtda gemi yokdur, fakat âyet-i celîlede ileride o büyüklükde gemiler inşâ olunacağına dair işâret vardır.

Bu âyet-i kerîmede: "İhtirâ' etdim" diye övünenlere, "yaradırım" sevdâsında gezenlere Cenâb-ı Hak cevab veriyor da şöyle buyuruyor: "Hiçbir şey'in müstakil vücûdü yokdur. Her şey benimdir. Beşerin; hindistancevizi kadar bir mahfazanın içerisinde eliyle tutamadığı, gözüyle göremediği, mechulden ma'lûmu çıkarmak içün kullandığı, hissinin galatlarını tashîh eden, o gemileri ihtira' etdiren cevher-i akıl denilen o nûr da benimdir."

Bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra âyet-i celîlenin enfüsî ma'nâsına nazar edecek olursak:

Birçok menfaatleri hâmil, ya'ni ibâdât, tâat gibi vâridât-ı kalbiyye ve ilhâmât-ı gaybiyye ile dolmuş hakikat ve şerîat sefînelerini o kesret deryasında yüzdüren, yükselten de O'dur.

25 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

Şimdi Rabbinizin (bu kudreti karşısında) hangi nı'metlerini yalan sayabilirsiniz?

26 — Küllü men aleyhà fànin.

Hakkın kerem ü cûdu ve O'nun esmâ ve sıfâtiyle bu âleme nakşedilen her nefs, evet yer üzerinde her şey fânîdir.

27 — Ve yebkà vechü rabbikezülcelâli vel'ikràmi.

(Ey Peygamber-i Hak!) Bâki ancak; azamet ve ikrâm sâhibi, (her şeyden ganî, bütün varlık O'na müftekır olan) Rabbinin vechidir.

28 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Ey dün vücûdu yok iken, bugün vücud alan! Vücûd-ı bâkîden başka her şey'in fânî olduğu görüldükden sonra) Rabbinizin sayıya girmeyen hangi nı'metlerini, (yârın hesâbı da sorulacağı muhakkak olduğu hâlde) yalan sayabilirsiniz? (Hangi eltâfını tekzîb edebilirsiniz?)

29 — Yes'elühü men fiyssemàvàti vel'ardı külle yevmin hüve fiy şe'nin.

(Ey kazâ-i İlâhî makası olan gece ile gündüzün açılıp kapanmasiyle ömrünün kumaşı cayır cayır doğranıp, sûreti bir zıll'den ibâret bulunup, helâkde olan beşer!

Allah'ın celâlinden cemâline nasıl sığınılmaz? İkrâmına nasıl koşulmaz? Nı'metlerine küfranda bulunmakdan nasıl korkulmaz?)

Semâvâtda ve yerde kim varsa hepsi O'ndan dilenirler, O'na avuç açarlar. (Melekler makamlarına göre isteyeceklerini O'ndan isterler.) O, her gün bir işdedir.

Uzaklık ve hıcabdan korkan: Necâtı O'ndan taleb eder...

Muti' kul: Yapacağı ibâdetin kuvvetini O'ndan ister.

Râci': Mahall-i ferâhı O'ndan diler.

Yine:

Muhıbbînin: Kurbiyyet talebi,

Muvahhıdînin: Senâ talebi,

Ehl-i arzın: Cehl ü hıcab talebi,

Âlimin: Rabbisiyle Rabbisini bilmeye talebi,

Hulâsa:

Ârifin: Riâyet,

Âşıkın: Müşâhede istemesi hep O'ndandır.

Sonra Allahü azîmüşşân'ın öyle bir tecellî-i sübhânîsi vardır ki; bu dilekler yapılırken kudretinin birisi üzerindeki tecellîsi diğerine mâni' olmaz. O, bir anda nicelerini iğnâ, nicelerini ifnâ, nicelerini inşâ eder... Birtakım ahvâli giderirken birtakımını getirir. O'nun kazâ-i sübhânîsi öyledir. Günahları mağfiret, ba'zı kimseleri yükseltmek, ba'zılarını alçaltmak, duâlara cevab buyurmak hep O'nun şânındandır.

30 — Febieyyi àlâi rabbikümà tükezzibàni.

(Ey yaradılışında şu'r ve dirâyetle süslenen beşer!

Şunu iyi bil ki: Cenâb-ı Hak dünyada kullarına emr eder,

nehy eder, âhiretde de onların hisâbını ister. İşte merhameti vâsi' olan Cenâb-ı Hak, tenezzülât-ı sübhânîsi ile tenezzül etmiş, ma'ziret kabûl edilmeyecek bir şekilde her şey'i apaçık beyân etmiş.

Bu âşikâr saltanatın, o büyük azametin hiçbiri de sizi tasdika sevkedemedi mi?)

Şimdi Rabbinizin hangi nı'metlerini, hangi lûtuflarını tekzîb edebilirsiniz?

31 — Senefrüğu leküm eyyühessekalâni.

Ey sekalân! Ey ins ve cin! Ey kerremnâ tâciyle bütün mahlûkatdan daha ağır bir kıymetde olan sınıf-ı beşer!

(Bu âlem geçecek, bu dünya şuûnu bitecek. Size verilen mühletler, müsâmahalar tükenecek. Âhirette a'mâlinizin hisâbı, cezâsı başlayacak.) İşte o gün a'mâlinizin hisâbı ve cezânızın tenfîzi içün size kalacağız, sizinle meşgul olacağız.

(Cenâb-ı Hak, dünya denilen bu aldatıcı âlemde Hak ve hakikatden uzaklaşıp, kendisini Hakkın gadabına siper edenlere: "Yârın sizinle meşgul olacağız" hıtâb-ı sübhânîsiyle azâbın dehşetini beyan buyuruyor.)

Ya'ni:

"Ey mahlûkata nazar-ı hakaretle bakan! Senin o sahte varlığını yere yedireceğim. Vücûd-ı müktesebe-i ma'neviyyenle beraber huzûruma alacağım, tercemansız, hıcabsız seninle konuşacağım. Evet, konuşduran bir gün seninle konuşacak: Ömrünü nasıl bitirdin, dünyada kime tapdın, kime taptırdın, nerede kazandın, kimleri infak etdin, nereye sarfetdin?" diye.

32 — Febieyyi àlâi rabbikümà tükezzibàni.

Şimdi, (küfrünüzden, küfrânınızdan, şükrünüzden, îmânınızdan, hulâsa bütün amellerinizden kendisine hiçbir şey gizli olmayan) Rabbinizin hangi nı'metlerini inkâr eder, yalan sayabilirsiniz?

Şimdi de Cenâb-ı Hak tevbih ve tehdid vechile nidâ buyuruyor:

33 — Yà ma'şerelcinni vel'insi inisteta'tüm en tenfüzù min aktàrissemàvàti vel'ardı fenfüzù lâ tenfüzùne illâ bisultànin.

Ey cinn ve (fıtratında semere-i ma'rifet cibillî olduğundan dolayı mükellef tutulan) ins'in ma'şeri!

(Ne ile mükellefseniz ona inkıyâd, ona itâat ediniz.) Yoksa gücünüz, kudretiniz yetiyorsa kahr u gadabımızdan semâların ve yerin kenarından geçin gidin. Kaçabilirseniz haydin kaçın! Fakat kaçamazsınız! Biz kudret vermedikçe kıpırdanamazsınız!

34 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

O hâlde Rabbinizin hangi nı'metlerini inkâr edebilir, hangi eltâfına yalan dersiniz?

35 — Yürselü aleykümà şüvàzun min nàrin ve nühàsün felâ tentesıràni.

(Âhiretde, amellerinizin cezâsı olarak) üzerinize alevli ateşli, kara, zehirli bir duman salınırken ("Aman") deseniz de biribirinizi kurtaramıyacak, yardımlaşamıyacaksınız.

36 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(O günün hulûlünden evvel O'nun nı'metlerinin hakkını edâ ve şükranda bulunmak; ey cinn ve ins'in topluluğu size vâcib oldu.)

Şimdi Rabbinizin hangi nı'metini tekzîb, hangisini inkâr edebilirsiniz?

37 — Feizenşakkatissemäü fekânet verdeten keddihàni.

Haşyetullah ile semâ çatlayıp kıpkırmızı bir gül renginde olduğu zaman (ne inkılâblar olacak...)

38 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Bu kadar misâllerle, teşbihlerle size tenezzül-i sübhânîsiyle tenezzül ederek hakikati anlatan) Allah'ın hangi nı'metlerine yalan dersiniz?

39 — Feyevmeizin lâ yüs'elü an zenbihï insün ve lâ cännün.

Semâ parçalanıp yevm-i cezâ tahakkuk etdiği gün ne insana ne cânn'a (artık fi'llerinden) sorulmayacak... (Yüzlerinden cürmleri belli olacak.)

40 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(O günün hulûlünden evvel bunlar bildirildiğinden dolayı) Rabbinizin hangi nı'metlerini yalan sayabilir, (hangi eltâfını inkâr edebilirsiniz?)

—

(Rabbülmeşrikayni...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمٰهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ ﴿٤١﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٢﴾ هٰذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ
﴿٤٣﴾ يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ آنٍ ﴿٤٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٥﴾
وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتَانِ ﴿٤٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
﴿٤٧﴾ ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ﴿٤٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٩﴾ فِيهِمَا
عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ﴿٥٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥١﴾ فِيهِمَا مِنْ كُلِّ
فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ ﴿٥٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٣﴾ مُتَّكِئِينَ
عَلَىٰ فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿٥٤﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٥﴾ فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ
لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٥٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٥٧﴾ كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٥٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٥٩﴾ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ﴿٦٠﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦١﴾ وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ﴿٦٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٦٣﴾ مُدْهَامَّتَانِ ﴿٦٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٥﴾
فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ ﴿٦٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٧﴾

41 — Yu'refülmücrimùne bisiymàhüm feyü'hazü binnevàsıy vel'akdàmi.

Bir cins günahkârlar vardır ki; onlar sîmalariyle tanınırlar. (Onlara: "Ne yapdınız?" "Niçün yapdınız?" denmeden) perçemlerinden ve ayaklarından perçemlenerek dîvân-ı sübhânîye sevkedilirler.

Âyet-i celîlenin şu muazzam beyânına dikkat edilirse: Demek ki ba'zı günahları suâl ederek cezâ vermek, o günahkârlara bir kıymet vermek oluyor. Ya'ni huzûr-ı İlâhîde muâhaze edilmek de bir nevi' ikramdır.

Fakat öyle günahlar da oluyor ki, bunların suâli de olmuyor. Şöyle ki:

Allah ile azamet yarışına kalkmış, Resûl-i Ekrem'e kuvvetli hasım olarak yaşamış, hak ve hakikate düşman kesilmiş, dinsizliğin revâcı içün çalışmış, insanların fıtratında meknûz olan îmânı meydâna çikarmamak içün şekiller ihdâs etmiş, kendi münkir, zâlim olduğu hâlde bu küfrünü, inkârını herkese aşılayarak bâtılı hak sûretinde göstermeye çalışmış, böylelikle de milyonlarca insânın dînini, ahlâkını çalmak şekillerini bularak ruhları katletmiş olan işte bu ebediyyet kaatillerinin günahlarının sûretleri, kazanılmış ma'nevî birer vücûd olarak kendi sîmâlarına aksetdiğinden ve bütün mevcûdât da bunların şekaavetine şehâdet etdiğinden, kendileri de bizzat bu büyük günahlarını i'tirâf etdiklerinden; artık bunların bir huzûra çıkarılarak "Ne yapdınız?" diye suâl edilmesine lüzum kalmadan kendi i'tirafları mûcibinde hazırlanan mevkı'lerine sevk edileceklerine dâir fermân-ı İlâhî sâdır olacakdır.

42 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(İşte size vuku'u tahakkuk edecek olan serâiri de ifşâ etdim. Nasıl hudûd-ı İlâhî'yi tecâvuz ediyorsunuz? O günün dehşetine de mi yalan diyorsunuz? Bu ihtâr-ı sübhânî de bir iltifat, bir nı'met-i Rabbâni değil mi?) Rabbinizin hangi nı'metine ya-

lan dersiniz? (Apaçık tarik-ı halâs gösterildi, hâlâ mı inkârda devâm edersiniz?)

43 — Hàzihî cehennemülletiy yükezzibü bihelmücrimùne.

(Suyun temizlemediği kiri toprak, toprağın temizlemediği kiri de ateş temizler. Bunun gibi, zulmde, küfrde ayyûka çıkanların da ma'nevî kirlerini temizleyecek olan tathirhâne-i küfr denilen bir âlem-i nâr, bir cehennem vardır. İşte o büyük zâlimler, îmânı nefsâniyyet mes'elesi yapan inadcı kâfirler, bu cehennemi âlem-i imtihân olan dünya sahnesinde inkâr ediyorlardı. Zamânı gelip muâyene etdikleri an onlara):

"İşte bu; mücrimlerin yalan saydıkları mev'ud cehennemdir" denecek.

44 — Yetùfùne beynehà ve beyne hamiymin ànin.

(O mev'ud makamda; Allah'ın resûllerinin lisânı ve kitablarının beyâniyle verilen haberlerin yalana sayılmasının, Peygamber-i Hakkın sünnetine hakaret edilmesinin, Allah'ın kitablarıyla eylenmenin tadını tadmak içün) cehennem âteşiyle, son derece kaynar su arasında, dünyada iken O Hakka bir türlü yürümeyen ayakları ile dönüp dolaşacaklar.

45 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Ey küfrü ihtiyâr edenler! Kitâbullaha nazar-ı hakaretle bakanlar! Nı'met-i İlâhiyyeyi inkârda hâlâ ısrâr edip) Rabbinizin nı'metlerinin hangisine yalan diyebileceksiniz?

46 — Ve limen hàfe mekàme rabbihî cennetàni.

(Cenâb-ı Hakkın nı'metlerini tekzîb edenlerin âkıbetleri bildirildiği şekilde olduğu gibi, yaradılışındaki gaayeyi duymuş ve o duygu sebebiyle seciyye-i insânîsini ayak altına salmamış, zulme dîvan durmamış, küfre meyl etmemiş, şirke, nifâka uğra-

mamış, tâatın sıcaklığını, ma'siyetin soğukluğunu duymuş, istiklâl-i rûhîsini muhafaza etmiş, "Rabbim bana kıymet vermiş, kendisine muhâtab tutmuş, emâneti yükletmiş, nâib-i Hak olmak mazhariyyetiyle yaratmış, O'nun bu muhabbet tecellîsi üzerimden kalkar da firkat âteşiyle yanarsam" diye) Rablerinin huzûrunda, makamında durmakdan korkanlar, saygı edenler içün de iki cennet var.

47 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

Şimdi Rabbinizin hangi nı'metlerini, hangi eltâfını tekzîb edebilirsiniz? (Zikrolunan bu cennetlere yalan mı dersiniz?)

48 — Zevâtà efnànin.

Bu cennetlerin her birinde türlü türlü ağaçlar, yemişler vardır. (Hakikat, ma'rifet yemişleriyle, esmâr-ı İlâhiyye ile doludur.)

49 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Bu kadar hakaaikı, meârif-i müsmireyi size apaçık beyân eden, her bir tecellîsinde nâmütenâhî nı'metleri pek âşikâr olan) Rabbinizin hangi nı'metlerini tekzîb edebilirsiniz?

50 — Fiyhimà aynàn tecriyàni.

(Kalbin nûrundan nurlanan nefs, kendindeki çirkinliği görür, Allah'dan korkar. İşte o korkuya sâhib olanlar ne ta'zîmi tahkîr ederler, ne de tahkîri ta'zîm... Onlar içün tahsîs edilen) o iki cennetden iki kaynak akar. (Evet, Hakka iltica' edenlerin vücudlarında bu iki pınar kaynar. Onlar hayât-ı İlâhî bahrinden süzülür.)

51 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

Şimdi bu cennetlerin hangi nı'metlerine, hangi eltâfına yalan diyebilirsiniz?

52 — Fiyhimà min külli fàkihetin zevcàni.

Bu iki cennetde her meyveden çifte çifte vardır. (Meârifden, hakaaıkdan... Bunlar o kaynayan pınarların suyu ile terbiye edilmişlerdir.)

53 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Ey Allah'ın lûtf ve kahr tecellîsinde bulunan beşer!) Rabbinizin bu nı'metlerinin hangisini tekzîb ve inkâr edebilirsiniz?

54 — Müttekiiyne alâ fürüşin betäinühà min istebrakın ve cenelcenneteyni dànin.

Onlar öyle mefrûşâta dayanacaklar, yaslanacaklar ki; astarları atlastan. Bu iki cennetin devşirilen meyveleri de onlara yakın olacak.

Âyet-i celîleden bu ma'nâ tahsîl edildikden sonra, ma'nâ-i enfüsî tahsîl edilirse:

Ehl-i cennet; vücûd-ı müktesebe-i ma'neviyyelerinden, ya'ni rasin i'tikadlarının ma'nevî vücudlarından yapılan döşeklere dayanacaklardır ki o mefrûşâtın astarı, kalblerinin ve ruhlarının nûrundan yapılmışdır.

55 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Va'dolunan cennetin evsâfını apaçık beyân eden) Rabbinizin hangi nı'metlerini tekzîb edebilirsiniz?

56 — Fiyhinne kàsıràtüttarfi lem yatmishünne insün kablehüm ve lâ cännün.

O cennetlerde, gözlerini yalnız zevcelerine hasr eden sadâkatli, vefâlı, sevimli, önceden ins ü cânn tarafından el dokunulmamış hep bâkir dilberler vardır.

57 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

Şimdi Rabbinizin hangi nı'metlerini inkâr, hangi eltâfını tekzîb edebilirsiniz?

58 — Keennehünnelyàkùtü velmercànü.

Onları (renk ve letâfetde) öyle sanırsın ki sanki yâkut ve mercan.

59 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

Şimdi Rabbinizin hangi nı'metlerini yalana çıkarabilirsiniz?

60 — Hel cezàül'ıhsàni illel'ıhsànü.

İyiliğin mükâfâtı ancak iyilik olabilir...
(İ'tikaadı; ihlâs-ı tam dâiresinde, ibâdeti; huzûr ve şevk içinde, Allah'a kulluğu; O'nu görüyormuş gibi sevgi ve saygı içinde olan kimsenin amelinin mükâfâtı Hakkın şân-ı sübhânîsine göre olur.)

61 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

Şimdi (iyiliği bu şekilde karşılayan) Rabbinizin hangi nı'metlerini yalan sayabilirsiniz?

Cenâb-ı Hak Mukarrebîn hakkında iki cenneti beyan buyurdukdan sonra, imdi Ebrâr'ın cenneti hakkında şöyle ferman buyuruyor:

62 — Ve min dùnihimà cennetàni.

Bu iki cennetden başka iki cennet daha vardır. (Bunların rütbesi daha tenzilîdir.)

Şu kadarını söyleyelim ki:
Allahü sübhânehû teâlânın yanında kullarının sınıf sınıf mevkı'leri vardır.
Bunlardan Mukarrebîn sınıfı en âlî dereceye sâhib olan sı-

nıfdır ki; kendilerinde vücud şâibesinden eser kalmamışdır. Ya'ni sahte benlik nâmına bir şey yokdur. Bunlar tamamiyle Hak'da fânî olduklarından ibâdetlerine "ubûdet" denir. Ve ikinci sınıf olan Ebrârın hasenâtı ınd-i İlâhîde onlar içün seyyiât olur.

Sebebine gelince:

Ebrar, yapdığı ibâdet ve tâatda Hakkı görmekle beraber henüz kendini de görür. Makam-ı kurbde ise kendini görmek yokdur. Görürse büyük bir günâh olur. Onun içün "Ebrârın hasenâtı Mukarrebînin seyyiâtıdır" buyurulmuşdur.

Ya'ni Ebrar; ibâdât ve tâatı Hak ile yaparlar ki bunların tâatlarına da "ubûdiyyet" denir. İşte Cenâb-ı Hakk'ın burada zikretdiği iki cennetbu sınıfa âid olan cennetlerdir.

63 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Herkesin a'mâl ü ahlâkına münâsib cennetler hâlk eden) Rabbinizin hangi nı'metlerine, hangi eltâfına yalan dersiniz?

64 — Müdhämmetàni.

Bu cennetler koyu yeşil renkdedirler. (Ebrârın, ahlâk-ı hamîde ve a'mâl-i sâlihalarından sâdır olan sularla bu cennetler yağız karamtırak renkdedirler.)

65 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(İ'tikad ve îman pınarlarını fışkırtan) Rabbinizin hangi nı'metlerine yalan diyebileceksiniz?

66 — Fiyhimà aynàni naddàhatàni.

İçlerinde durmayıp fışkıran iki şadravan (sâdık i'tikaddan, kâmil îmandan fışkıran hikmet pınarları) vardır.

67 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

Şimdi Rabbinizin hangi nı'metlerine, hangi ihsânına yalandersiniz?

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٩﴾
فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾ حُورٌ
مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ
إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٧٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٥﴾
مُتَّكِئِينَ عَلَىٰ رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١﴾ لَيْسَ لِوَقْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿٢﴾ خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ﴿٣﴾
إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًّا ﴿٤﴾ وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ﴿٥﴾ فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا
﴿٦﴾ وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ﴿٧﴾ فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿٨﴾
وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿٩﴾ وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ﴿١٠﴾
أُولَٰئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ﴿١١﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿١٢﴾ ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ وَقَلِيلٌ
مِنَ الْآخِرِينَ ﴿١٤﴾ عَلَىٰ سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ ﴿١٥﴾ مُتَّكِئِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ ﴿١٦﴾

68 — Fiyhimà fàkihetün ve nahlün ve rümmànün.

Bu iki cennetde her çeşid meyve, husûsiyyeti olan bir başka hurma ve bir başka nar* vardır.

69 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

Rabbinizin hangi nı'metlerine, hangi eltâfına yalan dersiniz?

70 — Fiyhinne hayràtün hısànün.

Bu dört cennetde dilber, hayırlı, hüsn-i ânda, a'mâl ve tâatda kemâle ermiş, hususî bir tecellîye mazhar olmuş, en güzel sıfatlara mâlik kadınlar vardır.

71 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Her âlemi; kendisine yakışan, ona münâsib nı'metlerle techîz eden) Rabbinizin hangi ihsânını yalana sayabileceksiniz?

72 — Hùrun maksùràtün fiylhıyàmi.

Sâhiblerinden gözlerini ayırmayan –o gözler ki beyazları açık lâcivert, siyahları da gaayet tatlı karadır– a'mâl-i sâliha ve ahlâk-ı âliye sâhibi hûrîler, inciden yapılmış otağlar içinde kemâl-i vekar ve hüsn-i ân ile bulunurlar.

73 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

Şimdi Rabbinizin hangi nı'metlerine, hangi eltâfına yalan dersiniz?

74 — Lem yatmishünne insün kablehüm ve lâ cännün.

O hûr-i maksûrâta, o kaasırât-ı tarf'a, sâhiblerinden evvel ins ü cânn dokunmamışdır.

---

* Âyet-i celîlede hurma ile narın hususî zikredilmesinden bunların yalnız meyve olmak bakımından değil, bir devâ olmak bakımından da mevkı' aldıkları anlaşılıyor.

75 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

(Sâhiblerine karşı maksur ve mahsur edilip bekletilen) Rabbinizin bu nı'metlerinin hangisini yalan sayabilirsiniz?

76 — Mütteikiyne alâ refrefin hudrin ve abkariyyin hısànin.

Yeşil yastıklara, güzel döşemelere yaslanmışlar.

77 — Febieyyi àläi rabbikümà tükezzibàni.

Şimdi (bu seyirleri ikmâl etdiren) Rabbinizin hangi nı'metlerine, hangi ihsânına yalan dersiniz?

78 — Tebàrekesmü rabbike ziylcelâli vel'iràmi.

Azamet, saltanat ve ikram bizâtihî kendi şânından olan, (in'âm u ihsân sâhibi bulunan, her şey'i muhît, her vücud O'nun ismiyle vücud bulan) Rabbinin nâmı âlî olsun. (Ehl-i dîne ve vilâyete O ikrâm eder, bereket O'nun ismiyle hâsıl olur, bereketi de O'nun ismiyle isteyiniz.)*

—

* Resûl-i Zîşân Efendimiz: "Yâ zelcelâl vel'ikrâm diye devâm ediniz" buyurmuşlardır.

سُورَةُ الْوَاقِعَةِ

Sûre-i Vâkı'a

"Vâkı'a" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Doksan altı
Kelimeleri : Bin iki yüz yetmiş sekiz
Harfleri : Yedi bin elli üçdür.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Bütün mevcûdâtı hâlk eden, bâhusus dünya sahnesini sarây-ı saltanatının en ufak bir hücresi olarak ibda' eden, güneşi ona kandil yapan kaadir ve muktedir olan Hâlikım!

Errahmân ismiyle tecellî ederek bizleri sahrâ-i ademden varlık vücûdüne getiren Rahmânım!

Rahmetiyle tenezzül ederek neş'e-i uhrâ olan ikinci hayâtı açan ve bu âlemde makaam-ı fenâya çıkana bekaa ile ikramda bulunan Allahım!

Senin isminle başlıyorum...

1 — İzà veka'atilvàkı'atü.

2 — Leyse livak'atihà kâzibetün.

(Ey Peygamber-i Hak! yaradılışındaki gaayeyi duyanlara beyan buyur, zikret ki): Kıyâmet kopduğu zaman (ya'ni mev'ûd olan muazzam hâdise vâkı' olunca, melek kordonu altında "toplanın" kumandası verilince) onun vuku'unda (dünya sahnesinde olduğu gibi "olur mu?", "olmaz mı?", "nasıl olur?" diye) o vâkıayı tekzîb eden bir dil olmayacak, hiçbir yalancı bulunmayacak. (Artık inkâr kapısı kapanacak.)

3 — Hàfıdatün ràfi'atün.

O hiç şübhesiz indirdiğini indirecek, bindirdiğini bindirecek. (Mü'minleri makaam-ı ındiyyet-i sübhânîsine, kudretle azamet yarışına çıkıp inkâr edenleri de âlem-i nâra indirecek.)

4 — İzà rüccetil'ardu reccen.

(Ey Ekmelerrüsül! O hâdisenin vuku'unu, onun emârâtını inkâr sâhasında bulunanlara tenbîhen bir anlat):

Dünya yerinden oynadığı, yer bir sarsılışla sarsıldığı, (semâya doğru uzanan muhkem binâlar ufalandığı),

5 — Ve büssetilcibàlü bessen.

Dağlar parça parça olduğu,

6 — Fekânet hebäen münbessen.

Hepsi dağılıp hallaç pamuğu gibi atıldığı (toz gibi dağıldığı) zaman.

7 — Ve küntüm ezvàcen selâseten.

(Ey mükellefler! Selâmet-i fıtriyye ile bu şühud âlemine gelenler!) Sizler o gün üç sınıfa ayrılacaksınız:

8 — Feeshàbülmeymeneti mä ashàbülmeymeneti.

Birinci sınıf: Sağda. (Ahyâr ve ebrâr olan uğurlular. Ahlâk-ı hamîde ile tahallûk etmiş, sâlih amel işlemiş, muhsinînden olmuş olanlar.) Amma ne Eshâb-ı Meymene!..

9 — Ve ashàbülmeş'emeti mä ashàbülmeş'emeti.

İkinci sınıf: Solda. (Bâğî, fâsık, müfsid, müsrif, küfrün envâ'ında ısrâr eden, isyânın, tuğyânın çeşidlerini îcâd eden uğursuzlar.) Amma ne Eshâb-ı Meş'eme!..

10 — Vessàbikùnessàbikùne.

Üçüncü sınıf: İleri gelenlerde ileri gelenler... (Bunlar: Mevt-i irâdîyi ihtiyâr edenler, iskaat-ı izâfât edenler, tamamiyle Hakda fânî olup, şeref-i likaaya nâil olanlardır.)

11 — Üläikelmukarrebùne.

İşte onlar, (o suadâ-i makbûlîn) her cemâati geçerek ilk cennete girenler (Hakka vâsıl olmuş yakînler)dir.

12 — Fiy cennàtin na'ıymi.

(Makarr-ı vahdete vâsıl olan o mukarrebîn, fânîyi bâkî ile değişen o vâsılûn; rûhânî ve cismânî nı'metlerle) Naıym cennetlerinde bulunacaklardır.

13 — Sülletün minel'evveliyne.

Evvelkilerden büyük bir cemâat. (Ehl-i inâyet.)

14 — Ve kaliylün minel'àhıriyne.

Sonrakilerden de az bir ümmet.

15 — Alâ sürürin mevdùnetin.

(O vâkıfînin hepsi; gaayelerinin nihâyeti olan cennetde) altından örülmüş, mücevherat işlenmiş tahtlar üzerinde,

16 — Mütteikiyne aleyḥà mütekàbiliyne.

Karşı karşıya kurulmuşlardır.

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾ بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ مِنْ
مَعِينٍ ﴿١٨﴾ لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزِفُونَ ﴿١٩﴾ وَفَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ
﴿٢٠﴾ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾ وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ
الْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا
تَأْثِيمًا ﴿٢٥﴾ إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾ وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ
﴿٢٧﴾ فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ ﴿٢٨﴾ وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ ﴿٢٩﴾ وَظِلٍّ مَمْدُودٍ ﴿٣٠﴾ وَمَاءٍ
مَسْكُوبٍ ﴿٣١﴾ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَا مَقْطُوعَةٍ
وَلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾ وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ ﴿٣٦﴾ إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنْشَاءً ﴿٣٥﴾
فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿٣٦﴾ عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾ ثُلَّةٌ
مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾ وَثُلَّةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾ وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابُ
الشِّمَالِ ﴿٤١﴾ فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾ وَظِلٍّ مِنْ يَحْمُومٍ ﴿٤٣﴾ لَا بَارِدٍ
وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَانُوا يُصِرُّونَ
عَلَى الْحِنْثِ الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾ وَكَانُوا يَقُولُونَ أَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا
وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾ أَوَآبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ إِنَّ
الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿٥٠﴾

17 — Yetûfü aleyhim vildànün muhalledùne.

(Etraflarında îmanlarının nûrundan hâlkolunmuş, a'mâl ve ahlâklariyle sûretlendirilmiş) ebedîliğe mazhar edilmiş evlâdlar onlara hizmetlerde bulunacaklar.

18 — Biekvàbin ve ebàriyka ve ke'sin min ma'ıynin.

(Ma'rifet, muhabbet kaynağından akan ulûm-ı ledünniyyeyi); dolu dolu kaplarla, ibriklerle, testilerle, (tahkik ve yakîn zevkıyle taşmış olduğu hâlde) içmeleri içün.

19 — Lâ yusadda'ùne anhà ve lâ yünzifùne.

Ki onların o şarabdan ne başları ağrıtılır, ne de sersem olurlar.

20 — Ve fàkihetin mimmà yetehayyerùne.

21 — Ve lahmi tayrin mimmà yeştehùne.

Beğendikleri meyvelerden, istedikleri kuş etlerinden (türlü türlü hakaaık ve meârif, rûhun telezzüz edeceği fâkiheler, meânî-i dekaaik) etraflarında dolaşdırılacak.

22 — Ve hùrün ıynün.

(Bu meyanda bakışı güzel, kara gözlü) hûrîler de vardır.

23 — Keemsàlillü'lüilmeknùni.

Saklı inci timsalleri gibi.

24 — Cezäen bimà kânù ya'melûne.

(Bunların hepsi imtihan mahalli olan dünyada, îmanlarında hiçbir sarsıntı yapmamalarına ve ahsen-i takvîm sırrına mazhar olan vech-i insânîlerini hak ve hakikatten gayri bir yere çevirmemelerine, hulâsa) işledikleri hayırlı, güzel amellere mü-

kâfat olmak içün (muktesebe-i mâ'neviyyelerine vücûd verilmiş, kendilerine nı'metler ihsân edilmişdir.)

25 — Lâ yesme'ùne fiyhà lağven velâ te'siymen.

Onlar (Hakkın cemâl ve celâl tecellîsiyle terbiye edilen o ehl-i edeb ve ehl-i tahkık), orada boş lâf, günâha âid kelâm, (gıybet, yalan) gibi şeyler işitmeyeceklerdir.

26 — İllâ kıylen selâmen selâmen.

(Ta'zim ve ikramla karşılanan o uğurlular, her tarafdan) yalnız bir kelâm işidecekler (o da): "Selâm, selâm"dır.

27 — Ve ashàbülyemiyni mä ashàbülyemiyni.

(O yümn ü kerâmet eshâbı, türlü türlü ta'zim ve tekrîm ile karşılanan) o uğurlular ne hoş halli uğurlulardır.

28 — Fiy sidrin mahdùdin.

Dal basdı kirazlar... dikensiz ağaçlar...

29 — Ve talhın mendùdin.

Dizilmiş muzlar içinde...

30 — Ve zıllin memdùdin.

Uzanmış, yayılmış gölgeler altında...

31 — Ve mäin meskûbin.

Çağlayan su başlarında.

32 — Ve fàkihetin kesiyretin.

33 — Lâ maktù'atin ve lâ memnù'atin.

Kesilip tükenmeyen, yasak da edilmeyen birçok meyveler arasında.

34 — Ve fürüşin merfû'atin.

Ve yüksek döşeklerde oturacaklar.

Âyet-i celîlelerden bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra, işârî ma'nâlarına nazar edecek olursak:

Cennet-i nefs içün yapılan a'mâl ve hasenatda hiçbir diken bulunmaz. Evet, ne minnet, ne ezâ, ne de riyâ dikeni... Bu hâli iktisâb eden kimseler; ruh ve kalblerinin ağaçlarının nûrdan sâyeleri altında, ma'rifet nehirleri başlarında bulunacaklar. Birçok hakikat meyveleri kendilerine ikrâm edilecek. Bu meyveler ne bitecek, ne tükenecek, ne de yasak edilecek. Ve ahlâk-ı hasenelerinden yapılmış olan yataklarda oturacaklar.

35 — İnnä enşe'nàhünne inşäen.

Biz Azîmüşşân kıyâmetde onların zevcelerini yeniden başka bir türlü (hüsn-i ânda hârikul'âde) hâlk edeceğiz.

36 — Fece'alnàhünne ebkâren.

37 — Uruben etràben.

Onları; bâkire (tebâyi' kirlerinden tertemiz, nûrânî, el dokunulmamış,) zevcelerine saygı ile düşkün, hep bir yaşıt (gençlik kemâli ânında, söz ve sohbetleri üstün birer şeydâ) kılacağız.

38 — Liashàbilyemiyni.

(Bunlar hep) Eshâb-ı Yemîn (uğurlular, kerîm olanlar) içün.

39 — Sülletün minel'evveliyne.

40 — Ve sülletün minel'àhıriyne.

Eshâb-ı Yemîn; sâir enbiyânın ümmetinden de ve ümmet-i Muhammed'den de azîm bir cemâat olarak bulunacakdır.*

* Eshâb-ı Yemîn'in Sâbikun'dan daha fazla olduğuna işâret vardır.

41 — Ve ashàbüşşimàli mä ashàbüşşimàli.

Eshâb-ı Şimâl; (seâdet-i ebedîsini, baht-ı sermedîsini imtihân âlemi olan şu dünya sahnesinde nefs-i emmâresinin en küçük bir rüzgârına satan şakîler, bâğîler, fâsıklar, o uğursuzlar da) ne kötü hâldedirler.

42 — Fiy semùmin ve hamiymin.

Onlar mesâmâtdan işleyen kızgın âteş içindedirler. (Dünyada mahlûkata nazar-ı hakaretle bakmalarının, sırf hissi lezzetlerinin, birçok fitnelerle, tuğyanla irtikâb etdikleri fenâlıklarının, cinâyetlerinin, rezâletlerinin, hayvânî şehvetlerinin karşılığı olan acı azâb içinde...) Evet, kaynar suda... (o su ki; insanlık âlemini inletmekden aldıkları lezzetlerinin mukabili olarak verilmişdir onlara.)

43 — Ve zıllin min yahmùmin.

(Tevhid sırrından zevk almayan o bedbahtlar, cehennemde) bir de kapkara dumandan bir gölge içinde bulunacaklardır.

44 — Lâ bàridin ve lâ keriymin.

O gölge (sâir gölgeler gibi değildir) ne serindir, ne de kerîm.

45 — İnnehüm kânù kable zàlike mütrefiyne.

Çünki onlar (dünyada gaflet şarâbiyle mest olan o şakîler, hem dâll, hem mudill olan o uğursuzlar, ihtirâsât-ı nefsâniyyenin, şehevât-ı tabi'iyyenin pençesinde kalan bu inadcılar); bundan evvel nâz u naîm içinde, şımarık bir vaz'ıyyetde yaşamışlardı.

46 — Ve kânù yusırrùne alelhınsil'azıymi.

O büyük günâh üzerinde (Allah'ı inkârda, O'nun ile azamet yarışına kalkışmada) ayak diriyorlar, ısrâr ediyorlar.

47 — Ve kânù yekùlûne eizà mitnà ve künnà türàben ve ızàmen einnà lemeb'ùsùne.

48 — Eve àbäünel'evvelûne.

(Ve kıyâmetin vuku'unu uzak görerek): "Acaba biz öldükden, bir toprak ve bir yığın çürümüş kemik oldukdan sonra hakikat dirilecek miyiz? Bizimle beraber evvelki ecdâdımız da dirilecek mi?" diyorlardı. (Bu sûretle mü'minlere karşı aralarında istihzâ ediyorlardı.)

49 — Kul innel'evveliyne vel'àhıriyne.

50 — Lemecmù'ùne ilâ miykàti yevmin ma'lùmin.

(Ey Peygamber-i Hak!) Onlara söyle: Elbette evvelkiler de, sonrakiler de Allah'ın kudret ve hikmetiyle, mev'ûd olan bir günün muayyen bir vaktinde muhakkak toplanacaklardır."

(Yetûfü...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ ﴿٥١﴾ لَآكِلُونَ مِن شَجَرٍ مِّن زَقُّومٍ
﴿٥٢﴾ فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٥٣﴾ فَشَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ﴿٥٤﴾
فَشَارِبُونَ شُرْبَ الْهِيمِ ﴿٥٥﴾ هَٰذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٥٦﴾ نَحْنُ
خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾ أَفَرَأَيْتُم مَّا تُمْنُونَ ﴿٥٨﴾
أَأَنتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾ نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ
وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦٠﴾ عَلَىٰ أَن نُّبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَنُنشِئَكُمْ
فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾
أَفَرَأَيْتُم مَّا تَحْرُثُونَ ﴿٦٣﴾ أَأَنتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ
﴿٦٤﴾ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾ إِنَّا لَمُغْرَمُونَ
﴿٦٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾ أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾ أَأَنتُمْ
أَنزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾ لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا
فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾ أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾ أَأَنتُمْ أَنشَأْتُمْ
شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ ﴿٧٢﴾ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً وَمَتَاعًا
لِّلْمُقْوِينَ ﴿٧٣﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾ فَلَا أُقْسِمُ
بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

51 — Sümme inneküm eyyüheddällûnelmükezzibùne.

Sonra hakikaten siz (bir dîvâna gelecek, şöyle bir hıtâb ile de karşılaşacaksınız): "Ey ebediyyeti inkâr edip, ikinci hayâta yalan deyip dalâletde kalanlar! Fâsık niyyetleriyle bu azâba lâyık olan câhiller!

52 — Leàkilûne min şecerin min zakkùmin.

53 — Femàliùne minhelbütùne.

Muhakkak ki (tabîat-ı süflînizden, ihtirâsât-ı nefsânînizden, hayvanî şehvetlerinizden vücud verilmiş olan) zakkum ağacından yiyeceksiniz. Öyle ki karınlarınızı hep ordan dolduracaksınız.

54 — Feşàribùne aleyhi minelhamiymi.

55 — Feşàribùne şürbelhiymi.

Üzerine de o kaynar sudan içeceksiniz. (Hem nasıl içeceksiniz!) İstiska illetine uğrayan develer gibi."

56 — Hàzà nüzülühüm yevmeddiyni.

(Zâlimin "eyvah", mazlûmun "oh" dediği) o din gününde onlara ilk ziyâfet işte bunlardır.

57 — Nahnü halaknàküm felevlâ tüsaddikùne.

Biz yaratdık sizi. (İsminiz yokdu, cisminiz yokdu, kendi kendinizi bilmezdiniz, muhîtiniz de varlığınızdan haberdar değildi, havl ü kuvvetimizle sizi izhâr etdik.) O halde neye tasdik etmiyorsunuz? Hâlâ inanmayacak mısınız?

58 — Efreeytüm mà tümnùne.

Gördünüz mü o menîyi? Rahimlere akıtdığınız menîye ne dersiniz?

59 — Eentüm tahlükùnehu em nahnülhàlikùne.

Onu siz mi (tesviye edilmiş, birçok amelleri kabûle müste'-id) insan sûretine getiriyorsunuz? Yoksa yaradanlar biz miyiz? (Bu kadar açık bedâyi'i gördükden sonra hâlâ ikinci hayâtı inkâr edecek misiniz?)

60 — Nahnü kaddernà beynekümülmevte ve mà nahnü bimesbùkıyne.

(İlmimizin ve kudret-i hikmetimizin iktizâsı) aranızda her biriniz için ölümü biz takdîr etdik. Ölümden kaçmak, veya vaktini değiştirmek sûretiyle bizi geçecek yokdur. (Ölümü öldüremezsiniz, kabrin kapısını kapayamazsınız. Nasıl takdîr etmişsek öyle tecellî eder.)

61 — Alä en nübeddile emsàleküm ve nünşieküm fiy mà lâ ta'lemùne.

Ve (sizin kılık ve kıyâfetlerinizi değiştirip) yerinize diğer benzerlerinizi getirmemiz ve sizi bilemeyeceğiniz bir yaradılışda ve sûretlerde tekrar peydâ etmeye gücümüz yeter.

62 — Ve lekad alimtümünneş'etel'ùlâ felevlä tezekkerùne.

Yakîn bir ilm ile herhâlde ilk yaradılışınızı (kudret-i sübhânîmizle neş'e-i ûlâda hâlk ve îcâd etdiğimizi, toprakdan nutfeye, nutfeden alâkaya, alâkadan mudgaya çevirdiğimizi) biliyorsunuz. O hâlde neye ikinci hilkatinizi düşünmüyorsunuz?

63 — Efereeytüm mä tahrüsùne.

(Ey müfrit müsrifler!) Söyleyiniz bakalım ekdiklerinize ne diyeceksiniz? Tohumu ekdiniz, gökdünüz?..

64 — Eentüm tezre'ùnehu em nahnüzzàri'ùne.

Onu bitiren (toprakdan dâne hâlinde çıkaran) siz misiniz? Yoksa bitirenler biz miyiz?

65 — Lev neşäü lece'alnàhü hutàmen fezaltüm tefekkehùne.

66 — İnnà lemuğremùne.

Eğer isteseydik muhakkak ki biz onları çör çöpe çevirir, saman kırıntısı yapardık da siz de esefler, hayretler içinde şaşırır, "çok ziyandayız" diye donakalırdınız.

67 — Bel nahnü mahrùmùne.

"Ekdiğimiz tohumu da alamadık, borçlara gark olduk, geçineceğimiz de yok, çok mahrum kaldık" derdiniz.

68 — Efereeytümülmäelleziy teşrebùne.

Şimdi gördünüz mü o içdiğiniz suyu? Ona ne dersiniz?

69 — Eentüm enzeltümùhü minelmüzni em nahnülmünzilûne.

Onu ak bulutdan indiren, o tatlı suyu akıtan siz misiniz? Yoksa (kemâl-i kudret ve kuvvetimiz, hükm ve hikmetimizle) indiren biz miyiz?

70 — Lev neşäü ce'alnàhü ücàcen felevlâ teşkürùne.

Dileseydik onu tuzlu, acı bir su yapardık.

(İsyanların çeşidlerini yapanlar! Küfr ü nisyân ile âlûde olanlar!) O hâlde neye şükretmiyorsunuz? (Hakka rücu' edip şükretsenize!..)

71 — Efereeytümünnàrelletiy tùrùne.

Gördünüz mü?.. O çakdığınız âteşe ne diyeceksiniz? (O âteş o ağacın neresinde gizlenmişdir?)

72 — Eentüm enşe'tüm şeceretehä em nahnülmünşiùne.

Onun ağacını siz mi yaratdınız? Yoksa yaradanlar biz miyiz?

73 — Nahnü ce'alnàhà tezkireten ve metà'an lilmukviyne.

Biz onu kalb gözü olanlar içün ba'se, neşre bir ibret, bir muhtıra kıldığımız gibi, sahrâda giden yolculara, çok ihtiyâc içinde olan fakirlere de bir intifa' ve bir kazanç vâsıtası yapdık.

Nazm-ı kerîmden bu ma'nâyı tahsîl etdikden sonra, mücmel bir enfüs ma'nâsı da tahsîl edecek olur isek: Şecere-i insânîdeki aklı size tenzîl eden siz misiniz, biz miyiz? Biz dileseydik onu yalnız geçinmek hususunda kullandırır, sırf dünya hayâtının tertîbi ile meşgul etdirirdik. O hâlde fikri harekete geçiren siz misiniz? Yoksa biz miyiz? Kişi, ezelî ahdi hatırlasın, ilmini, amelini ziyâde kılsın diye onu harekete geçiren biziz.

74 — Fesebbıh bismi rabbikel'azıymi.

O hâlde (bu nı'metleri dâima ihsân eden) Rabbini o büyük ismiyle tesbîh et. (Şân-ı azametini "Sübhâne rabbiyel azim" diyerek tebcîl et.)

İmdi Cenâb-ı Hak şân-ı azamet ve celâlini beyân içün tenezzülât-ı sübhânîsiyle tenezzül ediyor da bütün ibâdına karşı yemîn ediyor:

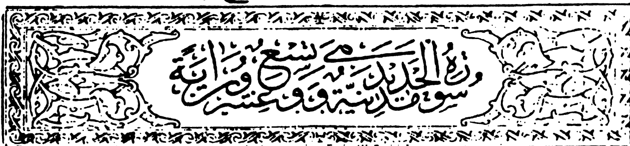
75 — Felä uksimü bimevàkı'ınnücùmi.

Hayır!.. Münkirlerin dedikleri gibi değil. O nücûmun mevkı'lerine kasem ederim.

76 — Ve innehu lekasemün lev ta'lemùne azıymün.

Ki hakikaten bu, eğer bilirseniz çok büyük bir yemindir.

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ ﴿٧٨﴾ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾ تَنْزِيلٌ
مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ أَفَبِهَٰذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ ﴿٨١﴾ وَتَجْعَلُونَ
رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿٨٢﴾ فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَ ﴿٨٣﴾ وَأَنْتُمْ حِينَئِذٍ
تَنْظُرُونَ ﴿٨٤﴾ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَٰكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾ فَلَوْلَا
إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿٨٦﴾ تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٧﴾
فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٨٨﴾ فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتُ نَعِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأَمَّا
إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩٠﴾ فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩١﴾ وَأَمَّا
إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ ﴿٩٢﴾ فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ ﴿٩٣﴾ وَتَصْلِيَةُ
جَحِيمٍ ﴿٩٤﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٩٥﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ لَهُ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ يُحْيِي وَيُمِيتُ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾ هُوَ الْأَوَّلُ
وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ ۖ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾

77 — İnnehu lekur'ànün keriymün.

(Küfr ile îmânı vâzıh şekilde ayıran) o kitab hakikaten bir Kur'an-ı Kerîm'dir. Hâmili içün ne kadar kerîm, ne kadar hayr u menfaati çokdur.

78 — Fiy kitàbin meknùnin.

Masun bir kitabdadır. (Zulmetin kesâfetiyle perdelenenlerin nazarından mahfuz ve mestur tutulur.)

79 — Lâ yemessühu illelmutahherùne.

Ona pâk olanlardan başkası temâs edemez.

(Taklidden, tahminden, evhamdan kurtulup, tertemiz abdest almadıkça, iskaat-ı izâfât ederek safâ-i tevhide vâsıl olmadıkça ona nasıl dokunulabilir?

Âyet-i celîleden bu ma'nâ tahsîl edildikden sonra, ma'nâ-i işârîsi önünde bir an huşu' ile duracak olursak:

Kur'an-ı Mübîn'in mahfazası, Semâ-i Lâhût'un yıldızları, Hakkın nazargâhı bulunan Mukarrebînin o, hududu olmayan kalblerine yemîn ediliyor ve Kur'an-ı Mübîn'in azameti, kerâmeti, hidâyete onunla kavuşulacağı i'lân ediliyor.

80 — Tenziylün min rabbil'àlemiyne.

O, Rabbül'âlemîn tarafından indirilmişdir.

81 — Efebihàzelhadiysi entüm müdhinùne.

(Ey inadcılar! Sayılı nefeslerini Hakdan uzak olarak tüketen hakikî müsrifler!) Şimdi bu kelâmımı hakir görerek, inkâra kalkarak kirletmek istiyorsunuz öyle mi? (Bu kadar açık beyânâtıma, bu sözüme yağ mı süreceksiniz?)

82 — Ve tec'alûne rizkaküm enneküm tükezzibùne.

Sizin Kur'an'daki nasîbiniz, payınız, yalnız onu inkâr mı olacak? Onda tekzîbinizi mi bulacaksınız? Ona cebhe almayı, ahkâmını inkâr etmeyi, emirlerini, nehiylerini beyenmemeyi, yalan saymayı kendinize rızk yapıyorsunuz.

83 — Felevlä izà beleğatilhulkùme.

84 — Ve entüm hıyneizin tenzurùne.

(Ey kuvvetleri küfr ü inaddan ibaret olan inadcı münkirler!) Haydi bakalım hayatdan azloldun emri gelip, can boğaza gelince o vakit siz görürsünüz. (Bakalım bu inkâra devam edebilecek misiniz?)

85 — Ve nahnü akrebü ileyhi minküm ve lâkin lâ tübsırùne.

Biz (o can çekişen dostunuza) sizden daha yakînizdir, fakat görmezsiniz.

Burada bir incelik söylemeden geçemeyeceğim: Ba'zıları Cenâb-ı Hakkın tenezzülât-ı sübhânîsiyle tenezzül ederek ferman buyurduğu bu yakınlığını "ilmen yakınlıkdır" diye te'vîl etmişlerdir. Fakat âyet-i celîlenin huzûrunda ihlâs ile durulup da "görmezsiniz" emrindeki inceliğin farkına varılacak olursa, buradaki yakınlık ilmi ile yakınlık olmayıp zât-ı sübhânîsi ile yakınlık olduğu pek âşikâr anlaşılır. Zîra ilm esasen görülmez. Eğer ilmen yakınlık olsaydı Cenâb-ı Hak "biz ona sizden yakînizdir velâkin siz görmezsiniz" diye buyurmazdı.

86 — Felevlä in küntüm ğayre mediyniyne.

87 — Terci'ùnehà in küntüm sàdikıyne.

(Benim yed-i kudret-i kahriyyemde ve hükm-i sübhânîmde olmadığınızı iddia ediyor, ikinci hayatda dîvânıma gelmeyeceğinize), ceza görmeyeceğinize îman etmiş de "dîne boyun eğmeyeceğiz" diye inâd ediyorsanız ve bu da'vânızdada sâdık-

sanız hadiseniz a!.. O canı boğazına gelen dostunuzun canını geri çevirseniz a! bakalım. (Ölümü çevirin de kul olmayın. Ne gezer... Ruh teslim edenin yanında bulunan sizler, acz içersinde kara kara bakarsınız, elinizden bir şey gelmez. Ölümü öldüremiyorsunuz o hâlde ceza da göreceksiniz. Fâide yok! Allahü teâlâ'nın hükm ü kudreti tahtında öyle âciz, öyle mahkûmsunuz ki cayır cayır hisab vereceksiniz.)

İmdi Cenâb-ı Hak o ölenin ölümden sonraki hâlini beyan buyuruyor.

88 — Feemmä in kâne minelmukarrebiyne.

89 — Ferevhun ve reyhànün ve cennetü na'ıymin.

O, canı geri dönmeyen kimse eğer Mukarrebînden (ârif-i billâh, kalbi Hakka tekarrüb etmiş, gönlü Hakka vâsıl olmuş ise –ki bunlar insân içün en yüksek vasıflardır)– artık râhatlık, güzel kokular ve Cennet-i Na'ıym (onundur). (Bûy-i Rahmânı koklamış, makaam-ı mahmûd'u temâşâya mazhar olmuş, hiç kederi olmayan bir seâdete kavuşmuşdur.)

90 — Ve emmä in kâne min eshàbilyemiyni.

91 — Feselâmün leke min ashàbilyemiyni.

Rûhunu teslim eden o kimse şâyed Eshâb-ı Yemînden (ya'ni hayatında Haksız bir zerre olmadığını basîreti ile görmüş, gönlüyle duymuş, kalblere Allah ve Resûlullah muhabbetinin karargâhını kurmuş, âh almamış, bu ibtilâ âleminden öylece geçmiş kimselerden) ise; (Ey Peygamber-i Hak!) Onlardan yana selâmetde ol, korkma! (Onlar uğurlulardandır.) Uğurlular tarafından sana selâm var, selâm.

92 — Ve emmä in kâne minelmükezzibiyneddälliyne.

93 — Fenüzülün min hamiymin.

Eğer ölü; nefsinin karanlığında kalıp şekaavet-i ezeliyye eshâbından, Allah ve Resûlullah düşmânı ve dîni yalan sayıp dalâletde kalanlardan ise; (dünyadaki zevk u safâsının karşılığı olarak) ona da kaynar sudan ziyâfeti verilir.

94 — Ve tasliyetü cahıymin.

Ve tathirhâne-i küfr olan cehenneme atılır, yaslanacağı yer cahîm olur.

95 — İnne hàzà lehüve hakkulyakıyni.

İşte (üç sınıfın farkını belli ederek haklarındaki muameleyi bildiren) bu beyan; hiç şübhesiz kat'î ve hakikatdir.

96 — Fesebbıh bismi rabbikel'azıymi.

Artık Rabbini o büyük adıyla tesbîh et.

Dikkatle nazar edilecek olursa, bu sûre-i kerîmenin, kendisinden evvel gelen Sûre-i Rahmân ile çok kuvvetli bir bağlantısı vardır. Ya'ni bu sûre-i celîlenin Sûre-i Rahmân'ı tafsîl etdiği âşikâr görülür.

Sûre-i celîlede kısaca: İnkâr bırakılıp îmâna teşvik ediliyor, tav'an îman etmeyenlerin bir gün gelip kerhen îman edecekleri bildiriliyor, fakat îmân-ı ye'sin, ceza muayene edildikden sonra kabûlün fâidesi olmayacağı anlatılıyor, kudret elden gitmeden, ferdâ-i meâd içün zâd u zahîre toplanılması îzâh ediliyor.

—

سورة الحديد

Sûre-i Hadiyd

"Sûre-i Hadîd"in Medenî olduğunu söyleyenler olmuş ise de cumhûrun beyânına göre doğrusu Mekkîdir. Maamâfih içinde Medenî olan âyetler bulunduğunda da ihtilâf yokdur.

Âyetleri : Yirmi dokuz
Kelimeleri : Beş yüz kırk dört
Harfleri : Bin dört yüz yetmiş dörtdür.

بسم الله الرحمن الرحيم

Zâhir ve bâtın her şey'i "Hayy" isminin tecellîsinin iktizâsiyle izhâr eden, cûd ü ihsâniyle geniş rahmetine onları mazhar kılan, havâss-ı ibâdını fezâ-i tevhide îsâl eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Sebbeha lillâhi mà fiyssemàvàti vel'ardı ve hüvel'aziyzülhakiymü.

(Ehad, vâhid, ferd, samed, kayyûmiyyetiyle müstakil, bekaa ile müteferrid olan) Allah'ı semâvâtda ve arz'da olan her şey tesbîh etmekdedir. (Ulviyyât ve süfliyyâtda her ne varsa O'nu vahdet-i zâtına münâfi olan nekaaisden tenzîh etmekdedir.)

(Onu nasıl tesbîh, ta'zîm etmezler?)

O öyle azîz, her emrine gaalib, kaadir, muktedir, hâlkında, îcâdında, izhârında öyle hakîmdir.

2 — Lehu mülküssemàvàti vel'ardı yuhyiy ve yümiytü ve hüve alâ külli şey'in kadiyrün.

Semâvâtın ve arz'ın mülkü, hâkimiyyeti O'nundur. (Mülkünde, melekûtunda O tasarruf eder.) Hem diriltir, hem öldürür. (Her şey O'nun irâde ve ihtiyâriyle olur.) Hem O Sübhânehû Teâlâ her şey'e kaadirdir. Kudret-i tâmme O'nundur. O'nun ilm-i huzûrunun hâricinde bir şey yokdur.

Mülk ü melekûtunda tasarrufa nasıl kaadir olmaz?

3 — Hüvel'evvelü vel'àhırü vezzàhirü velbàtınü ve hüve bikülli şey'in aliymün.

Evvel O'dur: Vücudde, tahakkukda sâbık, ezelî, sermedî O'dur. Kezâ âhir de O'dur: Ebedî, dâim O'dur. İntihâdan münezzehdir. Zâhir de O'dur: Şehâdetde, ayanda, nazar-ı hakikatde hep O'dur. Kezâ Bâtın da O'dur: Vücudde O'ndan gayrı kalacak yokdur. Hem O her şey'e alîmdir.

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ
عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ
وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ
٤ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ٥ يُولِجُ اللَّيْلَ
فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ٦
آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلَفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ
آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ٧ وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ٨ هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ٩ وَمَا لَكُمْ
أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولَٰئِكَ أَعْظَمُ
دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ
الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ١٠ مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ
قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ ١١

4 — Hüvelleziy halekassemàvàti vel'arda fiy sittetî eyyàmin sümmestevà alel'arşi ya'lemü mà yelicü fiyl'ardı ve mà yahrücü minhà ve mà yenzilü minessemäi ve mà ya'-rücü fiyhà ve hüve me'aküm eyne mà küntüm vallàhü bimà ta'melûne basıyrün.

O, (o Sübhânehû Teâlâdır ki); semâvât ve arz'ı altı günde yaratdı. Sonra arş üzerine şânı ile istivâ buyurdu. O, ilm-i huzûriyle yere gireni ve ondan çıkanı, semâdan ineni ve ona yükseleni hepsini bilir. Ve her nerede olursanız olun (ittihad ve hulûl yoluyla olmaksızın) sizinle beraberdir. Hem bütün varlığınızı muhît olan Allah her ne yaparsanız görür.

5 — Lehu mülküssemàvàti vel'ardı ve ilellàhi türce'ul'ümùrü.

Bütün semâvâtın ve arz'ın mülkü ve saltanatı O'nundur. (Onlardaki tasarruf, îcâd etme, i'dâm etme, iâde etme, tekrar ba's etme, O'nundur.) Bütün işler ancak Allah'a döndürülür.

6 — Yùlicülleyle fiynnehàri ve yùlicünnehàre fiylleyli ve hüve aliymün bizàtissudùri.

O geceyi gündüzün içerisine sokar, gündüzü de gecenin içine katar. (Yaz günleri uzundur, geceleri kısadır, kış günleri kısadır, geceleri uzundur. Hep bunlar, hayat sâhiblerinin umûr-ı maaşlarının muhâfazası içün hikmet ve maslahat iktizâsı Kudretin bir tecellîsidir.) Ezcümle O, bütün sînelerin künhünü bilir. İsti'dad ve kaabiliyyetinizde olanları ve olacakları siz bilmezden evvel bilir. Serâir, zamâir ve hafâyâya muttali'dir.

7 — Âminù billâhi ve resùlihî ve enfikù mimmà ce'aleküm müstahlefiyne fiyhi felleziyne àmenù minküm ve enfekù lehüm ecrün kebiyrün.

(Bütün mesâlihinize hakkıyla muttali' olan) Allah'a ve (O'nun tarafından sizin irşâdınız içün meb'ûs olan) Resûlüne

îman, inkıyad ve itâat edin. Îman ve itâat etdikden sonra, emr-i İlâhîsinin iktizâsı sizi kendine nâib kılıp tasarruf hakkı verdiği mallardan infâk edin. (Bâhusus emr-i infakda nefisleriniz temizlenir, muzahrafât-ı fâniyyeden âgâh olur, ihtirâsât-ı nefsâniyye hastalığına tutulmaz, teslim ve rızâ makaamına terfi' edersiniz.) İçinizden ihlâs ile îmân edip de o îmânlarının iktizâsı bütün işlerinde ve ahlâkında o îmânın tecellîsini gösterenleriniz, o zevk ile riyâsız, menn ü ezâ altında bırakmaksızın infak eyleyenleriniz içün azîm bir ecr vardır. (Ondan da a'lâ ecr olmaz.)

8 — Ve mà leküm lâ tü'minùne billâhi verresùlü yed'ùküm litü'minù birabbiküm ve kad ehaze miysàkaküm in küntüm mü'miniyne.

Bâhusus peygamberlerin ekmeli, ınd-ı sübhânîden gelen vahy ü ilhâm iktizâsiyle sizi Rabbinize îman etmeniz içün da'vet edip dururken size ne oluyor da ehad, vâhid, ferd, samed, itâat ve îmâna lâyık olan) Allah'a îman etmiyorsunuz? Hâlbuki Allah bu hususda mebde'-i fıtratınızda sizden mîsak almışdı. Eğer mîsaka inanıyorsanız, şimdi sizi o îmandan ne men'ediyor? Hemen îmâna girin.

9 — Hüvelleziy yünezzilü alâ abdihi àyàtin beyyinàtin liyuhriceküm minezzulümàti ilennùri ve innallàhe biküm lereùfün rahıymün.

O hakîm ü alîm olan Sübhânehû Teâlâ; (makaam-ı fazl u cûdundan), sizi zulmetlerden nûra çıkarsın içün kuluna (Peygamber-i Hak olan Muhammed sallâllahü aleyhi ve selleme; ücretsiz, külfetsiz, minnetsiz) açık açık âyetler indiriyor.

Ey mükellefler! Biliniz ki: Allah size çok re'fetli ve merhametlidir. (Sizin cehl karanlıklarından yakîn nûruna çıkmaklığınızı irâde ediyor, öyle âtıfetlidir.)

10 — Ve màleküm ellâ tünfikù fiy sebiylillâhi ve lillâhi miyràsüssemàvàti vel'ardı lâ yesteviy minküm men enfe-

ka min kablilfethı ve kàtele üläike a'zamü dereceten minelleziyne enfekù min ba'dü ve kàtelù ve küllen ve'-adallàhülhusnà vallàhü bimà ta'melùne habiyrün.

Hem hangi şey sizi infakdan men'ediyor? Allah yolunda neye infak etmiyorsunuz? (Hakikatde her şey O'nundur. Beşer memlûk bizâtihî, mâlik bil'arazdır. Mal, mâlûllahdır. O'nun malıyla O'nun rızâsını neye taleb etmez, emirlerine neye imtisâl etmezsiniz?) Semâvâtın ve arzın mîrâsı; bizâtihî ganî, mezâhir ve masnûâtından müstağnî olan Allah'ındır. (Herkes ölecek, hepsi O'na kalacak.) İçinizde fetihden evvel (din uğrunda, nefsinin hayrını ayağının altına alarak) infak edip çarpışanlarınız diğerlerine müsâvî olmaz. O süedâ-i münfikùn indallah dereceleri, makamları i'tibariyle müslümanlar galebe edip, dîn-i celîl-i İslâm bâtıla karşı şanlı zaferini gösterdikden sonra infak edip çarpışanlardan daha büyükdür. Bununla beraber Allah, bütün Müslümanlara (sa'y ve ictihadları, dîne ve hissiyyât-ı dîniyyeye olan aşkları nisbetinde) en güzel olanı (derece-i ulyâyı, azîm sevabları) va'detmişdir. Kullarının bütün serâirine muttali' olan Allah, sizin bütün amellerinizden, ahvâlinizden, her ne yaparsanız yapdıklarınızdan hakkıyla haberdardır.

11 — Men zelleziy yukridullàhe kardan hasenen feyüdà'ıfehu lehu ve lehu ecrün keriymün.

Kimdir o kimse ki Allah'a bir karz-ı hasen (riyâsız, ezâsız, minnetsiz, seve seve, gönül hoşluğu) ile ödünç verecek? Allah (da) onu ona (ve haleflerine) kat kat veriversin. Bununla beraber ona çok değerli bir mükâfat da vardır.

(Hüvelleziy...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

يوم ترى المؤمنين والمؤمنات يسعى نورهم بين أيديهم وبأيمانهم
بشراكم اليوم جنات تجري من تحتها الأنهار خالدين فيها ذلك
هو الفوز العظيم ﴿١٢﴾ يوم يقول المنافقون والمنافقات
للذين آمنوا انظرونا نقتبس من نوركم قيل ارجعوا وراءكم
فالتمسوا نورا فضرب بينهم بسور له باب باطنه فيه الرحمة
وظاهره من قبله العذاب ﴿١٣﴾ ينادونهم ألم نكن معكم قالوا بلى
ولكنكم فتنتم أنفسكم وتربصتم وارتبتم وغرتكم
الأماني حتى جاء أمر الله وغركم بالله الغرور ﴿١٤﴾ فاليوم لا يؤخذ
منكم فدية ولا من الذين كفروا مأواكم النار هي مولاكم وبئس
المصير ﴿١٥﴾ ألم يأن للذين آمنوا أن تخشع قلوبهم لذكر الله وما
نزل من الحق ولا يكونوا كالذين أوتوا الكتاب من قبل فطال
عليهم الأمد فقست قلوبهم وكثير منهم فاسقون
﴿١٦﴾ اعلموا أن الله يحيي الأرض بعد موتها قد بينا لكم الآيات
لعلكم تعقلون ﴿١٧﴾ إن المصدقين والمصدقات وأقرضوا
الله قرضا حسنا يضاعف لهم ولهم أجر كريم ﴿١٨﴾

12 — Yevme terelmü'miniyne velmü'minàti yes'à nùrühüm beyne eydiyhim ve bieymànihim büşràkümülyevme cennàtün tecriy min tahtihel'enhàrü hàlidiyne fiyhà zàlike hüvelfevzül'azıymü.

(Ey görüşü mu'teber!) O gün; ihlâs ile îman etmiş olan o mü'minleri ve mü'mineleri görürsün ki: Îman ve irfanlarının nurları, önlerinde ve sağlarında (onları cennete götürmek üzere) koşuyor. (Mülâki oldukları melekler onlara): "Bugün sizin müjdeniz, içlerinde ebedî kalacağınız altlarından ırmaklar akan cennetlerdir" (derler). İşte bu, büyük murâda ermenin tâ kendisidir.

13 — Yevme yekùlülmünàfikùne velmünàfikàtü lilleziyne àmenünzurûnà naktebis min nûriküm kıylerci'û veräeküm feltemisù nùren feduribe beynehüm bisùrin lehu bàbün bàtınühu fiyhirrahmetü ve zàhirühu min kıbelihil'azàbü.

O gün o münâfık erkekler ve münâfık kadınlar (o, bâtılı hak şeklinde göstermeye çalışan içi başka, dışı başka iki yüzlüler); (nurları önlerinden, sağlarından koşan) o îman edenlere şöyle diyecekler: (Ey ehl-i îman! Ey süedâ-i makbûlîn! Bize iltifât ediniz, bakınız ki (zulmet-i şedîde içindeyiz) nurunuzdan bir parça ışık alalım." Hak tarafından onlara tevbih yoluyla: "Arkanıza (dünyaya) dönün de mişkât-ı nübüvvetden bir nur araşdırın. (Biliniz ki: Bu nurun iktibâsı ancak dâr-ı ibret ve dâr-ı gurûr olan dünya sahnesinde olur, Dâr-ı huzûr ve Dârüssürûr'da olmaz)" denilecek. Bu fermân-ı sübhânîden sonra mü'minlerin nûru ile münâfıkların arasına bir sur çekilecek. O sûr'un bir de kapısı var. O kapının iç tarafı mü'minlerden tarafa açık, rahmet onda. Kapının dışında ise (Sübhânehu teâlâ'nın muntakim isminin iktizası) azâb vardır.

14 — Yünädùnehüm elem neküm me'aküm kàlù belâ ve lâkinneküm feentüm enfüseküm ve terabbastüm ver-

tebtüm ve ğarretkümül'emàniyyü hattà cäe emrullàhi ve ğarreküm billâhilğarûrü.

Münâfıklar; mü'minlerle aralarında sûr çekilip zulmet ve azabda mahrum kalınca onlara mütedarrıâne şöyle bağırışırlar: "Biz dünyada sizlerle beraber değil miydik?" Mü'minler şöyle cevab verirler: "Evet beraberdik, fakat sizler kendi kendinize, kendi nefislerinize fitne yapdınız, mihnete sokdunuz, bizim mahrûmiyyetimizi gözetlediniz, dinde şübheye düşdünüz. (Şekk, şübhe, nifak u şikak içinde yaşadınız. Fâsid hüviyetler, bâtıl re'ylerle ömrünüzü tüketdiniz.) Tâ Allah'ın, "hayatdan azloldun" emri gelinceye kadar kuruntular sizi aldatdı. Allah'a karşı sizi mağrur yapdı, mağrur; o aldatıcı dünya.

15 — Felyevme lâ yü'hazü minküm fidyetün ve lâ minelleziyne keferù me'vàkümünnàrü hiye mevlâküm ve bi'-selmasıyrü.

İşte bugün ki (bütün serâir meydâna çıkar, ey münâfıklar!) Ne sizden, ne de o küfredenlerden azabdan tahlîsınız içün artık fidye kabûl edilmez. Bugün hepinizin sığınacağınız yer (mahall-i rücu') nârdır. Lâyığınız da odur. Ona gidiş de ne fenâdır.

16 — Elem ye'ni lilleziyne àmenù en tahşe'a kulûbühüm lizikrillâhi ve mà nezele minelhakkı velâ yekûnù kelleziyne ùtülkitàbe bin kablü fetàle aleyhimül'emedü fekaset kulûbühüm ve kesiyrün minhüm fàsikùne.

O îman edenlere vakti gelmedi mi ki? (Îman ve irfânın kabları olan) kalbleri; (ehad, vâhıd, ferd, samed olan) Allah'ı ve tevhid yolunu beyân içün nâzil olan hak kitâbı yâd ile, huşu' ile coşsun artık? (O kitabdaki emirleri, nehiyleri hem kabûl, hem tahsîn etmek zevkı ile yaşasınlar, zâhirlerini onunla tehzîb, bâtınlarını onun rumûz ve işârâtıyla tasfiye etsinler de Hak ve hakikatden gayrısından iltifatlarını kessinler) ve bundan evvel kendilerine kitab verilmiş de, sonra üzerlerinden zamanın

uzamasiyle (kendileriyle peygamberlerinin arasının uzamasiyle) kalbleri katılaşmış (önlerinde o kitab bulunduğu hâlde, kalbleri kaskatı kesildiğinden onunla amel etmeyen) ümmetler gibi olmasınlar. (Onların ekserîsine kitabları fâide vermemişdir.) Onlardan birçoğu dînden çıkmış fâsıklardır.

17 — I'lemû ennallàhe yuhyiyl'arda ba'de mevtihà kad beyyennä lekümül'àyàti le'alleküm ta'kılûne.

(Ey müminler!) İyi biliniz ki: Allah arz'a kurudukdan sonra tâze hayat, can verir. (Kullarının fıtrî isti'dad ve kaabiliyyetlerine muttali' olan Allah, arâzî-i isti'dâdınızı meârif, mükâşefat, müşâhedat suları ile cehl ü gaflet ölümünden sonra diriltir.) İşte size âyetleri apaçık beyân etdik, tâ ki aklınız ersin.

18 — İnnelmusaddikıyne velmusaddikàti ve akredullàhe kardan hasenen yüdà'afü lehüm ve lehüm ecrün keriymün.

Sadaka veren erkekler ile sadaka veren kadınlar, ve Allah'a gönül hoşluğu ile, menn ü ezâsız, sırf rızâ-i İlâhî'yi tahsîl içün karz-ı hasenle ödünç verenler yok mu? Hiç şübhesiz Allah onların verdiklerini kat kat verecek. Hem onlara âhiretde pek hoş bir ecr vardır.

(Yevme terelmü'miniyne...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖۤ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصِّدِّيْقُوْنَ ۖ
وَالشُّهَدَآءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ لَهُمْ اَجْرُهُمْ وَنُوْرُهُمْ ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا
وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ۠ ﴿١٩﴾ اِعْلَمُوْٓا اَنَّمَا الْحَيٰوةُ
الدُّنْيَا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ وَّزِيْنَةٌ وَّتَفَاخُرٌۢ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِى الْاَمْوَالِ
وَالْاَوْلَادِ ؕ كَمَثَلِ غَيْثٍ اَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهٗ ثُمَّ يَهِيْجُ فَتَرٰىهُ
مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُوْنُ حُطَامًا ؕ وَفِى الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ۙ
وَّمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٌ ؕ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا مَتَاعُ
الْغُرُوْرِ ﴿٢٠﴾ سَابِقُوْٓا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ
السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ۙ اُعِدَّتْ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ ؕ ذٰلِكَ
فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٢١﴾
مَآ اَصَابَ مِنْ مُّصِيْبَةٍ فِى الْاَرْضِ وَلَا فِىْٓ اَنْفُسِكُمْ اِلَّا فِىْ كِتٰبٍ
مِّنْ قَبْلِ اَنْ نَّبْرَاَهَا ؕ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ۚ ﴿٢٢﴾ لِّكَيْلَا
تَاْسَوْا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوْا بِمَآ اٰتٰىكُمْ ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ
كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرِ ۙ ﴿٢٣﴾ الَّذِيْنَ يَبْخَلُوْنَ وَيَاْمُرُوْنَ النَّاسَ
بِالْبُخْلِ ؕ وَمَنْ يَّتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِىُّ الْحَمِيْدُ ﴿٢٤﴾

19 — Velleziyne âmenù billâhi ve rüsülihî ülâike hümüssıddiykùne veşşühedâü ınde rabbihim lehüm ecrühüm ve nùrühüm velleziyne keferù ve kezzebù biàyâtinà ülâike ashàbülcahıymi.

Onlar ki Allah'a ve Resûlüne îman ederler, işte o süedâ-i makbûlîn, Rablerinin ındinde sözleri dosdoğru olanlar, Hak ve hakikat içün şehâdetde bulunanlar (ınd-i sübhânîde likaa-i kerîmi mütâleada müstağrak kalanlar)dır. Onların hem ecirleri, hem nurları vardır. Vahdet-i zâtımızı inkâr, âyetlerimizi tekzîb edenlere gelince: İşte o inadcı, merdûd şakîler de cehennem eshâbıdır.

20 — I'lemû ennemelhayàtüddünyà le'ıbün ve lehvün ve ziynetün ve tefàhurün beyneküm ve tekâsürün fiyl'-emvàli vel'evlâdi kemeseli ğaysin a'cebelküffàre nebàtühu sümme yehiycü feteràhü musferren sümme yekûnü hutàmen ve fiyl'àhıreti azàbün şediydün ve mağfiretün minellàhi ve rıdvànün ve melhayàtüddünyä illâ metà'ulğurùri.

(Ey ibret alan eshâb-ı teklîf!) Biliniz ki dünyâ hayâtı bir oyun, (hayât-ı ebediyyeye nazaran) bir eğlence, bir süs, biribirinize karşı bir öğünüşdür. Malda, câh'da, servetde, evlâdda, (siyâdet, hisab ve nesebde) bir çoğalışdır. (Evet bu arzular peşinde sayılı nefesi tüketmekden ibaretdir ki onu şeytan ziynetlendirir.) Bu neye benzer? Bir yağmur temsîli gibi ki: Bitirdiği ot ekincilerin hoşuna gitmiş, imrendirmişdir, (çokluğundan, nedâretinden, kesâfetinden dolayı.) Sonra (bir âfet gelip o nebat) kurur da sen onu sapsarı bir hâle getirilmiş görürsün. Daha sonra da o çörçöp olur. (O nezâhatden, nedâretden hiçbir eser kalmamışdır. İşte dünyâya aldanan ehl-i gaflet içün de) âhiretde şiddetli bir azab vardır. (Dünyada gaafil olmayanlara, geliş ve gidişdeki gaayeyi duyup ebedî hayâtı içün çalışanlara da âhiretde o şiddetli azab karşılığı) Allah'dan bir mağfiret ve rıdvan vardır. Dünyâ hayâtı, bir gurur meta'ından başka bir şey değildir.

21 — Sàbikù ilâ mağfiretin min rabbiküm ve cennetin arduhà ke'ardissemäi vel'ardı ü'ıddet lilleziyne àmenù billâhi ve rüsülihi zälike fadlullàhi yü'tiyhi men yeşä'ü vallàhü zülfadlil'azıymi.

Siz Rabbinizden mağfirete ve genişliği; arzla semâ'nın genişliği kadar olan, Allah'a ve Resûllerine îman edenler içün hazırlanmış bulunan cennete ulaşmak içün yarış yapıp kazanın. O, Allah'ın hiçbir şey sebketmeksizin mahz-ı fazl-ı sübhânîsidir ki onu dilediğine verir. Allah, çok büyük fazl u inâyet sâhibidir.

22 — Mä esàbe min musıybetin fiyl'ardı ve lâ fiy en füsiküm illâ fiy kitàbin min kabli en nebreehà inne zälike alellàhi yesiyrün.

Gerek arz üzerinde, gerek kendi nefsinizde başınıza bir musıybet gelmez ki; bizim onu fi'le çıkarmazdan evvel o, bir kitabda yazılı olmasın. Hiç şübhesiz bu husus; kaadir ü muktedir, bütün makdûrâtı üzerine gaalib olan Allah'a göre kolaydır.

23 — Likeylâ te'sev alâ mà fàteküm ve lâ tefrahù bimä àtàküm vallàhü lâ yühıbbü külle muhtàlin fehùrin.

Allah bunu şunun içün yazmışdır ki: Elinizden çıkana tasalanmayasınız, (kaybetdiğinizden gam yemeyesiniz), O'nun size verdiği ile de sevinmeyesiniz, (şımarmayasınız, güvenmeyesiniz, kibr ü nuhveti hâl edinmeyesiniz.) Allah kendini görenleri, kibr edenleri, kendine güvenenleri, kendini beyenenleri topyekûn sevmez.

24 — Elleziyne yebhalûne ve ye'mürùnennàse bilbuhli ve men yetevelle feinnallàhe hüvelğaniyyülhamiydü.

O kimseler ki hem kendileri hasislik ederler,* hem halka da

---

* Bu hasîslik mâlen de, ilmen de, aklen de olur. Parası vardır; infakda bulunmaz. İlmi vardır; ta'lîm etmez, neşr-i ilm yapmaz, ahlâk-ı peygamberîyi anlatmaz. Aklı vardır; halka yol göstermek istemez.

hasislik, cimrilik emrederler. Her kim (Hak ve hakikatden, hayra sarfetmekden) yüz çevirirse (varsın çevirsin, O'nun nı'metlerine şükretmez, yerli yerine sarfetmezse varsın etmesin). Sübhânehû teâlâ'ya zararı olmaz, O'nun ulüvvü şânından bir şey eksilmez. Zîra O'nun zâtı, kullarının tâatından da, infâkından da, keẓâ isyan ve küfrânından da ganîdir. O, zâtında hamd olunmuşdur.

(Velleziyne ämenù...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ
وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ۖ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ
بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ
بِالْغَيْبِ ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا
وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ ۖ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ ۖ
وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِمْ بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا
بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ
اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا
عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا ۖ
فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ ۖ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ
كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۚ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٨﴾ لِئَلَّا يَعْلَمَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَلَّا
يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ ۙ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ
يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

25 — Lekad erselnà rüsülenà bilbeyyinàti ve enzelnà me'ahümülkitàbe velmiyzàne liyekùmennàsü bilkıstı ve enzelnelhadiyde fiyhi be'sün şediydün ve menàfi'u linnàsi ve liya'lemallàhü men yensurühu ve rüsülehu bilğaybi innallàhe kaviyyün aziyzün.

Celâlim hakkı içün biz (makaam-ı cûdumuzdan) kullarımızı hidâyet ve irşâd içün açık mûcizeler, beyyinelerle peygamberlerimizi gönderdik ve beraberlerinde de (vahdet-i zâtımıza, kemâlât-ı esmâ ve sıfâtımıza delâlet eden) kitâbı, kezâ adâlet mîzânını indirdik ki; insanlar gaflet ve nisyânı terkederek dosdoğru yürüsünler, adâletle tutunsunlar diye. Kezâ biz bir de demiri indirdik. Onda hem şiddetli bir sertlik (onun şiddeti âsileri yola getirebilir) hem de insanlar içün başka menfaatlar da vardır. Allah, (resûlleriyle beraber kitab ve mîzan indirmişdir; tâ ki kendisine, dînine ve resûllerine gıyâbında (görmeden) yardım edenleri belli etsin, ayırd etsin içün. Binâen'aleyh (Sübhânehû teâlâ'nın bu inzâl ve îsâli kulları içün bir ibtilâ ve imtihandır. Ya'ni bunlar hep belli olsun da ecr-i mesûbâta lâyık olanlar kâm alsınlar içündür. Yoksa Sübhânehû teâlâ zâtında iânet ve nusratdan münezzehdir. Allah'a yardım; hissiyyât-ı dîniyye ile mücehhez olarak Hakkın hukukunu muhâfaza hususunda çalışmakdır.)

Envâ'-ı in'âm ve intikam sâhibi, kaadir ü muktedir olan Allah, muhakkak helâk edeceğini helâk etmeyi murâd etdiği vakitde kavîdir. Bütün takdirlerinde yardımcısız, gaalibdir.

26 — Ve lekad erselnä nûhan ve ibràhiyme ve ce'alnà fiy zürriyyetihimennübüvvete velkitàbe feminhüm mühtedin ve kesiyrün minhüm fàsikùne.

Hem azametim hakkı içün biz, (kavimleri hak ve hakikatden inhırâf edip şirke bulaşdıkları, putlara tapdıkları vakit) Nûh'u ve İbrâhîm'i gönderdik. Ve zürriyyetlerinde de nübüvvet ve kitâbı karar kıldık. (Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an'ı). Öyle

iken zürriyyetlerinden az bir kısmı hidâyeti kabûl etdi, doğru yolu buldu. Çokları ise cadde-i adâletden çıkmış fâsıklardır.

27 — Sümme kaffeynà alä àsàrihim birüsülinà ve kaffeynà bi'ıysebni meryeme ve àteynàhül'inciyle ve ce'alnà fiy kulûbilleziynettebe'ùhü re'feten ve rahmeten ve rehbàniyyetenibtede'ùhà mà ketebnàhà aleyhim illebtiğäe rıdvànillâhi femà re'avhà hakka ri'àyetihà feàteynelleziyne àmenù minhüm ecrehüm ve kesiyrün minhüm fàsikùne.

Onların inkırâzından sonra (kitablarla, suhûf ile, enva'-ı âyât ve mu'cizât ile) arkalarından resûllerimizle ta'kîb etdik. Meryem'in oğlu Îsâ'yı da ardı sıra gönderdik. Ve ona İncil'i verdik. (Rûhu'l-kuds ile de te'yîd etdik.) (Kemâl-i saffetinden ve necâbetinden) ona tâbi' olanların, îman edenlerin ve dîni ile tedeyyün edenlerin kalblerinde bir rikkat, bir merhamet yaratdık. Onlar rehbâniyyet ibda' etdiler. (İbâdetde mübâlâğa etmeyi, kendi kendilerine çekilip bir kenarda ibâdet etmeyi kendileri ortaya koydular.) Biz onu üzerlerine farz kılmadık. Onlar ancak Allah'ın rızâsını elde etmek aşkıyla rehbâniyyeti ibda' etdiler. (Tarafımızdan onlara böyle bir ruhsat, bir vahyy yokdu.) Sonra da onun ahkâmına hakkı ile riâyet etmediler. (Kitablarının iktizâsı en büyük i'tikad etmeleri lâzım gelene i'tikad etmediler, zulmen inkâr etdiler. Cehl ü inâd ile Muhammed aleyhissalâtü vesselâm'ı tanımadılar.) Biz de içlerinden (Muhammed aleyhisselâm'a) îman etmiş olanların îman ve amellerinin ecrlerini kat kat verdik. Fakat çokları (Hazret-i Muhammed aleyhissalâtü vesselâmı) inkâr etmeleri dolayısiyle dinden çıkmış fâsıklardır.

28 — Yâ eyyühelleziyne âmenüttekullahe ve âminû biresùlihî yü'tiküm kifleyni min rahmetihî ve yec'al leküm nùren temşûne bihî ve yağfir leküm vallàhü ğafùrün rahıymün.

Ey îman edenler! Ehad, vâhid, ferd, samed, gayyûr olan Allah'ın emrine muhâlefetden korkunuz. Ve ınd-i sübhânîsinden tevhîd-i zâtîyi beyâne, sizleri zulmetden nûra çıkarmaya gelen Peygamber Muhammed (sallâllahü aleyhi ve sellem)'e îman edin ki; sizlere (Ekmelerrüsül'e îman etmeniz dolayısiyle) öz rahmetinden iki nasîb versin. (Nasîbin biri: Hazret-i Muhammed aleyhissalâtü vesselâm'dan evvel gelen enbiyâya olan îmânınızın karşılığı, biri de: Hazret-i Muhammed'e olan îmânınızın karşılığı.) Ve sizin içün (Resûl-i Ekreminin mişkât-ı nübüvvetinden) bir nûr bahşeylesin ki onunla râh-ı hak ve hakikatde yürüyesiniz. Hem de sizi Habîbinin bereketiyle mağfiret buyursun, günahlarınızı ötbas etsin. Alîm, hakîm, ferd, samed olan Allah gafûrdur; kullarının günahlarını örter, bağışlar. Rahıymdir; onların ihlâs ile yapdıkları tevbelerini kabûl eder.

29 — Liellâ ya'leme ehlülkitàbi ellâ yakdirùne alâ şey'in min fadlillâhi ve ennelfadle biyedillâhi yü'tiyhi men yeşâ'ü vallàhü zülfadlil'azıymi.

Tâ ki Ehl-i Kitab yakînen şunu bilsinler: Allah'ın fadlından, inâyetinde hiçbir şey'e onlar güç yetiremezler ve yine yakînen bilsinler ki: Fadl, in'âm-ı âm, ihsân-ı tâm Allah'ın elindedir. (Milkinde, melekûtunda istiklâl-i tâm ile tasarruf, irâde ve ihtiyar O'nundur. Her şey O'nun kabza-i kudretinde, hükm ve hikmetinin altındadır.) İrâde ve ihtiyâriyle onu dilediğine verir. Ve Allah çok büyük bir inâyet sâhibidir, bâhusus kullarından erbâb-ı inâyete karşı.

—

سُورَةُ المُجَادَلَةِ

Sûre-i Mücâdele

"Mücâdele" yâhud "Mücâdile" Sûresi* Medenîdir. Ba'zılarına göre bir kısmı Mekkîdir, bir kısmı Medenîdir. Buna "Kad semi'a" Sûresi dahi denilir.

Âyetleri : Yirmi iki
Kelimeleri : Dört yüz doksan üç
Harfleri : Bin dokuz yüz doksan ikidir.

---

* İki kırâet de câizdir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ
يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿١﴾ الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ
مَا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا
مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ
مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا ذَٰلِكُمْ
تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣﴾ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ
مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ
مِسْكِينًا ذَٰلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
كُبِتُوا كَمَا كُبِتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ
وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ
بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٦﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Muhsinînin kalblerine kemâlât-ı sübhânîsiyle tecellî eden, ihlâs ile dinde onları muvaffak kılan, o muvaffakıyetle Hakka vâsıl eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Kad semi'allàhü kavlelletiy tücàdilüke fiy zevcihà ve teştekïy ilellàhi vallàhü yesme'u tehàvürekümà innallàhe semiy'un basıyrün.

(Ey Ekmelerrüsül!) Kullarının hâcâtına alîm olan, ihlâs ile yapılan münâcatlara cevab veren Allah, zevci hakkında sana mürâcaat edip mücâdele eden ve Allah'a da arz-ı şikâyet eden kadının sözlerini, duâsını işitdi, işitdi. Allah karşılıklı sözlerinizi dinliyordu. Çünki kazâya ve serâire alîm olan Allah, kullarının sözlerini hakkıyla işitici, hâl ve niyyetlerini görücüdür.

Bu âyet-i celîlerin nüzûlüne sebeb olan hâtun: Ensâr-ı kirâmdan (Evs ibni Sâmit radıyallahü anh)'in zevcesi (Havle binti Sa'lebe)dir.

Hâdise şöyle olmuşdur:

Evs ibni Sâmit (radıyallahü anh) ihtiyarlamış, ihtiyarlık sâikasıyla biraz da titizlenmişdi. Bir gün Havle binti Sa'lebe kendilerinden bir şey istemişler, o da öfkelenip "Sen bana annemin sırtı gibisin" deyivermişdi –ki buna "zıhar" ta'bîr olunur.– Câhiliyye örf ve âdetinde bir adam karısına bu sözü söylediği zaman o kadın ona haram olur, bir daha alamazdı. Bu hâdise üzerine Havle binti Sa'lebe (radıyallahü anhâ) Resûlûllah'a gitdi: "Yâ

Resûlâllah! Zevcim Evs ibni Sâmit beni aldığında ben genç ve rağbete lâyık bir kimse idim, şimdi beni anası gibi kıldı, kimsesiz bırakıverdi. Size iltica' ediyorum, ayrılmamak çârelerini sizden bekliyorum" dedi. Resûl-i Zîşân: "Şimdiye kadar bu hususda hiçbir şey ile emrolunmadım, fakat ona harâm olmuşsunuzdur" buyurdu. Havle binti Sa'lebe: "Aman yâ Resûlâllah, yavrularım var, aramızı bulunuz, merhamet buyurunuz, çocuklar mâsum, merhamet olunacak çağdalar, onları ona bıraksam bakılmazlar, kendim alsam aç kalırlar, vallahi talâk lâfzını da zikretmedi, kurbânın olayım nazar-ı akdesinle bak" diye tekrar mücâdele etdi. Resûl-i Zîşân yine: "Harâm olmuşsun" diye tekrâr etdiler. Havle binti Sa'lebe (radıyallahü anhâ) bunun üzerine alîm, halîm olan Allah'a mütedarrıâne, hâşiâne yalvarmaya başladı. "Allahım! Peygamberinin lisânına zevcimle aramı bulması husûsunda bir vahyy indir, mâsum yavrularıma merhamet et" diye ağlıyor, oradan ayrılmıyordu. Nihayet taraf-ı sübhânîden niyaz kabûl edildi, bu âyetler indi.

2 — Elleziyne yüzàhirùne minküm min nisäihim mà hünne ümmehàtihim in ümmehàtühüm illelläiy velednehüm ve innehüm leyekùlûne münkeren minelkavli ve zùren ve innallàhe le'afüvvün ğafùrün.

İçinizden zıhâr ile (husûmet göstererek "sen annemin sırtına benziyorsun" demek sûretiyle) kadınlarından ayrılmaya kalkışan kimseler bilmelidirler ki: Kadınları hakikatde onların anaları değildir. Onların anaları ancak kendilerini doğurmuş olanlardır. (Bir de şerîatın tahrîm kıldığı süt anneler ve Resûl-i Zîşân Efendimizin ezvâc-ı tâhirâtı olan Ümmühât-ül-mü'minîn hazerâtıdır.) Onlar şiddet-i ifratlarından dolayı şer'an merdûd olan çirkin, asılsız, münâsebetsiz ve yalan söz söylüyorlar. Maamâfih kullarının zamâirine ve niyyetlerine muttali' olan Allah, zıhardan tevbe edenleri afveder. Mağfireti çok olduğunda şübhe yokdur, kefâretle günahları mağfiret eder.

3 — Velleziyne yüzàhirùne min nisäihim sümme ye'ùdùne limà kàlû fetahriyrü rekabetin min kabli en yetemässà zàliküm tù'azùne bihî vallàhü bi mà ta'melûne habiyrün.

Kadınlarından zıhâr ile ayrılmağa kalkıp da sonra sözlerini geri alacak olanlar ikisi yakınlık etmeden evvel bir kul âzâd etsinler. İşte bu size bir öğütdür. Bütün a'mâl ve ahvâlinizi murâkabe eden Allah, bütün amellerinizden ve niyyetlerinizden ve her ne yaparsanız yapdıklarınızdan hakkıyla haberdardır.

4 — Femen lem yecid fesıyàmü şehreyni mütetàbi'ayni min kabli en yetemässà femen lem yestetı' feıt'àmü sittiyne miskiynen zàlike litü'minù billâhi ve resùlihî ve tilke hudùdullàhi ve lilkâfiriyne azàbün eliymün.

Fakat her kim kul bulamazsa, (ya'ni kul âzâd etmeye muktedir olamazsa) ikisi temâs etmezden evvel (zıhâr kefâreti olarak) iki ay birbiri ardınca oruc tutsun. Buna da gücü yetmezse (hastalık veya bir başka ma'ziret dolayısiyle) altmış yoksulu, düşmüşü doyursun. İşte (keffâretdeki bu hafifletme, ya'ni köle âzâd etmek, iki ay oruc tutmak, altmış miskini it'âm etmek) Allah'a îman, Resûlünü tasdik etmekde olduğunuz içündür. Bu zikredilen hudud, Allah'ın çizdiği hududdur. (Hâlinizi ıslah eder, bâtıl re'ylerinizden, fâsid hüviyyetlerinizden sizi kurtarır, salâha kavuşdurur.) Ve biliniz ki: Kâfirler (hudûd-ı İlâhînin hâricine çıkanlar, ahkâm-ı şer'ıyyeyi inkâr edenler) içün elîm bir azab vardır.

5 — İnnelleziyne yühäddùnallàhe ve resùlehu kübitù kemà kübitelleziyne min kablihim ve kad enzelnä àyàtin beyyinàtin ve lilkâfiriyne azàbün mühiynün.

Allah'a ve Resûlûllah'a cebhe alanlar, Allah'ın çizdiği hudûdu tanımayanlar, Resûlüne muhâlefet edenler, onlarla azamet yarışına kalkanlar muhakkak çarpıldılar. Tıpkı ümem-i mâziyyenin kâfirlerinin çarpıldıkları gibi.

(Nasıl çarpılmazlar?)

(Hâlbuki ahlâklarının, hâllerinin, bütün tavırlarının ıslâhı içün) biz onlara açık açık âyetler, mu'cizeler de indirmişdik. (İnâd etdiler, îmânı nefsâniyyet mes'elesi yapdılar, kabûl etmediler, inkâr etdiler, tekzîb etdiler. Servetlerine, riyâsetlerine güvenen) o kâfirler içün acıklı, hakaretli bir azab vardır. (O izzetler zillete, o kibr ü nuhvetler lâ'nete, tard'a tebdîl olacakdır.)

6 — Yevme yeb'asühümullàhü cemiy'an feyünebbiühüm bimà amilû ahsàhullàhü ve nesùhü vallàhü alâ külli şey'in şehiydün.

(Ey Ekmelerrüsül! Beyan buyur): Bir gün gelecek ki; o gün Allah onları diriltecek ve bütün yapdıklarını teşhîr ederek onlara haber verecek. Allah onların yapdıklarını bir bir saymış, onlar ise bunu unutmuşlardır. Allah, ulûhiyyetinin iktizâsı her şey'e hakkıyla şâhiddir.

(Kad semi'allàhü...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِن نَّجْوَىٰ ثَلَاثَةٍ
إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَىٰ مِن ذَٰلِكَ
وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَىٰ ثُمَّ
يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَاجَوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ
الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ
فِي أَنفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ يَصْلَوْنَهَا
فَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا
بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا النَّجْوَىٰ مِنَ الشَّيْطَانِ
لِيَحْزُنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا
قِيلَ انشُزُوا فَانشُزُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ
أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

7 — Elem tere ennallàhe ya'lemü mà fiyssemàvàti ve mà fiyl'ardı mà yekùnü min necvà selâsetin illâ hüve rà-bi'uhüm ve lâ hamsetin illâ hüve sàdisühüm ve lä ednà min zàlike ve lä eksere illâ hüve me'ahüm eyne mà kâ-nû sümme yünebbiühüm bimà amilû yevmelkıyàmeti innallàhe bikülli şey'in aliymün.

(Bütün mezâhir ve masnûatındaki şehâdetini nasıl uzak görebilirsiniz?)

(Ey görüşü mu'teber!) Görmez misin ki: Allah, (ilm-i huzûriyle) semâvâtda ve arzda (kâinat-ı ulviyye ve süfliyyede, her ikisinde külliyyâtiyle, cüz'iyyâtiyle, mahsûsâtiyle, ma'kulâtiyle) ne varsa hepsini bilir. Üç kişi gizli konuşmaz ki mutlak O dördüncüleri olmasın. Beş kişi gizli konuşmaz ki mutlak altıncıları kendi olmasın. Gerek bundan daha az olsun, gerek daha çok olsun, her nerede olurlarsa olsunlar mutlak Allah onlarla beraberdir. (Teklif zamânı bitip, imtihan sahnesi inkıraz buldukdan) sonra kıyâmet gününde Allah bütün yapdıklarını kendilerine haber verecek. Haberiniz olsun ki: Olmuş ve olacağa muttali' olan Allah, ilm-i huzûru ile her şey'i hakkıyle bilir.

8 — Elem tere ilelleziyne nühù aninnecvà sümme ye'ùdùne limà nühù anhü ve yetenàcevne bil'ismi vel'udvàni ve ma'sıyetirresùli ve izà càüke hayyevke bimà lem yü-hayyike bihillâhü ve yekùlûne fiy enfüsihim levlâ yü'-azzibünallàhü bimà nekùlü hasbühüm cehennemü yas-levnehà febi'selmasıyrü.

(Ey Ekmelerrüsül!) Bakmaz mısın, dikkat etmiyor musun şu münâfıklara ki: Meclis-i Resûlûllahda gizli konuşmakdan, (aralarında gözle, kaşla işaretde bulunmaklıkdan) nehyedildiler de, sonra yine onlar ısrar ve mükâbere ile nehyolundukları şey'e dönerek: Günah, düşmanlık, hadd-i şer' hakkında, Peygambere isyan, onu tekzîb ondan i'raz etmeklik husûsunda fısıldaşıyorlar, gizli gizli konuşuyorlar. (Adâlete karşı düşman kesiliyor-

lar!). Yanına geldikleri vakit de Ey Ekmelerrüsül! Bunlar (nifaklarının, şiddet-i gayz ve kinlerinin îcâbı), Allah'ın sana vermediği selâmla selâm veriyorlar. (Esselâmu aleyk: "Sana Allah selâmet versin" yerine "Essâmu aleyk: Allah sana ölüm versin" diyorlar.) Kendi kendilerine de istihzâ ile: "Muhammed (sallâllahü aleyhi ve sellem) eğer peygamber ise, bu söylediklerimizle Allah bizi çarpmayacak mıydı? Ta'zîb etmeyecek miydi?" diyorlar. Onlara cehennem yeter. Ona yaslanacaklar, onun âteşiyle yanacaklar. Orası ne fenâ uğrak, ne fenâ âkıbetdir.

9 — Yä eyyühelleziyne àmenù izà tenàceytüm felâ tetenàcev bil'ismi vel'udvàni ve ma'sıyetirresùli ve tenàcev bilbirri vettekvà vettekullàhelleziy ileyhi tuhşerùne.

Ey îman edenler! Sizler biribirinizle fısıldaşdığınız, gizli konuşduğunuz vakit, (o eşkıyâ-i merdûdîn gibi) günah, düşmanlık ve peygambere isyan husûsunda fısıldaşmayın. Envâ'-ı hayr ve takvâ husûsunda konuşun. Ve huzûrunda toplanacağınız muntakim ve gayyur olan Allah'dan korkun. (Allah'ın haram kıldığı şeylerden sakının. Bâhusus Resûlûllah'a karşı dikkatli olun. Zîra O'na karşı gelmek, enva'-i husran ve hırmanı mucib olur.)

10 — İnnemennecvà mineşşeytàni liyahzünelleziyne àmenù ve leyse bidärrihim şey'en illâ biiznillâhi ve alellàhi felyetevekkelilmü'minùne.

(Günah, udvan, Resûle karşı isyan husûsunda) o gizli konuşmalar, fiskoslar ancak şeytandandır. Bu da îman etmiş olanları mahzûn etmek içündür. Hâlbuki şeytânın ilkaatının eseriyle münâfıkların yapdıkları Allah'ın izni ve irâdesi olmaksızın mü'minlere hiçbir şeyle zarar verecek değildir. Artık mü'minler, (bütün kullarının murâkıbı ve muhâfızı olan) Allah'a kalblerini bağlasınlar, bütün hallerini O'na tefvîz etsinler.

11 — Yä eyyühelleziyne àmenù izà kıyle leküm tefessehù fiylmecàlisi fefsehù yefsehıllâhü leküm ve izà kıylenşüzù fenşüzù yerfe'ıllâhülleziyne àmenù minküm velleziyne ùtül'ılme derecàtin vallàhü bimà ta'melûne habiyrün.

Ey inananlar! Sizlere meclislerde: "Genişleyin, yer verin" denildiği zaman; (îman ve irfânınızdan meydâna gelen ahlâk-ı hasenenizin iktizâsı o izdiham ve kalabalıkda) genişleyiverin, yer verin ki Allah da size genişlik versin. "Kalkın" denildiği zaman da kalkın ki Allah içinizden îman edenlerle, bilhâssa sâhib-i ilm olanlarınızın derecelerini yükseltecekdir. Çünki zamirlerinize ve kalblerinize muttali' olan Allah, her ne yaparsanız hakkıyla haberdardır.

(Elem tere...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ
صَدَقَةً ذَٰلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ وَأَطْهَرُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
﴿١٢﴾ أَأَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذْ لَمْ تَفْعَلُوا
وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا
غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ
يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
﴿١٥﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ
مُهِينٌ ﴿١٦﴾ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا
فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ أَلَا إِنَّهُمْ
هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٨﴾ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنْسَاهُمْ ذِكْرَ
اللَّهِ أُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ
﴿١٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿٢٠﴾
كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢١﴾

12 — Yä eyyühelleziyne àmenù izà nàceytümürresùle fekaddimù beyne yedey necvàküm sadekaten zàlike hayrün leküm ve atherü fein lem tecidù feinnallàhe ğafùrün rahıymün.

Ey (hakkıyla) îman edenler! Resûl-i Zîşâna gizli ma'rûzatda bulunmak istediğiniz zaman; (Allah'a îmânınızın ve O'nun Resûlünü tasdikınızın iktizâsı) münâcâtınızdan ve hâcâtınızdan önce (Allah'ın fakirlerine) bir sadaka takdîm ediniz. (İşte Resûlullah muhabbetiyle yapılan bu tasadduk sizin (dünyânız ve âhiretiniz) içün hem bir hayr, hem de daha ziyâde bir temizlikdir. (Sizi günahlarınızdan temizlemeye sebeb olur.) Fakat fakr u zarûretinizden dolayı tasadduk edemez, tasadduk edecek bir şey bulamazsanız, kasdınız ve niyyetlerinizi bilen Allah, bu husûsu yapamadığınızdan dolayı sizi muâhaze etmez, gafûrdur, rahıymdir.

13 — Eeşfaktüm en tükaddimù beyne yedey necvàküm sadekàtin feiz lem tef'alû ve tàballàhü aleyküm feekıymussalâte ve àtüzzekâte ve etıy'ullàhe ve resùlehu vallàhü habiyrün bimà ta'melûne.

Ya!.. Resûlûllah'a gizli ma'rûzatda bulunmazdan evvel sadakalar takdîm etmekden çekiniyor musunuz? Fakra düşmekden korkdunuz mu? Emrolunanı işlemediniz. (Kemâl-i muhabbet o sadakayı mûcib idi, bunu yapamadınız.) Bu hâlinizi, nedâmet etmeden evvel Allah afvetdi, tevbe lûtfetdi. Artık hiç olmazsa farz olan namazlarınızı vakitlerinde kılınız, takdîr edilmiş, farz olan zekâtlarınızı mallarınızdan veriniz. İhlâs ile Allah'a ve Resûlüne itâat ediniz. Allah sizin yapdıklarınızdan haberdardır.

14 — Elem tere ilelleziyne tevellev kavmen ğadıballàhü aleyhim mà hüm minküm ve lâ minhüm ve yahlifùne alelkezibi ve hüm ya'lemûne.

(Ey Ekmelerrüsül!) Münâfıkları görüyor musun? Onlar ki; Allah'ın gadab etmiş olduğu, hışmına uğratdığı kimseleri dost edinmişler yardıklık etmektedirler.

Ey mü'minler! O münâfıklar ne sizdendirler, ne onlardan. Bile bile onlar ("Müslümânız" diye) yalan yere yemîn ederler.

15 — E'addallàhü lehüm azàben şediyden innehüm säe mà kânù ya'melùne.

Onların bütün aḥvâlini murâkabe eden Allah, onlar içün şiddetli bir azab hazırladı. O ehl-i nifaka, ehl-i şirke yardımda ısrâr ederek, bununla beraber mü'minlerle de kardeşmiş gibi görünerek ne fenâ işler yapıyorlar.

16 — İttehazù eymànehüm cünneten fesaddù an sebiylillâhi felehüm azàbün mühiynün.

Onlar "Müslümânız" diye etdikleri yeminlerini siper yapdılar, mal ve canlarına kalkan edindiler de, hâlkı Allah yolundan men'etdiler, gazâlarından alakoydular. Onlar içün şiddetli, hakaretli bir azab vardır.

17 — Len tuğniye anhüm emvàlühüm ve lä evlâdühüm minallàhi şey'en üläike ashàbünnàri hüm fiyhà hàlidùne.

Onları o azabdan ne malları, ne evlâdları kurtaramaz. Hiçbir sûretle Allah'ın azâbından hiçbir şey savamazlar. Onlar eshâb-ı nârdır, onun içinde ebedî kalacaklardır.

18 — Yevme yeb'asühümullàhü cemiy'an feyahlifùne lehu kemà yahlifùne leküm ve yahsebùne ennehüm alâ şey'in elä innehüm hümülkâzibùne.

(İhyâ, imâte, ibda' ve irâdeye kaadir, muktedir olan) Allah, o gün onların cümlesini diriltecek, toplayacak da onlar

şimdi size yalan yere yemîn etdikleri gibi, O'nun huzûrunda da öyle ("Müslümânız" diye) yemîn edecekler. Ve bu yemîn ile bir şey kazanıyoruz zannedecekler. Âgâh olun ki: İşte onlar hep o koyu yalancılardır.

19 — İstahveze aleyhimüşşeytànü feensàhüm zikrallàhi üläike hızbüşşeytàni elä inne hızbeşşeytàni hümülhà-sirùne.

Şeytan onlara gaalib gelmiş, üzerlerine isti'lâ etmişdir. Artık o, bunlara Allah'ı düşünmeyi bile unutdurmuşdur. Onlar şeytânın hızbi, etbâ'ı, askeri, tarafdarıdırlar. Âgâh olun ki: Şeytânın tarafdarı olanlar da hep husrâna düşenlerdir.

20 — İnnelleziyne yühäddùnallàhe ve resùlehu üläike fiyl'-ezelliyne.

Allah ve Resûlünü düşman tutanlar, hudûdullahı tecâvuz edenler, Allah ile azamet yarışına kalkanlar, kendilerini O'nun gadabına siper edenler; kalbleri mühürlenmiş, gözlerine perde çekilmiş, azâb-ı elîme mazhar olmuş alçaklar içindedirler.

21 — Keteballàhü leağlibenne ene ve rüsüliy innallàhe kaviyyün aziyzün.

Alîm, hakîm olan Allah, kazâ-i levhınde: "Azametim hakkı içün ben ve ınd-i sübhânîmden gönderdiğim bütün Resûllerim elbette gaalibiz" diye yazdı. Elbette Allah kavîdir, azîzdir.

İmdi Cenâb-ı Hak sübhânehû teâlâ, bütün mü'minîn ve muvahhidîne va'z ve tezkir yoluyla ferman buyuruyor:

22 — Lâ tecidü kavmen yü'minùne billâhi velyevmil'àhıri yüväddùne men häddallàhe ve resùlehu ve lev kânû àbäehüm ev ebnäehüm ev ıhvànehüm ev aşiyretehüm üläike ketebe fiy kulûbihimül'iymàne ve eyyedehüm

birùhın minhü ve yüdhılühüm cennàtin tecriy min tahtihel'enhàrü hàlidiyne fiyhà radıyallàhü anhüm ve radù anhü üläike hızbullàhi elä inne hızballàhi hümülmüflihùne.

Hiçbir kavm bulamazsın; hem Allah'a, hem de âhirete îman etsin, sonra da Allah'a ve Resûlüne düşman olanlara karşı muhabbet göstersin, sevişsin. (Nasıl olur? Hiç îman sevgisiyle küfre muhabbet birleşebilir mi?) Velev ki onlar (Allah'a ve Resûlüne düşman olanlar); bunların babaları, velev evlâdları, velev kardeşleri, velev soyu sopu, hemşehrileri, aşîretleri olsalar bile. (Kat'iyyen sevişemezler. Zîra onların îmanları yalnız lisanlarında değildir.) Onlar o kimselerdir ki, Cenâb-ı Hak o saîdlerin kalblerine kudret-i sübhânîsiyle îmânı yazmış ve kendilerini tarafından bir rûh (nûr-ı Muhammedî) ile te'yid buyurmuşdur. (O nur, Allah ve Resûlünün düşmânının muhabbetini ve dostluğunu o kalblere sokmaz.) Ve Cenâb-ı Hak onları daimî kalmak üzere altlarından ırmaklar akar cennetlere koyacakdır. (Sarây-ı vücudlarının tahtından ma'rifet-i İlâhiyye nehirleri akarak orada ebedî olarak kalacaklardır.) Öyle ebedî kalacaklar ki; Allah onlardan râzı ve hoşnud, onlar da Allah'dan râzı ve hoşnud olarak. İşte onlar Allah'ın hızbidirler. Âgâh olsun ki: Felâha erenler de hep Allah'ın hızbinde olanlardır.

—

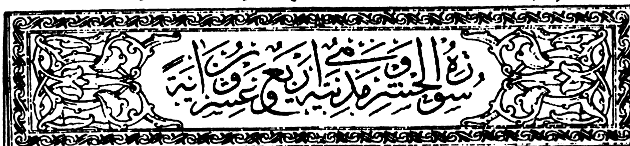
سُورَةُ الحَشْرِ

Sûre-i Haşr

"Haşr" Sûresi Medenîdir.

Âyetleri : Yirmi dört
Kelimeleri : Dört yüz kırk beş
Harfleri : Bin beş yüz otuzdur.

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ
أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
عَنْهُ أُولَٰئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ هُوَ
الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ
الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ
مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ
الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا
يَا أُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ
لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Zâhirde ve bâtında her vâr olanı hikmet-i sübhânîsi ile vâr eden, bütün mezâhirinde "Rahmân" ismiyle tecellî eden, onları fıtrat-ı asliyyelerine iade ve irca' eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Sebbeha lillâhi mà fiyssemàvàti ve mà fiyl'ardı ve hüvel'aziyzülhakiymü.

Semâvât ve arz'da bulunan bütün mahlûkat (tav'an ve rağbeten) Allah'ı tesbîh etmektedirler. (Onun Zât-ı Sübhânîsine lâyık bir sûretde mezâhir O'nu tenzîh ederler.)

(Nasıl tenzîh etmezler ki?)

O, bizâtihî azîz, ef'âlinde hakîmdir.

2 — Hüvelleziy ahrecelleziyne keferû min ehlilkitàbi min diyàrihim lievvelilhaşri mà zanentüm en yahrücù ve zannù ennehüm màni'atühüm husùnühüm minallàhi feetàhümullàhü min haysü lem yahtesibù ve kazefe fiy kulûbihimürru'be yuhribùne büyùtehüm bieydiyhim ve eydiylmü'minîyne fa'tebirù yä ülil'ebsàri.

O Allahü Azîmüşşân ki (izzetinin ve hikmetinin iktizâsı) Ehl-i kitabdan o, Allah ve Resûlüne küfredenleri, müfsid ve müsrifleri, ilk sürgünde toplayıp diyarlarından çıkarandır.* Ey mü'minler! Siz onların diyarlarından çıkacaklarını zannetmişdi-

---

* Bunlar Medîne yakınından toplanarak sevk olundular.

niz. Onlar da kal'alarının, istihkâmlarının Allah'ın azâbından hakikaten kendilerini koruyacağını zann etdiler. (Kendi şiddet ve şevketlerine güveniyorlardı.) Fakat müntekım ve gayyûr olan Allah, onları hisâb etmedikleri, hâtırlarına getirmedikleri, hiç beklemedikleri bir yerden bastırdı. (Kal'aları, istihkâmları; Allah'ın buyurultusunda, azâbın hulûl ve nüzûlünde onlara fâide vermedi.) O (bastırma) bunların kalblerinin içine dehşetli korku düşürdü. Öyle ki evlerini bir tarafdan kendi elleri, diğer tarafdan da mü'minlerin elleriyle harâb ediyorlardı.

İşte ey ülül'elbâb! Ey basîret eshâbı! Ey kalbi açık kimseler! İbret alınız!

3 — Ve levlä en keteballàhü aleyhimülceläe le'azzebehüm fiyddünyà ve lehüm fiyl'àhıreti azàbünnàri.

Eğer Allah onların üstüne sürgünlüğü yazmamış (evvelden takdîr etmemiş olsaydı) bile, onları dünya denilen bu imtihan sahnesinde katl ve yağma ile tecziye edecek, azâb edecekdi. Bunun ile beraber, âhiretde onlar içün ateş azâbı da vardır.

ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ ۖ وَمَن يُشَاقِّ اللّٰهَ فَإِنَّ اللّٰهَ
شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾ مَا قَطَعْتُم مِّن لِّينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً
عَلَىٰ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللّٰهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾ وَمَا أَفَاءَ اللّٰهُ عَلَىٰ
رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ
يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ ۚ وَاللّٰهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾
مَا أَفَاءَ اللّٰهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلّٰهِ وَلِلرَّسُولِ
وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ
دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنكُمْ ۚ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا
نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانتَهُوا ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۖ إِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾
لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ
فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا وَيَنصُرُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ ۚ أُولٰئِكَ
هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ
مِن قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ
حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ
خَصَاصَةٌ ۚ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

4 — Zàlike biennehüm şäkkullàhe ve resùlehu ve men yüşäkkıllâhe feinnallàhe şediydül'ıkàbi.

Onların bu azâba lâyık olmalarının sebebi şudur: Çünki onlar hakikaten Allah'dan ve Peygamberden ayrıldılar, emrine muhâlefet etdiler, hükmünün hâricine çıkdılar, (Allah ile azamet yarışına kalkdılar.) Her kim de Allah'dan ve Peygamberden ayrılmağa kalkışırsa hiç şübhe yok Allah, şedîd azablıdır.

5 — Mà kata'tüm min liynetin ev terektümùhà käimeten alä usùlihà febiiznillâhi ve liyuhziyelfàsikıyne.

Ey mü'minler! Hurma ağaçlarından herhangi bir hurma ağacını kesdiniz veya köklerinde dikili olarak bırakdınızsa, her ikisi; alîm, hakîm olan Allah'ın izniyle, O'nun emri, O'nun hükmüyledir. Kesilmelerini emretmesi: O fâsıkların sadırlarını daraltmak, perîşân ve rüsvây etmek içündür. (Bu hâl, ahdi bozmakla işledikleri fıska cezâdır.)

6 — Ve mä efäallàhü alâ resùlihî minhüm femä evceftüm aleyhi min haylin ve lâ rikâbin ve lâkinnallàhe yüsellitu rüsülehu alâ men yeşä'ü vallàhü alâ külli şey'in kadiyrün.

Ey mü'minler! Allah'ın onlardan (Benî Nadır'ın emvâlinden, akarından) Resûlüne ihsân ettiği fey'e (tahvil buyurduğu mala) gelince: Siz bunun üzerine ne ata, ne deveye binip koşmadınız. (Burası sulhan feth olundu, kavgasız, kıtâlsiz ele geçdi.)* Velâkin müntekım ve gayyûr olan Allah, peygamberlerini ba'zan dilediği kimseler üzerine musallat kılar, (onların kalblerine kıtâlsiz, harbsiz korku verir, hezîmete uğratır.) Kaadir ve muktedir olan Allah, her şey'e hakkıyla kaadirdir. (Düşmanını istediği gibi kahreder, dostlarına istediği gibi nusrat eder.)

---

* Kavgasız, kıtâlsiz ele geçen mala "fey'", kavga ile geçene de "ganimet" denir.

7 — Mä efäallàhü alâ resùlihî min ehlilkurà felillâhi ve lirresùli ve liziylkurbà velyetàmà velmesàkiyni vebnissebiyli key lâ yekûne dùleten beynel'ağniyäi minküm ve mä àtàkümürresùlü fekuzùhü ve mà nehàküm anhü fentehù vettekullàhe innallàhe şediydül'ıkàbi.

(Mukaatelesiz, harbsiz, galebe ve isti'lâ ile) Allah'ın, kasabalarda sâkin olan ahâliden Resûlüne verdiği fey' de: Allah, Resûlü, karâbet sâhibi, yetimler, miskinler ve yolda kalanlar içündür. Tâ ki (bu mallar) içinizden zenginler arasında (âdet-i câhiliyyede olduğu gibi) elden ele dolaşan bir devlet olmasın. Bir de (taraf-ı sübhânîmden niyâbeten gönderilen) Peygamber size ne emir verirse mücâdelesiz onu tutun, onunla beraber sizi her neden nehy ederse ondan da (ısrarsız) sakının, emrine muhâlefetden çekinin, Allah'ın intikaamından korkun. Zîra kaadir, muktedir olan Allah, hiç şübhesiz muhalefet edenler hakkında şedîdül'ıkabdır.

8 — Lilfükaräilmühàciriyn-elleziyne uhricù min diyàrihim ve emvàlihim yebteğùne fadlen minallâhi ve rıdvànen ve yensurùnallàhe ve resùlehu üläike hümüssàdikùne.

O mallardan bir kısmı o fukarâ muhâcirler (makaam-ı kazâ ve makaam-ı teslîme lâyık olanlar) içündür ki (müşrikler tarafından) yurdlarından ve mallarından çıkarıldılar, (her şeylerini terketdiler) Allah'dan bir fadl ve hoşnudluk ararlar. Ve Allah'a ve Resûlüne hizmet ve dînine yardım etmek uğrunda (yurdlarından çıkararak) bilfi'l sadâkat gösterdiler. İşte onlar o sâdık olanlar (zâhiren ve bâtınen ihlâs ile sıdk üzerinde duranlar)dır.

(İmdi bu mallardan fukarâ Muhâcirîne ayrıldığı gibi, fukarâ Ensâra da ayrılacağı beyan buyuruluyor:)

9 — Velleziyne tebevveüddàre vel'iymàne min kablihim yühıbbùne men hàcere ileyhim ve lâ yecidùne fiy sudùri-

him hàceten mimmą ûtù ve yü'sirùne alä enfüsihim ve lev kâne bihim hasàsatün ve men yùka şuhha nefsihî feüläike hümülmüflihùne.

Şunlar ki: Bunlardan evvel (dîn-i celîl-i İslâmı kabûl edip), yurdu (Medine'yi) hazırlayıp, îmâna sâhib oldular. Kendilerine hicret edenleri hâlis muhabbet ile severler ve onlara (muhâcirîne) verilenden; (onlara olan kemâl-i muhabbet ve ihlâslarından dolayı) nefislerinde, vicdanlarında bir arzu duymazlar. (Hased gibi ahlâk-ı zemîmeden uzakdırlar.) Kendileri şiddetli ihtiyâc içinde olsalar bile onları kendi nefislerinden üstün tutarlar. (Allah içün olan kardeşlerine böyle fart-ı muhabbet ve ihlâsları vardır.) Her kim nefsinin hırsından ve cimriliğinden kendisini korursa, işte onlar o felâh bulanlardır.

(Zàlike biennehüm...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَالَّذِينَ جَاءُو مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا
الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا
رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ
لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ
مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ
وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١١﴾ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ
مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ
لَيُوَلُّنَّ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ﴿١٢﴾ لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً
فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾
لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرًى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ
جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ
شَتَّىٰ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾ كَمَثَلِ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
﴿١٥﴾ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

10 — Velleziyne cäù min ba'dihim yekùlûne rabbenağfir lenà ve lıhvàninelleziyne sebekùnà bil'iymàni ve lâ tec'al fiy kulûbinà ğıllen lilleziyne àmenù rabbenä inneke raùfün rahıymün.

Bunlardan sonra arkalarından gelenler de Rablerine münâcât etdiklerinde şöyle derler: "Ey bizi fıtrat-ı İslâm ile terbiye eden Rabbimiz! Bizden sâdır olan günahlarımıza, kezâ îman ve irfân ile bizi geçmiş olan dinde kardeşlerimize mağfiret buyur. Kalblerimizde, îman etmiş olanlar içün, kin, hased bırakma. Yâ Rabbi! Şübhe yok ki sen (bütün kullarını, bâhusus onlardan muhlisîni) çok esirgeyicisin, çok merhametlisin."

11 — Elem tere ilelleziyne nàfekù yekùlûne lıhvànihimülleziyne keferù min ehlilkitàbi lein uhrictüm lenahrücenne me'aküm ve lâ nutıy'u fiyküm ehaden ebeden ve in kutiltüm lenensurenneküm vallàhü yeşhedü innehüm lekâzibùne.

(Ey görüşü mu'teber!) Bakmaz mısın şu münâfıklık yapanlara? Ehl-i Kitabdan kâfir olan kardeşlerine onlarla yalnız kaldıkları vakit söylediklerine? (Aralarında şirkde, küfrde öyle sadâkat, Resûlûllaha ve mü'minlere karşı buğzda öyle ittifak var ki) şöyle diyorlar: "Yemîn ederiz eğer sizler yurdlarınızdan çıkarılırsanız muhakkak biz de sizinle beraber çıkarız ve sizin aleyhinizde hiçbir kimseye (Muhammed aleyhissalâtü vesselâm ve eshâbına) ebeden tâbi' olmayız, itâat etmeyiz. Şâyed size kıtâl yapılmaya kalkışılırsa muhakkak biz size yardım ederiz." (Onların fi'llerine, sözlerine ve niyyetlerine muttali' olan) Allah, şehâdet ediyor ki: Onlar hakikaten kopkoyu yalancıdırlar.

12 — Lein uhricù lâ yahrücùne me'ahüm ve lein kùtilû lâ yensurùnehüm ve lein nasarùhüm leyüvellünnel'edbàre sümme lâ yünsarùne.

Celâlim hakkı içün eğer (kâfirler) çıkarılırlarsa bu münâ-

fıklar onlarla beraber kat'iyyen çıkmazlar. Şâyed kıtâl yapılırsa bunlar onlara yardım da etmezler. Bilfarz vettakdîr yardım etseler bile mutlak arkalarına dönerler. Sonra da kendileri hiçbir yardım görmezler, azâb-ı İlâhîden kurtarılamazlar. (Ve mü'minlerin içinde apaçık husûmetlerini gösterdiklerinden dolayı da onlara karşı korku içinde kalacaklardır.)

13 — Leentüm eşeddü rehbeten fiy sudùrihim minallàhi zàlike biennehüm kavmün lâ yefkahùne.

Ey mü'minler! Muhakkak onların kalblerinde Allah korkusundan ziyâde sizin korkunuz var. (Siz onlara yılgınlık veriyorsunuz.) Bu, onların Allah'ın azametini anlamayan bir kavm olmalarındandır.

14 — Lâ yükàtilùneküm cemiy'an illâ fiy kuren muhassanetin ev min veräi cüdürin be'sühüm beynehüm şediydün tahsebühüm cemiy'an ve kulûbühüm şettà zàlike biennehüm kavmün lâ ya'kılûne.

Onlar size hepsi toplanarak kıtâl yapamaz, (toplu bir halde vuruşamaz) meydan harbi yapamazlar. Ancak müstahkem kasabalarda veya dıvarlar, kal'alar, siperler, sığınması mümkin olan yerlerin arkasından yapabilirler. Kendi aralarındaki savaşlar ise çetindir. Sen onları toplu zannedersin. Hâlbuki kalbleri perîşân, darmadağınık, her biri hevâ ü hevesâtına tâbi, Hakkı sevmez, nefisperest kimselerdir. Böyle olmaları, akıl erdiremez bir kavm olmaları, iki âlemde salâhlarını, felâhlarını anlamayışlarındandır.

15 — Kemeselilleziyne min kablihim kariyben zàkù vebâle emrihim ve lehüm azàbün eliymün.

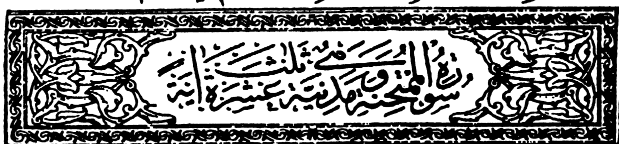
Onlar, kendilerinden az evvel, yakın zamanda geçenler gibi emirlerinin (irtikâb etdikleri günahlarının) dünyâda vebâlini tatdılar, âhiretde de onlar içün elîm bir azab vardır.

16 — Kemeselişşeytàni iz kàle lil'insànikfür felemmà kefere kàle inniy berïy'ün minke innïy ehàfullàhe rabbel'àlemiyne.

(Münâfıkların, kâfirleri mü'minlerle kıtâl husûsundaki aldatmaları hâli) tıpkı şeytânın meseli gibidir. Hani şeytan, insâna: "Küfret" dedi de, insan onun aldatmacasıyla kâfir olunca, şeytan: "Ben senden değilim, seninle hiçbir ilişiğim yokdur. Çünki ben (sana muâvenetim sebebiyle) benden intikam almaya kaadir, muktedir, kaahir, gayyûr, âlemlerin Rabbi olan Allah'dan korkarım" dedi.

(Velleziyne...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَآ اَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدَيْنِ فِيهَاؕ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا
الظّٰلِمِينَ ﴿١٧﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ
مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾
وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنْسٰيهُمْ اَنْفُسَهُمْؕ اُولٰٓئِكَ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسْتَوِيٓ اَصْحَابُ النَّارِ وَاَصْحَابُ الْجَنَّةِؕ
اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَآئِزُونَ ﴿٢٠﴾ لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ
عَلٰى جَبَلٍ لَرَاَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِؕ وَتِلْكَ
الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ هُوَ اللّٰهُ الَّذِي
لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِۚ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾
هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ
الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُؕ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾
هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰىؕ يُسَبِّحُ
لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

17 — Fekâne àkıbetehümà ennehümà fiynnàri hàlideyni fiyhà ve zàlike cezäüzzàlimiyne.

Artık ikisinin de (şeytânın da, şeytâna aldanıp kâfir olanın da, tâbi'in de metbû'un da) âkıbeti hakikaten ebediyyen âteşde kalmaları oldu. İşte (şeytânın telbîsiyle ubûdiyyet ipini koparıp kendi kendilerine) zulmedenlerin cezâsı budur.

18 — Yä eyyühelleziyne àmenüttekullàhe veltenzur nefsün mà kaddemet liğadin vettekullàhe innallàhe habiyrün bimà ta'melûne.

Ey mü'minler! (Îmânınızın iktizâsı müntekım ve gayyûr olan) Allah'dan (O'nun batş u kahrından) hazer ediniz. (O'nun haram kıldığı şeylerden ictinâb ediniz.) Her nefis yârın (kıyâmet) içün ne takdîm etmiş, ne yapmış, (teklîfât-ı İlâhîden neler hazırlamış) baksın. Allah'dan korkun. Çünki bütün kullarının zamâirine muttali' olan Allah, (hayır, şer) her ne yaparsanız hakkıyla haberdardır.

19 — Ve lâ tekûnù kelleziyne nesullàhe feensàhüm enfüsehüm üläike hümülfàsikùne.

(Ey inananlar ve istikbâl inananların olduğuna inananlar! Îmânınızın, muhabbet ve irfânınızın iktizâsı olarak) Allah'ı unutan gaafiller gibi olmayın ki, onlar Allah'ı unutmuşlardır da Allah da onlara kendilerini unutdurmuşdur. (Eğer kendilerini unutmasalardı mârifet-i Hakka âgâh olacaklar, "men arefe nefsehu fekad arefe rabbehu" sırrını duyacaklar idi.) İşte o, sâha-i izz-i huzurdan tardedilmiş olan uzaklar onlardır ki, fâsıkların (ubûdiyyet zevkını tatmayan câhillerin) tâ kendileridir.

20 — Lâ yesteviy ashàbünnàri ve ashàbülcenneti ashàbülcenneti hümülfäizùne.

(Ey mükellefler! Biliniz ki: Kötü amelleri, mezmum ah-

lâkları, çirkin evsaf ve tavırları sebebiyle nâra girmeye lâyık olan) eshâb-ı nâr (âteşlikler) ile, (güzel amelleri, hâlleri, ahlâk-ı hamîdeleri sebebiyle envâ'-ı meârif ve hakaika mazhar olmuş) eshâb-ı cennet müsâvî olmaz. Eshâb-ı cennet, felâha erenler; derecât-ı âliye ve makaamât-ı seniyyeye nâil olmuşlardır ki; onların nâil olduklarını ne göz görmüş, ne kulak işitmiş, ne de gönüllere gelmişdir.

(İmdi Sübhhanehû Teâlâ; îman fıtratıyla yaradılmış olup da, gafletleri sebebiyle tevhid ve irfan yoluna irşâd eden Kur'-an'dan gaafil olanlara, Hak ve hakikatden âgâh olabilmeleri içün ferman buyuruyor):

21 — Lev enzelnà hàzelkur'àne alâ cebelin lereeyte hu hà-şi'an mütesaddi'an min haşyetillâhi ve tilkel'emsàlü nadribühà linnàsi le'allehüm yetefekkerùne.

(Ey görüşü mu'teber!) Biz bu Kur'an'ı bir dağın üzerine indirseydik muhakkak onu sen, (kaadir ve gayyûr olan) Allah korkusundan, (mükellefler üzerine beyân edilen vaîdât-ı Kur'a-niyye ve inzârât-ı şedîdeden) başını eğmiş ve çatlamış görürdün. Biz bu misâlleri mertebe-i ubûdiyyetden gaafil olanlar içün yapıyoruz. Artık tefekkür ederler, ondan fıtrat-ı asliyyelerini tefattun ederler, Allah ile azamet yarışına kalkmazlar, Zât-ı Ulûhiyyet ve Rubûbiyyete lâyık itâat ve ibâdetde bulunurlar. (Nasıl arz-ı teslîmiyyet etmezler?)

22 — Hüvallàhülleziy lä ilâhe illâ hüve àlimülğaybi veşşe-hàdeti hüverrahmànürrahıymü.

O öyle Allahdır ki kendisinden başka hiçbir İlâh yokdur. (Ulûhiyyetinde, rubûbiyyetinde müstakil, ehad, vâhid, ferd, samed, O'ndan başka ibâdete lâyık yok.) Gaybı da bilir, âşikârı da (Arz'da, semâda bir zerre, bir miskal O'nun ilminin hâricinde değil.) Bununla beraber O, rahmândır, rahıymdir. Çok esirgeyen, çok bağışlayandır.

23 — Hüvallàhülleziy läilâhe illâ hüve elmelikül kuddùsüsselâmül - mü'minülmüheyminül'aziyzülcebbàrülmütekebbirü sübhànallàhi ammà yüşrikûne.

O öyle Allah ki; O'ndan başka Ma'bûdün Bilhak yok. Öyle melik (pâdişah) ki; hükmünde müteferrid, isti'lâ-i tâm ile tecellî eylemiş, milkinin elden gitme ihtimâli yok. Hâdisât ve tasavvurâtdan münezzeh, Zât-ı Sübhânîsine lâyık olmayan şeylerden ârî. Mutlak noksanlardan selîm, her selâmetin masdarı. Emn ve eman veren, gözeten, muhâfaza eden. Bütün murâdât ve makdûrâtına gaalib, kaadir, muktedir. Karşısında hiçbir engel bulunmayan ceberût sâhibi. Müteâlî, azamet ve büyüklük mâlikidir. O Allah, müşriklerin şirkinden tam ma'nâsiyle münezzehdir.

24 — Hüvallàhülhàlikulbàriy - ülmüsavvirü lehül'esmäülhusnà yüsebbihu lehu mà fiyssemàvàti vel'ardı ve hüvel'aziyzülhakiymü.

O öyle Allah'dır ki; maddeli, maddesiz, müddetli müddetsiz eşyâyı hâlk eden, takdîr eden, hikmet-ı sübhânîsi, irâde ve ihtiyâriyle ketm-i ademden izhâr eden, îcâd eden, mevcûdâtın eşkâlini, eşbâhını, heyakilini tasvîr edendir. En güzel isimler O'nundur. Semâvâtda ve arzda ne varsa aleddevam O'nu lâyık olmayan şeylerden tenzîh ederler. O öyle azîz; her emrine gaalib, kaadir, öyle hakîm; bütün ef'âlinde, âsârında hikmet sâhibidir.

—

سُورَةُ الْمُمْتَحِنَةِ

Sûre-i Mümtehıne

Bu sûreye "Mümtehane" veya "Mümtehıne" yâhud "İmtihan" Sûresi de denilir. Medenîdir.

Âyetleri : On üç
Kelimeleri : Üç yüz kırk sekiz
Harfleri : Bin beş yüz ondur.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا عَدُوِّيْ وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِيَآءَ تُلْقُوْنَ
اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوْا بِمَا جَآءَكُمْ مِّنَ الْحَقِّ ۚ يُخْرِجُوْنَ الرَّسُوْلَ
وَاِيَّاكُمْ اَنْ تُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ رَبِّكُمْ ۗ اِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِيْ سَبِيْلِيْ
وَابْتِغَآءَ مَرْضَاتِيْ ۖ تُسِرُّوْنَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ ۖ وَاَنَا اَعْلَمُ بِمَآ اَخْفَيْتُمْ
وَمَآ اَعْلَنْتُمْ ۗ وَمَنْ يَّفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِيْلِ ﴿١﴾
اِنْ يَّثْقَفُوْكُمْ يَكُوْنُوْا لَكُمْ اَعْدَآءً وَّيَبْسُطُوْٓا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ
وَاَلْسِنَتَهُمْ بِالسُّوْٓءِ وَوَدُّوْا لَوْ تَكْفُرُوْنَ ۗ ﴿٢﴾ لَنْ تَنْفَعَكُمْ اَرْحَامُكُمْ
وَلَآ اَوْلَادُكُمْ ۚ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۚ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ ۗ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٣﴾
قَدْ كَانَتْ لَكُمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِيْٓ اِبْرٰهِيْمَ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗ ۚ اِذْ قَالُوْا لِقَوْمِهِمْ
اِنَّا بُرَءٰٓؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۫ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَآءُ اَبَدًا حَتّٰى تُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَحْدَهٗٓ اِلَّا قَوْلَ
اِبْرٰهِيْمَ لِاَبِيْهِ لَاَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَآ اَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ ۗ رَبَّنَا
عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَاِلَيْكَ اَنَبْنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ ﴿٤﴾ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا
فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا ۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٥﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Yä eyyühelleziyne àmenù lâ tettehızù adüvviy ve adüvveküm evliyäe tülkùne ileyhim bilmeveddeti ve kad keferù bimà cäeküm minelhakkı yuhricùnerresùle ve iyyàküm en tü'minù billâhi rabbiküm in küntüm harectüm cihàden fiy sebiyliy vebtiğäe merdàtiy tüsirrùne ileyhim bilmeveddeti ve ene a'lemü bimä ahfeytüm ve mä a'lentüm ve men yef'alhü minküm fekad dalle seväessebiyli.

Ey mü'minler! (Allah'a olan îmânınızın iktizâsı; vahdâniyyet-i zâtiyyeme karşı benden gayrı vücud isbât etmeye çalışarak ubûdiyyet hâricine çıkan) benim düşmânım ve sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin. Siz onlara muhabbetin ve meveddetin fazlasını gösteriyorsunuz, onlar ise Hak'dan size gelene küfretdiler. (Hak-dinden uzaklaşdılar.) Rabbiniz olan Allah'a îman etdiğiniz içün sizi ve Peygamberi (Mekke'den) çıkarıyorlar.

Ey mü'min muvahhidler! Eğer sizler (vatanınızdan, evlerinizden, yurdlarınızdan cihad ve kıtâl, tevhid yolunu takviye, dîni tervîc, i'lâ-i kelimetullah içün) benim yolumda, benim rızâmı elde etmek uğrunda çıkmışsanız onları dost yerine tutmayın. (Benim rızâmı arayan, benim emrime imtisâl ve itâat eden; benim düşmânıma karşı dostluk ve kardeşlik göstermez.) Bununla beraber sizler meveddetle onlara sır da veriyor, muhabbetinizden nâşi Peygamberinizin haberlerinden haberdâr ediyorsunuz.

Hâlbuki ben sizin gizlediklerinizi de, âşikâre kıldıklarınızı da (evet, içinizde gizleyip, hiç çıkarmadıklarınızı da, düşmanıma ve düşmanınıza gizlediğiniz muhabbeti de, alenî gösterdiğiniz îmânı da) hepsini pek âlâ bilirim. Ve içinizden her kim bunu yaparsa (düşmânıma ve düşmânınıza muhabbet, meveddet ilka' ederse) muhakkak cadde-i adâletden ve maksad-ı tevhîde ulaştıracak sırât-ı müstakimden sapmış olur.

2 — İn yeskafùküm yekûnù leküm a'dàen ve yebsütù ileyküm eydiyehüm ve elsinetehum bissûi ve reddù lev tekfürùne.

Eğer onlar bilfarz vettakdîr size bir tırnak tutdururlar (bir zafer bulurlar, galebe ederler de ele geçirirlerse) hepinize düşman kesilirler. Ellerini, dillerini size fenâlıkla uzatırlar. (Öldürmeye, dövmeye, ağır ağır sözlerle sizi incitmeye kalkışırlar.) Ve: "Ah bir kâfir olsalar" diye kâfir olmanızı temennî ederler.

3 — Len tenfe'aküm erhàmüküm ve lâ evlâdüküm yevmelkıyàmeti yefsılü beyneküm vallàhü bimà ta'melûne basıyrün.

(Ey mü'minler! Muhabbet gösterdiğiniz) ne hısımlarınızın, ne de evlâdlarınızın size asla menfaati olmaz. Kıyâmet gününde Allah, onlarla sizin aranızı ayıracakdır. Kullarının bütün ef'âline muttali' olan Allah, ne yaparsanız (hasenât ve seyyiât) hepsini hakkıyla bilir.

4 — Kad kânet leküm üsvetün hasenetün fiy ibràhiyme velleziyne me'ahu iz kàlù likavmihim innä büreäü minküm ve mimmà ta'büdùne min dùnillâhi kefernà biküm ve bedà beynenà ve beynekümül adàvetü velbağdäü ebeden hattà tü'minù billâhi vahdehu illâ kavle ibràhiyme liebiyhi leestağfirenne leke ve mà emlikü leke minallàhi min şey'in rabbenà aleyke tevekkelnà ve ileyke enebnà ve ileykel masıyrü.

Muhakkak sizin içün uyulacak güzel bir örnek, İbrâhim ile onun beraberindekilerde olur. Vaktiyle onlar kavimlerine (kâfir akraba ve hısımlarına, putlara tapanlara şöyle demişlerdi: "(Bize Hakkın vahdâniyyeti âşikâr oldukdan sonra) bizler sizlerden ve Allah'ı bırakarak tapdığınız, ibâdet etdiğiniz bâtıl, âtıl putlarınızdan, ma'budlarınızdan kat'iyyen uzağız. (Onlarla hiçbir ilişiğimiz yokdur.) Sizi tanımıyor, reddediyoruz. Bugünden itibaren bizimle aranızda (bâtıl ma'budlarınızdan ayrılarak Ma'bûdün Bilhak olan) bir Allah'a îman edinceye kadar ebedî düşmanlık ve buğz başlamışdır, (kalblerde ayrılık âşikâr olmuşdur.)" Yalnız İbrahim (aleyhisselâmın), babasına*: "Elbette ben senin için mağfiret dileyeceğim. Bununla beraber senin içün müntekım, gayyûr olan Allah'ın gadabından bir şey kaldırmaya gücüm yetmez. (Îman etmediğin hâlde seni kurtaramam, bir netice alamam)" demesi müstesna. (Onun demesini taklid etmeyiniz, siz şöyle deyiniz): "Ey fıtrat-ı tevhid ve İslâm üzere bizi hâlkeden Rabbimiz! Biz ancak sana güvenip dayandık. Her işimizde, âdî sebeblere, vesîlelere bakmaksızın sana i'timâd etdik, sana gönül verdik. Ezcümle merci'-i küll sensin. Dönüş ve bütün gidiş, ancak sanadır. Vesîleler, sebebler hepsi sana rücu' eder."

5 — Rabbenà lâ tec'alnà fitneten lilleziyne keferù vağfir lenà rabbenà inneke entel'aziyzülhakiymü.

"Ey Rabbimiz! Bizleri o küfredenlerin fitnesi kılma, eline bırakma, bize musallat olmasınlar. Bizlere mağfiret buyur. Muhakkak, her emrine gaalib, kaadir, muktedir, hakîm sensin."

(Yä eyyühelleziyne...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

* Üvey amcasına.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ

وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ٦ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ

وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ مِنْهُمْ مَوَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٧

لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ

مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

٨ إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ

وَظَاهَرُوا عَلَى إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

٩ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ

اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ

إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَآتُوهُمْ مَا أَنْفَقُوا

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ وَلَا تُمْسِكُوا

بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ وَاسْأَلُوا مَا أَنْفَقْتُمْ وَلْيَسْأَلُوا مَا أَنْفَقُوا ذَٰلِكُمْ

حُكْمُ اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ١٠ وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ

مِنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ فَآتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ

أَزْوَاجُهُمْ مِثْلَ مَا أَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ١١

6 — Lekad kâne leküm fiyhim üsvetün hasenetün limen kâne yercullâhe velyevmelâhıre vè men yetevelle feinnallâhe hüvelğaniyyülhamiydü.

(Ey mü'minler!) Andolsun ki onlarda (İbrâhim'de ve onun dîniyle tedeyyün edip îman edenlerin ahlâkında) sizler içün, Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı ümmîd edenler içün güzel bir örnek vardır. Fakat her kim de bundan yüz çevirirse, şübhesiz ki Allah, O, yüz çevirenden müstağnî, her hamde hakkıyla lâyıkdır.

7 — Asallàhü en yec'ale beyneküm ve beynelleziyne àdeytüm minhüm meveddeten vallàhü kadiyrün vallàhü ğafùrün rahıymün.

(Ey mü'minler!) Olabilir ki Allah, sizinle, içlerinden biribirinize düşman olduğunuz (kâfirler) arasında yakında bir dostluk ve muhabbet husûle getirir. (Onları îmana getirir de size dost olurlar.) Kullarının bütün isti'dâdına muttali' olan Allah; hâlis bir meveddet, tertemiz bir muhabbet hâlketmeye de, bütün makdûrâtına mağfiret etmeye de hakkıyla kaadirdir. Allah, rahîmdir; rahmetinin genişliğinin iktizâsı sizin tevbelerinizi kabûl eder.

8 — Lâ yenhàkümullàhü anilleziyne lem yükàtilûküm fiyddiyni ve lem yuhricùküm min diyàriküm en teberrùhüm ve tuksitù ileyhim innallàhe yühıbbülmuksitıyne.

Alîm, hakîm olan Allah, sizi; din uğrunda sizinle kıtal yapmayan, çarpışmayan, sizi diyarlarınızdan çıkarmayanlar hakkında iyilik yapmanızdan, adâlet ile muâmele etmenizden nehyetmez. Çünki Allah, insâf ile âdilâne hareket edenleri sever.

9 — İnnemà yenhàkümullàhü anilleziyne kàtelûküm fiyddiyni ve ahrecùküm min diyàriküm ve zaherù alâ ihràciküm en tevellevhüm ve men yetevellehüm feülâike hümüzzàlimùne.

Allah, sizi ancak, sizinle din hakkında vuruşan, kıtal yapan ve sizi yurdlarınızdan çıkaran ve çıkarılmanıza sözle, malla, fitne ilka' etmek sûretiyle yardım eden kimselere dostluk etmenizden men'eder. Her kim de onlara dost olursa, işte onlar, nehy-i İlâhînin iktizâsının hâricine çıkarak kendilerine yazık eden zâlimlerdir.

10 — Yä eyyühelleziyne àmenù izà cäekümülmü'minàtü mühàciràtin femtehınùhünne allàhü a'lemü biiymà-nihinne fein alimtümùhünne mü'minàtün felâ terci'ù-hünne ilelküffàri lâ hünne hıllün lehüm ve lâ hüm ye-hıllûne lehünne ve àtàhüm mà enfekiu ve lâ cünàha aleyküm en tenkihùhünne izà àteytümùhünne ücùre-hünne ve lâ tümsikû bi'ısamilkeväfiri ves'elû mà en-faktüm vel yes'elû mà enfekù zàliküm hukmullàhi yahkümü beyneküm vallùhü aliymün hakiymün.

Ey mü'minler! Mü'mine kadınlar küffâr tarafından size muhâcir olarak geldikleri zaman, onları imtihân edin, deneyin, îmanlarını tecribe edin, hakikaten îman edip etmediklerine, ne maksadla geldiklerine îman nûru ile dikkatle bakın. Allah onların îmanları olup olmadığını elbette bilir. Fakat siz de mü'mine kadınlar olduklarına bilgi edinirseniz, artık onları kâfirler nezdine döndürmeyin. Çünki bunların kâfirlere tekrar zevce olması helâl değildir. Kâfirler de mü'minlere helâl olmaz. Bununla beraber kâfir zevclerinin bu kadınlara sarfetdikleri mehri onlara geri verin. Mü'min olarak gelen kadınlara mehirlerini verdiğiniz takdirde onları nikâh etmenizde üzerinize bir günah yokdur. Kâfir zevcelerinizi de nikâhınız altında tutmayın. Ve onlara sarfetdiğiniz mehri, onları tezevvüc edenlerden isteyin. Kâfirler de verdikleri mehirleri, onlar ile izdivâc eden mü'minlerden istesinler. Allah'ın hükmü budur. Allah, alîmdir, hakîmdir, ilm ü hikmetinin iktizâsı aranızda bu sûretle hükmediyor.

11 — Ve in fàteküm şey'ün min ezvàciküm ilelküffàri fe'à-kabtüm fe'àtülleziyne zehebet ezvàcühüm misle mä enfekù vettekullàhelleziy entüm bihî mü'minùne.

(Ey mü'minler!) Şâyet zevcelerinizden biri (dinden dönerek) kâfirlerin nezdine kaçar da, sizden bir şey fevt olur, mehrini alamazsanız, bundan sonra siz de küffâr-ı mütemerridîne gaalib gelir, ganîmet alırsanız, zevceleri kâfirlere gitmiş olan o kimselere, ganimet malından harcetdikleri mehir kadar veriniz. Ve (bu hususda) Allah'dan korkunuz, eğer siz hakkıyla O'na îman etmiş mü'minlerseniz.

(Lekad kâne...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

يٰٓأَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَآءَكَ الْمُؤْمِنٰتُ يُبَايِعْنَكَ عَلٰٓى أَنْ لَّا يُشْرِكْنَ
بِاللّٰهِ شَيْـًٔا وَّلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا
يَأْتِينَ بِبُهْتٰنٍ يَّفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ
فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللّٰهَ إِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
﴿١٢﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ
قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحٰبِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
﴿١﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾ كَبُرَ مَقْتًا
عِنْدَ اللّٰهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِينَ
يُقٰتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيٰنٌ مَّرْصُوصٌ ﴿٤﴾ وَإِذْ قَالَ
مُوسٰى لِقَوْمِهِ يٰقَوْمِ لِمَ تُؤْذُونَنِي وَقَدْ تَّعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللّٰهِ إِلَيْكُمْ
فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِينَ ﴿٥﴾

12 — Yä eyyühennebiyyü izà càekel mü'minàtü yübàyı'neke alä en lâ yüşrikne billâhi şey'en ve lâ yesrikne ve lâ yezniyne ve lâ yaktülne evlâdehünne ve lâ ye'tiyne bibühtànin yefteriynehu beyne eydiyhinne ve ercülihinne ve lâ ya'sıyneke fiy ma'rùfin febàyi'hünne vestağfir lehünallàhe innallàhe ğafùrün rahıymün.

Ey Peygamber-i Hak!

Mü'min kadınlar sana iltica' edip, biy'at etmeye geldiklerinde (şerîatın hudûdunu, hukukunu beyân et) bâhusus şu şartlar dâhilinde onlara biy'at ver: Allah'a hiçbir şey'i şerîk koşmayacaklar, hırsızlık yapmayacaklar, zinâ etmeyecekler, çocuklarını öldürmeyecekler (onları diri diri gömmeyecekler, çocuk düşürmeyecekler), elleri ile ayakları arasında bir iftirâ uydurup getirmeyecekler (kazf, gıybet, nemîme yapmayacaklar), hulâsa ne fi'lî, ne kavlî cinâyetleri olmayacak, sana karşı hiçbir ma'rufda (aklın, şer'in güzel gördüğü şeylerde), onların ıslâhı içün verilen emirlerde âsi olmayacaklar. Kendileri içün Allah'dan mağfiret niyâz ediver. Zîra onların ihlâs ve niyyetlerine muttali' olan Allah, gafûrdur; biy'atlerinde ihlâsları olursa mağfiret eder, rahıymdir; tevbelerini kabûl eder.

13 — Yä eyyühelleziyne àmenù lâ tetevellev kavmen ğadiballàhü aleyhim kad yeisû minel'àhıreti kemà ye'isel küffàrü min ashàbilkubùri.

Ey ihlâs ile îman edenler! Îmânınızın iktizâsı Allah'ın gadabına uğramış olan öyle bir kavm ile dostluk etmeyin ki; eshâb-ı kubûrdan olan kâfirler nasıl ye'se düşüp âhiretden ümmidlerini kesmişlerse, onlar da öylece âhiretden ümmidlerini kesmişlerdir.

—

سُورَةُ الصَّفِّ

Sûre-i Saff

"Saff" Sûresi Medenîdir. Buna: "Havâriyyûn" Sûresi ve "İsâ" Sûresi dahi denilir.

Âyetleri : On dört
Kelimeleri : İki yüz yirmi
Harfleri : Dokuz yüz yirmi altıdır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Adâletinin iktizâsiyle Dârüsselâm'a mîzân-ı adâletinin tecellîsine mazhar kılarak îsâl eden Cenâb-ı Hakk'ın; Allah, Rahmân, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Sebbeha lillâhi mà fiyssemàvàti ve mà fiyl'ardı ve hüvel'aziyzülhakiymü.

Semâvâtda ne var ve arz'da ne varsa Allah'ı tesbîh etmekde, O'na teveccüh etmiş, kemâl-i takdîs ve tenzîh eylemektedirler.

O, öyle murâdât ve mukadderat üzerine hâkim, öyle hükm ve hikmet sâhibidir.

2 — Yä eyyühelleziyne àmenù lime tekùlûne mà lâ tef'alûne.

Ey mü'minler! Niçün yapmayacağınız bir şey'i söylersiniz?

3 — Kebüre makten ındallàhi en tekùlû mà lâ tef'alûne.

Biliniz ki: Müntekım, gayyûr olan Allah'ın ındinde yapmayacağınız şey'i söylemeniz; çok büyük bir günâh olması bakımından büyük bir hışmı mûcib olmuşdur.

4 — İnnallàhe yühıbbülleziyne yükàtilûne fiy sebiylihî saffen keennehüm bünyànün mersùsün.

İyi biliniz ki: Allah, kendi yolunda, birbirine yapışmış kurşunlu bir bina gibi saf bağlayıp (nakz-ı ahd etmeksizin, miysâkı

bozmaksızın din uğrunda, i'lâ-i kelimetullah içün) vuruşanları sever. (Ahdi nakz etmek, miysakı bozmak Peygamber-i Hakka ezâdır, O'na ezâ eden de Allah'ın gadabıyla karşılaşır.)

5 — Ve iz kàle mùsà likavmihî yà kavmi lime tü'zùneniy ve kad ta'lemùne enniy resùlullàhi ileyküm felemmà zàğù ezàğallàhü kulûbehüm vallàhü lâ yehdiylkavmelfàsikıyne.

(Ey Ekmelerrüsül! Mûsâ'nın kavminden nakz-ı ahd edenlerin, Mûsâ kelîm'e nasıl ezâ etdiklerini anlat): Bir vakit Mûsâ kavmine: "Ey kavmim! Benim size hakikaten Allah'ın peygamberi olarak gönderilmiş olduğumu bildiğiniz hâlde niçün bana ezâ ediyorsunuz? (Nübüvvetimin sıdkına delâlet eden o kadar bâhir mu'cizeler, burhanlar getirdiğim hâlde neye beni incitiyorsunuz?)" demiş idi. Vaktâ ki onlar Hak'dan döndüler, Allah da onların kalblerini Hakk'ı kabûlden döndürdü. Alîm, hakîm olan Allah, fâsıklar gürûhuna, fıtrat-ı asliyyelerinin hâricine çıkıp, makam-ı ma'rifet ve tevhidden uzaklaşanlara hidâyet etmez, hak ve hakikat yoluna çıkarmaz.

(Sebbeha...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَاِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِى اِسْرَائِيلَ اِنِّى رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
يَدَىَّ مِنَ التَّوْرٰيةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَاْتِى مِنْ بَعْدِى اسْمُهُ اَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٦﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ
وَهُوَ يُدْعٰى اِلَى الْاِسْلَامِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ يُرِيدُونَ
لِيُطْفِؤُا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾
هُوَ الَّذِى اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدٰى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ
وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰى تِجَارَةٍ
تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابٍ اَلِيمٍ ﴿١٠﴾ تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ
فِى سَبِيلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾
يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ
طَيِّبَةً فِى جَنَّاتِ عَدْنٍ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ وَاُخْرٰى تُحِبُّونَهَا
نَصْرٌ مِنَ اللّٰهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا
كُونُوا اَنْصَارَ اللّٰهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ اَنْصَارِى اِلَى اللّٰهِ
قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ اَنْصَارُ اللّٰهِ فَاٰمَنَتْ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِى اِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ
طَائِفَةٌ فَاَيَّدْنَا الَّذِينَ اٰمَنُوا عَلٰى عَدُوِّهِمْ فَاَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

6 — Ve iz kàle ıysebnü meryeme yà beniy İsräiyle inniy resùlullàhi ileyküm musaddikan limà beyne yedeyye minettevràti ve mübeşşiren biresùlin ye'tiy min ba'diy-ismühu ahmedü felemmà cäehüm bilbeyyinàti kàlù hàzà sıhrün mübiynün.

(Ey Ekmelerrüsül! Kezâ kardeşin İsâ'nın o vaktini de anlat): Bir vakit de Meryem'in oğlu İsâ, şöyle nidâ etmişdi: "Ey İsrâil oğulları! Ben size gönderilmiş Allah'ın peygamberiyim. (Beni size, sizi irşâd etmek, kendi yolunu göstermek, sırât-ı tevhîdi bildirmek içün gönderdi.) Ben, benden evvel size gönderilmiş önümdeki Tevrat'ın musaddıkı ve benden sonra gelecek bir Resûl'ün tebşircisi olarak geldim ki, o Resûl'ün ismi: 'Ahmed'dir." Sonra o Ekmelerrüsül, o mekârim-i ahlâkı itmâma gönderilen Peygamber-i Hak, vâzıh, âşikâre beyyinelerle onlara gelince, kibirlenip inâd ederek: "Bu apaçık bir sihirdir" dediler.

7 — Ve men azlemü mimmenifterà alellàhilkezibe ve hüve yüd'à ilel'islâmi vallàhü lâ yehdiylkavmezzàlimiyne.

Kendisi İslâm'a da'vet edilip dururken, (O'na îcâbet edecek yerde, mükâbere ve inadda bulunarak, Resûlünün sıdkına delâlet eden mu'cizelerle onu göndermiş olduğundan dolayı ef'âlinde hakîm olan) Allah'a karşı yalan uydurandan daha zâlim kim olabilir? Allah fıtrat-ı asliyyesinin hâricine çıkan, Hakka tecâvuz eden zâlim kavme hidâyet etmez.

8 — Yüriydùne liyutfiù nùrallàhi biefvàhihim vallàhü mütimmü nùrihî velev kerihel kâfirùne.

Onlar, (ehad, vâhid, ferd, samed olan) Allah'ın nûrunu ağızları ile (mücerred sözleriyle, akla istinâd etmeyen keyfî, bâtıl da'vâlarıyla söndürmek istiyorlar. Allah ise nûrunu tamamlayacak, kâfirler hoşlanmasalar da.

9 — Hüvelleziy ersele resùlehu bilhüdà ve diynilhakkı liyuzhirehu aleddiyni küllihi velev kerihel müşrikûne.

O, o Allahü azîmüşşândır ki, Peygamber-i Zîşânını hidâyet nûru ve hak din (ma'bûdün bilhak olan Allah'dan gayrısına ibâdeti yasak eden din) ile techiz ederek gönderendir. O dîni, bütün dinlerin üstüne hüccetiyle, burhaniyle çıkarmak içün.* Müşrikler hasedlerinden, gayzlarından ikrâh etseler, çatlasalar, patlasalar da.

10 — Yä eyyühelleziyne àmenù hel edüllüküm alâ ticàretin tünciyküm min azàbin eliymin.

Ey ihlâs-ı tam ile îman edenler! Sizlere necat verecek, elîm bir azabdan kurtaracak bir ticaret göstereyim mi?

11 — Tü'minùne billâhi ve resùlihî ve tücàhidùne fiy sebiylillâhi biemvàliküm ve enfüsiküm zàliküm hayrün leküm in küntüm ta'lemùne.

Allah'a ve Resûlüne îman edersiniz. Mallarınızla, canlarınızla da Allah yolunda (Allah'ın düşmanlarıyla i'lâ-i kelimetullah içün) çarpışır, fedâ-i cân eylersiniz. Eğer bilmiş olsanız bu hâl sizin içün (onun size âid olan nef'i) her şeyden hayırlıdır.

12 — Yağfir leküm zünùbeküm ve yüdhılküm cennàtin tecriy min tahtihel'enhàrü ve mesàkine tayyibeten fiy cennàti adnin zàlike hüvelfevzül'azıymü.

(Böyle olursanız) Allah, günahlarınızı mağfiret buyurur, sizi altından ırmaklar akan cennetlere ve Adn cennetlerinde lâtif, hoş, tertemiz meskenlere koyar. (Hazret-i ilminden, o bahr-ı hayatdan süzülmüş hakaaik ve mârif enhârında müstağrak bırakır ve âlî derecelere, makaamat-ı seniyyeye, şek, şübhe ve tahminden masun ma'rifet ve yakîn mertebelerine nâil kılar.) İşte bu, (erbâb-ı ma'rifet ve yakîn eshâbı içün) en büyük kurtuluşdur.

* Evet, o öyle bir dindir ki hasmını aklen ve naklen dâima tepeler.

13 — Ve uhrà tühıbbùneha nasrün minallàhi ve fethun kariybün ve beşşiril mü'miniyne.

(Ey hissiyyât-ı dîniyyeye sâhib olanlar ve dîn-i Hakkı tercih ederek, onu Hakkın, en büyük nı'meti sayanlar!) Diğer bir (ticaret) daha vardır ki onu hepiniz seveceksiniz. O da: Allah'dan bir nusrat, düşmanlara karşı yakın zamanda bir feth.

(Ey Peygamber-i Hak!) Hem kendin müjdelen, hem mü'minlere dünyevî ve uhrevî envâ'-ı tebşîratda bulun.

14 — Yä eyyühelleziyne àmenù kûnû ensârallàhi kemà kàle ıysebnü meryeme lilhavàriyyiyne men ensàriy ilellàhi kàlelhavàriyyùne nahnü ensàrallàhi feàmenet täifetün min beniy isräiyle ve keferet täifetün feeyyednelleziyne àmenù alâ adüvvihim feasbehù zàhiriyne.

Ey mü'minler! Îmânınızın iktizâsı Allah'ın yardımcıları olunuz. (O'nun Resûlünü canlarınızla, mallarınızla takviye ediniz.) Nitekim Meryem oğlu İsâ (aleyhisselâm), Havâriyyûna: "Allah'a doğru (Allah'a da'vet hususunda) benim yardımcılarım kim?" dedi, Havâriyyûn da: "Allah dîninin yardımcıları biziz" dediler. Bunun üzerine Benî İsrâil'den bir tâife Hazret-i İsâ'ya îman etdi, bir tâife de küfretdi. Biz, îman edenleri düşmanlarına karşı te'yîd eyledik, kuvvet verdik, onlar da o sûretle onlara gaalib geldiler, muzafferiyet kazandılar.

—

سُورَةُ الْجُمُعَةِ

Sûre-i Cüm'a

"Cüm'a" Sûresi Medenîdir.

Âyetleri : On bir
Kelimeleri : Kırk sekiz
Harfleri : Yedi yüzdür.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ
وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿٢﴾ وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾
ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤﴾
مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَاةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا
بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ
لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦﴾
وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ
﴿٧﴾ قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Madde, müddet sebketmeksizin kemâl-i kudretiyle bütün eşyâyı ketm-i ademden meydâna getiren, taraf-ı sübhânîsinden ıstıfâ kanunu ile peygamberler seçip insanlara hakıkat yolunu gösterten, o hidâyetden hisse alanları likaa-i sübhânîsine nâil kılan Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Yüsebbihu lillâhi mà fiyssemàvàti ve mà fiyl'ardı el-melikülkuddùsil-'aziyzilhakiymi.

Semâlarda ve arzda olan her şey; (kemâl-i tezellül ve hudu' ile; her şey'in mâliki ve her şey'in mütesarrıfı olan) Allah'ı tenzîh eder. O öyle melik ki; melikliğinde şerik ve zevâl yok, öyle kuddus; zâtı hudûsdan münezzeh. Hem azîz; bütün makdûrat üzerine kemâl-i isti'lâ ve istiklâl ile gaalib. Öyle hakîm; mevcûdat üzerine fütursuz, kusursuz mutlak O'nun tedbîri câri.

2 — Hüvelleziy be'ase fiyl'ümmiyyiyne resùlen minhüm yetlù aleyhim àyàtihî ve yüzekkiyhim ve yü'allimühümülkitàbe velhıkmete ve in kânù min kablü lefiy dalâlin mübiynin.

O (öyle Allah ki; kudret-i kâmile ve hikmet-i bâligası hasebiyle) ümmîler içinde kendilerinden bir peygamber gönderdi. Onlara (vahdet-i zâtına, kemâlât-ı esmâ ve sıfâtına delâlet eden) Allah'ın âyetlerini okuyor. Ve onları (noksanlardan, günah kirlerinden, zulmetden nûra çıkarıp pâk kılarak) parlatıyor. Ezcümle onlara vahy-i ilâhî iktizası kitabı, hikmeti, hükmü, ahkâmı; (en

beliğ bir beyan ve en bedi' bir nizâmı câmi' olarak) öğretiyor. Hâlbuki bundan (Hazret-i Muhammed aleyhissalâtü vesselâm gönderilmezden) evvel onlar apaçık bir dalâl içinde idiler.

3 — Ve àhariyne minhüm lemmà yelhakù bihim ve hüvel'-aziyzülhakiymü.

Ve (Muhammed aleyhissalâtü vesselâmın bi'seti yalnız, o zaman mevcud ümmî Arablar içün olmamışdır.) Daha onlardan başka henüz onlara yetişemeyen diğer insanlara da, tâ yevm-i kıyâmete kadar gelecek olan bütün mükelleflere de ba's olunmuşdur (Onu gönderen) Allahu sübhânehû teâlâ öyle azîz; bütün takdirlere kaadir, bütün ef'al ve tedbirde mutlak hakîm.

4 — Zàlike fadlullàhi yü'tiyhi men yeşä'ü vallàhü zülfadlil'aziymi.

İşte o peygamberlik; (–o tevhid-i zâtî ki, Sübhânehû teâlâ, onu Peygamber-i Hakka apaçık beyân etdirmişdir–) azîz ve hakîm olan Allah'ın fazlıdır. Onu; kullarından dilediğine (hiçbir vesîle, hiçbir sebeb gözetmeksizin) bahşeder. Allah, fazl-ı azîm sâhıbidir.

(İmdi Cenâb-ı Hak, hak ve hakıkatden uzak, sahte benliklerine mağrûr olanların bilgilerine ta'rîzen buyuruyor):

5 — Meselülleziyne hummilüttevràte sümme lem yahmilùhà kemeselilhımàri yahmilü esfàren bi'se meselülkavmilleziyne kezzebù biàyàtlilàhi vallàhü lâ yehdiylkavmezzàlimiyne.

Kendilerine Tevrat yükletilip de sonra ondaki emirlerle, nehiylerle, ahkâm ve i'tikadlar ile âmil olmayanların meseli; cildlerle kitab taşıyan eşeğin meseli gibidir, onun hâline benzer. (Yalnız onun ağırlığını taşır, ondan faidelenmez.) Allah'ın (azamet-i zâtını, hükm ü hikmetini, bütün emirlerini, nehiyleri-

ni beyân eden) âyetlerini tekzîb eden kavmin meseli, ne çirkin, ne kötüdür.* Allah, zâlim olan kavme hidâyet etmez.

6 — Kul yä eyyühelleziyne hàdû in ze'amtüm enneküm evliyäü lillâhi min dùninnàsi fetemennevülmevte in küntüm sàdikıyne.

(Ey Peygamber-i Hak! Taraf-ı sübhânîmizden niyâbeten, tebkit ve ilzam yoluyla; Allah'ın en üstün dostu olduklarını iddia eden Yehûdîlere) söyle ki: "Ey o Yehûdîler! Siz kendinizi sâir insanlardan büsbütün başka olarak, hakikaten evliyâullahdan zannediyorsanız ve zannınızda, da'vânızda sâdıklarsanız haydin durmayıp ölmeyi temennî edin." (Da'vâ-i muhabbet ve vilâyetde onu temennî vardır. Zîra kul içün rahıym, gafûr olan Allah'a kurbiyyet; dâr-ı gurûr olan bu âlemden ziyade, dârüssürûr olan âlem-i âhırete intikal edince tehakkuk eder.)

7 — Ve lâ yetemennevnehu ebeden bimà kaddemet eydiyhim vallàhü aliymün bizzàlimiyne.

(Ey Ekmelerrüsül!) Onlardan hiçbiri asla, elleriyle irtikâb etdikleri fenâ ameller, günahlar yüzünden ölümü temennî edemezler. Allah, zâlimlerin zamirlerindeki sûrî hayat muhabbetini pek iyi bilir.

8 — Kul innelmevtelleziy tefirrùne minhü feinnehu mülâkıyküm sümme türeddùne ilâ àlimilğaybi veşşehâdeti feyünebbiüküm bimà küntüm ta'melùne.

(Ey Peygamber-i Zîşân!) Onlara buyur ki: "Haberiniz olsun, o sizin hakikaten kaçıp durduğunuz ölüm, muhakkak size gelip çatacakdır. (Öldükden) sonra siz; ilm-i huzûriyle gaybı

---

* Hilkatde insân olarak yaradıldıkları hâlde bu hâllerinden dolayı bunlar eşekle bir tutuluyor. Bunda şöyle bir incelik vardır: Her hayvan düşmânını bilir, eşek ise bilmez. İşte bunun gibi hak ve hakikate düşmân olanlar da kendi düşmanlarını bilmezler, söylense de dinlemezler.

da, şehadeti de, (zamirlerinizde, niyyetlerinizde, gizlenmiş ve âşikâr olmuş olanları) bilene iade olunacaksınız da, O size hayır ve şer neler yapdığınızı haber verecekdir."

9 — Yä eyyühelleziyne àmenû izà nùdiye lissalâti min yevmilcümü'ati fes'av ilâ zikrillâhi ve zerülbey'a zàliküm hayrün leküm in küntüm ta'lemùne.

Ey mü'minler! Îmânınızın iktizası tâat ve ibâdatda bulunun. Bâhusus Cüm'a günü namaz içün nidâ olunduğunda (ezan okunup namaz vakti bildirilir bildirilmez) hemen Allah'ın zikrine koşun. (Ezânı işitir işitmez) alışv verişi bırakın. Eğer salâhınızı, fesâdınızı bilmiş olsanız o sizin hakkınızda daha hayırlıdır.

10 — Feizà kudıyetissalatü fenteşirù fiylardı vebteğù min fadlillâhi vezkürullàhe kesiyren le'alleküm tüflihùne.

Farz olan namaz bitdikden sonra da derhâl yeryüzüne dağılın, mün'ım-i hakıkî olan Allah'ın fazlından ihsân etdiği rızkı isteyin, işlerinizin başına geçin, nasîb arayın. Ve (bütün hâlinizde, a'mâlinizde) Allah'ı çok zikredin. O'nun zikrini yalnız farz olan namazlara hasr u kasr etmeyin ki iki âlemde de felâh bulabilesiniz.

11 — Ve izà reev ticàreten ev lehveninfaddù ileyhà ve terekûke käimen kul mà ındellàhi hayrün minellehvi ve minetticàreti vallàhü hayrürràzikıyne.

Hâlbuki onlar bir ticaret veya bir oyun görünce; (Ey Peygamber-i Hak!) Ona fırladılar da seni hutbede ayakda bırakdılar. Onlara söyle, (âhıret hayâtının âlî derecelerini ve makaamât-ı seniyyelerini) beyân et ki: Allah'ın yanındaki sevab; o eylentiden de, kârdan da, ticaretden de sizin içün hayırlıdır. (Ve sizi ketm-i ademden meydâna getiren) Allah, rızk verenlerin hayırlısıdır.

—

سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ

Sûre-i Münâfikun

"Münàfikùn" Sûresi Medenîdir.

Âyetleri : On bir
Kelimeleri : Yüz seksen
Harfleri : Yedi yüz yetmiş altıdır.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ
اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ
فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ
مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾ اتَّخَذُوا
أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ
لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعْ
لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُسَنَّدَةٌ يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ
عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٤﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

İlmi, nâmütenâhî ma'lûmâtı ihâta eden, bütün kullarına ma'-rûfu emr, münkeri nehy ile onları tarîk-ı necâta hidâyet eden Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — İzâ cäekelmünàfikùne kàlù neşhedü inneke leresùlullàhi vallähü ya'lemü inneke leresùlühu vallàhü yeşhedü innelmünàfikıyne lekâzibùne.

(Ey Ekmelerrüsül!) Münâfıklar senin (ve mü'minînden sana tâbi' olanların) yanına (mülâyemet sûretiyle, aslında hud'alar ile) geldikleri vakıt, (mübâlâğalı bir şekilde îmanlarını izhâr ederek): "Biz şehâdet ederiz ki hiç şübhesiz sen Allah'ın Resûlüsün. (Muhakkak Hak seni hak üzerine gönderdi, hak ile hak meydâna çıksın içün)" dediler. Allah da bilir ki muhakkak sen O'nun Resûlüsün. Onların zamâirindeki nifak ve şikaka muttali' olan Allah da şehâdet eder ki münâfıklar, kat'iyyen yalancıdırlar, onların bu söylediklerini kalben söylemediklerine şâhiddir.

2 — İttehazû eymànehüm cünneten fesaddù an sebiylillâhi innehüm säe mà kânù ya'melùne.

Onlar bu şehâdet ve yeminlerini; mallarını ve nefislerini vikaaye içün kalkan edindiler de (fırsat buldukça) hâlkı Allah yolunda cihaddan alakoydular. Onların yapdıkları bu nifak ve şikak hakıkaten ne fenâdır.

3 — Zàlike biennehüm àmenù sümme keferù fetubi'a alâ kulùbihim fehüm lâ yefkahùne.

Bunların bu hareketleri şundan dolayı fenâdır: Bunlar evvelâ îmâna geldiler, sonra (ihtiraslar, menfaatler karşısında) küfre gitdiler. (Lisanlariyle îman etdiler, îmânda imiş gibi göründüler, kalblerinde küfrü gizlediler.) Böylece kalbleri üzerine küfr damgası vuruldu. Artık onlar îmânın hakıkatini, lezzetini ve sıhhatini anlayamazlar. (Küfrün ve fesâdın bâtıl olduğunu da anlayamazlar.)

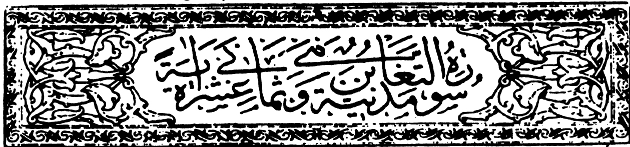
4 — Ve izà reeytehüm tu'cibüke ecsàmühüm ve in yekùlù tesma' likavlihim keennehüm huşubün müsennedetün yahsebùne külle sayhatin aleyhim hümül'adüvvü fahzerhüm kàtelehümullàhü ennà yü'fekùne.

(Ey Peygamber-i Hak!) Sen onları gördüğün zaman cisimleri, boyları, bosları tuhafına gider. Ve kezâ söylerler ise sözlerini dinlersin. (Fasih konuşurlar, düzgün söylerler. Onların boylarına, boslarına, sözlerine, zâhirdeki âlâişine bakma!) Onlar sanki giydirilmiş,* duvara dayanmış, istif edilmiş, içleri kurumuş, neşvü nümâdan uzaklaşmış ağaçlara benzerler. (Ve bunlar öyle münâfık ayni zamanda hâin olduklarından hâin de korkak olduğundan) her sayhayı –gizledikleri nifakları meydâna çıkdı zannıyla– aleyhlerinde sanırlar, (her gürültüden korkarlar.) Onlar düşmandırlar. (Ey Ekmelerrüsül!) O halde onların müsâhabetlerinden sakının. Müntekım ve gayyûr olan Allah, onları kahretsin. Hakdan bâtıla nasıl döndürülüyorlar?

---

* Abdullah İbni Übey, Mugis ibni Kays ve Cedd ibni Kays ve bunların hempaları münâfıkların en ileri gelenlerinden idi. Bunlar zâhirî görünüşleri i'tibariyle yakışıklı, güzel giyimli, sahte olmak üzere güzel konuşmasını bilir, meclislerde Resûl-i Zîşân Efendimize gaayet nâzik tavırlarla "Yâ Resûlâllah!" diye hitâb ederler, Fahr-i Âlem bir şey buyursalar sanki onu dinliyor ve ihlâs ile kabûl ediyormuş gibi câlî hâller gösterirler, Mürebbî-i ukul olan Fahr-i Âlemin de bunların bu hâlleri teaccübüne giderdi. İşte Cenâb-ı Hak, onların hakikatde ruhsuz olan bu hallerini "huşubü müsennede" diye ta'rif buyuruyorlar.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّوْا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ
يَصُدُّونَ وَهُم مُّسْتَكْبِرُونَ ٥ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ
أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْفَاسِقِينَ ٦ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِندَ رَسُولِ
اللَّهِ حَتَّىٰ يَنفَضُّوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَلَٰكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ٧ يَقُولُونَ لَئِن رَّجَعْنَا
إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ
وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَٰكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ٨
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ
عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ٩
وَأَنفِقُوا مِن مَّا رَزَقْنَاكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا
أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ ١٠ وَلَن
يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ١١

5 — Ve izà kıyle lehüm te'àlev yestağfirleküm resùlullàhi levvev rüùsehüm ve reeytehüm yesuddùne ve hüm müstekbirùne.

Onlara: "Geliniz Resûlûllah'ın meclisine, Allah'ın Resûlü sizin içün gafûr olan Allah'dan afv u mağfiret taleb ediversin" denilse, (kalblerindeki küfrün, inâdın âsârını izhâr ederler de) başlarını döndürüverirler. Ve ey Gören! Görürsün ki kibr taslayarak hâlâ yüzlerini çevirirler, mü'minlerden sür'atle uzaklaşırlar.

6 — Seväün aleyhim estağferte lehüm em lem testağfir lehüm len yağfirallàhü lehüm innallàhe lâ yehdiyl-kavmelfàsikıyne.

(Ey Peygamber-i Hak!) Müntekım ve gayyûr olan Allah'dan onlar içün ha mağfiret taleb etmişsin ha onlara istiğfar taleb etmemişsin onlarca müsâvîdir. Allah onlara asla mağfiret etmez. Kullarının bütün isti'dâdına muttali' olan Allah, fâsık kavme hidâyet etmez, doğru yola, cadde-i tevhıde irşâd etmez.

7 — Hümülleziyne yekûlùne lâ tünfikù alâ men ınde resùlillâhi hattà yenfaddù ve lillâhi hazäinüssemàvàti vel'-ardı ve lâkinnelmünàfikıyne lâ yefkahùne.

Onlar öyle sayılı nefeslerini Haksız tükeden müsrif kimselerdir, Resûlüllah'a ve mü'minlere buğz u adâvetlerinin derecesi öyle nihayete ermişdir ki: "Allah'ın peygamberinin yanında bulunanlara nafaka vermeyin, tâ ki onun etrafından dağılmaya mecbûr olsunlar" derler. Halbuki semâvâtın ve arzın hazineleri Allah'ındır, O'nun kabza-i kudretindedir. Fakat, küfr ü inadda ısrâr eden münâfıklar Allah'ın kemâl-i kudretini, O'nun kereminin, hazinelerinin genişliğini, cûd-ı sübhânîsini anlamazlar.

8 — Yekùlùne lein reca'nä ilelmediyneti leyuhricennel'e'-azzü minhel'ezelle ve lillâhil'ızzetü ve liresùlihî ve lil-mü'miniyne ve lâkinnelmünàfikıyne lâ ya'lemùne.

Onlar: "Bu seferimizden eğer Medine'ye dönersek muhakkak hâlkın en azîz ve şerîf olanı,* en hakir en zaîf** olanını muhakkak oradan çıkaracakdır" diyorlar. Hâlbuki izzet, kuvvet; asâleten Allah'ın, ve tab'an Resûlünün ve Resûlüne mütâbaatla mü'minlerindir. Ve lâkin münâfıklar Allah'ın ve ehlullahın izzetini, kendi cehillerinden, emvâl ve evlâd gururlarından dolayı bilmezler.

9 — Yä eyyühelleziyne àmenù lâ tülhiküm emvàliküm ve lä evlâdüküm an zikrillâhi ve men yef'al zàlike feüläike hümülhàsirùne.

Ey mü'minler! (Îmânınızın iktizası sizi hak ve hakikatten ayıracak şeylere iltifat etmeyin), ne mallarınız, ne evlâdlarınız sizi Allah'ın zikrinden, O'na teveccühden alakoymasın. Her kim Allah'ı düşünmez de böyle yapar (sırf fânî muzahrafatta kendini fâni kılar) ise bâkıyi fâni ile tebdil etmiş olur ki, işte onlar husrân-ı küllîde, çok mahrûmiyyet içindedirler.

10 — Ve enfikù mimmà rezaknàküm min kabli en ye'tiye ehadekümülmevtü feyekùle rabbi lev lä ahharteniy ilä ecelin kariybin feassaddeka ve ekün minessàlihıyne.

Her birinize ölümün emârâtı zuhûr edip de o anda mütehassirâne temennîye başlayıp: "Yâ Rabbi! Bana kısa bir mühlet ver, yakın bir ecele kadar te'hîr eyle, sadaka vereyim de sulehâdan olayım, (öyle öleyim)" demesinden evvel, artık bu husus apaçık beyân edildikden sonra sizlere verdiğimiz rızklardan infakda bulunun.

11 — Ve len yüahhırallàhü nefsen izà cäe ecelühà vallàhü habiyrün bimà ta'melùne.

---

* Kendilerini kasdediyorlar.

** Mü'minleri kasdediyorlar.

Halbuki alîm, hakîm olan Allah, Ey mü'minler! Yakînen biliniz ki: Eceli gelmiş bir nefse mühlet vermez, asla te'hîr etmez. (Onun içün tedârik ve telâfi ecelin hulûlünden evvel olur.) Bütün ahvâlinizin murâkıbı olan Allah, hayâtınız boyunca hayr ve şer her ne yapmışsanız hakkıyle haberdardır.

—

سُورَةُ التَّغَابُن

Sûre-i Teğabün

"Teğàbün" Sûresi Medenîdir.

Âyetleri : On sekiz
Kelimeleri : Dört yüz yirmi bir
Harfleri : Bin yetmişdir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ١ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ٢ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ
فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ٣ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ٤ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ
أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٥ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللَّهُ
وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ٦ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي
لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ٧ فَآمِنُوا
بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ٨ يَوْمَ
يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ
صَالِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ٩

بسم الله الرحمن الرحيم

Sıa-i rahmet ve cûdunun iktizasıyla tecellî eden, bütün mezâhir ve ekvâna her an imdâd eden, insânı vahdâniyyetinin sırrına âgâh olabilecek bir tecellîye mazhar kılan Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Yüsebbihu lillâhi mà fiyssemàvàti ve mà fiyl'ardı lehülmülkü ve lehülhamdü ve hüve alâ külli şey'in kadıyrün.

Semâlarda ve arzda ne varsa hepsi Allah'ı tesbih eder. (O'nun zâtını nekaaisden tenzîh eder.)

(Bütün âyân O'nu nasıl takdîs etmez?)

Mülk, melekût hepsi O'nun. (O'ndan gayrı mâlik, mütesarrıf yok.) Hamd O'nun. (Hamde lâyık ancak O.) Ve O her şey'e kaadirdir. (Kudretine nihâyet yokdur.)

(Bütün makdûrâtına nasıl kaadir olmaz?)

2 — Hüvelleziy halekaküm feminküm kâfirün ve minküm mü'minün vallàhü bimà ta'melùne basıyrün.

Madde, müddet sebketmeksizin sizi hâlk eden O'dur. Sizi meydâna getirdikden sonra içinizden kimi kâfir (Hakkı setretmiş, bâtıl hüviyyetlere saplanmış), kimi mü'min (fıtratındaki tevhıd ve îmânı muhafaza etmiş.) Bununla beraber kullarının isti'dâdına muttali' olan Allah, amellerinizi, ahvâlinizi, her ne yaparsanız hepsini görür.

3 — Halekassemàvàti vel'arda bilhakkı ve savvereküm feahsene suvereküm ve ileyhilmasıyrü.

(Ey mükellefler! Biliniz ki): O (Hâlik-ı A'zam kemâl-i kudretiyle) semâları ve arzı (ulviyyât ve süfliyyâtı) hakk ile yaratdı. (Hikmet üzerine yerli yerinde hâlk etdi.) Ve size sûret verdi. (Mahlûkat içinde) sûretlerinizi de en güzel yapdı. (Ahlâkı ile ahlâklanmak, sıfâtiyle sıfatlanmak içün esrâr-ı zâtiyyesine âgâh ve sıfât-ı ilâhiyyesine lâyık bir tecellîye mazhar kıldı.) Nihayet dönüş de O'nadır.

4 — Ya'lemü mà fiyssemàvàti vel'ardı ve ya'lemü mà tüsırrùne ve mà tu'linùne vallàhü àliymün bizàtissudùri.

O, ilm-i huzûriyle semâvatda ve arzda ne varsa bilir. Kezâ sizler (ey mükellefler!) Her ne gizlerseniz ve her ne açıklarsanız hepsini bilir. Kullarının bütün isti'dâdına muttali' olan Allah, bütün sînelerin künhünü, kalblerden geçeni bilir.

(İmdi Cenâb-ı Hak ubûdiyyet hudûdunu aşanlara tevbîhen buyuruyor):

5 — Elem ye'tiküm nebeülleziyne keferù min kablü fezàkù vebàle emrihim ve lehüm azàbün eliymün.

(Ey kâfirler; münkirler!) Bundan evvel küfredenlerin haberi size gelmedi mi? (Nûh, Hûd, Sâlih aleyhimüsselâm'ın kavimleri gibi kâfir olanların haberini almadınız mı? Nebîlerin, Resûllerin irşadına cebhe aldılar, küfürde ısrâr etdiler, küfürlerinin, şirklerinin zararını), yapdıklarının vebâlini dünyada tatdılar. Daha onlara âhıretde de elîm bir azab vardır. (Huzûr-ı İzzet-i Bârîye kabûlden mahrumdurlar.)

6 — Zàlike biennehu kânet te'tiyhim rüsülühüm bilbeyyinàti fekàlù ebeşerün yehdùnenà fekeferù ve tevellev vestağnallàhü vallàhü ğaniyyün hamiydün.

Zîra onlara peygamberleri, Allah tarafından müeyyed olarak açık beyyineler, bâhir mu'cizelerle gelmişlerdi. Onlar o mu'cizeler, kat'i hüccetler karşısında acze düşünce teaccüb ve inkâr yoluyla: "Bir beşer mi bizi yola getirecek? Hâşâ bizi hidâyete erdirecek?" diyerek küfretdiler, Hak'dan i'râz etdiler, beyyinâtı, mu'cizâtı tedebbür ve tekeffür etmediler. Allah da her şeyden; onların hidâyet ve tâatından müstağnî olduğunu gösterdi de onları helâk etdi. Kibriyâ u azamet sâhıbi olan Allah, mezâhir ve masnûâtından mutlak zâtında ganîdir, bütün ef'âlinde hamde lâyıkdır.

7 — Ze'amelleziyne keferû en len yüb'asù kul belâ ve rabbiy letüb'asünne sümme letünebbeünne bimà amiltüm ve zàlike alellàhi yesiyrün.

Haşr ü neşr üzerine Allah'ın kudret-i sübhânîsini inkâr eden kâfirler kat'iyyen ba's olunmayacaklarını, mahşerde hisâb içün haşredilmeyeceklerini, yevm-i cezânın tehakkuk etmeyeceğini zu'metdiler.

(Ey Peygamber-i Hak!) Onların bu fâsid zu'm ve bâriz cehl ile ba'sı inkâr etmelerine karşı söyle: "Hayır! Rabbim hakkı içün elbette siz diriltileceksiniz. Ba's ve haşr oldukdan sonra da dünyada yapdıklarınız muhakkak size anlatılacak, bildirilecekdir. Ve alîm, basîr olan Allah'a göre bu husus kolaydır."

8 — Feàminù billâhi ve resùlihi vennùrilleziy enzelnà vallàhü bimà ta'melùne habiyrün.

Artık siz, Allah'a ve Resûlüne indirdiğiniz (Resûlünü te'yid dînini beyan eden) nûra (hak ile bâtılı ayıran Kur'an'a) îman ediniz. Allah yapdıklarınızdan (Kur'an'ın ahkâmından, meârifinden, hakaaikından, rumûz u işârâtından nelere sâhıb, nelere değilsiniz, Kur'an'ın yalnız elfazını mı tilâvet ediyorsunuz, hem elfazını tilâvet, hem ahkâmına mutâbaat ediyor musunuz, hepsinden) hakkıyla haberdardır.

9 — Yevme yecme'uküm liyevmilcem'ı zàlike yevmütteğàbüni ve men yü'min billâhi ve ya'mel sàlihan yükeffir anhü seyyiàtihî ve yüdhılhü cennàtin tecriy min tahtihel'enhàrü hàlidiyne fiyhä ebeden zàlikel-fevzül'azıymü.

Alîm, kadîr olan Allah, o gün, ictima' olunacak bir gün içün sizi toplayacak. Ki o gün aldanma günüdür. (Kâfir ise vaktiyle îmânı terketdiğinden dolayı aldanmışdır, mü'min ise ihsanda noksan ve kusur yapdığından dolayı aldanmışdır.) Her kim Allah'a îman eder, (vahdâniyyetini ikrâr eder) ve amel-i sâlih işlerse (–ki o amel-i sâlihle onun îmânı ziyâdeleşir, kemâle erer, ilm-el yakîn mertebesinden ayn-el yakîn mertebesine, ayn-el yakîn mertebesinden hakk-al yakîn mertebesine vâsıl olur–) Allahu Sübhânehû teâlâ onun kabahatlerini örter. (Sahife-i a'mâlinden seyyiâtını imhâ eder, fadl u lûtfu hasebiyle) kendisini altından ırmaklar akan cennetlere sokar. Onlar orada ebedî kalırlar. İşte büyük kurtuluş, (büyük seâdet) budur.

—

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٠﴾ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾
وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا
الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ
وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ وَإِنْ تَعْفُوا
وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ
وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ
مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ
وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِنْ تُقْرِضُوا
اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ
حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

10 — Velleziyne keferû ve kezzebù biàyàtinä üläike ashàbünnàri hàlidiyne fiyhà ve bi'selmasıyrü.

Küfredip, vahdet-i zâtımıza, kemâlât-ı esmâ ve sıfâtımıza delâlet eden âyetlerimizi tekzîb eyleyenler, işte o eşkıyâ-i merdûdîn, eshâb-ı nârdırlar. Orada dâim kalacaklardır. O âteşliklere oradan necat yokdur. Orası ise ne fena uğrakdır.

(İmdi Cenâb-ı Hak, ihlâs sâhibi kullarının tefviz ve tevekkül husûsunda bu dâr-ı ibtilâda, dâr-ı imtihanda sarsılmamalarına işâreten buyuruyor):

11 — Mä esàbe min musıybetin illâ biiznillâhi ve men yü'min billâhi yehdi kalbehu vallàhü bikülli şey'in aliymin.

Allah'ın izni olmadıkça hiçbir musıbet isâbet etmez. (Evet, elem veya ferah verici bütün hâdiseler müdebbir-i hakîm olan Allah'ın irâde ve takdîrinin iktizasiyle meydâna gelir.) Her kim de Allah'a îman eder (umûrunu O'na tefvîz eder, ihlâs ile O'nu vekil ve kefil kılar) ise Allah onun kalbine hidâyet verir, tevhıd nurları ile nurlandırır. Ve Allah, ilm-i huzûriyle her şey'i (îman edeni de, küfredeni de, sabredeni de, şükredeni de, hulâsa hâzır ve gaaib her ne varsa hepsini) bilir.

12 — Ve etıy'ullàhe ve etıy'urresùle fein tevelleytüm feinnemà alâ resùlinelbelâğulmübiynü.

(Îman edin de sizi ketm-i ademden meydâna getiren, rûh-ı menfûh ile tekrîm eden) Allah'a itâat eyleyin. Ve (tarîk-ı hidâyeti, rüşd-i mübîni sizlere ücretsiz, külfetsiz, minnetsiz teblîğ eden) Resûlüne itâat eyleyin. Eğer (aksine gider, teblîğ ve irşâdından sonra) yüz çevirir iseniz (Peygamber-i Hakka ne?) Zîra Resûlümüze âid olan; vahyimiz ve emrimiz hasebiyle yalnız açık bir teblîğden ıbâretdir. (Hisâbınız, cezânız bize âiddir.)

13 — Allàhü läilâhe illâ hüve ve alellàhi felyetevekkelilmü'minùne.

Ehad, vâhıd, ulûhiyyet ve rubûbiyyetiyle müstakil olan Allah'dan başka ilâh yokdur. (Ma'bûdün bilhak ancak O'dur.) Onun içün mü'min olanlar bütün ihtiyac ve mühimmâtında Allah'a güvensinler.

Burada tevekkül hakkında birkaç söz söylemek istiyorum:

Cenâb-ı Hak insanlara tevekkül denilen bir kuvvet-i rûhıyye ihsân etmişdir. Yalnız tevekkül ile ittikâli birbirine karışdırmamalıdır. Ba'zıları bunu anlamazlar da biribirine karışdırırlar, tenkide kalkarlar.

Tevekkül: Yapılacak herhangi bir vazifede bir emr-i meşru'da Allah'a i'timad ve istinâd etmek demekdir ki, bu insanda azm ve irâdeyi takviye eder. Ve beşerin tıynetinde merkûz olan acz ü za'fı, kudret-i kâmile-i ilâhiyyenin ricâ u muâveneti ile tedavi eyler. Bir insânın her şeyde Allah'a i'timâd edebilmesi ne büyük hikmete, ne büyük metânete ve irâdeye, ne azîm fedakârlığa tevakkuf eder.

Hulâsa tevekkül, kimseden muâvenet talebinde bulunmayıp yalnız Cenâb-ı Allah'a hasr u i'timad etmekdir ki, işte bunda muvaffak olan kimse; hakıkaten kendisini nefsinin esâretinden kurtarıp kâinâta karşı i'lân-ı hürriyet etmiş olur.

İmdi; bütün kalbini Hakka rabt edip kâinâta karşı i'lân-ı hürriyet ve istiklâl edebilecek bir rûhun vazifesindeki azameti düşünmelidir. Böyle bir ruh kâinatda elbette yekvücûd olarak, müteaddid kalıplarda bir rûh olarak yaşamak isteyecekdir. "Eğer birisini yaralarsam, yaraladığım cisim kendi cismimdir, o hâlde ben kendi kendimin merhametsiz bir düşmânıyım" diyecekdir, bu kimseden de cem'iyyet azîm fâideler görecekdir.

14 — Yä eyyühelleziyne àmenû inne min ezvàciküm ve evlâdiküm adüvven leküm fahzerùhüm ve in ta'fù ve tasfehù ve tağfirù feinnallàhe ğafùrün rahıymün.

Ey mü'minler! Allah'ın vahdâniyyetine yakînen inananlar! Biliniz ki: Zevcelerinizden ve evlâdlarınızdan hakîkaten size düşman olanları vardır. O halde onlardan sakının. (Sizi Hak ve hakıkatden alakoymasınlar, Allah'a yapacağınız tâatden sizi meşgul etmesinler, Hakka olan i'timâdınızı kırmaya çalışmasınlar, gayr-ı meşru' emellere sevketmesinler. Onların mekrinden, gaailelerinden emîn olmayın, mahzurlarından sakının.) Bununla beraber (eğer salâh-ı hâl peydâ ederler de sırât-ı müstakıyme dönerlerse) yapdıklarını yüzüne vurmayın, afvedin, kusurlarına bakmayın, setr edin. Şübhe yok ki sizin zamâirinize muttali' olan Allah, gafûrdur, rahıymdir.

15 — İnnemä emvàlüküm ve evlâdüküm fitnetün vallàhü ındehu ecrün azıymün.

Mallarınız, çoluk ve çocuklarınız herhâlde sizin içün bir ibtilâdan başka bir şey değildir. (Zîra ibâdât u tâat ve âhıretinize engel olurlar. Onun içün muhlisîn zümresinden olun da, hem onları yetişdirin, hem kendinizi o fitnelerden sâlim kılın.) Hakkın gayrısına iltifât etmeyenlerin ecri Allah'ın yanındadır. (Onu zâyi' etmeyin.)

16 — Fettekullàhe mesteta'tüm vesme'ù ve etıy'ù ve enfikù hayren lienfüsiküm ve men yùka şuhha nefsihî feüläike hümülmüflihùne.

Gücünüz yetdiği kadar Allah'dan sakının, O'nu vekil ittihâz edip, emirlerini, sözünü rızâ ve kabûl ile dinleyin, itâat edin, infâk edin, kendi nefsiniz içün, hayırlı işler yapın. Her kim bezl-i infâk ile nefsinin cimriliğinden, hırsından korunursa; işte kerem ü sehâ ile muttasıf olan o süedâ, felâh bulanların tâ kendileridir.

17 — İn tukridullàhe kardan hasenen yüdà'ıfhü leküm ve yağfir leküm vallàhü şekûrün haliymün.

(Ey ehl-i infak ve ihsân! Menn ü ezâdan masun, ihlâs ve rızâya yakın bir sûretde) eğer Allah'a bir karz-ı hasen (gönül hoşluğu ile ödünç) verirseniz, Allah sizin ihsânınızı kat kat artdırır, ve size mağfiret buyurur. Kullarının amellerine, niyyetlerine, ihlâsına muttali' olan Allah, ihsânını kat kat katlayıverir, aza çok mükâfat verir. Azabda, ıkabda acele etmez.

18 — Alimülğaybi veşşehàdetil'aziyzülhakiymü.

İlm-i huzûriyle gaybı da, şehâdeti de âlimdir. Her emrine gaalibdir. Tam hükm ve hikmet sâhibidir.

—

سُورَةُ الطَّلَاقِ

Sûre-i Talâk

"Talâk" Sûresi Medenîdir. Buna "Kısa Sûre-i Nisâ" denildiği de rivâyet olunmuşdur.

Âyetleri : On iki
Kelimeleri : Yüz kırk yedi
Harfleri : Bin yetmişdir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ
وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ
وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ
يُحْدِثُ بَعْدَ ذَٰلِكَ أَمْرًا ١ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَيْ عَدْلٍ مِنْكُمْ
وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ٢ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ
لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ
قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ٣ وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ
مِنْ نِسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ
وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ
يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ٤ ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ٥

بسم الله الرحمن الرحيم

Hikmet ve adâletinin iktizası kullarına din nı'metini ihsân eden, aralarında hudûd-ı şer'î'yi vaz'eden, ibâd-ı havâssını tekliflerinin sırlarına âgâh kılan Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Yä eyyühennebiyyü izà tallâktümünnisäe fetallikùhünne li'ıddetihinne ve ahsul'ıddete vettekullàhe rabbeküm lâ tuhricùhünne min büyùtihinne ve lâ yahrücne illä en ye'tiyne bifàhışetin mübeyyinetin ve tilke hudùdullàhi ve men yete'adde hudùdallàhi fekad zaleme nefsehu lâ tedriy le'allellàhe yuhdisü ba'de zàlike emren.

Ey o Peygamber-i Hak!* Şer'î ruhsat ile kadınları boşamak istediğiniz takdirde onların iddetleri vaktinde boşayın, sayılı hayz günlerini hisâba alın. Ve (talâk husûsunda müntekım ve gayyûr olan) Rabbiniz Allah'dan korkun. (İddetleri bitmeden) kendilerini evden çıkarmayın. Kendileri de çıkmasınlar. Meğer ki açık bir terbiyesizlik, hayâsızlık etmiş olalar. İşte Allah'ın ta'yîn etdiği hudûd budur. Her kim Allah'ın hudûduna tecâvuz ederse muhakkak kendine zulm etmiş, (Allah'ın a'cil ve âcil azâbına nefsini arzetmiş) olur. Bilmezsin olabilir ki Allah, bundan sonra bir iş çıkarır. (Barışmanız içün belki bir vak'a ihdâs eder.)

---

* Cenâb-ı Hak, nazm-ı celîlde peygamberine nidâ buyururken, ümmetine de hitâb ediyor.

Âile hukukuna teallûk eden bu nazm-ı celîlde ne mühim incelikler vardır.

Cenâb-ı Hak zevc ile zevce arasında bir meyl-i kalbî yaratmış, onun neticesi olarak da "muhabbet ve merhamet mesnedlerine dayanarak aile yuvası kurun" buyurmuş, tenâsül gaayesini de esas olarak göstermişdir.

Cenâb-ı Peygamber de: "Evlenenler dinlerinin yarısını yapmışlar, yarısı için de çalışsınlar" buyurmuşlardır.

Binâen'aleyh Cenâb-ı Hak, kadının bir sun'u taksîri olmadıkça ve erkek içün de bir tehlike ve zarurî bir sebeb bulunmadıkça aile yuvasının yıkılmasına râzı olmaz. Ya'ni zevc ve zevce arasında muktezâ-i beşeriyyet ve gaflet ufak tefek kusurlar, kırgınlığı mûcib ârızî hâller, asıl boşanma sebebi olamaz. Zîra nikâh bir nı'metdir, sebebsiz talâk ise küfrân-ı nı'metdir. Yalnız Allah'ın yaratdığı o meyl var ya işte o meyl bitecek olursa o vakit o aile yuvasının temeli çürümüş sayılır ki, esâsen orada tabiî bir boşanma olduğundan şer'î boşanmaya da müsâade verilir. Binâen'aleyh (İzâ tallâktümünnisâe...) nazm-ı kerîmindeki şart: Talâkın ındallah makbûl olmayıp, yalnız "iki şerr birleşdiği vakıt ehveni seçilir" hükmüne bir müsâadeyi îmâ eder.

İşte bütün bunların iyi anlaşılması içün Cenâb-ı Hak talâkda şartlar koşuyor ki bu şartları şöylece hulâsa edebiliriz:

1– Kadın, âdetinden önce temiz zamânında yaklaşılmaksızın bir talâk ile tatlik edilecek.

2– Hayz günlerinde, yaklaşmak kendisine mekrûh olan ezâlı zamanlarında boşamak haramdır. (Zîra meyilsizliğin ârızî olması ihtimâli vardır.)

3– Keza temizlik içinde yaklaşıldıkdan sonra da boşamak mekruhdur. (Çünki yaklaşmaklık, meylin vücûdüne bir delildir ve henüz binanın temelinde çürüklük yok demekdir. Ya'ni yaklaşdıkdan sonra meyilsizlik olursa ârızî olabilir. Buna binaen kadın üç temizliğini görecek, üçüncü de yaklaşılmayacak. Ondan sonra boşanmaya gidilirse ancak yerinde olur.)

4– Sonra üç talâkı birden vermek de emr-i şer'ıyyeye muhalefet etmek olduğundan büyük bir günahdır.

5– Cenâb-ı Hak, gerçi emr-i talâkı erkeklerin yed-i ihtiyârına vermişdir, fakat buna mukaabil onlara (İzâ tallâktümünnisâe) sûresinin gaayet güzel bir sûretde isti'mâlini emretmişdir. Ya'ni kadının talâkda doğrudan doğruya bir hakk-ı ihtiyârı yokdur. Meğer ki dilediği zaman kadının kendisini boşamakta muhtâr olduğunda nikâh zamânında bir şart koşmuş veya sonra erkek tarafından bir tefviz yapılmış olsun.

Demek oluyor ki bu boşanma husûsu çok dikkat edilecek bir husûsdur. Zîra hadîs-i şerîfde "Yehtezzül'arş minettalâk: Boşanmadan Allah'ın Arş'ı titrer" buyurulmuşdur. İşte ona binâendir ki üç talâk vâkı' oldukdan sonra erkek o kadını tekrar almak isterse, o kadın başka bir erkekle evlenmeden ve evlendikden sonra –şâyed ikinci zevc boşarsa– meşru' müddet bitmeden ilk zevcine tekrar varamaz.

Bunun hikmeti şudur:

Cenâb-ı Hak demek istiyor ki: Bir def'a boşadın Hakkın Arş'ını titretdin, bir daha boşadın yine titretdin, bir daha boşadın yine titretdin, sen artık işi eylenceye aldın, binâen'aleyh senin vicdânına böyle ağır bir azab vermek gerekir.

2 — Feizà belâğne ecelehünne feemsikûhünne bima'rùfin ev fârikùhünne bima'rùfin ve eşhidù zevey adlin minküm ve ekıymüşşehàdete lillâhi zàliküm yù'azu bihî men kâne yü'minü billâhi velyevmil'àhıri ve men yettekıllâhe yec'al lehu mahrecen.

Sonra o kadınları, iddetlerini doldurmaya yaklaşdıkları zaman yâ güzellikle tutun, (aklın, şer'in, mürüvvetin kabûl etdiği güzellikleri gösterin, vech-i ihsân ile nikâhı tecdîd edin), yâhud (sizinle onların arasında muhabbet râbıtası, ülfet alâkası kalmamışsa) onlardan güzellikle, (haklarını vererek, kendilerine zarar vermeyerek, şer'-i mübînin kabûl etmeyeceği şekle girme-

yerek hüsn-i sûretle) ayrılın. Ve (sonradan hiçbir ihtilâfa düşmemek içün) sizlerden iki âdil erkeği de şâhid tutun. (Ey şahidler) şehâdeti de Allah içün yapın. İşte bunları duydunuz a bununla Allah'a ve âhıret gününe îman edenlere va'z edilir. Her kim de Allah'dan korkar (sakınır, nefsini O'nun kahr u gadabından hıfzeder, O'nun vaz'etdiği hudûda riâyet eder, muhafaza eder, hukuk-ı ibâda dikkat eder, bilhassa hukuk-ı zevciyyeti çiğnemez) ise, Allah ona sıkıntıdan kurtaracak, mihnetden âzâd edecek bir mahrec verir.

3 — Ve yerzukhü min haysü lâ yahtesibü ve men yetevekkel alallàhi fehüve hasbühu innallàhe bàliğu emrihî kad ce'alallàhü likülli şey'in kadren.

Ve ona hâtır u hayâline gelmeyen, ummadığı, beklemediği bir yerden rızk ihsân eder.

(Nasıl etmez?)

Her kim ihlâs ile O'na güvenir, tefvîz-i umûr eylerse Allah ona yetişir, ona elverir.

(Nasıl yetişmez?)

Bütün mekaadir üzerine kaadir, muktedir olan Allah, emrini yerine getirir. Allah her bir şey içün mukadder bir vakıt ta'yin buyurmuşdur. (Mukadder olan râhat ve kederin vakti değişmez. Evvel gelmez, sona da kalmaz.)

4 — Velläiy yeisne minelmehıydı min nisäiküm inirtebtüm fe'ıddetühünne selâsetü eşhürin velläiy lem yehıdne ve ùlâtül'ahmàli ecelühünne en yeda'ne hamlehünne ve men yettekıllâhe yec'al lehu min emrihî yüsren.

Kadınlarınızın (yaşlarının büyüklüğünden dolayı) hayzdan kesilenlerin iddetinden şübhe ederseniz onların iddet zamanları üç aydır. Henüz hayz görmeyenler de böyledir. Gebe kadınların iddetleri ise hamillerini vaz' edince nihayet bulur. Her kim kendisini Allah'ın gadabından hıfzederse (ve zevcesini talâk-ı bıd'î

ile tatlîk etmeyip vech-i mesnûn ile tatlîk ederse) Allah onun işine bir kolaylık verir.

5 — Zàlike emrullàhi enzelehu ileyküm ve men yettekıllâhe yükeffir anhü seyyiàtihî ve yu'zım lehu ecren.

İşte bu zikrolunan ahkâm; alîm, hakîm olan Allah'ın emridir. (Ey mükellefler!) Emr-i talâka müteallik mefâsidinizi islâh içün onu size indirdi. Ve her kim müntekım ve gayyûr olan Allah'dan korkar, O'nun emirlerine tecâvuz etmezse, Allah onun kötülüklerini örter, hasenâtını kat kat büyültür.

(Yä eyyühennebiyyü...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا
عَلَيْهِنَّ ۚ وَإِن كُنَّ أُولَاتِ حَمْلٍ فَأَنفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ فَإِنْ
أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ۖ وَأْتَمِرُوا بَيْنَكُم بِمَعْرُوفٍ ۖ وَإِن
تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُ أُخْرَىٰ ﴿٦﴾ لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ۖ وَمَن قُدِرَ
عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ ۚ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا ۚ
سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا
وَرُسُلِهِ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُّكْرًا ﴿٨﴾
فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا
شَدِيدًا ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ۚ الَّذِينَ آمَنُوا ۚ قَدْ أَنزَلَ اللَّهُ
إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَّسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَ
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَمَن يُؤْمِن
بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا أَبَدًا ۖ قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴿١١﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ
سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

6 — Eskinùhünne min haysü sekentüm min vücdiküm ve lâ tüdärrùhünne litüdayyikù aleyhinne ve in künne ùlâti hamlin feenfikù aleyhinne hattà yeda'ne hamlehünne fein erda'ne leküm feàtùhünne ücùrehünne ve'temirù beyneküm bima'rùfin ve in te'àsertüm fesetürdı'u lehû uhrà.

Ey boşayanlar! Boşadığınız kadınları iddetleri bitinceye, gücünüzün yetdiğinde, sâkin olduğunuz yerin bir kısmında iskân ediniz. Çıkıp gitmeleri içün üzerlerine tazyik yaparak onlara zarar vermeye kalkışmayınız. (Tazyik ederiz de çıkıp gitmeye mecbur kalırlar fikrini taşımayınız.) Eğer onlar gebe iseler doğuruncaya kadar nafakalarını veriniz. (Nikâh râbıtası kalkdıkdan sonra) çocuklarınızı sizin hisâbınıza emzirirlerse o vakıt emzirme ücretini veriniz. Aranızda emzirme ve ücret husûsunda güzelce istişâre edin. Emzirme husûsunda eğer aranızda güçlük çıkarsa* o hâlde baba hisâbına çocuğu diğer bir emzikli kadın emzirecekdir. (Annesi çocuğu emzirmeye zorlanamaz.)** Çocuğun anasını boşayan baba, çocuğuna bir süt anne tutmaya mecbûr olur.)

7 — Liyünfık zù se'atin min se'atihî ve men kudire aleyhi rizkuhu felyünfık mimmä àtàhullàhü lâ yükellifullàhü nefsen illâ mä àtàhà seyec'alullàhü ba'de usrin yüsren.

(Herkes vaz'iyyetine göre infak etsin. Ayrılmazdan evvelki nafakasının iktizasını gözönünde tutsun.)

Varlıklı, servet sâhibi olan; genişliği nisbetinde nafaka versin, hâli vakti dar olan da Allah'ın ona verdiği kadar nafaka versin. Mün'ım-i hakîm olan Allah, hiçbir kimseye verdiğinden başka teklif etmez. Allah, bir güçlüğün arkasından bir kolaylık kılar.

---

* Babanın ücretten kaçınması, yahud ananın emzirmemesi gibi.

** Meğer ki çocukda ölüm tehlikesi ola.

(İmdi; Hakkın emirlerine cebhe alıp, servetlerine mağrûr olanlara buyuruluyor):

8 — Ve keeyyin min karyetin atet an emri rabbihà ve rüsülihî fehasebnâhâ hısàben şediyden ve azzebnàhà azàben nükren.

Nice memleket ahâlisi, (nice şenlik sâhıbleri mal ve servetlerine dayanarak) Rabbinin ve O'nun Resûllerinin emirlerine karşı isyân etdi, azdı, kibirlendi, tefâhur ederek türlü türlü nuhvet ve düşmanlıkla peygamberlerine mutâbaat etmedi de biz de onları inceden inceye şiddetli bir hisâba çekdik, görülmedik dehşetli bir azâba giriftâr eyledik.

9 — Fezàkat vebàle emrihà ve kâne àkıbetü emrihà husren.

İşte onlar Allah'dan i'râzın, O'nun Resûllerine mutâbaat etmemekliğin vebâlini taddılar ve işlerinin âkıbeti bir husrân oldu.

10 — E'addallàhü lehüm azàben şediyden fettekullàhe yä ülil'ebàbi elleziyne àmenù kad enzelallàhü ileyküm zikren.

Allah; sâha-i izz-i kabûl tardedilerek mertebe-i insânîden çıkarılan öyleleri içün şiddetli bir azab hazırlamışdır.

O halde, ey ihlâs ile îmạn eden akl-ı selîm sâhibleri! Allah' dan sakının. İşte Allah size bir zikr (Kur'an) indirdi. (Mebde'inizi, menşe'inizi, keza merci'inizi, meâdınızı size apaçık beyân eder.)

11 — Resùlen yetlù aleyküm àyàtillâhi mübeyyinàtin liyuhricelleziyne àmenù ve amilussàlihàti minezzulümàti ilennùri ve men yü'min billâhi ve ya'mel sàlihan yüdhılhü cennàtin tecriy min tahtihel'enhàrü hàlidiyne fiyhä ebeden kad ahsenallàhü lehu rizkan.

Bir de irşâdınız içün Resûl gönderdi. O, (sizi ücretsiz, kül-

fetsiz, minnetsiz) zulmetden nûra çıkarmak içün Hak ve hakıkat yollarını açan Allah'ın vâzıh âyetlerini size karşı okuyor ki; Allah'a îman edip, îmânınızın iktizası sâlih ameller işleyesiniz diye. Her kim Allah'a îman eder, iyi amel işler, (sahte benliğinden soyunur, evhamdan, bâtıl hayâlâtdan kurtulur, nûr-ı vücûde kavuşursa); Allah onu altından ırmaklar akan cennetlere, içlerinde ebedî ve sermedî kalmak üzere sokar. Allah ona hakıkaten ne güzel bir rızk, (sûrî ve ma'nevî ne nı'metler) ihsân etmişdir.

(Sübhânehû teâlâ nasıl ihsân etmez?)

12 — Allàhülleziy haleka seb'a semàvâtin ve minel'ardı mislehünne yetenezzelül'emrü beynehünne lita'lemû ennallàhe alâ külli şey'in kadiyrün ve ennallàhe kad ehàta bikülli şey'in ılmen.

O Allah ki kudret-i kâmilesi hasebiyle yedi semâyı ve arzdan da onların mislini yaratmış olandır. Aralarında peyderpey emr-i ilâhî inip duruyor.

(İlm ve ma'rifet, fıtratlarında cibillî olan mükellefler!) Şunu bilesiniz diye ki: Ulûhiyyet ve rubûbiyyetiyle müstakil olan Allah, her şey'e kaadirdir. (O'nun kudreti, makdûr ındinde nihayet bulmaz.) Kudret-i kâmile ile mütesarrıf olan Allah, her şey'i ilmiyle ihâta etmişdir.

—

سُورَةُ التَّحْرِيمِ

Sûre-i Tahrîm

"Tahrîm" Sûresi Medenîdir.

Âyetleri : On iki
Kelimeleri : İki yüz kırk dokuz
Harfleri : Bin altmışdır.

بسم الله الرحمن الرحيم

يا أيها النبي لم تحرم ما أحل الله لك تبتغي مرضات أزواجك والله

غفور رحيم ١ قد فرض الله لكم تحلة أيمانكم والله مولاكم وهو

العليم الحكيم ٢ وإذ أسر النبي إلى بعض أزواجه حديثا فلما نبأت

به وأظهره الله عليه عرف بعضه وأعرض عن بعض فلما نبأها

به قالت من أنبأك هذا قال نبأني العليم الخبير ٣ إن تتوبا إلى الله

فقد صغت قلوبكما وإن تظاهرا عليه فإن الله هو مولاه وجبريل

وصالح المؤمنين والملائكة بعد ذلك ظهير ٤ عسى ربه إن طلقكن

أن يبدله أزواجا خيرا منكن مسلمات مؤمنات قانتات تائبات

عابدات سائحات ثيبات وأبكارا ٥ يا أيها الذين آمنوا قوا أنفسكم

وأهليكم نارا وقودها الناس والحجارة عليها ملائكة غلاظ

شداد لا يعصون الله ما أمرهم ويفعلون ما يؤمرون ٦ يا أيها

الذين كفروا لا تعتذروا اليوم إنما تجزون ما كنتم تعملون ٧

بسم الله الرحمن الرحيم

Kullarının hâllerini ahkem ve eblâğ bir vech ile salâha çeviren, onları tâkatlerinin hâricinde mükellef kılmayan, kabahatlerini bildiren, kendilerinden günah sâdır oldukdan sonra tevbe ile tedârik ve telâfi olacağını beyân eden Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Yä eyyühennebiyyü lime tüharrimü mâ ehallellàhü leke tebteğıy merdàte eżvàcike vallàhü ğafùrün rahıymün.

Ind-i sübhânîden vahy ü ilhâm ile müeyyed olan Ey o Peygamber-i Hak! Bir vahyy telâkki etmeksizin, ilhâm olunmaksızın; hikmet ü adâletinin iktizâsiyle Allah'ın sana helâl kıldığını; zevcelerinin hoşnudluğunu arayarak ne içün kendine harâm edersin? (İstiğfâr et!) Senin niyyet ve ihlâsına muttali' olan Allah, gafûrdur, rahıymdir. (Helâl kıldığı şey'i kendine haram kılmak husûsunda senden sâdır olan bu tecellîyi afv ü mağfiret eder.)

2 — Kad feredallàhü leküm tehıllete eymàniküm vallàhü mevlâküm ve hüvel'aliymülhakıymü.

Hakîm, müdebbir olan Allah, sizin içün yeminlerinizin çözülmesini (keffâret ile) meşru' kılmış, farz kılmışdır. Ahvâlinizi ıslâh eden Allah; mevlânız, her işinizde hâmînizdir. Hem de o bütün salâh ve fesadınızı hakkıyla bilendir, tam hükm ve hükme sâhibdir, zabtında ve ıslâhında hakîmdir.

3 — Ve iz eserrennebiyyü ilâ ba'dı ezvàcihî hadiysen felemmà nebbeet bihî ve ezharehullàhü aleyhi arrefe ba'dahu ve a'reda an ba'dın felemmà nebbeehà bihî kàlet men enbeeke hàzà kàle nebbeeniyel'aliymülhabiyrü.

(Ey mü'minler! O vakıtden ibret alınız ki): Hani peygamber (sallâllahü aleyhi ve sellem) zevcelerinin ba'zısına bir sırr olarak bir şey söylemişdi. Vaktâki o zevce o sırrı haber verdi, Allah da peygambere onu açdı, vuku' bulan ifşâdan haberdar etdi. (Hâlbuki bu sırrın ifşâ olunmamasını peygamber (aleyhissalâtü vesselâm ısrâr ile sıkı sıkı tenbih etmişdi, binâen'aleyh ifşâ olunması hasebiyle gadablandı.) Resûl-i Ekrem'in gizli tutulmasını arzu etdiği iki şey vardı. Birisini ta'rîf etmiş, bildirmişdi, bir kısmı hakkında da sükût ve i'râz etdi. Peygamber, zevcesine o ifşâyı, olan biteni muâtebe ile anlatınca, zevcesi: "Yâ Resûlâllah! Bunu sana kim haber verdi?" dedi. Peygamber: "Bana serâir ü hafâyâya alîm, kullarının zamirlerinde ve niyyetlerinde bütün geçenlerden haberdâr olan Allah haber verdi" dedi.

(İmdi Cenâb-ı Hak, Nebîsi tarafından onlara ıtâb ile hıtâb ederek buyuruyor):

4 — İn tetùbä ilellàhi fekad sağat kulùbüküma ve in tezàhere aleyhi feinnallàhe hüve mevlâhü ve cibriylü ve sàlihulmü'miniyne velmeläiketü ba'de zàlike zahiyrün.

Peygamberin sırrını ifşâ etmeniz dolayısiyle tevbe etmeniz lâzım geldi. Nedâmet ve ihlâs ile eğer Allah'a tevbe ederseniz-ne iyi. (Tevbeniz kabûl olunur.) Çünki ikinizin de* kalbleriniz eğildi. Yook peygambere karşı ittifâk eder, biribirinize arka verecek olursanız, biliniz ki: O, yardımcısız kalmaz. Allah onun mevlâsıdır. Hem Cibrîl de, mü'minlerin sâlihi de, bunların ardından melekler de, meedkârıdır.

* Hazret-i Âişe ve Hazret-i Hafsa.

5 — Asà rabbühu in tallâkakünne en yübdilehu ezvàcen hayren minkünne müslimâtin mü'minàtin kànitàtin täibàtin àbidàtin säihàtin seyyibàtin ve ebkâren.

Şâyet o Peygamber-i Hak sizin hepinizi boşarsa gerek ki Rabbiniz size bedel ona kudret ve irâdesinin iktizâsı, sûret, siyret ve a'mâl i'tibariyle daha hayırlı zevceler verebilir. Öyle ki: Müslimeler, (Hakkın vahdâniyyetine ihlâs-ı tâm ile inanmış, O'nun ındinden bütün geleni tasdik etmiş) mü'mineler, (tâatda, hayratda dâim, bütün vakıtlerinde Allah içün huşu' ve hudu'da bulunan) kaaniteler, (günahlarından tevbe ile vazgeçen) tâibeler, (ibâdet eden) âbideler, (bütün mehârimden kendilerini tutan) sâimeler, dullar ve bâkireler.

6 — Yä eyyühelleziyne àmenù kù enfüseküm ve ehliyküm nàren vekùdühennàsü velhıcàretü aleyhà meläiketün ğılâzun şidàdün lâ ya'sùnallàhe mä emerehüm ve yef'alùne mä yü'merùne.

Ey hakkıyla îman edenler! Îmânınızın iktizası kendinizi ve âilelerinizi (çoluğunuzu, çocuğunuzu) mutlak mehâlik-i dîniyyeden, meâsıyi irtikâbdan, münkirâta iltifatdan muhafaza ediniz. Ezcümle koruyun bir âteşden ki; onun çırası insandan (ve kibrit) taşındandır. Üzerlerine âteşi yakmaya öyle melekler me'murdur –ki bunlara Zebânîler denir– bunların sözlerinde, heykellerinde kat'iyyen mülâyenet ve mülâtafet bulunmaz, katı yürekli, katı yüzlü, ta'zîb etmekde şiddetlidirler. Onlar Allah'ın kendilerine buyurduğu şeylere asla isyan etmezler. Belki her neye me'mûr iseler (fevtetmeksizin, ma'ziret serd etmeksizin, şefâat yâhud şefkat veya mürüvvet göstermeksizin) emrolundukları şeyleri gayret-i sübhânîden korkarak ve O'nun gadabından çekinerek derhal yaparlar.

7 — Yä eyyühelleziyne keferù lâ ta'tezirulyevme innemà tüczevne mà küntüm ta'melùne.

Ey Allah'a kâfir olanlar! İrşadları, selâmetleri, hidâyetleri içün gönderilen peygamberleri, onların kendilerine niçün gönderildiğini tefekkür, teemmül etmeksizin tekzîb edenler! Bu küfr ü inkârınızın iktizası o gün (âteşe girdiğiniz zaman) i'tizâr etmeye kalkmayın. Ancak hep yapdıklarınızın cezasını çekeceksiniz.

(Yä eyyühennebiyyü...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا تُوْبُوْٓا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا ۭ عَسٰى رَبُّكُمْ
اَنْ يُّكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللّٰهُ النَّبِيَّ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ ۚ
نُوْرُهُمْ يَسْعٰى بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَآ اَتْمِمْ
لَنَا نُوْرَنَا وَاغْفِرْ لَنَا ۚ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٨﴾ يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ
جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ ۭ وَمَاْوٰىهُمْ
جَهَنَّمُ ۭ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿٩﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوا
امْرَاَتَ نُوْحٍ وَّامْرَاَتَ لُوْطٍ ۭ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ
مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتٰهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللّٰهِ
شَيْـًٔا وَّقِيْلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدّٰخِلِيْنَ ﴿١٠﴾ وَضَرَبَ اللّٰهُ
مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوا امْرَاَتَ فِرْعَوْنَ ۘ اِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِيْ
عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِيْ مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهٖ وَنَجِّنِيْ
مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ۙ﴿١١﴾ وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرٰنَ الَّتِيْٓ
اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهِ مِنْ رُّوْحِنَا وَصَدَّقَتْ
بِكَلِمٰتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهٖ وَكَانَتْ مِنَ الْقٰنِتِيْنَ ﴿١٢﴾

8 — Yä eyyühelleziyne àmenù tùbû ilellàhi tevbetennesùhan asà rabbüküm en yükeffire anküm seyyiàtiküm ve yüdhılekïm cennàtin tecriy min tahtihel'enhàrü yevme lâ yühzillâhünnebiyye velleziyne àmenù me'ahu nùrühüm yes'à beyne eydiyhim ve bieymànihim yekùlùne rabbenä etmim lenà nùrenà vağfir lenà inneke alâ külli şey'in kadiyrün.

Ey Hakkın vahdâniyyetine îman edenler! Îmânınızın şe'ninden olmak üzere kalblerinizi meâsıyden temizleyiniz, Allah'a teveccüh-i tâm ile, tam bir rücu' ile dönünüz, nedâmet ve ihlâsınızı çok gösteriniz. Tevbe-i nasûh ile tevbe ediniz. Ya'ni öyle ciddî, öyle müessir bir tevbe ile Allah'a tevbe ediniz ki; gerek ki bir rücu'unuz, bu tevbe ve ihlâsınızdan sonra Rabbiniz günahlarınızı, kabahatlerinizi örter, (sizden intikam almaz) ve sizleri altından ırmaklar akan cennetlere koyar. Bâhusus o gün Allah, ınd-i sübhânîsinden envâ'-ı kerâmetle te'yid buyurduğu Resûl-i Zîşânını ve onun gösterdiği hidâyetle hidâyetlenip îman eden mü'minleri üzmeyecek, utandırmayacak. Mişkât-ı nübüvvet-i Muhammediyyeden iktibâs etdikleri nurları onları ihâta edecek, önlerinde ve sağlarında koşacak ve şöyle münâcatda bulunacaklar: "Ey rüşd ve hidâyet fıtratiyle bizi terbiye eden Rabbimiz! Bizlere nûrumuzu tamamla. Fazl u ihsânını bize ziyade kıl, bizlere mağfiet et, günahlarımızı örtbas et, benlik günahımızı gözlerimizden kaldır. Sen, cûd-ı sübhânînin iktizası elbette her şey'e kaadirsin."

9 — Yä eyyühennebiyyü càhidilküffàre velmünàfikıyne vağluz aleyhim ve me'vàhüm cehennemü ve bi'selmasıyrü.

Ey Peygamber-i Hak! Ey i'lâ-i kelimetullah içün meb'ûs olan Nebiyy-i Zîşan! Bâtıl hüviyetleriyle inad ve mükâbere yoluyla hak ve hakıkati örtmek isteyen kâfirlere ve münâfıklara mücâhede et. Söz ve ef'al ile onlara karşı yumuşak davranma. Onların varacakları yer cehennemdir. O uğrak da ne fena uğrakdır.

10 — Dareballàhü meselen lilleziyne keferumreete nùhın vemreete lùtın kânetâ tahte abdeyni min ıbàdinà sàlihayni fehànetàhümà felem yuğniyà anhümà minallàhi şey'en ve kıyledhulennàre me'addàhıliyne.

Allah küfredenlere Nûh'un karısı ile Lût'un karısını misâl getiriyor:* O iki kadın, kullarımızdan iki kâmil, sâlih kulun (Nûh ve Lût aleyhisselâmın) taht-ı ismetinde, nikâhında idiler. İkisi de zevclerine (dinde) hıyânetde bulundular. Onun içün o iki sâlih kul, o iki peygamber de o iki kadını müntekım ve gayyûr olan Allah'ın azâbından zerre mikdârı kurtaramadılar. O iki kadının ikisine de: "Ateşe girenlerle beraber siz de girin!" denildi.

11 — Ve dareballàhü meselen lilleziyne àmenümreete fir'avne iz kàlet rabbibni liy ındeke beyten fiylcenneti ve necciniy min fir'avne ve amelihî ve necciniy minelkavmizzàlimiyne.

Allah, mü'minlere de Fir'avn'in hâtununu misâl getiriyor: Fir'avn'in hâtunu kendisine vâkı' olan vahdet-i zâtiyyenin keşfinde ve esrârının tecellîsinde Rabbisine münâcatda bulunmuşdu da: "Ey bana enva'-ı kerâmâtiyle ikrâm eden ve kendisini tevhıd etmeye muvaffak kılan Rabbim! Benim içün nezd-i ulûhiyyetinde, cennetde bir ev yap ve beni Fir'avn'den ve onun kötü amelinden kurtar. Ezcümle ubûdiyyet hududlarının hâricine çıkmış, seninle azamet yarışına kalkmış zâlimler kavminden de beni necâta çıkar" demişdi.

12 — Ve meryemebnete ımrànelletîy ahsanet fercehà fenefahnà fiyhi min rùhınà ve saddekat bikelimâti rabbihà ve kütübihî ve kânet minelkànitiyne.

---

* Cenâb-ı Hak bu misâlle: Kefere ve fecerenin hâllerine ve onların mü'minlerle sohbet etmelerinin, muhabbetleşmelerinin kendilerine bir fâidesi dokunmayacağına, azâb-ı ilâhîden bir şey tahfif edemeyeceğine işâret buyuruyor.

Bir de Allah, İmran'ın kızı Meryem'i îman edenlere misâl getiriyor: Meryem ki; kemâl-i necâbetinden, kerâmet ve tahâretinden, gaaye-i ismet ve iffetinden ırzını pek sağlam korumuşdu. Biz de ona rûhumuzdan nefhetdik, hem Rabbinin kelimâtını ve kitablarını tasdik etdi, hem kaanitînden (itâat edenlerden) idi.

—

سُورَةُ المُلْكِ

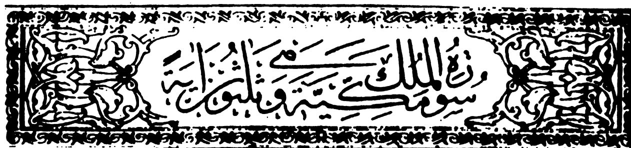
Sûre-i Mülk

Bu kesret-i şuûnâtın, bu mufassal kitâb-ı kâinâtın, bu geniş vâridâtın; sâhibinin şerîkden münezzeh, milkinde azametiyle mütecellî, bütün tasarrufâtında istediği gibi hakîm, her şey kabza-i sübhânîsinde olduğunu ve bütün zerrât-ı kâinâtı gaayet rakîk münâsebetler, dakîk sebeblerle ba'zısını ba'zısına bağladığını, bu sûretle de hükûmet-i ilâhiyyesinin saltanat kudretini açık şekilde i'lân etdiğini beyân eden bu sûre-i celîle: Mekkîdir.

Âyetleri : Otuz
Kelimeleri : Üç yüz beş
Harfleri : Bin üç yüz on üçdür.

Fahr-i Kâinat Efendimizin bu sûre-i şerîfeyi her gece okuduklarını ümmü'l-mü'minîn Hazret-i Âişe (radıyallahü anhâ) rivâyet buyurmuşlardır.

Hilâl görüldüğü zaman bir kimsenin temiz bir ihlâs, tam bir aşk, güzel bir niyyetle o ay içün kendisinin mekârihden muhafazası husûsunda bu sûreyi okumasında çok büyük feyzler vardır.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَبَٰرَكَ ٱلَّذِي بِيَدِهِ ٱلْمُلْكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ١ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلْمَوْتَ
وَٱلْحَيَوٰةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْغَفُورُ ٢
ٱلَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًا مَّا تَرَىٰ فِي خَلْقِ ٱلرَّحْمَٰنِ مِن تَفَٰوُتٍ فَٱرْجِعِ
ٱلْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ ٣ ثُمَّ ٱرْجِعِ ٱلْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنقَلِبْ إِلَيْكَ ٱلْبَصَرُ
خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ٤ وَلَقَدْ زَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ ٱلدُّنْيَا بِمَصَٰبِيحَ وَجَعَلْنَٰهَا
رُجُومًا لِّلشَّيَٰطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ ٱلسَّعِيرِ ٥ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِرَبِّهِمْ
عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ٦ إِذَآ أُلْقُوا۟ فِيهَا سَمِعُوا۟ لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ
٧ تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ ٱلْغَيْظِ كُلَّمَآ أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَآ أَلَمْ يَأْتِكُمْ
نَذِيرٌ ٨ قَالُوا۟ بَلَىٰ قَدْ جَآءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ ٱللَّهُ مِن شَيْءٍ
إِنْ أَنتُمْ إِلَّا فِي ضَلَٰلٍ كَبِيرٍ ٩ وَقَالُوا۟ لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا
فِيٓ أَصْحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ ١٠ فَٱعْتَرَفُوا۟ بِذَنۢبِهِمْ فَسُحْقًا لِّأَصْحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ ١١
إِنَّ ٱلَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِٱلْغَيْبِ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ١٢

بسم الله الرحمن الرحيم

Zâhirde, bâtında sayıya girmeyen bu geniş varlığın sâhıb-i hakıkîsi olan, "Rahman" ismiyle bütün mezâhirine geniş bir rızk ile tecellî eden, "Rahıym" ismiyle seçilmiş kullarını Cennet-ül Me'vâ'ya, Sidre-i Müntehâ'ya îsâl eden Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım."

1 — Tebàrekelleziy biyedihilmülkü ve hüve alâ külli şey'in kadiyrün.

Bidâyetsiz ezelden nihayetsiz ebede kadar her şey O'nun esmâ ve sıfâtının tecelliyyâtının zuhûru, evvel, âhır, zâhir, bâtın her şey'in mülkü, yed-i sübhânîsinde ve vücûdiyle mevcûd, sıfâtiyle muhît, esmâsiyle ma'lûm, ef'âli ile zâhir, âsârı ile meşhûd olan Allah, bizâtihî ne derece büyük, ne derece hayırlı ve bereketlidir. O, kabza-i tesarrufunda olan milkinden münezzeh, fakat milki O'ndan münezzeh değildir. Mahlûkatın sıfatlarından müteâlî olan Zât-ı Mutlak, kudret-i şâmile ve irâde-i kâmile ile her şey'e istediği gibi kadîrdir. Öyle hâlık, öyle mûciddir. Milkinde, melekûtunda cereyân eden bütün tedbirler, tesarruflar O'nun irâdesi, kudreti hâricinde değildir. Vâsıtasız bu kâinâtı hâlk eden, maddeye, müddete, modele ihtiyacı olmadan mevcûdâtı yaradan, isterse îcad, isterse i'dâm eden, muhyî ve mümît sıfatlarının sâhibi olan Zât-ı Ehadiyyet şerîkden münezzehdir, şebîhi, nazîri, niddi yokdur, lem yelid ve lem yûleddir. Dilediğine niyâbeten, muvakkaten milkinde cüz'-i tesarruf verir, istediği zaman azl eder.*

---

* Beşer hadd-i zâtında mâlik bil'araz, memlûk bizâtihîdir. Onun içün sende olan varlığın kendinin zannedip de kafanı kaldırma! Hak'da boşal, râhata er!..

2 — Elleziy halekalmevte velhayâte liyeblüveküm eyyüküm ahsenü amelen ve hüvel'aziyzülğafùrü.

O öyle bir Hâlık ki; amel ve ahlâkda hanginizin daha güzel olduğunu göstermek içün imtihân etmek üzere ölümü ve diriliği takdîr edip yaradandır. (Sizleri bu ibtilâ ile dünya denilen bu sahne-i şühûda getiriyor, mükellef kılıyor; ilâhî emirlerine hanginizin daha muhabbetle sarılarak onları hem kabûl, hem tahsîn ederek itâat edeceğini, en güzel amel işleyeceğini ve ma'sıyetden kaçacağını, hulâsa sizi size bildirmek içün imtihâna çekiyor. Bu imtihan neticesinde abdiyyet ipini koparan müşriki, mürteddi, zâlimi münâfıkı da tepeler.)

(Nasıl tepelemez?)

O öyle azîzdir; her emrine gaalib, kaadir, ubûdiyyet hududlarını tecâvuz eden kimseden her vech ile intikam almaya muktedirdir. Öyle gafûrdur; şirkden, zulmden, nifakdan uzaklaşıp da güzel amel işleyenlere i'zâz ile ikrâm eder, îmâniyle beraber mükteżâ-i beşeriyyet kusuru olup da nedâmet edenleri mağfiret eder.

3 — Elleziy haleka seb'a semàvàtin tıbàkan mà terà fiy halkırrahmàni min tefâvütin ferci'ılbesare hel terà min fütùrin.

(O Hâlik-ı Zîşân nasıl tecellî-i kahriyyesine mazhar olanı tepelemez? Ve nasıl ikrâm u i'zâzına lâyık olanı mağfiret etmez? Onun kudreti karşısında kim acz ü hayretle eğilmez?)

O, yedi semâyı tabaka tabaka, kat kat yaratdı. Biribirine mutabık ve muvafık bir sûretde izhâr eyledi.* (Seyr ü hareket-

---

* Bir ârif-i ilâhînin bu bahse âid birkaç cümlesini arz edelim:

Her semâ birtakım kevâkib ile asıl bir güneşden ibaretdir. Ehl-i fen "kevâkib-i sâbite'nin cümlesi birer şemsdir" derlerse de hâlbuki bu şemslerin tabiatleri arzdır. Bunların her biri mürûr-ı zaman ile arz olacaklar veya bozulacaklardır. Asıl şimdi gördüğümüz şemsimiz bir cins-i madde-i iştiâliyyeden ibaret olduğundan tâ kıyâmete kadar şems olarak kàlacağı cihetle biz ona "Şems" ıtlak ederiz.

lerindeki o dakîk intizam, o muvâzene –öyle bir muvâzene ki bir zerre mikdârı feleklerine tecâvuz edemezler– bunların hepsi O Hâlik-ı A'zam'ın kudretinin apaşikâr birer burhanlarıdır.)

Ey rûh-ı menfûh ile tekrîm edilen insan! İşte bu azametin, akıllara veleh veren bu kudretin yaradanı, nâzımı olan Allah'ın, o Rahmân'ın yaratdığında hiçbir uygunsuzluk, nizamsızlık göremezsin. O, Hakkı görmezlik içün sana ihsân olunan gözü

Her semânın birer şemsi olup birçok kevâkible müzeyyendir dedik.

Birinci semâ bizim semâmız olup şemsine: Şems-i Vusta,

İkinci semâ bizim semâmızdan başka bir semâ olup şemsine: Şems-i Cenûb,

Üçüncü semânın şemsine: Şems-i Şimalî,

Dördüncü semânın şemsine: Şems-i Garbî,

Beşinci semânın şemsine: Şems-i Şarkî,

Altıncı semânın şemsine: Şems-i Kürsî,

Yedinci semânın şemsine: Şems-i Arş tesmiye olunur.

İşte bu şemslerin semâları hepsi birbirlerinin aynı olup kevkebleri de müsâvidir. Yalnız şemsleri ne nisbetde biribirlerinden büyük ise kevkebleri de o nisbetde biribirlerinden büyükdür. Ve bud'ları dahi muayyen hendesî bir nisbetde bulunduğundan kürrelerin şemsleri etrafında adedleri biribirinin aynı olur. Ve hep bu şümus biribirlerini cezbederler. Nihayet cümlesi "Şems-i Arşî"ye müncezib olurlar. Bu şümûsdan mâadâ "Şems-i Vustâ"nın tahtında iki aded şems daha yayılmakda ise de bunlar diğer şemslerden hem küçük ve hem de akîmdir. Ya'ni kevkebleri olmadığından semâları da yokdur. Bu cihetle hisabda kaale alınmazlar.

Şimdi bu semâvâtın birbirine olan bu'dları hisâba alınmayarak hey'et-i mecmuası nazar-ı i'tibâra alınıp da bir cesîm kürre tasavvur olunursa, işte o kürrenin büyüklüğü kadar bir Âhiret kürresi hâlen mevcuddur.

Bu kürrenin sath-ı istidâresi dört kısma taksîm olunmuş olup bir kısmına: "Cennet", ona mukaabil kısmına: "Cehennem", bunların aralarında yüksekçe bulunan mahalle: "A'raf" ve geniş bulunan kısmína: "Arsa-i Arasat" tesmiye olunur.

(Ve sâri'û ilâ mağfiretin min rabbiküm ve cennetin arduhessemâvâti vel'ardı ü'ıddet lilmüttekıyn) âyet-i celîlesi Âhiret küresini beyân eder. Ve bu kürre kendi kendine bir kürre olup semâsı yokdur. Ya'ni ne şems'i vardır, ne de kevkebleri vardır, yalnız başına bir kürredir. Bu husus Sûre-i Dehr'de: (Müttekiiyne fiyhâ alel'erâiki lâ yerevne fiyhâ şemsen ve lâ zemheriyren) kavl-i şerîfiyle müsbetdir. Ve bu kürre-i mezkûre fezâ-i nâmütenâhîde bir hatt-ı müstekıym üzere hareket etmekdedir.

haydi semâya çevir de bak!* Orada hiçbir çatlak, bir kusur, bir halel görebilir misin? (Bir rahne bulabilir misin?)**

4 — Sümmerci'ılbasare kerreteyni yenkalib ileykelbesarü hàsien ve hüve hasiyrün.

Sonra bir kerre değil, tekrar tekrar gözü çevir bak! O göz; kudret-i sübhâniyyeyi temâşâda, o Sâni'ın sun'unda hayretlerde kalır da, ona kusur bulmakdan âciz, yorgun, zelîl ve hakîr olarak sana döner.

5 — Ve lekad zeyyennessemäeddünyâ bimesàbiyha ve ce'alnàhà rücùmen lişşeyàtıyni ve a'tednà lehüm azàbesse'ıyri.

Azamet-i sübhâniyyem hakkı içün biz o dünyaya en yakîn olan semâyı (yâhud oradan görünen semâyı) birçok kevâkib*** ile tezyîn etdik, donatdık. Ve onları şeytanlar içün atış taneleri yapdık. Münkirler içün âhıretde çılgın alevli, âteş azâbı hazırladık.

Bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra âyet-i celîlenin ma'nâ-i enfüsünden de bir ma'nâ tahsîl edilecek olursa:

Semâ-i insânîyi: Akıl, ilm, ilham nurlariyle, risâleti: Envâr-ı rabbâniyyemizle, evliyânın kalblerinin semâsını: Envâr-ı ma'rifetle, ba'zı kalblerin semâsını: Havf u recâ ile, ba'zısını: Şevk u muhabbetle, mütevekkilînin kalbinin semâsını: Fıkh-ı yakîn ile, zâhidînin kalblerinin semâsını: Tevbe ile ve mü'minîn'in kalblerinin semâsını: Îman ve tasdik ile tezyîn eyledik.

---

* Yalnız bakma, görmeye çalış!

** Bu çatlaklığı nefyden; semâvâtın ve kendisinde bulunan âlemlerin çatlamaya kabiliyyeti olmadığı anlaşılmasın. Zîra kıyâmetde semânın yarılacağını i'lân eden âyetler vardır. Îcâd eden i'dâm etmeye de elbette kaadirdir.

*** Bizâtihî ziyâya mâlik olup güneş gibi kendi mevcûdiyyetini gösteren ecrâma: "Kevâkib", kendi mevcûdiyyetini gösterdiği hâlde ziyâsı olmayıp yalnız nûru olan ecrâma: "Nücûm" denir. Arz, Kamer, Zühal, Merih gibi.

İşte bunlar: Hakkı görmek istemeyenlerin, kendi sahte varlıklarına tapanların, o ma'nâ hırsızlarının, insânı Hak ve hakıkatden çeviren o şeyâtînin recminin esbâbıdır. Onların zanlarını ve cehâletlerini taşlarlar.

6 — Ve lilleziyne keferù birabbihim azàbü cehenneme ve bi'selmasıyrü.

(Kitâbullaha tâbi' olup, akıllarını asâ-i şerîat yapacakları yerde isyâna inkılâb etdirip hevâ ü heveslerine tâbi' olarak) kendilerinin Rablerini tanımayanlar için cehennem azâbı vardır. Bu hâl ne acîb bir musıbete giriftâr olmakdır. O cehennem ne fenâ bir konak, ne çirkin bir âkıbet, o azâba gidiş ne acı bir mahrûmiyyetdir.

7 — İzä ülkù fiyhà semi'ù lehà şehiykan ve hiye tefùrü.

Bu âlemde hakkı işitmek, hakıkati görmek istemeyen, enbiyânın teblîğine karşı kulaklarını tıkayan müşrikler, mürtedler, kâfirler, münâfıklar; tathirhâne-i küfr olan âlem-i nârın içine atıldıkları vakıt, o cehennemin kaynamasından çıkan hıçkırıklı haykırışını işitecekler ki; feverân ediyor, galeyân ediyordur. (Evet, içerdeki matem ne firaklı oluyor...)

8 — Tekâdü temeyyezü minelgayzı küllemä ülkıye fiyhà fevcün seelehüm hazenetühä elem ye'tiküm neziyrün.

Cehennem, hemen az kalır Allah'ın düşmanlarına karşı olan gayzından, öfkesinden patlayacak gibi bir hâle gelir. İçine kâfirlerden, münâfıklardan, müşriklerden, mürtedlerden parti parti atıldıkça her def'asında âlem-i nârın me'murları onlara tevbih yoluyla sorarlar: "Bugünün hâlini, dehşetini, bu âkıbeti size azâb ile bildiren, haber veren bir peygamber, bir nezîr gelmedi mi?"

9 — Kàlù belâ kad cäenà neziyrün fekezzebnà ve kulnà mà nezzelellàhü min şey'in in entüm illâ fiy dalàlin kebiyrin.

İşte o vakıt onlar; (acz tehahkkuk etmiş, iş işten geçmiş bir hâlde yardım ve meded umarak): "Evet, hakıkatde bize bu hâli bildirir bir peygamber, bir nezîr geldi, (fakat) biz (gaflet şarâbiyle sarhoşduk, ölünceye kadar da ayılmadık, gelen nezîre ehemmiyet vermedik), ona inanmadık, inkâr sâhasına geçdik, red tarafını tutduk ve: 'Allah bize bir şey göndermedi' diye kendisine i'lân-ı husûmet eyledik, hakdan, hakıkatden haber verenlere, doğru yolu gösterenlere de: Siz büyük bir dalâl içindesiniz, dedik" derler.

10 — Ve kàlù lev künnà nesme'u ev na'kılü mà künnâ fiy ashàbisse'ıyri.

Ve yine devâm ederek: "Ah biz o teklîfâtı, zâhir mu'cizelerle müeyyed olan o peygamberlerin teblîgaatını, sözlerini dinlemiş olsaydık, o teklîfâtın îcâbâtını teemmül, tefekkür etseydik şimdi şu acı azâba lâyık olmaz, bu cehennemlikler içinde bulunmazdık (Şeytanlar içine katılıp bu dehşetli âteşe atılmazdık)" derler.

11 — Fa'terefù bizenbihim fesuhkan liashàbisse'ıyri.

İşte acı bir hasretle günahlarını i'tirâf etdiler. (Bunlar dünya sahnesinde rubûbiyyet da'vâsına kadar kalkışmışlar, zulmetmişler, kendi nefislerine tapdırmışlar, benimle azamet yarışına kalkışmışlar, mülküm kendilerininmiş gibi kullanmak istemişlerdi.) "Ah" alarak gelen bu sınıf rahmetimden uzaklaşdırılsın. (Azamet-i ilâhiyyemin adli bunu iktiza eder.)

12 — İnnelleziyne yahşevne rabbehüm bilğaybi lehüm mağfiretin ve ecren kebiyrün.

Şunu iyi biliniz ki: Rablerinden gıyâben korkanlar, (O'na saygı besleyenler, azab gelip çatmadan nezîr olan Peygamber-i Hakkın beyân etdiği Hakka anilgayb îman edip, îmanlarının iktizası ile amel işleyenler yok mu?) Mağfiret ve büyük ecr onlar içündür. (Onların muktezâ-i beşeriyyet hatâları da olsa Allah'ın mağfiretine nâil olurlar, ecr-i azîm ile karşılanırlar.)

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ ۖ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾ أَلَا يَعْلَمُ
مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ
ذَلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ ۖ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾
أَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾
أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ۖ فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ
﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا
إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ ۚ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَٰنُ ۚ إِنَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾ أَمَّنْ هَٰذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ
الرَّحْمَٰنِ ۚ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ﴿٢٠﴾ أَمَّنْ هَٰذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ
إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ ۚ بَلْ لَجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾ أَفَمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَىٰ
وَجْهِهِ أَهْدَىٰ أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾
قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۖ
قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ
وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٦﴾

13 — Ve esirrù kavleküm evicherù bihî innehu aliymün bizàtissudùri.

Ey müşrikler! Sözünüzü ister sır tutun, ister onu açığa vurup alenen söyleyin; ilm-i sübhânîsi her şeyi muhît olan Allah'a nisbetle ikisi de müsâvîdir).*

(Nasıl müsâvî olmaz?)

Çünki O, kalblerinize a'lemdir. Bütün sînelerin künhünü bilir. (Daha fikrinize gelmeden evvel bilir. Zîra her şey'in hâlikı O'dur.)

14 — Elâ ya'lemü men haleka ve hüvellâtiyfülhabiyrü.

Alîm, hakîm olan, irâde-i kâmile ve kudret-i şâmilesiyle yaradan Allah, yaratdığını hiç bilmez mi?

(Nasıl bilmez?)

O öyle lâtîf, öyle habîr. Bütün eşyanın serârini görür, onların zâhirinden ve bâtınından habîrdir.

15 — Hüvelleziy ce'ale lekümül'arda zelùlen femşù fiy menàkibihà ve külù min rizkıhî ve ileyhinnüşùrü.

O öyle bir Hâlık ki; size arzı münkad kıldı. Onu üzerinde gezilebilecek bir hâlde yaradan O'dur. Haydın o arzın etrafında, ötesinde, berisinde yürüyün, dolaşın. Bu nı'metleri size bahşeden, müsahhar kılan Allah'ın nı'metlerinden, rızkından yeyin için. (Ondan hâsıl olacak kuvvetleri Hak yolunda sarfedin.) Zîra neticede nüşur orayadır.

16 — Eemintüm men fiyssemäi en yahsife bikümül'arda feizà hiye temùrü.

(Ey sayılı nefeslerini Hak ve hakıkatsiz isrâf edenler! Üs-

---

* Müşriklerin ba'zıları ba'zılarına istihza yoluyla: "Kavlinizi gizli tutun, Muhammed'in kalbi işitmez" dediler, onun üzerine Cenâb-ı Hak bu âyet-i celîleyi gönderdi.

tünde gezmeniz, yürümeniz içün size münkad kılınan arzın tebeddülât-ı âdiyesinden, her mevsimde çehresinden de mi sizin içün bir intibah hâsıl olmuyor?)

Azamet ü celâl sâhibi, bütün vârı muhît, zamandan, mekândan münezzeh olan Zât-ı Mutlak'ın semâdaki gadabından, sizi hemen arz ile beraber yere göçürüvermesinden emin mi oldunuz? (Sizlere zelûl kılınan arzı) o vakıt görürsünüz ki sizlere olan gayzından çalkalanıyor.

17 — Em emintüm men fiyssemäi en yürsile aleyküm hàsıben feseta'lemùne keyfe neziyri.

Yoksa îcad ve i'dam kudretinin sâhibi, vâr edici, yok edici, bütün eşyada, semâda hükm ü tesarrufu âşikâr olan Hakkın, semâdan üzerinize taşlar yağdırıcı bir melek, bir resûl, bir âfet, bir rüzgâr gönderip perîşân etmesinden emin mi oldunuz? (O hâlde neye emre itâat, nehiyden ictinâb etmiyorsunuz? Verilen mühleti, zamanı fırsat, ganîmet bilip yarınınız içün zâd u zahîre toplamıyorsunuz? Ey müsrifler vey muannid nankörler!) Benim inzârım nasılmış yakında görüp anlayacaksınız.

18 — Ve lekad kezzebelleziyne min kablihim fekeyfe kâne nekiyri.

(Ey Peygamber-i Hak! Îmânı nefsâniyyet mes'elesi yapıp nûr-ı nübüvvetini hased ederek seni inkâr ve tekzîb edenlerin hâllerine üzülme.) Onlardan evvel geçen yalancı kâfirler de (Nûh, Âd, Semûd, Fir'avn, Lût gibi kavimlerin münkirleri de peygamberlerini) tekzîb etdiler. ("Tabiî âfetlerin bizimle ne alâkası olabilir?" dediler, istihza etdiler.) Fakat benim onları inkârım nasıl oldu? (Neticede hâlleri neye müncer oldu? Nasıl mahrûm odular?.. Azâbımın dehşeti nasıl korkunç olmuşdu? Her biri görülmedik, hatırlarına gelmeyecek bir şekilde helâk edilmişlerdir. Onlardan nasıl intikam almışızdır, siz de haber almışsınızdır.)

19 — Evelem yerev ilettayri fevkahüm säffàtin ve yakbıdne mà yümsikühünne illerrahmànü innehu bikülli şey'in basıyrün.

(İntikam almak husûsundaki kudretimizi nasıl inkâr edebilirler?)

Onlar bir bakmazlar mı ki başları üzerinde uçuşan kuşlara kanadlarını açıp kaparken? (Sonra onların hılkatlerine de bir bakılmaz mı? Tüyleri bulundukları sâhaya müsâid yapılmış, kemiklerinin içi yürüyen mahlûkun kemiklerinden ayrı bir hılkatde yaradılmış.) O kuşları havada tutan yalnız Rahmandır. Şübhesiz ki O, her şey'i hakkıyla görür.

20 — Emmen hàzelleziy hüve cündün leküm yansurüküm min dùnirrahmàni inilkâfirùne illâ fiy ğurùrin.

(Alçağınıza, yükseğinize rızk veren Rabbinizin gadabından sizi kim kurtarabilir?)

Yoksa Hakka karşı koyacak, Rahman'ın elinden sizi kurtaracak, yardım edecek askeriniz, ordunuz, echizeniz mi var? Rahmandan başka kime güveniyorsunuz? Şunu iyi biliniz ki: O'nun rahmeti teallûk edip korumadıkça bütün güvendikleriniz elinizde kalır. Evet, sahte benliğe güvenilerek Hak ile başlanmayan bütün işler neticesiz kalmışdır.* Ef'al ve sıfatının tecellîsiyle

* Bu husûsu daha iyi anlayabilmek içün tarihe bakıp Fir'avn'ın yapdığı işin sonu ile, Mûsâ'nın yapdığı işin sonunu görmek kâfidir. Evet, ikisi de bu âleme gelmiş, gitmiş, fakat birisi silinmiş gitmiş, biri gönüller fethetmiş gitmiş. Yine bu lâcivert kubbenin altında Nümrud da yaşamış, İbrahim Halîlullah da yaşamış. Nümrud, Allah ile azamet yarışına kalkmış, neticede sinmiş, sönmüş, fakat Halîlullah'ın muhabbeti ilâ mâşâallah devâm eder gider. Yine Ebûcehl'in neticesine bak! Bir de nefs-i nâtıka-i kâinâtın kalbi olan Hazret-i Muhammed'i (aleyhissalâtü vesselâm) temâşâ et! Birinden hiçbir iz kalmamış, düşmânına dahi merhamet elini uzatan Hazret-i Resûlullah'ın muhabbetinin karargâhı ise milyonlarla insânın kalbine kurulmuş, bugün mübârek yüzünü görmediği, fem-i saâdetinden çıkan sözün sedâsını işitmediği hâlde, onu kendi nefsine tercih eden, heyecanla peşinden giden nice âşıklar, nice ârifler, nice kâmiller yetişmiş.

âleme vüs'at eden Rahmandan gayrı hakıkatde hiçbir yardım edecek yokdur. Onun için hayatda hiçbir şey'e mağrûr olma. O ancak kâfirlere lâyık bir sıfatdır.

21 — Emmen hàzelleziy yerzükuküm im emseke rizkahu bel leccù fiy utüvvin ve nüfùrin.

(Cenâb-ı Hak, kemâl-i kudret ve azametiyle sizlerin rızkınızın mütekeffili bulunuyor.) Yoksa O, kabza-i tesarrufunda bulunan rızkı tutup, kesiverecek olursa, şu, size rızkı kim verebilir? Hayır! (ki fâide) kâfirler irşad ve inzar da edilseler, inadlarında ısrâr ile boyunlarını Hak'dan çevirmekde, nefret etmekde azgınlık içinde ayak diremişlerdir.

22 — Efemen yemşiy mükibben alâ vechihï ehdà emmen yemşiy seviyyen alâ sıràtın müstekıymin.

Artık yüzüstüne düşüp sürüne sürüne yürüyen mi daha doğru yolda olur, râh-ı hakıkati kat'eder? Yoksa, bütün hâlini kabza-i tesarrufuna alarak, harekât ve sekenâtında îman ve irfân ile sırât-ı müstakim üstünde yürüyen mi?

(Biri yerde sürünüyor, tehlikeden haberi yok, yolunu keşfedecek hidâyete sâhıb değil, yolunun karanlığında, diğeri dimdik, doğru yolda etrafını görerek gidiyor, hem kendini, hem muhîtini muhafaza ediyor. Bu iki kimse müsâvî midir?)

23 — Kul hüvelleziy enşeeküm ve ce'ale lekümüssem'a vel'ebsàre vel'ef'idete kaliylen mà teşkürùne.

(Ey Ekmelerrüsül!) Vahdâniyyet-i ilâhiyyemi, milkimde, melekûtumda müstakil tesarrufâtımı inkâr eden münkirlere beyân et: "Sizi inşa' ve îcâd, izhâr eden, sahrâ-i ademden varlık vücûd-ı pazarına sevkeden, i'tirâza mahal bırakmayacak sûretde hakkı işidebilecek sem'i, Âlem-i Milk ü Melekûtu temâşâ edebilecek basar ve basîreti, akl u fikri, nazargâh-ı ilâhî olan gönlü veren hep O'dur. (Bunları neye yerli yerinde kullanmaz,

hayır cihetini tutmazsınız? Ni'meti yerli yerinde kullanmamak Hakka hamd etmemekdir. Binâen'aleyh şükrü lâyıkıyla îfâ etmiyorsunuz) siz ne az şükredersiniz."

24 — Kul hüvelleziy zereeküm fiyl'ardı ve ileyhi tuhşerùne.

(Ey Peygamber-i Hak! Hayât-ı âhıreti, haşri, neşri, dîvân-ı ilâhîde hisâbı inkâr edenlere) i'lân et: "Sizi yeryüzünde zürriyet hâlinde yaradıp dağıtan O'dur. Nihayet hep toplanıp ancak O'na haşrolunacaksınız."

25 — Ve yekùlùne metà hàzelva'dü in küntüm sàdikıyne.

O gaafil kâfirler daima onu söylerler: "Eğer sâdıksanız, dediğinizde doğru iseniz ne zaman bu va'd? (Bu sizin söylediğiniz haşr, neşr ne zaman gelecek? O kıyâmet ne zaman kopacak? Getirin de görelim, sizin sâdık olduğunuzu bilelim, kıyâmetin zamânını ta'yîn edin." İşte münkirlerin virdleri daima budur. Bu hâl de kahr-ı ilâhîyi talebden başka bir şey değildir.)

26 — Kuil innemel'ılmü ındallàhi ve innemä ene neziyrün mübiynün.

(Resûlüm!) Söyle o zavallılara: Allah'ın ilmi muhîtdir, muhat olamaz. Kıyâmetin ilmi ancak Allah'ın ındindedir. (Beşer'in O'nun ilmini ta'yin ve tahdîd etmesi mümkin değildir.) Ben ise ancak hakkı apaçık beyân eden bir nezîr, kıyâmetin vuku'unu vahy ile bildiren bir peygamberim."

(Ve esirrù...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

27 — Felemmà reevhü zülfeten sïy-et vücùhülleziyne keferù ve kıyle hàzelleziy küntüm bihî teddeùne.

Derken vakti gelip de âhıretde mev'ûd olan azâbı yakından gördükleri, ehvâl-i âhıreti yakînen müşâhede etdikleri, vücûd-ı müktesebe-i ma'neviyyeleri gözlerinin önüne dikildiği vakıt: "Kıyâmet ne zaman?" diye alay eden o kâfirlerin yüzleri karardı, kötüleşdi, yüzlerinin karaları meydana çıkdı. O vakıt Hak tarafından onlara denildi: "Neye yüzleriniz kötüleşiverdi? Niçün telâş ediyorsunuz? Hani sizin istihzâ ederek vuku'unu defaat ile inkâr etdiğiniz kıyâmet ve azâbı işte budur. 'Görelim' diye eyleniyordunuz, işte gördünüz amma iş işten geçdi."

28 — Kul ereeytüm in ehlekeniyallàhü ve men ma'ıyye ev rahımenà femen yüciyrülkâfiriyne min azàbin eliymin.

(Habîb-i Edîbim! Hak ve hakıkat düşmânı olan onlar; senin ve seninle beraber olanların helâkini temenni ediyorlar.) Onlara buyur ki: "Bana haber veriniz bakayım: Alîm, hakîm olan Allah, kahr u celâli hasebiyle beni ve benimle beraber olan mü'minleri helâk etse (siz de bunu görseniz), yâhud merhamet ve inâyetiyle dâr-ı seâdete îsâl eylese, yâhud ecellerimizi te'hir buyursa (size ne? Bizim ölmemizi beklemeniz size ne fâide verebilir? Biz ölsek de, kalsak da) kâfirleri elîm bir azâbdan kim kurtarabilir?" (Allah'a îmandan başka kurtarıcı yokdur yok!..)

29 — Kul hüverrahmânü àmennà bihî ve aleyhi tevekkelnà feseta'lemùne men hüve fiy dalâlin mübiynin.

(Ey Peygamber-i Hak! Senin sözün bir nurdur... isteyen îman etsin, isteyen inkâr... İnadcı kâfirlerin niza' u cidâli uzun sürer... binâen'aleyh onlara) i'lân et: "Bize kerem ü cûduyla bütün nı'metleri ihsân eden O Rahman'dır. Biz O'na îman etdik ve O'na tevekkül etmekdeyiz, her şey'i O'ndan bekler, halâs ve necâtımızı da ancak O'ndan isteriz. Ey küffar! Siz de yakında bileceksiniz ki O'na îman edip, Kur'an ahlâklı olarak yaşayıp

O'na şükreden mi dalâletde, yoksa zulm ile âlûde olup sâha-i inkârı dolaşan mı?"*

30 — Kul ereeytüm in esbeha mäüküm ğavren femen ye'tiyküm bimäin me'ıynin.

Habîbim! O müsriflere söyle ki: "Söyleyiniz bana bakalım: Şâyed suyunuz sabaha kadar bata kalır, yaşadığınız arzdan bütün bütün çekilir, (rahmet-i ilâhiyye tamamıyle kesilir) ise size kim bir akar su getirebilir?"

—

* Evet, ilm: Nûr, cehl: Zulmetdir. İlm tasdika, cehl de inkâra götürür. Bir şey'in tasdîkında mazarrat yok, inkârında da fâide olmazsa, o şey'in tasdîkına gidilir. Hakkı inkârda ne fâide vardır? Tasdikde ne mazarrat vardır? Cevâbını verelim: Hakkı tasdikde huzur vardır, ebediyyet vardır, inkârda ise zulmet vardır, o kimse yaşadığı hâlde ölüdür, "ademe gidiyorum" diye daima me'yusdur. Evet münkir takvîm-i insânîsinden her gün bir yaprak koparırken "Eyvah!" der, mü'min de "Aslıma, meâdıma, Rabbıma kavuşuyorum" der. Acaba bu iki kimseden hangisi beşeriyyete daha faydalıdır?..

سورة القلم

Sûre-i Kalem

"Nûn" Sûresi veya "Kalem" Sûresi veya "Nûn vel kalem" Sûresi denilen bu sûre-i celîle Mekkîdir.

Âyetleri : Elli iki
Kelimeleri : Üç yüz
Harfleri : Bin dört yüz elli altıdır.

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سِيٓـَٔتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَٰذَا الَّذِي
كُنتُم بِهِ تَدَّعُونَ ﴿٢٧﴾ قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِيَ اللَّهُ وَمَن مَّعِيَ
أَوْ رَحِمَنَا فَمَن يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٨﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمَٰنُ
آمَنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٩﴾
قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَن يَأْتِيكُم بِمَاءٍ مَّعِينٍ ﴿٣٠﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

نٓ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾ مَا أَنتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴿٢﴾ وَإِنَّ لَكَ
لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿٣﴾ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾ فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ ﴿٥﴾
بِأَييِّكُمُ الْمَفْتُونُ ﴿٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَن سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾ فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾ وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ ﴿٩﴾
وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَّشَّاءٍ بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾ مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ
مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عُتُلٍّ بَعْدَ ذَٰلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾ أَن كَانَ ذَا مَالٍ
وَبَنِينَ ﴿١٤﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Kullarının isti'dadındaki fezâil ve kemâlâtdan muttali', onları hayrat yoluna hidâyet, a'lâ derecelere, en yüksek makamlara îsâl eden Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Nûn velkalemi ve mà yesturùne.

Ey sebeb-i hılkat-i âlem ü adem olan Peygamber-i Hak!

Kalem-i a'lâ ve onunla meleğ-i a'lâda sayıya, hisâba girmeyen yazdıkları ve yazacakları hakkı içün.

2 — Mä ente binı'meti rabbike bimecnùnin.

Sen, Rabbinin sana ihsân etdiği mertebe-i nübüvvet ve vilâyet nı'meti sayesinde mecnun değilsin. (Nübüvvet ve vilâyetine nakıysa verecek şeylerden münezzehsin, öyle kılındın.)

3 — Ve inne leke leecren ğayre memnùnin.

Muhakkak olarak senin içün Allah ındinde ardı arası kesilmeyen, (minnetsiz, azîm) bir ecir vardır.

4 — Ve inneke le'alâ hulükın azıymin.

Şübhe yok ki sen, ahlâk-ı ilâhiyye ile tehallûk etdin, makaam-ı hıllet ve hılâfetde tehahkuk etdin, azîm bir ahlâk üzerindesin.

5 — Fesetübsırü ve yübsırùne.

6 — Bieyyikümülmeftùnü.

(Ey Ekmelerrüsül!) Yakında göreceksin ve onlar da görecekler: Mecnunluk hanginizdedir? (Sende mi? Yoksa cünûnu sana izâfe eden, nûr-ı nübüvvetini hased edenlerde mi? Serâirin meydâna çıkdığı, zamirlerdekilerin keşfedildiği, azâbın ehline geldiği an bunlar görülecek.)

7 — İnne rabbeke hüve a'lemü bimen dalle an sebiylihî ve hüve a'lemü bilmühtediyne.

Muhakkak senin Rabbindir ilm-i huzûriyle en iyi bilen, tevhıdine îsâl eden yoldan inhırâf edeni, kezâ yine en iyi bilendir hidâyete erenleri; cadde-i tevhıdde mütemekkin olanları, sırât-ı müstakimde yürüyenleri.

8 — Felâ tütı'ılmükezzibiyne.

(Ey cibilliyyeti hidâyet ve felâh üzere olan Habîbim!) Artık tanıma o (kitabına) yalan diyenleri.

9 — Veddù lev tüdhinü feyüdhinùne.

Onlar arzu ederler ki sen kendilerine mülâyemetle muamele edesin de kendileri de sana mülâyemet göstersinler. (Ya'ni senin, onların putlarına bir şey dememeni, bâtılı hakk sûretinde göstermelerine ses çıkarmamanı temenni ediyorlar, o vakıt sana müdârâ etmek istiyorlar. Sen onların bu arzularına kat'iyyen iltifât etme!)

10 — Ve lâ tütı' külle hallàfin mehiynin.

Hulk-ı azîm üzere olan Resûlüm! Sen, bâtılı tervic içün çok yemin eden, değersiz, zelîl adamların hiçbirini tanıma.

11 — Hemmàzin meşşâin binemiymin.

(Onlar) gammâz, ayıb araşdırıcıdırlar, insânların ba'zısını

ba'zısının yanında ta'n ederler, fitne îka içün koğuculukla nâs arasında gezerler.

12 — Memnà'ın lilhayri mu'tedin esiymin.

Hasîs, malından infak etmediği gibi, hayır yapana da engel olur, mütecâviz, enva'-ı zulmü irtikâb eder, isyan ve füsûk ile âlûde, günâhı âdet edinmiş, günah yüklüdürler.

13 — Utüllin ba'de zàlike zeniymin.

Heykeli galîz, kaskatı kalbli, manzarası kerîh, zobu, sonra da zenîm; hasebi nesebi belli değil, soysuzdurlar.

14 — En kâne zà màlin ve beniyne.

Azîm mal, servet ve evlâd sâhibi olmuş –ne var ki Hakkın bu nı'metlerine şükredeceği yerde küfranda bulunmuş onların– (zâhirde varlıkları var, kuvvetlerinden ve şerlerinden sakınılır) diye kendilerine yumuşak davranma.

15 — İzà tütlâ aleyhi àyàtünà kàle esàtıyrül'evveliyne.

Karşısında vahdet-i zâtımıza, kemâlât-ı esmâ ve sıfâtımıza delâlet eden âyetlerimiz okunurken; küfr ve küfrânının gaayesinden, düşmanlığının neticesinden: (Bu nedir?) "Bunlar eskilerin masallarıdır!" dedi.

سَنَسِمُهٗ عَلَى الْخُرْطُوْمِ ﴿١٦﴾ اِنَّا بَلَوْنٰهُمْ كَمَا بَلَوْنَاۤ اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ ۚ اِذْ اَقْسَمُوْا
لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِيْنَ ﴿١٧﴾ وَلَا يَسْتَثْنُوْنَ ﴿١٨﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَآئِفٌ مِّنْ رَّبِّكَ
وَهُمْ نَآئِمُوْنَ ﴿١٩﴾ فَاَصْبَحَتْ كَالصَّرِيْمِ ﴿٢٠﴾ فَتَنَادَوْا مُصْبِحِيْنَ ﴿٢١﴾ اَنِ اغْدُوْا
عَلٰى حَرْثِكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صٰرِمِيْنَ ﴿٢٢﴾ فَانْطَلَقُوْا وَهُمْ يَتَخَافَتُوْنَ ﴿٢٣﴾ اَنْ
لَّا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مِّسْكِيْنٌ ﴿٢٤﴾ وَّغَدَوْا عَلٰى حَرْدٍ قٰدِرِيْنَ ﴿٢٥﴾ فَلَمَّا
رَاَوْهَا قَالُوْۤا اِنَّا لَضَآلُّوْنَ ﴿٢٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُوْمُوْنَ ﴿٢٧﴾ قَالَ اَوْسَطُهُمْ
اَلَمْ اَقُلْ لَّكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُوْنَ ﴿٢٨﴾ قَالُوْا سُبْحٰنَ رَبِّنَاۤ اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿٢٩﴾
فَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَّتَلَاوَمُوْنَ ﴿٣٠﴾ قَالُوْا يٰوَيْلَنَاۤ اِنَّا كُنَّا طٰغِيْنَ ﴿٣١﴾
عَسٰى رَبُّنَاۤ اَنْ يُّبْدِلَنَا خَيْرًا مِّنْهَاۤ اِنَّاۤ اِلٰى رَبِّنَا رٰغِبُوْنَ ﴿٣٢﴾ كَذٰلِكَ الْعَذَابُ ؕ
وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُ ۘ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٣﴾ اِنَّ لِلْمُتَّقِيْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنّٰتِ
النَّعِيْمِ ﴿٣٤﴾ اَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِيْنَ كَالْمُجْرِمِيْنَ ﴿٣٥﴾ مَا لَكُمْ ۟ كَيْفَ تَحْكُمُوْنَ ﴿٣٦﴾ اَمْ
لَكُمْ كِتٰبٌ فِيْهِ تَدْرُسُوْنَ ﴿٣٧﴾ اِنَّ لَكُمْ فِيْهِ لَمَا تَخَيَّرُوْنَ ﴿٣٨﴾ اَمْ لَكُمْ اَيْمَانٌ عَلَيْنَا
بَالِغَةٌ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ ۙ اِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُوْنَ ﴿٣٩﴾ سَلْهُمْ اَيُّهُمْ بِذٰلِكَ
زَعِيْمٌ ﴿٤٠﴾ اَمْ لَهُمْ شُرَكَآءُ ۛ فَلْيَاْتُوْا بِشُرَكَآئِهِمْ اِنْ كَانُوْا صٰدِقِيْنَ ﴿٤١﴾
يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَّيُدْعَوْنَ اِلَى السُّجُوْدِ فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ﴿٤٢﴾

16 — Senesimühu alelhurtùmi.

Yakında biz onu burnunun üzerinden damgalayacağız.* (Ki Mahşer yerinde bilinsin, belli olsun, öylece rezîl olsun diye.)

17 — İnnà belevnàhüm kemà belevnä ashàbelcenneti iz aksemù leyasrimünnehà musbihıyne.

Haberiniz olsun ki Celâlü kahrımızın iktizası biz onlara belâ vermişizdir; bağçelerinin hâsılatını (fukaranın haberi yok iken) sabah olunca toplamağa yemîn eden bağçe sâhıblerini belâlandırdığımız gibi.

18 — Ve lâ yestesnùne.

(O kadar sahte benliklerine güveniyorlardı ki) bir istisna da yapmıyorlardı. ("İnşaallah" da demiyorlardı, fukarâyı mahrûm etmeye ittifak etmişlerdi.)

19 — Fetàfe aleyhà täifetün min rabbike ve hüm näimùne.

Derken onlar uykudayken Rabbin tarafından onu dolaşan dolaşıverdi, bir felâket bağçeyi kapladı.

20 — Feasbehat kessariymi.

Derhal o cennet gibi bağçe, sabaha kadar simsiyah bir harâbezâre döndü.

21 — Fetenàdev musbihıyne.

Sabaha karşı biribirlerine seslendiler:

22 — Eniğdù alâ harsiküm in küntüm sàrimiyne.

"Haydin meyve toplayacaksanız (yoksullar duymadan) erkence bağçenize gidin!"

---

* İnsan ne kadar güzel olursa olsun burnunda bir ârıza olursa bütün güzelliği zâil olur.

23 — Fentalekù ve hüm yetehàfetùne.

Hemen fırladılar (gidişlerini nâsdan gizleyerek yola düşdüler), aralarında gizlice şöyle söylüyorlardı:

24 — En lâ yedhulennehelyevme aleyküm miskiynün.

"Bugün bâri hiç olmazsa bir fakir, yoksul bağçemize girmesin."

25 — Ve ğadev alâ hardin kàdiriyne.

Fakirlere, yoksullara bir şey vermemeye kaadir olurlar zannıyla tam bir sür'atle erkenden gitdiler.

26 — Felemmà reevhà kàlû innà ledällùne.

Vaktâ ki oraya vâsıl olup bağı gördüler: "Eyvah! Biz dalâlet içinde kalmışız" dediler.

27 — Bel nahnü mahrùmùne.

(Biz âcizleri, yoksulları bu nı'metden mahrûm etmeye niyyet etdik amma) hayır, bizler mahrûm olduk."

28 — Kàle evsetuhüm elem ekul leküm levlà tüsebbihùne.

Onların re'yen ve aklen en âdil olanı: (Siz ittifâk ile fukarâyı mahrûm etmeklik husûsunda müşavere etdiğiniz zaman: "Hakkı düşünün, hayır üzere olun, O'nun nı'metini fukarâya infak etmemeklikle şükrü terketmeyin, hattâ infâk ile Cenâb-ı Hak nı'metini ziyade kılar) size tesbih etseniz demedim mi?" dedi.

29 — Kàlù sübhàne rabbinä innà künnà zàlimiyne.

(Nedâmetle zulmlerini i'tirâf ederek: "Seni tenzih ederiz ey Rabbimiz! Hakikaten bizler zâlimlermişiz, infâk emrinin hâricine çıkdık, kendimize zulmetdik, intikaamına lâyık olduk" dediler.

30 — Feakbele ba'duhüm alâ ba'dın yetelâvemùne.

Sonra döndüler, biribirlerini levm etmeye başladılar. (Hepsi mütehassirane):

31 — Kàlù yà veylenä innà künnà tàğıyne.

"Eyvah bizlere! Bizler doğrusu azmışız. (Hudûdullahı tecâvuz etmiş, veyl'e istihkak kesbetmişiz.)"

32 — Asà rabbünä en yübdilenà hayren minhä innä ilâ rabbinà ràğıbùne.

"Umarız ki; (inkisâr-ı tâm, nedâmet ve istiğfar, günâhımızı i'tiraf, ihlâs, O'na rücu' ve tevbenin bereketiyle) Rabbimiz bize onun yerine daha hayırlısını verir. Çünki biz Rabbimizin emrine râgıbız. (Afvi O'ndan istiyor, hayr u mağfireti O'ndan taleb ediyoruz.)"

33 — Kezàlikel'azàbü ve le'azàbül'àhıreti ekberü lev kânù ya'lemùne.

İşte (dünyada) azâb böyle. Elbet âhıret azâbı, (Hakdan gafil olanlar içün) daha büyükdür. Ne olurdu bilselerdi. (Ona itikad etselerdi vuku'una i'tiraz etmeselerdi.)

34 — İnne lilmüttekıyne ınde rabbihim cennàtin ne'ıymi.

Şübhe yok ki Allah'ın emirlerine ta'zimkâr, mahlûkatına karşı şefekatkâr olanlar içün Rabbleri ındinde nı'meti dâim ve hâlis cennetler vardır. (Evet, Naıym cennetleri Ravzâtürrıza, Cennet-üt teslîm olanlar içündür.)

35 — Efenec'alülmüslimiyne kelmücrimiyne.

(Müfsid kâfirler öyle mi zu'mediyorlar?)
Biz, (îman ile muttasıf, a'mâl-i sâliha ile temâyüz etmiş, is-

yandan, tuğyandan münezzeh) müslimleri; (envâ-ı cürmle muttasıf, ahkâm-ı ilâhiyyenin hâricine çıkmış) mücrimler gibi mi tutacağız? (Hikmet ve adâletimizin iktizasiyle âhıretde bir mi kılacağız?)

36 — Mà leküm keyfe tahkümùne.

Ey akıl sâhıbleri! Size ne oldu? Neniz var? (Akl-ı fıtrînizin iktizasiyle mi hükmediyorsunuz da: "Biz de Hakka hakkıyle teslîm olanlar gibi Dârüsselâm'a gireceğiz" diye iddiada bulunuyorsunuz?) Nasıl böyle hükmediyorsunuz? (Bâhusus alîm, hakîm, bütün ef'âlinize adl ile hükmedecek ve "mücrimler ayrılsın!" diye ferman buyuracak olan Rabbinizin bu açık fermânına karşı nasıl bu re'y-i fâsidde bulunabiliyor, Hakkın emirlerine ta'zimkâr, mahlûkuna şefekatkâr olanla; kötülüklerle donanmış olanı müsâvi tutabiliyorsunuz? İyi ile kötüyü ayırıp hükümlerinizi niye ona göre vermiyor, niye zaîfin hakkını kavîden almıyor, zâlimi makaam-ı zıllete dikmiyorsunuz?)

37 — Em leküm kitàbün fiyhi tedrüsùne.

Yoksa size mahsus nâzil olmuş bir kitab var da o kitabda mı (bu dersi) okuyorsunuz?

38 — İnne leküm fiyhi lemà tehayyerùne.

Nâzil olan o kitabda; (siz nefsinize muvâfık) ne arzu eder beyenirseniz, (ya'ni kendi ihtiyâr edeceğiniz şeyler) muhakkak sizin olacak diye bir şey mi buldunuz?

39 — Em leküm eymànün aleynà bàliğatün ilâ yevmil kıyàmeti inne leküm lemà tahkümùne.

Yoksa bu kendi kendinize hükmetdiğiniz şeylerin sizin olacağına dair size karşı kıyâmet gününe kadar sürecek bizden alınmış yeminler, teahhütler mi var? (Sizler ne hükmederseniz muhakkak olacak diye bizden alınmış bir and mı var?)

40 — Selhüm eyyühüm bizàlike ze'ıymün.

(Ey Ekmelerrüsül!) Sor bakalım onların hangisi bu hükme mütekeffil?

41 — Em lehüm şürekä'ü felye'tù bişürekäihim in kânù sàdikıyne.

Yoksa onların bu da'vâda şerikleri mi var?

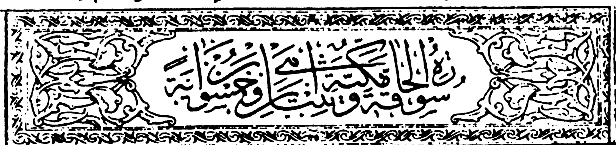
(Ey Peygamber-i Hak! Taraf-ı sübhânîmizden niyâbeten) onlara söyle: Da'vânın isbâtı ve sahih olduğunu beyân içün eğer sâdıksalar şeriklerini getirsinler.

42 — Yevme yükşefü an sàkın ve yüd'avne ilessücùdi felâ yestetıy'ùne.

(Ey Peygamber-i Hak!) Onlara anlat: O gün sâk'dan bir keşf tecellîsi olur: (Kıyâmet bütün dehşetiyle görünür, bütün serâir meydâna çıkar. Vâhıdül Kahhâr olan Allah, azamet-i sübhânîsiyle tecellî eder, bu tecellîde mü'minler likaa şerefinde mesrur, münkirler de tecelliyyât-ı kahriyyede makhurdur.) Onlar o anda secdeye da'vet edilirler, (fakat ki fâide ihtiyar ve ihtibar zamanı geçmiş, teklif sâkıt olmuş, imtihan bitmişdir, bu secde emri onlara küfrlerini hatırlatmak, nedâmetlerini artdırmak içün verilmişdir) bu halde secdeye güçleri yetmez.

(Senesimühu...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ
سَالِمُونَ ﴿٤٣﴾ فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهَٰذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ
حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾ وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٤٥﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ
مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤٧﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ
وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾ لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ
مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾ فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ
﴿٥٠﴾ وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا
الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ﴿١﴾ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٣﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ
بِالْقَارِعَةِ ﴿٤﴾ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ﴿٥﴾ وَأَمَّا عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحٍ
صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ﴿٦﴾ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى
الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَىٰ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ ﴿٧﴾ فَهَلْ تَرَىٰ لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ﴿٨﴾

43 — Hàşi'aten ebsàrühüm terhekuhüm zilletün ve kad kânù yüd'avne ilessücùdi ve hüm sàlimùne.

Gözleri kararmış, kendilerini bir zillet sarmış, husrân içinde bulunurlar.

(Nasıl öyle olmazlar?)

O secdeye onlar (dünyada, sahne-i imtihanda) sağ sâlim iken da'vet olunmuşlardı. (Orada yapmaya kudretleri vardı, yapmadılar, inâd etdiler, kibrlerine yediremediler. Şimdi yapmak istiyorlar amma artık güçleri yetmiyor.)

44 — Fezerniy ve men yükezzibü bihàzelhadiysi senestedricühüm min haysü lâ ya'lemùne.

(Ey Ekmelerrüsül!) Artık Kur'an-ı Mübîn'i, "Kıyâmet" sözünü tekzîb edenleri bana bırak! (Sen onların muârazalariyle, mücâdeleleriyle kendini yorma!) Biz dünyada onlara mühlet verir, nı'metlerimizi verir, sıhhat verir, şekaavetlerinin sebeblerini hazırlar, tâ ki küfrânın, tuğyânın zirvesine çıkarlar, dalâl ve isyanda üzerler, (sonra da) kahru celâlimizle anlayamayacakları cihetden derece derece kötü azâba yaklaşdırırız.

45 — Ve ümliy lehüm inne keydiy metiynün.

Ben onların iplerini uzadırım. (Onlara dünyada mühlet veririm, başlarını boş sanırlar, kendi zevklerine pervâsızca dalarlar, hep böyle gidecek zannederler, bu onlara bir keyd muâmelesidir, fakat idrâk etmezler.) Şübhe yok ki benim keydim, fendim çok sağlamdır. (Vakitleri gelip iplerini çekdiğim zaman, kendi hızlariyle yuvarlanacakları azâba yuvarlanırlar da yuvarlanırlar. Evet, benim onlara ukubetim, tâkat getiremiyecekleri kadar şiddetli olacakdır.)

46 — Em tes'elühüm ecren fehüm min mağremin müskalùne.

(Ey Peygamber-i Zîşânım!) Yoksa sen onlardan (irşâd etmeklik, hak ve hakıkati göstermeklik içün) bir ücret istiyorsun da, onlar cereme vermekden dolayı ağır bir yük altında ezilmişler mi? (Ondan dolayı mı senden i'râz ediyorlar? Bu sebebe mebnî mi seni tekzîb ediyorlar?)

47 — Em ındehümülğaybü fehüm yektübùne.

Yoksa gayb, levhu kazâ yanlarında (kalem-i a'lâ da ellerinde de) onlar mı (ondan alıp istedikleri gibi inkâr... ikrar...) yazıyorlar? (Onunla hükmediyorlar da senin ta'lîm ü irşâdından kendilerini müstağnî mi tutuyorlar? Ve onun içün mü seni inkâr ve tekzîb ediyorlar?)

48 — Fasbir lihukmi rabbike ve lâ tekün kesàhıbilhùti iz nàdà ve hüve mekzùmün.

(Habîb-i Edîbim!) Artık sen Rabbinin hükmüne sabret. (Onlara yapılan imhal muâmelesinden, muâhaze olunmadıklarından dolayı isti'câl etme! İsti'câlde) o balık sâhibi (Yûnus) gibi olma! (Kavmi çok isyân etmiş, onu tekzîb etmiş, o da kavminin azâbını isti'câl etmişdi de) hani öfkeli, gadablı bir hâlde Allah'a nidâ etmişdi.

49 — Levlä en tedàrekehu nı'metün min rabbihî lenübize bil'araï ve hüve mezmùmün.

Eğer Rabbinden bir nı'met ve inâyet ona yetişmiş olmasaydı (Rabbin tevbe, inâbe, rücu', ihlâs ile nedâmet nı'metlerinde onu muvaffak kılmasaydı) elbette o, fezâya, rahmet ve kerâmetden matrud, fenâ bir halde atılacakdı.

50 — Fectebàhü rabbühu fece'alehu minessàlihıyne.

Fakat (ihlâs ile tevbe etmekle) Rabbi onu ıstıfâ buyurdu da sâlihînden kıldı.

51 — Ve in yekâdülleziyne keferù leyüzlikùneke biebsàrihim lemmà semi'uzzikre ve yekùlùne innehu lemecnùnün.

(Ey Ekmelerrüsül!) Filhakıka o küfredenler Kur'an'ı işitdiklerinde az daha seni gözleriyle kaydıracaklardı. (Hasedlerinden öyle kem gözle, hiddetli nazarlariyle bakıyorlardı ki seni ölü olarak yere düşürmek istiyorlardı.) Bir de durmuşlar nâsa karşı da: "O muhakkak mecnûn" diyorlar.

52 — Ve mà hüve illà zikrün lil'àlemiyne.

Hâlbuki o Kur'an: Hâlis bir zikr, bütün cihâna mahz-ı hidâyet ve rüşddür.

—

سُورَةُ الْحَاقَّةِ

Sûre-i Hâkkat

"Elhäkka" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Elli iki
Kelimeleri : Dört yüz seksen
Harfleri : Bin altı yüz ellidir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Elhäkkatü.

Neş'e-i Uhrâ ki onda Hakkın hakkıyyeti zâhir oldu.

2 — Melhäkkatü.

O Hakkın hakkıyyetinin zâhir oluşu ne? Bütün kesret, izâfât, rüsûm u nâsut muzmahil olmuş. Ne hevlü dehşet!..

3 — Ve mä edràke melhäkkatü.

(Ey Peygamber-i Hak! Vuku'u muhakkak olan o hevlü dehşetin azameti, mahlûkatdan hiçbirinin dirâyetiyle bilinmez. Ya'ni o, bilfi'l vuku'undan evvel dirâyetle bilinemez.) Onun hakıkatini sana hangi şey bildirdi? (Ancak mertebe-i vilâyet ve nübüvvetin hasebiyle Allah tarafından verilen haberle O sana bildirildi. Sen o haberi tebliğ edeceksin, habere îman edenler felâha kavuşacaklar, habere îman etmeyip "biz illâ muâyene ederiz de öyle îman ederiz" diyerek inkâr edenler de husrân-ı ebedîde kalacaklar.)

4 — Kezzebet semùdü ve àdün bilkàri'ati.

Semûd ve Âd kavmi (o habere) inanmadılar da kafalarına çarpan kıyâmeti (bir felâketi) tekzîb etdiler.

5 — Feemmà semùdü feühlikû bittàğıyeti.

Semûd kavmi, onlar; tuğyânları sebebiyle haddi tecâvuz, kıyâmeti tekzîb etdiklerinden korkunç bir sedâ ile helâk edildiler.

6 — Ve emmà àdün feühlikû biriyhın sarsarin àtiyetin.

Âd kavmine gelince: Onlar da gaayet soğuk, uğultulu, azgın bir fırtına ile helâk ediliverdiler.

7 — Sahharehà aleyhim seb'a leyàlin ve semàniyete eyyàmin husùmen feterelkavme fiyhà sar'à keennehüm a'càzü nahlin hàviyetin.

Cenâb-ı Hak, kahr-ı sübhânîsi ve celâlinin iktizasiyle o rüzgârı onların üzerine arka arkaya yedi gece, sekiz gün musallat etmişdi.

(Ey mu'teber görüşlü!) O günlerde ve gecelerde o kavmin nasıl ölüp yıkıldığını bir görseydin, sanki yere serilmiş, içleri kof, hurma kütükleri idiler.

8 — Fehel terà lehüm min bàkıyetin.

Bak şimdi onlardan hiçbir eser görebilir misin? Bir bakıyye var mı?

وَجَآءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهٗ وَالْمُؤْتَفِكٰتُ بِالْخَاطِئَةِ ۚ ٩ فَعَصَوْا رَسُوْلَ
رَبِّهِمْ فَاَخَذَهُمْ اَخْذَةً رَّابِيَةً ١٠ اِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَآءُ حَمَلْنٰكُمْ فِي الْجَارِيَةِ ١١
لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَّتَعِيَهَآ اُذُنٌ وَّاعِيَةٌ ١٢ فَاِذَا نُفِخَ فِي الصُّوْرِ نَفْخَةٌ
وَّاحِدَةٌ ١٣ وَّحُمِلَتِ الْاَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَّاحِدَةً ١٤
فَيَوْمَئِذٍ وَّقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ١٥ وَانْشَقَّتِ السَّمَآءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَّاهِيَةٌ ١٦
وَّالْمَلَكُ عَلٰٓى اَرْجَآئِهَا ۚ وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمٰنِيَةٌ ١٧
يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُوْنَ لَا تَخْفٰى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ١٨ فَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ
بِيَمِيْنِهٖ فَيَقُوْلُ هَآؤُمُ اقْرَءُوْا كِتٰبِيَهْ ١٩ اِنِّيْ ظَنَنْتُ اَنِّيْ مُلٰقٍ
حِسَابِيَهْ ٢٠ فَهُوَ فِيْ عِيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ ٢١ فِيْ جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ٢٢ قُطُوْفُهَا
دَانِيَةٌ ٢٣ كُلُوْا وَاشْرَبُوْا هَنِيْٓـًٔا بِمَآ اَسْلَفْتُمْ فِي الْاَيَّامِ الْخَالِيَةِ ٢٤
وَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ بِشِمَالِهٖ فَيَقُوْلُ يٰلَيْتَنِيْ لَمْ اُوْتَ كِتٰبِيَهْ ٢٥
وَلَمْ اَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ ٢٦ يٰلَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ٢٧ مَآ اَغْنٰى عَنِّيْ
مَالِيَهْ ٢٨ هَلَكَ عَنِّيْ سُلْطٰنِيَهْ ٢٩ خُذُوْهُ فَغُلُّوْهُ ٣٠ ثُمَّ الْجَحِيْمَ
صَلُّوْهُ ٣١ ثُمَّ فِيْ سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُوْنَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوْهُ ٣٢
اِنَّهٗ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ الْعَظِيْمِ ٣٣ وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ٣٤

9 — Ve cäe fir'avnü ve men kablehu velmü'tefikâtü bilhàtıeti.

Cehl ü inâdın zirvesine çıkıp helâk olan o azgınlardan sonra bağy ü tuğyanda haddi tecâvuz eden Fir'avn de, ondan evvel gelenler de, altı üstüne gelen şehirler ahalisi de inkâr ve tekzîb ile hep o büyük hatâda bulunmuşlardır.

10 — Fe'asav resùle rabbihim feehazehüm ahzeten ràbiyeten.

Onlar hep Rablerinin Resûlüne –o Resûl ki onları tarîk-ı rüşde hidâyet içün gönderilmiş– âsî oldular, karşı geldiler, istihzâ etdiler, tekzîb etdiler, Rableri de onları kaahir bir tutuşla alıverdi, çok ağır bir azâba uğratdı.

11 — İnnà lemmà tağalmäü hamelnàküm fiylcàriyeti.

(Resûl-i Zîşânım!) Anlat: Tûfanda su tuğyân etdiği zaman sizi (babalarınızı, Nûh aleyhisselâm ile beraber îman edenleri –ki sizler o vakıt onların sulblerinde idiniz–) akan gemide taşıdık. (Ya'ni münkirleri, azgınları tûfanda gark ederken sizi gemide muhafaza eden bizdik.)

12 — Linec'alehà leküm tezkireten ve te'ıyehä üzünün và'ıyetün.

Bu hâdiseyi sizlere bir ibret olsun ve muhafaza etmek isteyen, kulaklarda muhafaza etsin, (kemâl-i kudretimiz, metanet ü hikmetimiz kulaklarda küpe olsun) diye yapdık.

13 — Feizà nüfiha fiyssùri nefhatün vàhıdetün.

14 — Ve humiletil'ardu velcibàlü fedükketà dekketen vàhıdeten.

15 — Feyevmeizin veka'atilvàkı'atü.

Vaktâ ki sûra birinci üfürüşle üfürüldüğü –öyle üfürülüş ki onunla âlem harâb olur– (o zuhûr edip işidilir işidilmez), o yerler, dağlar; yerlerinden kaldırılıp, arkasından da yekdiğerine bir çarpışla çarpıştırılıp hepsi darmadağın olunca, işte o gün olacak olur, kıyâmet kopar.

16 — Venşakkatissemäü fehiye yevmeizin vàhiyetün.

Ve semâ da yarılır, ve o gün o da kuvvetden metânetden-düşer, (sarkar, o nizâm u intizam bozulur, hayat sâhıbleri yaşa-yamayacak bir hâle gelir.)

17 — Velmelekü alä ercäihà ve yahmilü arşe rabbike fevkahüm yevmeizin semàniyetün.

Öyle ki cins-i melâike semânın etrafına inerler, kenarları üzerinde toplanırlar, Allah'ın emirlerine muntazır bulunurlar. (Ey Ekmelerrüsül!) O gün Rabbinin arş'ını, (semânın etrafındaki meleklerin de fevkında olan) sekiz melek (veya sekiz saf melek) yüklenir.

18 — Yevmeizin tu'radùne lâ tahfà minküm hàfiyetün.

O gün hisab görülmek üzere huzûra arzolunursunuz. Öyle ki sizin gizli hiçbir hâliniz kalmaz.

19 — Feemmà men ùtiye kitàbehu biyemiynihî feyekùlü häümukreù kitàbiyeh.

O vakıt kitâbı (defter-i a'mâli) sağ eline verilen o kimse (ferah ve sürûr içinde) der ki: "Alın, okuyun benim bu kitâbımı."

20 — İnniy zanentü enniy mülâkın hısàbiyeh.

"Çünki ben (dünyada iken) yakînen zannediyordum ki, muhakkak hisâbıma kavuşacağım."

21 — Fehüve fiy ıyşetin ràdıyetin.

Artık o, kederlerden âzâde, hoşnud, mes'ûd bir hayat içindedir.

22 — Fiy cennetin àliyetin.

Yüksek bir cennetde, (safâlı bir hâldedir.)

23 — Kutùfühà dàniyetün.

Çabucak toplanacak meyveleri, nı'metleri yakındır. (Külfetsizce eriliyor. Oturan da, ayakda olan da, uzanan da onları önünde görüyor, böyle bir hayat sürülüyor.)

24 — Külù veşrebù henïen bimä esleftüm fiyl'eyyàmilhàliyeti.

"(Dünya sahnesinde, imtihan âleminde) geçmiş günlerde takdîm etdiğiniz a'mâl-i sâlihanıza mukaabil cennet semerelerini ve sularını mihnetsiz, meşakkatsiz yeyin, için âfiyet olsun."

25 — Ve emmâ men ùtiye kitàbehu bişimàlihî feyekùlü yà leyteniy lem ùte kitàbiyeh.

Amma kitâbı (defter-i a'mâli) sol eline verilecek olan kimseye gelince: O da (isyânının, dünyada irtikâb etdiği fenalıklarının tafsîlini görünce, hasret ve esef içinde) der ki:

"Eyvah! Kâşki kitâbım (defter-i a'mâlim) bana verilmeseydi."

26 — Ve lem edri mà hısàbiyeh.

"Kâşki vâkıf olmasaydım ne imiş hisâbıma."

27 — Yàleytehà kânetilkàdıyete.

"Ah ne olurdu ölüm, hayâtıma nihâyet vereydi." (Ölümle bitseydi işim. O acı ile kalsaydım. Bu azâb, bütün azâbların fevkınde.)

28 — Mä ağnà anniy màliyeh.

"Emvâlim hiçbir işe yaramadı, benden azâbı def'edemedi. (Evet ne emvâlin, ne nesebin, ne evlâdın, ne etba'ın benden yana bir fâidesi olmadı.)"

29 — Heleke anniy sultàniyeh.

"Kudretim, saltanatım, (herkese karşı iddia etdiğim sahte benliğim, akrânıma karşı tefevvuk iddiam) hepsi mahvoldu, bugün benden uzaklaşdı, zâil oldu."

30 — Huzùhü feğullùhü.

Hak tarafından, tathirhâne-i küfr olan cehennem muhafızlarına: "Onu tutun, ellerini boynundan kelepçeleyin."

31 — Sümmelcehıyme sallùhü.

"Sonra; (servetine, câhına güvenerek insan haklarını çiğneyen, mahlûku ezen, benimle azamet yarışına kalkan) onu, o alevli ateşe atın."

32 — sümme fiy silsiletın zer'uhà seb'ùne zirà'an feslükûhü.

"Daha sonra boyu yetmiş arşın uzunluğunda bir zincir* içinde onu cehenneme yollayın." (Denecek.)
(Allah, o kâfire nasıl öyle azâb etmez?)

33 — İnnehu kâne lâ yü'minü billâhil'azıymı.

Çünki o, ibâdete lâyık olan, azamet sâhibi bulunan Allahu azîmüşşâna kibr ü inâdından îman etmiyordu.

34 — Ve lâ yehuddu alâ ta'àmilmiskiyni.

Yoksula bakmadığı gibi, onu yedirmeye de teşvik ve tergıbde bulunuyordu.

---

* O uzunluğu ancak Allah bilir.

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ ﴿٣٦﴾ لَا يَأْكُلُهُ
إِلَّا الْخَاطِئُونَ ﴿٣٧﴾ فَلَا أُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّهُ
لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾ وَلَا بِقَوْلِ
كَاهِنٍ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ تَقَوَّلَ
عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ
الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِنَّهُ لَتَذْكِرَةٌ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿١﴾ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿٢﴾ مِنَ اللَّهِ ذِي
الْمَعَارِجِ ﴿٣﴾ تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ
أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٤﴾ فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٥﴾ إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ﴿٦﴾ وَنَرَاهُ قَرِيبًا ﴿٧﴾ يَوْمَ
تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ﴿٨﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ﴿٩﴾ وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ﴿١٠﴾

35 — Feleyse lehülyevme hàhünà hamiymün.

İşte onun içün bugün de burada ona bir hâmi, candan bir dost, bir hısım yok.

36 — Ve lâ ta'àmün illâ min gısliynin.

İrinden başka bir yiyeceği de yok.

37 — Lâ ye'külùhü illelhàtıùne.

Ki o gıslîn'i ya'ni irin veya kanlı suyu günahkâr kâfirlerden başka kimse yemez.

38 — Felä uksimü bimà tübsırùne.

39 — Ve mà lâ tübsırùne.

Yoook! Ey ehl-i inkâr! İş öyle kolay değil! Gördüklerinize ve görmediklerinize (görülen âsâr-ı kudrete ve görülmeyen esrâr-ı kudrete, bunların hâlikı olan ben) kasem ederim ki:

40 — İnnehu lekavlü resùlin keriymin.

O Kur'an, muhakkak ınd-i ilâhîde muazzez ve mükerrem olan bir Resûlün getirdiği sözdür.

41 — Ve mà hüve bikavli şà'ırin kaliylen mä tü'minùne.

Ve o; (ba'zı câhil kâfirlerin dedikleri gibi) bir şâir sözü değildir. (Onun sıdk-ı hakıkatine; fart-ı inad ve istikbârınızdan) siz pek az inanıyorsunuz.

42 — Ve lâ bikavli kâhinin kaliylen mà tezekkerúne.

O, bir kâhin sözü de değildir. (Sizin ba'zılarınızın zu'm etdikleri gibi Muhammed aleyhissalâtü vesselâm bir kâhin değildir.) Siz pek az düşünüyorsunuz. (Yâhud az bile düşünmüyor, kâhinlerin gösterdiği yol ile Kur'an'ın gösterdiği yol arasındaki incelikleri teemmül bile etmiyorsunuz.)

43 — Tenziylün min rabbil'âlemiyne.

O, âlemlerin Rabbi tarafından bir tenzildir.

44 — Velev tekavvele aleynà ba'dal'ekàviyli.

45 — Leehaznà minhü bilyemiyni.

Eğer O (Muhammed aleyhissalâtü vesselâm vahy olmaksızın) kendi nefsinden bize isnâden ba'zı sözler uydurmaya kalkışsaydı, elbette O'nun sağ elini (kuvvet ve kudretini) kudret-i kâmilemizle yakalar, (bize iftirâ eden sâri âsîlerden aldığımız gibi ondan da intikaamımızı) alırdık.

46 — Sümme lekata'nà minhülvetiyne.

Sonra da hiç şübhesiz onun kalb damarını koparırdık.

47 — Femà minküm min ehadin anhü hàciziyne.

Ey mükellefler! O vakıt sizden hiçbiriniz onu bizim azâbımızdan kurtaramaz, hiçbir kimse ta'zîbine siper olamazdı.

48 — Ve innehu litezkiretün lilmüttekıyne.

Kur'an; hiç şübhesiz kahru celâlimizden kendilerini muhafaza edenler içün bir mev'ızedir.

49 — Ve innà lena'lemü enne minküm mükezzibiyne.

Bununla beraber bu kitâbı, içinizden tekzîb edenlerin bulunduğunu elbette biz biliyoruz.

50 — Ve innehu lehasretün alelkâfiriyne.

Muhakkak o Kur'an; o kâfirler üzerinde muhakkak bir hasretdir. (Ona îman edenler, âhıretde îmanlarının karşılıklarını alırlarken, inkâr ve tekzîb ehli de nedâmetler içinde "îman ve tasdik edemedik" diye hasret çekerler.)

51 — Ve innehu lehakkulyakıyni.

(O Kur'an, nasıl inkâr edenlerin, tekzîb edenlerin hasretinin ve nedâmetinin sebebi olmaz?)

Muhakkak O; hakk-ul yakîndir. İlm-ül yakîn, ayn-ül yakînin fevkınde bir kitâb-ı mübîndir.

52 — Fesebbıh bismi rabbikel'azıymi.

Ey Peygamber-i Hak!* Artık azîm olan Rabbini kendi ismiyle tesbih et.

—

* Hıtab, Resûl-i Ekrem (sallâllahü aleyhi ve sellem)'e yapılmışdır, murad bütün mükelleflerdir.

سُورَةُ الْمَعَارِجِ

Sûre-i Me'âric

"Me'âric" Sûresi, "Se'ele" Sûresi, "Mevâkı" Sûresi dahi denilen bu sûre-i celîle Mekkîdir.

Âyetleri	:	Kırk dört
Kelimeleri	:	İki yüz on altı
Harfleri	:	Sekiz yüz altmış birdir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Perde-i gaflet kaldırıldıkdan sonra Zât-ı Sübhânîsini erbâb-ı muhabbete fetheden, Rahman ismiyle onların sıfat ve esmâ âlemine yükselmelerine muvaffak kılan, Rahıym ismiyle mertebe-i fenâdan mertebe-i bekaaya îsâl eden Allah'ın; Allah, Rahman, rahıym ismiyle başlarım.

1 — Seele säilün bi'azàbin vàkı'ın.

Bir sâil, kâfirlere olacak azâbın keyfiyyetini sordu.

2 — Lilkâfiriyne leyse lehu dàfi'un.

(O), kâfirler içündür ki onu reddedecek, def'edecek yokdur.

3 — Minallàhi ziylme'àrici.

O azâb; mi'racların, derecât-ı âliyye ve makaamat-ı seniyyelerin sâhibi Allah'dandır.

4 — Ta'rücülmeläiketü verrùhu ileyhi fiy yevmin kâne mikdàrühu hamsiyne elfe senetin.

O makaamâta Melekler ve Ruh; müddeti (dünya senesiyle) elli bin sene olan bir günde yükselip çıkarlar.

5 — Fàsbir sabren cemiylen.

(Ey Peygamber-i Âlişân!) O hâlde (düşmanların eziyyet ve istihzâlarına karşı) bir sabr-ı cemîl ile sabret. (Mev'ûd olan azâb onlara pek yakında gelecek.)

6 — İnnehüm yerevnehu be'ıyden.

Onlar, (inkâr ve ısrarlarının iktizası) azâbın nüzûlünü uzak görürler.

7 — Ve neràhü kariyben.

Biz ise onu (kâfirlere hulûl edecek ikaabı) yakın görürüz.

8 — Yevme tekûnüssemäü kelmühli.

O gün semâ (kahr-ı ilâhîden) erimiş mâden gibi olur.

9 — Ve tekûnülcibàlü kel'ıhni.

Dağlar da (atılmış, muhtelif renklerle renklenmiş) yün gibi olur.

10 — Ve lâ yes'elü hamiymün hamiymen.

(O günün hevl ü şiddetinden herkes kendi başına düşdüğünden) en candan bir dost, en candan bir dostunun hâlini sormaz.

يُبَصَّرُونَهُمْ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ ﴿١١﴾
وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾ وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ ﴿١٣﴾ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ﴿١٤﴾ كَلَّا إِنَّهَا لَظَىٰ ﴿١٥﴾ نَزَّاعَةً لِلشَّوَىٰ ﴿١٦﴾ تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ
وَتَوَلَّىٰ ﴿١٧﴾ وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰ ﴿١٨﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ
جَزُوعًا ﴿٢٠﴾ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ الَّذِينَ هُمْ
عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ﴿٢٤﴾ لِلسَّائِلِ
وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٦﴾ وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ
رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ
فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣١﴾
وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٣٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ
قَائِمُونَ ﴿٣٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٤﴾ أُولَٰئِكَ
فِي جَنَّاتٍ مُكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾ فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ
﴿٣٦﴾ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٧﴾ أَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ
أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾ كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

فما

11 — Yübassarùnehüm yeveddülmücrimü lev yeftediy min azàbi yevmeizin bibeniyhi.

Onlar biribirlerine gösterilirlerken mücrim olan kâfir, o günün azâbından kurtulmak içün ister ki dünyada nefsinden daha sevgili, daha aziz tutduğu oğullarını,

12 — Ve sàhıbetihî ve ahıyhi.

Ve refikasını, biraderini,

13 — Ve fasıyletihilletiy tü'viyhi.

Felâketlere karşı kendisini koruyan akribâsını, kavmini,

14 — Ve men fiyl'ardı cemiy'an sümme yünciyhi.

Ve yeryüzünde bulunan bütün mahlûkatın hepsini fidye verse de sonra bugünün dehşetli azâbından kendini kurtarsa. (Ne kadar uzaaak!.. Bunların hepsinin elinde bulunması ve nefsi uğruna fedâ etmesi...)

15 — Kellâ innehà lezà.

Hayır, hayır, kurtulamayacaklar!.. (O gün her nefs kendikazancına terhîn edilmiştir.) Nâr, alevlidir, alevli!..

16 — Nezzà'aten lişşevà.

Cildi yakıp kavurur, tepeden tırnağa kadar soyar.

17 — Ted'ù men edbere ve tevellâ.

18 — Ve ceme'a feev'à.

Hak da'vetinden yüz çevireni, da'vet edene itâat etmeyip isyân edeni ve Hak yolunda infak etmeyip hırs ile âharın zararına kasa yığanı kendine çeker.

19 — İnnel'insàne hulike helù'an.

Hiç şübhesiz insan, emeli uzun, sabrı az, hırsı şedîd yaradılmışdır.

20 — İzà messehüşşerrü cezù'an.

Ona bir şerr dokundu mu feryâd ü figaana başlar.

21 — Ve izà messehülhayrü menù'an.

Hayır dokundu mu, bir ferâha, sürûra, vüs'ata kavuşdu mu, genişledi mi hasislikde ileri gider, hırsın, emelin zirvesine çıkar, hayrı men'eder, belâlara sabrı azalır, kibri, cebri artar.

22 — İllelmusalliyne.

23 — Elleziyne hüm alâ salâtihim däimùne.

Bu kötü hâllerden ancak o musallîler müstesna.

(Onlar ki; namazlarına devâm etmişler,* her hâllerinde Hakka teveccüh etmişler, rızâ ve teslîmi aramışlar, bu fânî âlemde ma'rifetullah zevkından mâadâ bütün zevklerin âriyet olduğunu görmüşler, müsteâr olan şey'in alınacağını duymuşlar.)

24 — Velleziyne fiy emvàlihim hakkun ma'lùmün.

Ve o kimseler ki: Onların mallarında bir hakk-ı ma'lûm, (ödenmesi kendilerine farz kılınmış bir Allah borcu) vardır.

25 — Lissäili velmahrùmi.

Taraf-ı ilâhîden kendilerine tarhedilen bu vergiyi seve seve; isteyen, fakru hâlini ifşâ eden muhtâclara, yine muhtâc olduğu hâlde hâlini ifşâ etmek, istemek tenezzülünde bulunma-

* Namaz: Zâhirde a'zânın ıslâhı, hakikatde Hakka ıktirabdır. Hakiki namaz kılanlar, secdede o ıktirâba nâil olurlar da "Sübhâne rabbiyel'a'lâ" diye Hakkı tesbih ederler.

yan ve bundan dolayı cem'iyyetde vaz'ıyyeti müsâid zannedilen, hulâsa hâlini Allah'dan başkasına açamayan, kazanmakdan mahrûm olan yoksullara îmanlarının iktizasını verirler.

26 — Velleziyne yusaddikûne biyevmiddiyni.

Onlar ki; rûz-ı cezânın vuku'unu tasdik ederler. (Hakka îman, a'mâl-i sâliha ve ahlâk-ı hamîde ile orada ancak felâha kavuşulacağına i'tikad ederler.)

27 — Velleziyne hüm min azàbi rabbihim müşfikùne.

Onlar ki; Rablerinin âcil ve a'cil azâbından tir tir titrerler, korkarlar.

(Nasıl korkmasınlar?..)

28 — İnne azàbe rabbihim ğayrü me'mùnin.

Zîra Rablerinin azâbından emîn olunmaz. (–Ne kadar itâatkâr olsalar, ibâdât ve tâatları ne derece ihlâs ile olursa olsun yârın ne olacağı belli değildir.–)

29 — Velleziyne hüm lifürùcihim hàfizùne.

Onlar ki; hudûd-ı ilâhîyi tecâvuz etmez, hayâ olunacak yerlerini muhafaza eder, korurlar.

30 — İllâ alä ezvàcihim ev mà meleket eymànühüm feinnehüm ğayrü melùmiyne.

Ancak zevcelerine veya câriyelerine (tekarrüb ederler.) Bu tekarrüblerinden dolayı da levm olunmazlar.*

31 — Femenibteğà veräe zàlike feüläike hümül'àdùne.

Fakat ondan ötesini taleb edenler, nikâh müessesesini çiğneyenler, işte onlar haddi aşan şakîlerdir.

---

* Zîra Hakkın göstermiş olduğu hudud dâhilinde mubah kılınan şehevâta ittiba'da çok hayır ve büyük ecr vardır.

32 — Velleziyne hüm li'emànàtihim ve ahdihim rà'ùne.

33 — Velleziyne hüm bişehàdàtihim käimùne.

34 — Velleziyne hüm alà salâtihim yühàfizùne.

Ve onlar ki emânetlerine ve ahidlerine riâyet ederler, şâhidliklerinde dürüstdürler, vaktinde hazır bulunurlar, (olduğu gibi şehâdeti îfa, hukuka riâyet ederler), farz olan namazlarını mahfuz olan vakıtlerinde muhafaza ederler.

35 — Üläike fiy cennàtin mükremùne.

İşte Allah yanında makbûl olan bu sıfât-ı kâmile ile muttasıf bulunan süedâ; cennetlerde ikrâm olunacak kimselerdir.

36 — Femâlilleziyne keferù kıbeleke mühtı'ıyne.

Şimdi ne oluyor (Ey Ekmelerrüsül)! Sana, dînine, kitâbına küfreden o kâfirlere ki sana doğru sür'atle boyunlarını uzadarak koşuyorlar?

37 — Anilyemiyni ve anişşimàli ıziyne.

Sağdan, soldan fırka fırka halka oluyorlar (da senin sözüne kulak veriyorlar, sonra mü'minlerle eğlenerek: "Eğer bunlar cennete girerlerse biz onlardan evvel gireriz" diyorlar.)

38 — Eyatme'u küllümriin minhüm en yüdhale cennete na'ıymin.

Onlardan her kişi (mü'minler gibi) Naîm Cennetine sokulacağını umuyor öyle mi?

39 — Kellâ innà halaknàhüm mimmà ya'lemùne.

Yoook!.. Biz onların vücudlarını o bildikleri nesneden (nutfe) yaratdık. (O nutfenin cennetle alâkası yokdur. Onlar îman, irfân ile ittisâf edeceklerdi. Onunla ittisâf etmeyen kişi; Ravza-i Cennet-i Naîm'e vâsıl olamaz.)

فَلَآ أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ إِنَّا لَقَادِرُونَ ﴿٤٠﴾ عَلَىٰٓ أَن نُّبَدِّلَ خَيْرًا
مِّنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٤١﴾ فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ
الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٤٢﴾ يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ يُوفِضُونَ
﴿٤٣﴾ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِنَّآ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنذِرْ قَوْمَكَ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾
قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ ﴿٣﴾
يَغْفِرْ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَآءَ
لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾
فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَآءِيٓ إِلَّا فِرَارًا ﴿٦﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوٓا
أَصَابِعَهُمْ فِيٓ ءَاذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصَرُّوا وَاسْتَكْبَرُوا
اسْتِكْبَارًا ﴿٧﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّيٓ أَعْلَنتُ لَهُمْ
وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾

40 — Felâ uksimü birabbilmeşàrikı velmeğàribi innà lekàdirùne.

Kemâl-i kudretimizi isbât içün yemîne ne hâcet? Fakat kulları tenbîhen; o meşrıkların, mağriblerin, hepsinin Rabbine yemîn ederim ki hiç şübhesiz biz elbette kaadiriz.

41 — Alâ en nübeddile hayren minhüm ve mà nahnü bimesbùkıyne.

Onları kendilerinden daha hayırlı bir mahlûk ile tebdîl edebiliriz, (yeryüzünde onları helâk eder, onlara bedel onlardan efdal, sâlih, îman ve islâmı kabûl edenleri gaalib ve kâmil kudretimizle getirebiliriz, eğer bu tebdîli irâde edersek) önümüze de kimse geçemez.

42 — Fezerhüm yehùdù ve yel'abù hattà yülâku yevmehümülleziy yù'adùne.

(O hâlde Ey Ekmelerrüsül!) Onları hâlleri üzerine bırak! Bâtıla dalsınlar, bîhude şeylerle uğraşsınlar, vâzıh âyetlerimize, açık beyyinâtımıza türlü türlü yalanlar, iftirâlarla tâ o va'olundukları azâb gününe kavuşuncaya kadar oynaya dursunlar.

43 — Yevme yahrücùne minel'ecdàsi sirà'an keennehüm ilâ nüsubin yùfidùne.

Sûr'un nefholunduğu o gün ki; sanki koşup, gidip dikili putlarını ziyâret ediyorlarmış gibi kabirlerinden sür'atli sür'atli çıkacaklar.

44 — Hàşi'aten ebsàrühüm terhekuhüm zilletün zàlikelyevmülleziy kânù yù'adùne.

Gözleri kararacak, husranlar içinde kendilerini zillet saracak da saracak. İşte imtihân âlemi olan dünya sahnesinde onlara va'dolunan, muayene etmedikçe bir türlü îman etmedikleri azâb günü o gündür.

سُورَةُ نُوحٍ

Sûre-i Nûh

"Nûh" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Yirmi sekiz
Kelimeleri : İki yüz yirmi bir
Harfleri : Yedi yüz ellidir.

بسم الله الرحمن الرحيم

Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — İnnä erselnà nùhan illâ kavmihï en enzir kavmeke min kabli en ye'tiyehüm azàbün eliymün.

Ey Ekmelerrüsül! Muhakkak biz, Nûh'u; adâlet caddesinden sapmış olan kavmine: "Acıklı azâb gelmezden evvel kavmini inzâr et, vasıyyet et, azâbın âkıbetini anlat" diye gönderdik.

2 — Kàle yà kavmi inniy leküm neziyrün mübiynün.

Nûh, nübüvvet merhametiyle onları kendisine izâfe ederek şöyle dedi: "Ey kavmim! Haberiniz olsun ben sizin içün Allah'ın azâbını apâşikâr beyân eder bir peygamberim."

3 — Enı'büdullàhe vettekùhü ve etıy'ùni.

"Şöyle ki: Ehad, vâhıd, ferd, samed, türlü türlü in'âma, intiakama kaadir, muktedir, ibâdete lâyık Allah'a ibâdet ediniz, O'ndan sakınınız ve bana itaat ediniz, (size Allah'ın emirlerinden, nehiylerinden neleri tebliğ etdimse dinleyiniz, kabûl ediniz, öylece amel ediniz de):

4 — Yağfir leküm min zünùbiküm ve yüahhırküm ilä ecelin müsemmen inne ecelellâhi izà cäe lâ yüahharü lev küntüm talemùne.

Sizin günahlarınızdan bir kısmını mağfiret buyursun ve sizi müsemmâ bir ecele kadar hayatda bıraksın. Muhakkak ki Allah'ın takdîr eylediği ecel, o muayyen zaman gelince geriye kalmaz. Eğer bilseydiniz (îman ederdiniz)."

5 — Kàle rabbi inniy de'avtü kavmiy leylen ve nehàren.

Kavminin inkâr ve istikbârı haddi aşınca Nûh (aleyhisselâm) Rabbisine vech-i tedarru' ile münâcatda bulunarak dedi ki: "Yâ Rabbi! Vahyin ve ilhâmın hasebiyle ben kavmimi gece gündüz hak ve hakıkate da'vet etdim."

6 — Felem yezidhüm dü'äiy illâ firàren.

"Fakat benim da'vetim onlara îmândan kaçmalarından, küfr ü tuğyânda ısrardan başka bir şey artdırmadı."

7 — Ve inniy küllemâ de'avtühüm litağfire lehüm ce'alû esàbi'ahüm fiy àzànihim vestağşev siyàbehüm ve esarrù vestekberustikbàren.

"Ben her ne zaman senin onları mağfiret buyurman içün da'vet etdimse, onlar da'vetimi işitmemek içün parmaklarını kulaklarına tıkadılar ve beni görmemek içün esvablarına büründüler, îmânı nefsâniyyet mes'elesi yapdılar, küfrde ısrâr etdiler, îman etmeyi kibirlerine yediremediler, kibirlendikçe kibirlendiler, beni şetmetdiler, dövdüler."

8 — Sümme inniy de'avtühüm cihàren.

"Sonra (senin vahy ü emrin ve hükmünle yâ Rabbi!) Ben onları en yüksek sesle (her yerde, her meclisde) da'vet etdim."

9 — Sümme innïy a'lentü lehüm ve esrertü lehüm isràren.

"Sonra da onlara âşikâr olarak da söyledim, gizli olarak da söyledim."

10 — Fekultüstağfirù rabbeküm innehu kâne ğaffàren.

"Onlara dedim ki: Gelin! Rabbinizin mağfiretini dileyin. (Sizi fıtrat-ı îman ile izhâr etmiş, feyz-i yakîni ve irfânı kabûle müste'ıd olarak hâlketmişdir, tuğyândan, ısrardan, küfrden tevbe edin.) Çünki O, mağfireti çok bir gaffârdır.

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ
جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٢﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾ وَقَدْ
خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ طِبَاقًا ﴿١٥﴾
وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا ﴿١٦﴾ وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ
مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ
جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾ قَالَ
نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ إِلَّا
خَسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكَرُوا مَكْرًا كُبَّارًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ
وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾
وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾
مِمَّا خَطِيئَاتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَنْصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ
دَيَّارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِنْ تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ﴿٢٨﴾

11 — Yürsilissemae aleyküm midràren.

"Bol hayr ile üzerinize semâyı salsın, içire içire lüzumu kadar yağmurlar göndersin. (Uzun zaman süren şirkinizin, küfrünüzün şeâmetinden hükm-i ilâhî ile kesilen rahmet-i sübhânî, artık dönün de tecellî etsin.)

12 — Ve yümdidküm biemvàlin ve beniyne ve yec'al leküm cennàtin ve yec'al leküm enhàren.

"Ve size emvâl ve evlâd ihsân ederek imdâd eylesin. Sizin içün cennetler versin, sizin içün nehirler versin."

13 — Màleküm lâ tercùne lillâhi vekàren.

"Size ne oluyor da Allah'ın sizi vekarlı kılmasını ummuyorsunuz?" ("İhlâs ile O'na îman ederek ınd-i sübhânîsinde vekarlı olmanızı gaaye edinmiyorsunuz?")

14 — Ve kad halekaküm atvàren.

"O, sizi hakiykat tavır tavır yaratmışken. (Hılkatinizdeki seyri bir düşünsenize, türlü türlü hâllerden nasıl geçdiniz?..)

15 — Elem terev keyfe halekallàhü seb'a semàvàtin tıbàkan.

"Görmediniz mi? Allah, kemâl-i kudreti, hikmet-i sübhânîsiyle yedi semâyı tabaka tabaka nasıl yaratmışdır?"

16 — Ve ce'alelkamere fiyhinne nùren ve ce'aleşşemse siràcen.

"Kamer'i içlerinde bir nûr kılmış, Güneş'i de bir kandil."

17 — Vallàhü enbeteküm minel'ardı nebàten.

"Ve Allah sizi yerden nebâtat tarziyle yetişdirdi. (Nice devreler ikmâl etdirdikden sonra beşeriyyet mertebesine çıkardı, ma'rifeti, îmânı kabûle müste'ıd insan yapdı, mükellef kıldı,

o tekâlif ile teâlî, terakki edene niyâbet mertebesi ihsân eyledi, gözlerin göremediği, kulakların işitemediği, kalblere hutûr etmeyen nı'metlere mazhar kıldı.)

18 — Sümme yü'ıydüküm fiyhà ve yukricüküm ihràcen.

"Mukadder olan ecel hulûl etdikden sonra sizi yine orada geri çevirecek, kabirlere döndürecek, bundan sonra oradan herhâlde ba's ve haşr içün, sizi bir çıkarış daha çıkaracak.

19 — Vallàhü ce'ale lekümül'arda bisàtan.

20 — Liteslükû minhà sübülen ficàcen.

"Ve kaadir ü muktedir, hakîm ü müdebbir olan Allah, arzı sizin içün bir döşek yapdı ki onun geniş yollarında istediğiniz gibi gidesiniz diye."

21 — Kàle nùhun rabbi innehüm asavniy vettebe'ù men lemyezidhü màlühu ve veledühû illâ hasàren.

Nûh dedi ki: "Yâ Rabbi! (Bana tebliğ etmekliğim husûsunda ne emretmişsen hepsini yerine getirdim, senin ma'lûmun.) Hakikat onlar bana isyan etdiler, istihza etdiler. Aralarında malca ma'ruf, evlâdı çok, servet ve câh sâhibi kimselere –ki bunlar âhıretde onlara hasar artdırmakdan başka hiçbir şey'e yaramayacakdır– gaasıb zenginlere, hak ve hakikat tanımayanlara, kendilerince büyük tanıdıklarına tâbi' oldular, onların arkalarından gitdiler."

22 — Ve mekerù mekren kübbàren.

"Ve büyük büyük mekre girişdiler, gadrde bulundular."

23 — Ve kàlù lâ tezerünne àliheteküm ve lâ tezerünne vedden ve lâ süvà'an ve lâ yeğùse ve ye'ùka ve nesren.

"Ve küfrde ileri gidenleri, ayak takımlarına: 'Sakın ilâhlarınızı bırakmayın. Ve bâhusus ne Vedd'i, ne Suvâ'ı, ne Yeğûs'u,

ne Ye'ûk'u ve ne Nesr'i sakın bırakmayın, onlara ibâdeti terketmeyin" dediler."

24 — Ve kad edallù kesiyren ve lâ teziddizzàlimiyne illâ da-lâlen.

"Hakikaten onlar bu mekirleri ve bâtıl tezvirleriyle nâsın çoğunu yoldan çıkartdılar. Yâ Rabbi! Sen de zâlimlere şaşkınlıkdan başka bir şey artdırma!"

25 — Mimmà hatîyàtihim uğrikù feüdhılù nàren felem yecidù lehüm min dùnillâhi ensàren.

Bunlar birçok günahlarından dolayı suda boğuldular da hemen bir âteşe atıldılar. (Tûfan azâbından sonra azâb-ı nâra sokuldular.) Ve kendilerine Allah'dan başka, Allah azâbından kurtaracak şefâatçi zu'metdikleri putlarından da yardımcı, şefâatçi bulamadılar.

26 — Ve kàle nùhun rabbiy lâ tezer alel'ardı minelkâfiriyne deyyàren.

Nûh (aleyhisselâm) (kavminin felâh u salâhından ümmîdini kesince) demişdi ki: "Yâ Rabbi! Yeryüzünde kâfirlerden yurd tutan hiçbir kimse bırakma!"

27 — İnneke in tezerhüm yüdıllù ıbàdeke ve lâ yelidû illâ fàciren keffàren.

"Ey hikmet-i bâliğa sâhibi olan Rabbim! Zîra sen onları bırakırsan, senin vahdâniyyetine îman eden kullarını yoldan çıkarıyorlar, kâfir, fâcirden başka da evlâd doğurmuyorlar. (Onların nesilleri de kendileri gibi azgın kâfir!..)

28 — Rabbiğfirliy ve livàlideyye ve limen dehale beytiye mü'minen ve lilmü'miniyne velmü'minàti ve lâ teziddizzàlimiyne illâ tebàren.

"Yâ Rabbi! Kerem ü cûdunla bana, babama, anama, mümin olarak evime (gemime) girene ve bütün mü'minîn ve mü'minâta afv ve mağfiret et. Ubûdiyyet hududlarının hâricine çıkan, sahte benliklerine güvenerek Hakkın mahlûkaatına nazar-ı hakaaretle bakan ve onları inleten zâlimlere helâk ve husranlarından başka birşey artdırma."

—

سورة الجن

Sûre-i Cinn

"Cinn" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Yirmi sekiz
Kelimeleri : İki yüz seksen beş
Harfleri : Yedi yüz elli dokuzdur.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
قُلْ اُو۫حِيَ اِلَيَّ اَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُٓوا اِنَّا سَمِعْنَا قُرْاٰنًا عَجَبًاۙ ﴿١﴾
يَهْد۪ٓي اِلَى الرُّشْدِ فَاٰمَنَّا بِه۪ۜ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَٓا اَحَدًاۙ ﴿٢﴾ وَاَنَّهُ تَعَالٰى
جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًاۙ ﴿٣﴾ وَاَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَف۪يهُنَا
عَلَى اللّٰهِ شَطَطًاۙ ﴿٤﴾ وَاَنَّا ظَنَنَّٓا اَنْ لَنْ تَقُولَ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللّٰهِ
كَذِبًاۙ ﴿٥﴾ وَاَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْاِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ
فَزَادُوهُمْ رَهَقًاۙ ﴿٦﴾ وَاَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ اَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللّٰهُ اَحَدًاۙ ﴿٧﴾
وَاَنَّا لَمَسْنَا السَّمَٓاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَد۪يدًا وَشُهُبًاۙ ﴿٨﴾ وَاَنَّا
كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِۜ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْاٰنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًاۙ
﴿٩﴾ وَاَنَّا لَا نَدْر۪ٓي اَشَرٌّ اُر۪يدَ بِمَنْ فِي الْاَرْضِ اَمْ اَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًاۙ
﴿١٠﴾ وَاَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذٰلِكَۜ كُنَّا طَرَٓائِقَ قِدَدًاۙ ﴿١١﴾
وَاَنَّا ظَنَنَّٓا اَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللّٰهَ فِي الْاَرْضِ وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًاۙ ﴿١٢﴾ وَاَنَّا لَمَّا
سَمِعْنَا الْهُدٰٓى اٰمَنَّا بِه۪ۜ فَمَنْ يُؤْمِنْ بِرَبِّه۪ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًاۙ ﴿١٣﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Kerem ü cûdunun iktizasiyle tecellî eden, İns ü Cinn'den bütün kullarını îmâna da'vet eden, onların havâsını yakîn ve irfan mertebelerine terfi' etdiren Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Kul ùhıye ileyye ennehüsteme'a neferün minelcinni fekàlù innà semı'nà kur'ànen aceben.

(Ey Peygamber-i Hak! Seni İns ü Cinn'e Peygamber olarak gönderdik. Onlardan risâletini inkâr edenlere) söyle: Bana Hak tarafından vahyy ile şu hakıkatler bildirildi ki: Birtakım Cinnî, Kur'an okuduğumu dinleyip de avdetlerinde (biribirlerine) şöyle demişler: "Biz bir insân-ı ekmelden inan olsun acâib, hârikul'âde, hâlkın kelâmına mübâyin, o fesâhat ve o nizâmı meydâna getirmeye hiçbir kimsenin kudreti yetmez, nazmı, üslûbu, ma'nâsı enva'-ı meârif ve hakaaik-ı ilâhiyyeyi hâvî, tevhıd ve irfânın inceliklerini câmi' bir Kur'an dinledik."

2 — Yehdîy ilerrüşdi feàmennà bihî ve len nüşrike birabbinà ehaden.

(Öyle bir kitab ki): "Rüşde kavuşduruyor, Hakka götürüyor. Biz de ona îman eyledik. Bundan böyle tevhıdine hidâyet eden o kadîm, hakîm Rabbimize kat'iyyen hiçbir kimseyi şerik koşmayacağız."

3 — Ve ennehu te'àlâ ceddü rabbinà mettehaze sàhıbeten ve lâ veleden.

("Ehad, vâhıd, ferd, samed olan Rabb içün nasıl şerîk olabilir?) O, azamet ü şânı bizâtihî büyük olan Rabbimiz bütün mahlûkatdan âlîdir. O, ne bir arkadaş (bir zevce), ne de bir veled edinmemişdir."

4 — Ve ennehu kâne yekùlü sefiyhünà alellàhi şatatan.

"Hâlbuki bizim sefîhimiz, mütemerridlerimiz Allah'a karşı hakdan uzak konuşuyorlarmış."

5 — Ve ennà zanennä en len tekùlel'insü velcinnü alellâhi keziben.

"Doğrusu biz; İnsanlardan ve Cinlerden hiç kimse; Allah hakkında, asla hakdan uzak, yalan söz söylemez zannediyorduk."

6 — Ve ennehu kâne ricàlün minel'insi ye'ùzùne biricàlin minelcinni fezàdùhüm rehekan.

"İnsanlardan ba'zı ricâl, Cinlerden ba'zı ricâle sığınıyorlardı, bu sebeble Cinlerin cür'etlerini, azgınlıklarını artdırıyorlardı."

7 — Ve ennehüm zannù kemà zanentüm en len yeb'asallàhü ehaden.

"Ve muhakkak onlar da sizin zannetdiğiniz gibi, zann etmişlerdi ki: Allah hiçbir vakıt hiçbir kimseyi diriltmeyecek."

8 — Ve ennà lemesnessemäe fevecednàhà müliet haresen şediyden ve şühüben.

(Cin devamla): "Biz o semâyı yokladık da onu öyle bulduk ki: Sert, kuvvetli muhafızlar ve şihablarla doldurulmuş. (Evet, şirke, büyüklüğe kalkdığımız vakıt vahdet oklariyle dolu bulduk.)"

9 — Ve ennà künnà nak'udü minhà mekà'ıde lissem'ı femen yestemi'ıl'âne yecid lehu şihàben reşaden.

"Cidden biz ondan dinlemek içün ba'zı mevkı'lere otururduk. Fakat şimdi her kim dinlemek isterse kendisini gözetler bir şihab buluyor."*

10 — Ve ennà lâ nedrïy eşerrün üriyde bimen fiyl'ardı em eràde bihim rabbühüm reşeden.

"Doğrusu biz bilmiyoruz ki (semâ muhafaza edilmekle, biz bu yolda gözedilmekle acaba) yerdeki İns ü Cinn'ne bir fenalık mı irâde edilmişdir, yoksa Rableri onlara bir hayır mı murâd etmişdir?"

11 — Ve ennà minnessàlihùne ve minnà dùne zàlike künnà taräika kıdeden.

"Muhakkak bizler; aramızda sâlihler de vardır, kimimiz ise bunlardan aşağıdır. Biz ayrı ayrı yollar tutmuş, muhtelif fırkalar olmuşuzdur."

12 — Ve ennà zanennä en len nu'cizallàhe fiyl'ardı ve len nu'cizehu hereben.

"Kur'ân bize hakıkatiyle açıldıkdan sonra biz şu hakıkati şübhesiz anladık ki: Arz üzerinde bulunsak da kaadir ü muktedir olan Allah'ı âciz kılmamıza asla ihtimal yok, (semâya) kaçmakla da asla O'nu âciz kılamayız."

13 — Ve ennà lemmà semı'nelhüdä àmennà bihî femen yü'-min birabbihî felâ yehàfü bahsen ve lâ rehekan.

"Muhakkak biz, o hidâyet rehberi olan Kur'ân'ı dinlediğimiz zaman ona îman etdik. Her kim o Rabbının vahdâniyyetine îman ederse artık ne amelinin ecrinin eksilmesinden, ne de gadre uğramasından korkmaz."

---

* İslâmın nûru ve şu'lesi onu yakıp helâk eder.

وَأَنَّا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا
رَشَدًا ﴿١٤﴾ وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾ وَأَنْ لَوِ اسْتَقَامُوا
عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَاهُمْ مَاءً غَدَقًا ﴿١٦﴾ لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ
عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾ وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا
مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾ وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ
عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾ قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿٢٠﴾ قُلْ إِنِّي
لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ
وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ
وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
أَبَدًا ﴿٢٣﴾ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضْعَفُ
نَاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا ﴿٢٤﴾ قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقَرِيبٌ مَا تُوعَدُونَ
أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ﴿٢٥﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ
غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ
يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رِسَالَاتِ
رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٨﴾

14 — Ve ennà minnelmüslimùne ve minnelkàsitùne femen esleme feülâike teharrev reşeden.

"Ve hakıkaten, bizlerden Müslümanlar (Allah'ın hükmüne, bütün emirlerine münkad olanlar) da vardır, hak yolundan çıkmış, adalet caddesinden ayrılmış haksızlar da vardır. Müslim olanlar; işte onlar doğru yolu arayanlar, gafletden kurtulup, Hakka vâsıl olanlardır."

15 — Ve emmelkàsitùne fekânù licehenneme hataben.

"Amma haksızlar, doğru yoldan çıkmış olanlar, onlar cehenneme odun olmuşlardır."

16 — Ve en levistekàmù alettariykati leeskaynàhüm mäen ğadekan.

Bana vahyolundu ki: Eğer onlar hak ve hakıkat yolunda doğru gitselerdi elbette biz kendilerine rahmet-i sübhânîmizle bol su içirirdik. (Arâzî-i kalbiyyelerinden meârif-i ilâhiyye enhârı akıtır, seâdete, felâh-ı ebediyyeye mazhar kılardık.)

17 — Lineftinehüm fiyhi ve men yu'rıd an zikri rabbihî yeslükhu azàben sa'aden.

Bununla beraber onları o nı'metler ve refahlar içinde (nı'metlerimize nasıl şükrediyorlar? Kerem-i sübhânîmizin hakkını nasıl edâ ediyorlar? diye) imtihâna çekeceğiz. (Her kim şükrederse ancak kendisi içün şükretmiş olur, ona karşı nı'metlerimiz artar.) Her kim de Rabbının zikrinden yüz çevirir, O'na tâat ve ibâdetden ayrılır, nı'metlerine küfranda bulunursa, Rabbi onu gitikçe yükselen meşakkatli bir azâba sokar.

18 — Ve ennelmesàcide lillâhi felâ ted'ù ma'allàhi ehaden.

Ve biliniz ki: Hakikatte mescidler hep Allah'a mahsusdur. Artık orada ehad, vâhıd, ferd, samed, şerikden, veledden münezzeh olan Allah ile beraber hiçbir kimseye ibâdet etmeyin.

19 — Ve ennehu lemmà kàme abdullàhi yed'ùhü kâdù yekùnùne aleyhi libeden.

(Ind-i sübhânîden enva'-ı inâyet ve kerâmetle müeyyed o) Allah'ın kulu (Muhammed aleyhissalâtü vesselâm Mescid-i Harâm'da) namaza kalkdığı zaman İns ve Cinn müşrikleri (Peygamber-i Zîşânın) üzerine keçe gibi sımsıkı kesif bir izdiham teşkil ediverdiler. (O Peygamber-i Hak ise onlara iltifat etmeksizin namazında Rabbisinin huzurunda ıktirab hâlinde müstağrak idi.)

20 — Kul innemä ed'ù rabbiy ve lâ üşrikû bihï ehaden.

(Ey Ekmelerrüsül! Etrafında senin şânında, ibâdât u tâatında, kitâb-ı ilâhîyi tilâvetinde teaccüb eden İns ü Cinne söyle ki: "Ben ancak Rabbime duâ ederim, O'na hiçbir kimseyi şerik koşmam."

21 — Kul inniy lâ emlikü leküm darran ve lâ reşeden.

(Ey Peygamber-i Hak! Onlara) söyle ki: "Biliniz ki: Ben sizin için kendiliğimden ne bir zarar yapmaya, ne de bir irşad, bir menfaat vermeye mâlik değilim."

(Nasıl mâlik olabilirim? Bana ne vahy olursa ben ona tâbi'im. Emrin hepsi Allah'ın elindedir.)

22 — Kul inniy len yüciyreniy minallàhi ehadün ve len ecide min dùnihi mültehaden.

(Ey Ekmelerrüsül onlara) söyle ki: "Ben ibâdetimi, tâatımı Rabbime tahsis etmezsem, müntekım, gayyûr olan Allah'ın azâbından kat'iyyen hiç kimse beni kurtaramaz. Ve ben O'ndan başka bir melce', sığınacak bir yer de kaabil değil bulamam."

23 — İllâ belâğan minallàhi ve risàlàtihî ve men ya'sıllâhe ve resùlehu feinne lehu nàre cehenneme hàlidiyne fiyhä ebeden.

"Alîm, hakîm olan Allah tarafından teblîğ etmekliğim husûsunda bana ne vahy olunmuşsa onu bildirmekden ve benimle gönderdiği haberlerden başka bir şey'e mâlik değilim. Her kim Allah'a ve Resûlüne isyân ederse muhakkak onun cezâsı: İçinde müebbed kalmak üzere nâr-ı cehennem olur."

24 — Hattä izà reev mà yù'adùne feseya'lemùne men ad'afü nàsıren ve ekallü adeden.

(Ey Peygamber-i Zîşân! Onlar seni pek zaîf, yardımcısız görürler.) Nihayet o va'dolundukları şey'i gördükleri zaman artık bileceklerdir ki yardımcısı gaayet zaîf ve sayıca en az olan kim imiş?

25 — Kul in edrïy ekariybün mà tù'adùne em yec'alü lehu rabbïy emeden.

(Ey Ekmelerrüsül!) Beyân et: "Size mev'ûd olan azâb, muhal değil kâindir. Fakat onun vakti ilmullaha tefvîz olunmuşdur. O azâbın zamanı size yakın mıdır? Yoksa Rabbim onu uzun bir zaman gecikdirir mi onu ben bilmem."

26 — Âlimülğaybi felâ yüzhirü alâ ğaybihï ehaden.

Gaybı bilen bizâtihî O'dur. Fakat gaybına kimseyi apaçık muttali' etmez.

27 — İllâ menirtedà min resùlin feinnehu yeslükü min beyni yedeyhi ve min halfihî resaden.

Ancak hubb-ı sübhânîsine mazhar kılıp ihtiyar buyurduğu bir Resûl müstesna. (Zîra o, Sübhânehû teâlâ'nın hılâfetine ve niyâbetine elyâk bir zât-ı âlîdir.) O, Resûlün önünden ve arkasından muhafızlar dizer. (Hakka nâzır olan cebhesi kuvve-i kudsiyye ile mahfuz, hâlka nâzır olan cihet-i bedeniyyesi envâr-ı melekûtiyye ile mahfuz. Tâat ve ibâdâtından hâsıl olan vücûd-ı

müktesebe-i ma'neviyyesi Cinnin yapacağı fenalıklara, ayrıca her türlü vesveselere, evhâma, hayâlâta siper, meârif-i yakıniyye, meânî-i kudsiyye, vâridât-ı gaybiyye kendisine feth edilmiş.)

28 — Liya'leme en kad ebleğù risàlâti rabbihim ve ehàta bimà ledeyhim ve ahsà külle şey'in adeden.

Tâ ki (sâhıb-ı vahy olan o Resûlün mezâhirinde ilm-i sübhânî zâhir olsun,) Rablerinin haberlerini masun ve mahfuz bir sûretde meleklerin teblîğ etdiklerini bilsin. Ve onların hepsinin ahvâlini Allah, ilm-i huzûriyle ihâta etmiş, olmuş ve olacağı tek tek sayısiyle saymışdır.

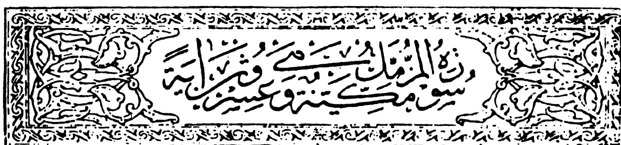
—

سُورَةُ الْمُزَّمِّلِ

Sûre-i Müzzemmil

"Müzzemmil" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Yirmi
Kelimeleri : İki yüz elli sekiz
Harfleri : Sekiz yüz seksen sekizdir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ﴿١﴾ قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢﴾ نِصْفَهُ أَوِ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا
﴿٣﴾ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿٤﴾ إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا
﴿٥﴾ إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْئًا وَأَقْوَمُ قِيلًا ﴿٦﴾ إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا
طَوِيلًا ﴿٧﴾ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ﴿٨﴾ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ
لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٩﴾ وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ
هَجْرًا جَمِيلًا ﴿١٠﴾ وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِي النَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيلًا ﴿١١﴾
إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾ وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣﴾
يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَهِيلًا ﴿١٤﴾
إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا
﴿١٥﴾ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴿١٦﴾ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ
إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا ﴿١٧﴾ السَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ كَانَ
وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾ إِنَّ هَٰذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿١٩﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Yä eyyühelmüzzemmilü.

Ey kaamet-i mevzûnuna libâs-ı nübüvveti giydirdiğim Resûl-i Ekrem!

Nübüvvet yükünü yüklenmiş peygamber!

2 — Kumilleyle illâ kaliylen.

Gecenin birazından gayrı saatlerinde kalk. (Namaz kıl, teheccüde devâm et. Geceden istirâhatin, uykun, bedenini takviye içün az bir zaman ayır.)

3 — Nısfehù evinkus minhü kaliylen.

Gecenin yarısı mıkdarınca (kalk) yâhud ondan az eksilt.

4 — Ev zid aleyhi verettililkur'àne tertiylen.

Yâhud yarısının üzerine artdır.* Ve Kur'ân'ı tertîl ile, yavaş yavaş, harflerini beyân ederek, tam mahreclerinden çıkararak, dinleyen elfâzında, ma'nâsında şübheye düşmeyecek şekilde güzel güzel oku.

5 — İnnà senülkıy aleyke kavlen sekıylen.

(Ey Ekmelerrüsül!) Biz (makaam-ı cûd-ı sübhânîmizden)

---

* Ya'ni üçde ikisi kadar. İbâdetde kalmak mikdarında muhayyersin.

sana hakıykat ağır bir söz ilkaa edeceğiz. (Filhakika, Kur'ân'ın elfâzını ve kelimâtını tilâvet etmek gaayet kolay, gaayet hafif olmakla beraber, mükellef olan insanlara ahkâmına mütâbaat pek kolay değildir. Zîra onda ağır gelecek teklîfat vardır. Nefsin hayırları ayak altına alınmadıkça o teklîfât-ı ilâhî tamamıyle icrâ edilemez. O emirleri, nehiyleri teblîğ etdiğin vakıt, kâfirlerin, fâcirlerin ondan yüz çevirmeleri sana çok ağır gelecek. Fakat bu ağırlıklar içerisinde de yine nübüvvet ve risâlet vazifesi îfa edilecek.)

6 — İnne nàşietelleyli hiye eşeddü vat'en ve akvemü kıylen.

(Ey Peygamber-i Zîşânım!) Muhakkak ki gece neş'esi kalbe daha samimî, daha uygun, daha te'sirli ve söz, anlayış gündüzden daha sağlam olur.

Ey tâlib!

Fahr-i Kâinat Efendimizin iki cebhesi vardır: Bir cebhesi Hakka nâzır, diğer cebhesi hâlka nâzırdır. Hakka nâzır olan cebhesine: Cebhe-i vilâyet, hâlka nâzır olan cebhesine de: Cebhe-i nübüvvet denir. Nebînin Hak ile olan muamelesi gecedir. Onun içün teheccüd namazı Efendimize farz kılınmışdır.

Gece hâli münâcâtdır. Münâcâtın mahalli salâtdır. Gündüz hâli da'vet ve tebliğdir. Tebliğin mahalli Allah'ın kullarıdır.

Hulâsa, gece hâlkdan Hakka urucdur ki; zâtı, zâte îsâldir. Gündüz Hakdan hâlka nüzûldür ki; sıfâtı sıfâta ilhakdır.

İşte bu hakıkatden gaafil olunmamalıdır.

Binâen'aleyh, gafletden kurtulup Hakka urûc içün âyât-ı ilâhiyyenin nüzûlü sâbit olmuşdur. Âyât-ı ilâhiyyenin nüzûlünün neticesi Hakkın nüzûlüdür. Hakkın nüzûlü ise Resûlûllah'ın ba's ve zuhûrudur.

Onun içündür ki Cenâb-ı Peygamber cebhe-i vilâyetinde Vâr olan Vâr'ı künh-i hakıkatiyle bilir, görür. Taraf-ı ilâhîden öylece bildirilmişdir.

7 — İnne leke fiynnehàri sebhan taviylen.

Zîra gündüzleri senin içün uzun uzadıya uğraşmak vardır. (Gündüzler; işgal vakıtleri, intikal anları, iltifat zamanlarıdır.)

8 — Vezkürisme rabbike ve tebettel ileyhi tebtiylen.

(Ey Peygamber-i Hak! Gece ibâdetini yapdığın gibi, bütün evkatında, hâlâtında, meşguliyyetinde) Rabbinin ismini an. (O'nu tesbih, takdisde dâim ol.) Hak'dan alakoyan şeylerden kesilerek yalnız O'na çekil.*

9 — Rabbülmeşrikı velmağribi lä ilâhe illâ hüve fettehızhü vekiylen.

(Nasıl Rabbine çekilmezsin?)
O Sübhânehû teâlâ; doğunun ve batının Rabbidir.
O'ndan başka ma'bûdün bilhak yokdur. (Her şey fânî O bâkîdir.) Yalnız O'nu vekil tut.

10 — Vasbir alâ mà yekùlùne vehcürhüm hecren cemiylen.

Ağyârın, müşriklerin; şânına lâyık olmayan diyeceklerine sabret. Ve onlardan kalben, fikren uzak bulunup, şimdilik hâllerine bırakarak münâsib bir sûretde ayrıl.

11 — Ve zerniy velmükezzibiyne ùliynna'meti ve mehhilhüm kaliylen.

(Ey Peygamber-i Hak!) O tekzîb edicileri, zevk u safâ, refah ve varlık sâhıblerini bana bırak, iltifât etme, onlara biraz mühlet ver. (Servetlerine, mallarına, mevkı'lerine biraz güvensinler.)

---

* Nazm-ı kerîmde, kalb ile kalıbın vazifelerinin ayrılmasına işaret vardır.

12 — İnne ledeynä enkâlen ve cahıymen.

Zîra bizim yanımızda bukağılar, azâbın enva'ı var ve alevli bir âteş var.

13 — Ve ta'àmen zà ğussatin ve azàben eliymen.

Ve boğazda takılıp duran, açlığı gidermeyen (dünya sahnesinde rışvetden, fâizden, zulmen yenen yetim mallarından meydâna gelen öyle) bir taam var, bir azâb-ı elîm var.

14 — Yevme tercüfül'ardu velcibàlü ve kânetilcibàlü kesiyben mehiylen.

(Ey Resûl-i Ekrem! O tasdik etmeyenlere söyle, anlat onlara): O gün yer ve dağlar şiddetli hareketle sarsılacak, dağlar çökecek, erimiş bir kum yığınına dönecekdir.

(Nasıl o gün müşrikîn ü mücrimiyne irtikâb etdikleri zulmleri sebebiyle envâ'-ı azâb ile azâb etmeyiz?)

15 — İnnä erselnä ileyküm resùlen şàhiden aleyküm kemä erselnä ilâ fir'avne resùlen.

Muhakkak biz size kıyâmetde icâbetinize, imtina'nıza üzerinizde şâhid olacak bir Resûl (Muhammed sallâllahü aleyhi ve sellem'i) gönderdik. Nitekim Fir'avn'e de bir resûl göndermişdik. (Mûsa kelîmullah îmâna da'vet ediyor ve îmânın levâzımını emrediyordu.)

16 — Fe'asà fir'avnürresùle feehaznàhü ahzen vebiylen.

Ki Fir'avn, o peygambere isyân etdi, tekebbür etdi, onun da'vetini kibrine yediremedi de biz onu ve avanesini ağır, çok şiddetli bir tutuşla tutduk alıverdik. (Onu da, ordusunu da gark etdik. Neş'e-i Ûlâ'da, zâhirde öylece boğuldu, hakıkatde zulmünün kesâfetinde boğuldu, neş'e-i uhrâ'da da envâ'-ı azâba lâyık oldu.)

(İmdi Cenâb-ı Hak tevbih yoluyla buyuruyor):

17 — Fekeyfe tettekùne in kefertüm yevmen yec'alülvildà-ne şiyben.

Ey türlü türlü gaflet ve cehiller içinde yüzenler! O hâlde siz küfrde kalacak olursanız nefislerinizi azâb-ı ilâhîden nasıl muhafaza edebileceksiniz? Günlerden öyle bir gün var ki: O günün korkusunun şiddeti çocukları, ak saçlı ihtiyarlara çevirecekdir.

18 — Essemäü münfetırün bihî kâne va'dühu mef'ùlen.

O gün semâ; Allah'ın kahrından, celâlinden çatlayacak ve Allah'ın vad'i fi'le çıkacak, yerine gelecekdir.

19 — İnne häzíhî tezkiretün femen şäettehaze ilâ rabbihî sebiylen.

İşte bu ihtar, bu inzarları ihtivâ eden âyetler; nâsa bir tezkire, bir nasihatdir. Artık her kim dilerse Rabbına bir yol edinir.

(Yä eyyühelmüzzemmilü...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِن ثُلُثَيِ اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ
مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَن لَّن تُحْصُوهُ فَتَابَ
عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنكُم مَّرْضَىٰ وَآخَرُونَ
يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ
قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُم مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِندَ اللَّهِ
هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمْ فَأَنذِرْ ﴿٢﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ﴿٣﴾ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ﴿٤﴾ وَالرُّجْزَ
فَاهْجُرْ ﴿٥﴾ وَلَا تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧﴾ فَإِذَا نُقِرَ فِي النَّاقُورِ ﴿٨﴾
فَذَٰلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٩﴾ عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ ﴿١٠﴾ ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ
وَحِيدًا ﴿١١﴾ وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَّمْدُودًا ﴿١٢﴾ وَبَنِينَ شُهُودًا ﴿١٣﴾ وَمَهَّدتُّ لَهُ
تَمْهِيدًا ﴿١٤﴾ ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ ﴿١٥﴾ كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ﴿١٦﴾ سَأُرْهِقُهُ صَعُودًا ﴿١٧﴾

20 — İnne rabbeke ya'lemü enneke tekùmü ednâ min sülüseyilleyli ve nısfehu ve sülüsehu ve täifetün minelleziyne me'ake vallàhü yükaddirülleyle vennehàre alime en len tuhsùhü fetàbe aleyküm fakreù mà teyessere minelkur'àni alime en seyekûnü minküm merdà ve àharùne yadribùne fiyl'ardı yebteğùne min fadlillâhi ve àharùne yükàtilùne fiy sebiylillâhi fakreù mà teyessere minhü ve ekıymussalâte ve àtüzzekâte ve akridullàhe kardan hasenen ve mä tükaddimù lienfüsiküm min hayrin tecidùhü ındallàhi hüve hayren ve a'zame ecren vestağfirullàhe innallàhe ğafùrün rahıymün.

Ey Peygamber-i Hak! Filhakıka senin Rabbin ilm-i huzûriyle biliyor ki: Sen muhakkak teheccüd zamanı gecenin üçde ikisinden biraz eksik, ba'zan yarısı ve ba'zan üçde biri mikdarı kalkıyorsun. Ve beraberindekilerden de bir tâife kalkıyor. (Evet, Allah sizin ayakda durup o sa'atlerinizi ibâdetle, tâatle geçirdiğinizi biliyor.) Geceyi, gündüzü alîm, hakîm olan Allah takdîr eder. Onun ikisinin sa'atlarını, anlarını ancak O bilir. (Yine) ilm-i sübhânîsiyle bildi ki: Siz onu bundan ileri başaramazsınız. Gece yarılarında icrâ-i ibâdet sizce müşkil olacağından, onu sayamayacağınızdan size lûtfetdi, gece namazlarında size ruhsat verdi, muhayyer kıldı. Bundan böyle (kolayınıza gelen vakıtlerde nevâfil edâ-i salâtla meşgul olunuz), Kur'an'dan size ne kolay gelirse onu okuyunuz.* Allah muhakkak bilir ki: İçinizden hastalar olacak, ba'zıları Allah'ın fazlından bir ticaret aramak üzere ve ilm uğrunda yolculuklarda olacaklar, diğer birtakımları da Allah yolunda, din uğrunda, muhafaza-i vatan husûsunda düşmâna karşı göğüs gerecek çarpışacaklar. (İşte Cenâb-ı Hak bu gibi ahvâl-i zarûrede gece yarılarında ibâdet edemeyeceğinizi takdir buyuruyor da geceleri ibâdet etmekde muhayyer kılıyor.) O hâlde Kur'an'dan ne kolay gelirse okuyun.

* Veya Kur'an'dan müyesseriniz, nasîbiniz ne ise okuyunuz.

Farz olan namazı kılın ve zekâtı, sadaka-i hayriyyenizi behemehâl edâ edin. Allah'a da gönül hoşluğu ile karz-ı hasen takdîm edin. Zîra gerek bedenen, gerekse ma'nen olsun bütün hayrat ve hasenâtınızı, kendi hisâbınıza her ne takdîm ederseniz onu Allah yanında elinizde kalacak mallardan daha hayırlı ve ecirce daha büyük olarak bulacaksınız. Allah'a istiğfâr edin, geçmiş ömürlerinizde muktezâ-i beşeriyyet ü gaflet irtikâb edilen suçların bakıyye-i ömrünüzde telâfi olunması husûsunda Allah'dan mağfiret dilenin. Muhakkak niyyetlerinize, Hakka rücu'unuza, inâbetinize muttali' olan Allah gafûrdur; rahıymdir, geçmişdeki zellelerinizi mağfiret buyurur, tevbelerinizi kabûl eder.

—

سورة المدثر

Sûre-i Müddessir

"Müddessir" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Elli altı
Kelimeleri : İki yüz elli beş
Harfleri : Bin ondur.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Yä eyyühelmüddessirü.

Ey nübüvvet libâsına bürünüp sarınan Peygamber-i Hak!

2 — Kum feenzir.

Artık kalk! (Hakikati, halkın nazarından gizleme zamanı geçdi. O hakikati izhâr et, hâlkı irşâd et, şirkden, nifakdan, küfrden temizlenmeleri içün azm ile tekliflere başla!) İnzar vazifeni yap, Hak ve hakikati kabûl etmeyenlerin âkıbetlerini anlat, azâbını beyan et.

3 — Ve rabbeke fekebbir.

Yalnız Rabbini büyükle. (Büyüklük ancak O'nun şânı olduğuna kalben îman etdiğin gibi, kavlen, fi'len de beyan ve i'lân et.)

4 — Ve siyàbeke fetahhir.

İlk evvel etrafındaki kimseleri tathîr eyle.

5 — Verrücze fehcür.

O putları, esnâm u evsânı def'eyle.

6 — Ve lâ temnün testeksirü.

Çok vererek menn etme. (Verdiğini sakın çok görme.)

7 — Ve lirabbike fasbir.

Ve Rabbin içün sabreyle. (Hîn-i tebliğde, da'vetde müşriklerin ezâsına katlan.)

8 — Feizà nukıre fiynnàkùri.

Zîra o kıyâmet borusu bir üfürüldü mü!..

9 — Fezàlike yevmeizin yevmün asiyrün.

10 — Alelkâfiriyne ğayrü yesiyrin.

İşte o gün kâfirler içün pek zorlu bir gün olacak. Hiç kolay olmayacak.

11 — Zerniy ve men halaktü vehıyden.

(Ey Ekmelerrüsül!) Beni o yaratdığım kimse ile (o müşrik, zâlim ile) yalnız bırak.

12 — Ve ce'altü lehu màlen memdùden.

Hem ben ona uzun boylu, günden güne artan mal verdim. (Maîşet husûsunda hiçbir külfete tâbi tutmadım.)

13 — Ve beniyne şühùden.

Göz önünde duracak, hâlk arasında i'tibarlı, zenginlikleri dolayısiyle yanından ayrılmayan oğullar verdim.

14 — Ve mehhedtü lehu temhiyden.

Hem kendisine riyâset ve cah yolunu bir döşeyişle döşedim.

15 — Sümme yatme'u en eziyde.

Böyle iken sonra o tama' eder ki daha artdırayım.

16 — Kellâ innehu kàne liàyàtinà aniyden.

Hayır! Asla ummasın! Çünki o bizim âyetlerimize karşı bir inadcı kesildi. (O inad, onun ve servetinin, câhının zevâline sebeb oldu.)

17 — Seürhikuhu sa'ùden.

Ben onu dimdik âteşden bir dağa çıkarıp tepe takla atacağım, öyle sarpa sardıracağım. (Onun içün ebedî necât yokdur.)

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿١٨﴾ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١٩﴾ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ نَظَرَ ﴿٢١﴾
ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْثَرُ
﴿٢٤﴾ إِنْ هَٰذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿٢٥﴾ سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ﴿٢٦﴾ وَمَا أَدْرَاكَ
مَا سَقَرُ ﴿٢٧﴾ لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ ﴿٢٨﴾ لَوَّاحَةٌ لِلْبَشَرِ ﴿٢٩﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٣٠﴾
وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً ۙ وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا
فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزْدَادَ الَّذِينَ
آمَنُوا إِيمَانًا ۙ وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ ۙ وَلِيَقُولَ
الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا ۚ
كَذَٰلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ
إِلَّا هُوَ ۚ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾ كَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾ وَاللَّيْلِ إِذْ أَدْبَرَ ﴿٣٣﴾
وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهَا لَإِحْدَى الْكُبَرِ ﴿٣٥﴾ نَذِيرًا لِلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾ لِمَنْ شَاءَ
مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّا أَصْحَابَ
الْيَمِينِ ﴿٣٩﴾ فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٤٠﴾ عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ
﴿٤٢﴾ قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ ﴿٤٤﴾ وَكُنَّا نَخُوضُ
مَعَ الْخَائِضِينَ ﴿٤٥﴾ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٤٦﴾ حَتَّىٰ أَتَانَا الْيَقِينُ ﴿٤٧﴾

18 — İnnehu fekkere ve kaddere.

Çünki o, şiddet-i şekîmetinden, habâset-i tıynetinden Kur'an'a cebhe almak içün her şey'i düşündü, taşındı, ölçdü, biçdi.

19 — Fekutile keyfe kaddere.

Hay kahrolası! Nasıl ölçdü, biçdi!..

20 — Sümme kutile keyfe kaddere.

Bir daha kahrolası nasıl ölçdü, biçdi!..

21 — Sümme nezare.

22 — Sümme abese ve besere.

Sonra Kur'an'a bakdı (ta'n edecek bir şey bulamayınca) sonra kaşını çatdı, suratını asdı, yüzünü ekşitip alnını buruşturdu.

23 — Sümme edbere vestekbere.

Sonra ardına döndü, ona îmânı, tasdikı kibrine yediremedi, büyüklük tasladı, (Hakdan yüzünü çevirerek küfre döndü):

24 — Fekàle in hàzä illâ sıhrün yü'serü.

"Bu (Muhammed'in iddia etdiği gibi vahyy ve kelâmullah değil) câzib bir sihr.

25 — İn hàzà illâ kavlülbeşeri.

Beşer sözünden, onun Allah'a iftirâsından başka bir şey değil" dedi.

26 — Seusliyhi sekare.

Ben onu Sekar'e yaslayacağım.

27 — Ve mä edràke mà sekarü.

Bilir misin ne Sekar?..

28 — Lâ tübkıy ve lâ tezerü.

O ne bakıyye kor, ne bırakır. (Ya'ni ifnâ ve ihlâkiyle beraber onu terketmez. Allah'ın kemâl-i kudretiyle o vücud bir yandan helâk olur, bir yandan yeniden vâr olur, azâb böylece devâm eder.)

29 — Levvàhatün lilbeşeri.

Beşere susamış bir susuz!.. (Beşerin bedenini, derisini yakmaya, kavurmaya, karartmaya kanmayan bir azâb.)

30 — Aleyhà tis'ate aşere.

Üzerinde (Allah'ın izniyle müekkel) on dokuz (Zebânî) var.

31 — Ve mà ce'alnä ashàbennàri illâ meläiketen ve mà ce'alnà ıddetehüm illâ fitneten lilleziyne keferù liyesteykınelleziyne ùtülkitàbe ve yezdàdelleziyne àmenû iymànen ve lâ yertàbelleziyne ùtülkitàbe velmü'minùne ve liyekùlelleziyne fiy kulùbihim meredun velkâfirùne màzä eràdallàhü bihàzà meselen kezàlike yudıllullàhü men yeşä'ü ve yehdiy men yeşä'ü ve mà ya'lemü cenùde rabbike illâ hüve ve mà hiye illâ zikrà lilbeşeri.

Biz o cehennemin âteşinin muhafızlarını, onun işine bakanları hep meleklerden yapdık. Ve onların sayısını ancak kâfirlere bir fitne kıldık* ki; Ehl-i Kitab bunu kitablarına muvâfık bulacaklar, yakîn edinecekler, îman edenlerin ise îmânı artacak. Ehl-i Kitab ile mü'minler (Kur'an ve Nebiyy-i Ekrem hakkında) şübheye düşmeyecekler, kalblerinde küfr, nifak, şikak hastalığı bulunanlarla, kâfirler de: "Allah bu meselle (on dokuz demekle) ne demek istedi?" diyecekler. İşte böyle hakîm, alîm olan Allah, kahru celâli sebebiyle dilediğini şaşırtır, eğri yola saptı-

* Kâfirler: "On dokuz melek bu kadar ehl-i cehennemi nasıl idare edecek, ta'zîb edecek diye istihza edip gülüyorlardı.

rır, kezâ dilediğini de lûtfu cemâlinin iktizası doğru yola götürür. Ve Rabbinin ordularının sayısını (bu on dokuz Meleği, daha hususî ordusu olan Zebânîleri) ancak kendisi bilir.

Ey Ekmelerrüsül! Bu sûre (bu cehennem veya hazâne-i cehennemin adedi) ancak insanlar içün bir mev'ızedir.

32 — Kellâ velkameri.

33 — Velleyli iz edbere.

34 — Vessubhı izä esfere.

35 — İnnehâ leıhdelküberi.

36 — Neziyren lilbeşeri.

37 — Limen şäe minküm en yetekaddeme ev yeteahhare.

Hayır! Hâşâ! Bunu tezekkür edemezler.. Kasem olsun o kamere ve çekilip gitdiği dem o geceye, âleme ışık verdiği sıra o sabaha ki; o (cehennem) (kahr-ı ilâhî iktizası eshâb-ı dalâle inmiş) büyük (musıbet)lerden biridir. Beşeri, bâhusus içinizden hayır işlemek, ahkâm-ı ilâhiyyeyi îfâ ederek îmânda ileri geçmek veya etmeyip geri kalmak isteyenleri, Allah'ın enva'-ı azâbını beyân ederek korkutur.

38 — Küllü nefsin bimà kesebet rehiynetün.

39 — İllä ashàbelyemiyni.

Her nefs kendi kazancına terhin edilmişdir, Allah yanında kisbine bağlıdır. Ancak Eshâb-ı Yemîn müstesna. (Onlar nâsûtiyyetden soyunmuş, bâtıl hüviyyetlerini atmış, vücud şâibesinden eser kalmamış, Hakda fânî olmuş zevât-ı âliyedir.)

40 — Fiy cennàtin yetesäelune.

41 — Anilmücrimiyne.

Onlar (gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kalb-i beşere hutûr etmeyen makarr-ı vahdet olan) cennetlerdedir.

Teaccüb tarîkıyle mücrimlerin hallerinden soruşdururlar:

42 — Mà selekeküm fiy sekare.

"Nedir sizi cehenneme sokan?"*

43 — Kàlù lem nekü minelmüsalliyne.

Mücrimler müteessifâne, mütehassirâne: "Biz (imtihan ve i'tibar âleminde) farz olan namazları kılanlardan değildik (yüzümüzü Hakka çevirmeyenlerdendik" derler.

44 — Ve lem nekü nut'ımülmiskiyne.

"Ve (emr-i ilâhi iktizası olduğu halde) fukaraya, yoksula yedirmezdik." (Üzerimize vâcib hisse-i ilâhî olan zekâtı çıkarıp vermezdik.)

45 — Ve künnà nehùdu me'alhäidıyne.

"Bâtıla dalanlarla beraber biz de dalar giderdik."

46 — Ve künnà nükezzibü biyevmiddiyni.

"Ve (cehl ü gafletimizden) ceza gününe de yalan derdik."

47 — Hattà etànelyekıynü.

"Tâ bize o yakîn olan ölüm gelinceye kadar biz bu halde devâm etdik. Ancak ölüm gelince ceza gününün hak olduğunu anladık amma iş işten geçdi."

(İnnehu fekkere...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

---

* Ehl-i cennet bu suâli tevbih yoluyla onlara îrâd ediyorlar. Yoksa onların hangi şeyden dolayı cehenneme tardedildiklerine muttali'lerdir.

48 — Femà tenfe'uhüm şefà'atüşşàfi'ıyne.

Onun içün şefâat edenlerin şefâati artık o vakıt onlara fâide vermez. (Zîra îmânsız gitmişlerdir. Eğer îmânlarını muhafaza etselerdi belki Eshâb-ı Yemîn'in, Melâikenin onların üzerine şefââtleri olacakdı.)

49 — Femâ lehüm anittezkireti mu'ridıyne.

(Fıtratlarında tevhıd ve yakîn cibillî olduğu hâlde) onlara ne oluyor da Kur'an'dan yüz çeviriyorlar? Kur'an'ın mev'ızelerinden, ma'nâsından yüz çevirmekle ne fâideleri oluyor? Bunun içün ma'ziretleri ne?

50 — Keennehüm humürün müstenfiretün.

51 — Ferret min kasveretin.

(Neden Kur'an'dan ürküyorlar?) Sanki onlar o arslandan ürkerek kaçan yaban eşekleri.

52 — Bel yüriydü küllümriin minhüm en yü'tà suhufen müneşşereten.

Hayır, onlardan her kişi kendisine Peygambere tebe'ıyyet etmesi içün Hak tarafından ayrı ayrı dağıtılmış sahifeler hâlinde hususî bir tezkire istiyor. (Veyâhud her biri bir peygamber istiyor.)

53 — Kellâ bellâ yehàfûnel'àhırete.

Hayır, hayır! Meşiyyet-i ilâhiyye onların arzularına teallûk etmez. İstedikleri olmaz. Bilfarz teallûk etse de olsa onlar yine îman etmezler. Onlar hakıkatde âhıretden korkmazlar. (Îmânsızlığın sonunda görülecek cezaya inanmazlar.)

54 — Kellä innehu tezkiretün.

Hayır, hayır! İş münkirlerin zannetdikleri gibi değil. Elhak korkunç bir âhıret var. İşte onu beyân eden Kur'an bir tezkiredir.

55 — Femen şäe zekerehu.

Artık onu dileyen tezekkür etsin, elfâzını tilâvet, ahkâmına mütâbaat etsin, hidâyete kavuşsun.

56 — Ve mà yezkürùne illä en yeşäallàhü hüve ehlüttakvà ve ehlülmağfireti.

Bununla beraber ancak Allah'ın dilediği kimseler o Kur'an'ı tezekkür ederler. İşte o kimse Hakka muhalefetden sakınmağa ve mağfirete sezâdır.

—

سُورَةُ الْقِيٰمَةِ

Sûre-i Kıyâme

"Kıyâme" Sûresi veya "Lâuksimü" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Kırk
Kelimeleri : Yüz doksan dokuz
Harfleri : Üç yüz elli ikidir.

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ٤٨ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكِرَةِ مُعْرِضِينَ ٤٩ كَأَنَّهُمْ
حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ ٥٠ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ٥١ بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ صُحُفًا
مُنَشَّرَةً ٥٢ كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ٥٣ كَلَّا إِنَّهُ تَذْكِرَةٌ ٥٤ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ
٥٥ وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ٥٦

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ١ وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ٢ أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ
أَلَّنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ ٣ بَلَىٰ قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ٤ بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ
لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ٥ يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ٦ فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ٧ وَخَسَفَ
الْقَمَرُ ٨ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ٩ يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُّ ١٠
كَلَّا لَا وَزَرَ ١١ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ١٢ يُنَبَّأُ الْإِنْسَانُ
يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ١٣ بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ١٤ وَلَوْ أَلْقَىٰ
مَعَاذِيرَهُ ١٥ لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ١٦ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ
وَقُرْآنَهُ ١٧ فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ ١٨ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ ١٩

بسم الله الرحمن الرحيم

Yaratmış olduğu bütün mevcûdatdan ganî, bütün varlık kendisine müftekır, bu âlemde münkirine dahi rahmetiyle tecellî eden, Âlem-i Âhıretde de yaradılışındaki gaayeyi duymuş, aslını bulmak aşkıyla dolmuş kullarına rahıym olan Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Lä uksimü biyevmilkıyàmeti.

Yooo! O kıyâmet günü hakkında zihninden bütün muhalif fikirleri çıkar. Ölülerin dirilip kalkacağı, o melek kordonu altında toplanacağı kıyâmet gününe kasem ederim. O kıyâmet günü muhakkak olacak.

2 — Ve lä uksimü binnefsillevvàmeti.

Ve kezà nefs-i levvâmeye; (o günü inkâr edenleri levm eden nefse ve sayılı nefesini gafletle geçirip kıyâmet tehakkuk etdikden sonra: "Niçün gafletle geçirdim? Neye daha büyük iyiliklerle gelmedim?" diye o peşîmân olan nefse) kasem ederim. (Elbette sizler dirileceksiniz, "toplan" kumandasiyle bir dîvanda duracaksınız, dünyada yapılan gafletlere levmedilecek, gaflet şarâbiyle olan sarhoşlukdan ayılınacak. Evet, o gün öyle bir gündür ki: Birr'i de, fâciri de levmedecek. Hayırlı ameli çok olursa: "Neye daha ziyade yapmadım?" Kötülüğü çok olursa: "Âh neye yapdım?" diye levmedecek.)

Ey tâlib!

Şu âyet-i celîlelerin azameti karşısında bir an huşu' ile du-

rulacak olursa: Cenâb-ı Hak şânını ta'zîmen iki şey'e, ya'ni: "Kıyâmet gününe" ve "Nefs-i Levvâme"ye kasem buyuruyor da: Hakkın cemâl ve celâl tecellîsinin zuhûru ve O'nun isimlerinin ve sıfâtının mazharı olan şu varlığın böyle devâm etmeyeceğini, fânî olduğunu, şeklini değişdireceğini, saltanat-ı sübhânîsinin geçici olmadığını i'lân ediyor.

3 — Eyahsebül'insànü ellen necme'a ızàmehu.

(Küfr zulmetinin karanlığında kalan) insan, kıyâmetde kemiklerini bir araya toplayamayacağımızı, kemâl-i kudretimizle onu ikinci hayata iade edemeyeceğimizi mi zann ediyor?

(Resûl-i Ekrem'e istib'ad, inkâr ve istihzâ yoluyla: "O haber verdiğin kıyâmet denilen şey nasıl olacak?" diye soruyorlar. Soranlardan biri: Kıyâmeti inkâr eden, Peygamberin kötü bir komşusu olan ve Peygamberin, hakkında "Yâ Rabbi! Bu kötü komşunun hakkından sen gel" diye inkisâr etdiği Abdibni Rebia. İşte bu adamın suâline İmâm-ül Enbiyâ (aleyhissalâtü vesselâm) hazretleri beyânatda bulununca, buna karşı: "Yâ Muhammed! Anlatdıklarını gözüm görse de inanmam, kat'iyyen seni tasdik etmem, bu kemikler mi toplanacak da dirilecek?" diye terbiyesizlik ediyor.

Ebû Cehil de aynı suâli tekrarlayarak: "Muhammed (sallallahü aleyhi ve sellem) öyle mi zannediyor? Bu çürüyen, dağılan kemikler toplanıp da dirilecek mi?" diyor.

İşte Cenâb-ı Hak tenezzülât-ı sübhânîsiyle tenezzül ediyor da onların yeminlerine cevâb makaamında bu âyet-i celîleyi tenzîl buyuruyor.)

4 — Belâ kàdiriyne alä en nüsevviye benànehu.

Evet, biz onun bütün kemiklerini derleyip toplamaya öyle kaadir ve muktediriz ki; parmaklarının uçlarını bile tesviye edeceğiz. (Ya'ni onların gösterdikleri yalnız iri kemikleri değil, vücûdün en ince teşkilâtına, en ince uçlarına varıncaya kadar

tamamiyle tesviye edeceğiz. Maddeli, maddesiz, modelli, modelsiz, müddetli, müddetsiz, vâsıtalı, vâsıtasız, cismi, şekli, biçimi teayyün etmeden yaradan, bir şey'i her şey, her şey'i bir şey yapan Allah; ikinci hayatda kemikleri toplamaya da, parmaklarının uçlarını düzeltmeye de elbette kaadirdir.)

Âyet-i kerîmenin saltanatı karşısında bir an huşu' ile eğilirsek: "Parmaklarının ucunu da tesviye edeceğiz" diye zikrolunmasında büyük bir incelik gizlenmişdir:

Filhakıka el'de o kadar acîb bir sır vardır ki; bundan dolayı Kudretin timsâli addolunmuşdur. Bugün sahne-i şühuddan el kalksın bütün işler durur. Öyle değil midir ya? O zaman göz gördüğünü kime yapdıracak? Kulak işitdiğini neyle meydâna getirecek? Akıl, mechulden ma'lûmu çıkardığı zaman nasıl tatbikatını yapacak? Onun içün el, hükûmet-i insânînin icrâ me'mûru addolunmuşdur. Onun şeklinde bile ayrı bir incelik gizlenmişdir... Ârif ona gönül gözü ile bakarsa ne ma'nâlar çıkarır... Daha fazla incelemeye ne hâcet? Kudret bilerek bilmeyerek el üzerinde bizi konuşdurur. Meselâ: "Şu iş onun elindedir, o el atarsa olur yâhud olmaz" deriz. Sonra el'in bütün kıymeti parmaklarında, parmakların bütün incelikleri de uçlarındadır. Evet, parmaklarda ve parmak uçlarında öyle acîb bir san'at ve öyle ince bir hassasiyyet vardır ki; ilm-i teşrih'in incelikleri bile onu îzahda âcizdir. Dokunma duygusu hemen hemen onlarda toplanmışdır. Meselâ, karanlık bir gecede bir mağazada elimizde bastonla gezelim, bastonu şuraya buraya dürtdükçe: Şu tahta, şu un çuvalı, şu şeker, bu pirinç, bu mercimek çuvalı diye birçok şeyler ayırabiliriz. Ki bütün bunlar bastondan gelen türlü titreyişlerin tenevvü'lerini parmaklarımızın sinir uçlarının aldığı his şebekelerinin incelikleridir.

İşte Cenâb-ı Hakkın: "Elbette parmaklarının uçlarını da tesviyeye kaadiriz" diye beyan buyurmalarında: "Onları öyle dirilteceğiz ki; bütün bedenleriyle ve aynı zamanda dünyada işledikleri amelleriyle, eserleriyle" demek gibi bir murâd-ı sübhânîleri vardır.

5 — Bel yüriydül'insànü liyefcüre emàmehu.

Fakat nefsinin zulmetinde kalan, bedenî lezzetlerden başka bir lezzete vâkıf olmayan insan; şehvetlerinin, ma'sıyetleri-nin devâmını, bütün ömrünü fısk u fücurla geçirmek, hudûdullaha tecâvuz ederek bitirmek ister, önündeki kıyâmeti yalan sayar da, istihzâ tavrı ile:

6 — Yes'elü eyyàne yevmülkıyàmeti.

"O kıyâmet günü ne zaman?" diye sorar.

7 — Feizà berikalbesarü.

Ne zaman ki göz şimşek gibi çakar, gözünden bütün dünya oynayıp siliniyormuş gibi olur.

8 — Ve hasefelkamerü.

Ve kamer tutulup nûru zâil olur, söner, kararır.

9 — Ve cümi'aşşemsü velkamerü.

Güneşle bir araya gelir, (güneş görünmez sanki lâteayyün âlemine dalmış olur),

10 — Yekùlül'insànü yevmeizin eynelmeferrü.

İşte o gün (yakîn ve irfandan azledilmiş olan) insan (melce' arar da): "Nereye kaçmalı?" der.

Âyât-ı celîlelerden bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra ma'nâ-i enfüsîleri huzûrunda durulacak olursa:

Ölüm, dehşetiyle tecellî edip korku basdığı an; kamer-i kalb kararmış, akıl nûru zâil olmuşdur. İşte şems-i ruh kamer-i kalb ile birleşdiği vakıt insan: "Kaçacak yer neresi?" diye feryâd eder.

11 — Kellâ lâ vezere.

12 — İlâ rabbike yevmeizinilmüstekarrü.

Hayır, hayır, o gün melce', makarr, siper yok! (Âlem-i vücudde kaçılacak, sığınılacak asla bir yer olmayacak.)

O gün halkın karargâhı yalnız Rabbisinin yanında, karar ancak Rabbinde olacak.

13 — Yünebbeül'insànü yevmeizin bimà kaddeme ve ahhare.

O gün insâna önceden yapdıklariyle, geriye bırakdığı şeyler haber verilir. (Kurtuluşuna, sevâbına âid olan hayırlariyle bunların zıddı olan her şey kendisine bildirilir.)

14 — Belil'insànü alâ nefsihî besıyretün.

İş bununla da kalmaz, insan kendi nefsine de şâhid olur. (Ya'ni elli, altmış kiloluk kan ve kemik torbasına teallûk etmiş olan ma'nâsını apaçık görür. İşte o vakıt günahlarını gizlemek istese de a'zâsı günahlarına şehâdet eder.)

15 — Ve lev elkà me'àziyrehu.

Her ne kadar (hakıkate uymayan) ma'ziretlerini ortaya dökse de kabûl olunmaz.

16 — Lâ tüharrik bihî lisàneke lita'cele bihî.

(Resûl-i Ekrem (sallâllahü aleyhi ve sellem) Kur'an kendilerine nâzil olduğu vakıt, ona olan muhabbetleri dolayısiyle hemen almak ve zabt etmek içün dudaklarını acele acele hareket etdirirlerdi. Bunun üzerine bu âyet-i celîleler nâzil oldu.)

Habîb-i Edîbim! Vahyy bitmesin, onu acele alayım diye dilini onunla kıpırdatma. (Vahyy tamâm olacak, o hususda acele etme, korkma!)

17 — İnne aleynà cem'ahu ve kur'ànehu.

Senin sadrında onu toplamak ve lisânında kırâetini sâbit kılmak şübhesiz bize âiddir. (Ya'ni kaybederim, unuturum diye korkup nefsine zorluk verme, zabtedeceğim diye telâşa düşme.)

18 — Feizà kare'nàhü fettebı' kur'ànehu.

O halde biz sana Kur'an'ı okuduk mu sen onun kırâetini ta'kib et, tezekkür et.

19 — Sümme inne aleynà beyànehu.

Sonra yine onun îzah ve beyânı muhakkak bize düşer.

Sübhânehû teâlâ Habîb-i Edîbinden sonra, imdi umûma hıtâben buyuruyor:

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾ وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٢١﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ ﴿٢٢﴾
إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿٢٣﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿٢٤﴾ تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ
﴿٢٥﴾ كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٢٦﴾ وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٢٧﴾ وَظَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقُ ﴿٢٨﴾
وَالْتَفَّتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ ﴿٢٩﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿٣٠﴾ فَلَا صَدَّقَ
وَلَا صَلَّىٰ ﴿٣١﴾ وَلَٰكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٣٢﴾ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَتَمَطَّىٰ ﴿٣٣﴾ أَوْلَىٰ لَكَ
فَأَوْلَىٰ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ ﴿٣٥﴾ أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾
أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِنْ مَنِيٍّ يُمْنَىٰ ﴿٣٧﴾ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٣٨﴾ فَجَعَلَ مِنْهُ
الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَىٰ ﴿٣٩﴾ أَلَيْسَ ذَٰلِكَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ﴿٤٠﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا ﴿١﴾ إِنَّا خَلَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا
هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ
وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾

20 — Kellâ bel tühıbbùnel'àcilete.

Hayır, hayır! Siz (Kur'an'ı tedebbür etmiyor) acele, geçici olan dünyayı ihtiyar edip seviyorsunuz.

21 — Ve tezerùnel'àhırete.

Âhıreti (sevmiyor) bırakıyorsunuz.

22 — Vücùhün yevmeizin nàdıretün.

O gün (kıyâmet günü) nice yüzler îman ve irfan nûrlarının nûru ile parlayacak.

23 — İlâ rabbihà nàzıretün.

Rablarına nâzır olacak.

24 — Ve vücùhün yevmeizin bàsiretün.

Nice yüzler de o gün; küfr, nifak, şirk, zulm ve irtidadlarından dolayı değişmiş, porsumuş olacak.

25 — Tezunnü en yüf'ale bihà fàkıretün.

Kendilerine büyük bir musıbet, bir felâket gelip belkıran yapılacağını anlayacak(lar).

26 — Kellä izà beleğatitteràkıye.

(Nasıl insan geçici olan lezzeti ihtiyâr eder? Fânîyi bâkîye değişir? Bütün muhabbetini ona sarfeder?)

Hayır, hayır, gaafil olmayın ki: Ne zaman o can, köprücük demiklerine dayanır, ölüm iyice yaklaşıp ayn-el yakın görünür, hâzır olanlara:

27 — Ve kıyle men ràkın.

"Bir tabîb-i şâfi', bir okuyacak yok mu?" diye sorulur. Ve o demde kaabız-ül ervâh olan melekler, hâlet-i ihtizardaki kim-

se hakkında: "Bu kimsenin rûhu kabzedilecek, melâike-i rahmet tarafından mı, melâike-i azâb tarafından mı kabzedilsin?" diye aralarında meşveret ederler. (Bu sual de rahmet-i ilâhiyyeyi celb içündür.)

28 — Ve zanne ennehülfiràku.

Artık bunun üzerine firak tamam. (O kimse dünyadan, ehlinden, malından, evlâdından ayrılacağını tamamiyle sezer.)

29 — Velteffetissàku bissàkı.

30 — İlâ rabbike yevmeizinilmesàku.

El ayak biribirine, bacak bacağa dolaşır, hareketden mahrum bırakılır. (O, vaktıyle Rabbisine yürümeyen ayaklar) o gün Rabbisine hisab vermeye öyle sevk olunur ki...)

31 — Felâ saddeka ve lâ salâ.

(Nasıl Rabbisinin huzûruna o hâlde hisab vermek üzere sevkedilmez?) O ne tasdik etdi, ne sadaka verdi. (Ne Hakka teveccüh etdi, ne hususi vakıtlerinde muayyen olan namazı kıldı.)

32 — Ve lâkin kezzebe ve tevellâ.

Velâkin (tam aksini yapdı) Hakkı tekzîb etdi, Kur'an'ı yalan saydı, O'nun mübelliği olan Peygamber-i Hakka cebhe aldı, onunla uğraşdı, îmândan yüz çevirdi.

33 — Sümme zehebe ilä ehlihî yetemettà.

Sonra da gerile gerile evine ehlinin yanına gitdi.

34 — Evlâ leke feevlâ.

(İmdi ey Hak ve hakıkat düşmânı!) Lâyıkdır sana o büyük felâket! O korkunç azâbı sen hak etdin!

35 — Sümme evlâ leke feevlâ.

Evet, gerekdir sana o büyük helâk gerek!

Ey tâlib-i ma'rifetullah!

Şu âyet-i celîleler huzûrunda bir an duracak olursak hepsinde ne azametli ma'nâlar gizlenmişdir:

Evet, insan ölmezden evvel, canı köprücük kemiğine geldiği vakıt Kudret ona bir ân-ı gayr-ı münkasemde bütün hayâtının filmini gösterir. İşte o vakıt nedâmetler, rücu'lar başlar, o, Rabbisini tasdik etmeyen kimse, tasdikın en yüksek rütbesine çıkmak ister, niyazlar, tedarru'lar çoğalır, fakat teklif sâkıt olduğu içün iş işden geçmişdir, niyaz kabûl edilmez.

Yine o, nefsinden başkasını düşünmeyen, bir türlü elini açmayan, hiçbir gün alnını secdeye koymayan kimse, müddet ister, fakat müddet verilmez. Evine sahte benliği ile dönüp Fir'avnlığından bir an vazgeçmeyen o zâlim: "Kuzu gibi olacağım" diye yalvarır, fakat bu yalvarışa da: "Tepelen!" emri gelir.

Onun içün insan; kudret elden gitmeden, perde-i gaflet açılmadan Hakka rücu' etmeli, tevbe kapısı kapanmadan "aman!" diye dehâlet etmelidir. O tevbe kapısını da göklerde aramamalıdır. Zîra o kapı insânın dudaklarıdır. İşte o dudaklardaki kudret bitmeden imdad düdüğünü çalmalı, Peygambere salâvat getirmelidir. Peygambere salâvat getirmenin ma'nâsı da onun ahlâkını giyinmek, ayak izini ta'kib etmekdir. Zîra o, beşerin ayağının kayacağı yerlere semavî işaretler rekzetmişdir, bunlara uyuldu mu şaşırmak ihtimali yokdur.

36 — Eyahsebül'insànü en yütreke süden.

Küfran ve tuğyân üzerinde ısrâr eden insan; kendisinin başıboş bırakılacağını mı sanır?

37 — Elem yekü nutfeten min meniyyin yümnà.

(Nasıl hisabsız bırakılacağını zanneder? Sâni'-ı hakîmi düşünmez? Hılkatine nazar etmez?)

O, rahme dökülen meni'den bir damla su değil miydi?

38 — sümme kâne alekaten fehaleka fesevvà.

Sonra o (meni) bir kan pıhtısı oldu, derken kaadir ve muktedir olan Allah, o alekayı insan biçimine koydu, yaratdı da tesviye etdi.

39 — Fece'ale minhüzzevceynizzekere vel'ünsà.

Kemâl-i kudret ve metânet-i hikmetiyle ondan da iki eş: Erkek ve dişi yaratdı.

40 — Eleyse zàlike bikàdirin alä en yuhyiyelmevtà.

Ey ba's u haşrı inkâr edenler! İade-i hayâtı uzak görenler! Bunları yaradan, eşyayı ketm-i ademden istediği gibi hâlkeden, îcâd eden Allah, ölüleri tekrar diriltmeye kaadir değil midir? (Elbette kaadirdir.)

—

سورة الدهر

Sûre-i Dehr

"Sûre-i İnsan", "Sûre-i Dehr", "Sûre-i Ebrâr", "Sûre-i Emşâc", "Sûre-i Hel etâ" diye isimler alan bu sûre-i celîlenin Mekkî veya Medenî olmasında ulemâ arasında ihtilâf olmuş ise de ekâbir-i ulemânın büyük bir kısmı, isnâd-ı rivâyetle "Sûre-i Hel etâ" mutlaka Medenî'dir demişlerdir. Ehl-i tefsîrin başında gelen Mücâhid, Katâde hazretleri de: "Sûre-i kerîme, Medenîdir, yalnız (Ve lâ tütı' minhüm âsimen ev kefûren) âyet-i kerîmesi Mekkîdir" diye tasrih buyurmuşlardır. Hasan-ı Basrî ve İkrime hazretleri de Sûre-i kerîmenin Medîne'de nâzil olduğunda Mücâhid ve Katâde ile ittifâk etmişler, yalnız (Fasbir lihukmi rabbike...) âyet-i kerîmesinin Mekkî olduğunu söylemişlerdir.

Sûre-i Kıyâme, kıyâmet ve ölüm ahvâlini beyân ile başlamış, ölüm denilen ikinci doğumdan sonra başlayacak olan ebedî hayâtın ahvâlini beyân etmiş, insânın mükellefiyetini, "hayat" denilen, kendisinde gizlenmiş olan sırların ve sayılı nefesindeki gaayenin ebedî hayat, müebbed istikbâl olduğunu anlatmış, ölülerin ihyâsına olan kudreti isbât ile de hıtam bulmuş idi. Bu sûre-i celîle de: "Sûre-i Kıyâme"yi okuduğu hâlde saltanat-ı ilâhiyyeyi göremeyip kendi karanlığında kalarak: "İkinci hayat nasıl başlar? Ölü nasıl dirilir?" gibi "Kün" emr-i sübhânîsinin nelere kaadir olabileceğini idrâk edemeyenlere bir cevab teşkîl ediyor.

Âyetleri : Otuz bir
Kelimeleri : İki yüz kırk
Harfleri : Bin elli üçdür.

بسم الله الرحمن الرحيم

Esmâ-i husnâsı ve sıfât-ı ulyâsı ile insânın mazhariyyetine tecellî eden, "Rahman" isminin dâire-i terbiyesinde birçok devreleri geçirterek "ihsan" mertebelerinden "îman" ve "irfan" yoluna kavuşduran, "Rahıym" ismiyle de kulunu "keşf ü ayan" mertebesine çıkaran Allah'ın; Allah Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Hel età alel'insàni hıynün mineddehri lem yekün şey'en mezkûren.

Muhakkak insan (ismini almazdan evvel) üzerine dehr'den birçok müddet geçmişdir ki, o anılır bir şey değil idi.

2 — İnnà halâknel'insàne min nutfetin emşàcin nebteliyhi fece'alnàhü semiy'an basıyren.

Kemâl-i kudret ve irâdemizle şübhesiz biz insânı (anâsırının sûretini, beşeriyyet libâsı olan vücud vesîkasını) ana ve babasının sularından karışmış bir nutfeden yaratdık. (O tesviye edilmiş heykeli, rûh-ı menfûh ile tekrîm etdik, "insan" tesmiye etdik.) Onu (kendisini kendisine denetmek ve tecribe etmek içün de) mübtelâ kıldık. (Bakalım Hâlikını, mûcidini, kendini izhâr edeni tefattun edecek mi? Yoksa etmeyecek mi?)

(Nasıl imtihân etmeyiz?)

(Zîra) biz onu (vahdet-i zâtimize, kemâlât-ı esmâ ve sıfâtımıza delâlet eden âyetlerimizi işitsin diye) bir semi', (bedâyi'-i sun'umuzu ve birçok hikmetlerimizi görsün diye de) bir basîr yapdık.

Âyet-i celîleyi biraz daha açacak olursak şu ma'nâları da tahsîl edebiliriz:

Ey insan! Ben seni esrâr-ı zâtiyyeme âgâh ve sıfât-ı ilâhiyyeme lâyık olabilecek bir kaabiliyyetde hâlketdim, ilm-i ilâhîmde tutdum, âlem-i gayba sevk etdim, nice nice tavırlardan geçirtdim. Libâs-ı beşeriyyetin yokdu, âlem-i şühûdda tanınmıyordun, ismin de bilinmiyordu. İşte beşeriyyet libâsı olan bu anâsır gömleğinle bu âlem-i şühûda gelinceye kadar muhakkak üzerinden dehrden birçok müddet geçmişdir. İmdi böyle bir hılkate mazhar olan insan elbette neticede mensî, mühmel, başıboş bırakılmayacağından; yaradılışındaki gaayeyi duymak, yaradanını bulmak aşkıyle mücehhez olması içün mübtelâ olması, mükellef bulunması da lâzımdır.

Öyle değil midir ya? İnsânın bâtınî ciheti şöyle bir tarafa bırakılıp sadece zâhirî sûretine bakılsa da Kaadir-i Mutlak'ın kudretinin tecellîsi onda mütâlea edilse; insan secdelere kapanıp Rabbisine, "Sübhâne rabbiyel a'lâ" demekden başka ne yapabilir?

3 — İnnà hedeynàhüssebiyle immà şàkiren ve immà kefùren.

Hakîkat biz (Azîmüşşân insânı en büyük kerâmâtımızla techîz etdik, kalb verdik, akıl nûru ihsân etdik, zâhir, bâtın havaslar bahşetdik, hususî bir ikrâm-ı sübhânîmiz olmak üzere de peygamberler gönderdik, âyetlerimizi indirdik), ona aklî ve naklî burhanlarla hiç şekk ve şübhe edilmeyecek bir sûretde semt-i maksûda çıkaracak doğru yolu gösterdik, bununla beraber ihtiyârını da elinde bırakdık. İmdi ister nı'metlere şâkir olsun, hukukunu edâ etsin, ister kıymetini bilmesin nankör kâfir olsun. (Evet, ister bu ibtilâ âleminde tevhıd caddesinde yürüsün, önüne çıkan engelleri îman ve aşk ile eritsin, kemâle ersin, ister bu nı'metleri sahte benliğiyle örtmeye çalışsın, ihtidâdan kaçsın. Biz ona yolu apaçık gösterdik.)

4 — İnnä a'tednà lilkâfiriyne selâsile ve ağlâlen vese'ıyren.

Muhakkak ki biz küfrü ihtiyâr edenlere tecellî-i kahrîmizle tecellî ederek zincirler, demir tokmaklar, bir de alevli âteş hazırladık.

5 — İnnel'ebràre yeşrebùne min ke'sin kâne mizàcühà kâfùren.

Kâfirler böyle olduğu gibi, tevhıd caddesinde yürüyenler, şâkir olanlar, meârif ve esrar bahrlerinde müstağrak kalıp hak ve hakıkati görenler, evet, Kur'an'a gönül vermiş, Hakkın râzı olduğu dîne râzı olmuş, Hazret-i Muhammed (sallâllahü aleyhi ve sellem)'i sertâc-ı ibtihâc etmiş de Ebrar unvânına mazhar olmuş olanlar; cennetlerde muhabbet kâsesinden içeceklerdir ki mizâc-ı kâfur olmuşdur.

Şu âyet-i celîlede ne ince ma'nâlar gizlenmişdir.

Şöyle ki:

Âlem-i Âhıretde cennet ve cehennemde bulunan madde ve modelin cinsinden bu âlemde yokdur. Ya'ni o âlemin eşyasıyle, bu âlemin eşyası, oranın safâsıyle buranın safâsı, oranın cefâsıyle buranın cefâsı bambaşka şeylerdir. Yalnız biz bu âlemde bulunduğumuzdan Cenâb-ı Hak o âleme âid olan şeyleri bize bu âlemdeki eşya ile beyân ediyor. Meselâ işte şu âyet-i celîlede "Mizâcühâ kâfûrâ" buyuruluyor. Hâlbuki bu âlemde kâfur içilir bir şey değildir. O hâlde acaba kâfûrun zikredilmesindeki incelik nedir?

Kâfur: Haşeratı ve kötü kokuları defedici, aynı zamanda kalbi kuvvetlendirici bir hassaya sâhibdir. Evet, cennet de haşeratdan ve teaffünden münezzehdir. Oraya girmek içün de safâ-i kalbe sâhib olmak şartdır.

عَيْنًا يَّشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللّٰهِ يُفَجِّرُوْنَهَا تَفْجِيْرًا ﴿٦﴾ يُوْفُوْنَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُوْنَ
يَوْمًا كَانَ شَرُّهٗ مُسْتَطِيْرًا ﴿٧﴾ وَيُطْعِمُوْنَ الطَّعَامَ عَلٰى حُبِّهٖ مِسْكِيْنًا
وَّيَتِيْمًا وَّاَسِيْرًا ﴿٨﴾ اِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللّٰهِ لَا نُرِيْدُ مِنْكُمْ جَزَآءً وَّلَا شُكُوْرًا
﴿٩﴾ اِنَّا نَخَافُ مِنْ رَّبِّنَا يَوْمًا عَبُوْسًا قَمْطَرِيْرًا ﴿١٠﴾ فَوَقٰىهُمُ اللّٰهُ شَرَّ ذٰلِكَ الْيَوْمِ
وَلَقّٰىهُمْ نَضْرَةً وَّسُرُوْرًا ﴿١١﴾ وَجَزٰىهُمْ بِمَا صَبَرُوْا جَنَّةً وَّحَرِيْرًا ﴿١٢﴾
مُّتَّكِـِٕيْنَ فِيْهَا عَلَى الْاَرَآئِكِ لَا يَرَوْنَ فِيْهَا شَمْسًا وَّلَا زَمْهَرِيْرًا ﴿١٣﴾ وَدَانِيَةً
عَلَيْهِمْ ظِلٰلُهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوْفُهَا تَذْلِيْلًا ﴿١٤﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِاٰنِيَةٍ
مِّنْ فِضَّةٍ وَّاَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيْرَا ﴿١٥﴾ قَوَارِيْرَا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوْهَا تَقْدِيْرًا ﴿١٦﴾
وَيُسْقَوْنَ فِيْهَا كَاْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيْلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيْهَا تُسَمّٰى سَلْسَبِيْلًا
﴿١٨﴾ وَيَطُوْفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُوْنَ اِذَا رَاَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا
مَّنْثُوْرًا ﴿١٩﴾ وَاِذَا رَاَيْتَ ثَمَّ رَاَيْتَ نَعِيْمًا وَّمُلْكًا كَبِيْرًا ﴿٢٠﴾ عٰلِيَهُمْ ثِيَابُ
سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَّاِسْتَبْرَقٌ وَّحُلُّوْا اَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقٰىهُمْ رَبُّهُمْ
شَرَابًا طَهُوْرًا ﴿٢١﴾ اِنَّ هٰذَا كَانَ لَكُمْ جَزَآءً وَّكَانَ سَعْيُكُمْ مَّشْكُوْرًا ﴿٢٣﴾ ع
اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ تَنْزِيْلًا ﴿٢٣﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ
مِنْهُمْ اٰثِمًا اَوْ كَفُوْرًا ﴿٢٤﴾ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ﴿٢٥﴾

6 — Aynen yeşrebü bihà ıbàdullàhi yüfeccirùnehà tefciyren.

Bu bir pınardır; (ki ona bahr-ı vücud denir) onu ancak Allah'ın has kulları (Hakkın lûtfunu, kahrını bir gören ehl-i vahdet, şevk âteşiyle kalbleri yanan vâsıllar) içer. Ve güzel yollar açarak diledikleri yerlere yorulmaksızın onu akıtırlar da akıtırlar.

(İmdi Cenâb-ı Hak sübhânehû o Ebrâr-ı Kirâm'ı tavsif buyuruyor):

7 — Yùfùne binnezri ve yehàfùne yevmen kâne şerrühu müstetıyren.

Ebrar; Hakkın farz ve vâcib kıldığı ibâdetlerde kusûr etmedikleri, onları hem kabûl ve hem tahsîn etdikleri gibi, ayrıca Allah içün kendi kendilerine ibâdet yaparlar, adadıklarını yerine getirirler. Ve şerri, şiddeti ve dehşeti salgın olan bir günden korkarlar.

Ey tâlib!

Evet, ehl-i irfân içün en büyük korku nedir bilir misin? Kendisini hubb-ı sübhânîsiyle hâlk edip şu sahneye gönderen Allah'ın ona karşı olan muhabbetinin kıymetini bilmeyip, O'na lâyık bir kullukda bulunmayıp bundan dolayı yârın o şeref-i likaa gününde münâdîler tarafından: "Hakkın sevgisi senin üzerinden kalkmışdır!" nidâsiyle, acı bir itâb ile karşılaşabilecekleri korkusudur.

8 — Ve yut'ımùnetta'àme alâ hubbihî miskiynen ve yetiymen ve esiyren.

Vech-i kerîmi mütâlea ile hâsıl olan kemâl-i istiğraklarından onlar bütün mevcûdata nazar-ı merhametle bakarlar, taraf-ı sübhânîden kendilerine sevkedilen gerek rızk-ı sûrîyi, gerek ma'nevî rızkı dâima ihsân ederler. Kudret, kuvvetden düşmüş âcize, yetîme, esîre kendilerinin şiddetli ihtiyâcı ve onun üzerinde sevgileri olduğu hâlde it'âm ederler.

9 — İnnemà nut'ımüküm livechillâhi lâ nüriydü minküm cezäen ve lâ şükùren.

Ve kerîm olduklarından, nâsı ıyâlullah tanıyıp nefislerine tercih etdiklerinden it'âm etdiklerini de bir minnet altında bırakmak istemediklerinden: "Biz size ancak livechillâh it'âm ediyoruz, kerîm olan Allah'ın rızâsını taleb ediyoruz. Bu it'âm mukabilinde sizden dünyada ve âhıretde ne bir karşılık bekliyoruz, ne de bir teşekkür. (Esasen mal, mâlullahdır, siz de ıyâlullahsınız.)

10 — İnnà nehàfü min rabbinà yevmen abùsen kamtariyren.

Çünki biz Rabbimizin; celâl ile tecellîsinin azametinden (dikilen başların büküleceği, sert basan ayakların kırılacağı), yüzleri pek ziyade çirkin sarkıtacağı* suratsız bir kara günden korkuyoruz" (derler).

11 — Fevekàhümullàhü şerre zàlikelyevmi ve lâkkàhüm nadreten ve sürùren.

Hakîm, alîm ve hafîz olan Allah da, o gadablı günün tecellîsinden çekinen kullarını (ya'ni o Ebrârı), o şiddet ü dehşetden muhafaza eder, onlara rıza ve lûtf sûretiyle tecellîde bulunur. (Sahte benliklerine mağrûr olanların ekşi, çirkin mekrûh çehrelerine karşı) bunlara kat kat revnâkdar, kalblerinin safâsı vechelerine vurmuş, livechillâh yapdıkları işlerin Hak yanında kazandıkları nûr kalblerine aksetmiş bir şekilde ihsan buyurur.

(İmdi de Cenâb-ı Hak, Ebrâr'ın en büyük nı'metlere mu-

* Evet, o gün; yapdığını görenler, ona karşı bir şey bekleyenler, bâhusus Allah'ın malını Allah'ın ıyâline vermeye me'mûr olduğunun farkında olmayıp iyiliğinin senâsını duymak isteyen ehl-i riyâ o biçim surata mazhar olacaklardır.

vaffakıyetlerinin sebeblerinden biri olarak onların en mümtaz hasletlerinden birinin sabırla şükrü cem'etmeleri olduğuna işareten buyuruyor):

12 — Ve cezàhüm bimà saberù cenneten ve hariyren.

Evet, Ebrâr'ın sabırlarına karşı, ya'ni nefsânî lezzetlerden, şeytânî tezyînatdan uzaklaşıp sabretmelerine mükâfat olmak üzere onlara cenneti (cennet-i ef'ali, cennet-i sıfatı, cennet-i zâtı) ve bir harîr (sıfât-ı ilâhiyye-i nûrâniyye-i lâtifeyi giyinerek zînetlenmelerini) ihsân eder.

13 — Müttekiiyne fiyhà alel'eräiki lâ yerevne fiyhà şemsen ve lâ zemheriyren.

Onlar orada erîkeler üzerine dayanmışlar, tahtlar üzerinde yan gelmişlerdir. Onlarda ne güneşin ezâ veren hararetini görürler, ne de acı soğuk. (Eltâf-ı ilâhiyyeye mazhar olarak esmâ-i ilâhiyye ve sıfât-ı sübhânîdeki makamların, mertebelerin, derecelerin zevklerinde müstağrak kalacaklar, zıll-i sübhânînin muhafazası tahtında olacalar.)

14 — Ve dàniyeten aleyhim zılâlühà ve züllilet kutùfühà tezliylen.

Hak tarafından onlara mev'ud olan diğer bir cennetin gölgeleri de üzerlerine sarkmış olduğu hâlde, bol bol, rengârenk meyveler toplanmış önlerine konmuşdur.

15 — Ve yütàfü aleyhim biàniyetin min fıddatin ve ekvàbin kânet kavàriyren.

Onlara gümüş gibi ak, yumuşak, billûr gibi saf kaplar, kupalar dolaşdırılır.

16 — Kavàriyye min fıddatin kadderùhà takdiyren.

Gümüşden, billûrdan olan o şeffaf kapları onlara kanacakları kadar verirler, (onlar da) arzu etdikleri kadar içerler.

17 — Ve yüskavne fiyhà ke'sen kâne mizàcühà zencebiylen.

Ve (yine) onlara orada zencebil* katılmış (o tadda) bir kadeh sunulur.

18 — Aynen fiyhà tüsemmà selsebiylen.

(Zencebil) orada bir çeşmedir ki içimindeki hoşluğundan dolayı "selsebîl" denir.

19 — Ve yetùfü aleyhim vildànün muhalledùne izà reeytehüm hasibtehüm lü'lüen mensùren.

Keza onlara va'd olunan cennetde onların hayırlı işlerinden ve ma'nevî vücûdlarının kazandıkları güzelliklerden hâlkolunmuş, etraflarında dolanır nûr yüzlü evlâdlar vardır ki onların vechinde parlayan nûr daima bâkîdir. Sen onları görünce (kemâl-i nezâfet ve nûrlarının biribirine akislerini seyretdiğin zaman), sanki etrafına saçılmış birer inci sanırsın.

20 — Ve izà reeyte semme reeyte ne'ıymen ve mülken kebiyren.

(Hulâsa, ey görüşü mu'teber! Mev'ûd olan Cennet-i A'lâ'da) her nereye bakarsan orada vasfa gelmez, dil ile ta'rif edilmez büyük bir nı'met ve pek büyük bir mülk, bir saltanat görürsün.

21 — Âliyehüm siyàbü sündüsin hudrün ve istebrakun ve hullù esàvire min fıddatin ve sekàhüm rabbühüm şeràben tahùren.

Ebrâr'ın üstlerinde kendilerini ta'zîmen ve tekrimen yemyeşil hayat renginde ince ve kalın kumaşlardan yapılmış esvab-

---

* Zencebil: Sâkinleştirici ve hazmettirici, zekâ ve hâfıza kuvvetlendirici hâssaları hâizdir.

lar bulunur ve gümüşden* bileziklerle süslenirler. Rabları onlara gayet temiz bir şarâb içirir. (Ki bunda dünya şarâbında olduğu gibi kedûrat yokdur.)

Âyet-i celîlelerden bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra ma'nâ-i enfüsîleri üzerinde bir nebze durulacak olursa:

Ebrâr: Sıfât-ı ilâhiyye nûrlarından, ahlâk-ı ilâhiyye letâifinden libaslar giyinir, rûhu ile aklının ızdivacından doğan vicdanının nûrundan yapılmış bilezikler takar. Evet, hükûmet-i insânînin icra me'mûru olan el, rûhdan gelen emirlere mutâbaat eder, nefisden gelen emirleri reddederse, o ele fıdda-i vicdandan gönüllere meserret verici bir bilezik takılır. İkilik kirinden münezzeh, muhabbet-i zâtdan îmâl edilmiş aşk şarâbını içerler.

22 — İnne hàzà kâne leküm cezäen ve kâne sa'yüküm meşkûren.

(Ey Hak ve hakıkat sevgisini her sevginin üstünde tutan Ebrâr-ı Kirâm!) İşte şu gördüğünüz bütün ikram, sevâb-ı azîm; dünyada amellerinizin, ahlâkınızın, ahvâlinizin mukabili size va'd-i kerîm olarak verilen Rabbinizin mükâfatıdır. Sa'yiniz meşkûr oldu, zayi' olmadı, ziyadesiyle ikrâm edildi.

(İmdi Cenâb-ı Hak, bütün faziletler kemalât-ı insânî, meârif, müşâhedat ve ledünnî keşifler; Kur'an-ı Mübîn ve onun muallimi ve mübelliği olan Resûl-i Ekrem'in daire-i terbiyesinde tecellî edeceğinden buna işareten buyuruyor):

23 — İnnà nahnü nezzelnâ aleykelkur'âne tenziylen.

(Ey Ekmelerrüsül! Senin emrini te'yid ve şânını ta'zîm içün; bütün kütüb-i sâlifeyi, meârifi, hakaaikı, ahkâmı, emirleri, nehiyleri, hulâsa bütün kemâlâtı câmi' olan) Kur'an'ı biz sana ceste ceste indirdik biz.

* Bu öyle safâlı bir gümüşdür ki, şeffaflığından bir tarafından bir tarafını gösterir.

24 — Fasbir lihukmi rabbike ve lâ tütı' minhüm âsimen ev kefûren.

Artık (Zât-ı Ehadiyyetin tecellîsindeki hikmete ruhsat gelinceye kadar) Rabbinin hükmünü vermesine sabret.

(Vahdet-i Hak sana keşfoldukdan sonra) onlardan hiçbir günahkâra, hiçbir nankör kâfire iltifât etme. (Bâtınındaki gaalibiyyetin zâhirdeki tecellîsi hususunda bütün düşmanlarına, bâhusus ehl-i dalâle karşı dayan.)

25 — Vezkürisme rabbike bükreten ve asıylen.

(Keşf ü şühud tamam oldu, bütün hakıkatler sana açıldı.) Sen her vaktinde Rabbinin ismini an, sabah, akşam O'nu zikret.

(Aynen yeşrebü...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

26 — Ve minelleyli fescüd lehu ve sebbıhhü leylen taviylen.

(Gündüz vazife-i nübüvvetinle hâlk ile meşgul iken, vechehe-i vilâyetinle de Allah ile halvet et.) Gecenin bir kısmında O'na secde et. O'nu gecenin uzun bir bölümünde de tesbih eyle. (Bu makamda uzun müddet kal.)

27 — İnne häülä yühıbbùnel'àcilete ve yezerùne veràehüm yevmen sekıylen.

(Habîb-i Edîbim! Hiç şübhe yok ki kefere ve fecerenin, o eshâb-ı dalâlin tevhıdi terketmeleri, i'tidâl caddesinden inhırâf etmeleri; sana indirdiğimiz Kur'an-ı Mübîn'in hâşâ kifayetsizliği dolayısiyle değildir. Bâhusus senin teblîğ ve beyânın, elindeki burhanın hak ve hakıkate, râh-ı hidâyete sevketmeye elbette bâligan mâ belâğ kâfidir.) Fakat o kâfirler acele zevka kapılırlar, nefs-i emmârelerinin âdi rüzgârındaki lezzete aldanıp satılırlar. Önlerindeki yükü ağır, ceza günü denilen o kıyâmet gününe kıymet vermezler, îman ve iltifât etmezler, arkalarına bırakırlar, ebedî hayâtı kabûl etmezler, "öldükden sonra kim dirilecek?" derler.

(Nasıl inkâr ediyorlar?)

28 — Nahnü halâknàhüm ve şedednà esrehüm ve izà şi'nà beddelnä emsàlehüm tebdiylen.

Kudretimizin iktizası onları biz yaratdığımız gibi, iklîm-i vücudlarının içinde biz onları kundakladık, mafsallarını, damarlarını, âsab ve adalelerini muhkem bir sûretde bağladık. Kalkmaya, oturmaya, almaya, vermeye, hareket ve sükûne biz kudret verdik. (Hulâsa bütün erkân-ı vücûde, a'zâ-i cevâriha i'tidâli ihsân eden biziz. O şekilde tesviye etdik ki; teklîf olunan îmânı ve bütün dînî i'tıkadları tasdika müstaiddirler. Böyle olduğu hâlde îmânı kibrlerine yediremediler, inâd etdiler, îman etmediler, tasdik etmediler.) Dilesek kılıklarını tebdîl eder (yâhud onları helâk eder) yerlerine kendi gibilerini getiririz. (Biz

azîmüşşan dilediğimizi yapmak kudretine mâlik, mahlûkumuza muhtâc olmakdan beri'yiz.)

Dikkat edilirse Cenâb-ı Hakk'ın bu âyet-i celîlede: Kendisini beyân eden şu muazzam kâinatdaki tecellîsini, her zerredeki varlığını göremeyip veyâhud görmek istemeyip Hak ve hakıkati inkâr edenlere ihtar etdiği âşikârdır. Âyet-i celîleyi biraz daha açacak olursak, şu ma'nâları da tahsîl edebiliyoruz:

"Neye inkâr hususunda bocalıyorsunuz? Hüviyyet almamışken, renginiz, isminiz, cisminiz yok iken nutfe-i emşacdan sizi biz yaratdık. Ya'ni size kıymet verdik insan yapdık. Hâlbuki herhangi bir süflî mahlûk da yapabilirdik. Sizin buna mukabil bize apaçık düşman olmanız mı lâzım gelirdi? Yoksa emirlerime inkıyâd etmek mi îcâb ederdi? Siz sırf âcil lezzetleri kaçırmamak içün çırpınıyorsunuz. Hâlbuki o da benimdir. Sizin aklınız olsa idi emirlerim tahtında bütün lezzetlere sâhıb olabilirdiniz. Zîra gönderdiğim kitâb-ı ilâhî çerçevesinde helâl kapı o kadar genişdir ki haram kapıyı çalmaya ihtiyac yokdur. Siz dünyaya benimle sâhıb olmak istemiyor, benden yüz çevirerek sâhıb olmak istiyorsunuz. Bu uzaklaşmanız da sizi husrâna götürüyor. Kalbiniz büsbütün kararıyor, her şey bu âlemde bitecek sanıyor, bir muhasebe gününü hatırlamıyor, dâima inkâr ediyorsunuz. Hâlbuki benim saltanat-ı ilâhiyyem muvakkat olur mu? Mâdâmıki ölümü öldüremiyor, kabrin kapısını kapayamıyor, beşerden aczi gideremiyorsunuz, o hâlde inâdı terketmeniz lâzım gelmez mi? Sonra biz Azîmüşşan eğer tebdîlinizi dilesek, sizin yerinize itâat eden başkalarınızı getirebiliriz. Tâate ihtiyacımız olmadığından dolayı bunu yapmıyoruz. Yoksa biz sizi yok edip emsâlinizi vâr etmeğe elbette kaadiriz."

29 — İnne hàzihî tezkiretün femen şäettehaze ilà rabbihî sebiylen.

(İşte tehzîb-i etvar ve ahlâka delâlet eden) bu sûre; şübhesiz ki Hak tarafından bir öğütdür. (Umûr-ı âhıreti çok güzel te-

zekkür etdirir.) Artık kim dilerse (bu ilâhî nasıhatın gösterdiği ebedî seâdeti tahsîl eder, zirve-i tevhıde çıkar), Rabbisine bir yol edinir.

30 — Ve mà teşäùne illä en yeşäallàhü innallàhe kâne aliymen hakiymen.

Maamâfih şunu da iyi bilmelidir ki: Allah dilemeyince siz (bir doğru yol tutmayı) dileyemezsiniz. (Hakka yaklaşanlar, seyrini lâyıkıyle bitirenler; tevfiyk-ı ilâhî ve te'sîr-i sübhânî ile bitirmişlerdir. Kul arzusunu izhâr etdikden sonra her şeyde muvaffak kılan, fi'linde, amelinde ona necât veren, zulmetden kurtarıp seâdete çıkaran ancak Allah'dır.) Şübhe yok ki Allahu teâlâ kullarının isti'dâdına muttali'dir, onların kabiliyyetlerini, lâyık olacakları feyzleri neye ehil ve müstehak olduğunu çok iyi bilir. Terbiye ve tekemmüllerinde hakîmdir. Onun içün hikmet-i bâliğa-i ilâhiyyesi neyi iktiza ederse ancak onu diler.

31 — Yüdhılü men yeşäü fiy rahmetihî vezzàlimiyne e'adde lehüm azàben eliymen.

(Allahü teâlâ alîm ve hakîm olduğundan, herkesin neye müstehak olduğunu bildiğinden, tefaddulen ve hikmet-i sübhânîsi ile irâde etdiğinden) dilediğini öz rahmetine sokar. (O'nun, lûtf u hidâyetiyle rahmetine sokduğu kimse: Fıtrat-ı selimesini bozmamış, yaradılışındaki gaayeyi duymuş, ibâdât u tâatını ağyâra yapmamış olan kimsedir.) Zâlimlere (fıtratlarındaki muhabbet nûrunu gayra sarfedenlere, ağyâra ibâdet edenlere, Cenâb-ı Hakkın kendisinde değil de âsârında kalıp perdelenenlere, O'ndan gayrısını rab ittihâz edenlere, âciz insâna tapanlara) ise O, âhıretde onlar içün çok acıklı azâb hazırlamışdır. (Evet, o hudûd-ı ilâhiyyeyi tecâvuz edenler, sahte benliğine mağrûr olanlar; nazar-ı inâyetden düşmüş, huzûr-ı ilâhîye kabûlden reddedilmiş olarak en şiddetli bir azâb ile karşılanacaklardır.)

—

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ

Sûre-i Mürselât

"Urf" Sûresi dahi denilen "Elmürselât" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Elli
Kelimeleri : Yüz seksen bir
Harfleri : Sekiz yüz on altıdır.

وَمِنَ الَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ هٰٓؤُلَآءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ
وَيَذَرُونَ وَرَآءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾ نَحْنُ خَلَقْنٰهُمْ وَشَدَدْنَآ أَسْرَهُمْ
وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَآ أَمْثَالَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾ إِنَّ هٰذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ
إِلٰى رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾ وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَنْ يَشَآءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا
﴿٣٠﴾ يُدْخِلُ مَنْ يَشَآءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظّٰلِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلٰتِ عُرْفًا ﴿١﴾ فَالْعٰصِفٰتِ عَصْفًا ﴿٢﴾ وَالنّٰشِرٰتِ نَشْرًا ﴿٣﴾
فَالْفٰرِقٰتِ فَرْقًا ﴿٤﴾ فَالْمُلْقِيٰتِ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عُذْرًا أَوْ نُذْرًا ﴿٦﴾ إِنَّمَا
تُوعَدُونَ لَوٰقِعٌ ﴿٧﴾ فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾ وَإِذَا السَّمَآءُ فُرِجَتْ ﴿٩﴾
وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ﴿١٠﴾ وَإِذَا الرُّسُلُ أُقِّتَتْ ﴿١١﴾ لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ ﴿١٢﴾
لِيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾ وَمَآ أَدْرٰىكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾ أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْأٰخِرِينَ ﴿١٧﴾
كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Velmürselâti urfen.

Biribiri ardınca ma'rûf ile gönderilmiş enbiyâ hakkı içün, yâhud biribiri ardınca gönderilmiş melekler hakkı içün, yâhud peyderpey esen rüzgârlar hakkı içün. (Ervâhın âlem-i nâsutda ve eşbahda sâkin olabilmeleri ve râhat bulmaları içün, Âlem-i Lâhut'dàn Hazret-i Rahamût'dan neş'et eden cezebât hakkı içün, ervâhın, aralarında birleşerek vahdet zevkının, o teârüfün izhârı hakkı içün.)*

2 — Fel'àsıfàti asfen.

(Ervâh-ı muhıbbînin, meczûb-u müncezibînin himem-i âliye ile şiddet ve sür'atle tabiat zindânından tahlîs olunmaları içün) şiddetli esen fırtınalar (şiddet gösteren melekler) hakkı içün.

3 — Vennàşiràti neşren.

Kütüb-i ilâhîyi ve şerâyi'ı neşrederek yayan melekler hakkı içün. (Hakka tam teveccüh edip gaflet uyuklamasından, dalâl sıkıntılarından kurtulup, visâl fezâsında seyirlerini ikmâl edenler hakkı içün),

---

* Âyât-ı celîlelerin mevsufları zikredilmeyip, sıfatları zikredildiğinden ta'yinlerinde ihtilâf edilmişdir.

4 — Felfàrikàti ferkan.

Kurbiyet ile; Hak ile bâtılı, hârâm ile helâli, hidâyetle dalâli, mebde' ile meâdı pek vâzıh tefrik edenler hakkı içün,

5 — Felmülkıyàti zikren.

6 — Uzren ev nüzren.

Hak ve hakıkati ücretsiz, külfetsiz, minnetsiz ümmetlere beyân eden, azâbda ibâdullah içün özür dileyen veya sakındıran Peygamberler hakkı içün,

7 — İnnemà tù'àdùne levàkı'un.

İşte bu kasemler hakkı içün ey mükellefler! Şübhesiz, tereddüdsüz biliniz ki: Kıyâmet hakkında size va'd olunanlar muhakkak olacakdır.

8 — Feizennücùmü tumiset.

(Hani şems-i hakıkat zuhûr edince âlem-i kevn-i fesadda hüviyyât-ı mahsûse ile görülen) o yıldızların söndürüldüğü, silindiği zaman,

9 — Ve izessemäü füricet.

Ve o semâ açıldığı vakıt,

10 — Ve izelcibàlü nüsifet.

Ve arzın direkleri olan dağlar parça parça savrulduğu vakıt,

11 — Ve izerrüsülü ukkıtet.

İnsanları irşad ve ıslah içün gönderilmiş olan o peygamberler miykatlarına indirildiği (ümmetlerine şehâdet içün da'vet edilecekleri vakıt hulûl etdiği) zaman,

12 — Lieyyi yevmin üccilet.

Bunların şehâdeti hangi gün içün te'cîl edildi?

13 — Liyevmilfasli.

Fasl günü içün. Hak ile bâtılın ayrılacağı gün içün.

14 — Ve mä edràke mà yevmülfasli.

Ey Ekmelerrüsül! Bildin mi nedir o fasl günü? (O gün kıyâmet günüdür.)

15 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

O günü yalan sayanların veyl hâline! (Onlara müebbed helâk, zecr-i muhalled!)

16 — Elem nühlikil'evveliyne.

Biz evvelce gelenleri (Âd, Semûd gibi kavimleri, inkâr ve tekzibleri sebebiyle) helâk etmedik mi?

17 — Sümme nütbi'uhümül'àhıriyne.

Sonra gelen yalancıları, kâfirleri de onların arkalarına takacağız.

18 — Kezàlike nef'alü bilmücrimiyne.

İşte biz Allah'ın Resûlünü ve O'nun âyetlerini tekzîb eden mücrimlere böyle yaparız.

19 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

O gün âyetlerimize, Resûllerimize yalandır diyenlerin vay hâline!

أَلَمْ نَخْلُقكُّم مِّن مَّآءٍ مَّهِينٍ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿٢١﴾ إِلَىٰ قَدَرٍ مَّعْلُومٍ
﴿٢٢﴾ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ﴿٢٣﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾
أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾ أَحْيَآءً وَأَمْوَاتًا ﴿٢٦﴾ وَجَعَلْنَا
فِيهَا رَوَاسِيَ شَامِخَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُم مَّآءً فُرَاتًا ﴿٢٧﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾ انطَلِقُوٓا إِلَىٰ مَا كُنتُم بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾ انطَلِقُوٓا
إِلَىٰ ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ﴿٣٠﴾ لَّا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ اللَّهَبِ ﴿٣١﴾ إِنَّهَا
تَرْمِي بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾ كَأَنَّهُ جِمَالَتٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾ هَٰذَا يَوْمُ لَا يَنطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ
﴿٣٦﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾ هَٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ
وَالْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ فَإِن كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُونِ ﴿٣٩﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ ﴿٤١﴾ وَفَوَاكِهَ مِمَّا
يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيٓئًا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾ كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُم
مُّجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ
﴿٤٨﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

20 — Elem mahlûkküm min mäin mehiynin.

(Taraf-ı sübhânîmizden onların tasdikı emrolunmuş idi, bizi beyâna gelmişlerdi. Ey mükezzibler! Nasıl tezîb etdiniz? Nasıl îmânı kibrinize yediremediniz?) Biz sizi bir damla mehin bir sudan yaratmadık mı?

21 — Fece'alnàhü fiy karàrin mekiynin.

22 — İlâ kaderin ma'lùmin.

Onu muayyen bir vakte kadar sağlam bir yerde (rahimde) mütemekkin kıldık. (Orada tesviye edildi, âlem-i şühûda çıkarıldı.)

23 — Fekadernà fenı'melkàdirùne.

Demek ki biz ölçüye göre yapmışız. Ne güzel kaadiriz. (Bunları hep kudretimizle yapdık. Bu devrelerinizi görüp de ba's gününü, iade kudretimizi nasıl inkâr edebilirsiniz?)

24 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

Bu kudretimize yalan diyenlerin o gün vay hâline!..

25 — Elem nec'alil'arda kifâten.

26 — Ahyäen ve emvàten.

Arz'ı gerek diriler, gerekse ölüler içün bir toplantı yeri (ictima'gâh) kılmadık mı? (Zâhiri dirilerinize, bâtını ölülerinize kab olmuşdur.)

27 — Ve ce'alnà fiyhà revàsiye şàmihâtin ve eskaynâküm mäen füràten.

Ve orada yüksek, sâbit dağlar vücûde getirmedik mi? Size tatlı sular da içirmedik mi?

28 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

O gün, bu nı'metlere yalan diyenlerin, (onları meydana getirmekliğimizdeki, o güzelliği hâlketmekliğimizdeki kudret ve iktidarımızı) inkâr ve tekzîb edenlerin vay hâline!..

29 — İntalikù ilâ mà küntüm bihî tükezzibùne.

Haydi dünyada inkâr etdiğinize, o yalan dediğinize gidiniz. (Boşanın! Enva'-ı ukubet ve azâba!)

30 — İntalikù ilâ zıllin ziy selâsi şu'abin.

Haydi giriniz cehennem dumanının (behimî kuvvetlerinizden, şehevî kuvvetlerinizden, gadabî kuvvetlerinizden –ki bu üçü insâna bütün meâsîyi kazandırtır–) üç kola ayrılmış gölgesine!

31 — Lâ zaliylin ve lâ yuğniy minellehebi.

Ki o ne gölgelendirir, ne de onları alevden korur.

32 — İnnehà termiy bişererin kelkasri.

(Nasıl koruyabilir ki?) Çünki o (cehennem) öyle şirâreler atacakdır, saçacakdır ki her biri köşk gibi, saray gibi.

33 — Keennehu cimàletün sufrün.

Kıvılcımların yayılması, sanki sarı erkek develer gibidir.

34 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

Bunlara yalan diyenlerin o gün vay hâline!..

35 — Hàzà yevmü lâ yentıkùne.

O öyle bir gün ki nutukların tutulacağı gün. (Tekzîb edenler o gün söz söyleyemeyecekler.)

36 — Ve lâ yü'zenü lehüm feya'tezirùne.

O gün kendilerine izin verilmez ki i'tizâr edeler.

37 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

O gün bunları tekzîb edenlerin vay hâline!

38 — Hàzà yevmülfasli cemıa'nàküm vel'evveliyne.

İşte bu, ayırdetme ve hükm verme günüdür. (Hak ile bâtılın, ehl-i cennet ve ehl-i nârın ayrıldığı, mazlumun hakkının zâlimlerden alındığı gün.) Sizi de, evvelkileri de (bu ümmetin tekzîb edenleriyle, ümem-i sâlifenin tekzîb edenlerini) topladık.

39 — Fein kâne leküm keydün fekiydùni.

(Bu azâbdan kurtulmak içün) eğer bir hîleniz varsa hemen bu hîleyi bana yapınız. (Gücünüz yetiyorsa beni atlatınız, azâbımdan halâs olunuz.)

40 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

Buna bir çare bulamayıp Allah'ın Resûlünü ve Kitâbını tekzîb edenlerin o gün vay hâline!..

41 — İnnelmüttekıyne fiy zılâlin ve uyùnin.

42 — Ve fevàkihe mimmà yeştehùne.

Allah'ın emirlerine ta'zimkâr, onları hem kabûl, hem tahsîn eden, mahlûkatına karşı merhametkâr bulunan müttaki'ler yok mu? Hiç şübhesiz onlar gölgelerde, akarsu başlarında ve canları ne isterse onlardan birçok meyveler içindedirler.

43 — Külù veşrebù heniy-en bimà küntüm ta'melùne.

Onlara taltîfen, tekrîmen: "Dünyada ihlâs ve ahlâk-ı hasene ile işlediğiniz amellere mukaabil mükâfatdır, âfiyet olsun yeyiniz, içiniz" (denecek).

44 — İnnà kezàlike necziylmuhsiniyne.

İşte biz muhsinîni, amellerinde ihlâs gösterenleri, ahlâk sâhıblerini böyle karşılar, ebedî nı'metler, refahlar içinde böyle mükâfatlandırırız.

45 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

Bu nı'metleri yalan sayanların o gün vay hâline!..

46 — Külù ve temette'ù kaliylen inneküm mücrimùne.

(Bâkî lezzeti fânî lezzete değişenler!) Dünyada biraz yeyin, için, zevk edin. Çünki siz mücrimlersiniz. (Âhıretde muâheze edilecek, tekzîbinizin karşılığını göreceksiniz.)

47 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

O günü tekzîb edenlerin, (kendilerini müebbed azâba sevkedenlerin) vay hâline!..

(O inadcı kibirliler, onlar nasıl muâhaze edilmezler? Tekzîb ve inkârlarının hisâbını vermezler?)

48 — Ve izà kıyle lehümürke'ù lâ yerke'ùne.

Onlara (nasihat yoluyla): "Rükû' edin, (kibri atın, tevâzu' gösterin, Hak ile azamet yarışına kalkmayın)" denildiği zaman, onlar (kibirlerinin çokluğundan) rükû' etmezler. (Allah'ın hükümlerine uymazlar, Resûlüne itâat etmezler, belki onu tekzîb ederler, istihzâ ederler, inâd ederler.)

49 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

O gün, Allah'ın resûlleriyle istihzâ edenlerin vay hâline!..

50 — Febieyyi hadiysin ba'dehu yü'minùne.

Artık bundan (Kur'an'dan) sonra onlar (o inâdcı münkirler) hangi söze inanacaklar.

—

سُورَةُ النَّبَاءِ

Sûre-i Nebe'

"Nebe'" Sûresi Mekkîdir. Buna "Amme" Sûresi dahi denilir.

Âyetleri : Kırk bir
Kelimeleri : Yüz yetmiş üç
Harfleri : Yedi yüz yetmişdir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
عَمَّ يَتَسَآءَلُوْنَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيْمِ ﴿٢﴾ الَّذِيْ هُمْ فِيْهِ مُخْتَلِفُوْنَ ﴿٣﴾ كَلَّا
سَيَعْلَمُوْنَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُوْنَ ﴿٥﴾ اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ مِهٰدًا ﴿٦﴾ وَّالْجِبَالَ
اَوْتَادًا ﴿٧﴾ وَّخَلَقْنٰكُمْ اَزْوَاجًا ﴿٨﴾ وَّجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴿٩﴾ وَّجَعَلْنَا
الَّيْلَ لِبَاسًا ﴿١٠﴾ وَّجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾ وَّبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا
شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَّجَعَلْنَا سِرَاجًا وَّهَّاجًا ﴿١٣﴾ وَّاَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرٰتِ مَآءً
ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾ لِّنُخْرِجَ بِهٖ حَبًّا وَّنَبَاتًا ﴿١٥﴾ وَّجَنّٰتٍ اَلْفَافًا ﴿١٦﴾ اِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ
كَانَ مِيْقَاتًا ﴿١٧﴾ يَّوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّوْرِ فَتَاْتُوْنَ اَفْوَاجًا ﴿١٨﴾ وَّفُتِحَتِ السَّمَآءُ
فَكَانَتْ اَبْوَابًا ﴿١٩﴾ وَّسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ اِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ
مِرْصَادًا ﴿٢١﴾ لِّلطّٰغِيْنَ مَاٰبًا ﴿٢٢﴾ لّٰبِثِيْنَ فِيْهَآ اَحْقَابًا ﴿٢٣﴾ لَا يَذُوْقُوْنَ
فِيْهَا بَرْدًا وَّلَا شَرَابًا ﴿٢٤﴾ اِلَّا حَمِيْمًا وَّغَسَّاقًا ﴿٢٥﴾ جَزَآءً وِّفَاقًا ﴿٢٦﴾ اِنَّهُمْ
كَانُوْا لَا يَرْجُوْنَ حِسَابًا ﴿٢٧﴾ وَّكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا كِذَّابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ
شَيْءٍ اَحْصَيْنٰهُ كِتٰبًا ﴿٢٩﴾ فَذُوْقُوْا فَلَنْ نَّزِيْدَكُمْ اِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Amme yetesäelùne.

Onlar biribirlerine hararetli hararetli, telâşlı, cidâlli neyi soruşduruyorlar?

2 — Aninnebeil'azıymi.

O azîm nübüvvet haberini mi soruyorlar?

3 — Elleziy hüm fiyhi muhtelifùne.

Öyle bir haber ki: Onlar onda (kıyâmet hususunda, o büyük haberde, peygamberlerin gönderilmesinde, cennet ve cehennem hakkında) ihtilâfa düşüyorlar. (Kimi: "Başka bir hayat yokdur", kimi: "Onda şübhemiz vardır", kimi: "Putlarımız âhıretde şefâatçidir", kimi de Peygambere: "Sâhirdir, şâirdir" diyor, peygamber midir, değil midir bilmiyor?)

4 — Kellà seya'lemùne.

Hayır! (İş onların dediği gibi değil. İhtilâfa düşmesinler.) İleride bilecekler. (Emirler keşfolacak.)

5 — Sümme kellâ seya'lemùne.

Tekrâr ediyorum, hayır, hayır (ihtilâfa düşmesinler), ileride bilecekler. (Dirilecekler, ceza gününü görecekler, yakında sözlerinin bâtıl olduğunu anlayacaklar. Tekzîb eden kâfir, tek-

zîbinin âkıbetini, tasdik eden mü'min, tasdikının âkıbetini bilecek. Onlar onu anlamadan onlara o birdenbire gelecek.)

(Onlar bizim hangi kudretimizi inkâr edebilirler?

6 — Elem nec'alil'arda mihàden.

7 — Velcibàle evtàden.

Biz, arz'ı bir döşek, dağları birer kazık yapmadık mı?

8 — Ve halâknàküm ezvàcen.

Ve sizleri çift çift yaratdık.

9 — Ve ce'alnà nevmeküm sübàten.

Ve uykunuzu istirâhat içün yapdık.

10 — Ve ce'alnelleyle libàsen.

11 — Ve ce'alnennehàre me'àşen.

Ve geceyi bir libas, gündüzü bir maişet zamanı kıldık.

12 — Ve beneynà fevkaküm seb'an şidàden.

Kemâl-i kudret ve hikmet-i sübhânîmizle üstünüze sapasağlam yedi bina (semâ) çatdık.

13 — Ve ce'alnà siràcen vehhàcen.

Ve içlerine ziyâdar, şa'şaalı, parıl parıl bir kandil (güneş) astık. (Ki onun nı'meti umumîdir. Şâh u gedâ ondan müsavi şekilde istifade eder.)

14 — Ve enzelnà minelmu'sıràti mäen seccàcen.

Kezâ maîşetinizin terbiyesi içün rüzgâr ile sıkılan bulutlardan şarıl şarıl yağmur indirdik.

15 — Linuhrice bihî habben ve nebàten.

16 — Ve cennàtin elfàfen.

(Tâ ki o bol bol inen sularla arz izdivâc etsin), onunla taneler, otlar çıkaralım, bağlar, bağçeler sarmaş dolaş olsun.

17 — İnne yevmelfasli kâne miykàten.

Şübhesiz ki o fasl (eshâb-ı dalâl ile erbâb-ı inâyet ve visâli ayırd etme ve hükm verme) günü; bir mîkat günüdür. (Hulûlü, hazret-i ilm-i ilâhîde ta'yin edilmiş bir gündür.)

18 — Yevme yünfehu fiyssùri fete'tùne efvàcen.

(Ey Ekmelerrüsül! Anlat o günü): O gün ki Sûr'a nefh olunur, derken fevc fevc gelirsiniz.

19 — Ve fütihatissemäü fekânet ebvàben.

Semâ da açılıp (yarılıp) kapılar hâsıl olur.

20 — Ve süyyiretilcibàlü fekânet seràben.

Ve dağlar yerlerinden oynatılıp yürütülüp serap hâline gelir.

21 — İnne cehenneme kânet mirsàden.

22 — Littàğıyne meàben.

Şübhesiz ki (o gün) cehennem; cehennem meleklerinin pusuda kaldıkları, (azgınları oraya tarh etmek içün gözedip durdukları) bir yer, azgınların dönüp dolaşıp gidecekleri bir merci', bir me'vâ olmuşdur.

23 — Lâbisiyne fiyhä ahkàben.

Onlar orada haddinin gayesi olmaksızın asırlar boyu kalacaklar.

24 — Lâyezùkùne fiyhà berden ve lâ şeràben.

Orada ne bir serinlik, ne de içilecek bir şey tadamayacaklar.

25 — İllâ hamiymen ve ğassàkan.

Ancak bir hamîm (gadab u şehvetlerinin karşılığı olarak kaynar bir su), bir de gassak (yapdıkları zulmlerin, yedikleri yetim mallarının mukaabili olarak irin) içecekler.

26 — Cezäen vifàkan.

Bu öyle bir cezâ ki amellerine tam muvâfık.

27 — İnnehüm kânù lâ yercùne hısàben.

Çünki onlar isyanları içün bir hisab görüleceğini ummazlar, azâbdan korkmazlar, günahda azm ile ısrar eylerlerdi.

28 — Ve kezzebù biàyàtinà kizzàben.

(Kemâl-i kudret ve iktidârımıza delâlet eden) âyetlerimizi tekzîb ede ede, (inad ve mükârebe ile peygamberlerimizle istihzâ ede ede) bir kezzab kesilmişlerdi.

29 — Ve külle şey'in ahsaynàhü kitàben.

(Onlar tekzibde, inadda ileri gitdiler), biz de her şey'i birer birer saydık, amellerini, ahlâklarını, bütün mezmum hasletlerini bir kitâba kaydetdik.

30 — Fezùkù felen neziydeküm illà azàben.

İşte azâbı tadınız! Artık size (amellerinize ve tekziblerinize arşı) azâb artdırmakdan başka bir şey yapacak değiliz.

(Amme yetesäelùne...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٣١﴾ حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿٣٢﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٣٣﴾ وَكَأْسًا
دِهَاقًا ﴿٣٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّابًا ﴿٣٥﴾ جَزَاءً مِنْ رَبِّكَ عَطَاءً
حِسَابًا ﴿٣٦﴾ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَٰنِ لَا يَمْلِكُونَ
مِنْهُ خِطَابًا ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا
مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾ ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ
إِلَىٰ رَبِّهِ مَآبًا ﴿٣٩﴾ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ
مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ﴿٤٠﴾

سورة النازعات مكية وهي ست وأربعون آية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا ﴿١﴾ وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًا ﴿٢﴾ وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا ﴿٣﴾ فَالسَّابِقَاتِ
سَبْقًا ﴿٤﴾ فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا ﴿٥﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ﴿٦﴾ تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ
﴿٧﴾ قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ﴿٨﴾ أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ﴿٩﴾ يَقُولُونَ أَإِنَّا
لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ ﴿١٠﴾ أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا نَخِرَةً ﴿١١﴾ قَالُوا تِلْكَ إِذًا
كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ﴿١٢﴾ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ﴿١٣﴾ فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ﴿١٤﴾

31 — İnne lilmüttekıyne mefàzen.

Şübhesiz ki nefislerini Hak saygısıyla muhafaza edenlere: Halâs, necat, kâm var.

32 — Hadäika ve a'nàben.

33 — Ve kevà'ıbe etràben.

34 — Ve ke'sen dihàkan.

(Nedaretli, nezahatli) bağçeler, bağlar, turunç sîneli zevceler ve muhabbet-i ilâhiyye ile dolu peymaneler var.

35 — Lâ yesme'ùne fiyhà lâğven ve lâ kizzàben.

O peymaneyi içenler orada ne boş bir lâf işidirler, ne de biribirlerine arşı bir yalan söyleme.

36 — Cezäen min rabbike atäen hısàben.

(Ey Peygamber-i Hak!) Bunlar, Rabbin tarafından öyle bir karşılık, bir atâ ki yeter mi yeter.

37 — Rabbissemàvàti vel'ardı ve mà beynehümerrahmâni lâ yemlikùne minhü hıtàben.

(O), semâların ve arzın ve bütün aralarındakilerin Rabbi. Rahman da O. Ehl-i semâvat ve arz, O'nun azamet-i sübhânîsinden O'na söz söyleyemezler, kaadir değillerdir. (Ne ziyade sevab iseyebilirler, ne azâblarının noksânını taleb edebilirler.)

38 — Yevme yekùmürrùhu velmeläiketü saffen lâ yetekellemùne illâ men ezine lehürrahmànü ve kàle savàben.

O gün ki ruh ve melâike saf bağlayıp kıyâma duracaklar. O gün O'na, O Rahmân'ın izin verdiği o kimseden başka hiçbir kimse ağız açamaz. İzn-i tam yalnız O'na verilmişdir. Şefâat, sual, tekellüf O'nun izniyle yalnız O'nundur. O da sevab söyler, ındallah müstecabdır.

39 — Zàlikelyevmülhakku femen şäettehaze ilâ rabbihî meàben.

(İşte fasl ve kıyâmet denilen) o gün ki hakdır, hiç şübhesiz gelecekdir. O hâlde o günün azâbından, fitnesinden emîn ve halâs olmayı dileyen, dünya denilen bu dâr-ı ibtilâda Rabbine varacak bir merci', bir yüz edinsin.

40 — İnnä enzernàküm azàben kariyben.

Ey Allah'dan i'râz edenler! O'nun tâat ve ibâdetinden ayrılanlar! Biz size yakın (bağteten gelecek) bir azâb tehlikesini ihtâr etdik. (Siz onun işaretlerinin başlangıçlarına bile ehemmiyet vermediniz.)

41 — Yevme yenzurülmer'ü mà kaddemet yedàhü ve yekùlülkâfirü yàleyteniy küntü türàben.

O gün kişi, ellerinin hayır ve şer ne takdîm etdiğini görecek. Kâfir de: (Ef'âlinin çirkinliklerini, a'mâlinin fesadlarını görünce mütehassis, müteessif bir halde: "Ah nolaydı olaydı da bir toprak olaydım" (diyecek).

Âyet-i celîlede ince bir ma'nâ vardır: Kâfirin: "Kâşki toprak olaydım" diye dövünmesi toprak ahlâklı olarak yaşasaydım, İblis gibi nârî olmasaydım" ma'nâsınadır.

Öyle değil midir ya? Toprağın hâlinde ne büyük bir tevâzu' vardır. İnsan ona nazar-ı ibretle bakarsa o ne büyük bir mürşiddir. Gezeriz, ezeriz, bütün kirlerimizi gizleriz, o yine nı'metleri sînesinde gizler bize ikrâm eder.

—

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

Sûre-i Nâzi'ât

"Nâzi'ât" Sûresi Mekkîdir. Buna "Sâhire" Sûresi ve "Tamme" Sûresi dahi denilir.

Âyetleri : Kırk altı
Kelimeleri : Yüz yetmiş
Harfleri : Yedi yüz otuzdur.

بسم الله الرحمن الرحيم

Neş'e-i Ulâ'da Rahman ismiyle gaflet uykusundan uyandıran, Neş'e-i Uhrâ'da da tabiat zindânından halâs eden Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Vennàzi'àti ğarkan.

O (kâfirlerin canlarını) daldırıp sertlikle alanlar hakkı içün,

2 — Vennàşitàti neştan.

Mü'minlerin canlarını ise usulcacık, kolaylıkla çekip alanlar hakkı içün,

3 — Vessàbihàti sebhan.

Yüzüp yüzüp gidenler hakkı içün,

4 — Fessàbikàti sebkan.

(Hayatdan azloldun emri gelmeden me'mûr oldukları işde) yarışıp geçenler hakkı içün,

5 — Felmüddebiràti emren.

İşleri Hakkın rızâsına muvâfık tedbîr, tedvîr, tanzîm, tanzîf edenler hakkı içün (kıyâmet var, sizler dirileceksiniz.)

Ey tâlib-i hakîkat!

Etden, kandan, kemikden yapılan bu beden, bu anâsır gömleği rûhun gelinidir. Kudret, rûha ondan ayrılma emrini

verdiği zaman, rûhun ünsiyyet peydâ etdiği bu anâsırdan ayrılması, ondan soyunması herkes içün bir olmaz. Ya'ni bu âlemde herkes hâmiledir, rûhunu hâmildir, bir gün doğuracakdır. Fakat o doğum ve doğurtuluş herkes içün bir değildir. İşte "Vennâzi'âti ğarkan" âyet-i celîlesinde: Zulmünün zulmetinde kalanların canlarının pek kolaylıkla alınmayacağına, onu doğurtucu me'mûrun o canı benlik vücûdünden pek sertlikle çıkaracağına Cenâb-ı Hak: "O daldırıp nez'edenler hakkı içün" diye kasem buyuruyor ve "sizler dirileceksiniz, öyle unudulmuş, başıboş bırakılmış, bir kenâra atılmış olmaksızın huzûr-ı sübhânîme getirileceksiniz" diyor.

Hodperestlerin, mürtedlerin, zâlimlerin, kâfirlerin, münâfıkların canlarının çıkışı böylece beyan buyuruldukdan sonra, keremi bol olan Rabb-i Müteâl "Vennâşıtâti neştan" fermân-ı celîlinde de: Yaradılışındaki gaayeyi duyup aslına kavuşmak aşkıyla yaşayan, bu mevcûdâtın Hak ile kaaim ve O'nun muhabbetiyle dâim olduğunu duyan, Hak'sız hiçbir zerre olmadığının zevkını tadan, gönüller fethedip Hakka ârif olan mü'minlerin beden âleminden ruhlarının alâkasının safâ ile ayrılacağına kasem ediyor ve "sizler dirileceksiniz, cemâl-i sübhânîme da'vet olunacaksınız" buyuruyor. "Vessâbihâti sebhan" fermânıyla ise: Bu kesret denizinde cemâl ve celâl dalgaları arasında varlığını Hakka teslîm ederek hiçbir şey'e takılmaksızın, hiçbir yerde tıkanmaksızın sâhil-i ehadiyyete çıkanlar üzerine kasem buyuruluyor, "Fessâbikati sebkan" ve "Felmüdebbirâti emren" fermanları ile de: Hayırda yarışa çıkıp biribirini geçenler, esrâr-ı zâtiyyesine âgâh ve sıfât-ı ilâhîsine lâyık halîfe-i Hak olarak, Hakkın emirlerini rızâsına göre tedbîr edenlere yemîn ediyor: "Kıyâmet vardır ve sizler dirileceksiniz!" buyuruyor.

6 — Yevme tercüfürràcifetü.

O gün sarsan sarsacak. (Yer sarsılacak. Birinci nefha, azîm sayha vâkıası olacak.)

7 — Tetbe'uherràdifetü.

Onun ensesine binecek olan da ardı sıra gelecek. İkinci bir nefha daha olacak, (dünya şiddet-i ıztırabından yerinden kopacak, bütün mevcûdât seferber hâline geçecek, semâ yarılacak, kevâkib dökülecek, ulviyyât, süfliyyât biribirine karışacak, meczolacak)

8 — Kulûbün yevmeizin vàcifetün.

9 — Ebsàrühà hàşi'atün.

O gün kalbler korku ile hop hop oynayacak, gözler huşu' ile kararacak, saygıdan kalkmaz olacak.

(İmdi: Gaflet şarâbiyle mest olmuş, sahte benliklerinin kesâfetinde kalmış, inkârı şiâr edinmiş, zulmün nihâyetine çıkmış, dîne hakaaret nazariyle bakmış olanların; cem'iyyet içinde Hakka îman edenlere karşı istihzâ yoluyla konuşmaları anlatılıyor):

10 — Yekùlùne einnà lemerdùdùne fiylhâfireti.

11 — Eizà künnà ızämen nehıreten.

Onlar (sahte hayret göstererek): "Hakıkat mi acaba, biz o çukurda yine evvelki hâle döndürülür müyüz? Bu çürüyüp dağılmış kemiklerle tekrar hayat bulup da dirilir miyiz?" diyorlar.

12 — Kàlù tilke izen kerretün hàsiretün.

"O hâlde o husranlı bir dönüş olacakdır" dediler.

13 — Feinnemà hiye zecretün vàhıdetün.

14 — Feizà hüm bissàhireti.

(Onlar istihzâ ededersunlar...) Onlara zorlu bir tek kumanda kâfi gelecek, derhal uyanacaklar, hepsi mahşerde meydanda olacaklar.

(İmdi Cenâb-ı Hak, Habîb-i Edîbini tesliyeten buyuruyor):

هَلْ أَتٰىكَ حَدِيْثُ مُوْسٰى ﴿١٥﴾ إِذْ نَادٰىهُ رَبُّهٗ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٦﴾
اِذْهَبْ إِلٰى فِرْعَوْنَ إِنَّهٗ طَغٰى ﴿١٧﴾ فَقُلْ هَلْ لَّكَ إِلٰٓى أَنْ تَزَكّٰى ﴿١٨﴾ وَأَهْدِيَكَ
إِلٰى رَبِّكَ فَتَخْشٰى ﴿١٩﴾ فَأَرٰىهُ الْاٰيَةَ الْكُبْرٰى ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصٰى ﴿٢١﴾
ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعٰى ﴿٢٢﴾ فَحَشَرَ فَنَادٰى ﴿٢٣﴾ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلٰى ﴿٢٤﴾
فَأَخَذَهُ اللّٰهُ نَكَالَ الْاٰخِرَةِ وَالْأُوْلٰى ﴿٢٥﴾ إِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ يَّخْشٰى
﴿٢٦﴾ ءَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَآءُ بَنٰىهَا ﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوّٰىهَا ﴿٢٨﴾
وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحٰىهَا ﴿٢٩﴾ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذٰلِكَ دَحٰىهَا ﴿٣٠﴾
أَخْرَجَ مِنْهَا مَآءَهَا وَمَرْعٰىهَا ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ أَرْسٰىهَا ﴿٣٢﴾ مَتَاعًا لَّكُمْ
وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٣﴾ فَإِذَا جَآءَتِ الطَّآمَّةُ الْكُبْرٰى ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ
الْإِنْسَانُ مَا سَعٰى ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيْمُ لِمَنْ يَّرٰى ﴿٣٦﴾ فَأَمَّا مَنْ طَغٰى
﴿٣٧﴾ وَاٰثَرَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ الْجَحِيْمَ هِيَ الْمَأْوٰى ﴿٣٩﴾ وَأَمَّا مَنْ
خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوٰى ﴿٤٠﴾ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ
الْمَأْوٰى ﴿٤١﴾ يَسْئَلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسٰىهَا ﴿٤٢﴾ فِيْمَ أَنْتَ
مِنْ ذِكْرٰىهَا ﴿٤٣﴾ إِلٰى رَبِّكَ مُنْتَهٰىهَا ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرُ مَنْ يَّخْشٰىهَا
﴿٤٥﴾ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوْٓا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحٰىهَا ﴿٤٦﴾

15 — Hel etàke hadiysü mùsà.

(Ey Ekmelerrüsül! Allah'ın emirlerini tebliğde, beşeriyyeti irşad husûsunda, Hak ve hakıkate düşmân olanlara karşı sabr u sebatda bulun.) Mûsâ'nın kıssasını haber aldın değil mi?

16 — İz nàdàhü rabbühu bilvàdilmukaddesi tuven.

"Tuvâ" denilen vâdi-i mukaddesde (o, ağyârın rezâil ve iltifâtından âsûde olan sâhada sefirsiz, meleksiz) hani Rabbi ona nidâ etmişdi:

17 — İzheb ilâ fir'avne innehu tağà.

"Haydi o (tâğî ü bâgî) Fir'avn'e git, çünki o artık pek azdı."

18 — Fekul hel leke ilä en tezekkà.

(Şân-ı nübüvvetine, vazife-i risâletine lâyık bir sûretde, leyyin bir edâ, yumuşak bir nidâ ile) ona sor bakalım: "Küfrün kirinden, zulmün karanlığından, seni cadde-i ubûdiyyetden çıkaran, Hakkın hoşuna gitmeyen, O'nun gadabına siper olacak sıfatlardan) temizlenmek ister misin?"

19 — Ve ehdiyeke ilâ rabbike fetahşà.

"Ve Rabbinin izniyle seni irşâd edeyim, O'na götüreyim mi saygılanasın?"

20 — Feeràhül'àyetelkübrà.

Hazret-i Mûsâ, bu vazife-i da'vet ve îman teblîğine âid taraf-ı ilâhîden bir Nebiyy-i Ekrem olduğunu beyan ve tavzih kasdıyla ona o büyük mu'cizeyi de gösterdi.

21 — Fekezzebe ve asà.

Fakat Fir'avn tekzîb etdi, ona karşı kibirlendi, Allah'a isyân etdi, bağyini, tuğyânını daha ziyade artdırdı. (Kelîmullah'ın sözüne inanmadığı, onun mu'cize-i ilmiyyesini kabûl etmediği

gibi, mu'cize-i kevniyyeyi de reddetdi, Allah ile azamet yarışına kalkdı.)

22 — Sümme edbere yes'à.

Sonra (Mûsâ'nın irşâdından, o ikbâlden) geri dönerek koşup idbâra gitdi, bâtıl ile hak üzerine cihâda çalışdı.

23 — Fehaşere fenàdà.

Derken mahşerini (bütün âmirlerini, me'murlarını, halkı) topladı:

24 — Fekàle ene rabbükümül'a'lâ.

"İşte ben sizin en yüksek Rabbinizim!" diye i'lân etdi, da'vâ-yı rubûbiyyetde bulundu.

25 — Feehazehullàhü nekâlel'àhıreti vel'ùlâ.

Bunun üzerine kaadir ve kahhâr olan Allah da onu tutdu dünya ve âhıretde ibret olunacak azâblara çarptırdı. (Evet, âhıretdeki cezâsından evvel bu âlemde onu makaam-ı zillete dikdi, başındaki o büyük da'vâyı, o sevdâ-i rubûbiyyeti Mûsâ'nın elindeki çoban değneği ile parça parça edip rezîl etdi.)

26 — İnne fiy zàlike le'ıbreten limen yahşà.

İşte Hakka isyân, hâlka zulmedip Hakkın gadabına kendisini siper eden Fir'avn'in hâdisesinde cereyân eden muamele-i sübhânîde; Allah'ın kahr u celâlinden çekinen ve O'na karşı saygı duyanlar içün kat'î bir ibret vardır.

27 — Eentüm eşeddü halkan emissemä'ü benàhà.

(Ey sayılı nefeslerini Hak'sız israf eden müfrit müsrifler, münkirler!) Siz mi daha güçsünüz yaradılışça yoksa semâ mı? (Öldükden sonra sizi mi diriltmek, iade etmek güçdür, yoksa semâ'yı mı?) Kudret-i kâmilesiyle onu Allah binâ etdi.

28 — Refe'a semkehà fesevvàhà.

Onun boyuna irtifa' verdi, direksiz, mesnetsiz o sakfı O kaldırdı, kusursuz, fütursuz nizâmına koyup düzeltdi.

29 — Ve ağtaşe leylehà ve ahrece duhàhà.

Gecesini karartdı (kuşluğunu çıkarttı), gündüzünü aydınlık kıldı.

30 — Vel'arda ba'de zàlike dehàhà.

Bundan sonra da arz'ı yayıp döşedi.

31 — Ahrece minhà mäehà ve mer'àhà.

Ondan suyunu ve otlağını çıkardı.

32 — Velcibàle ersàhà.

Ve dağlarını sâbit kıldı, oturtdu.

33 — Metà'an leküm ve lien'àmiküm.

Bunları hep: Siz müreffeh yaşayasınız, temettü' edesiniz, hayvanlarınızı güzel güzel yaşadasınız, şükredesiniz, hayr u bereket göresiniz içün yapdı.

Ey tâlib-i ma'rifetullah!

Bereket bir feyz-i ma'nevîdir gözle gözükmez, âsârından anlaşılır. Bereket de şükr ile meydâna gelir. Şükr de; nı'metin sâhibini idrâk ederek O'nu saymak ve sevmek, O'nun nı'metini yerli yerinde kullanmakla olur ve nı'met o şükrü bekler, yoksa kat'iyyen istiskal kabûl etmez çeker gider veyahud o nı'metin zevkı ref'olur, kuvve-i gıdâiyyesi kaldırılır, gıda vücudde nûra değil, nâra inkılâb eder. İşte o vakıt kalb kararır, gönle kasvet çöker, o kimse nân içinde müstağrak olduğu hâlde, zevksiz, huzursuz, sıkıntı ile ömrünü bitirir. Çünki her şeyde müessir-i hakıkî Allah'dır.

34 — Feizà cäetitämmetülkübrà.

Şunu hatırlayınız: Vaktâ ki mev'ûd olan o tâmme-i kübrâ (kıyâmet) gelir, ("toplanın" kumandası verilir).

35 — Yevme yetezekkerül'insànü mà se'à.

O gün insan orada bütün çalışıp kazandığı şeylerin hepsini anlar, (dünya sahnesine ne içün gönderilmişim, neyin peşinde koşmuşum der.)

36 — Ve bürrizetilcehıymü limen yerà.

Ve Cahıym (o tathirhâne-i küfr olan âlem-i nâr) hortlatılır, her görene görünür, görmeyen kalmaz.

37 — Feemmà men tağà.

Artık her kim ki hudûdullahı tecâvuz edip, hayât-ı ebedîsini, baht-ı sermedîsini nefs-i emmâresinin semen-i kalîline değişmiş,

38 — Ve àserelhayàteddünyà.

Dünya hayâtını âhırete tercih eylemiş ise,

39 — Feinnelcahıyme hiyelme'và.

İşte muhakkak ki o alevli âteş (cehennem) onun varacağı (şehvetini, gadabını teskîn edeceği) yerin tâ kendisidir. (Evet, ihtirâsât-ı nefsâniyye ile kabarmış olan o göğüslerin yurdu muhakkak Cahıym olacakdır.)

40 — Ve emmà men hàfe mekàme rabbihî ve nehennefse anilhevà.

41 — Feinnelcennete hiyelme'và.

Amma huzûr-ı sübhânîden uzak kalır mıyım diye korkana ve O'nun kemâl-i havf u haşyetinden nefsini Hakka mâni' olan

engellerden men'edene gelince: Cennet onun varacağı yurdun tâ kendisidir.

42 — Yes'elùneke anissà'ati eyyàne mürsàhà.

43 — Fiyme ente min zikràhà.

44 — İlâ rabbike müntehàhà.

45 — İnnemà ente münzirü men yahşàhà.

(Ey Ekmelerrüsül!) Sana o sâ'ati (kıyâmeti), "onun ne zaman demir atacağını" soruyorlar.

(Habîbim! Bu emir, Hazret-i ilmimize, hükûmet-i sübhânîmize âiddir. Bu hususda ben vahy göndermedikçe bir şey söyleme. Zaten bu suâlin cevâbı sora sora Rabbine dayanır, onu bilmek Allah'a varır.) Sen onu nerede zikredeceksin... (Sen ancak ondan korkanların bir münzirisin.) Muayyen ve mukadder olan vakti bildirmek içün zât-ı risâletine vahyetmedim.

Ey tâlib!

Bu husus Cenâb-ı Hakkın ne büyük bir merhametidir ki, beşer huzûr içinde yaşasın, intizâm-ı âlem bozulmasın içün bize kıyâmetin sâ'atini, gününü belli etmemişdir.

İmdi Cenâb-ı Hak, istihzâ yoluyla: "Kıyâmet ne vakıt kopacak?" diye eylenen münkirlere cevâben buyuruyor:

46 — Keennehüm yevme yerevnehà lem yelbesù illâ aşiyyeten ev duhàhà.

Onlar bunu (kıyâmeti) gördükleri gün; din gününe nisbetle çok uzun zannetdikleri dünyada bir akşam veya bir kuşluk kadar kaldıklarını anlamış olacaklar.

—

سورة عبس

Sûre-i Abese

"Abese" Sûresi Mekkîdir. Buna "Sahha" Sûresi ve "Sefere" Sûresi dahi denilir.

Âyetleri : Kırk iki
Kelimeleri : Yüz otuz üç
Harfleri : Beş yüz otuz üçdür.

سُورَةُ عَبَسَ مَكِّيَّةٌ وَآيَاتُهَا اثْنَتَانِ وَأَرْبَعُونَ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّىٰٓ ١ أَن جَآءَهُ ٱلۡأَعۡمَىٰ ٢ وَمَا يُدۡرِيكَ لَعَلَّهُۥ يَزَّكَّىٰٓ
٣ أَوۡ يَذَّكَّرُ فَتَنفَعَهُ ٱلذِّكۡرَىٰٓ ٤ أَمَّا مَنِ ٱسۡتَغۡنَىٰ ٥ فَأَنتَ لَهُۥ
تَصَدَّىٰ ٦ وَمَا عَلَيۡكَ أَلَّا يَزَّكَّىٰ ٧ وَأَمَّا مَن جَآءَكَ يَسۡعَىٰ ٨ وَهُوَ
يَخۡشَىٰ ٩ فَأَنتَ عَنۡهُ تَلَهَّىٰ ١٠ كَلَّآ إِنَّهَا تَذۡكِرَةٞ ١١ فَمَن شَآءَ ذَكَرَهُۥ
١٢ فِي صُحُفٖ مُّكَرَّمَةٖ ١٣ مَّرۡفُوعَةٖ مُّطَهَّرَةِۭ ١٤ بِأَيۡدِي سَفَرَةٖ ١٥
كِرَامِۭ بَرَرَةٖ ١٦ قُتِلَ ٱلۡإِنسَٰنُ مَآ أَكۡفَرَهُۥ ١٧ مِنۡ أَيِّ شَيۡءٍ خَلَقَهُۥ ١٨
مِن نُّطۡفَةٍ خَلَقَهُۥ فَقَدَّرَهُۥ ١٩ ثُمَّ ٱلسَّبِيلَ يَسَّرَهُۥ ٢٠ ثُمَّ أَمَاتَهُۥ فَأَقۡبَرَهُۥ
٢١ ثُمَّ إِذَا شَآءَ أَنشَرَهُۥ ٢٢ كَلَّا لَمَّا يَقۡضِ مَآ أَمَرَهُۥ ٢٣
فَلۡيَنظُرِ ٱلۡإِنسَٰنُ إِلَىٰ طَعَامِهِۦٓ ٢٤ أَنَّا صَبَبۡنَا ٱلۡمَآءَ صَبّٗا ٢٥ ثُمَّ
شَقَقۡنَا ٱلۡأَرۡضَ شَقّٗا ٢٦ فَأَنۢبَتۡنَا فِيهَا حَبّٗا ٢٧ وَعِنَبٗا وَقَضۡبٗا ٢٨
وَزَيۡتُونٗا وَنَخۡلٗا ٢٩ وَحَدَآئِقَ غُلۡبٗا ٣٠ وَفَٰكِهَةٗ وَأَبّٗا ٣١
مَّتَٰعٗا لَّكُمۡ وَلِأَنۡعَٰمِكُمۡ ٣٢ فَإِذَا جَآءَتِ ٱلصَّآخَّةُ ٣٣

بسم الله الرحمن الرحيم

Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

Bu sûre-i celîlenin nüzûlüne Abdullah ibnü Ümmü Mektum Hazretlerinin sebeb olduğu rivâyet edilmişdir.

Şöyle ki:

Cenâb-ı Peygamber bir gün Ebûcehl ve a'vânından ba'zılarına:

"Niçün insâf etmez, benlik putunu kırmaz, Hâlikınıza karşı ta'zimkâr, mahlûkuna karşı merhametkâr olmaz, vahdâniyyet-i ilâhiyyeyi tasdik etmez, ikinci hayatda bir dîvanda hisab verileceğine inanmazsınız?" diye sordular.

Ebûcehl cevâben:

"Yâ Muhammed! Bunları tasdik kolay. Hattâ bilirsin, sen henüz bu da'vâyı açmazdan evvel ben sana 'Muhammed-ül emîn' diyenlerin başında gelirdim. Fakat sen öyle bir da'vâ açdın ki; bu da'vânla bütün i'tiyadlarımızı yıkmaya ve ecdaddan kalan dînimizin hak olmadığını isbâta kalkdın, bu sûretle de yepyeni bir yol açdın. Haydi bütün bunları kabûl edelim, fakat kölelerimizle, câriyelerimizle, uşaklarımızla bütün hak ve vazifelerde müsavi olmamıza ne diyelim? İşte benim en ağırıma giden şey bir kölemle yanyana oturmaklığım ve bana bir hakk-ı imtiyaz tanımamaklığındır. Sonra görüyoruz ki senin etrafında toplanan kimselerin ekserîsi garib, fakir, alîl kimseler. Binâ'en'aleyh sen bu açdığın da'vâyı bu zavallı dostlarınla kabûl etdirebileceğin ve cem'iyyetde mevkı' sâhıblerini kendine tâbi' kılacağın ümmîdinde isen ben değilim, onun içün senin bu da'vetine gelemeyeceğim" dedi.

Cenâb-ı Peygamber, Ebûcehl'in bu cevâbından yılmayarak yine irşadlarına devâm etdiler ve gelişdeki, gidişdeki gaayeyi, rütbelerin, masaların ilga edileceği günü, insanların bu âleme acz içerisinde gelip yine acz içerisinde gidişlerini, dünya denilen bu mezraada ekilen şey'in âhıret harmanında işe yarayabilmesi içün bir kimsenin benlik denilen büyük şirkden kurtulması lâzım geldiğini uzun uzadıya îzâh etdiler. İşte bütün bunları Ebûcehl mebhut bir vaz'ıyyetde dinlerken ve biraz olsun yumuşar iken o, kafa gözlerinden mahrum fakat kalb gözüne mâlik Ümmü Mektum hazretleri: "Yâ Resûlâllah! Kokun geliyor neredesin? Rabbinin yeni bir emri var mı? Bana ta'lîm et" diye çıkageldi. Resûl-i Ekrem Hazretleri de: "Tam azılı kâfirlerle uğraşırken ve onları yumuşatmak üzere iken Ümmü Mektum hazretleri kâşki şimdi gelmeselerdi de biraz sonra gelselerdi" diye gönülleriyle Ümmü Mektum hazretlerinden izin istediler, fakat Cenâb-ı Hak kendi ehlinin, dünya ehlini îkaz ve irşâd içün dahi te'hir olunmasına dayanamayarak aşağıda geleceği şekilde lâtifeli bir itabda bulundu:

1 — Abese ve tevellä.

2 — En cäehül'a'mà.

A'mânın (o anda) kendisine gelmesinden sıkıldı da döndü, yüz hatlarında değişiklik oldu.

3 — Ve mà yüdriyke le'allehu yezzekkâ.

4 — Ev yezzekkerü fetenfe'ahüzzikrà.

Ne bilirsin? O belki günahlardan temizlenecek, irşâdınla tarîk-ı İslâmda yürüyecek. Veya senin sözlerini belleyecek, o nasihat kendisine fâide verecek, yüzünü tamâmen Hakka çevirecek.

5 — Emmà menistağnà.

6 — Feente lehu tesaddà.

Amma malına, servetine, câhına güvenip kibirlenerek senin da'vetinden, nasihatından i'râz ve istiğnâ edene gelince: Sen onun sadâsına meylediyorsun. (Îmân sesi duyayım diye ona dönüyor, îmâna gelsinler, temizlensinler diye özeniyorsun.)

7 — Ve mà aleyke ellâ yezzekkâ.

Onun (gaflet perdesiyle perdelenip günahların habâsetinden, küfr ü isyânın kirlerinden) temizlenmemesinden sana ne?

8 — Ve emmà men cäeke yes'à.

9 — Ve hüve yahşà.

10 — Feente anhü telehhà.

(Resûl-i Zîşânım!) Sana can atarak ihlâs ile gelen sâdıkına, —ki o, haşyet duyarak Allah'dan korkan bir kimsedir— (o nasıl olsa bizimdir, îmânın zevkını tadmışdır, onunla ne vakıt olsa meşgul olurum diye) ona aldırmıyorsun (illâ kâfire îman telkın edeceğim diye bîhûde uğraşıyorsun.)

11 — Kellä innehà tezkiretün.

(Ey kendisine risâlet-i âmme verilen Peygamber-i Hak!) Hayır, hayır, zinhar böyle yapma! (Allah korkusunu, senin muhabbetini gönlüne koyup sana koşana, o, Hakkın tezkiresi olan Kur'an'ı kalbine koymak isteyene yüzünü çevir.) Evet, şübhesiz ki âyâtül Kur'an hâlk içün birer tezkire, birer mev'ızedir.

Yalnız şu kadarını söyleyelim ki: Hakıkat-i Muhammediyye idrâk edilmedikçe bu gibi âyet-i celîlelerin ma'nâlarında daima hatâya düşmek ihtimâli vardır. Nitekim ekseriyyetle bu âyât-ı celîlelerdeki Zât-ı Peygamberîye âid hıtabların inceliklerinin farkına varılmamış, Resûl-i Ekrem'i gücendirebilecek tarzda ma'nâlar verilmişdir.

Bir def'a sûre-i celîlede ta'lîm-i ümmet vardır. Zîra hâşâ Resûl-i Ekrem eşyâya nazar-ı hakaaretle bakmaz. Bil'akis o

Zât-ı Âlî; mü'minlere karşı, onların seâdete nâil olmaları husûsunda o kadar harîsdir ki, Cenâb-ı Hak bunu apaçık i'lân ediyor da bu hâl-i Muhammedîsine karşı ona "Erraûf" ve "Errahıym" isimlerini veriyor.

12 — Femen şäe zekerehu.

Artık (Ind-i Sübhânîden Resûlûllah'a nâzil olan, şeytânın tahrîfâtından münezzeh, insânı vehm ü hayâlden temizleyen) onu kim dilerse tezekkür etsin.

13 — Fiy suhufin mükerremetin.

14 — Merfû'atin mutahheretin.

O, Ind-i İlâhîde tekrim edilir, yüksek tutulur. Mutahhar sahifelerdedir.

15 — Bieydiy seferetin.

16 — Kiràmin bereretin.

Ind-ı Sübhânîden izzetlenmiş, kerem ve kerâmet sâhibi, etkıyâ-i mebrûrînden melekler eliyle yazılı. Onun nüzûlünde melekler vahy-i sübhânî ile sefirlik etmiş.

17 — Kutilel'insànü mä ekferehu.

(Allah'dan i'râz eden, mün'ım-i hakıkîye tâat ve ibâdetden uzaklaşan, hak ve hakıkati tanıyanlara ezâ eden, sâha-i ızz-i kabûlden tard olan) o kahrolası insan, ne nankör şey..

18 — Min eyyi şey'in halekahu.

19 — Min nutfetin halekahu fekadderehu.

(Hılkatine bir bakmaz mı? Yaradılışı, Allah'ın vahdâniyyetine bir delîl olmaz mı?) Allah onu hangi şeyden yaratdı? Bir nutfeden, bir damla sudan yaratdı da heykelini biçimine koydu. (Ve tavırlardan geçirdi ki mebde'ini, meâdını bilsin içün.)

20 — Sümmessebiyle yesserehu.

Sonra ona (bu şühûd âlemine gelecek) yolunu kolaylaşdırdı. (Rahm-i mâderde onu bir ölçüye göre yapdı, elini, ayağını, sâir a'zâsını tesviye etdi, anne karnına harekete getirdikden sonra havâsını bahşetdi. Sonra da ona Rabbisine vâsıl olacak hidâyet yollarını kolaylaşdırdı, takvâya nasıl yaklaşılacağına, fücurdan nasıl ictinâb edileceğine dâir ona ilhâm etdi.)

21 — Sümme emàtehu feakberehu.

Sonra onu öldürdü, (ibtilâ ve imtihan âleminden tahlîs etdi), kabre koydu, (Âlem-i Berzah'a geçirdi.)

22 — Sümme izà şäe enşerehu.

Daha sonra da onun dirilmesine meşiyyet-i sübhânîsi teallûk edince onu tekrar dirildecek, (haşredecek, muhâsebesi içün mahşere sevkedecek.)

23 — Kellâ lemmà yakdı mä emerehu.

(Hayır, hayır, insan, kibr ü gurûru bıraksın.) Zîra o, Allah'ın emrini henüz hakkıyle yerine getiremedi.

24 — Felyenzuril'insànü ilâ ta'àmihï.

(Küfrân ve nisyân üzere mecbûl olan) insan, onun bünyesini, mizâcını kuvvetlendirmek içün tefaddulen ve tekrîmen ihsân etdiğimiz) taâmına bir kerre baksın. (Nasıl bir kudret ve hikmetle terbiye edilip yetişdirildiğine bir nazar etsin.)

25 — Ennà sabebnelmäe sabben.

Biz azîmüşşân makaam-ı cûdumuzdan semâ cânibinden o suyu (nasıl) bir döküşle dökmekdeyiz...

26 — Sümme şakaknel'arda şakkan.

27 — Feenbetnâ fiyhà habben.

28 — Ve ıneben ve kadben.

29 — Ve zeytùnen ve nahlen.

30 — Ve hadäike ğulben.

31 — Ve fàkiheten ve ebben.

Sonra o arzı (nasıl) bir yarışla yarmakdayız. (Şarıl şarıl, bol bol yağmurlar yağdırılıyor, toprak ile izdivâc edebilmesi içün yer iyiden iyiye yarılıyor) bu izdivâcdan da arzda cins cins taneler, üzümler, (senede birkaç def'a biçilen) yoncalar, zeytinlikler, hurmalıklar, semâya uzanmış ağaçlarla donanmış bağçeler, renk renk, nev' nev' meyveler, hayvanlarınızın menfaatlenmesi içün çayırlar, neler neler yetişdirmekdeyiz.

32 — Metà'an leküm ve lien'àmiküm.

Hep bunlar sizin ve davarlarınızın faidelenmesi içündür. (Allah'ın size ihsânıdır. O nı'metlerin mün'ımine niçün şükretmezsiniz?)

33 — Feizà cäetissähhatü.

Amma o kulakları sağır eden kıyâmetin ikinci sayhası gelince,

(Abese ve tevellä...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ
﴿٣٦﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ
مُسْفِرَةٌ ﴿٣٨﴾ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا
غَبَرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ﴿٤١﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ ﴿٤٢﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْجِبَالُ
سُيِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿٤﴾ وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ﴿٥﴾
وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ﴿٦﴾ وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ﴿٧﴾ وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ
سُئِلَتْ ﴿٨﴾ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ﴿٩﴾ وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ ﴿١٠﴾
وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ﴿١١﴾ وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ ﴿١٢﴾ وَإِذَا الْجَنَّةُ
أُزْلِفَتْ ﴿١٣﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا أَحْضَرَتْ ﴿١٤﴾ فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ ﴿١٥﴾
الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴿١٧﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾
إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢٠﴾

34 — Yevme yefirrülmer'ü min ahıyhi.

O gün kişi kardeşinden,

35 — Ve ümmihî ve ebiyhi.

(Kucağını kendisine me'vâ yapan) annesinden, (kendisine zahîr olan ve onunla iftihâr eden) babasından,

36 — Ve sâhıbetihî ve beniyhi.

Zevcesinden ve oğullarından (–oğullarını ki bütün akribâlarından aziz tutardı–) kaçar.

37 — Likülliimriin minhüm yevmeizin şe'nün yuğniyhi.

O gün onlardan her birinin kendisini meşgul eden bir meşguliyeti vardır. (Ki, onun ehemmiyyeti kendinden başka hiç kimseyi düşünmeye meydan bırakmaz ve onlardan kaçmaya mecbur kılar. Evet, o gün herkesin derdi başını aşmış, kimi "nasıl muâvenet edeceğim" diye kaçar, kimi, "kimin muhâhazasiyle karşılaşacağım" diye kaçar, kardeş kardeşden "sen bana dünyada yardım etmedin bu hâle düşdüm" diyecek diye kaçar, evlâd, ana, babadan "bize hakkıyle iyilik etmedin" diyecekler diye kaçar, zevc zevceden "sen bana haram yedirdin" diyecek diye kaçar, ebevyn evlâddan "siz bize hak ve hakıkati, dînimizi lâyıkıyle öğretmediniz" diyecek diye kaçar.)

38 — Vücùhün yevmeizin müsfiretün.

39 — Dàhıketün müstebşiretün.

(Amma bu böyle olmakla beraber) o gün nice yüzler de vardır ki, îman ve irfan nûru ile parıl parıl parlayacak, şeref-i likaa ferâhı ile sürûr içinde bulunup gülecek, sevinecek.

40 — Ve vücùhün yevmeizin aleyhà ğaberetün.

Yine o gün birtakım yüzler de küfran, isyan zulmetiyle tozlanmış, iftirak kedûretiyle kararmış olacak.

41 — Terhekuhà kateretün.

Onu (dünyada irtikâb etdiği küfrün, zulmün vücûdünden hâsıl olan) zulmet, o kapkara tortu saracak, (korku zilleti içinde bırakacak.)

42 — Ülàike hümülkeferetülfeceretü.

İşte onlar; şirk, küfr, irtidad ve zulmleri sebebiyle huzûr-ı cemâl-i sübhânîden uzaklaşdırılmış, hak ve hakıkate cebhe alıp Allah ile azamet yarışına kalkmış o kefere ve feceredir.

—

سُورَةُ التَّكْوِيرِ

Sûre-i Tekviyr

"Tekviyr" Sûresine "Küvviret" Sûresi dahi denilir, Mekkîdir.

Âyetleri : Yirmi dokuz
Kelimeleri : Yüz otuz dokuz
Harfleri : Beş yüz otuz üçdür.

بسم الله الرحمن الرحيم

Bütün mevcûdâta kemâlât-ı sübhânîsiyle tecellî eden, Neş'e-i Ûlâ'da cemi' eşyayı Rahmân isminin tecellîsinde müstağrak kılan, Neş'e-i Uhrâ'da da has kullarını Errahıym isminin tecellîsine mazhar kılan Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — İzeşşemsü küvviret.

O güneş dürüldüğü (tortop olduğu) vakıt,

2 — Ve izennücùmünkederet.

Yıldızlar döküldüğü* vakıt,

3 — Ve izelcibàlü süyyiret.

Dağlar yerlerinden yürütüldüğü (hallaç pamuğu gibi atıldığı) vakıt,

4 — Ve izel'ışàrü uttılet.

O çok kıymetli görülen mallar bırakıldığı vakıt,

5 — Ve izelvühùşü huşiret.

Ve vahşi hayvanlar (açlığı unutup korkularından) bir araya toplandığı vakıt,

---

* Veya bulandığı.

6 — Ve izelbihàrü sücciret.

Denizler ateşlenip kaynadığı vakıt,

7 — Ve izennüfùsü züvvicet.

Nüfus çiftleşdiği (mü'min mü'minle, zâlim zâlimle, kâfir kâfirle, fâsık fâsıkla, hulâsa herkes kendi dengiyle denklendiği, ruhlar bedenlerle birleşip mahkeme-i kübrâya sevkolunmaya hâzır olduğu) vakıt,

8 — Ve izelmev'ùdetü süilet.

9 — Bieyyi zenbin kutilet.

Ve o küçükken diri diri gömülen kız hakkında: "Hangi günâhına binâen öldürüldü?" diye sorulduğu vakıt,

10 — Ve izessuhufü nüşiret.

Ve amel defterleri açılıp, yayıldığı vakıt,

11 — Ve izessemäü küşitat.

Ve semâ sıyrıldığı vakıt,

12 — Ve izelcahıymü su'ıret.

Ve o alevli ateş (cehennem) daha ziyade alevlendirildiği, kızışdırıldığı vakıt,

13 — Ve izelcennetü üzlifet.

Cennet, ehl-i cennete yaklaşdırıldığı vakıt,

14 — Alimet nefsün mä ahdaret.

Her nefis anlar ne hazırlamışdır. (Hayır ve şer her ne yapmışsa orada onu hazır bulur.)

(Cenâb-ı Hak, âhiret âleminin dehşetini böylece birer birer ferman buyurdukdan sonra, imdi onu teblîğ eden Peygamber-i

Zîşânının ve onun getirdiği Kitâb-ı celîlinin büyüklüğünü, nübüvvet kuvvetinin ne olduğunu beyan buyuruyor ve bu husus-da işin azametini kulların daha yakînen görüp anlaması içün tenezzülât-ı sübhânîsiyle tenezzül edip kasem buyuruyor):

15 — Felä uksimü bilhunnesi.

16 — Elcevàrilkünnesi.

17 — Velleyli izà as'ase.

18 — Vessubhı izà teneffese.

Artık başka söz yok. (Güneşin ziyâsı altında gizlenen), geceleri geri dönüp aydınlık neşreden o seyyar yıldızlara, kararmaya başlayan o geceye, ağaran o tan yerine kasem olsun.

Nazm-ı celîllerden bu ma'nâlar tahsîl olundukdan sonra, ma'nâ-i enfüsîlerine nazar edecek olursak: Semâ-i Lâhût'un yıldızları hazret-i insanlardır. Bunların kalbleri mahfaza-i Kur'an'-dır. Bir kısmı âşikâr, bir kısmı gizlidir. Gizli olanları hakkında: "Evliyâî tahte kubâbî lâ ya'rifühüm ğayrî" buyurulmuşdur. İşte âyet-i celîlelerde: Şems-i zâtın âşikâr ve gizli nücûmu olan kulûb-i ârifîne kasem edildiğine işaret-i sübhânî vardır. Muhabbet güneşi hicran zamânında o kalblerden tulû' eder. Hicran zamânı: Dinsizliğin moda olduğu, beşerin ma'nevviyyatla alâkasının kesildiği, hattâ tamâmıyle ondan ayrıldığı zamandır. O vakıt her tarafı kesîf zulmet perdesi kaplar, ümmîdler kesilir, beşerî tâkat tıkanır, boyunlar bükülür. İşte öyle bir zamanda gizli ve âşikâr zuhûr eden müceddid-i dîne Semâ-i Lâhût'un yıldızları denir.

(Cenâb-ı Hak yine kasemlerine devâm ederek buyuruyor):

19 — İnnehu lekavlü resùlün keriymin.

Hak ile bâtılı ayıran, hidâyetle dalâli seçen, seâdetle şekaveti belli eden, hasmını muârazaya da'vet edip dâima ilmen ve

aklen mebhut kılan o Kur'an-ı Mübîn; muhakkak pek kıymetli ve kuvvetli, irfan sâhıblerinin yanında vekarlı olan kerîm bir Resûlün getirdiği bir kelâmdır. (O kitab, kendinden evvel ve kendinden sonra gelen bütün haberleri câmi'dir.)

20 — Ziy kuvvetin ınde ziyl'arşi mekiynin.

Onu teblîğ edene mukaavemet olunamaz. O kitâbı gönderen arş'ın sâhibi olan Allah'ın yanında da o Peygamberin bir şeref-i hâssı vardır.

(Yevme yefirrülmer'ü...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ﴿٢١﴾ وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ
الْمُبِينِ ﴿٢٣﴾ وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٢٤﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ
﴿٢٥﴾ فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿٢٦﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾ لِمَن شَاءَ مِنكُمْ
أَن يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انفَطَرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انتَثَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾
وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ﴿٤﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا
الْإِنسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ﴿٦﴾ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ﴿٧﴾
فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ﴿٨﴾ كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالدِّينِ ﴿٩﴾ وَإِنَّ
عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ﴿١٠﴾ كِرَامًا كَاتِبِينَ ﴿١١﴾ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١٢﴾ إِنَّ
الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿١٣﴾ وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ﴿١٤﴾ يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٥﴾
وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ﴿١٦﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٧﴾ ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ
مَا يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٨﴾ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِّلَّهِ ﴿١٩﴾

21 — Mutà'ın semme emiynin.

O kadar bir izzete mazhar olmuşdur ki; Huzûr-ı Sübhânîde bütün mukarrebîn ona itâat ederler, orada emîndirler.

22 — Ve mà sàhıbüküm bimecnùnin.

Yoksa sizin sâhibiniz, (Kitâb-ı Mübîn ile gönderilen, sizi Allah'a ve ihlâs ile itâata da'vet eden Peygamberiniz Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm) mecnun değildir. (Ona cinnet nisbet etmek, ancak sizin cehlinizin ve inhıtâtınızın gaayesi olabilir. O, idrâk tabakalarının en üstündedir, makam-ı ma'rifete mâlikdir.)

23 — Ve lekad reàhü bil'ufukılmübiyni.

Vallahi Cibrîl'i, hakıkî hılkatiyle hazret-i ilm-i ilâhîde ve levh-ı kazâda apaçık O gördü.

24 — Ve mà hüve alelğaybi bidaniynin.

O (Sâhibiniz emîndir, meşhûdunuz olan husûsatda bahil olmadığı gibi), gayba âid olan husûsatda da bahil değildir. (Bâhusus emr-i sübhânî ile teblîğine emrolunduğu husûsatda nasıl kıskanç olabilir? Vahy-i ilâhînin iktizası ne ise onu yerli yerine getirir. Onun ulüvvü şânı töhmetden münezzehdir.)

Âyet-i celîleden bu ma'nâ tahsîl olundukdan sonra şöyle bir ma'nâ da tahsîl olunabilir:
Muhammed (sallâllahü aleyhi ve sellem), taraf-ı sübhânîden kendisine gaybdan haber verilmesinden, vahy almasından, sizin bilmediğiniz şeyleri bilmesinden dolayı kıskanılacak bir kimse değildir. Onun zât-ı Muhammedîsine bu hususlar çok görülmez. O Zât-ı Âlî, ıstıfa kanun-ı sübhânîsine tâbi'dir.

25 — Ve mà hüve bikavli şeytànin reciymin.

Kur'an da; Huzûr-ı Cemâl-i Sübhânîden tardedilen o şeytânın sözü değildir.

26 — Feeyne tezhebùne.

(Ey hem kendileri dalâletde olup, hem de herkesi dalâlete sokmak isteyenler! Bu hakıkatler bu kadar açık beyân edildikden sonra, Allah'ın adâlet ve lûtf kapısını bırakıp) o halde nereye gidiyorsunuz?

27 — İn hüe illâ zikrün lil'àlemiyne.
28 — Limen şäe minküm en yestekıyme.

O (Kur'an-ı Mübîn), âlemler içün, bilhassa içinizden müstakıym olmak dileyenler, adâlet-i ilâhiyye caddesinde yürümek isteyenler içün (gafledin zıddı olan) ne büyük bir va'zdır. (Bütün irşadlar ondadır.)

29 — Ve mà teşäùne illä en yeşäallàhü rabbül'àlemiyne.

Fakat o âlemlerin Rabbi olan Allah dilemeyince siz dilemezsiniz.

(Bu âyet-i kerîmede: Doğruluğu Allah'dan dilemeye işaret vardır. Yoksa kendi sahte benliğine mağrûr olarak, Hak ile nisbetini keserek "ben kendime istikaamet veririm" diyen yuvarlanır. Zîra havl ü kuvvet Allah'ındır.)

—

سُورَةُ الانْفِطَارِ

Sûre-i İnfitar

"İnfitar" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : On dokuz
Kelimeleri : Seksen
Harfleri : Üç yüz yirmi yedidir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Errahmân ismiyle bu varlığa nı'met ihsân eden, Errahıym ismiyle de livâ-i hamd'in altında toplanan kullarına husûsî tecellî-i sübhânîsiyle tecellî eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — İzessemäünfetaret.

Semâ çatladığı vakıt,

2 — Ve izelkevàkibünteseret.

Ve yıldızlar dağılıp döküldüğü vakıt,

3 — Ve izelbihàrü fücciret.

Ve denizler (kaynayıp tek deniz olup) fışkırtıldığı vakıt,

4 — Ve izelkubùrü bu'siret.

Ve kabirler deşildiği (altüst edildiği) vakıt,

5 — Alimet nefsün mà kaddemet ve ahharet.

Her nefs (dünyada, o ibret ve imtihan sahnesinde hayır ve şerden müebbed istikbâli içün) nedir takdîm etdiği, önden gönderdiği ve nedir te'hîr etdiği, arkasında bırakdığı bilir.

6 — Yä eyyühel'insànü mà ğarreke birabbikelkeriymi.

Ey o vakıtler başına gelecek olan insan!* Birçok nı'metlerini sana ihsân eden o kerîm Rabbine karşı ne mağrûr etdi seni? (Nene gururlandın?)

7 — Elleziy halekake fesevvàke fe'adeleke.

O, ki seni yaratdı, birçok nı'metlerini sana ihsân etdi, mu'tedil mizac, mütenâsib a'zâ, matbu' heykel, makbûl şekille düzenine koydu, hiçbir mahlûka vermediği güzellikle bezedi, ahsen-i takvîm sırrına mazhar kıldı.

8 — Fiy eyyi sùretin mà şäe rekkebeke.

Seni muhtelif sûretlerden dilediği herhangi bir sûretde terkîb ve tasvîr eyledi.

9 — Kellâ bel tükezzibùne biddiyni.

(Ey ömürlerini kibr ü gurûr ile isrâf edenler!) Hayır hayır!.. Siz o kereme mağrûr olmayınız. Çünki siz o keremin kadrini bilmediniz. Siz dîni tekzîb ediyor, âhıreti inkâr ediyor, ikinci hayâtı yalan sayıyorsunuz. (Emir, sizin zu'metdiğiniz gibi değil, öldükden sonra dirilmek, hisâb yok değil.)

10 — Ve inne aleyküm lehàfizıyne.

Üzerinizde Hak tarafından ta'yîn edilmiş melâike hâfızlar var. Tâatdan ve meâsîden ne işlerseniz muhâfaza ediyorlar.

11 — Kiràmen kâtibiyne.

Defter-i a'mâlinizi ne ziyâde ve ne de noksan yazan pek emîn ve kıymetli kâtibler var.

---

* Cenâb-ı Hakkın, bir âsîye, bir günahkâra "insan" diye hıtâb etmesi; onun dünya denilen bu dâr-ı ibtilâya selâmet-i fıtriyye ile gelişini hatırlatmak içündür. Ya'ni: "Ey insan! Sen îman edecek yerde neye inkâra saplandın? Şükredecek yerde neye nankörlük etdin? Vech-i insânini tamamıyle Hakka çevirecek yerde neye O'ndan kaçırdın? Aslındaki necâbeti neye bozdun?" demek istiyor.

12 — Ya'lemùne mà tef'alùne.

Her ne yaparsanız yapdıklarınızı biliyorlar.

13 — İnnel'ebràre lefiy na'ıymin.

Şübhesiz ki kötülüklerden beri' olan iyiler, o, Hakkın dostları; Hakkın nı'metinde mukîm ve müstağrakdırlar ve meserret-i dâime içindedirler.

14 — Ve innelfüccàre lefiy cahıymin.

Ve Hakkı inkâr edenler, cezâ gününü yalan sayanlar; şübhesiz ki alevli ateş (azâb-ı elîm) içinde bulunacaklardır.

15 — Yaslevnehà yevmeddiyni.

Din (ceza) günü hisâbları görüldükden sonra ona yaslanacaklardır.

16 — Ve mà hüm anhà biğäibiyne.

Ve onlar ondan ayrılmayacaklar, (orada ebedî kalacaklardır.)

(İmdi Cenâb-ı Hak, ceza gününün azametini beyân buyuruyor):

17 — Ve mä edràke mà yevmüddiyni.

Ceza günü nedir bilir misin?

18 — Sümme mä edràke mà yevmüddiyni.

Evet, bilir misin nedir ceza günü?

19 — Yevme lâ temlikü nefsün linefsin şey'en vel'emrü yevmeizin lillâhi.

O öyle bir gün ki: Hiçbir kimse bir kimse içün ne nef'a ve ne de def'a kaadir ve mâlik değil. (Herkes kendi kazancına terhîn edilmiş, onu kurtarmakla meşgul.) O gün emr, yalnız Al-lah'ındır. (Her şey O'nun irâdesine tefvîz edilmişdir.)

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ

Sûre-i Mütaffifiyn

"Tatfif" Sûresi dahi denilen bu sûre-i celîle Mekkî-dir. Medenîdir diyenler de vardır.

Âyetleri : Otuz altı
Kelimeleri : Yüz doksan dokuz
Harfleri : Yedi yüz otuzdur.

سورة المطففين مكية وهي ست وثلاثون آية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا
كَالُوهُمْ أَو وَّزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾ أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ أَنَّهُم مَّبْعُوثُونَ ﴿٤﴾
لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي
سِجِّينٍ ﴿٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينٌ ﴿٨﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ
﴿١٠﴾ الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿١١﴾ وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾
إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم
مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ كَلَّا إِنَّهُمْ عَن رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَحْجُوبُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ
لَصَالُو الْجَحِيمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُقَالُ هَٰذَا الَّذِي كُنتُم بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾ كَلَّا
إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ ﴿١٨﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾ كِتَابٌ
مَّرْقُومٌ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى الْأَرَائِكِ
يَنظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِن رَّحِيقٍ
مَّخْتُومٍ ﴿٢٥﴾ خِتَامُهُ مِسْكٌ ۚ وَفِي ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ ﴿٢٦﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Bütün kullarına: "Mîzân u adâletden ayrılmayın" diye emreden, adâlet mîzânını semânın fevkınde tutan, ona dikkat eden kullarını sırât-ı müstekıyme hidâyet eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Veylün lilmutaffifiyne.

Veyl o mutaffifiyne! Ne büyük azâb!.. Onlar kötü cimriliklerinden dolayı bu elemli azâba lâyık olup çarpılıyorlar. Onların alım kantarlarıyle alım ölçüleri, satım kantarlarıyle satım ölçüleri ayrıdır.

2 — Elleziyne izektàlù alennàsi yestevfùne.

ki onlar hâlkdan ölçekle aldıkları vakıt; kendi leyhlerine olarak tam alırlar, tam ölçerler; taşıra taşıra alırlar.

3 — Ve izà kàlùhüm ev vezenùhüm yuhsirùne.

Hâlk içün ölçekle veya tartı ile verdikleri vakıt eksik ölçerler, eksik tartarlar.

4 — Elâ yezunnü üläike ennehüm meb'ùsùne.

5 — Liyevmin azıymin.

O zilleti irtikâb eden mürtekibler büyük bir gün içün dirileceklerini, bi dîvâna çıkacaklarını, hisâb vereceklerini zannetmezler mi? bilmiyorlar, öyle mi?

6 — Yevme yekùmünnàsü lirabbil'àlemiyne.

O gün nâs; Rabbel'âlemînin huzûrunda duracaklar, hisâb görülecek, Sübhânehû teâlâ hükmünü verecek, ehl-i cennet ve ehl-i nâr ayrılacak.

7 — Kellä inne kitàbelfüccàri lefiy sicciynin.

Yoook!.. Hudûd-ı iâhîyi tecâvuz eden o fâcirler öyle başıboş bırakılamaz. (Her zâlimin, zulmünün cezâsını göreceği, cezâsiyle karşılaşıp acze düşdüğü vakıt yegâne çaresi inkârdır.) Fakat ne yapalım ki hak ve hakıkati inkâr edenlerin, insanları inletenlerin, tartılarında, ölçülerinde eksik vermeyi âdet edinenlerin amel defteri Siccîn'dedir.

İmdi, âyet-i celîlenin inceliğine dikkat edilirse: Bir terazide dört fasulye, bir avuç buğday çalan, bir litrede iki damla yağı irtikâb eden; bu kadar acı azâba lâyık olur ise; ya bir milletin mukadderatını, dînini, îmânını çalan zâlim hükümdarlar, emîrler, keyf içün hânüman söndüren, inleten, seciyye-i insânîyi yağma edenler acaba nasıl bir azâba dûçâr olacaklardır?

Âyet-i celîleden bu ma'nâ tahsîl olundukdan sonra, ma'nâ-i enfüsîsinde: Evliyâullah meclislerinden, kitablarından çalmış oldukları sözleri tahrîf edip kendi nefislerine uygun bir şekle sokarak beşeriyyeti ıdlâl eden, ilhad yolunu açan şakîlerin âkıbetlerini beyan vardır.

8 — Ve mä edràke mà sicciynün.

Siccîn nedir bilir misin

9 — Kitàbün merkùmün.

O, terkıym olunmuş bir kitabdır.

10 — Veylün yevmeizin lilmükezzibiyne.

Vay o gün o mükezzibînin (yazılmış kitab da ne imiş diye yalan sayanların) hâline!

(Mükezzibînin defter-i a'mâli, âlem-i nâr'ın zindancısındadır.)

11 — Elleziyne yükezzibûne biyevmiddiyni.

Ki onlar, o ceza gününü yalan sayarlar.

12 — Ve mà yükezzibü bihî illà küllü mu'tedin esiymin.

Halbuki (Hak tarafından vuku'u muhakkak tehakkuk edeceği âyât-ı beyyinât, apâşikâr burhân ile bildirilen) onu ancak; hudûdullaha tecâvuz edenler, günâha düşkün olanlar tekzîb eder. (Allah'ın kudretini, hiç bilinmez iken onlara vücud verdiği hâlde, ikinci hayatda iade edeceğini, kudret-i gaalibesini ancak mükezzibîn inkârda bulunurlar.)

13 — İzà tütlâ aleyhi àyàtünà kàle esàtıyrül'evveliyne.

Karşısında ona âyetlerimiz okunurken o: "Bu, evvelkilerin bâtıl şeyleri, efsâneleri, masalları" dedi.

14 — Kellâ bel ràne alâ kulùbihim mà kânù yeksibùne.

Hayır, hayır!.. (Hakıkat, ihtirâsât-ı nefsâniyyelerine mağlûb, şehvetlerinin pençesinde mahkûm olanların dedikleri gibi değildir.) Onların kendi elleriyle kazandıkları ma'sıyet kazançları kalblerini ihâta etdi, kalbleri üzerinde pas bağladı. (O pas sebebiyle nûr-ı îmânı göremediler, inkâra düşdüler. Zîra din ve îman nı'meti en büyük bir nı'met-i ilâhîdir ki kat'iyyen istiskal kabûl etmez, sıkıntıya gelmez, dâima şükrünü bekler, aksi hâlde derhal çıkar gider.)

15 — Kellä innehüm an rabbihim yevmeizin lemahcùbùne.

Hayır, hayır! Onlar hak ve hakıkati tasdik etmediler. Onlar o gün muhakkak sûretde (gafletlerinden, hırs, hased, şehvet, teşbih ve zanlarından hâsıl olan vücudlarla) Rablerini görmek-

den kat'iyyen men'olunacaklar, vech-i kerîmi mütâlea onlara haram kılınacak.

16 — Sümme innehüm lesàlülcahıymi.

Sonra onlar muhakkak ve muhakkak o alevli cehenneme yuvarlanacaklar.

17 — Sümme yükàlü hàzelleziy küntüm bihî tükezzibùne.

Sonra da kendilerine: "İşte sizin o yalan deyip durduğunuz azâb budur" denecek.

18 — Kellä inne kitàbel'ebràri lefiy ılliyyiyne.

Hayır, hayır, inkârda dolaşmayın, isyanda ısrâr etmeyin. (İkinci hayâtı yalan sayamazsınız. Sonra nedâmet gününde tevbe fâide vermez. Onun içün Ebrardan olmaya çalışın.) Çünki Ebrar'ın (iyilerin) yazısı (Siccîn'in zıddına olarak) Illiyyîn'dedir. (Taraf-ı sübhânîden alâmet-i mahsusa ile tevkı buyurulmuşdur.)

19 — Ve mä edràke mà ılliyyùne.

Illiyyîn nedir bilir misin? (Öyle âlî bir makam ki, orda öyle lezzât-ı rûhâniyye var ki tadılmadıkça ta'rîf edilmez.)

20 — Kitàbün merkùmün.

Mühürlenmiş bir kitab. (Ebrâr'ın seâdet-i ezeliyyesi, vilâyet-i ebediyyesi o kitabda yazılmış.)

21 — Yeşhedühülmukarrebùne.

Ki ona Mukarrebûn şâhid olurlar.

22 — İnnel'ebràre lefiy na'ıymin.

Defterlerine Mukarrebîn'in şâhid olduğu iyiler yok mu? Haberiniz olsun ki onlar muhakkak bir naîm içinde mukım ve mütemekkin olacaklar.

23 — Alel'eräiki yenzurùne.

(Safâ-i i'tikad, güzel ahlâk ve sâlih amellerinden yapılmış olan) tahtlar üzerinde seyredecekler. (Evet, kurbiyyet tahtlarında onlar muhabbetlerinin nurlarını müşâhede edecekler.)

24 — Ta'rifü fiy vücùhihim nadretenna'ıymi.

Ey Gören! Sen o yüzlerde likaa nı'metinin revnakını görünce cennetlik olduklarını tanıyacaksın. (O yüzlerde nûr müşâhede edilecek, o nur, sâhibine bir beşâret olacak.)

25 — Yüskavne min rahıykın mahtùmin.

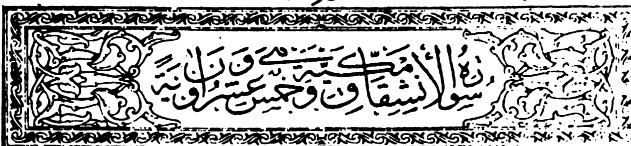
Onlara mühürlü, saf, hâlis bir şarâbdan içirilecek. (O şarâbın adına muhabbet şarâbı derler ki dünya şarâbına benzemez.)

26 — Hıtàmühu miskün ve fiy zàlike felyetenàfesilmütenàfisùne.

(O öyle bir şarâbdır) ki onun içiminin sonu misk'dir, (mührü açılınca misk kokar.) İşte ona rağbet edenler yarışa çıksın. Onun nefâsetine imrensin artık imrenen. (Asıl imrenilecek şey de odur.)

(Veylün lilmutaffifiyne...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ
أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ
يَتَغَامَزُونَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمُ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾
وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٣٢﴾ وَمَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ
حَافِظِينَ ﴿٣٣﴾ فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾
عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾ هَلْ ثُوِّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ ﴿١﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْأَرْضُ
مُدَّتْ ﴿٣﴾ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾
يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ ﴿٦﴾ فَأَمَّا مَنْ
أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾ وَيَنْقَلِبُ
إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ
يَدْعُو ثُبُورًا ﴿١١﴾ وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ﴿١٢﴾ إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿١٣﴾

27 — Ve mizàcühu min tesniymin.

Mîzâcı "tesnîm"dendir. (Ya'ni o şarâb içileceği zaman içine tesnîm'den de katılır, o vakıt daha nefîs olur, zîra tesnîm daha yüksekdir.)

28 — Aynen yeşrebü bihelmukarrebûne.

O öyle bir çeşmedir ki onu Mukarrebîn (Allah'a yakîn olanlar) içerler.

29 — İnnelleziyne ecremù kànù minelleziyne àmenù yadhakùne.

Evet, o müşrik müsrifler, o, mü'minlerden türlü türlü intikam almak cürmünü işleyenler yok mu? Îman edenlerden kimine gülüyorlardı. (Bu sûretle zâhirde garîb, hakıkatde Hakka karîb olan mü'minlerin fakirlerinden istihza yoluyla intikam almak istiyorlardı.)

30 — Ve izà merrù bihim yetegàmezùne.

Onlara uğradıkları, yanlarından geçdikleri zaman biribirlerine kaşlarıyle, gözleriyle işaret edip eyleniyorlardı.

31 — Ve izenkalebû ilä ehlihimünkalebù fekihiyne.

Ve evlerine döndükleri zaman neş'eler içerisinde dönüyorlardı. (Mü'minlerle nasıl eylendiklerini, kalblerini nasıl rencîde etdiklerini zevk içinde anlatıyorlardı.)

32 — Ve izà reevhüm kàlû inne häüläi ledällùne.

Ve onları gördükleri zaman: "Ha! İşte bunlar muhakkak sapıklar, (öldükden sonra dirilip bir dîvanda hisâb vereceklermiş diye yaşayan zavallılar)" diyorlardı. (Her nerede olursa olsun bütün mü'minlere bu nazarla bakıyorlar, onların Allah'ın emirlerine itâatlarını, Resûlüne sadâkatlerini, biribirlerine karşı olan üstün muhabbetlerini, hak ve hakıkatden ayrılmamalarını, ihtirâsât-ı nefsâniyye peşinde koşmamalarını bir zül addederek

rüşd-i hidâyetden mahrum zannediyorlardı. Zîra onlarca rüşd-i hidâyet, büyüklük; zulmde ne kadar tekâmül edilirse o idi.)

33 — Ve mä ürsilù aleyhim hàfizıyne.

Hâlbuki (mü'minler hakkında bu şekilde konuşan bu mücrimler, ya'ni "Muhammed aleyhissalâtü vesselâma neden bu kadar sıkı bağlanıp tâbi' oluyorlar? Kendilerine maddî hiçbir menfaat verilmediği hâlde neye bu kadar muhabbetle itâat ediyorlar?" diye hasedinden patlayan) bunlar, (Allah tarafından o mü'minlerin) üzerlerine muhafız, (yâhud rüşd-i dalâletlerine hakemlik etmeye) gönderilmemişlerdi. (Hattâ emir aksinedir. Mü'minler onlara şâhid olmak içün gönderilmişlerdir.)

34 — Felyevmelleziyne àmenù minelküffàri yadhakùne.

35 — Alel'eräiki yenzurùne.

İşte (kıyâmet denilen bu günde de, inananlar ve istikbâl inananların olduğuna inananlar; inkârda, inad ve şirkde ısrâr eden kâfirlerin nedâmet ve hasret içindeki hâllerine –dünyada onlar nasıl Allah diyenlerle, Allah'ın emirlerine itâat edenlerle istihzâ ederek* gülmüşlerse– Allah'ın fazl u ihsânından yapılmış olan makamlara kurulup) o tahtlar üzerinde (nûr-ı îman, yakîn ve irfan safâsı içinde onları) seyrederek güleceklerdir.

36 — Hel süvvibelküffàrü mà kânù yef'alùne.

Nasil kâfirler mü'minlere etdikleri istihzalarının, kaşlarıyle, gözleriyle, sözleriyle yapdıkları işkence ve eylencelerinin cezâsını buldular mı?

---

* Ba'zı kâfir, küfrünü nefsinde habsederek vicdanlara müdahale etmez, dindâra da hürmetde kusûr etmez. "O öyle i'tikad etmişdir" der, mü'mini rencîde edecek hâllerden, istihzâlardan kaçınır, ona karşı intikam hisleri beslemez. İşte bu gibilerin âhiretde görecekleri muamele ile, dinle istihzâ eden, mü'minle eylenen kâfirin göreceği muamele arasında çok büyük fark vardır.

سُورَةُ الاِنْشِقَاقِ

Sûre-i İnşikak

"İnşikak" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Yirmi beş
Kelimeleri : Yüz yedi
Harfleri : Dört yüz kırkdır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Zâtından Zâtına olan tecelliyyât-ı sübhânîsinde bu teayyün âlemini vâr eden ve Rahmân ismiyle bu âlemin bekaasına imdâd eden, Rahıym ismiyle de ibâd-ı hâssına keşf ü şühud mertebelerini ikrâm eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — İzessemäünşakkat.

2 — Ve ezinet lirabbihà ve hukkat.

Semâ yarıldığı (parçalandığı) ve (bu yarılma emrinin tecellîsi husûsunda) Rabbini dinleyip boyun eğdiği zaman, ki semâ zâten buna lâyık olarak yaradılmışdır.

(Âyet-i celîleden: Semânın da Rabbisine karşı husûsî bir kulluğu olduğunu, kendisinin yarılması veya parçalanması husûsunda Rabbisinin vereceği emre itâatde kusûr etmemesi içün bu emri dinlemeye kulak verdiğini, esâsen semânın yaradılış i'tibâriyle kerhen değil de tav'an itâat ve inkıyâd etmeye hazır olduğu anlaşılıyor.)

3 — Ve izel'ardu müddet.

4 — Ve elkat mà fiyhà ve tehallet.

5 — Ve ezinet lirabbihà ve hukkat.

Arz uzatıldığı (dümdüz edildiği) ve içindekilerini atıp boşaldığı ve (bu hususda Rabbisinin tecellîsindeki emrini yerine getirmeklik içün) Rabbine kulak verip, boyun eğdiği zaman ki

(O'nu dinlemek kulluğun şânındandır), arz buna lâyık olarak yaradılmışdır.

Nazm-ı kerîmden bu ma'nâ tahsîl edildikden sonra ma'nâ-i enfüsîsine nazar edecek olursak:

Arz'ın dümdüz olması: Rûh'un teallûk ettiği vücûdün, bedenin, emr-i ilâhî ile rûhdan ayrılması ma'nâsına işaretdir.

Bu suretle rûh-ı insânî rûh-ı hayvânîden ayrıldığı zaman beden kendisinde ne varsa hepsini dışarı atar. Havâs, kuvâ, nefs hepsi ayrılır. Tâ ki kendisinde muhafaza edilen emânet yerine gider, o da muti' ve münkad bir sûretde kelâm-ı enfüsîyi işidebilmek içün kulağını Rabbisine verir. Ve bu husûsu işitmek hakkı ona lâyıkdır.

6 — Yä eyyühel'insànü inneke kâdihun ilâ rabbike kedhan femülâkıyhi.

Ey sıfât-ı Rahmân üzere yaradılmış, eşref-i mahlûkat olarak seçilmiş, rûh-ı menfûh ile tekrîm edilmiş olan o insan! Hakıkat sen, Hakka tekarrüb etmek, O'na vâsıl olmak içün çalışır da çalışırsın. Öyle çabalarsın ki nihayet O'na mülâkı olursun.

7 — Feemmà men ùtiye kitàbehu biyemiynihî.

8 — Fesevfe yühàsebü hısàben yesiyren.

O vakıt, Hakkın tevfiykat-ı sübhânîsine mazhar olarak kitâbı (amel defteri) sağ eline verilen Eshâb-ı Yemîn; kolay bir hisab ile muhâsabe olunur. (A'mâli kendisine gösterilir, bütün hâlini seyreder.)

9 — Ve yenkalibü ilä ehlihi mesrùren.

Ve ehline mesrûr olarak sevinç ile döner. (Âlem-i Lâhût' da safâ-i vahdetde bulunan dostlarının yanına gider, mesrur kalır.)

10 — Ve emmà men ùtiye kitàbehu veräe zahrihî.
11 — Fesevfe yed'ù sübùren.

Amma kitâbı (defter-i a'mâli) arkasından verilen (–ki o şekilde veriliş onun şekaavetine, itâba ve ikaaba mazhar olduğuna, türlü türlü mel'anet ve dalâletine işaretdir–) kimseye gelince: O, derhal kendisine beddûa eder, "helâk!.." diye çağırır.

12 — Ve yaslà se'ıyren.

Ve seıyr'e yaslanır. (Alevli âteşe atılır.)

13 — İnnehu kâne fiy ehlihî mesrùren.

Çünki o, dünyada, ehli arasında sevinç içinde idi. (Hak ve hakıkatden uzak, zevk u safâ ile ömrünü bitirmiş, kuvveti Hakda değil, Hakkı kuvvetde sanmış, malına, câhına güvenmiş, Hakkın mahlûkuna nazar-ı hakaaretle bakmış, yer üzerinde herkesin üzerinde imiş gibi yürümüşdü.)

(Ve mizàcühu...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

إِنَّهُ ظَنَّ أَن لَّن يَحُورَ ﴿١٤﴾ بَلَىٰٓ إِنَّ رَبَّهُۥ كَانَ بِهِۦ بَصِيرًا ﴿١٥﴾ فَلَآ أُقْسِمُ بِٱلشَّفَقِ
﴿١٦﴾ وَٱلَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿١٧﴾ وَٱلْقَمَرِ إِذَا ٱتَّسَقَ ﴿١٨﴾ لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ﴿١٩﴾
فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ ٱلْقُرْءَانُ لَا يَسْجُدُونَ ﴿٢١﴾
بَلِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يُكَذِّبُونَ ﴿٢٢﴾ وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٣﴾ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ
أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

سورة البروج مكية وآياتها ثنتان وعشرون

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلْبُرُوجِ ﴿١﴾ وَٱلْيَوْمِ ٱلْمَوْعُودِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾
قُتِلَ أَصْحَٰبُ ٱلْأُخْدُودِ ﴿٤﴾ ٱلنَّارِ ذَاتِ ٱلْوَقُودِ ﴿٥﴾ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾
وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِٱلْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا۟ مِنْهُمْ إِلَّآ أَن
يُؤْمِنُوا۟ بِٱللَّهِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْحَمِيدِ ﴿٨﴾ ٱلَّذِى لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱللَّهُ
عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ ﴿٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ فَتَنُوا۟ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا۟
فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ ٱلْحَرِيقِ ﴿١٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟
ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمْ جَنَّٰتٌ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْكَبِيرُ ﴿١١﴾

14 — İnnehu zenne en len yehùre.

Çünki o, hakıkaten ve kat'ıyyen Allah'a dönmeyecek, (bir dîvanda durmayacak, hiç inkılâb görmeyecek, yapmış olduğu şeylerin hisâbını vermeyecek) sanmışdı.

15 — Belä inne rabbehu kàne bihî basıyren.

Hayır, zannetdiği gibi değil. Çünki onu (ma'rifet ve tevhıd fıtratı üzerine yaradan Rabbi gözediyordu. (Ondan sâdır olan a'mâli tafsîlen görüyor ve biliyordu. Elbetde yapdığının hisâbı görülecekdi.)

16 — Felä uksimü bişşefekı.

17 — Velleyli ve mà veseka.

18 — Velkameri izetteseka.

19 — Leterkebünne tabekan an tabekın.

İmdi, o şafaka (alaca karanlığa veya gün batdıkdan sonra kızıllığa) ve o geceye ve o derlediğine ve derlendiği (ışığı kemâl bulduğu) zaman o ay'a kasem ederim; sizler elbette binip binip geçeceksiniz tabakadan tabakaya.

20 — Femàlehüm lâ yü'minùne.

(Bu kadar etvâr-ı merâtib beyan, bu seyir apâşikâre îzah edildiği, hiç kimsenin gelişinde ve gidişinde ihtiyârı olmadığı yakînen bilindiği, saltanat-ı ilâhînin geçici olmadığına her zerre şâhid bulunduğu hâlde) öyleyse ne oluyor da onlar îman etmezler? (Enbiyânın lisanı, Kur'ân-ı Mübîn'in beyânı ile bu hususlar açıklandığı hâlde bir türlü Hakka teslîm olmazlar? Îmânı terketmek ve teslîm olmamak husûsunda hangi özrü serdedebiliyorlar?)

21 — Ve izà kurie aleyhimülkur'ânü lâ yescüdùne.

Evet, ne oluyor da karşılarında (tarîk-ı Hakkı beyân eden,

îman ve irfan yolunu gösteren) Kur'an okunduğu vakıt secde etmezler? (Hâlbuki o Kur'an onların hidâyeti ve irşâdı içün gelmişdir.)

22 — Belilleziyne keferù yükezzibùne.

(Nefslerinin zindânında kalan, Hakdan mahcûb olan) o küfredenler (nasıl secde edebilirler? Secde etmedikleri gibi) hattâ Kur'an-ı Mübîn'i yalan sayarlar. (Fitne zamanında dîne ve îmâna olan düşmanlıklarını olanca kuvvetleriyle âşikâr ederler, salâh zamanında inkârı ve dîne karşı olan husûmetlerini içlerinde gizlerler.)

23 — Vallàhü a'lemü bimà yù'ùne.

Fakat serâir-i zamâir ü hafâyâya muttali' olan Allah'ın ilm-i huzûrîsinde bir şey gizli kalamayacağından içlerinde (nefs kaplarında) sakladıkları küfrü, şirki, çeşit çeşit bağy u udvânı biliyor.

24 — Febeşşirhüm bi'azàbin eliymin.

(Ey Ekmelerrüsül!) Bu kadar açık beyandan sonra küfrde inad ve ısrâr edenleri artık elîm bir azâb ile müjdele!

25 — İllelleziyne àmenù ve amilussàlihàti lehüm ecrün ğayrü memnunin.

Bu acı azâba muhâtab olmakdan müstesnâ olanlar, ancak îman edip ındallah makbûl iş işleyenlerdir. Onlara ardı arası kesilmeyecek bir mükâfat vardır.

—

سُورَةُ الْبُرُوجِ

Sûre-i Bürûc

"Bürûc" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri : Yirmi iki
Kelimeleri : Yüz dokuz
Harfleri : Dört yüz elli sekizdir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Kudret-i gaalibesini, kemâl-i sübhânîsini izhâr içün esmâ ve sıfâtiyle tecellî eden, bütün varlık taht-ı terbiye-i sübhânîsinde bulunan ve insânı eşref-i mahlûkat kılan Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Vessemäi zàtilbürùci.

O burcları bulunan (onlarla tezyîn edilen) semâ hakkı içün,

2 — Velyevmilmev'ùdi.

Va'd olunan o gün hakkı içün,

Nazm-ı kerîmde "yevm-i mev'ud"dan: "Kıyâmet günü", "Cezâ günü" ma'nâları tahsîl edildiği gibi, "Bedir günü" ma'nâsı da tahsîl edilebilir. Çünki o gün müşrikler hattâ bütün putperestler "Lâ ilâhe illâllah" da'vâsını kökünden yıkmak istiyorlardı. Hazret-i Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'in Hırâ dağından izn-i ilâhî ile tek başına açmış olduğu bu da'vânın etrafında o gün henüz bir avuç insan vardı. Evet, müşriklerin geniş kuvvetleri, muntazam techizâtı, hulâsa zâhirî bütün esbâbı mevcûd iken, Muhammedîlerin yalnız müsebbibül'esbâbı, kuvvetli îman ve ihlâsları vardı. Ya'ni tamamıyle menfî şartlar ve maddî imkânsızlıklar içerisinde idiler, aynı zamanda da Medîne'de misafir bulunuyorlardı. Resûl-i Ekrem bu hâlden çok üzülmüşdü. İslâmın mukadderâtı o gün tehakkuk edecekdi. İşte Cenâb-ı Hak, Habîbine ikrâmen o gün Muhammedîlerin şânını

i'lân edeceğini ve o günün "tevhıd günü" olacağını va'detdi ve: "Ehl-i îmâna ezâ edenler müebbed istikbâlde huzûr-ı cemâl-i sübhânîmden tardedileceklerdir" buyurdu.

3 — Ve şàhidin ve meşhùdin.

Şâhid ve meşhud (peygamberlerle ümmetleri) hakkı içün,

4 — Kutile ashàbül'uhdùdi.

5 — Ennàri zàtilvekùdi.

(Mü'minlere işkence ve azâb etmek içün) o çıralı âteşlerle dolu hendekleri yapanlar katledildi.

Âyet-i kerîmelerden bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra, ma'nâ-i enfüsîlerine nazar edecek olursak:

Kasem edilen semâ: Envâr-ı vücûd-ı Hak ile tezyîn edilmiş âriflerin semâ-i kalbidir.

Burclar: Nûr-ı ilâhî terbiyesinde olup ilm-i hikmet, hakıkat gibi rûh-ı insânın terakki dereceleri üzerine bir kasemdir.

Şâhid, meşhud: Rubûbiyyet, ubûdiyyet mes'eleleridir.

Eshâb-ı Uhdud ya'ni çıra ile tutuşmuş âteşler dolu hendekler yapan ve lâ'n ile tardedilen merdudlar da: Bedeninde mahbus, ahkâm-ı nefsânîsinde mahkûm, şehvet, hırs, kin, gadab âteşiyle kendilerini tutuşduranlardır.

6 — İz hüm aleyhà ku'ûdün.

7 — Ve hüm alà mà yef'alùne bilmü'miniyne şühùdün.

Hani o zaleme, o, mü'minleri âteşe atanlar (ba'zan zâhirdeki âteşle dağlayanlar, ba'zan îmânlarına, Kur'an'larına, Peygamberlerine tecâvuzla onların içlerini yakanlar) âteşin üzerine oturmuşlardı.* Evet, onlar o âteş etrafında oturmuşlar mü'min-

---

* Bunlar cinâyetlerinin cezâsı olarak Allah'ın hazırladığı âteşe oturacaklarına binaen Cenâb-ı Hak şimdiden "âteşin üzerine oturmuşlardı" buyuruyor.

lere, ehl-i tevhıde yapdıkları işkenceyi hiç acı duymaksızın zevk içinde temâşâ ediyorlardı.

8 — Ve mà nekamù minhüm illä en yü'minù billâhil'aziy-zilhamiydi.

Onların mü'minlerden öc almalarının sebebi de: Mü'minlerin yalnız ehad, vâhıd, ferd, samed, gaalib, kaadir, bütün ef'âlinde mahmûd olan Allah'a îman etmeleri idi.

(Sübhânehû teâlâ nasıl azîz ve hamîd olmaz?)

9 — Elleziy lehu mülküssemàvàti vel'ardı vallàhü alâ külli şey'in şehiydün.

Bütün semâvât ve arz mülkü, (ulviyyât ve süfliyyât ve bunların arasındaki bütün mevcûdât) O'nun kudret ve irâdesi dâhilindedir. (Semâvât ve arzda mutasarrıf-ı hakıkî O'dur.)

(Nasıl O'nun tasarrufunda olmaz?)

Ulûhiyyet ve rubûbiyyetinde müstakil olan Allah, her şey'e hakkıyle şâhiddir, hâzır ve nâzırdır.

10 — İnnelleziyne fetenülmü'miniyne velmü'minâti sümme lem yetùbù felehüm azàbü cehenneme ve lehüm azà-bülhariykı.

O kimseler ki; zulm ve udvân ile hak ve hakıkate cebhe alıp, erkek ve kadın mü'minleri (dinlerinden döndürmek, inkâr yoluna sapdırmak suretiyle) fitneye düşürmüşler, sonra da tevbe etmemişler, (zulmlerinden Hakka rücû' etmemişler, yapdıklarına nâdim olup istiğfâr etmemişler); artık onlara muhakkak cehennem (Hannân u Mennân'ın huzûrundan mahrûm olarak tardedilmek) azâbı, mü'minlere karşı işlediklerine bedel yangın azâbı var.

(Cenâb-ı Hak; mü'minlere azâb eden zâlimlerin âkıbetini böylece beyan buyurdukdan sonra, imdi mü'minler hakkındaki va'dini, o fevz ü kebîri ferman buyuruyor):

11 — İnnelleziyne àmenù ve amilussàlihàti lehüm cennàtün tecriy min tahtihel'enhàrü zàlikelfevzülkebiyrü.

O kimseler ki Hakkın vahdâniyyetine îman etdiler, îmânlarının iktizâsı ihlâs ile amel-i sâlih işlediler, (evet, ahlâk-ı ilâhiyye ile tehallûk edip sayılı nefeslerini akla, şer'a, vicdâna muvafık sûretde hayra safretdiler); muhakkak onlara altından ırmaklar akar cennetler vardır. İşte büyük kurtuluş, (nef'-i hâlis) budur.

Dikkat edilirse, bu âyet-i celîlenin zâhirinde bile ne kadar incelikler gizlenmişdir:

Meselâ: "Cennet" diyor, akabinde altından nehirlerin akdığını söylüyor. "Îman" diyor, arkasından "amel"i zikr ediyor. Zîra bir bağçenin mahsûl verebilmesi içün suya, îmânın da meyve verebilmesi, hayâtını gösterebilmesi içün amel'e ihtiyac vardır.

Îman da üç kısımdır: Îmân-ı gaybî, îmân-ı şühûdî, îmân-ı zevkî.

Îmân-ı gaybî eshâbı: Eser'den müessire intikal tarîkı ile mü'min olanlardır ki bunlar bu muazzam kâinâta, bilhassa kendilerine bakıp "bu varlık kendi kendine, bu nakş nakkaşdan müberrâ olmaz. Bu kâinat kaabildir fakat fâil değildir, mısdardır fakat masdar değildir, binâen'aleyh beni bir vâr eden var" der, böylece îman eder.

Diğer sınıf, ya'ni îmân-ı şühûdî eshâbı: Müessirden eser'e intikal eder. Ya'ni bu kâinâtın sâhibinin sıfâtını görüp sonra âsârını müşâhede eder.

Îmân-ı zevkî eshâbı ise: Müessir-i hakıkî ile hukuk tedârik etmiş, "ihsan" makaamına çıkmış olan zevât-ı âliyedir.

(İnnehu zanne...) sahifesinin meâl-i âlîsi burada bitdi.

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الْغَفُورُ
الْوَدُودُ ﴿١٤﴾ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ
الْجُنُودِ ﴿١٧﴾ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ
مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ ﴿٢١﴾ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الطَّارِقِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ سَبْعَ عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿٢﴾ النَّجْمُ الثَّاقِبُ ﴿٣﴾
إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿٤﴾ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٥﴾ خُلِقَ مِنْ مَاءٍ
دَافِقٍ ﴿٦﴾ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿٧﴾ إِنَّهُ عَلَىٰ رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿٨﴾
يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿٩﴾ فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿١٠﴾ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿١١﴾
وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ ﴿١٣﴾ وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ﴿١٤﴾ إِنَّهُمْ
يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿١٥﴾ وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿١٦﴾ فَمَهِّلِ الْكَافِرِينَ أَمْهِلْهُمْ رُوَيْدًا ﴿١٧﴾

سُورَةُ الْأَعْلَىٰ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ تِسْعَ عَشْرَةَ آيَةً

12 — İnne batşe rabbike leşediydün.

(Ey Ekmelerrüsül! Tevhıd caddesinden çıkan, Allah ile azamet yarışına kalkışan zâlimleri) Rabbinin kavrayıp tutuşu muhakkak pek şedîddir.

13 — İnnehu hüve yübdiü ve yü'ıydü.

Çünkü her bed' olunanı O ibda' eder. Bütün mezâhiri, mevcûdâtı; yokluk çölünden varlık vücûdü pazarına getiren, hâlkı yaradan, izhâr eden O'dur. Her iâde olunanı da, iâde eden O'dur. (Ölümden sonra hisâb içün O diriltir.)

14 — Ve hüvelğafûrülvedûdü.

Bununla beraber gafûrdur; hak ve hakıkati seven kulunun kusurlarını örtbas eden O'dur. Vedûd'dur: Hakperestleri çok seven de O'dur.

15 — Zül'arşilmeciydü.

Arş'ın sâhibidir. Zâtında, sıfâtında, esmâsında, ef'âlinde azîmdir.

16 — Fa'âlün limâ yüriydü.

İstiklâl ve ihtiyâriyle dilediğini yapar. (O'nu hiçbir şey âciz kılamaz. Milkinde ve Melekûtunda, sâdır olan bütün ef'âlinde şirket yokdur, ne murâd ederse onu işler.)

17 — Hel etâke hadiysülcünûdi.

18 — Fir'avne ve semûde.

(Ey Peygamber-i Hak! Hak ve hakıkati yıkmak içün teşekkül eden) o orduların, (o orduları idâre eden) Fir'avn ve Semûd'un kıssası sana geldi.

19 — Belilleziyne keferù fiy tekziybin.

Fakat va'd ü vaîdimizi bu kadar açık beyân etdiğimiz hâlde o küfredenler seni ve Kur'an'ı hâlâ tekzîbdedirler.

20 — Vallàhü min veräihim muhıytun.

Allah da onları arkalarından kuşatmışdır. (Yed-i kudret-i kahriyyesinden kaçamazlar.)

21 — Bel hüve kur'ànün meciydün.

(Onlar ne kadar tekzîb ederlerse etsinler) hakk ile bâtılı, hidâyetle dalâli ayıran o Kur'an; azîmdir, kerîmdir. (Çünki Allah'ın kelâmıdır.)

22 — Fiy levhın mahfùzın.

Bir levh-ı mahfuzdadır. (Levh-ı mahfuz da; ümmül kitâb olan ilmullahdır.)

—

سُورَةُ الطَّارِقِ

Sûre-i Târık

"Târık" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: On yedidir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Bütün kullarının ahvâlini murâkabe eden, Rahmân ismiyle onları; nedâmet olunacak şeylerden muhafaza eden, Rahıym ismiyle de tarîk-ı cinâna hidâyet eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Vessemäi vettàrikı.

Kasem olsun o semâya ve o sabah yıldızına: Târık'a.

2 — Ve mà edràke mettàriku.

Târık nedir bilir misin?

3 — Ennecmüssàkıbü.

O, parlak bir yıldızdır.

Âyet-i kerîmelerden bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra, şu ma'nâ-i işârîler de tahsîl edilebilir:

Esmâ-i Lâhûtiyye'nin semâsı hakkı içün, tecelliyyât-ı zâtiyye ve sıfâtiyyenin mazhar-ı tâmmı olan kalb-i pâk-i Muhammedî hakkı içün...

O kalb nedir bilir misin?

Semâ-ı Lâhût'un parlak bir yıldızıdır. Öyle bir nûr ki zulmeti deler, kesâfetlerden geçer, vicdanlara nûr ve îman hidâyetini gösterir.

(Cenâb-ı Hak bu iki büyük kaseminden sonra şöyle buyuruyor):

4 — İn küllü nefsin lemmà aleyhà hàfizun.

Hiçbir nefs yokdur ki üzerinde bir hâfız olmasın. (Akvâlini, ef'âlini, ahvâlini, hulâsa bütün tecelliyyâtını gözeden ve muhâfaza eden bulunmasın. Allahü teâlâ ise bunların da üzerinde bir hâfızdır. Çünki serâir-i zamâirü hafâyâya ancak O muttali'dir.)

5 — Felyenzuril'insànü mimme hulika.

(Hem insânın Hakka karşı bağy ü isyân etmeye ne hakkı var?)

İnsan düşünsün! O sûretin neden yaradıldığına bir kerre baksın! Menşe'ini bir teemmül etsin. (Böyle yapmaz da hakıkatini yalnız elli, altmış kiloluk kan ve kemik torbası zanneder, ma'nâsının ınd-i ilâhîdeki kadr ü kıymetini bilmez, kalıbına mağrûr olur, sûretine mi tapar?)

6 — Hulika min mäin dàfikın.

O, vech-i telezzüzle bir atılgan sudan yaradıldı.

7 — Yahrücü min beynissulbi vetteräibi.

Ki o su; (erkeğin) arka kemiğiyle (kadının) göğüs kemikleri arasından çıkar.

İmdi, ey tâlib!

İnsan, Sâni'ın bu sun'unu tefattun etdiği vakıt, cehl ü nisyân ile kalkan kafasını nasıl derhâl secdeye koyup da hılkatindeki gaayeyi aramaz, işin yalnız sûretde değil ma'nâda da olduğunu idrâk edemez? Çünki herkesin; erkeğin zahrından, kadının sadrından gelen bir madde ile kalıbı döküldüğü hâlde her biri ayrı tecellîde oluyor. Eğer yalnız o madde ile olmuş olsaydı hepsinin ayni tecellîde olması lâzım gelirdi. İşte tavırlardan sadece bir tavrı gören beşer, "öldükden sonra ikinci bir def'a nasıl vâr olurum?" diyemez. Zîra ismi, sûreti, maddesi, modeli bilinmezken vâr olup teayyün etdikden sonra ikinci varlığını inkâr edemez.

İşte buna binâen Cenâb-ı Hak şöyle buyuruyor:

8 — İnnehu alâ rec'ıhî lekàdirün.

Emr-i kün feyekûn'e mâlik olan Allah, elbette onu îade etmeye, kabirlerden döndürmeye kaadirdir.

9 — Yevme tüblesseräirü.

Onu ikinci def'a yaratdığı o gün; bütün sırlar yoklanacak, açılacakdır. (Bütün zamirlerde gizlenmiş olanlar meydâna çıkacakdır.)

10 — Femâ lehu min kuvvetin ve lâ nàsırin.

Artık o vakıt insân içün ne bir kuvvet, ne de bir yardımcı vardır.

11 — Vessemäi zàtirrec'ı.

Döndürüp döndürüp yağmur yağdıran o semâ'ya,

12 — Vel'ardı zàtissad'ı.

Ve yağmuru kabûl ile nebâtı çıkarmak içün yarılan o arz'a kasem olsun ki,

13 — İnnehu lekavlün faslün.

Muhakkak o (Kur'an) hakk ile bâtılı, hidâyetle dalâli ayıran kat'î bir kelâmdır.

14 — Ve mà hüve bilhezli.

O, öyle bir şaka (küfrde inâd ederek sayılı nefeslerini israf edenlerin zu'metdikleri gibi bir efsâne, eğlenti) değildir.

15 — İnnehüm yekiydùne keyden.

(Ey Peygamber-i Hak!) Haberin olsun ki: Kâfirler, mürtedler, müşrikler; kendi zu'mlarınca Kur'an'ı ibtâl etmek, onun nûrunu söndürmek içün olanca kuvvetleriyle hiyle kuruyorlar.

16 — Ve ekiydü keyden.

Ben de onların hiylelerine karşı hiyle muamelesi yapar, istidrac yolunu açar, geniş mühletler veririm. (Azâbları artsın diye verdiğimiz o mühletler onları gurûra sevk eder, intikaamımı almakda acele etmem, âdet-i ilâhiyyem böyledir.)

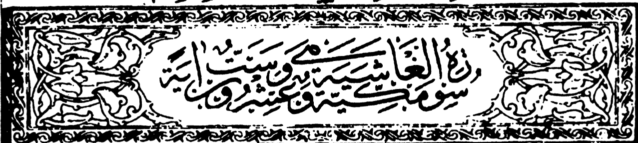
17 — Femehhililkâfiriyne emhilhüm rüveyden.

(Resûl-i Zîşânım!) Onun içün sen de şimdilik o kâfirlere mühlet ver, onları biraz bırakıver.

—

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ﴿١﴾ الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٢﴾ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ ﴿٣﴾
وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَىٰ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَىٰ ﴿٥﴾ سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنْسَىٰ ﴿٦﴾
إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَىٰ ﴿٧﴾ وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَىٰ ﴿٨﴾ فَذَكِّرْ
إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَىٰ ﴿٩﴾ سَيَذَّكَّرُ مَنْ يَخْشَىٰ ﴿١٠﴾ وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى ﴿١١﴾ الَّذِي
يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَىٰ ﴿١٢﴾ ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ﴿١٣﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّىٰ
﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ ﴿١٥﴾ بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَوٰةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ
وَأَبْقَىٰ ﴿١٧﴾ إِنَّ هَٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ﴿١﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ﴿٢﴾ عَامِلَةٌ
نَاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصْلَىٰ نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾ تُسْقَىٰ مِنْ عَيْنٍ آنِيَةٍ ﴿٥﴾ لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ
إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ ﴿٦﴾ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ﴿٧﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ ﴿٨﴾
لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾ لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَاغِيَةً ﴿١١﴾

سُورَةُ الأَعْلَى

Sûre-i A'lâ

"Sebbih" Sûresi dahi denilen "Sûre-i A'lâ" cumhûra göre Mekkî'dir.

Âyetleri: On dokuzdur.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Hâdisat ve tesavvuratdan münezzeh, her şen'de kayyûmiyyet-i zâtiyyesi meşhud, Rahmân ismiyle bütün kullarını Dârüsselâm'a da'vet eden, Rahıym ismiyle de ibâd-ı hâssına hidâyet-i hâs ile hidâyet ederek a'lâ makaama terfi' etdiren Allahu teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismi ile başlarım.

1 — Sebbihısme rabbikel'a'lâ.

Rabbinin o a'lâ ismini tesbih et. (Sübhâne rabbiyel a'lâ de).*

Ey tâlib!

Hakıkatde Hakkı tesbih; makaam-ı fenâ'da, makaam-ı bekaa'da olur. Zîra o makaama vâsıl olanlarda vücud şâibesinden eser kalmaz. Ve buna havâssın tesbihi derler. Yoksa Allah'ı tesbih etmeyen hiçbir zerre yokdur.

2 — Elleziy haleka fesevvà.

O Rabbin ki; her şey'i yaratdı, nizam verdi, düzenine koydu.

3 — Velleziy kaddere fehedà.

O Rabbin ki; her şey'in cins ü nev'ıni takdir etdi, hidâyet buyurdu. (Evet, hâlketdiği şeylerin rızklarının sebeblerini takdîr etdi, dînine, tevhıdine ma'rifet olacak delilleri, beyyineleri

---

* İsim zikrolunmuşdur, onunla müsemmânın ta'zîmi, tenzîhi murâd edilmişdir.

izhâr etdi, hidâyet buyurdu, alâ merâtibihim bütün mahlûkatına bu tecellîsini âşikâr kıldı.)

4 — Velleziy ahrecelmer'à.

O Rabbin ki; havl ü kuvvetiyle mer'ayı çıkardı.

5 — Fece'alehu ğusäen ahvà.

Sonra da o mer'ayı kara kuru bir ota çevirdi. (Bir vakıt bedâyi'inizi tezyîn eden zümrütnişîn ormanları yere yedirip kömüre tahvîl etdi.)

(Bütün bunları takdîr, tedbîr, tedvîr, tanzîm, tanzîf eden Allah'ın a'lâ ismini tesbih eyle.)

6 — Senukriüke felâ tensä.

(Ey Ekmelerrüsül!) Biz sana Kur'an'ı okudacağız sen de unutmayacaksın. (Ve seni taraf-ı sübhânîmizden nâzil olan vahy ü ilhâma murâkıb kılacağız.)

7 — İllâ mà şäallàhü innehu ya'lemülcehre ve mà yahfà.

Meğer Allahü teâlâ'nın, (hükmünün ve tilâvetinin ref' olunmasını) diledikleri müstesnâ. Çünki O âşikâreyi de bilir, gizliyi de.

8 — Ve nüyessirüke lilyüsrà.

(Ey Peygamber-i Hak! Şunu bil ki: Şân-ı azametimiz, cûdu sübhânîmizle bütün etvârında) seni en kolay olarak muvaffak kılacağız.

9 — Fezekkir in nefe'atizzikrà.

Onun içün sen yalnız, fâide versin vermesin hâlka nasihat et. (Teblîğinde, irşâdında devâm et. Öyle teblîğ et ki; kabûl eden de, etmeyen de düşünmek mecbûriyetinde kalsın. Teblîği-

ne cebhe alanlara karşı mahzûn olma, senin teblîğin, va'z u tezkirîn hakdır.)

10 — Seyezzekkerü men yahşà.

Allah'ın kemâl-i kudretinden çekinen, saygısı olan nasihat kabûl edecekdir.

11 — Ve yetecennebühel'eşkà.

Pek bedbaht olan şakî, katı kalbli de ondan kaçacakdır.

12 — Elleziy yaslennàrelkübrà.

O teblîga, o nasihata cebhe alan o kimse ki; dehşetli bir âteşe yaslanacakdır.

13 — Sümme lâ yemùtü fiyhà ve lâ yahyà.

Sonra orada ne ölecek, ne de hayat bulacakdır.

Ey hakıkat yolcusu!
Nâr-ı kübrâ nedir bilir misin? Ona nâr-ı hıcab derler ki; şirk ile Rab'dan ayıran dehşetli bir âteşdir.
Nazm-ı kerîmde ne kadar incelik vardır: Azâbı tatmak; ölmemek demek, huzûr-ı ilâhîden uzak olmak ise; yaşamamak demekdir.

14 — Kad efleha men tezekkâ.

15 — Ve zekeresme rabbihî fesallâ.

Muhakkak nefsinin sıfatlarından, bedeninin zulmetlerinden kendini temizleyen, (zekâtı ile de malını temizleyen, vechinde eser-i secde bulunan, kendisindeki varlığın Hakkın varlığı olduğunun farkına varıp şükrünü gösteren, "Verke'û mearrâki'ıyn"deki sırrı duyup) Rabbinin ismini anıp salât-ı mektûbeyi ve bayram namazlarını kılan, (o iftitah tekbirlerindeki zevkleri tadan); umduğuna kavuşmuşdur.

16 — Bel tü'sirùnelhayàteddünyà.

Hâlbuki siz hayât-ı rûhıyyeden uzak olup, hayât-ı hissiyyenin te'sîri altında kalıp; müsteâr, fânî olan dünya hayâtını, hayât-ı hakıkî olan âhıret hayâtına, dünya dirliğini âhıret dirliğine tercih ediyorsunuz. O hayâtın muhabbeti size Allah muhabbetinden daha tatlı geliyor.

17 — Vel'àhıretü hayrün ve ebkà.

Hâlbuki âhıret, dünyadan daha hayırlı, daha bekaalıdır. (Onun için; ınkıta', lezzetlerine nihayet yokdur.)

18 — İnne hàzà lefiyssuhufil'ùlâ.

(Ey Peygamber-i hak!) Apâşikâr beyân edilen bu hususlar evvelki suhufda da vardır.

19 — Suhufi ibràhiyme ve mùsà.

Cedd-i ekremin, o, muhabbetde şirket kabûl etmeyen ibrahim halîlin ve kardeşin Mûsâ kelîm'in sahifelerinde.

—

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ

Sûre-i Ğaaşiye

"Ğàşiye" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: Yirmi altıdır.

بسم الله الرحمن الرحيم

Dünya ve âhıretde bütün makdûrâtına kaadir ve muktedir olan, âlem-i âhıreti bütün kullarına apaçık beyân eden, ibâd-ı hâssına hidâyet-i mahsûsa ile hidâyet eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Hel etàke hadiysülğàşiyeti.

Dehşeti, heybeti; her şey'i bir tarafından saran, korkusu herkesi kaplayan, felâketi bağteten cihânı şâmil olan o kıyâmet haberi sana geldi mi?

2 — Vücùhün yevmeizin hàşi'atün.

O gün ba'zı yüzler kararmış, eğilmiş, zillete düşmüşdür.

3 — Amiletün nàsıbetün.

(Dünyada) çalışmış, fakat (hak ve hakıkat uğrunda çalışmadığından) boşuna yorulmuşdur. (Âhırette de tevbe, Hakka teveccüh, afv ü mağfiret gibi çalışmalar boşuna yorgunlukdur. Zîra onun vakti geçmiş, imtihan kapanmış nihayet bulmuşdur.)

4 — taslâ nàren hàmiyeten.

(Onlar) kızışmış bir âteşe yaslanır. (Ona atılırlar.)

5 — Tüskà min aynin àniyetin.

Kızgın, kaynar bir pınardan sulanırlar.

6 — Leyse lehüm ta'àmün illâ min dariy'ın.

Onların yiyecekleri yokdur. Ancak (hayvanın dahi yaklaşamayacağı fenâ kokulu) bir dari', bir dikenden ibaretdir.

7 — Lâ yüsminü ve lâ yuğniy min cù'ın.

O ne besler, ne açlığı giderir.

8 — Vücùhün yevmeizin nà'ımetün.

Birtakım yüzler de o gün ter ü taze, sürûr içinde mes'uddurlar.

9 — Lisa'yihà ràdıyetün.

(Dünyada hak ve hakıkat üzerindeki) çalışmalarından hoşnuddurlar. (O hususda çekdikleri belâların mükâfatını kat kat gördüklerinde "kâşki daha ağır ibtilâlara uğrasaydık" diye hasret çekerler.)

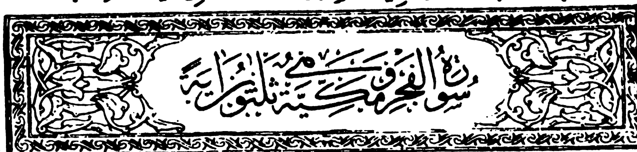
10 — Fiy cennetin àliyetin.

Âlî bir cennetde bulunacaklardır.

11 — Lâ tesme'u fiyhà lâğıyeten.

Ki orada boş sözden bir kelime işidilmez.

فِيْهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيْهَا سُرُرٌ مَّرْفُوْعَةٌ ﴿١٣﴾ وَّاَكْوَابٌ مَّوْضُوْعَةٌ ﴿١٤﴾
وَّنَمَارِقُ مَصْفُوْفَةٌ ﴿١٥﴾ وَّزَرَابِيُّ مَبْثُوْثَةٌ ﴿١٦﴾ اَفَلَا يَنْظُرُوْنَ اِلَى الْاِبِلِ
كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَاِلَى السَّمَآءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَاِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ
نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَاِلَى الْاَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ فَذَكِّرْ اِنَّمَآ اَنْتَ مُذَكِّرٌ
﴿٢١﴾ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍ ﴿٢٢﴾ اِلَّا مَنْ تَوَلّٰى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ اللّٰهُ
الْعَذَابَ الْاَكْبَرَ ﴿٢٤﴾ اِنَّ اِلَيْنَآ اِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالْفَجْرِ ﴿١﴾ وَلَيَالٍ عَشْرٍ ﴿٢﴾ وَّالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ﴿٣﴾ وَالَّيْلِ اِذَا يَسْرِ ﴿٤﴾
هَلْ فِيْ ذٰلِكَ قَسَمٌ لِّذِيْ حِجْرٍ ﴿٥﴾ اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ﴿٦﴾
اِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ﴿٧﴾ الَّتِيْ لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ ﴿٨﴾ وَثَمُوْدَ
الَّذِيْنَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ﴿٩﴾ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْاَوْتَادِ ﴿١٠﴾ الَّذِيْنَ
طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ﴿١١﴾ فَاَكْثَرُوْا فِيْهَا الْفَسَادَ ﴿١٢﴾ فَصَبَّ
عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ﴿١٣﴾ اِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ﴿١٤﴾

12 — Fiyhà aynün càriyetün.

13 — Fiyhà sürürün merfù'àtün.

Orada dâima akan menba'lar (hikmet, na'rifet nehirleri), orada yüksek tahtlar, (yüce köşkler),

14 — Ve ekvàbün mevdù'atün.

Ve konmuş küpler, sürahiler,

15 — Ve nemàriku masfùfetün.

Sıralanmış yastıklar,

16 — Ve zeràbiyyü mebsùsetün.

Ve serilmiş, a'lâ, nefis döşemeler bulunacak.

17 — Efelâ yenzurùne ilel'ibili keyfe hulikat.

(Kaadir, hakîm Allah'ın kudretini inkâr mı ediyorlar?) Nazar-ı ibret ve teemmülle o devenin nasıl yaradılmış olduğuna bir bakmazlar mı?

Âyet-i celîlede Cenâb-ı Hakkın deve'yi zikretmesinde büyük bir incelik vardır.

Evet, ufak bir çocuk veya kadının sevkedebileceği kadar mûnis, uzun müddet açlığa, susuzluğa mütehammil, bununla beraber kemâl-i kudrete mâlik, heykeli garîb, şekli acîb olan deve hakıkaten üzerinde nazar-ı ibret ve teemmülle durulacak bir hayvandır. Onun her şeysinden evvel boynuna nazar edecek olursak, acîbüşşekildir. Acaba ma'nâsız mıdır? Hayır, gaayet ma'nâlıdır. Zîra deve çökerek yük alır, yükü yüklendiği vakıt ön ayakları serbestleşir, bu kerre boynunu ileri sürer arka ayakları serbestleşir ve kalkar.

Sonra devenin tabanları yumuşakdır. Güneşin mümted sı-

cağı kum çölüne vurunca sanki âteşden bir döşek gibi olur. Onun içün tabanları orada yürüyebilecek şekilde yapılmışdır.

Keza devenin içinde bir azık torbası, bir de su kırbası vardır. yediği yemeğin bir kısmını o torbada, içdiği suyun bir kısmını da o kırbada gizler. Eğer uzun müddet sefer edip bir şey bulamazsa onları sarfederek geçinir.

Keza devenin sırtındaki hörgüç sadece ma'nâsız bir çıkıntı olmayıp yağ tulumudur. Bu da şunun içündür ki: Eğer yol uzar, yiyecek bulunmaz, azık torbasındaki de biterse o hörgücü eriterek hayâtını idâme etdirir.

Yine devenin dudaklarına bakarsak yarıkdır. Uzakdan dikeni koparırken zahmet çekmemesi içün o şekilde yapılmışdır. Musikiye âşinâdır, güzel sesden hoşlanır. Hattâ o kadar hoşlanır ki gözlerinden yaş gelir, yorgunluğunu, teessürünü onunla giderir.

İşte Cenâb-ı Hak: "Hâlâ bir devenin nasıl yaradıldığına bakmazlar mı? Bu sun'un bir Sâni'ı vardır diye tefekkür etmezler mi?" demekle evvelâ göz önünde olan bu misâli verdikden sonra, imdi nazarları semâ'ya çevirtiyor:

18 — Ve ilessemäi keyfe rufi'at.

Ve o semâ'nın nasıl kaldırıldığına, (bu intizâmın ona nasıl verildiğine, şekilleri, tabiatları insânı hayretler içinde bırakan yıldızlarla nasıl donadıldığına),

19 — Ve ilelcibàli keyfe nusıbet.

Ve o dağların nasıl dikildiğine, (o maden hazinelerine, çeşit çeşit sularına),

20 — Ve ilel'ardı keyfe sutıhat.

Ve o arz'ın nasıl yayılıp döşenmiş olduğuna (bir bakmazlar mı? Artık Allah'ın, makdûrâtı üzerindeki kudretine, her zerre şâhid olduğu hâlde kıyâmeti nasıl inkâr edebilirler?

21 — Fezekkir innemä ente müzekkirün.

(Ey Ekmelerrüsül!) Sen hemen onlara Kur'an ile ihtâr et, nasihatda bulun. Sen şimdi ancak teblîga, nasihata me'mursun. (İster baksınlar ibret alsınlar, ister almasınlar, sen yalnız teblîğinde kusûr etme.)

22 — Leste aleyhim bimüsaytırin.

Onların üzerlerine murâkıb (zorla kabûl, kerhen îman etdirmeklik mecbûriyetinde) değilsin.

23 — İllâ men tevellâ ve kefere.

24 — Feyü'azzi bühullàhül'azàbel'ekbere.

Ancak her kim bu tezkirden sonra îmândan yüz çevirir, aksine gider kâfir olur, seninle istihzâ eder, seni tekzîb ederse; Allah da onu en büyük azâb ile azâblandırır.

25 — İnne ileynä iyàbehüm.

Bütün vesilelerden, âdî sebeblerden geçe geçe döne dolaşa onlar bizden gayrıya değil muhakkak bize gelecekler.

26 — Sümme inne aleynà hısâbehüm.

Sonra da muhakkak hisâblarını bize vereceklerdir.

—

سُورَةُ الْفَجْرِ

Sûre-i Fecr

"Fecr" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: Otuzdur.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Kullarını tabiat zulmetlerinden hakıkat nurlarına çıkaran, Rahmân ismiyle tecellî etdiği vakıt, o ismin halâvetini duyurmuş olduğu kullarına ferşden arşa kadar olan varlığı bir zerre kadar göstertmeyen, Rahıym ismiyle de tecellî etdiği zaman ibâd-ı hâssını âlem-i âhıretde akabelere uğratmadan huzûr-ı sübhânîsinde büyük mertebelere nâil kılan Allahü teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Vel fecri.

Sabah hakkı içün. (Bedene teallûk eden rûh-ı menfûhun, o nûrun zuhûru hakkı içün.)

2 — Ve leyàlin aşrin.

On gece hakkı içün.

Âyet-i celîleden bu ma'nâ tahsîl edildikden sonra şu ma'nâ da tahsîl olunur: Tahsîl-i kemâle sebeb olan havass-ı hamse-i zâhire ve havass-ı hamse-i bâtına hakkı içün.

3 — Veşşef'ı velvetri.

Çift hakkı içün, tek hakkı içün.

Bu âyet-i celîleye birçok ma'nâlar tevcîh edilmişdir:
Şef': Mahlûk olan her şey.
Vetr: Hak teâlâ.
Şef': Yevm-i nahir.

Vetr: Yevm-i arefe.

Şef': Çift rik'atlı namazlar.

Vetr: Tek rik'atlı namazlar.

Hulâsa böyle birçok ma'nâlar verildiği gibi bir de şu ma'nâlar da tahsîl edilebilir:

Şef' ve vetr: Ruh ile bedenin ictima'ından hâsıl olan insandır.

Vetr'dan: Rûh-ı mücerred ma'nâsı da tahsîl olunur. Ya'ni insan hakkı içün, bedenden ayrılan ruh hakkı içün.

4 — Velleyli izà yesri.

Geçen gece hakkı içün. (Zulmet-i beden gidip, havâs-ı muzlime ta'til olup tecellî eden ruh hakkı içün. Bu şühûd âlemi silinip zâhir olan kıyâmet-i kübrâ hakkı içün.)

5 — Hel fiy zàlike kasemün liziy hıcrin.

Akıllılar içün bunda bir kasem var değil mi?

(Hudûd-ı ilâhîyi tecâvuz edenler, sâha-i şirkde yüzenler, îmândan sonra küfre girip yüzü kararanlar, zulm edip âh alanlar, riyâ girdâbına girip tâat çeşmesini kurutanlar, nifak ederek kullarımla benim aramı ayıranlar içün azâb ediciyim. Bu husûsu and ile te'kîd ediyorum.)

6 — Elem tere keyfe fe'ale rabbüke bi'àdin.

(Ey Ekmelerrüsül! Hudûd-ı ilâhîyi tecâvuz edenlerden, bize apaçık hasım olanlardan, sahte varlığına mağrûr olup beşeriyyeti inim inim inletenlerden nasıl intikam alacağımıza hayret etme.) Rabbinin Âd kavmine nasıl yapdığını görmedin mi?

7 — İreme zàtil'ımàdi.

Onlar yüksek binalı, yüksek sütunlu İrem şehrinin ehli idiler.

8 — Elletiy lem yuhlàk mislühà fiylbilâdi.

O İrem ki; beldeler içinde misli yaradılmamışdı. (Ehli, servetlerine mağrur, semâlara kadar yükselmiş binalarına meftun, iri yapılı, kuvvetli, tâmüssıhha, "yaradırız" sevdâsiyle yaşayan kimselerdi, hepsi eridi gitdi...)

9 — Ve semùdelleziyne càbussahre bilvàdi.

Sonra Semûd'e nasıl yapdı? O Semûd-ı merdud; vâdide mermerler kesip biçerler, kayaları oyup binalar yaparlardı. (Evet, o mermer havuzlar, o sütunlu saraylar, o işlemeli köşkler... hulâsa yüksek san'ata mâlikdiler. Fakat Rabbin hepsini ne yapdı? Güvendikleri kuvvetin âriyet olduğu ne güzel gözükdü...)

10 — Ve fir'avne ziyl'evtàdi.

Yâ o, (ma'sum insanları kazığa çakdıran, ordularına gitdiği yerde kazıklı saltanat çadırları kurduran) kazıklı Fir'avn'e ne oldu? (En nihayet Mûsâ'nın elindeki çoban değneği ile tepelendi.)

11 — Elleziyne tağav fiylbilâdi.

12 — Feekserù fiyhelfesàde.

Onlar ki o memleketlerde tuğyân etmişler, azmışlardı da yeryüzünde fesâdı çoğaltmışlardı. (Rabbinin görüp gözetlediğinden gaafil, şehirlerin altını üstüne getiriyorlar idi. Hak ve hakıkate cebhe almışlar, "Allah" demeyi yasak etmişler, Fir'avn "Ene rabbükümül a'lâ" da'vâsını açmış idi...)

13 — Fesabbe aleyhim rabbüke sevta azàbin.

Bundan dolayı Rabbin de üzerlerine bir azâb kamçısı yağdırıverdi.

14 — İnne rabbeke lebilmirsàdi.

Şübhesiz ki Rabbin öyle dâima murâkabe etmekdedir.

فَأَمَّا الْإِنسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ
١٥ وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ ١٦ كَلَّا
بَل لَّا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ ١٧ وَلَا تَحَاضُّونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ١٨
وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ أَكْلًا لَّمًّا ١٩ وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ٢٠ كَلَّا إِذَا دُكَّتِ
الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ٢١ وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ٢٢ وَجِيءَ
يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنسَانُ وَأَنَّىٰ لَهُ الذِّكْرَىٰ ٢٣ يَقُولُ
يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ٢٤ فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ٢٥ وَلَا
يُوثِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ٢٦ يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ٢٧ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ
رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ٢٨ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ٢٩ وَادْخُلِي جَنَّتِي ٣٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

لَا أُقْسِمُ بِهَٰذَا الْبَلَدِ ١ وَأَنتَ حِلٌّ بِهَٰذَا الْبَلَدِ ٢ وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ ٣
لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ فِي كَبَدٍ ٤ أَيَحْسَبُ أَن لَّن يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ
٥ يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُّبَدًا ٦ أَيَحْسَبُ أَن لَّمْ يَرَهُ أَحَدٌ ٧

15 — Feemmel'insànü izà mebtelâhü rabbühu feekremehu ve na'amehu feyekùlü rabbîy ekremeni.

(Ey Ekmelerrüsül!) Rabbi insânı kendisini kendisine denetmek, anlatmak içün ne zaman imtihan muamelesine tâbi' kılar, keremiyle muamele eder, birçok nı'metlerini ihsân ederse: "Rabbim bana ikrâm etdi, ağırladı" der (de şükrünü yapmaz, halbuki ni'met dâima şükrünü bekler.)

16 — Ve emmä izà mebtelâhü fekadere aleyhi rizkahu feyekùlü rabbîy ehàneni.

Her ne zaman da ona bu imtihan muamelesinde üzerine rızkını daraltırsa; o vakıt de (gaafil insan sabretmez de): "Rabbim bana ihânet etdi, beni hor kıldı" der.*

17— Kellâ bel lâ tükrimùnelyetiyme.

Hayır, hayır, siz (verilen nı'metlere şükretmezsiniz, zîra şükretseydiniz, o cümleden olarak yetîme** ikrâm etmeniz lâzım gelirdi) bil'akis yetîme ikrâm etmez, ağırlamazsınız.

Ey tâlib!
Şükr de üç türlü olur:

---

* Netice olarak, biri nı'mete şükretmediğinden dolayı, diğeri de rızkı daraldığı vakit sabretmediğinden dolayı imtihânı kazanamamış olurlar. Burada şu noktayı belirteyim ki: Şükr edilecek olan sûretde görülen her genişlik bir kerâmet olmadığı gibi, her yoksulluk, fakîrlik de bir ihânet olmaz. Ba'zı kolaylık ve genişlik olur ki; onun sonu zillet veya tathirhâne-i küfr olan nâra tard olabilir. Zâlime verilen istidrac gibi. Nitekim bir âyet-i celîlede: "Hakkın ismini anmak istemeyen zâlime o kadar genişlik veririz ki, semâvâtın kapılarını dahi açar, her istediğini yapmaya muktedir kılarız. Ve o: "Oooh! her dediğim oluyor" diye ferahlanırken ansızın alıveririz de iblisleşiverir" buyuruluyor. Kezâ –yukarıda söylediğimiz gibi– her rızk darlığı da ihânet ve horluk olmayıp bir vikaaye ve izzet olabilir.

** Yetim, yalnız anası, babası olmayan değildir. Her acze düşüp işini beceremeyen de yetimdir.

Kavlen, amelen, hâlen.

Kavlen olan şükr: Kişinin kendisindeki nı'metin bir sâhıb-i hakıkîsi olduğunu idrâk edip onu beyân etmekdir.

Amelen olan şükr: Nı'met-i ilâhiyyeye karşı tâat, ya'ni nı'met-i ilâhiyyeyi yerli yerine kullanmakdır.

Hâlen olan şükr de: Nı'metde mün'ımi görmek, Hak'sız bir zerre olmadığını idrâkdir.

18 — Ve lâ tehäddùne alâ ta'àmilmiskiyni.

Yoksula yedirmek, yardım etmek, düşmüşün elinden tutup kaldırmak içün biribirinizi teşvik etmezsiniz.

19 — Ve te'külùnettüràse eklen lemmen.

Hâlbuki mîrasları öyle bir yeyiş yiyorsunuz ki; helâl, haram demeyip topdan kaldırmacasına.

20 — Ve tühıbbùnelmàle hubben cemmen.

Ve mala o kadar düşkünsünüz, o kadar seviyorsunuz ki; bütün hırsınızla yığmacasına. (Hâlbuki Hak yoluna infâk olunmaksızın toplanan mal, iddihar edilen servet neticede hayır vermez.)

21 — Kellä izà dükketil'ardu dekken dekken.

(Ey haram, helâl, ahl'lı, ah'sız demeyip, âharın zararına kasa dolduranlar! Ey harîsler! Hayır, hayır, hisâbsız bırakılmayacaksınız.)

Arz, (hallac pamuğu gibi atılıp) dağıtılıp parça parça olduğu,

22 — Ve cäe rabbüke velmelekü saffen saffen.

(Ve Ey Ekmelerrüsül!) O gün Rabbin tecelliyyât-ı kahriyye ve celâliyyesiyle tecellî edip, melekler de (mahşerde) saf saf dizilip durduğu vakıt,

23 — Ve cîy'e yevmeizin bicehenneme yevmeizin yetezekkerül'insànü ve ennà lehüzzikrà.

Ki cehennem de o gün yakın bir yere getirilmiş, hazırlanmışdır. İşte o gün o insan günâhını hatırlar, anlar, fakat o anlama neye yarar? O hatırlamadan ona ne fâide olur?

24 — Yekùlü yä leyteniy kaddemtü lihayàtiy.

"Âh ne olurdu ben kâşki bu hayâtım içün önceden (dünyada yaşarken) hayırlı ameller takdîm etmiş olsa idim" der.
(Evet, öyle bir gün tehakkuk etmiş ki; bütün cinâyeti, rezâleti vücud bulmuş önüne yığılmış, kendisi makaam-ı zillete dikilmiş, "kitâbını oku, hisâbını yap" emri tecelî etmiş...)

25 — Feyevmeizin lâ yü'azzibü azàbehu ehadün.

Artık o gün Allah'ın azâbı gibi hiçbir kimse azâb edemez.

26 — Ve lâ yùsiku vesàkahu ehadün.

Hudûdullahı tecâvuz edenleri O'nun zincire vurduğu gibi hiçbir kimse vuramaz.

Âyet-i celîlelerden bu ma'nâlar tahsîl edildiği gibi şu ma'nâlar da tahsîl edilebilir:
İnsânın bu âlemde irtikâb etdiği rezâletler, cinâyetler önüne dökülüp makaam-ı zillete dikilince "ben kendi kendime yapdım" diye kendisine verdiği azâbı başkası ona veremez, kendine vurduğu bağı kimse vuramaz.
(Cenâb-ı Hak, bu âlem-i şühûdda imtihan esnasında nı'metlerine şükretmeyenlerin, kazâ-i sübhânîsine sabr etmeyenlerin, bahil ve leîmlerin âkıbetlerini bildirdikden sonra, imdi de îmân-ı tam eshâbına yapılacak muameleyi buyuruyor):

27 — Yà eyyetühennefsülmutmeinnetü.

Ey teslim ve rızâ makamlarına çıkmış kulûb-i sâfiye, nü-

fûs-ı zâkiye eshâbı! Ey vahdethane-i kalbi, mâsivâ putu ile doldurmayıp Allah'ı yâdetmekle huzur bulan, îmânında şekk ve şübheyi, acabayı tamâmen kaldırıp nefsini rûhunun dizginleriyle terbiye eden, kalbi ile kalıbının vazifesini ayıran, likaaullaha kalbinin her tarafıyle inanan kulum! Sen müsebbib-ül esbabda fâni oldun.

28 — İrci'ï ilâ rabbiki ràdıyeten merdıyyeten.

Sen Rabbinden hoşnud, Rabbin senden hoşnud olduğu hâlde Rabbine dön.

29 — Fedhuliy fiy ıbàdiy.

Sevdiğim has kullarımın (Mukarrebînin) aralarına gir.

30 — Vedhuliy cennetiy.

Gir cennetime (onlarla beraber).

—

سُورَةُ الْبَلَدِ

Sûre-i Beled

"Beled" Sûresi tamamen Mekkîdir.

Âyetleri: Yirmidir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Eshâb-ı sûrete beyt-i sûrîyi, kulûb-ı sâfiye ehline ise beyt-i ma'nevîyi kıble yapan, Rahmân ismiyle kullarını kâ'be-i maksûde da'vet eden, Errahıym ismiyle de beyt-i ma'mûre vâsıl kılan Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Lä uksimü bihàzelbeledi.

(Beyt-i Harâm vaz'edilerek taraf-ı sübhânîden şereflendirilen) bu kudsî beldeye (Kâ'be-i Muazzama'ya, ma'nâ âleminin ufk-ı a'lâsına, o vâdi-i mukaddese) yemîn ederim.

2 — Ve ente hıllün bihàzelbeledi.

(Ey Ekmelerrüsül!)

Sen bu beldeye helâl iken senin o anavatanından çıkmana sebeb olanlar, senin tevhıdine karşı sana cebhe alanlar; sana boyun kesecek. Sen maskat-ı re'sin olan bu beldeye yine gireceksin. Orada herkese harâm olan şey sana helâl olacak. Senin fazl u keremine, ınd-i ilâhîdeki mevkı'ine bu bir ziyâde-i husûsiyyetdir.

3 — Ve vàlidin ve mà velede.

4 — Lekad halâknel'insàne fiy kebedin.

Ve bir vâlid ile veledine (ceddin İbrahim ve İsmail'e) yemîn ederim ki; muhakkak biz insânı bu nâsut âleminde tab'-ı meşakkat (kesretli meşgale) içinde yaratdık.

(Cenâb-ı Hakkın Hazret-i İbrahim ve İsmail üzerine kasem buyurmaları: Onların kazâ-i sübhânîye teslimlerini, hıllet makaamına çıkdıklarını, muhabbetde şirketleri olmadığını, vücud şâibesinden eser kalmayıp, hakda fânî olduklarını, hulâsa bu kemâlâtın inceliklerini beyân olup, dolayısiyle dünya denilen bu dâr-ı ibtilâda, bu âlem-i mihnetde kemâle yetmek arzusunda bulunan beşerin dikkatini celbedip bu arzuya ançak bu belâ sahnesinde uğrayacağı imtihanlarda ve tatbikatında darılmayıp dayanmak sâyesinde vâsıl olabileceğine büyük bir işaretdir.)

5 — Eyahsebü en len yakdire aleyhi ehadün.

Hudûdullahı tecâvuz eden, kalbi kararmış, küfran ve nisyân ile yuğrulmuş o âsî insan; benî nev'ine yapmış olduğu zulme, küfr ü gurûra, Hakka karşı olan inâdına hiçbir kimsenin mutlaka gücü yetmez mi zannediyor? (Kendisinden intikam alınmaz mı sanıyor?)

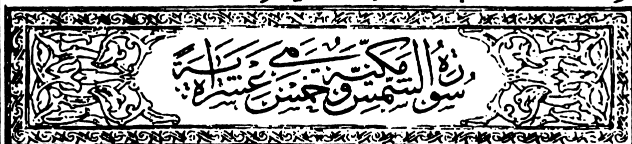
6 — Yekùlü ehlektü màlen lübeden.

O: "Yığın yığın mal, birçok servet telef etdim" diyecek. ("Peygamber aleyhinde, dîni yıkmaklık husûsunda teşkilât kurdum, paralar harcadım" diye dövünecek.)

7 — Eyahsebü en lem yerehu ehadün.

O, kendisini bir gören olmadı mı (niyyetini bilen yok mu) zannediyor?

أَلَمْ نَجْعَل لَّهُۥ عَيْنَيْنِ ﴿٨﴾ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ﴿٩﴾ وَهَدَيْنَٰهُ ٱلنَّجْدَيْنِ ﴿١٠﴾
فَلَا ٱقْتَحَمَ ٱلْعَقَبَةَ ﴿١١﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا ٱلْعَقَبَةُ ﴿١٢﴾ فَكُّ رَقَبَةٍ ﴿١٣﴾
أَوْ إِطْعَٰمٌ فِى يَوْمٍ ذِى مَسْغَبَةٍ ﴿١٤﴾ يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ﴿١٥﴾ أَوْ مِسْكِينًا
ذَا مَتْرَبَةٍ ﴿١٦﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَتَوَاصَوْا۟ بِٱلصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا۟
بِٱلْمَرْحَمَةِ ﴿١٧﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
بِـَٔايَٰتِنَا هُمْ أَصْحَٰبُ ٱلْمَشْـَٔمَةِ ﴿١٩﴾ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤْصَدَةٌۢ ﴿٢٠﴾

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلشَّمْسِ وَضُحَىٰهَا ﴿١﴾ وَٱلْقَمَرِ إِذَا تَلَىٰهَا ﴿٢﴾ وَٱلنَّهَارِ إِذَا جَلَّىٰهَا ﴿٣﴾ وَٱلَّيْلِ
إِذَا يَغْشَىٰهَا ﴿٤﴾ وَٱلسَّمَآءِ وَمَا بَنَىٰهَا ﴿٥﴾ وَٱلْأَرْضِ وَمَا طَحَىٰهَا ﴿٦﴾ وَنَفْسٍ
وَمَا سَوَّىٰهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَىٰهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ
خَابَ مَن دَسَّىٰهَا ﴿١٠﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَىٰهَآ ﴿١١﴾ إِذِ ٱنۢبَعَثَ أَشْقَىٰهَا ﴿١٢﴾
فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ ٱللَّهِ نَاقَةَ ٱللَّهِ وَسُقْيَٰهَا ﴿١٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا
فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُم بِذَنۢبِهِمْ فَسَوَّىٰهَا ﴿١٤﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبَٰهَا ﴿١٥﴾

8 — Elem nec'al lehu ayneyni.

Biz o âsîye (görüleceği görsün diye) iki göz vermedik mi? (Sonra o, yapdığını görür de, biz onun yapdığını görmez miyiz zanneder?)

9 — Ve lisànen ve şefeteyni.

Ve bir dil, iki dudak vermedik mi?

(O gözler bizim hikmet-i sun'umuzu göreceği gibi, o lisan da bizi konuşacak, bizi zikredecek, bizi beyân edecekdi. Hâlbuki o, bizim verdiğimiz lisanla bizim aleyhimizde konuşdu. O iki dudak hayırda açılıp şerde kapanmayacak mıydı? Konuşdu-ranın bir gün kendisiyle konuşacağına i'tikad etmedi miydi?)

10 — Ve hedeynàhünnecdeyni.

Biz ona (hayr, şerr, hidâyet, dalâlet olarak) iki de yüksek yol gösterdik. (Ki onu ona anlatmak içün o yollarda onu imtihân ederiz.)

11 — Felâktehamel'akabete.

Fakat o, (küfr ü nisyân ile yuğrulmuş olan; servetine, kesretine, sahte benliğine güvenip, kibr ü gurûrunun zulmetinde kalıp yaradırım sevdâsında yaşayan) o sarp yokuşa göğüs verip geçemedi.

12 — Ve mä edràke mel'akabetü.

(Dünyanın iğreti hayâtına mağrûr olan zavallı!) O akabe (sarp yokuş) nedir bilir misin?

13 — Fekkü rekabetin.

O: Esir bir boyun kurtarmak, hürriyetine kavuşdurmak (zâlimin maiyyetinde çalışan mazlumu kurtarmak, daha daha bir milletin mukadderâtını hak ve hakıkat tanımayan bir müstebidin elinden kurtarıp, hürriyetine sâhıb kılmak)dır.

14 — Ev ıt'àmün fiv yevmin ziy mesğabetin.

Veya bollukda değil, salgın bir açlık gününde, şiddetli ihtiyaç zamanında Allah'ın fakirlerini, âcizlerini doyurmakdır.

15 — Yetiymen zà makrebetin.

16 — Ev miskiynen zà metrebetin.

Ve neseben, dînen, komşuluk, sûretiyle yakınlığı olan bir yetîme veya yerde sürünen bir yoksula (vermek, düşmüşü kaldırmak, fakr u zarûretini gidermek.)

17 — Sümme kâne minelleziyne àmenù ve tevàsav bissabri ve tevàsav bilmerhameti.

(Bu akabeyi böyle geçdikden) sonra (bu kimsenin; bu infak ve it'âmı, o kudret ve kuvveti kendisine izâfe etmeyerek Allah'ın olduğuna ve Allah'ın ıyâline fî sebîlillâh hizmet etdiğine) îman edenlerden (o îmânın iktizâsı ıyâlûllah olan) insanlar arasında (tekâlif-i ilâhiyye ve Hakka tâat husûsunda nefsin verdiği, eziyyetlere nefsi ezerek) sabr ile tavsiye edenlerden ve Allah'ın kullarına merhameti tavsiye edenlerden (hiçbir şey'e gücü yetmezse, zorluğu hiç olmazsa bir kelime-i tayyibe ile karşılayanlardan, kırık kalblere surûr verenlerden) bulunması lâzımdır.

18 — Üläike ashàbülmeymeneti.

İşte bunlar (bu azîm kerâmât ile muttasıf olanlar) meymenet sâhıbleridir. (Sağ tarafa geçecek olanlar, ınd-i ilâhîde türlü türlü lûtflara, en yüksek derecelere, makamlara mazhar olacak olanlar bunlardır.)

19 — Velleziyne keferù biàyàtinà hüm ashàbülmeş'emeti.

Azamet-i sübhânîmize, esmâ ve sıfâtımızın kemâlâtına delâlet eden âyetlerimize küfredenler, yalana sayanlar ise onlar işte şeâmet sâhıbleridir. (Sol tarafa geçecek olanlar onlardır.)

20 — Aleyhim nàrün mü'sadetün.

Üzerlerine bir âteş basdırılıp kapıları kapanacak. (Öyle kapanacak ki ne hava girebilecek, ne duman çıkabilecek, her taraflarını âteş kaplayacak.)

سورة الشمس

Sûre-i Şems

"Beled" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: On beşdir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Zât-ı baht-ı ehadiyeti; zuhûr ve butûndan münezzeh, esmâ ve sıfâtının kemâlâtıyla bu kâinâtı izhâr eden ve vahdet-i zâtiyyesinin ihfâsiyle de kabzeden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

Cenâb-ı Hakkın tecelliyyât-ı sübhânîsiyle hâlketdiği âlemler aded manzûmesine girmeyecek kadar çok ve o kadar azîmdir. Akıllara veleh veren bu fezâda Zât-ı Kibriyâya âid bir üslûb ve muhâsebe ile yüzmekdedirler. Her biri Allah'ın azametinin en açık bir nişânıdır.

İmdi Cenâb-ı Hak, bunlardan biri olan ve dünyada hayâtımızın idâmesine en büyük sebeb kıldığı güneşe* kasem buyuruyor:

1 — Veşşemsi ve duhàhà.

Kasem olsun o güneşe ve ziyâsına, parıltısına.

2 — Velkameri izà telâhà.

Ve kasem olsun güneşin ardınca doğduğu zaman ay'a. (Ya'ni on dördünden on altıncı gecesine kadar bedir zamanındaki ay'a.)

---

* Buyurulur ki: Üstünde yaşadığımız dünyadan çok daha fazla büyük olan bu güneş feyzini "şa'râ" denilen bir yıldızdan alır. Güneş bütün manzûmesiyle beraber o yıldızın içine atılacak olursa bir kapı halkası kadar kalır. "Şa'râ" da tevâbi'i ile beraber; elyevm mevcûd olan, semânın fevkınde –bu semâ, dünyâ semâsı değildir. Ya'ni "Ve zeyyennessemâeddünyâ..." âyet-i celîlesiyle beyân edilen semâ olmayıp keyfiyyeti bizce ma'lûm olmayan semâdır– arş'ın tahtında bulunan "cehennem" tesmiye edilen âlem-i nâra atılacak olursa bir kadın bileziği kadar kalır.

3 — Vennehàri izà cellâhà.

Kasem olsun güneşe parlaklık verdiği zaman gündüze.

Ma'nâ-i enfüsî tahsîl edilecek olursa: Rûhun nûrunun isti'lâsı hakkı içün.

4 — Velleyli izà yağşàhà.

Ve kasem olsun güneşi örter, sararken geceye.

Enfüsî ma'nâsı:
Nefsin karanlığı ile rûhun setrolunması hakkı içün.

5 — Vessemäi ve mà benàhà.

Kasem olsun semâ'ya ve onu yapana,

6 — Vel'ardı ve mà tahàhà.

Ve arz'a ve onu yapana, tanzîm edene, hayâta elverişli bir sûretde döşeyene,

7 — Ve nefsin ve mà sevvàhà.

Ve bir nefse ve onu tesviye edene, düzenleyene,

8 — Feelhemehà fücùrehà ve takvàhà.

Sonra da ona (insâna) fücûrunu ve takvâsını (fücurdan, ma'sıyyetden, rezâletden sakınmanın, Allah'ın emirlerine ta'zimkâr, mahlûkaatına karşı şefekatkâr olmanın yollarını) ilhâm edene kasem olsun.

9 — Kad efleha men zekkâhà.

Onu (nefsini) pâk edip parlatan muhakkak felâh bulmuşdur.

(Evet, nefs, fücurdan temizlenip takvâ ile hâllenir, her şe'nde, her zerrede Hakkın kayyûmiyyet-i zâtiyyesini duyarak

O'nun emirlerine ta'zimkâr, mahlûkaatına karşı merhametkâr yaşarsa; Hakkın tezkiyesine mazhar olup makaam-ı âliyeye nâil olur. Bu âlem-i imkânın rezâil-i süfliyyesinden temizlendiğinden dolayı da muhakkak umduğuna nâil olur.)

10 — Ve kad hàbe men dessàhà.

Onu küfr, cehâlet, türlü türlü ma'sıyyetle kirletip örten, gömen de hâib ve hâsir olmuşdur, ziyân etmişdir.

(İmdi Cenâb-ı Hak, hâib ü hâsir olan sınıflardan umûr-ı hâriciyyede tarihî misâl buyuruyor):

11 — Kezzebet semùdü bitağvàhà.

İşte Semûd kavmi... kendilerini cadde-i adâlete sevk etmek, dalâletden kurtarıp irşâd etmek içün gönderilen Peygamberi azgınlığından yalancı saydı da inanmadı.

12 — İzinbe'ase eşkàhà.

13 — Fekàle lehüm resùlullàhi nàkatallàhi ve sukyàhà.

Bâhusus (o kavmin en bedbahtı, en şakîsi olan, Kudar ibni Sâlif ismini taşıyan o azgın; o Peygamberi yalnız lisân ile tekzîb etmeklikle kalmayıp bu tekzîbi fi'li ile de izhâr etmeklik içün deveyi imhâya fırladığı zaman), Allah'ın Resûlü o vakıt onlara şefkat-i nübüvvetinin iktizası: "Allah'ın dişi devesini bırakınız, boğazlamayınız, sulanışına ilişmeyiniz" demişdi.

14 — Fekezzebùhü fe'akarùhà fedemdeme aleyhim rabbühüm bizenbihim fesevvàhà.

Fakat onlar o şefkatli Nebîyi yalana saydılar, onun inzârından çekinmediler, deveyi (bacaklarından biçerek hakaaretle) boğazladılar.

(Sâlih aleyhisselâm kavminin bu azgınlığına karşı azâb-ı

ilâhînin geleceğinden çekinerek aralarından çekildi), Rabları (nın azâbı) da günahları sebebiyle onların hepsini örtüverdi, öyle ki o yeri dümdüz ediverdi.

15 — Ve lâ yehàfü ukbàhà.

Allah verdiği azâbın sonundan korkmaz.

Nazm-ı kerîmde: "Allah, azâbı hepsine verdi" buyuruluyor:

Ya'ni Cenâb-ı Hak, ekseriyyetin o şakînin yapdıklarına karşı sükûtlarını cürmde müşterek görerek onları azâbla sardı, daha kısa bir ifadeyle; zulmü yapanla zulmü seyredip rızâ gösterenleri müsâvi bir sûretde helâk etdi.

Yine nazm-ı kerîmde: "Cenâb-ı Hak, verdiği azâbın sonundan korkmaz" buyuruluyor. Evet, zîra O, "Lâ yüs'elü ammâ yef'al"dir. Cezânın sonundan "acaba ne olur ne olmaz" diye korkanlar, dünyadaki pâdişahlar, emîrler, reislerdir, Allah bundan münezzehdir.

—

سُورَةُ اللَّيْلِ

Sûre-i Leyl

"Velleyli" Sûresi Mekkîdir. Ancak Alî ibni Ebî Tâlha "Medenîdir" demişdir. Ba'zı ayet-i celîleleri Mekkî, ba'zıla-rı Medenîdir de denilmişdir.

Âyetleri: Yirmi birdir.

سورة الليل مكية وهي احدى وعشرون اية

بسم الله الرحمن الرحيم

وَالَّيْلِ اِذَا يَغْشٰى ﴿١﴾ وَالنَّهَارِ اِذَا تَجَلّٰى ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰى ﴿٣﴾
اِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتّٰى ﴿٤﴾ فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰى ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰى ﴿٦﴾
فَسَنُيَسِّرُهٗ لِلْيُسْرٰى ﴿٧﴾ وَاَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنٰى ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنٰى
﴿٩﴾ فَسَنُيَسِّرُهٗ لِلْعُسْرٰى ﴿١٠﴾ وَمَا يُغْنِيْ عَنْهُ مَالُهٗۤ اِذَا تَرَدّٰى ﴿١١﴾ اِنَّ عَلَيْنَا
لَلْهُدٰى ﴿١٢﴾ وَاِنَّ لَنَا لَلْاٰخِرَةَ وَالْاُوْلٰى ﴿١٣﴾ فَاَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظّٰى ﴿١٤﴾
لَا يَصْلٰىهَاۤ اِلَّا الْاَشْقَى ﴿١٥﴾ الَّذِيْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ﴿١٦﴾ وَسَيُجَنَّبُهَا
الْاَتْقَى ﴿١٧﴾ الَّذِيْ يُؤْتِيْ مَالَهٗ يَتَزَكّٰى ﴿١٨﴾ وَمَا لِاَحَدٍ عِنْدَهٗ مِنْ نِّعْمَةٍ
تُجْزٰۤى ﴿١٩﴾ اِلَّا ابْتِغَآءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْاَعْلٰى ﴿٢٠﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضٰى ﴿٢١﴾

سورة الضحى مكية وهي احدى عشرة اية

بسم الله الرحمن الرحيم

وَالضُّحٰى ﴿١﴾ وَالَّيْلِ اِذَا سَجٰى ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰى ﴿٣﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Bütün mezâhire merâtib-i esmâ ve sıfâtiyle tecellî eden, hazret-i insânı niyâbet-i sübhânîsine mazhar kılan Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Velleyli izà yağşà.

Kasem olsun (güneşi) bürürken o geceye,

2 — Vennehàri izà tecellâ.

Ve kasem olsun açıldığı zaman (güneşe parlaklık veren) o gündüze,

3 — Ve mà halekazzekere vel'ünsà.

4 — İnne sa'yeküm leşettà.

Kasem olsun erkeği, dişiyi yaradana ki hakıkaten sizin dünyadaki çalışmanız dağınıkdır.

5 — Feemmà men a'tà vettekà.

Her kim malından kendisinin nefsine yetecek kadar ayırdıkdan sonra kalanı hayra sarfeder, insâniyyetin selâmeti içün verir, Allah'ın rızâsını taleb husûsunda korunur.

6 — Ve saddeka bilhusnà.

Ve bütün şübhelerden sakınır, sözün en güzeli olan kelime-i şehâdeti tasdik ederse,

7 — Fesenüyessirühu lilyüsrà.

Biz ona en büyük kolaylığı vereceğiz.

8 — Ve emmà men bahıle vestağnà.

Ve amma kendisine ihsân etdiğimiz nı'meti infâk etmeyen bahîle, nâsı ıyâlullah tanımayan cimriye, dünya lezzetini âhıret lezzetine tercih edene, kendini gınâya ermiş sayıp artık korunmakdan vâreste görerek sahte benliğine güvenene, istikbâlini hisâb etmeyip, malıyla öğünüp, ukbâ nı'metlerine arka çevirene,

9 — Ve kezzebe bilhusnà.

Ve husnâyı tekzîb edene, kelime-i şehâdeti yalana sayana gelince:

10 — Fesenüyessirühu lil'usrà.

Biz ona güçlüğe gidecek yolları, küfr, ma'sıyet caddelerini kolaylaşdıracağız, (tathirhâne-i küfr olan cehennem yollarını hazırlayacağız.)

11 — Ve mà yuğniy anhü màlühu izà tereddà.

Başaşağı düşdüğü, ya'ni amel sandığı denilen kabir çukuruna konduğu, yâhud cehenneme yuvarlandığı zaman malı bizim gadabımızdan onu kurtaramayacak.

Âyet-i celîlede daha birçok ma'nâlara işâret olunmakla beraber görüldüğü gibi asıl: Dînin teâlîsi, insâniyyetin felâhı içün lâzım geldiği şekilde Hak uğrunda parasını ortaya koymayan cimrinin netice-i mahrûmiyyetine ve ibâdet-i mâliyeye kudreti teallûk ederken onu terk edip yalnız ibâdet-i bedeniyye ile âhıretini yapabileceğini zann eden gaafilin ne şekilde husranda kalacağına işâret vardır.

12 — İnne aleynà lelhüdà,

Muhakkak doğru yolu gösermek bize âiddir.

13 — Ve inne lenà lel'àhırete vel'ùlâ.

Ve hiç şübhe yok sonu da bizim, önü de, âhıret de bizim, dünya da.

14 — Feenzertüküm nàren telezzà.

İşte ben size öyle bir âteş, öyle nâr-ı kübrâ, mahrûmiyyet âteşi haber verdim ki; alevler saçıyor, köpürdükçe köpürüyor.

15 — Lâ yaslâhä illel'eşkà.
16 — Elleziy kezzebe vetevellâ.

Ki o âteşe ancak en şaki olan, Hakkı yalan sayan, Hakdan yüz çeviren, Hakkın resûllerini tekzîb edenden başkası giremez.

17 — Ve seyücennebühel'etkà.

O en müttaki olana gelince, ondan o nar uzaklaşdırıldıkça uzaklaşdırılacakdır.

18 — Elleziy yü'tiy màlehu yetezekkâ.

O müttaki ki; Hakdan alakoyan şeylerden Hak nâmına çekilmiş, her şeysini meydâna koymuş, infâk etmiş, vergisinde kusûr etmemiş, malını verirken tezekkî etmiş, onun Hakkın olduğunu duyarak, benlikden soyunarak, minnetsiz olarak, ivazsız garazsız vermişdir.*

19 — Ve mà liehadin ındehu min nı'metin tüczà.

O nı'mete karşı hiç kimseden bir menfaat beklememiş, hiç kimsenin ona mükâfat edecek bir nı'meti de yokdur.

20 — İllebtiğäe vechi rabbihil'a'lâ.

Onun talebi ancak cemâl-i ilâhîyi müşâhededir. Şeref-i likaadan başka talebi yokdur. Rabb-i a'lâsının vech-i kerîmini ister. O'nun rızâsını arar, O'nun içün verir.

21 — Ve lesevfe yerdà.

Şeref-i likaadan başka gaayesi olmayan o kimse elbette hoşnûd olacak, o rızâya erecekdir.

---

* Allah'ı ve Resûlünü kendisine ayıran, ayrılık âteşinden uzak düşecekdir.

سُورَةُ الضُّحٰى

Sûre-i Duhâ

"Duhâ" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: On birdir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

İnsânı ahsen-i takvîm üzerine hâlkeden, Rahmân ismiyle onu ta'zîm ve tekrîme lâyık kılan, Rahıym ismiyle de Dârüsselâm'a da'vet eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

Sûre-i celîlenin sebeb-i nüzûlü:

Resûl-i Ekrem Efendimiz'e bir müddet vahyy tecellî etmedi. Müşrikler: "Muhammed (sallâllahü aleyhi ve sellem)'in Allah'ı, Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'e darıldı, onu terketdi, hiç vahyy'den bahsetmiyor" dediler. İsm-i a'zamın tahtgehi olan kalb-i pâk-i Ahmedî bu sözlerden mahzûn oldu. Der'akab bu sûre-i celîle ile Hazret-i Cibrîl, huzûr-ı risâlete gönderildi.

1 — Vedduhà.

Kasem olsun; O duhâ'ya (kuşluk zamânına, gündüzün apaydınlığına),

Bu ma'nâ tahsîl edildikden sonra, enfüsde şöyle bir ma'nâ da tahsîl edilebilir:

Resûl-i Zîşan'ın kalb-i pâkine, o kalb-i pâke nâzil olan ve oradan beşeriyyete tulû' eden aydınlığa kasem olsun.

2 — Velleyli izà secà.

Ve sâkin olup karanlığın çökdüğü o geceye kasem olsun.

Enfüsî ma'nâda: Kâinat-ı kevniyyeyi doğrayan kazâ-i İlâhî makasına kasem olsun.*

---

* Evet, gündüz ile gece Kudretin kazâ-i sübhânî makasıdır. Onun açılıp kapanmasiyle neler doğranmaz... nice ömür kumaşları cayır cayır kesilmez...

3 — Mà vedde'ake rabbüke ve mà kalâ.

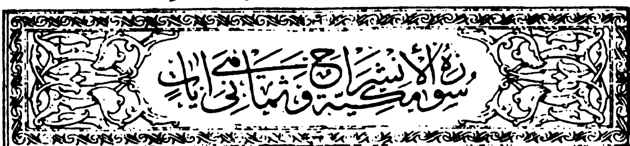
Rabbin sana vedâ etmedi ve darılmadı. (Müşriklerin sözünden mahzûn olma.)

Nazm-ı kerîmden tahsîl edilen nâmütenahî ma'nâlardan biri de şudur:

Vech-i hakıkat-i Muhammediyye'ne ve bütün cihet-i Ahmediyye'ne kasem olsun ki; Rabbin sana vedâ etmedi ve darılmadı. Senin zâhirinden feyz-i nübüvvet ve risâlet kat'edilmez, bâtınından da feyz-i vilâyet ayrılmaz.

—

وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَىٰ ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ
﴿٥﴾ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَىٰ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ ﴿٧﴾
وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَىٰ ﴿٨﴾ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ﴿٩﴾
وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ﴿٢﴾ الَّذِي أَنقَضَ
ظَهْرَكَ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ﴿٤﴾ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٥﴾ إِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٦﴾ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ﴿٧﴾ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ ﴿١﴾ وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾ وَهَٰذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ﴿٣﴾ لَقَدْ
خَلَقْنَا الْإِنسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾

4 — Ve lel'âhıretü hayrün leke minel'ûlà.

Elbetde âhıret, senin içün evvelinden hayırlıdır.

(İnd-i ulûhiyyette senin her an tecellîn, ilk tecellînden daha hayırlı, daha âlîdir. Ahvâl-i nihayetin, ef'âl-i bidâyetinden efdal ve ekmeldir.)

(Nasıl öyle olmaz?)

5 — Ve lesevfe yu'tıyke rabbüke feterdà.

Âlem-i mead'da kurulacak olan mahkeme-i dâd'da, Rabbin sana Makam-ı Mahmûd'u i'tâ edecek. Evet, şefâat hususunda izn-i tâm sana verilecek. Öyle i'tâ edecek ki, o gün sen rızâya ereceksin.

6 — Elem yecidke yetiymen feàvà.

O, bir yetîm olduğunu bilip de seni barındırmadı mı? (Kalbini esrâr-ı sübhâniyye hazînesi yapmadı mı?)

7 — Ve vecedeke dällen fehedà.

Ve seni azamet-i sübhânîsinde hayretler içinde bulup, kudret-i sübhânîsini apâşikâr sana açıp, senin hayretini izâle etmedi mi?

8 — Ve vecedeke äilen feağnà.

Seni, bir fakir olduğunu bilip de zengin yapmadı mı? (Seni tamamen Hak'da fânî bulup da, gınâ-i zâtîsi ile sana tecellî etmedi mi?)

9 — Feemmel yetiyme felâ takher.

Senden feyz almak isteyenlere artık ihsânını geniş tut.

10 — Ve emmessäile felâ tenher.

Ve senin zamîrindeki hazînenden, hakıkatindeki serâirin-

den isteyen sâili men'etme. Allah'ın sana ihsân ettiği gibi, sen de onlara ihsân et. İsti'dadları nisbetinde istifaze etsinler.

(Diğer bir ma'nâ alınırsa: Ba'zı anlarda tenezzülât-ı sübhâniyyemde vâkî olan tecellîlerdeki istiğrakında kalbin suâl soruyor, cevab vermek istemiyorsun, yapma...)

11 — Ve emmâ binı'meti rabbike fehaddis.

Rabbinin nı'metini, (gınâ-i zâtîsi ile sana olan tecellîsini) anlat da anlat.

—

سُورَةُ الْانْشِرَاحْ

Sûre-i İnşirah

"İnşirah" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: Sekizdir.

بسم الله الرحمن الرحيم

Ma'rifetullah zevkını kabûl içün kulunun sadrını şerh eden, tecelliyyât-ı rahmânîsiyle tecellî ederek kesâfetini letâfete çeviren, Rahıym ismiyle de tecellî ederek a'lâ merâtibe terfi' etdiren Allahü teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Elem neşrah leke sadreke.

(Ey Ekmelerrüsül!) Şerh etmedik mi senin içün sadrını? (Göğsünü genişletmedik mi? Meârif-i hakaayikı, âyât-ı sübhânîmizi tamamıyle ihâta ederek gönlün ferahladı değil mi?)

(Cenâb-ı Hak, bu âyet-i celîlede Habîb-i Edîbinin sadr-ı seâdetlerini nûr-ı zâtîsi ile genişletdiğini beyan buyurdukdan sonra, imdi de nübüvvet yükünü hafifletdiğini ferman buyuruyor):

2 — Ve vada'nâ anke vizreke.

Ve indirmedik mi senden o ağırlığı?

3 — Elleziy enkada zahreke.

Ki o (ağırlık) senin belini bükmüşdü. (Onlar şimdi tamamıyle kaldırıldı. Seni, risâletini tebliğde muvaffak kıldık ve âyetlerimizle te'yîd etdik. İsmini ismimize yakîn, seni hilâfetimize lâyık kıldık. Şânını tebcîl içün: "Resûle itâat eden muhakkak Allah'a itâat etmişdir" buyurduk. Ve "İnnelleziyne yübâyi'ûneke innemâ yübâyi'ûnallah" âyet-i celîlesiyle ve daha birçok âyât-ı celîle ile senin kerâmât-ı âliyeni beyân eyledik.)

4 — Ve refa'nà leke zikreke.

Böylece nâmını, zikrini yükseltmedik mi?

(Ey Peygamber-i Hak! Bu kadar açık kerâmât-ı âliyenin beyânından sonra elbette rahmetimiz, yardımımız senin içündür. Onun içün bu imtihan âleminde müşriklerin, kâfirlerin, münâfıkların ezâ ve istihzâlarından mahzûn olma.)

5 — Feinne me'al'usri yüsren.

Demek hakıkaten her güçlükle beraber kolaylık vardır.

6 — İnne me'al'usri yüsren.

(Evet yine söylerim ki); muhakkak her güçlükle beraber kolaylık vardır.

Nazm-ı kerîme dikkatle bakılırsa: Hayatda önce zorluk, sonra kolaylık olduğu anlaşılıyor. Bir de âyet-i celîleden: "Bir zorluğa en aşağı iki kolaylık verilir" ma'nâsı da tahsîl edilebilir.

Cenâb-ı Hak, bu hususları böylece beyan buyurdukdan, ya'ni Habîbinin gönlünü ferahlandırdığını, göğsünü genişletdiğini, belini büken, yoran ağırlığı üzerinden kaldırdığını, nâmını yükseltdiğini, bir zorluğa en aşağı iki kolaylık verdiğini ferman buyurdukdan sonra, imdi şöyle buyuruyor:

7 — Feizà ferağte fensab.

O hâlde boşaldın mı? Yine dünya denilen bu âlem-i ibtilâda durma, bir cihâddan bir cihâda atıl.

8 — Ve ilâ rabbike ferğab.

Bu hususda ancak Rabbine niyâz et, O'na rağbet et.

—

سُورَةُ التِّينِ

Sûre-i Tiyn

"Vettiyni" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: Sekizdir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rûh-ı menfûh ile insânı tekrîm eden, esrâr-ı zâtiyye ve sıfât-ı sübhânîsine âgâh olabilecek kaabiliyyetde yaradan, bu âlem-i şühudda kemâle eren kullarına şeref-i likaasını ihsân buyuran Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Vettiyni vezzeytùni.

Kasem olsun o tîn'e ve zeytun'e.

2 — Ve tùri siyniyne.

Ve o Sîna dağına.

3 — Ve hàzelbeledil'emiyni.

Ve bu belde-i emîne.

Sûre-i celîlede beyan buyurulan Tîn, Zeytûn, Tûr-i Sînîn, Belde-i Emîn'den birçok ma'nâlar tahsîl edilmişdir.

Tîn'den murad: Hazret-i Âdem ve Hazret-i Havvâ'nın yaklaşmaları nehyedilen Cenâb-ı Hakkın cemâl ve celâl sıfatlariyle tecellî etdiği ağaçdır.

Zeytûn: Yine Hak teâlânın tecellî-i hâssına mazhar olmuş olan ve "İnniy enallah" nidâsını Hazret-i Mûsâ'ya veren ağaçdır ki; bu nidâ da Tûr-i Sînâ'da vâkı' olmuşdur.

Tûr-i Sînîn'e: Enbiyâ-i ızâmın zuhûr etdiği mahal ma'nâsı da verilmişdir.

Belde-i Emîn: Sûret-i Muhammedî'dir.

Bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra:

Belde: Rubûbiyyet, ubûdiyyet, ahlâk ve ilm-i hakkanîde gaayetiyle mütevâzin olan bir zât-ı şerîfin vücûdüdür ki; bundan murad, Resûl-i Ekrem'in vücûd-i beşerîsidir. Bu vücud emîndir. "Evvelü mâ halâkallahü rûhî" emr-i Muhammedîlerince o ruhun, nûr-ı Muhammedî'nin ihâtasiyle bütün nüfûs-ı mahlûkaata aksetdiği âşikârdır.

4 — Lekad halâknel'insàne fiy ahseni takviymin.

Hakıkat biz insânı, (maddî, ma'nevî) en güzel bir biçimde (ahlâk-ı ilâhîyi kabûle kaabiliyyetli bir sûretde) yaratdık.

"Küllü mevlûdün yûledü alâ fıtratil'islâm: Her doğan yavru, selâmet-i fıtriyye üzere doğar" emr-i nebevîsi bu nazm-ı kerîmi ne güzel tefsir buyurmuşdur.

Evet, insânın zıdları cem'edebilecek bir muvâfakatla yaradılışı, zulmet ve nurdaki ta'dîli ne kadar şâyân-ı hayretdir.

5 — Sümme redednàhü esfele sàfiliyne.

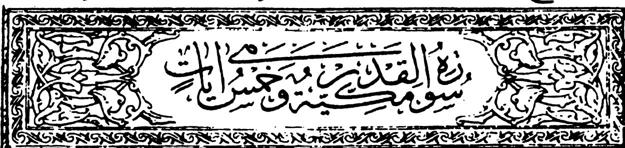
İşte bu şekilde tesviye olunmuş, sûret ve ma'nâsı tahsîn edilmiş olan insânı: Bu mevcûd-ı mevhibesi ve tabiatiyle beraber âdât-ı hikmet ve şehevâtından nasîb almaya tenezzül etdirdik.

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ٦
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ ٧ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ ٨

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ١ خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ ٢ اقْرَأْ
وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ٣ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ٤ عَلَّمَ الْإِنسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ
٥ كَلَّا إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَىٰ ٦ أَن رَّآهُ اسْتَغْنَىٰ ٧ إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ
الرُّجْعَىٰ ٨ أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ ٩ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ١٠ أَرَأَيْتَ
إِن كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ ١١ أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ١٢ أَرَأَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ
١٣ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ١٤ كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًا
بِالنَّاصِيَةِ ١٥ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ١٦ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ١٧
سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ١٨ كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِب ١٩

6 — İllelleziyne àmenù ve amilussàlihàti felehüm ecrün ğayrü memnùnin.

Ancak mü'min olanlar, huzûr-ı ilâhiyyeye nâil olmak içün, Cenâb-ı Hakkın en büyük ihsânı olan kitab ve sünneti iki kanat olarak tutup amel-i sâlih işleyenler müstesna. Onlar içün ardı arası kesilmez ecr ü mükâfat vardır.

Görülüyor ki Cenâb-ı Hak, îman edip amel-i sâlihaya çalışanları, bu sûretle tezkiyeye nâil olanları hükm-i sâbıkdan müstesna tutuyor. Burada îman edenlerden murad: Cenâb-ı Hakkın, enbiyası üzerine inzâl buyurduğu kitablardaki tenbîhat vechiyle kendilerine esrâr-ı ilâhiyye tevdi' edilen kimselerdir. Ya'ni nükte-i tevhıd üzere yaradıldığından dolayı îman edenler demekdir.

7 — Femà yükezzibüke ba'dü biddiyni.

(Ey Ekmelerrüsül! Ey zâtımdan zâtıma tecellîde zuhûr eden nûr-ül envâr! Ey abd-i mahzım Muhammedim!) O halde bu ilme, bu dîne vukùfu olan adam seni tekzîb eder mi? (Fakat sâika-i cehâlet onları gafletde bırakmışdır.)

8 — Eleysallàhü biahkemilhàkimiyne.

Kaadir, muktedir, hâlk etmekde irâde ve ihtiyar kendisinin olan Allah; hâkimlerin hâkimi, (hükümdarların hükümdârı) değil mi? (Hayr ve şerr yollarını gösterdikden sonra bunlar üzerinde hükmünün infâziyle de hakîmdir.)

—

سُورَةُ الْعَلَقِ

Sûre-i Alâk

Buna "İkra'" Sûresi dahi denilir. Mekkîdir.

Âyetleri: On dokuzdur.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

İnsânı tedbîr ü tedvîr ve tanzîm ü tanzîf eden, ahsen-i sûretde tasvîr eden, hidâyetine mazhar kılarak hayra sevkeden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Ikre' bismi rabbikelleziy haleka.

(Ey Peygamber-i Hak! Kerâmet-i ilâhiyyemi, inâyet-i Hak ile idrâk etdikden sonra tezekkür et), o, yaradan Rabbinin ismiyle oku.

Bu âyet-i celîle, ilk nâzil olan âyet-i celîledir. "Ikra'" hıtâb-ı sübhânîsiyle* şeref-nâzil olmuşdur. Ve bu hıtab ma'nâ-i beşeriyyete vâkı' olan hıtabdır. Resûl-i Zîşân Efendimiz bu emr-i sübhânî karşısında: "Mâ ene bikaari'in": "Bu ilmin idrâk ve müşâhedesinde ma'zûrum. Ben Rabbime senâdan başka bir şey okumam" diye niyâz etdiklerinde; kendilerine: "Vücûd-ı zâtî olan ism-i a'zamı oku!" buyurulmuşdur.

"Ikra'" lâfzı ileride bir def'a daha zikrolunacakdır. Bunlardan birisi zâhire ya'ni elfaz ve hurûfa, diğeri bâtına ya'ni ma'nâ ve hakaaika delâlet eder.

2 — Halekal'insâne min alekın.

O (Rabbin ki, mahlûkat içinde en güzîde, nâzdar, niyâzdar, nâzenîn ve mümtâz olan) insânı bir kan pıhtısından yaratdı.

---

* Bir din ki ilk âyeti "Oku!" diye gelir, o dîne nasıl mâni-i terakkîdir denir?..

Nazm-ı celîl: İnsânın dem-i ma'lûkdan tekevvün etdiğine, hâlk cihetiyle zerrât-ı kâinat ile alâkadar olduğuna, her şey'in insânın hakıkatine müteveccih ve müterakkıb bulunduğuna ve hakıkat-i insânda Cenâb-ı Rabb-i Müteâlin sırrı olduğuna işâret ediyor, insâna beşeriyyet kisvesi giydirilmekle etrafında kendisine teallûk eden nice muallâkatdan haber veriyor da: Ya'ni: "Hılkatin bilcümle esrârı zuhûra geldi, Rabbinin ismiyle oku!" diye ferman buyuruyor.

3 — Ikre' ve rabbükel'ekremü.

Oku! Kerâmetde ekmel, inâyet eshâbına hidâyeti bahşeden Rabbindir.

Bu (Ikra') hitâb-ı sübhânîsi ikinci hıtâb-ı sübhânîdir. Birinci "Ikra'" lâfzı –yukarıda geçdiği üzere– ma'nâ âleminde zuhûra gelen varlığa hıtabdır ki; "rubûbiyyet" isminin "hâlikıyyet" ismine tecellîsiyle âlem-i hılkatin nasıl meydâna geldiğini gösterir ve bunu "O Rabbinin ismiyle oku!" der.

İkinci "Ikra'" hıtabında ise: Ahlâk ve ma'nânın kemâli sûretiyle insâniyyetde kemâl kazanmaya ve ahsen-i takvîmi muhafaza etmeye işâret ve taraf-ı ulûhiyyetden bir Resûlün irsâliyle ilm ü kaleme desteris olunacağı i'lân edilir.

4 — Elleziy alleme bilkalemi.

Kalem ile öğreden de O'dur.

Nazm-ı kerîmin ma'nâ-i enfüsîsinden tahsîl olunan ma'nâda:

Kalem: Enbiyâ-i ızâma mahsus bir ilmdir ki; Levh-ı Muhammedî'yi gösterir.

Evet, kalem: Bir emmûzedir ki: Levh-ı mahfuzda iktizâ eden şey'i nakşeder.

Yine kalem: Akl-ı evvel'den ibaretdir.

Kalem-i a'lâ: Akl-ı evvel, rûh-ı Muhammedî, cevher-i ferd'den ibaretdir. Akl-ı evvele insân-ı kâmile izâfetle rûh-ı Muhammedî tesmiye olunur.

İmdi: İlm-i ilâhî akl-ı evvelden levh-ı mahfuza nâzil olduğu içün akl-ı evvel levh-ı mahfuzun icmâli, levh-ı mahfuz da onun tafsîli olmuş olur. Sonra şurası bir hakıkatdir ki; levh-ı mahfuzun ihâta edemediği esrâr-ı ilâhiyye akl-ı evvelde mevcuddur. Binâen'aleyh ilm-i ilâhî Ümm-ül Kitab'dır. Akl-ı evvel imâm-ı mübîndir. Levh-ı mahfuz da kitâb-ı mübîndir. Levh-ı mahfuz, kalem-i a'lâ ta'bîr olunan akl-ı evvel'e tâbi'dir. Akl-ı evvel, hakaaik-ı hâlkıyyenin hakaaik-ı ilâhiyyeye nisbetle en yakîn olanıdır.

İşte âyet-i celîlede: Allah ile kul arasında tecellî eden ilme, ya'ni kitab ve sünnetin neticesi olan amelin keyfiyyet-i tekvînine teallûk eden ma'rifete işaret vardır. İlm-i Hakkı insanlara ta'lîm eden kalemdir, kalem de Fahr-i Âlem'dir.

5 — Allemel'insàne mà lem ya'lem.

O ekrem olan Rabbin, insâna bilmediği şeyleri öğretdi.

6 — Kellä innel'insàne leyatğà.
7 — En reàhüstağnà.

(Ey Peygamber-i Hak! Sen teblîğine devâm et), âyetlerimi okumamakdan sakın (İnsanları başıboş bırakma. Çünki insan, (Rabbisi onu bilmediği şeylerle mücehhez kıldıkdan sonra o varlığı bizâtihî kendisinin sanır, emvâliyle, kuvvetiyle, kavmiyyetiyle) kendini ihtiyacdan müstağni görür, muhakkak azar. (Kendisindeki varlığın Hakkın âriyet bir nı'meti olduğunu unudup Hak'dan uzak düşünce kendisinde sahte bir benlik başlar, yalnız kendisini beyenir, kendisinde olmayan fezâil ve hakaika ehemmiyyet vermez, nefsinin zulmetinde kalır. Bu gibilerin kendi cehâlet ve nâdanlıklarından haberleri olmadığı gibi, Resûl-i Ekrem'i de kendi nefsleriyle kıyâsa kalkarlar, Allah'ın ıstıfa kanununu bilmezler, nübüvvet kuvvetini görmezler, dîne ehemmiyyet vermezler, peygambermiş, ilm ü ma'rifet, hakıkatmiş bunlara nazar-ı istihfâf ile bakarlar, âlemde her şey'i kendi bildiklerinden ibaret zannederler.)

8 — İnne ilâ rabbikerrüc'à.

(Hâlbuki düşünmezler ki dehr'de hiçbir sûretde anılmazken vücud buldular), nihâyet dönüş de muhakkak Rabbinedir.

9 — Ereeytelleziy yenhà.

10 — Abden izà sallâ.

O kimseyi gördün ya, bir kulu, namaz kıldığında nehy eder.

11 — Ereeyte in kâne alelhüdà.

12 — Ev emere bittakvà.

Baksan a! Hakka tâbi' olan, namaz kılan o kul; hidâyete, rüşde giderse, yâhud takvâyı, hevâ ü hevesatdan sakınmayı, Allah'ın emirlerine ta'zimkâr, mahlûkaatına karşı şefekatkâr olmayı emrederse fenâ mı? Ne dersin?

13 — Ereeyte in kezzebe ve tevellâ.

Bana haber ver: Yâ (öbürü) namazdan nehyeder, Hakkı tekzîb eder, onun aksine gider, emirlerinin nehiylerinin mukteziyâtından i'râz ederse iyi mi?

Âyet-i celîlelerde üç türlü görmeye işaret vardır.

Birinci rü'yet: Kitab ve sünnetin etrafında toplanarak onlara muvâfık olarak amel işleyenleri o amellerden nehyedeni, onların üzerine kendisini tafdîle kalkışarak namazlariyle, ibâdetleriyle eylenenleri görmek. İşte bu hâricde evvelâ görünen ahvâl-i muzlimedendir.

İkinci rü'yet: Serbest bir hâlde tarîk-ı hidâyet ü rüşd ve istikaamete mâlik olan bir kavmi; bunların aksine olup, üstün kuvvete de mâlik bulunup bin türlü hîle ile onları hidâyet yolundan nehye çalışanları görmek. Buradaki rü'yet de ma'nâyı tedkık cihetinden olur.

---

* Burada nehyetmeye kalkan Ebûcehil, namaz kılan da Peygamberimiz (aleyhissalâtü vesselâm)'dir.

Üçüncü rü'yet: Sırât-ı müstakim üzere hak ve hakıkat yolunda giden insanları iğfal ve efkârını teşviş içün bâtılı hak sûretinde göstermeye çalışarak ve akl u tabîate mülâyim imiş gibi konuşarak hakıkati setredenleri rü'yetdir. Bir bakıma bu rü'yet: Allah'dan, peygamberden yüz çevirip tekzibde ısrâr ile inâd edenleri cehâlet-i muzlimelerinin içerisinde görmekdir.

14 — Elem ya'lem biennallàhe yerà.

Yoksa küfrde inâd ile ısrâr eden o nehyedici, sahte benliğine mağrur azgın; her vechile in'am ve intikaama kaadir ve muktedir olan Allah'ın görüyor olduğunu bilmiyor mu?

15 — Kellâ lein lem yentehi lenesfe'an binnàsıyeti.

(Hayır, hayır! O, sahte benliğine güvenerek âleme hatâ, kizb, isnâd eden, İslâmiyetin, insâniyyetin mahvına uğraşan kimsenin zannetdiği gibi değil.) Şân-ı ulûhiyyetime kasem olsun eğer o azgın; nedâmet edip vazgeçmezse biz onu muhakkak yakalayıp alnından (perçeminden) sürükleyeceğiz.

16 — Nàsıyetin kâzibetin hàtıetin.

(Evet) yalancı, câni bir nâsıyeyi nâra sürükleyeceğiz.

17 — Felyed'u nàdiyehu.

O vakıt o çağırsın (hak ve hakıkati yıkmak üzere) meclisini. (Gelsinler yardım etsinler, kahr-ı sübhânîmizin iktizası nâzil olan azâbdan onu kurtarsınlar.)

18 — Sened'uzzebàniyete.

Biz de çağıracağız Zebânîleri.

19 — Kellâ lâ tütı'hu vescüd vakterib.

(Ey Ekmelerrüsül!) sakın sen o bâğîyi dinleme, hezeyân-ı bâtılasına iltifât etme. Namazına devâm et, hudû' u huşû' ile secde et ve Hakka yaklaş.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

إِنَّا أَنْزَلْنٰهُ فِيْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرٰىكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾
لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوْحُ فِيْهَا
بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلٰمٌ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ أَهْلِ الْكِتٰبِ وَالْمُشْرِكِيْنَ مُنْفَكِّيْنَ حَتّٰى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ
﴿١﴾ رَسُوْلٌ مِّنَ اللّٰهِ يَتْلُوْا صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ﴿٢﴾ فِيْهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ﴿٣﴾ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِيْنَ
أُوْتُوا الْكِتٰبَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿٤﴾ وَمَآ أُمِرُوْٓا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ
مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ حُنَفَآءَ وَيُقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ وَذٰلِكَ دِيْنُ
الْقَيِّمَةِ ﴿٥﴾ إِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ أَهْلِ الْكِتٰبِ وَالْمُشْرِكِيْنَ فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا
أُولٰٓئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾ إِنَّ الَّذِيْنَ آمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ أُولٰٓئِكَ هُمْ خَيْرُ
الْبَرِيَّةِ ﴿٧﴾ جَزَآؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهٰرُ
خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ أَبَدًا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا عَنْهُ ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿٨﴾

سُورَةُ الْقَدْرِ

Sûre-i Kadr

"Kadr" Sûresinin mekkî veya Medenî oluşunda ihtilâf vardır.

Âyetleri: Beşdir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Hazret-i ilminde ve levh-ı kazâsında bütün mekaadiri takdîr eden, Rahmân ismiyle tecellî ederek kullarının ma'rifet ve îman yollarını bulabilmeleri içün Kur'ân-ı Mübîn'i inzâl eden, Rahıym ismiyle de ibâdını gaflet ve nisyandan îkaz eden Cenâb-ı Ḥakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — İnnä enzelnàhü fiy leyletilkadri.

Elhak biz (makaam-ı azametimizden sırf lûtf u cüdûmuz olarak bütün kullarımıza dalâlet vâdilerinden, cehâlet cehennemlerinden kurtulup necat caddelerinde yürüyebilmeleri içün) onu (Kur'ân-ı Mübîn'i) Kadir gecesinde indirdik.

İmdi Cenâb-ı Hak o gecenin şerefini, künh-i kadrini anlamaları ve üzerinde durmaları içün:

2 — Ve mä edràke mà leyletülkadri.

"Kadir gecesi nedir bilir misin?"

O gecenin husûsî ânının âlem-i nâsutun idrâkinin hâricinde olduğuna işâreten de:

3 — Leyletülkadri hayrün min elfi şehrin.

"O Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır" buyuruyor.

4 — Tenezzelülmeläiketü verrùhu fiyhà bi izni rabbihim min külli emrin.

O gecede lâhut âleminin sâkinleri olan melekler peyderpey, bâhusus Ruh (Hazret-i Cibrîl); Rablerinin izniyle hayr ü bereket içün* inerler.

5 — Selâmün hiye hattà matle'ılfecri.

Bu hâl o gece tan yeri ağarıncaya kadar selâmetle devâm eder. (Taraf-ı sübhânîden bir selâmdır. Mahz-ı selâmetdir. Melekler mü'minlere korkulu her şeyden selâmetde oldukları müjdelerini verirler, mü'minleri selâmlarlar.)

Ey tâlib!

Kadir gecesi kadr-i Muhammedî'yi beyân eden bir gecedir, beyyine-i Muhammediyyedir. Resûl-i Ekrem'in hâtır-ı Muhammedîleri içün o şerefe nâil olmuşdur. O gecede cemâl-i sübhânî âriflere açılır. Mukarrebîn; lâzım gelen mevzi'lerine, meârif ve keşiflerine sâhib olurlar. Ayıblar kalkar, melekût âlemi nûrunu ibrâz eder. Melekler kadre lâyık olan kalblere nâzil olup kurbet müjdelerini verirler.

—

* Âlem-i şuhudda, umûr-ı ilâhiyyede câri olan işler içün.

سُورَةُ الْبَيِّنَةِ

Sûre-i Beyyine

"Beyyine" Sûresi, "Kayyime" Sûresi, "Münfekkîn" Sûresi, "Beriyye" Sûresi dahi denilen bu sûrenin Mekkî veya Medenî oluşunda ihtilâf edilmişdir.

Âyetleri: Sekizdir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Kullarına merhamet-i sübhânîsi ile tecellî ederek Hak yolunu göstermek içün Kitablar ve Peygamberler gönderen Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Lem yekünilleziyne keferù min ehlilkitàbi velmüşrikiyne münfekkiyne hattà te'tiyehümülbeyyinetü.

2 — Resùlün minallàhi yetlù suhufen mutahhereten.

3 — Fiyhà kütübün kayyimetün.

Ehl-i kitab ve müşriklerden o kâfir olanlar kendilerine bir beyyine, vâzıh bir huccet, bir burhân-ı kaatı'; içinde; âyât-ı vâzıha, beyyinât-ı lâiha yazılı olan pâk sahifeleri onlara peyderpey okuyacak (Allah tarafından müeyyed) bir Peygamber gelip, tevhıd ve îmâna da'vet edinceye kadar dinlerinden ayrılacak değillerdi. (Ki kütüb-i kayyime o pâk sahifelerdedir. O da Kur'an'dır. Zîra Kur'an, maânî-i kütüb-i kayyimeyi şamildir.)

4 — Ve mà teferrekalleziyne ùtülkitàbe illâ min ba'di mà cäethümülbeyyinetü.

İşte o kitab verilmiş olan Ehl-i Kitab (bâhusus bunlardan ulema denilen okur yazar kısmı), ayrılmadı(lar, ayrılmadılar) da, ancak kendilerine bu âşikâr hüccet geldikden sonra ayrıldılar. İ'tikad ve îmânda tefrikaya düşdüler, müşriklerle beraber oldular. Bunların inkârları ve küfrleri, bu parlak mu'cize ve beyyine karşısında sırf inâdî oldu.)

5 — Ve mä ümirû illâ liya'büdullàhe muhlisiyne lehüddiyne hunefäe ve yukıymussalàte ve yü'tüzzekâte ve zàlike diynülkayyimeti.

Hâlbuki onlar, Allah'a, O'nun dîninde; dîni yalnız Allah içün hâlis kılan hak-perestler ve muvahhıdler olarak ihlâs* ile ibâdet etmelerinden ve onlara farz olan namazı evkaat-ı mahsûsesinde dürüst kılmalarından ve zekâtı vermelerinden başka bir şeyle emrolunmamışlardı. İşte mevcûdâtı Hak'sız görmeyerek, mahlûkaata nazar-ı hakaaretle bakmayarak riyâsız amel yapanların, namazı dosdoğru kılanların, zâhirde a'zâ-i cevârihı ıslah ederek secdeyi, Hakka ıktirâb içün yapanların, doğru yolda bulunanların dîni budur. Esâsen doğru dürüst din budur.

(Filhakıka Ehl-i Kitab ve müşrikler böyle bir kitab ve böyle bir din arıyorlardı. "Öyle bir peygamber gelmeden dînimizden ayrılmayız" demişlerdi. Peygamber gelince de sahte benliklerinden ve küfr-i inâdîlerinden dolayı bizâtihî kendisi mu'cize olan Peygamberi tekzîb etdiler.)

6 — İnnelleziyne keferù min ehlilkitàbi velmüşrikiyne fiy nàri cehenneme hàlidiyne fiyhà üläike hüm şerrülberiyyeti.

Gerek Ehl-i Kitabdan olsun, gerek müşriklerden (Muhammed aleyhissalâtü vesselâma) küfredenler yok mu? Muhakkak

---

* İhlâs: Hakdan başkasının muttali' olamayacağı bir amel-i kalbîdir. Ya'ni Allah'a bütün mevcûdiyyetinle ubûdiyyet edeceksin, buna Hak'dan başkasını müşterek kılmayacaksın. "Ve lâ yüşrik bi'ıbâdeti rabbihî ehaden) âyet-i celîlesi de buna işâret etmekdedir. Hulâsa ihlâs: riyâsız, her nevi' şâibeden uzak ve Hak'dan mâadâ bilcümle mevcûdatdan nazarın münkatı' olduğu bir ameldir. Cenâb-ı Hak ihlâsı şöyle ta'rif buyuruyor: "İhlâs, esrâr-ı ilâhiyyemden bir sırdır, onu kullarımdan sevdiklerimin kalbine tevdi' etmişimdir."

Resûl-i Ekrem Efendimiz buyuruyorlar ki: "Kıyâmet gününde ihlâs ile şirk gelirler, huzûr-ı ilâhîde yerleşirler, Cenâb-ı Hak ihlâsa der ki: Sen ehlinle birlikde cennete git, şirke de: Sen de ehlinle beraber cehenneme git."

cehennem âteşindedirler, onun içinde dâim kalacaklardır. Sâha-i kabûlden tardolunan onlar, mahlûkatın en azılılarıdır.

7 — İnnelleziyne àmenù ve amilussàlihàti üläikehüm hayrülberiyyeti.

Yine haberiniz olsun ki: Hakka vahîd olanlar, O'nun Resûlünü tasdîk edenler ve o Resûlün da'vetine gönülden icâbet edip o icâbetin iktizası Hakkın rızâsına tekarrüb içün a'mâl-i sâlihada bulunanlar mahlûkatın en hayırlılarıdır.

8 — Cezäühüm ınde rabbihim cennàtü adnin tecriy min tahtihel'enhàrü hàlidiyne fiyhä ebeden radıyallàhü anhüm ve radù anhü zàlike limen haşiye rabbehu.

Onların (îman ve amellerinden dolayı) Rableri ındinde lâyık oldukları mükâfatları: Altından ırmaklar akan Adn cennetleridir. (Hakk-al yakîn ilm, bahr-ı hakıkatden süzülen meârif ve hakaaıkdır.) Orada ebedî olarak kalacaklardır. Alîm; hakîm olan Allah, onlardan, amellerinden, niyyetlerinden, ihlâslarından râzı ve hoşnûd, onlar da O'ndan hoşnûddur. İşte bu ikrâm u ihsân, bu hoşnûdluk; Rabbinden haşyet duyanlaradır.

—

سُورَةُ الزِّلْزَالِ

Sûre-i Zilzâl

"Zilzâl" Sûresi, "Zelzele" Sûresi denilen bu sûre Medenîdir.

Âyetleri: Sekizdir.

سورة الزلزال مدنية وهي ثمان آيات

بسم الله الرحمن الرحيم

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿٢﴾ وَقَالَ
الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ﴿٣﴾ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ﴿٥﴾
يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ﴿٦﴾ فَمَنْ يَعْمَلْ
مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾

سورة العاديات مكية وهي إحدى عشرة آية

بسم الله الرحمن الرحيم

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ﴿١﴾ فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ﴿٢﴾ فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا ﴿٣﴾
فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ﴿٤﴾ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ﴿٥﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ
لَكَنُودٌ ﴿٦﴾ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ﴿٧﴾ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ
لَشَدِيدٌ ﴿٨﴾ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ﴿٩﴾ وَحُصِّلَ
مَا فِي الصُّدُورِ ﴿١٠﴾ إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَخَبِيرٌ ﴿١١﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Kullarının iki âlemde umûrunun müdebbiri olan, Rahmân ismiyle sahne-i şühudda ibâdını tekâlif-i şer'iyye ile mükellef kılan, Rahıym ismiyle de ibâd-ı hâssına Âlem-i Âhıretde husûsî ikrâmda bulunan Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — İzà zülziletil'ardu zilzàlehà.

Arz, (emr-i ilâhîyi alınca) kendisine mahsus o sarsıntısı ile zangır zangır sarsıldığı, (yer, yere yedirildiği),

2 — Ve ahrecetil'ardu eskàlehà.

Ve arz, ağırlıklarını, (kendisine defnolunanları, amel sandığı denilen kabir çukurunda yatanları, (hulâsa kendi cevfinde ne varsa) çıkardığı,

3 — Ve kàlel'insànü màlehà.

(Ve kemâl-i hayret ve dehşet içinde kalan) insan: ("Hadd-i zâtında sâkin ve câmid olan) bu arz'a ne oluyor?" dediği zaman:

4 — Yevmeizin tühaddisü ahbàrehà.

O gün (arz), bütün haberlerini anlatır. (Her işin fâiline: "Sen şöyle şöyle yapmadın mı?" diye, üzerinde yaşayanların bütün amellerine şâhid olduğunun haberini verir. Her güvenilen şey'in çökmüş, yıkılmış olduğu görülür, arz'ın definêleri meydana çıkar, altın kum tânesinden daha ucuzlar ve kendisine ta-

panlara: "Ey benim içün dînini, seciyye-i insânîsini, o kıymetli ma'nâsını değişdiren! Hayât-ı ebedîsini, baht-ı sermedisini nefs-i emmâresinin semen-i kalîline satan! İnsâniyyet sana emânetdi, şeref ü fazîlet de onun sıfâtı idi, sen benim içün bunları ayak altına aldın, ne oldu şimdi saŋa, bana rağbet etmiyorsun?" diye hıtâb eder.)

5 — Bienne rabbeke evhà'lehà.

Çünki Rabbin o gün ona vahyy eylemişdir. (Onu konuşdurur.)

6 — Yevmeizin yasdürünnàsü eştàten liyürev a'màlehüm.

(Ey Ekmelerrüsül! İ'lân et): O gün nâs, müteferrık sûretde; amelleri kendilerine gösterilmek ve amellerinin cezâsını görmek üzere fırlayacaklardır. (Mevkıf-i arz ve hisâbdan kimi bedbaht, kibi bahtiyar, kiminin yüzü ak, kiminin siyah geri döneceklerdir...)

7 — Femen ya'mel miskàle zerretin hayren yerehu.

Ve her kim zerre mikdarı bir hayr işlerse onun mükâfatını (cennetde) görecek.

8 — Ve men ya'mel miskàle zerretin şerren yerehu.

Her kim de zerre ağırlığında bir şerr işlerse onun cezasını (cehennemde) görecek.

Sûre-i celîleden bu ma'nâlar tahsîl olundukdan sonra enfüsî ma'nâsı tahsîl olunacak olursa:

Ten cana hâmiledir. Ölüm, bedenin rûhu doğurmasıdır. İşte arz-ı bedenden rûh-ı insânînin alâkası kesildiği zaman bir zelzele, kuvâ ve rûh-ı hayvânî içün bir sarsıntı, bir ızdırab olur. Kalbde olan i'tikadlar, meta'lar, a'mâl; hepsi arâzî-i bedenden dışarıya fırlatılır. İnsan bu hâl karşısında haşyet ve dehşetler

içinde kalıp da: "Bu hâl ne?" diye sorduğu zaman, kendisine: "Sûrî hayatdan azloldun emri geldi" diye haber verilir. Süedâ ve eşkıyâ hizb hizb hisab yerinde amellerini görüp dönerler. Süedâ zerre mikdârı hayrının karşılığını, eşkıyâ şerrinin karşılığını, süedâ hayırlarının galebeşinde, tevbesinin içinde, îmânının afvinde, fıtratının selâmetinde kaldığını, eşkıyâ da küfr ile perdelenmiş olduğunu görür.

—

سُورَةُ الْعَادِيَاتِ

Sûre-i Âdiyât

"Vel âdiyât" Sûresi Medenîdir.

Âyetleri: On birdir.

بسم الله الرحمن الرحيم

İnsânın mertebe-i yakîn ve irfâna vâsıl olabilmesi içün umûrunu tedbîr eden, yaradılışında kendisine yakışan ve niyâbet-i sübhânîsine lâyık sûreti veren, ibâd-ı hâssını sıfât-ı ilâhîsine lâyık kılan Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Vel'àdiyàti dabhan.

Harb meydânında o harıl harıl, nefes nefese koşan,

2 — Felmùriyàti kadhan.

Tırnaklariyle çarpdıkları taşlardan çakmak gibi âteşler saçan,

3 — Felmuğıyràti subhan.

Ve sabahleyin düşmân üzerine baskın yapan,

4 — Feeserne bihî nak'an.

Derken ayakları altında toz koparan, savurtan, feryadlar meydâna getiren,

5 — Fevesatne bihî cem'an.

O anda düşman ordusunun, o topluluğun arasına giren, ortalayan (atlar) hakkı içün:

Âyât-ı celîlelerde her zamânın inkişâf edecek kuvvetlerine, tearruz vâsıtalarına da işâret olduğu içün: "O kuvvetlere kasem ederim ki" ma'nâsı da tahsîl edilebilir. İşte Cenâb-ı Hakkın

tenezzülât-ı sübhânîsiyle tenezzül ederek kasem buyurduğu bu âyet-i celîlelere imtisâlen İslâm ordusunun dâima canlı, uyanık ve düşmanına karşı her cihetden bâhusus techîzat cihetinden üstün bulunması lâzımdır.

6 — İnnel'insàne lirabbihî lekenûdün.

Muhakkak insan,* Rabbine karşı pek nankördür.

7 — Ve innehu alâ zàlike leşehiydün.

Hem o buna (kendi nankörlüğüne) hakkıyle şâhiddir.
Bir ma'nâda da: Bu husûsa ya'ni onun o nankör-esrârına alîm olan Allah şâhiddir. Haricden şâhid aramaya lüzum yokdur.

8 — Ve innehu lihubbilhayri leşediydün.

Muhakkak o, serveti; mahz-ı hayr zu'metdiğinden mala da pek düşkündür.

9 — Efelâ ya'lemü izà bu'sire mà fiylkubùri.

(Hak ve hakıkati hiçe sayıp yalnız maddeye, servete tapan, hâlka karşı şefkat ve merhameti bir hastalık olarak kabûl eden) o cimri, hâlâ bilmez mi ki amel sandığı olan o kabir çukurundakiler deşildiği,

10 — Ve hussile mà fiyssudùri.

Ve sadırlarındaki sırlar, hayr ve şerr ne varsa onlar da derlenip toplandığı vakıt,

11 — İnne rabbehüm bihim yevmeizin lehabiyrün.

(Ketm-i ademden onları izhâr eden, envâ'-ı keremine mazhar kılan) Rableri, o gün onların her bir hâllerinden elbette tamamiyle haberdardır. (Onlar unutsa da O bilir.) O nankörler, dünyada etdiklerini anlayacaklar.

---

* Bir kısım insan.

سُورَةُ الْقَارِعَةِ

Sûre-i Kaaria

"El Kaari'a" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: On birdir.

سُورَةُ الْقَارِعَةِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ إِحْدَى عَشَرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الْقَارِعَةُ ﴿١﴾ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٣﴾ يَوْمَ يَكُونُ
النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ﴿٤﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنفُوشِ ﴿٥﴾
فَأَمَّا مَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ
مَوَازِينُهُ ﴿٨﴾ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ﴿٩﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَهْ ﴿١٠﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّكَاثُرِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ ثَمَانِي آيَاتٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ ﴿١﴾ حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ﴿٢﴾ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ ثُمَّ
كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ﴿٥﴾ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ﴿٦﴾
ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ﴿٧﴾ ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ﴿٨﴾

سُورَةُ الْعَصْرِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ ثَلَاثُ آيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Bütün kullarına rahmân ismiyle mütecelli, âhıretde de muhlisîne karşı rahıym olan Allah'ın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Elkàri'atü.

O mev'ud ve mâhud olan sâ'at... kıyâmet... hevl ü heybetinden, dehşetinden ve şiddet-i vüsûlünden akılları parçalayan felâket...

(İmdi Cenâb-ı Hak, onun hevl ü dehşetini te'kîden ve Habîb-i Edîbini muhâtab tutarak buyuruyor):

2 — Melkàri'atü.

(Ey Ekmelerrüsül!) Nedir o kaaria? O, korkunç büyük felâket?..

3 — Ve mä edràke melkàri'atü.

Ne bildirdi sana böyle azîm, korkunç bir felâketin ne olduğunu?

4 — Yevme yekùnünnàsü kelferàşilmebsùsi.

(Tezekkür edip va'z u nasihat kabûl edene beyân et):

(Görülmeden idrâk ile bilinmesi mümkin olmayan o korkunç, azîm haile, felâket geldiği) o gün ki nâs; (korkularından, âteşin şiddetli ızdırabından onun etrafında) çırpınıp yayılan pervâneler gibi olacak.

5 — Ve tekûnülcibàlü kel'ıhnilmenfùşi.

Dağlar da didilmiş renkli yünler gibi olacak.

6 — Feemmà men sekulet mevàziynühu.

İşte o gün her kimin mîzanları ağır basar (hasenâtı seyyiâtından fazla gelir) ise,*

7 — Fehüve fiy ıyşetin ràdıyetin.

O kimse artık hoşnûd olacağı bir hayâta nâil olacakdır.

8 — Ve emmà men haffet mevàzıynühu.

Fakat her kimin de terâzileri hafif gelir (hasenâtı hafif, seyyiâtı ağır basar) ise,

9 — Feümmühu hàviyetün.

Artık onun anası "Hâviye"dir. (Barınacak yeri kalmayacakdır.)

(İşin dehşet ü azametini beyân içün Cenâb-ı Hak imdi yine soruyor sonra da onu tefsîr buyuruyor):

10 — Ve mä edràke mà hiyeh.

"Hâviye"nin ne olduğunu bilir misin?

11 — Nàrün hàmiyetün.

O, kızgın bir âteşdir!.. (Öyle kızışmış ki kızgınlığın nihâyetine gelmişdir...)

---

* Burada şu kadarını söyleyelim ki: İnsan bir seyyieyi irtikâb edince; tevbe müddeti geçdikden sonra ancak o seyyie, defter-i a'mâline seyyie olarak yazılır. Haseneye gelince: Onu meydâna getirdikden sonra hemen yazılır. Hattâ o haseneyi hâtırına getirip yapmaya niyyet etdiği hâlde muvaffak olamasa da, kullarının bütün serâir ve zamâirine muttali' olan Allah, o hasenâtı yapmış gibi onun defter-i a'mâline onu yazdırır. Bu da Hakkın kereminin ne kadar büyük ve rıza-i ilâhînin bahâ ile olmayıp bahâne ile olduğunu ne kadar âşikâr beyân ediyor. Onun içün insan ihlâs ile alnını secdede çürütse Hakkın bu hakkını ödeyemez.

سُورَةُ التَّكَاثُرِ

Sûre-i Tekâsür

"Tekâsür" Sûresinin Mekkî veya Medenî oluşu ihtilâflıdır.

Âyetleri: Sekizdir.

بسم الله الرحمن الرحيم

İnsanda kemâlât-ı sübhânîsiyle tecellî edip, onu îman ve irfân ile terbiye eden, Rahmân ismiyle enva'-ı lûtf u ihsânına mazhar kılan, Rahıym ismiyle mertebe-i keşf ü ıyâna hidâyet buyuran Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Elhàkümüttekâsürü.

Oyaladı sizi o çoklukla öğünmek, o kuruntu, tûl-i emel.

(Evet, emvâl ü evlâd, masa, kasa, câh ile tefâhur ve mübâhatda bulunmak, gafletde yüzerek Hakdan i'râz edip tevhıdden ayrılmak... bunlar sizi oyaladı.)

(Hem o kadar oyaladı ki):

2 — Hattà zürtümülmekàbire.

Tâ amel sandığı olan kabirleri ziyaret edişinize, kabir çukuruna ininceye kadar devâm etdi.

3 — kellà sevfe ta'lemùne.

Sakının!.. mağrûr olmayın! Bu mufahare ve mubahatin, elinizdeki âriyet varlığın çokluğu ile övünmenin neticesinin ne olacağını ileride bileceksiniz.

(Bu emri te'kîden Cenâb-ı Hak tekrar buyuruyor):

4 — Sümme kellâ sevfe ta'lemùne.

Yine tekrâr ederim ki bunu bırakın! (Bâkîyi fânî ile, seciyye-i insânînizi muzahrafât-ı fâniyye ile değişmeyin. Bu âlemde

her şey âriyetdir, müsteâr alınır, her şey fânîdir tabiî biter, tükenir.) "Hayatdan azloldun" emri geldiği vakıt ne olduğunu ileride bileceksiniz.

5 — Kellâ lev ta'lemùne ılmelyekıyni.

Öyle değil... mevcûdâta nazar-ı hakaaretle bakmanın, onlara karşı bir hiss-i tefâhurla büyüklenmenin, öğünmenin sonunu yakînen bilseydiniz (gaafil olmazdınız.)

6 — Leterevünnelcahıyme.

Kasem olsun o (inkâr etdiğiniz) cehennemi çâresiz göreceksiniz.

7 — Sümme leterevünnehà aynelyekıyni.

Yine kasem olsun, onu (o cehennemin azâbını taddığınız vakıt çâresiz) ayn-el yakîn ile mutlak göreceksiniz. (Onu muayene edeceksiniz.)

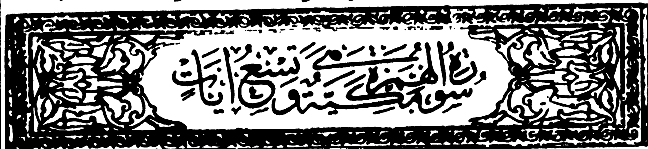
8 — Sümme letüs'elünne yevmeizin aninna'ıymi.

Sonra kasem olsun o gün elbet ve elbet (sizi oyalayan, Hakdan, O'na itâat ve ibâdet etmekden ayıran) nı'metlerden sorulacaksınız. (Onun da hisâbını vereceksiniz.)

—

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِيْ خُسْرٍ ﴿٢﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةِ ﴿١﴾ الَّذِيْ جَمَعَ مَالًا وَّعَدَّدَهٗ ﴿٢﴾ يَحْسَبُ اَنَّ مَالَهٗٓ اَخْلَدَهٗ
﴿٣﴾ كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ﴿٤﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا الْحُطَمَةُ ﴿٥﴾ نَارُ اللّٰهِ الْمُوْقَدَةُ
﴿٦﴾ الَّتِيْ تَطَّلِعُ عَلَى الْاَفْـِٕدَةِ ﴿٧﴾ اِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّؤْصَدَةٌ ﴿٨﴾ فِيْ عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ﴿٩﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحٰبِ الْفِيْلِ ﴿١﴾ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ
فِيْ تَضْلِيْلٍ ﴿٢﴾ وَّاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيْلَ ﴿٣﴾ تَرْمِيْهِمْ
بِحِجَارَةٍ مِّنْ سِجِّيْلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّاْكُوْلٍ ﴿٥﴾

سورة العصر

Sûre-i Asr

"Asr" Sûresi içün Mekkîdir diyenler de, Medenîdir diyenler de olmuşdur.

Âyetleri: Üçdür.

بسم الله الرحمن الرحيم

İnsânı; ahlâk-ı sübhânîsiyle tehallûk edebilmeleri içün husûsî bir hılkatde yaradan ve mazharında bütün kemâlât-ı sübhânîsiyle tecellî eden, Rahmân ismiyle tecellî ederek enva'-ı lûtf u keremine mazhar kılıp, onu ketm-i ademden meydâna getiren, Rahıym ismiyle de hidâyet edip sırât-ı müstekıymde tevhıdine vâsıl kılan Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Vel'asri.

Kasem olsun asr'a ki.

(Dikkat buyurulursa, Cenâb-ı Hakkın asr'a kasem buyuruşunda ne büyük ma'nâlar gizlenmişdir:

Bir def'a bütün şuûnât-ı kevniyye o tezgâhda dokunur ve kesilir, herkesin hamuru o tezgâhda yuğrulur.

Âyet-i kerîmede asr'ın birçok ma'nâlara şümûlü vardır. Biz burada asr-ı Muhammedî'ye kasem ediliyor ma'nâsını tahsîl ediyoruz.

Binâen'aleyh Cenâb-ı Hak bu husûsa kıymet veriyor da: "Asr-ı Muhammedî hakkı içün" buyuruyor.)

2 — İnnel'insàne lefiy husrin.

İnsan muhakkak bir husrandadır.

3 — İllelleziyne àmenù ve amilussàlihàti ve tevàsav bilhakkı ve tevàsav bissabri.

Husrandan kurtulanlar ancak o kimselerdir ki; îman edip îmânlarının iktizâsı amel-i sâlih işleyenler ve yekdîğerlerine hep hakkı vasıyyet edenler ve sabrı vasıyyet edenlerdir.

(Yine dikkat buyurulursa: Âyet-i celîle husrandan kurtulmayı yalnız îman edip amel-i sâlih işlemeye bırakmıyor, aynı zamanda insanların biribirlerine hakkı tavsıye ve sabrı vasıyyet etmesi îcâb etdiğini de beyan buyurarak, bu sûretle cem'iyyet içerisinde "bana ne?"nin kaldırılmasını, kalblere hakıkî sürûrun ilkaa edilmesini emrediyor.

Filhakıka insân içün hakıkatde en büyük kazanç da budur. Ve insân eğer bunun farkında olmaz da gafletle yaşarsa elbette büyük ziyân içindedir. Zîra ömür, hayat; ileride hisâbı görülmek üzere insâna verilmiş âriyet bir sermâyedir. Her geçen dakika, an, o ömrün bir parçasını giderir. Ve insan onu geri almak içün neye sâhıb olsa da verse geri alamaz. İşte insan onun karşılığında bir şey kazanamaz, fânîyi bâkı ile değiştiremezse o kimse husranda değil de yâ nedir? Gaafil insan günler geçtikçe "şuna sâhıb oldum, buna sâhıb oldum" diye sevinir. Hâlbuki asır onu mütemadiyen bitirir de haberi olmaz. Bu da husran değil de yâ nedir? Amma sayılı nefes; Hakka îman, amel-i sâlih, hakkı vasıyyet ve sabırla tükenirse karşılığı Hak olacağı içün elbette bunun neticesi büyük bir kâmdır.)

—

سُورَةُ الْهُمَزَةِ

Sûre-i Hümeze

"Hümeze" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: Dokuzdur.

بسم الله الرحمن الرحيم

Kemâlât-ı sübhânîsini insanda izhâr eden, türlü keremiyle ihsânda bulunan, havass-ı ibâdına irfan yolunu açan Allahü teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Veylün likülli hümezetin lümezetin.

2 — Elleziy ceme'a màlen ve addedehu.

Gammazlığı âdet edinip arkadan zemm ü gıybet edenin,* maddeten ve ma'nen şunu bunu itip incidenin, gönül kıranın, mevcûdâta hakaaret nazarıyla bakıp karşısındakini küçümseyerek istihfâf edenin, kaşiyle, gözüyle işaret ederek eylenenin, âharın zararına servet yığıp, kasa doldurup sayıp duranın, iddihâr etdiği bu malına güvenerek her fırsatda hâliyle, lisâniyle onunla öğünenin vay hâline!.. Büyük helâk!.. Korkunç yıkım!..

3 — Yahsebü enne màlehu ahledehu.

O zanneder ki (iddihâr etdiği fakat yerli yerine sarf edemediği) o mal, o servet kendisine muhakkak ebedî hayat vermişdir.

---

* "Bir kimse bir kimsenin arkasından çekişdirse, o kimsede de o sıfat bulunmasa, Cenâb-ı Hak, o arkasından çekişdiren kimseyi söylediğini isbat edinceye kadar yevm-i cezâda irin çamurunda habsedecekdir" diye buyurulmuşdur.

Füyûzat, 7. c., F.: 42

4 — Kellâ leyünbezenne fiylhutameti.

Hayır! (Öyle sanmasın.) Celâlim hakkı içün o, "Hutame"ye atılacakdır.

5 — Ve mä edràke melhutametü.

"Hutame"nin ne olduğunu bilir misin?

6 — Nàrullàhilmùkadetü.

Allah'ın tutuşdurulmuş bir âteşi.

7 — Elletiy tettali'u alel'ef'ideti.

Öyle bir âteş ki tırmanıp gönülleri sarar da yakar.

8 — İnnehà aleyhim mü'sadetün.

9 — Fiy amedin mümeddedetin.

Onlar, uzadılmış sütunlar üzerine bağlı olduğu hâlde âteş üstlerine kapatılacakdır.

—

سُورَةُ الفِيلِ

Sûre-i Fiyl

Kendisinde "Fil" zikrolunan sûre Mekkîdir.

Âyetleri: Beşdir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Allahu teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

Cenâb-ı Hak bu sûre-i celîlede azamet-fürûş bir kavmi, kendi sahte ve âriyet varlıklarına güvenen bir cem'ıyyeti nasıl perîşân etdiğini beyân ediyor, fikir sâhibleri içün büyük ibretler veriyor.

1 — Elem tere keyfe fe'ale rabbüke biashàbilfiyli.

(Ey görüşü mu'teber! Rabbin seni nasıl bütün kâinâta tanıtmayacak? Sana vikaaye-i ilâhîsinden zırh giydirip dîn-i hakk ile gönderildiğini mevcûdâta bildirmeyecek? O dîn-i hakk ile seni bütün edyâna âlî ve gaalib kılmayacak? Sana nasıl yardım etmeyecek? Zîra bütün düşmanlarına gaalib, bütün kudretlerin sâhıbi senin Allah'ındır. Sen, hızb-i ilâhînin reisisin, senin her dediğin olacak.)

Görmedin mi? Büyük fillere güvenen, dayanan Eshâb-ı Fîl'in (Kâ'be-i Muazzama'yı yıkmağa gelen Yemen meliki Ebrehe'nin ordusunun) âkıbetini? Gözünle görmüş gibi onlara vâkı' olan tecellî-i ef'âl-i ilâhiyyenin keyfiyyeti senin ma'lûmun değil miydi?

2 — Elem yec'al keydehüm fiy tadliylin.

Allah, kuvvetlerine çok güvenenleri tepelemedi mi? Kendisine i'lân-ı harb edenleri, Beyt'i yıkmak içün hazırlanan zâlimleri kendi hîleleri içerisinde boğmadı mı? Onların bütün keydlerini, tedbirlerini boşa çıkarmadı mı?

3 — Ve ersele aleyhim tayren ebàbiyle.

(Onlar azametde fillerine güvendiler, ordularını filler ile techîz etdiler, Allah da ibret olsun, dilerse en kavîyi en zaîf ile helâk edeceğini anlasınlar diye) onların üzerlerine file nisbeten çok ufak kuşlardan (Ebàbil) bir ordu sevketdi.

4 — Termiyhim bihıcàretin min sicciylin.

Ki bu bölük bölük kuşlar onların üzerlerine siccîl'den mevaad-ı muhrike (pişkin tuğladan yapılmış ufak taş parçalarını) havâî bir kuvvetle atıyorlardı.*

5 — Fece'alehüm ke'asfin me'kûlin.

Derken Allah, o azametli orduyu, dânesini güve yemiş ekin yaprağı gibi yapıverdi. (Vücudlarından kimsenin intifa' edemeyeceği bir hâle sokdu. İşte Eshâb-ı Fil'e karşı ummadıkları bir şekilde esbâb-ı kahriyyesini hazırlayan Allah, istediği zaman emsâlini de hazırlar, böyle helâk eder.)

---

* Deniz tarafından gelen bu kuşların atdıkları taşlar hastalık naklediyor, isabet edeni helâk ediyordu.

İmdi, dikkat edin: Dîn-i celîl-i İslâmda: "Kerâmât-ı dîniyye mukaabili kerâmât-ı fenniyye zuhûr etmedikçe bu kâinâta nihayet verilmeyecekdir" diye buyurulmuşdur. Bu ufak bir cümledir amma ma'nâsı cildler doldurur.

Bundan bir-iki asır evvel şu hâdiseyi söylediğimiz vakit, mü'min itmi'nân-ı kalb ile: "Kudretullah tahtında her şey olur" der boyun keserdi, münkir ise dudağını bükebilirdi. Fakat bugün fen o dudağı koparır da atar. Zîra aynı münkir bugün fennî kuvvetleri gördüğü vakit şaşırıyor. Hâlbuki onların da hakikatde mûcidi, Hâlik-ı A'zamdır. Hindistancevizi kadar mahfazadaki gözünle göremediğin, elinle tutamadığın, fotoğrafını çekemediğin aklın sâhibi sen misin? İşte Allah, o vâsıta ile senin elinle sana yapdırdığı şeyle kudretini tanıtır. Sâlih aleyhisselâm'ın kavmi, fenâlıklarının cezası olarak bir gün sarardı, bir gün kızardı, bir gün karardı. Bu haber verildiği vakit münkir yine "Acaba?" diyebilirdi. Fakat bugün diyemez. Zîra türlü türlü gazlar aksırtıyor, sabun kalıbı gibi dondurtuyor, nihayet helâk ediyor.

Onun içün Kur'an-ı Mübîn'in ma'nâsını kalemler değil zamanlar tefsîr eder.

سُورَةُ قُرَيْشٍ

Sûre-i Kureyş

"Kureyş" Sûresine "Liîlâfi kureyşin" Sûresi dahi denilir. Mekkîdir.

Âyetleri: Dörtdür.

سورة قريش مكية وهي اربع آيات

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

لِاِيْلٰفِ قُرَيْشٍ ﴿١﴾ اٖلٰفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوْا
رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِيْٓ اَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوْعٍ وَّاٰمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

سورة الماعون مكية وهي سبع آيات

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَرَءَيْتَ الَّذِيْ يُكَذِّبُ بِالدِّيْنِ ﴿١﴾ فَذٰلِكَ الَّذِيْ يَدُعُّ الْيَتِيْمَ ﴿٢﴾ وَلَا
يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ﴿٣﴾ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّيْنَ ﴿٤﴾ الَّذِيْنَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ
سَاهُوْنَ ﴿٥﴾ الَّذِيْنَ هُمْ يُرَآءُوْنَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُوْنَ الْمَاعُوْنَ ﴿٧﴾

سورة الكوثر مكية وهي ثلث آيات

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّآ اَعْطَيْنٰكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾ اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ﴿٣﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Yokluk çölünden varlık vücûdü pazarına getiren, yaradan ve yaratdığına imdâd eden Allahu teâlâ'nın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

Cenâb-ı Hak bu sûre-i celîlesinde tam bağlanış ile Allah'a ibâdet eden kimseye açlık korkusunun gelmeyeceğini i'lân buyuruyor.

1 — Liiylâfi kureyşin.

Habîbim Muhammedim! Şu Kureyş'in inâdına, tekebbürüne, şirkde ısrârına ne oluyor? Hâlbuki senin Hakka da'vetine ilk önce onların gelmeyişine şaşılır. Hiç şübhe yok nı'met-i ilâhiyye aded manzûmesine girmez, bitmez, tükenmez, sayılamaz. Fakat hiç olmazsa şu Eshâb-ı Fîl'in tecâvuzâtından onları muhafaza edip masun bırakdığımızı düşünmezler mi?

2 — İylâfihim rıhleteşşitäi vessayfi.

Zıraatsiz, mahsulsüz, hiçbir şeysiz bu vâdide onları aç bırakmadığımızı ve her yerden mükellef rızklarla geçindirdiğimizi hatırlamazlar mı? Kışda ve yazda ticaret kârbanları sevkederek korkusuz, tehlikesiz serbest ticaret etmeleri içün ünsiyyeti, îlâf ve i'tilâfı kendi aralarında ve onlarla hâric milletler arasında kim yapdı? Onlar Harem-i Şerîf'in sâkinleriyiz diye anlaşarak, andlaşarak, sâir milletlerden aman alarak,* âdeta kapitülâs-

* Bir milletin iktisâdiyyâtını, refâhını ve seâdetini te'mîn edecek yolları işâret ediyor.

yonlar kurarak her şeyden emin yaşamıyorlar mı idi? Bu tecellî-i ef'âl-i ilâhiyyedeki büyüklüğü azıcık düşünmezler mi?

3 — Felya'büdù rabbe hàzelbeyti.
4 — Elleziy at'amehüm min cù'ın ve àmenehüm min havfin.

(Bu ülfeti, îlâfı yapan Allah'dır.) Hiç olmazsa şunu nazardikkate alsınlar da onları (zulmetden nûra çıkarmak isteyen, hidâyetle dalâlet yolunu açık bir şekilde Kur'an-ı Mübîn'le beyân eden), açlıkdan kurtaran ve korkudan emîn kılan bu Beyt'in sâhibi olan Allah'a kulluk etsinler. (Ve ibâdetde gaafil olmayarak, Mescid-i Harâm'a yüz çevirerek farz olan namâzı kılsınlar, biribirlerini öğrensinler, tanısınlar. Onların hakla, îmanla dolu yekvücud hâllerinden, onlardan olmayanlar da ürksünler. Hulâsa harem-i hümâyûn-i ilâhîye dâhil olabilmek içün ahlâk-ı ilâhiyye ile tehallûk edip, Allah uğrunda cihâd ederek O'na lâyık kul olmaya çalışsınlar.)

Ey tâlib!

Cenâb-ı Hakka kulluğun içerisinde asıl: Zavallılara, düşkünlere, açlara bakmak, elindeki nı'metlerde onların da hakkı olduğunu bilerek doyurmak, ellerinden tutmak, öksüzlerin, yetimlerin gönlünü almak vardır. Cenâb-ı Hak; yetîme hakaaret edeni, ünf ile muamele edeni, düşkünün, zavallının hâline acımayıp onu doyurmak içün teşvikde bulunmayanı, "yevm-i cezayı, yevm-i âhıreti tekzîb edendir" diye i'lân ediyor.

—

سُورَةُ الْمَاعُونِ

Sûre-i Mâ'ûn

"Mâ'ûn" Sûresi cumhûrun kavlinde Mekkîdir, Bahir'de İbn-i Abbas ve Katâde kavlinde Medenîdir.

Âyetleri: Yedidir.

بسم الله الرحمن الرحيم

Yevm-i cezânın sâhibi, en kavîyi en zaîf ile helâk eden, mü'minîne aman veren Allahü teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Ereeytelleziy yükezzibü biddiyni.

Ey Peygamber-i Hak! O, dîni (yevm-i cezayı, din gününü, yevm-i keşf-i likaayı) tekzib edeni gördün mü?

2 — Fezàlikelleziy yedu'ulyetiyme.

(Şunu bil ki: O günü tekzib eden) işte o kimsedir ki: Yetîmi iter, ünf ü zecr ile muamele eder, öksüzü, zaîfi kakar.

3 — Ve lâ yehuddu alâ ta'àmilmiskiyni.

Ve düşkün bîçârenin yiyeceğine dâir teşvikatda bulunmaz. (Kendi yedirmediği gibi yedirene de engel olur. İşte bu kimse âhireti inkâr eden kimsedir.)

Ey tâlib!

tekzib ve tasdik, ahvâl-ı kalbiyyedendir. Fakat âsârı zâhirde müşâhede edilir. Demek oluyor ki yetimlere, âcizlere yapılan o rikkatsizlik, merhametsizlik; dinsizlik alâmetlerinden sayılıyor.

4 — Feveylün lilmusalliyne.

5 — Elleziyne hüm an salâtihim sàhùne.

Veyl o ehl-i riyâya ki namaz kılarlar da, kıldıkları namazlarından bihaberdirler. (Zevk almazlar, münâcatlarından tad duymazlar. Müşâhedat yok, huzur yok, şühûd yok, zevk yok... Hâlbuki namaz, abd ile Rabb arasında birleşmedir. Hukuka riâyet edilmeden kılınan namazda ise birleşme değil, ayrılma vardır. Evet, yazık o kimselere ki ömürlerini vâdi-i gaflette, dalâlet yolunda evhâm u zunun ile geçirirler. Onların yegâne gayeleri celb-i menfaatten ibaretdir.)

6 — Elleziyne hüm yüräùne.

Bunlar öyle münâfık ve mürâîlerdir ki; hiçbir işlerini Allah içün yapmazlar, hep gösteriş içün yaparlar.

7 — Ve yemne'ùnelmà'ùne.

Ve öyle dünyaya taparlar ki; farz olan zekâtı vermedikleri gibi, iş bitirmek içün âriyet bir yardımda bulunmayı bile men'ederler. İnsâniyyete hizmeti, din kardeşine karşı ufak bir muaveneti esirgerler. (İşte veyl bunların hâline!.. Bunlar, o tekzib etdikleri günün mahkeme-i ilâhîsinde dosyaları okunduğu zaman cehennemin veyl deryâsında mahkûm olacaklardır.)

—

سُورَةُ الكَوْثَرِ

Sûre-i Kevser

"Kevser" Sûresinin Mekkî olduğunu da, Medenî olduğunu da söyleyenler vardır.

Âyetleri: Üçdür.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Allahü teâlâ'nın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

Cenâb-ı Hak, "Mâ'ûn" Sûresinde münâfıkların, mürâîlerin hâlini i'lân etdikden sonra, bu sûre-i celîlede de Habîbine ve ümmetine tebşirde bulunuyor.

1 — İnnä a'taynàkelkevsere.

(Habîbim Muhammedim!) Filhakika biz sana: Kevser'i (hayr-ı kesîri, Kur'an'ı, cennetdeki nehri, bahr-ı umman-ı ehâdiyyetin ma'rifet nehrini, Havz-ı Nebî'yi, vahdâniyyetimizin esrârındaki nûr-ı ma'rifeti) verdik.

Âyet-i celîleden bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra: "Biz sana Fâtıma (radıyallahu anhâ)'yı verdik" ma'nâsı da tahsîl olunur ki, o, nefs-i nâtıka-i kâinâtın kalbi olan hanedân-ı ehl-i beyt-i nübüvvetin havzıdır.

2 — Fesalli lirabbike venhar.

(Ey Peygamber-i Hak! Senin vahdet-i zâtta ve ona vukuf-ı ma'rifette tahakkukunu, i'tamız ve husûsi bir kerâmete mazhar kılmamız hulâsa bu geniş tecellîyatımız hasebiyle –ki senden evvel gelen resûllerin ve nebîlerin hiçbirisi bu tecellî-i sübhâniyye mazhar olmamışlardır–) o halde sen de Rabbin içün (teveccüh-i tam ve ihlâs-ı tam ile) namaza devam et ve kurban kes.

Âyet-i celîleden bu ma'nâlar tahsîl edildikden sonra şu ma'nâlar da tahsîl olunur:

Habîbim Muhammedim! Biz senin zâtını zâtımızdan, is-

mini ismimizden, umum ve husûsa olan merhametini de Rahman ve Rahıym olan esmâmızdan kılmakla sana füyûzât-ı besmele olan Kevser'i i'tâ etdik. Sen de abdiyyetini ibrâz içün nefsinden geçdiğin hâlde hâzır-ı huzûr-ı rubûbiyyetim ol.

Yine âyet-i celîledeki: "Namaz kıl"dan: "Elini bağla, dîvanıma gel, Rabbinle visal et" ma'nâsı tahsîl edildiği gibi, "Kurban kes" emrinden de: Ma'lûm olan "kurban" ma'nâsı tahsîl olundukdan sonra: "Beden-i nâsûtunu zebh et, sonra kâ'be-i zâta vuslat eyle" ma'nâsı da tahsîl olunur.

3 — İnne şànieke hüvel'ebterü.

Senin burhânullah olduğunu göremeyene, zât-ı risâletine hezeyanda bulunana, sana buğzedene muğber olma ki; ebter (zürriyetsiz) olan şübhesiz odur. Senin eserin kıyâmete kadar bâkîdir, onlar ise münkatı'-ül eserdir, isimleri bile anılmaz.)

Ey tâlib!

Evet, bugün Hazret-i Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm) âlem-i cemâle teşrîf edeli on dört asra yakın bir zaman geçdiği hâlde el'an onun muhabbetiyle kalbleri yanan, onun ismi zikrolunduğu vakıt zevkli, tatlı ağlayan milyonlarla insan vardır. Sûretde vech-i pâk-i Muhammedîsini görmeden milyonlarca insan ona âşık olmuşdur. Bugün kürede Frenklerin yapdığı istatistiğe göre beş yüz küsur milyon Müslüman var deniyor. Bunun yüz milyonunu sen çıkar, yüzünü de ben çıkarayım. Geriye kalan iki yüz, üç yüz milyon insan günün beş vaktinde onun ismini anıyor. Garbda da binlerce hâlk şems-i hakıkat-i Muhammedînin nûruna kalbinin penceresini açmış o nûrdan istifade ediyor, gönlünü ona bağlamış, şevkle yaşıyor. Onun nâmına ma'bedler yapılıyor, kelime-i şehâdetin saltanatı i'lân olunuyor. Yine asırlardır adres-i mübâreki olan kabr-ı seâdetine aktâr-ı cihandan milyonlarca insan ziyaretine geliyor, yüz sürüyor.

Diğer tarafda Ebûcehl de geldi, Hazret-i Muhammed'e i'lân-ı husûmet etdi, fakat peşinden kim gitdi?..

سُورَةُ الْكَافِرُونَ

Sûre-i Kâfirûn

"Kâfirûn" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: Altıdır.

سورة الكافرون مكية وهي ست آيات

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

قُلْ يَٓا اَيُّهَا الْكَافِرُونَۙ ﴿١﴾ لَٓا اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَۙ ﴿٢﴾ وَلَٓا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَٓا اَعْبُدُۚ ﴿٣﴾
وَلَٓا اَنَا۬ عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْۙ ﴿٤﴾ وَلَٓا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَٓا اَعْبُدُۜ ﴿٥﴾ لَكُمْ د۪ينُكُمْ وَلِيَ د۪ينِ ﴿٦﴾

سورة النصر مدنية وهي ثلث آيات

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اِذَا جَٓاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُۙ ﴿١﴾ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ ف۪ي د۪ينِ اللّٰهِ
اَفْوَاجًاۙ ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُۜ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

سورة اللهب مكية وهي خمس آيات

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

تَبَّتْ يَدَٓا اَب۪ي لَهَبٍ وَتَبَّۜ ﴿١﴾ مَٓا اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَۜ ﴿٢﴾ سَيَصْلٰى
نَارًا ذَاتَ لَهَبٍۚ ﴿٣﴾ وَامْرَاَتُهُۜ حَمَّالَةَ الْحَطَبِۚ ﴿٤﴾ ف۪ي ج۪يدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ ﴿٥﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Kendisine müştâk olanların kalblerine şifâ veren, vahdet şarâbını taddıran, mü'minlerin gönüllerini ma'rifet nûru ile nûrlandıran, kâfiri tathirhâne-i küfr olan âlem-i nâr ile terbiye eden Allahü teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Kul yä eyühelkâfirùne.

2 — Lä a'büdü mà ta'büdùne.

(Ey Ekmelerrüsül! Bâtıl i'tikadları, sahte varlıkları ile; zâhir olan şems-i hakıkati setretmek isteyen, kendi benliklerinin zulmetinden kat'iyyen çıkamayan o inadcı kâfirlere i'lân et de), de ki: "Ey kendi nefs putuna tapan, îmâna gelmeyecekleri Allah'a ma'lûm olan müşrik kâfirler! Ben sizin ma'bud yerine koyduğunuz şeylere ubûdiyyet etmem. İ'tikadımda, harekâtımda müstekılim. Bâhusus Allah'ın tevfîkaat-ı samedânîsine mazhar olmuş, tevhıd-i zâtîsinde müstağrak kalmış, zât-ı sübhânîsiyle ikram ve ihsân olunmuş olan ben, nasıl size münkaad olur, sizin bâtıl ilâhlarınıza teabbüd ederim? Hulâsa ben ma'bûdün bilhak olan Allah'dan başkasına ibâdet etmem.")

3 — Ve lä entüm àbidùne mä a'büdü.

"Siz de benim ibâdet etdiğime (her zerrede hâzır ve nâzır, her şe'nde kayyûmiyyet-i zâtîsi meşhud, hâdisat ve tesavvuratdan münezzeh, bütün varlık O'nunla kaaim ve O'nun hubb-ı sübhânîsiyle dâim olan Mâ'bûduma) tapanlar değilsiniz."

4 — Ve là ene àbidün mà abedtüm.

"Şunu iyi bilin ki: Ben bi'setimden evvel de sizin tapdıklarınız ilâh-ı mec'ûle ibâdet etmedim, şimdi de etmem ve ileride de etmem."

5 — Ve lä entüm àbidùne mä a'büdü.

(Siz diyorsunuz ki: "Sen bizim tapdıklarımıza ibâdet edersen, biz de senin Allah'ına ibâdet ederiz." Bunlar bâtıldır.)

"Siz de bâtıl ilâhlarınızı bırakıp hakıkate îman ile ehad, vâhıd, ferd, samed, doğmayan, doğurmayan benim ma'bûduma ibâdet ediciler değilsiniz."

6 — Leküm diynüküm ve liyediyni.

"O hâlde sizin dîniniz, (hisâbınız onun mes'uliyyeti hayr, şerr) size, benim dînim de bana aiddir."

Dikkat edin mü'minler!

Bundan küfre ruhsat verildi zannedilmesin. Âyet-i celîlede şuna işaret ediliyor: Bir beldede yaşayan muhtelif i'tikadlara sâhıb olan insanlar, i'tikadları hasebiyle o beldenin sûrî vazifelerinde kusûr etmemelidirler. Ya'ni Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: "İ'tikaadınız emr-i ma'nevîdir, onun hisâbını ben göreceğim. Yalnız mâdâmı ki bir beldede yaşıyorsunuz, onun umrânı husûsunda elbirliği ile çalışınız." Esasen bu sûre-i celîle: İslâmın zulm yerine adâlet, cehl yerine ilm sokarak fethetdiği beldelerde akın akın İslâmın adâletine inkıyâd eden akvam arasında sulh ve selâmete işaretdir.

—

سُورَةُ النَّصْرِ ١١٠

Sûre-i Nasr

"Nasr" Sûresi Medenîdir. Hıccet-ül veda'da nâzil olmuşdur.

Âyetleri: Üçdür.

Habîbullahın dostlarına nusrat, düşmanlarını kahr eden Allahü teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — İzà cäe nasrullàhi velfethu.

2 — Ve reeytennàse yedhulùne fiy diynillàhi efvàcen.

(Ey resûllerin seyyidi Muhammedim! Bidâyetsiz ebedden nihâyetsiz ezele kadar sen kendine vücud vermedin, benlik göstermedin, benden bir an dönmedin, ma'bûdün bilhak olan Allah'ından ayrılmadın, kâfirlerin şiddetli ısrarlariyle sarsılmadın, Allah'ın da sana va'detdiği yardımı gelecek, feth başlayacak.) Allah'ın nusratı gelip de mev'ûd olan feth müyesser olunca, sen, nâsın Allah'ın dînine fevc fevc, fırka fırka girdiklerini göreceksin. (Bâtıl dinlere, fâsid re'ylere gaalib geleceksin. Hazarda nusrat, seferde feth yolu senindir. Zâhirde Mekke'yi feth edip Kâ'be'nin kapılarını açacağın gibi, bâtında da beşeriyyetin kalb kapılarını açacaksın, fevc fevc İslâma girecekler.)

3 — Fesebbıh bihamdi rabbike vestağfirhü innehu kâne tevvàben.

(Ey Ekmelerrüsül! Feth müyesser olup insanların küme küme İslâma, Allah'ın râzı olduğu dîne girdiğini görünce, hulâsa Rabbinin sana verdiği bütün va'di meydâna gelince; onun şükrü olmak üzere) hemen (cemâl ve celâl sıfatlarının sâhibi olan) Rabbini hamd ile tesbih et. ("Her ne kadar sana tesbih etsek kusûr ederiz, o kusûru sen ört" diyen Habîbim!) O'nun mağfiretini taleb et.* Şübhesiz ki Cenâb-ı Hak, kendisine ihlâs ile dönenlere her şey'i bağışlayandır.

—

* Buradaki istiğfar, kabâhat afvi içün değildir. Cenâb-ı Hak, Habîbinin niyâzından çok memnûn olur, bunun keyfiyyetini de makaam-ı zevka çıkanlar anlar.

Bu sûre-i celîlede: Fahr-i Âlem'in âlem-i cemâle teşrîfine, oraya da'vete ince bir işâret de vardır.

سُورَةُ اللَّهَبِ

Sûre-i Leheb

"Tebbet" Sûresi Mekkîdir.

Âyetleri: Beşdir.

Resûlullah'a dil uzadanı kurum kurum kurudan, mü'minlerin gönüllerine rahmet suyu ile ferahlık veren Allahü teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

Bu sûre-i celîle, Ebû Leheb'in, Cenâb-ı Peygambere: "Hay kuruyası" demesi üzerine nâzil olmuşdur ki nihayet kendi kuruyup gitmişdir.

1 — Tebbet yedä ebiy lehebin ve tebbe.

Ebû Leheb'in, (Resûl-i Ekrem'in dîn-i celîl-i İslâmı beyânına mâni' olmak üzere uzatdığı) iki eli kurusun. Kurudu (da). (Maddî, ma'nevî kuvvetleri husrâna düşdü, bütün dayandıkları helâk oldu, dünyada murâdına, maksadına nâil olamadığı gibi âhıretde dahi husrân-ı ebedî gayyâsına yuvarlandı.)

2 — Mä ağnà anhü màlühu ve mà kesebe.

Ne malı, ne kazandığı ona hiçbir fâide vermedi.

3 — Seyaslâ nàren zàte lehebin.

Nihâyet o, bir alevli âteşe yaslanacak. (Öyle bir âteşe yaslanacak ki, o âteş yalnız cismi yakmaz, ruhları, gönülleri de muhît olan bir âteşdir.)

4 — Vemreetühu hammàletelhatabi.

5 — Fiy ciydihà hablün min mesedin.

(Bu âteşe yalnız kendisi değil, onun küfrüne hizmet eden, Resûlullah'a ezâda fikren, hâlen beraber çalışan, Resûlullah'ın aleyhine nâs arasında kundakçılık yapan) karısı da yaslanacakdır. Hem odun* hammalı olarak. (O odunu, makaam-ı iftiharda takındığı gerdanlığın yerine) gerdanında taşıdığı hurma lifinden yapılmış sağlam iple taşıyacakdır.

—

* O odun, tathirhâne-i küfr olan âlem-i cehennemin odunudur, çırasıdır. O da kâfirlerden olur. Ebû leheb'in karısının taşıyacağı odun da Ebû Leheb'in kendisidir.

سُورَةُ الإِخْلَاصِ

Sûre-i İhlâs

"İhlâs" Sûresinin Mekkî veya Medenî olmasında muhtelif rivâyetler vardır.

Âyetleri: Dörtdür.

سُورَةُ الإخلاص مَكِّيَّةٌ وَهِيَ أَرْبَعُ آيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

سُورَةُ الفَلَقِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ خَمْسُ آيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ أَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾
وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

سُورَةُ النَّاسِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ سِتُّ آيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قُلْ أَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلٰهِ النَّاسِ ﴿٣﴾
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِيْ يُوَسْوِسُ فِيْ صُدُوْرِ النَّاسِ ﴿٥﴾
مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

Zât-ı ehadiyyetini Cenâb-ı Ahmediyyete feth eden Cenâb-ı Hakkın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Kul hüvallàhü ehadün.

(Ey Peygamber-i Hak! kalbinle tasdik, lisânın ile takrîr etdiğin her şey; O'nun taht-ı ihâta ve tasarrufunda olduğunu, şuûnâtdaki bu feyz-i hayâtın yine O'nun esmâ-i ilâhîsinin envârı bulunduğunu) duyur ki: O, Allah'dır, bir'dir. (Birliği aded manzûmesinde çiftin mukaabili olan bir birlik değildir, o "bir" hâdisdir. Cenâb-ı Hak ondan münezzehdir. Binâen'aleyh Allahü teâlâ öyle bir bir'dir ki; kendi kendini birlediği bir birlikle bir'dir.)

(Evet, kesret denilen tecelliyyât ve vâhıdiyyetin merci'-i mutlakı o ehad olan Allah'ı avâma ilm-el yakîn, havâsa ayn-el yakîn, ehass-ı havâsa da hakk-el yakîn tanıt. O Zât-ı Mutlak'ın ehadiyyetinin vâhıdiyyetden bile müstağnî olduğunu yani hüviyyet-i mutlakadan esmâ ve sıfâta mukaarin olmadığını, bu kadar kesret ve azamet tecelliyyâtiyle zâtından bir şey eksilmediğini bildir.)

2 — Allàhüssamedü.

(Ey Ekmelerrüsül! Beyân et): Allah, sameddir.

(Bütün mevcûdâtdan müstağni, hâlketdiğine tâbi' olmakdan ganî, fakat bütün mevcûdat O'na muhtac ve müftekır, O'nun hükmü tahtında mahkûm, def-i ihtiyacda cümlenin merci'idir. Bütün mevcûdâtdaki füyûzat, kitablar, senedler, ameller hep O'nun samedâniyyeti iledir.)

3 — Lem yelid ve lem yùled.

O, doğurmamışdır, doğurulmamışdır. (Evet, öyle bir kayyûm olan Allah'dır, o derece şânı âlîdir ki; hiçbir şeyle münasebet ve ona teallûku olmadığı gibi, bir şey'e tekarrüb edip de ondan faydalanmak şaibesinden de münezzehdir. Eşyâdan hiçbir şey'in cüz'ü değildir. Hiçbir şey'i tevlid tarîkıyla veya infiâlât-ı bâtıne mecbûriyetiyle bu sahne-i âleme getirmedi. O, bu gibi acz ve ihtiyacdan münezzehdir. Bu mezâhir, O'nun sırr-ı ehadiyyetini izhâr içün "kün" emrinin tecellîsinden ibaretdir. Kezâlik O öyle bir şeyle temâs edip kendisine yardımcı olmak üzere bir şey tedârik etmedi. Kimse O'nu taht-ı tasarrufuna almadı, kendisinden hiçbir cüz' zuhûr etmedi.)

4 — Ve lem yekün lehu küfüven ehadün.

(O; tasarrufâtında müstakil, irâdesinde kaadir bir Zât-ı Mutlak olup) hiçbir şey O'nun küfvü, misli ve nazîri olmadı. (O, noksan sıfatlardan münezzeh, kemâl sıfatlariyle muttasıf, vücûdiyle mevcut, sıfâtiyle muhît, esmâsiyle ma'lûm, ef'âliyle zâhir, âsâriyle meşhuddur.)

سورة الفلق

Sûre-i Felâk

"Felâk" Sûresinin Mekkî olduğunu da, Medenî olduğunu da söyleyenler olmuşdur.

Âyetleri: Beşdir.

Kendisine sığınan kulunu muhafaza eden, nâr-ı Nümrûd'u nûr-ı İbrâhim ile söndüren Allahü teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Kul e'ùzü birabbilfelekı.

2 — Min şerri mà haleka.

(Ey Ekmelerrüsül! Rabbil felâk'a; mâhalâk'ın şerrinden korunmak içün nasıl dua edileceğini hem kendin ta'lim et, hem herkese) beyân et:

"Mahlûkaatın kâffesinin maddî, ma'nevî, dünyevî, uhrevî, âfâkî ve enfüsî şerrinden, hulâsa hâlk ile ihticablanmış şerden,

3 — Ve min şerri ğàsikın izà vekabe.

Kezâ delen, batıran, giren zulmeti çöküp basdığı zaman gecenin şerrinden,

(Enfüsde: Şems-i hakıkat-i lâhutdan feyz alan kalb kamerinin kararmasından),

4 — Ve min şerrinneffàsàti fiyl'ukadi.

"Sâhirlerin, ip üzerinde düğümlere üfürenlerin şerrinden,

5 — Ve min şerri hàsidin izà hasede.

Ve hasedcinin hased etdiği vakıtdeki şerrinden; (sabâhın nûru ile gecenin koyu karanlığını yaran, sahrâ-i ademin karanlığını vücud nûru ile nûrlandıran, mebde' ve meâdı hâlk eden) Felâk'ın Rabbine sığınırım, (ism-i hâdî'sine iltica' eder, O'nun himâye-i sübhânîsine dehâlet ederim.")

Enfüsde: Ehl-i mudıllînin; insâna bâtıl muradlarını mülâyim kelimelerle aşı yapıp i'tikadlarını bozmalarından Rabbim sana sığınırım.

Ey tâlib!

Hased eden kimse, hased etdiği kimsedeki nı'meti çekemediğinden, onun ondan zâil olmasını ister. Hattâ hased etdiği kimseden zâil olması bahasına kendisinde de olmamasına râzı olur. Bu ise bütün fenalıkların başıdır. Ve bu ahlâkda olan insan ne fenalıklar yapmaz... Filhakıka semâda ve arzda ilk fitne fesad yüzünden çıkmışdır. Semâda Âdem'i Şeytan hased etdi, koğuldu. Arzda Kaabil, Hâbil'i hased etdi, kaatil oldu, hayât-ı ebedîde mahvoldu.

Sonra her azâbın sonunda ferahlık olduğu hâlde, hased azâbının sonu da azâbdır.

Dikkat edersek: Felâk Sûresi bedene gelecek zararlardan Allah'a sığınmayı ta'lîm ediyor. Şimdi gelecek olan Nâs Sûresiise, rûha gelecek zararlardan Allah'a sığınmayı ta'lîm eder.

—

سورة الناس

Sûre-i Nâs

"Nâs" Sûresi Medenîdir.

Âyetleri: Altıdır.

Nâr-ı Nemrûd'u nûr-ı İbrâhim ile söndüren Allahü teâlânın; Allah, Rahman, Rahıym ismiyle başlarım.

1 — Kul e'ùzü birabbinnàsi.

(Ey bahr-ı hakıkatin en derinliklerinde yüzen, sâhıl-i ehadiyyetde makam alan enbiyânın imâmı Habîbim!)

(Yine hem kendin ta'lim et, hem herkese) beyân et: ("Rahm-ı mâderde nutfeyi kan pıhtısına, kan pıhtısını et parçasına tebdîl edip, terbiye ve tesviye etdikden sonra rahme me'mûr olan meleği çağırıp: "Levh-ı mahfuzdan filân kulun sûretinin kopyasını bu et parçasına çek" diye emir veren, o sûret oraya çekildikden sonra, meleğe dahi: "Uzaklaş bakalım, onu: 'Ve nefahtü fiyhi min rûhî' sırrına mazhar kılacağım, bu yaradacağım mahlûk ile aramızda abdiyyet, rubûbiyyet râbıtası başlayacak, onu esrâr-ı zâtiyyeme âgâh, sıfât-ı ilâhiyyeme lâyık olabilecek bir kaabiliyyetde yaradacağım" diyerek, muzlim, şuu'rsuz bir maddeden hâlden hâle, terbiyeden terbiyeye sokarak Hazret-i insan yapan ve insanların kendilerinin, emirlerinin, bütün melekât ve kuvvetlerinin, her şey'in nâzımı, sâhibi olan) nâsın Rabbine sığınırım."

Nazm-ı kerîmde: Gayriye iltifatdan ve yevm-i mîsakda verilen ahd-i sâbıkı, nisyandan istiâzeye işaret vardır.

2 — Melikinnàsi.

("İstediğini istediğine veren ve istediği vakıt almak kudretinin sâhibi olan), nâsın Melikine sığınırım.

3 — İlâhinnàsi.

("Ma'bûdün bilhak olan), nâsın İlâhına sığınırım."

Âyet-i celîlede: Bekaabillâh hâline işaret vardır.

Bu istiâze, insânın hakıkat-i zâtına teallûk eden istiâzedir ki; din müessesesine kuvvetli intisâb ve isr-i Muhammedîye kuvvetli sarıldıkdan sonra olur.

4 — Min şerrilvesvàsilhannàsi.

5 — Elleziy yüvesvisü fiy sudùrinnàsi.

6 — Minelcinneti vennàsi.

İnsanların sadırlarına dâima vesvese veren (gizli gizli, sinsi sinsi, kalblere fitne ilka eden, Hakk'a giden yoldan, nûr-u hidâyetden, felâhdan alakoyarak, zulmete, dalâlete düşüren) gerek cin'den, gerek ins'den (olsun) o, hannâs ve vesvasî'nin (sinsi, gizli mahlûkun) şerrinden, gizli fısıltılarından (Allahü teâlâ'ya sığınırım, O'nun himaye-i sübhânîsine delâlet ederim.)

